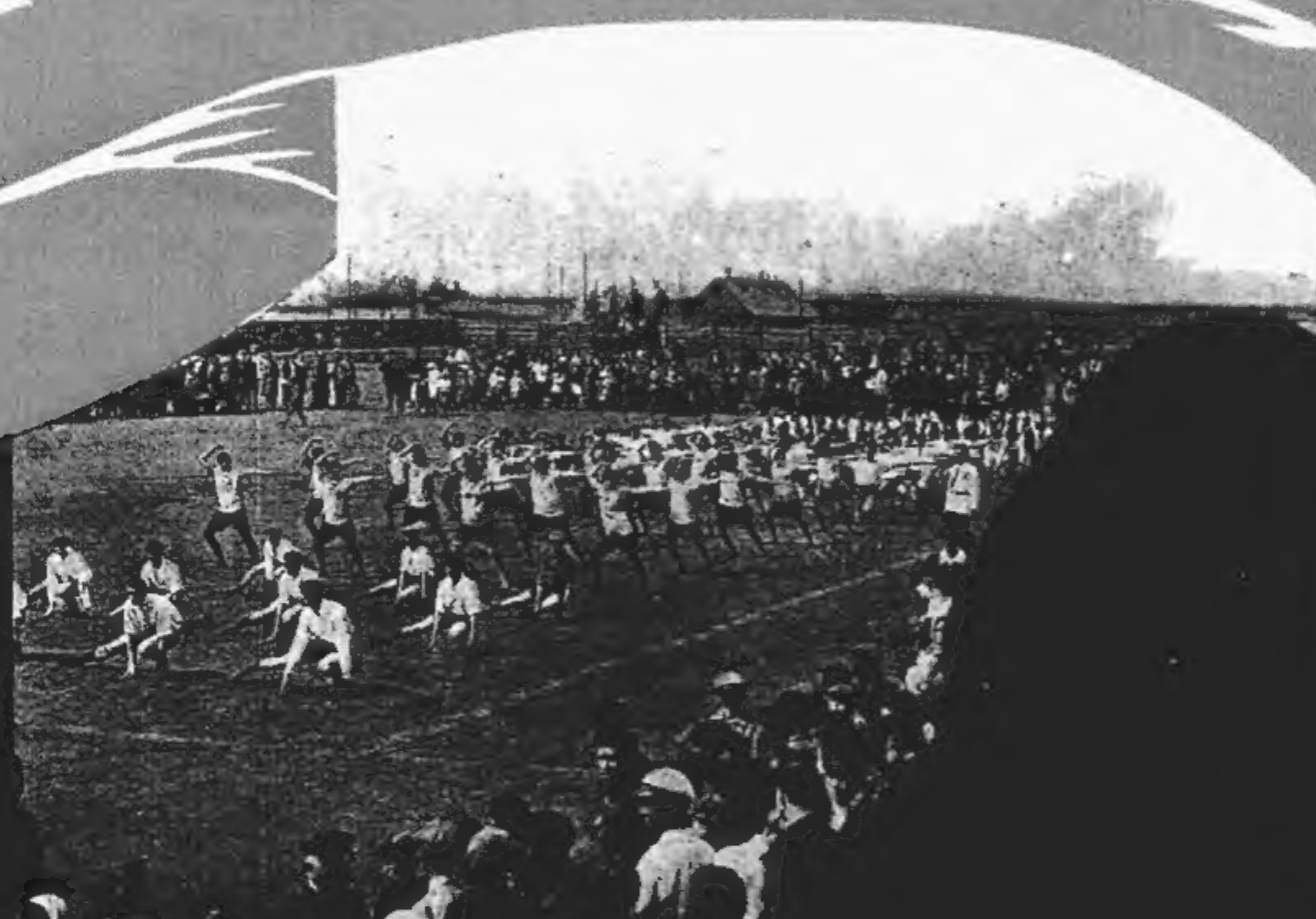

ХАЙ ЖИВЕ
10 РІЧЧЯ
КОМСОМОЛУ

5-6

ХАЙ ЖИВЕ

Es lebe die rote Sportinternational

ЧЕРВОНІ
СПОРТ
ІНТЕРН

Річний/Річний 1/4 мун

на 1929 р. продовжуємо приймати передплату на 1929 р.

НА ЩОМІСЯЧНИЙ
ІЛЮСТРОВАНІЙ НАУКОВО-ПОПУ-
ЛЯРНИЙ СПОРТИВНИЙ ЖУРНАЛ

ВІСНИК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ПЕРЕДПЛАТНИКИ „ВФК“ на 1929 рік
розиграють 100 виграшів і в тому числі:
1 велосипед, різний спортінвентар,
бібліотеки тощо

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Журнал без додатків:

на 1 рік . . . . . 4 крб. 50 к.
„ півроку . . . . . 2 крб. 30 к.
„ три місяці . . . . . 1 крб. 20 к.

Журнал із додатками:

на рік . . . . . 7 крб. —
„ півроку . . . . . 3 крб. 60 к.
На інші строки передплату на
журнал із додатками не приймаємо

До журналу будуть такі додатки:

1. Важка атлетика	4. Тренування й змагання
2. Нові спортігри	5. Як раціонально використати відпустку
3. Розваги на зимов. повітрі	6. Зимове тренування легкоатлета

У розиграші братимуть участь перед-
платники, що подадуть 12 талонів „ВФК“.
Талони друкуємо в кожному числі
„ВФК“ на останній сторінці обкладинки

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ:

1. Головна контора—Харків, Спартаківський пров., № 3,
буд. ВУЦВК'у, тел. 83-09
2. В-во „Пролетарий“—Москва, Кузнецкий міст, № 5/21
3. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура“—Київ, вул. Сверд-
лова, № 3
4. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура“—Сталіне, 2 лінія,
Базарний Майдан, № 193
5. У Дніпропетровському—Рада Фізкультури
6. Усі поштово-телеграфні контори СРСР
7. Спеціальні уповноважені Видавництва

Вісник фізичної культури

№ 5-6 травень червень 1929

Восьмий рік видання

орган Всеукраїнської та харківської
— рад фізкультури та ЦК ЛКСМУ —

Зміст

В. Делюкін — Комсомол у будівництві Ф. К.

Д-р А. Клочков — Про навантаження окремих іграв у спортивних іграх

М. Погребельський — Гірський альпійський туризм.

В. Тільдек — Як грати в теніса?

С. Бляшенко — Будова типового стадіону.

П. Лосовський — Програмно-методичні вказівки до роботи сільських спорт-гуртків на літній період.

О. Труханов — Складування переносна байдарка.

М. Волянський — Тамбурин.

Я. Виланін — Чемпіон важкого замання.

Д-р Зейман — Бойові завдання дитячої оздоровчої кампанії.

М. Ф. — Учімо дітей плавати.

Д-р В. А. Блях — Ранкова гімнастика для дошкільників.

Любімов — Будівництво для фізичної підготовки в РСЧА.

Капкан — До V пленуму Ч. С. І.

Офіційний відділ.

Шахи.

В. Делюкін

КОМСОМОЛ У БУДІВНИЦТВІ ФІЗКУЛЬТУРИ

Уся радянська суспільність не може пройти мимо величезного своєю політичною вагою факта, 10-ти літнього ювілею Комсомолу України. Десятилітня путь розвитку юнацького комуністичного руху на Україні має глибокий ідейно-політичний і, багатий на бойове минуле, зміст. Історія ЛКСМУ нерозривно зв'язана з історією боротьби робітничої класи за диктатуру пролетаріату. Від барикад проти білогвардійських генералів і різних банд і до нинішніх днів—упертого, послідовного будівництва соціалізму, Комсомол твердо тримає свій стяг, як справжній активний помічник партії у всіх її справах подолання перешкод на шляху соціалістичного будівництва.

Немає жодної галузки в усій нервовій системі державного й громадського організму, де б не бився життєдіяльний живчик комуністичної молоді. Велику роль зіграв комсомол і в розвитку фізкультури. Починаючи від гуртківця комсомольця, і кінчаючи провідними органами союзу, Комсомол чимало надає уваги питанням вщеплення елементів фізкультури в маси робітничої й селянської молоді. Багато уваги надає Комсомол і питанням правильної постановки виховальної роботи, з погляду приєднання мас фізкультурників до громадського й політичного життя країни та до великої активної участі в соціалістичному будівництві. На даному етапі нашого будівництва, за умов

загостреної класової боротьби, особливо уважно треба ставитися й бачити її вияви на фізкультурній арені. У складі наших фізкультурних гуртків, а головне серед інструкторів, є чимало людей із зовсім чужою пролетаріатів ідеологією. Саме по лінії ідеологічного впливу на відсталі шари фізкультурників і провадиться класова боротьба. Боротьба ця безкрівна й історія її не помічає, але наслідки її відбиваються на інтересах громадсько-політичного життя нашої країни. Наші фізкультурники, захоплюючися особистими справами, часто не зважають на важливість цієї боротьби або недооцінюють її і не підкоряють свої особисті інтереси інтересам громадсько-політичним, а відтак і відходять від них. Таке ставлення до роботи не має нічого спільного з ідеологією робітничої класи, що з ентузіазмом бореться й перемагає всі перешкоди на шляху дальшого просування вперед.

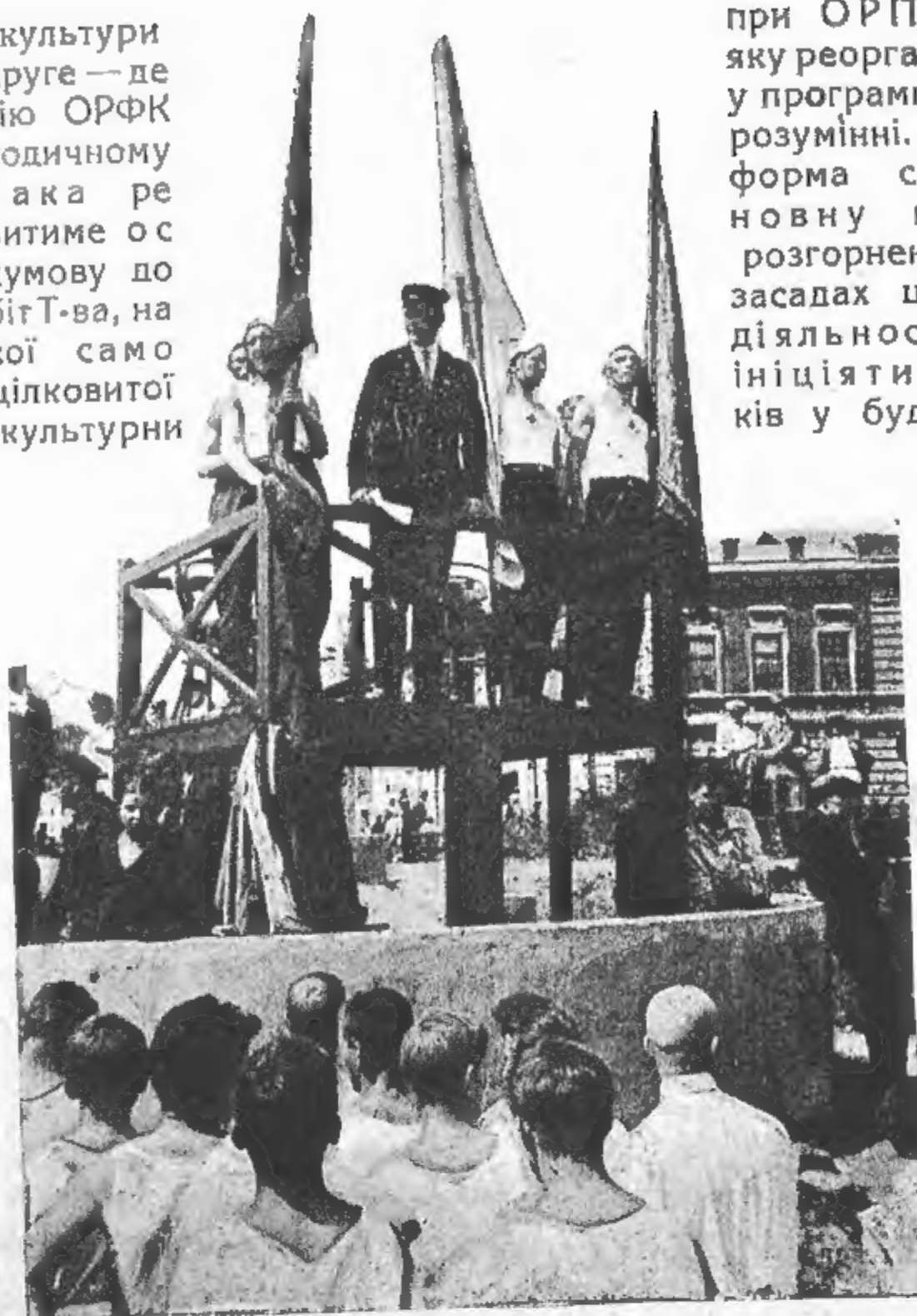
Тут потрібна гостра класова настороженість і рішуча боротьба з чужими впливами на молодь.

Зразу не можна уявити собі перетворення фізкультури (в цілковитому розумінні) в масово-виховальну організацію, не переставивши її на рейки доброхитства. Комсомол протягом довшого часу провадить за це боротьбу з профспілками. Безперечно, що ідея переходу до самохитнього товариства є актуальніша ідея. На сьогодні фізкультура переросла вже суцільну організацію, і тримати ФК й надалі в таких рамках — значить лише нівечити її. Причини цього кореняться в тому, що вона не відповідає політичним вимогам моменту, тобто курсові на широкий розвиток ініціативи й самодіяльності мас. Не можна виховати із фізкультурника культурну людину, коли з нею майже не провадять жадної культурно-виховальної роботи. Бо що ж у нас виходить із фізкультурою? — А виходить те, що вона залишається лише механічним додатком і навіть не до профспілок, а лише до профспілкових апаратів. Профспілки рішуче намагаються дійти монополії проваду й виховання. В апаратах на тему про поліпшення ф.-к. роботи говорять дуже багато, а коли справа доходить до низів — несподівано все припиняється. ФК гуртки не відчувають майже ніякого впливу від профспілок, кльоби не обслуговують ці гуртки своєю культурною, приміщеня для занять не дають, а коли треба фізкультурників використовувати (часто з метою суто комерційною), то „будь ласка, до наших послуг“, а в наслідок цього доводиться констатувати факти розпаду гуртків ф. к., як це й було вже на Краматорському заводі, де з 600 чол. залишилося лише 50.

Масовий перехід до самохитніх товариств ф. к. на терені всієї України не є покищо завданням сьогоднішнього дня. Якоюсь мірою можна перехід розбити й на частини. Так, наприклад, ЦК ЛКСМУ ухвалив спочатку добитися організації самохитніх товариств по округах: Харківській, Одеській та Артемівській. — Як досвід це буде лише першим ступенем, певним фундаментом для майбутнього Єдиного Самохитнього Всесоюзного Товариства Фізичної Культури. Пропоноване утворення для досвіду Товариства ФК повинно мати на увазі, поперше, цілковиту ліквідацію суцільних нині бюр

фізкультури подруге — де зацію ОРФК методичному Така ре новитиме о с редумову до робіт-ва, на рокої само й цілковитої фізкультурни

при ОРПС, яку реоргані- у програмно- розумінні. форма ста- новну пе- розгорнення засадах ши- діяльності ініціативи ків у будів-

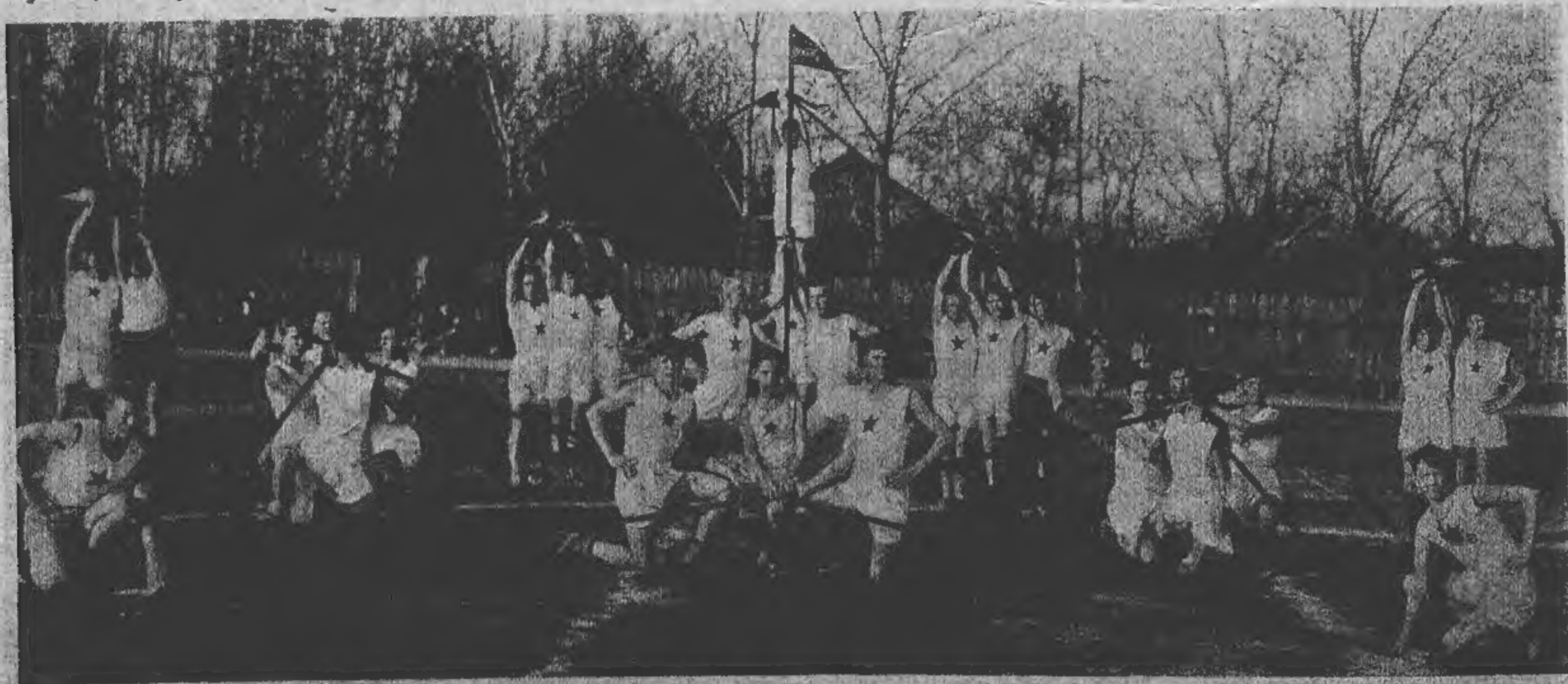

Відкриття водної станції „ТСНАВ'у“ (Харків)

ництві ф. к., з поширенням впливу на фізкультурно-неорганізовані маси молоді й дорослих.

У фізкультурних в нас багато хоробливих явищ, що можуть спричинити до підризу фізичного й культурного виховання, професіоналізму, рекордсменства, піяцтва, хуліганства і т. п. Ці нездорові явища на тілі фізкультури покищо не зазнали рішучої одсічі, а таким виявам як рекордсменство й професіоналізм іноді, навіть, і сприяють наші організації. Для рекордсмена завжди може бути місце, аби він підтримував грою престиж організації чи установи. Такі твердження завжди викликають законні незадоволення молоді. Нам не треба рекордсменства й професіоналізму, нам потрібна людина, в якій були б здорові нерви, сильна воля й бадьорий дух, люди, що знали б і орієнтувалися у справжній дійсності й оточенні.

Нам потрібна людина, що, працюючи на виробництві по культурному, свідомо ставилася б до роботи, боролася б за підвищення продуктивності праці й зменшення собівартості продукції, що пропагандувала б своєю поведінкою й діями паростки нового побуту. Отже, за виховання із фізкультурника такої людини й повинні якнайрішучіше виступити осередки комсомолу й кожен комсомолец зокрема.

† Загальна піраміда в першотравневі свята (Костянтинівка)

ПРО НАВАНТАЖЕННЯ ОКРЕМИХ ГРАЧІВ У СПОРТИВНИХ ГРАХ

У серпні 1928 р. на Всесоюзній Спартакіаді Моск-здраввідділ дослідив гру в футбол, ручний м'яч і гандбол.

Дослідження виявило, що зазначені гри з навантаженням посіли такий порядок: 1) футбол, 2) ручний м'яч і 3) гандбол. Одночасно з тим опрацьовано й матеріял, що висвітлює навантаження гравців, залежно від місця (голькіпер, бек, хавбек і форвард).

Зрозуміло, що навантага центрхава і бокових хавів не однакові. Так само не однакова навантага й центрфорварда та крайніх форвардів. Лише за браком достатньої кількості матеріялу ми подаємо навантагу таких загальних груп як хави й форварди, незалежно від тих місць, на яких вони стоять, беручи так само в одну групу центральних, крайових та інсайдів.

Опрацьований за зазначеним розрізом матеріял доводить, що безпосередньо після змагання найбільше втрачають ваги хавбеки (1,06 клг.), за ними йдуть беки (1,05 клг.), потім форварди (0,9 клг.) і вже потім голькіпери (0,7 клг.).

За даними спірометрії, найбільша втрата ваги у хавбеків 222,0, потім у форвардів — 88,0, далі у беків — 34 і найменша втрата у голькіперів — 3,0.

Дані кров'яного тиску подаємо в табл. № 1.

Табл. № 1

	Пересічно через 25 хвилин після змагання				
	Пульс	Подих	Максим. кровотиснення	Мінім. кровотиснення	Амплітуда
Голькіпери . . .	+0,4	+1,2	- 9,5	- 0,5	- 9,0
Беки	+1,6	+1,3	- 3,6	+13,5	-13,0
Хавбеки	+1,7	+1,4	-10,7	+ 1,4	-12,9
Форварди	+1,6	+1,9	-13,6	+ 2,8	-14,5

Отож, як показує таблиця, найлегша реакція у голькіперів, що різко відрізняється від реакцій решти гравців. Реакція на гру у беків, хавбеків і форвардів близькі одна до одної та всеж відрізняються проміж себе. Найважча реакція у форвардів, потім у хавів і на третьому місці у беків.

Дані дослідження сечі подаємо таблицею № 2.

Табл. № 2

	Безпосередньо після змагання			
	Білок у вигляді	Прозорі циліндри		
Голькіпери . . .	44,6%	—	—	—
Беки	57,2%	28,5%	28,5%	57,0%
Хавбеки	100%	18,1%	54,5%	72,6%
Форварди	76,2%	4,7%	66,6%	71,3%

Як видно з аналізу сечі, найтяжча реакція у хавбеків, потім у форвардів, беків і голькіперів. Цікаво відзначити, що й за даними сечі реакція голькіперів різко відрізняється від реакції інших гравців. За даними крові найнесприятливіша реакція у хавбеків, потім у форвардів, беків і голькіперів.

Таким чином, якщо підсумувати зазначені дані й виходити з найточніших реакцій, а саме — з даних кров'яного тиснення сечі й крові, то матимемо щодо навантаги гравців таку послідовність: хавбеки, форварди, беки й голькіпери. Причому, майже в усіх дослідженнях реакції голькіперів дуже відрізняються від реакції й інших гравців, а реакції решти учасників гри, не зважаючи на деякі особливості, всеж таки щодо навантаги, стоять близько одна до одної.

На нашу думку, один із конкретних висновків із

Піраміда женської групи харчовиків (Ростов)

цього дослідження є те, що немає великої різниці в навантазі форвардів, беків і хавів. Щодо лікарської контролі, то зазначений висновок має значення в показах і протипоказах щодо занять із футболу. Часто-густо лікарі дозволяють грати бека, а форварда чи хава не дозволяють.

Ми вважаємо, на підставі наведених даних, такий поділ за недоцільний. Якщо й можна знімати питання, то лише про дозволеність чи недозволеність даній конкретній особі грати голькіпера. Але це вже справа іншого порядку.

Момент із волейболоного матча в Одесі

ГІРСЬКИЙ, АЛЬПІЙСЬКИЙ ТУРИЗМ

На Альпах високогірський туризм так розвинувся, що немає верховини, на яку б не злазили люди по кілька разів. Якщо гору „подолали“ вже зо всіх сторін, то вишукують щоразу нову варіацію зійти на гору, в найстрімкіших і взагалі малопрístupних місцях, намагаючись установити рекорд на швидкість сходу. Злазять в неурочний час, нарочито ускладнюючи цим путь і т. п.

Якщо в Альпах усюду побувала нога туриста, то на наших гірських масивах є чимало таких місць, де не було людської ноги. На топографічних мапах околиць СРСР ще й досі є „білі плями“, тобто не досліджені місця.

Потреба поширити знання про свою країну зобов'язує нас розвивати горішньо-альпійський туризм, знайомлячи мандрівників, дослідувачів і туристів із технікою видиратися на гори.

Але горішньо-альпійський туризм можна розвинути й у нашій країні, не лише завдяки багатству географічних форм із великою кількістю високих гірських кряжів із мальовничими вертепами, незайманими пущами, могутніми льодовиками й довічними сніговими шапками, але й тому, що туризм — найпривабливіший вид спорту, в його чистому вигляді. Не пустотливі змагання з отим, — хто швидше (надриваючи легені й серце) дійде верховини, а змагання, що розвивають силу волі, боротьба з суворою, інколи й небезпечною природою, що повсякчас вичікує на ва-ші промахи — ось що становить собою горішній туризм.

Горішньо-альпійський туризм вимагає тренування, навчає витриманості, суворого розрахунку на власні сили, ловкості, тривалості, спритності й рішучості.

Горішній туризм дає особливі, лише йому властиві, емоції, що підвищують життєвий тонус, та що підсилюють вольові імпульси.

За теперішньої уваги до завдань фізичної культури — говорить А. Анісімов — горішні екскурсії слід вважати за один із ліпших і незамінюваних методів фізичної культури, бо всієї цілеспрямованості її можна дійти гірськими екскурсіями, або, певніше, доброю постановкою горішнього туризму. Він сполучає в собі: і відпо-

чинок, і виховничі забоси, ба й змагання. У Європі й Америці гірський туризм вважають за зовсім виключний своїм значенням засіб оздоровити від фізичної й розумової втоми робітників усіх видів фізичної і розумової праці. Німці, французи й англійці користуються з гірського туризму, як з методи опрацювати в людині найбільшу працездатність.

З погляду спорту, гірський туризм і альпінізм слід високо оцінювати як тривалі, цікаві й живі гімнастичні вправи, що ними всебічно й цілком гармонійно розвивається весь людський організм...

Безперечно, горішній туризм вимагає тренування. Але щодо безпеки підніматися на гори, звичайно, є певні й перебільшення. Здебільшого до трагічного кінця гірських мандрівників спричинялася необачність окремих туристів або замала їх підготовленість.

За даними альпійських клубів, нещасні випадки траплялися в наслідок таких причин:

За даними альпійських клубів, нещасні випадки траплялися в наслідок таких причин:

1) З характеру природи самих гір: стрімкість скель, льодові розщелини, круті покоти снігу, слизька трава на стрімких схилах, гострі кряжі, звислі снігові піддашся, спади каменю, лавини, завали сарків і льоду;

2) від атмосферних умов: гроза, сніжні бурі, розтавання снігу, нові спади снігу, що прикривають розщелини й великий холд;

3) з особливостей самої особи туриста: хворість серця, брак сили, замала енергія, швидка втома, головокружіння, легке сприймання гірської хвороби, погана снасть та приладдя, брак їжі, замала тренуваність.

4) Невчасне піднімання на кряж — у негоду або відразу після неї.

Більшості цих причин можна уникнути. Потрібні тренування, певний крок, обережність, уміння опанувати лідорубом та шворкою, знати погоду та місцевість, мати цілковите уявлення про можливі небезпеки та поневіряння, дослідження девізу: „Обережно, але й без остраху“.

Злізання на високу гору

СОЦІАЛІСТИЧНЕ ЗМАГАННЯ НА ПОРЯДОК ДНЯ

Писати про значення соціалістичного змагання не будемо — кожному зрозуміла його роль — будівництво в усіх галузях нашого життя.

Кожен фізкультурник, робітник чи службовець, зіткнувся й ознайомився із соцзмаганням на місці своєї основної роботи.

Але ми ще раз закликаємо нашу багатотисячну армію фізкультурників до активної участі в цій величезній кампанії змагання, що має таке важливе політичне значення.

Наша мета розгорнути соціалістичне змагання в царині фізкультури, і про це ми нині й говоримо.

На фізкультурній ниві ще багато основних або, ріжче сказати, кричущих хиб. На сторінках „Вісника Фізкультури“ повсякчасно висвітлювалося хибі фізкультурного будівництва. Немає у нас масової фізкультури,

не втягнуто ще дорослого робітника. А підчас і нена-лагоджено взаємини між тими організаціями, що відають фізкультурою, а це гальмує зріст ФК та її розвиток.

Не на належній височині серед фізкультурників і дисципліна. Та всіх хиб і не визначиш.

Треба через змагання між окремими радами фізкультури, низовими гуртками, фізкультосередками і т. п. піднести й посилити фізкультурну роботу.

Ради фізкультури! соцзмагання — на порядок денний вашої основної роботи. Обміркуйте та обговоріть — з ким, і на яких умовах спроможні ви змагатися.

Гуртки фізкультури! накресліть путі посилити зріст та поліпшити постановку своєї роботи...

Викликайте один одного, складайте угоди, оголошуйте конкурси на ліпших інструкторів — активістів! За енергійну, дружню роботу!

Чекаємо на відгуки, заклики, виводи та пропозиції...

ЯК ГРАТИ В ТЕНІСА?

(переклад з англійської Н. Бравиштейна)

Де стояти під час гри на задній лінії та у сітці

Високий смеч Остіна (Англія)

Питання про місце перебування грача на майданчику, чекаючи на м'яч, надзвичайно важливе для успіху в грі й, порівняно з іншими елементами тенісної техніки, становить проблему індивідуального порядку й тлумачення. Кожен грач розвиває свою улюблену теорію щодо цього, якої й додержується у своїй практичній грі. Проте, щоб бути чесним із самим собою, він, грач, змушений буває сам визнати існування на майданчику таких місць, на яких ніхто не може грати з успіхом.

Бувають також такі місця, з яких ніхто не повинен навіть і намагатися грати. Не багато, але є й такі, на яких може грати кожен. Ось ці положення, що їх треба розв'язати, обговорюючи питання

про позиції на майданчику.

Поперше, що це за трудні місця і де вони саме? Відповідь коротка й стисла: це оті всі місця, що лежать у просторі, на 1 метр у середину від задньої лінії, та що мають віддалення, примірно, на 2 метри в середину від лінії подачі. Пояснити це, на перший погляд дивовижне твердження, можна тим, що ніхто не може розраховувати безперервно приймати удари направлені до його ніг, ті удари, що, відбиваючи їх, увесь час доводиться підбирати м'яча з землі. Якщо навіть і пощастить влучно зачепити м'яча й відбити вдар, то лет м'яча буває короткий і високий, а відтак і дається супротивникові вчасно підбігти до м'яча й забити його.

Крім того, надзвичайно важко надати м'ячеві потрібне кружляння, яке діє на м'яч так, що він спускається в межах майданчика. Особливо це важко буває, якщо вдар має властивість деякої швидкості. З другого боку, переступивши кілька кроків, і ставши по ту сторону лінії подачі, ви маєте можливість зустріти м'яч у вищій точці його лету й вдарити м'яч з повітря, замість того, щоб чепляти його, як це вам довелося б робити, під час гри в мертвому просторі, що є, звичайно, між лінією подачі й задньою лінією. Із цих міркувань можна легко уявити собі, що всяка позиція, з якої доводиться відбивати м'яча, дістаючи його знизу — помилкова й відкрита для атаки. Якщо, під час гри з задньої лінії, ви опинитесь на кілька кроків перед нею, щоб дати короткий удар, то не залишайтеся там, бо наступний довгий удар прийде до ваших ніг і змусить вас зробити хистку й змушену відповідь.

Граючи на середині майданчика, ви даєте можливість постійно й впевнено отаковувати вас, за допомогою ударів до в'ніг. Противник хоче перемогти вас: та ж ви самі себе поб'єте, діючи таким способом. Даючи удар і заховуючи правильну позицію не треба квапитися, треба лише діставати м'яча рухаючися йому назустріч, а не гнатися за ним, коли він уже розминувся з вами.

Правильна позиція під час гри з задньої лінії повинна бути приблизно на віддаленні $1 - 1\frac{1}{2}$ метра позаду задньої лінії й трохи в сторону від центру, залежно від того, на якій саме стороні перебуває м'яч у грі. Простіше сказати, будьте ближче до простих

відповідей супротивника ніж до діагональних, поперше тому, що по лінії м'яч проходить менше віддалення, щоб потрапити на в'майдан і, значить, залишає вам менше часу для того, щоб відбити, подруге — прості удари, звичайно, швидчі за діагональні.

Граючи таким робом, позаду задньої лінії, і дістаючи м'яча, ви рухатиметесь вперед і не змушені будете бігти назад, що дезорганізує правильну роботу ніг.

Найгірша форма незручної позиції, спостережувана у грачів початківців, — це поривання заличкувати хистке місце в своїй грі, удар зліва, обігаючи м'яч навколо, і б'ючи його вправо. Негативні наслідки цього бачимо із такого:

1. Ніколи не можна розгортати й посилювати удар зліва, якщо потреба застосувати цей удар позбавляє певності, та якщо не вправляти його.

2. Очевидячки, що такий грач уклоняється в сторону лівої бокової лінії і часто не встигає повернутися на свою позицію, щоб відбити наступний удар. Це дає супротивникові великий простір для атаки.

3. Дезорганізується правильна робота ніг і грач часто набігає на м'яч, що не дає йому можливості зробити влучний удар.

Звідсіля висновок, що добра робота ніг багато залежить від правильної позиції.

Граючи на задній лінії, будьте завжди наготові бігти вперед у напрямкові м'яча, і ніколи не біжіть за м'ячем назад від своєї позиції. Обмірковуючи гру біля сітки — виникає два питання щодо позиції:

1. Як близько бути до сітки?

2. У якій саме частині майданчика, паралельно до сітки, треба грати?

Віддалення від сітки визначає зріст грача і змінюється в межах від 2 до 3 метр. Грач, вищий на зріст, може ближче підходити до сітки, а менший — повинен стояти далі. Проте, це ще не значить, що низькорослі грачі чи підлітки повинні привчатися стояти позаду, або, наближаючись — грати глибокими ударами, дістаючи трудні удари до них. Завжди стійте близько до сітки, щоб бути спроможними вдарити м'яч із повітря у найвищій точці, а не піднімати його знизу.

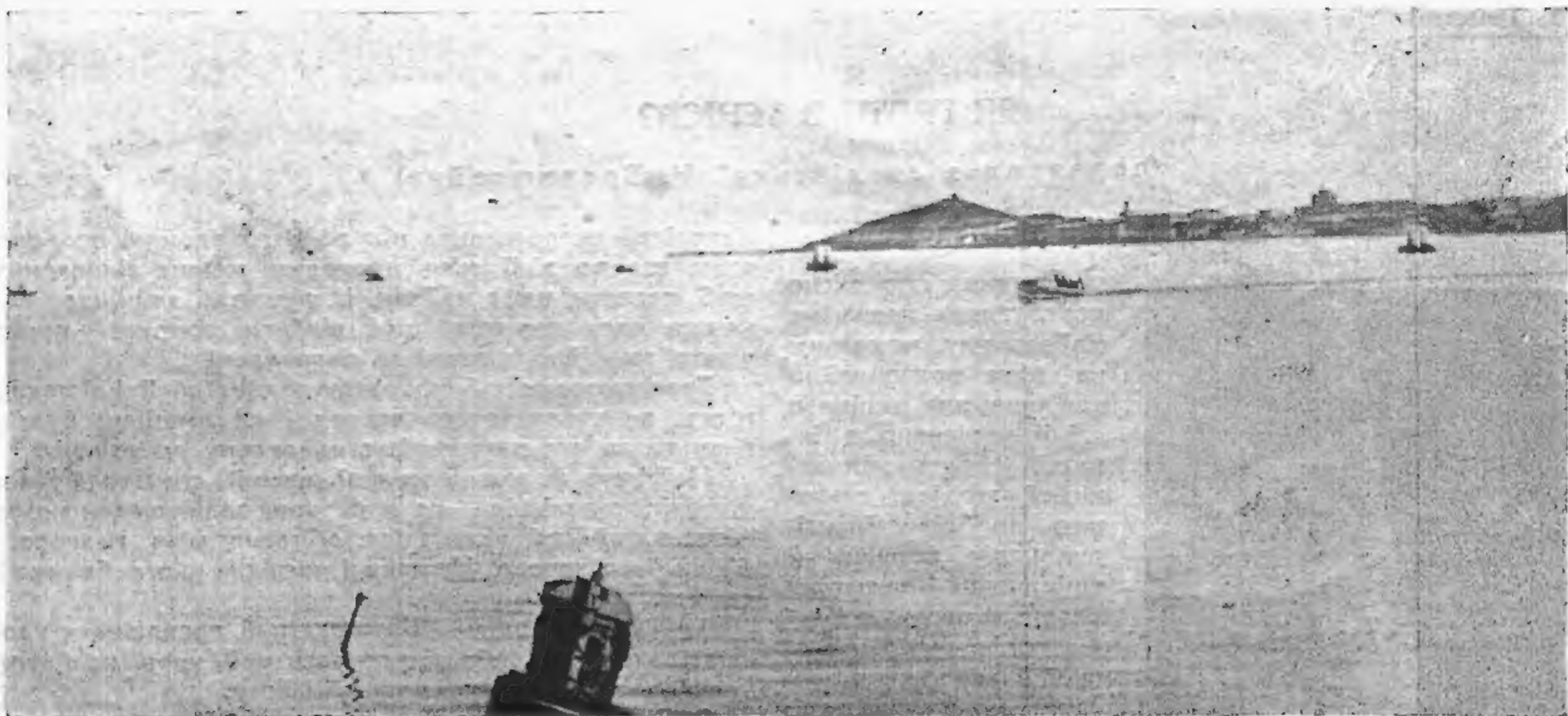
Щодо позиції, відносно ширини майданчика, під час гри у сітки, то її можна визначити так:

1. Прикривайте прості відповіді вздовж лінії.

Характерний удар Коше (Франція)

2. Не спускайте з ока вдари впоперек майдану.

Інакше кажучи, коли ви просуваєтесь уперед за своїм ударом, додержуйтесь лінії лету м'яча й стійте ближче до тої бокової лінії, що біля неї знаходиться м'яч, а не центру. Як ближче до бокової лінії зроблено удара, то ближче до цієї лінії і повинні ви стояти, завжди прикриваючи відповідь удовж цієї лінії. Пам'ятайте, що чим довшим буде ваш удар, тим трудніше обвести вас; посувайтесь до сітки за вашими довгими ударами й стійте позаду після коротких. Пам'ятайте

також, що найхуткіші — прості удари та що швидкий косий удар поперек майдану часто летить за його ме-жі. Сказане про гру біля сітки можна формулювати так:

1. Прикривайте прості швидкі вдари (вздовж лінії) й не спускайте з ока косих відповідей.

2. Ідіть вперед після довгих ударів, стійте, позаду після коротких.

3. Грайте на віддаленні 2—4 метрів од сітки, пристосовуючися до висоти свого росту й до висоти ударів вашого супротивника.

С. Бляшенко

БУДОВА ТИПОВОГО СТАДІОНУ

Надзвичайно важлива проблема, підчас будови стадіонів, це — як розташовувати поля для ігор, відносно сторін світу. Часто-густо, з причин невилікого розташування поля, гравці команд опиняються в нерівних умовах. Це надає іноді змоги команді, що перебуває в кращому стані, використовувати прикрий стан ворог-таря супротивника (що змушений грати проти сонця), провести зайвий раз м'яч і вийти, таким чином, переможцем із даної гри. Але такий стан не тільки не дає змоги виявити правильне співвідношення сил, — навпаки, викликає багато справедливих нарікань на адресу будівельників даного стадіону з боку команди, що програє з таких причин. Щоби запобігти цього, треба додержувати такого правила: велика вісь поля повинна пролягати в напрямі: з півночі на південь. При таких розташуванні, з трибун побудованих із заходу, можна добре оглядати поле пообі-деної пори, ц.-т., коли найчастіше проводяться серйозні гри. Зрозуміло, що земельна ділянка не завжди дає змогу так розташовувати поле, але цього правила, так чи інакше, конче треба додержувати.

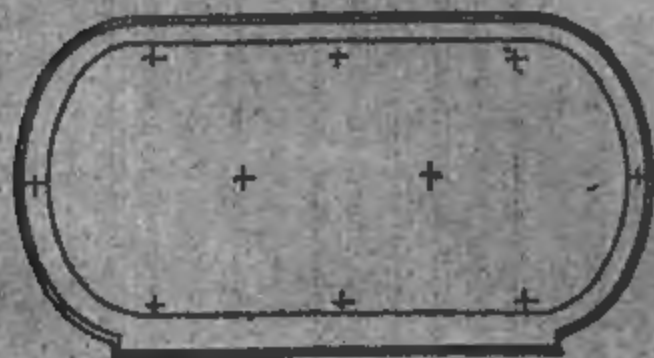
Багатолітній будівельний досвід доводить, що певного розподілу полів відносно сторін світу ще замало. Потрібно ще й підготувати ґрунт, щоби поле було при-датне для ігор і безпосередньо після дощу. Перед тим як описувати способи будувати поля, розглянемо ґрунти, що найчастіше подібуються в земельно-будівельній практиці.

Усі ґрунти, залежно від основних частин, з яких складається самий ґрунт, поділяємо на: а) скелясті,

б) глинясті, в) піскуваті, г) суглинясті, д) супіскуваті, е) рослинні та ін. Із зазначених основних ґрунтів, най-більше пропускають воду — піскуватий та супіскуватий, менше рослинні ґрунти і зовсім водонепрониклива — глина. Залягаючи шарами різної товщини, ґрунти можуть складати різні сполучення, що спричиняє (залежно від характеру групи) до переведення тих чи інших зем-ляних робіт. Кожен рід спорт-ігри становить свої окремі вимоги щодо характеру поля. Якщо футбольне поле повинно бути вкрито невеличкою травою, то на полях інш. спорт-ігор, як-от гандбол, баскетбол, ручний м'яч, бажана повна відсутність трави. Маючи відведену діль-ницю, треба перш за все ознайомитися зі складом ґрунту, характером залягання шарів і висотою ґрунтових вод. Для цього відкопують декілька шурфів (ям), що мають розміри у пляні $0,9 \times 1,20$ мт і заглибки від 1 до 1,5 мт. Розподіл шурфів рекомендується робити згідно з малюнком № 1.

На випадок наявності водонепроникливого ґрунту, на глибині 70 і більш см вживають штучних заходів, щоби не збиралася вода на поверхні. Для цього фа-хівці-будівельники мусять розробити проекта дре-нування майбутнього спортивного поля. Розполіг дре-нажних труб можна робити в один із способів, що їх зазначено на малюнках №№ 2 і 3. Найпростіший спо-сіб дренажу подаємо на мал. № 2, а найдоцільніший — на малюнку № 3.

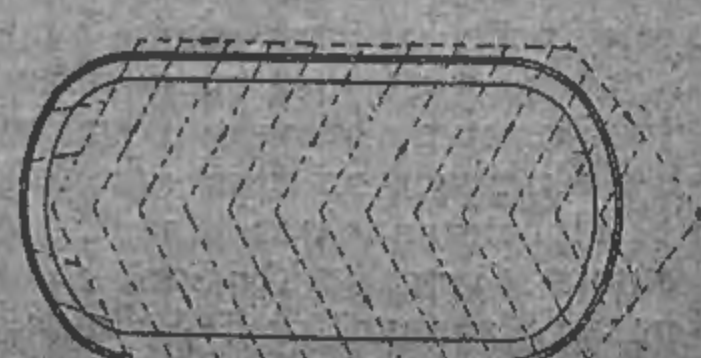
Пристапуючи до дренажних робіт, здійсмають зверх-ній шар землі на 50—60 см, плянують дно, надаючи йому відповідних ухилів і після укладок труб їх заси-

Мал. 1

Мал. 2

Мал. 3

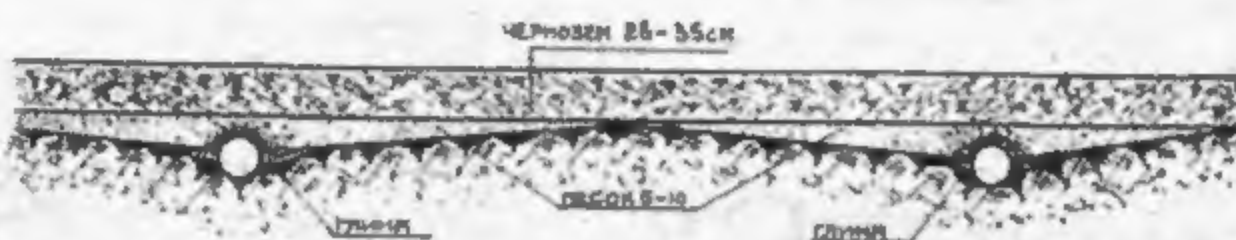
пають. Віддаль у пляні поміж труб береться з розрахунку: для ґрунтів суглинястих від 6 до 8 мт і від 10 до 12 мт для ґрунтів більш водопроникливих.

Закопуючи труби, треба додержуватися такого порядку: безпосередньо до труби прилягає велико-зернистий матеріал — нарінок (гравій), жорства (щебень),

і чим вище — тим матеріал все менше й менше зернистий. Роблять це для того, щоб вода яка протікає не втягала з собою зерен піску і тим не засмічувала б отворів дренажних труб. Прогляньмо докладніше будову поля для різних родів ігор.

Футбольне поле

Верхній шар поля повинен складатися з чорнозему, на якому росте невисока трава; нижчезалеглий шар повинен добре пропускати воду (мал. № 4). Товщина шару чорнозему становить пересічно від 20 до 30 см.

Мал. 4

Про те, як саме засівати поле травою існує ціла низка вказівок. Так, у книжці Dr Karl Diem und Johannes Seiffert, ми знаходимо спосіб засіву, що досить себе зарекомендував. Беруть: 9% гребінника (*Cynodon cristatus*), 14% „песячої“ трави (*Dactylis glomerata*), 14% овечої м'яни (*Festuca ovina*), 9% манника (*Eestuca pratensis*), 9% червоного манника (*Festuca rubra*), 18% рейграйса (*Lolium perenne*), 9% тимофійовки (*Phleum pratense*), 9% м'ятнику лукового (*Poa pratensis*) і 9% просняка (*Hulcus canatus*). Цієї насіннєвої мішанини, щоб засіяти площу футбольного майдана, потрібно 235 klg. Там же зазначено рецепт ученого садовода Ріх-

тера (Richter), а саме: 70% *Lolium perenne*, 10% *Poa pratensis*, 15% *Agrostis Stolonifera*, 5% *Fleum pratense*, додавши до цього трохи *Ttifolium repense*. Щоб засіяти футбольне поле, цього насіння потрібно також 235

klg. Нарешті, за найпростішу буде така насіннєва мішанина: рейграйсу — 70%, тимофійовки — 10% і конюшини 20% — теж 235 klg. на футбольне поле. Доглядаючи трави, що зростає, дуже важливо досягти найбільшого сплетіння коріннів у ґрунті. А для цього не слід давати траві рости догори, а якщо вона відросте на 4—5 см — її вкочують, а далі, як трава виросте на 10 см., треба скосити її і знову вкатати. Уся площа поля мусить мати ухил із середини до подовжних країв од 0,0015 до 0,002, що зовсім не впливає на хід гри.

Поля для гандболу, баскетболу й ручного м'яча

Особливість техніки цих ігор вимагає створити щільний і в той же час не твердий ґрунт.

З причин швидкого темпу гри (далеко швидше ніж у футболі), а також і тому, що взуття гравців звичайне, треба, щоб верхній шар поля не був слизький.

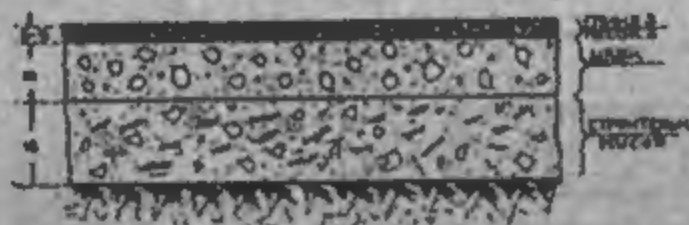
Закладаючи нижчезалеглі шари під основу ґрунту, також як і у футбольнім полі (можливо, що це буде сумісний дренаж із футбольним полем), треба пам'ятати, що верхній шар повинен цілковито відрізнитися від основи. Замість чорнозему насипають шар завтовшки в 15—20 см з такого складу: глини — 7%, жужелиці дрібної (зерна не більш 3 м/м) 8%, піску —

25% і чорнозему — 60%. До вкочування цієї мішанини в спляноване земляне корито, конче потрібно глину й жужелицю старанно перемішати окремо, а далі вже — з піском і чорноземом разом. Глина стає за цементувальну речовину й обволікає кожне зерно жужелиці тонким шаром; якщо далі її вибутовувати з чорноземом і піском, то це виключить небезпеку поранень підчас падінь гравців. З другого ж боку, наявність жужелиці й піску дає водопроникливість, а присутність чорнозему пружність ґрунту. Ухил тут потрібний від 0,002 до 0,003 (від середини до подовжних країв), що на хід гри не впливатиме.

Майдан для теніса

Мал. 5

Мал. 6

Мал. 7

Верхнє вкриття цього майдана може бути: або асфальтоване, або мішане з глини й піску (Мал. № 5, 6 і 7). Залежно від вкриття будують ту чи іншу основу завтовшки 10—12 см із такого складу: цементу — 1 частина, піску — 4 частини й цегляної жорстви — 7 частин. Безпосередньо під бетон насипають будівельне сміття завтовшки 15 см (мал. № 5). Для другого типу будують жужельну основу завтовшки 10—15 см, під яку кладуть шар будівельного сміття в

15 см. Зверху вкриття складається з мішанини глини й піску в пропорції 3 : 4 (мал. № 6). В разі земляної основи, корт будують згідно з мал. № 7. Кожен шар укладають окремо, далі наливають водою й укочують котками. Мішанину з глини й піску перемішують насухо, зливають водою і знову перемішують й укладають для бутування. Майдан повинен мати схил 0,001 в одну сторону.

Бігова доріжка

Ширину бігової доріжки беруть із розрахунку 1,20 мт на бігуна. Мінімальна ширина рекомендується в 4,8 мт, а максимальна — в 7,2 мт. Довжина доріжки — не менш 300 мт і не більше 600 мт. Найзручнішою, в розумінні розмічення дистанцій, є доріжка в 400 мт.

Доріжка складається з прямих і кривих ділянок. Добра доріжка, з правильно побудованими ділянками, дає найкращі технічні досягнення.

При біганні по кривій, розвивається відосередкова сила, скерована від центру назовні. Ця сила „виносить“ бігуна, віддаляючи його від бровки, і через це саме подовжує путь бігуна. Величину відосередкової сили

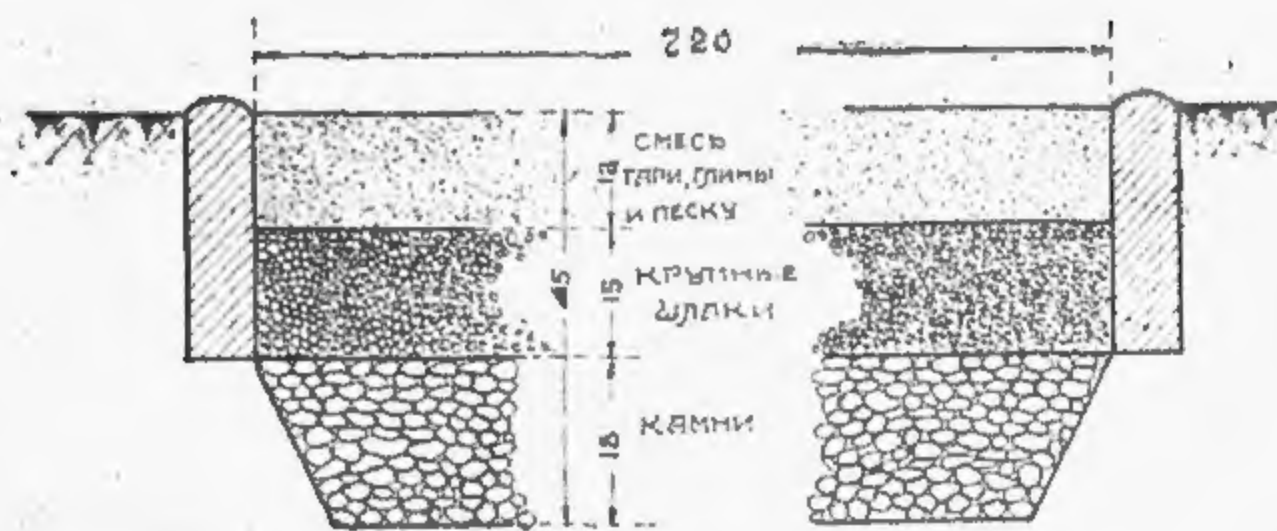

Мал. 8

визначають формулою: $P = \frac{Qv^2}{gr}$, де Q є вага бігуна, v — швидкість, g — прискорення сили ваги і r — радіус кривої.

Як видно з формули, відосередкова сила пропорційна квадратові швидкості. Отож не зменшити її вплив — виходить збільшити час на проходження дистанції. Щоб зменшити вплив відосередкової сили, треба підвищити зовнішній бік доріжки над унутрішнім. У зв'язку з тим, що на одній і тій же доріжці відбувається біг на різні дистанції (а звідси появляються й різні швидкості), потрібні різні перевищення зовнішнього боку над унутрішнім,

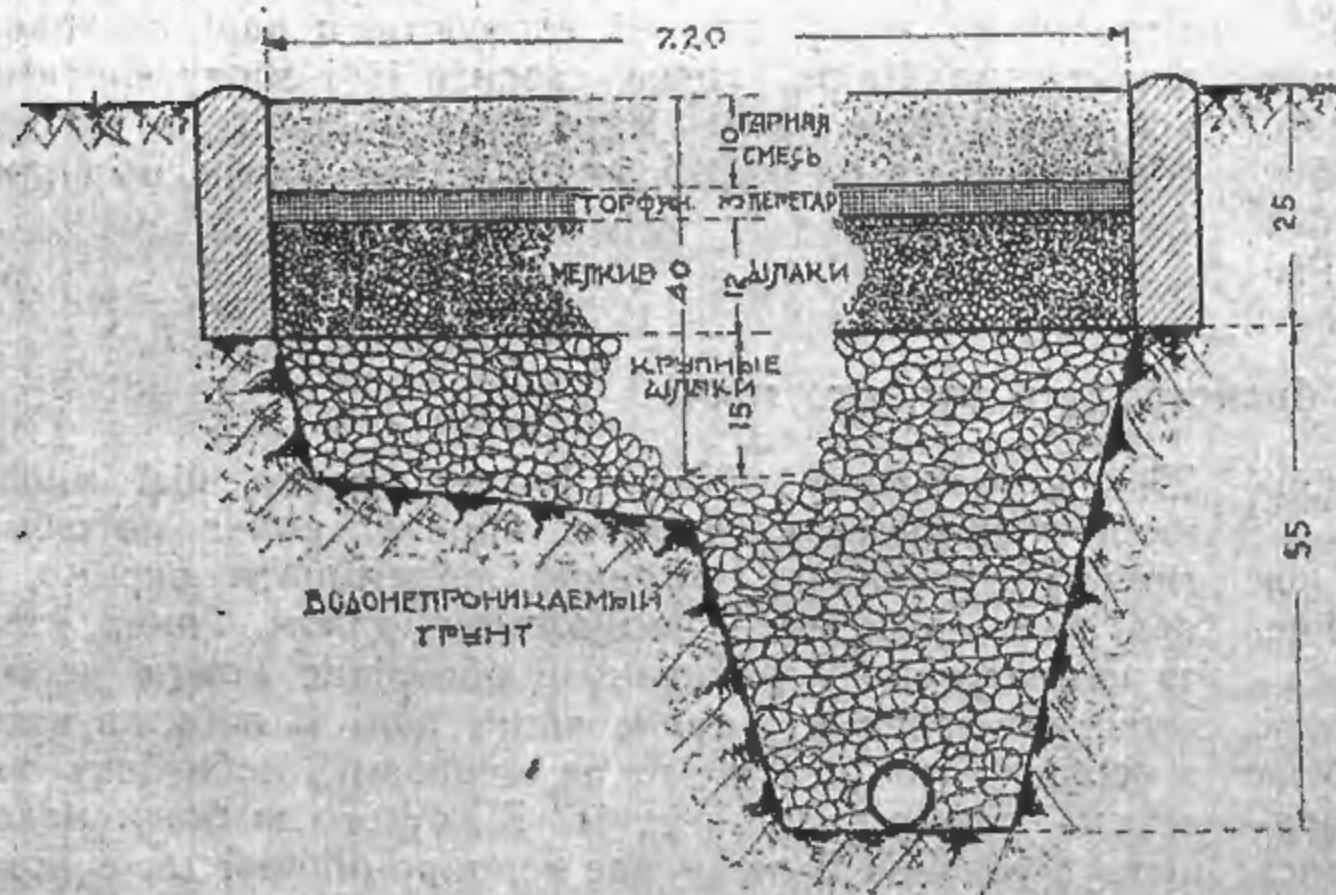

Мал. 9

Мал. 10

Мал. 11

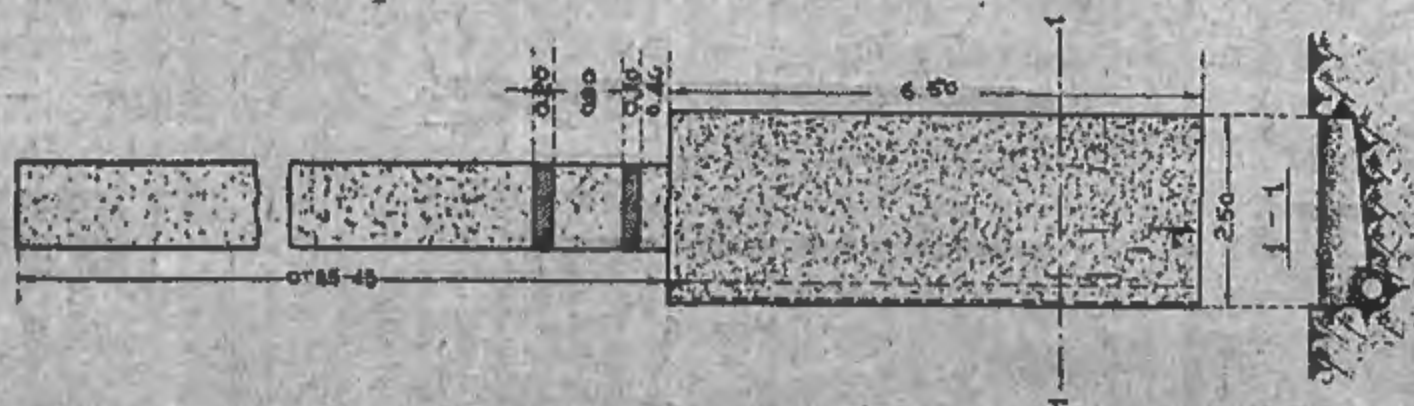
ц.-т. треба створити такий штучний віраж, який би ковзанку. На малюнках №№ 9, 10 і 11 показано будову механічно підіймався для різних дистанцій. Цю думку бігової доріжки на берлінських стадіонах.

Місця для стрибків

Місця для стрибків із розгону вдовж (мал. № 12), у висоту (мал. № 13) і з жердиною (мал. № 14) складаються з доріжки на розгін і з місця на падання.

Будова цієї доріжки нічим не відрізняється від побудування бігової доріжки взагалі.

Ширина доріжки для розгону повинна бути від 1,5 до 1 мт, довжина від 25 до 45 мт. На віддаленні 1,25—1,5 мт від углиблення, закопують брус завширшки 20 см і завдовжки від 1 до 1,25 мт, щоб відштовхуватись при розгоні. Для стрибків з місця в довжину, вкладають другий брус таких же розмірів на віддаленні 30—40 см від земляного корита.

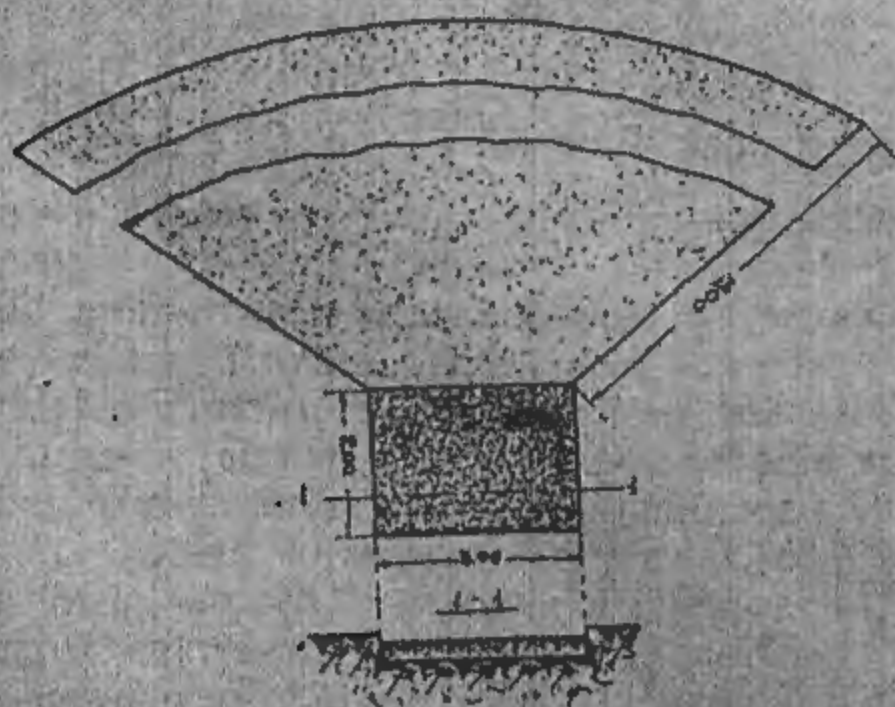
Мал. 12

У вибране земляне корито насипають мішанину з рівних частин тирси й піску. Ще кращим складом для засипання углиблень є мішанина з піску й перепалу торфу в рівних частинах.

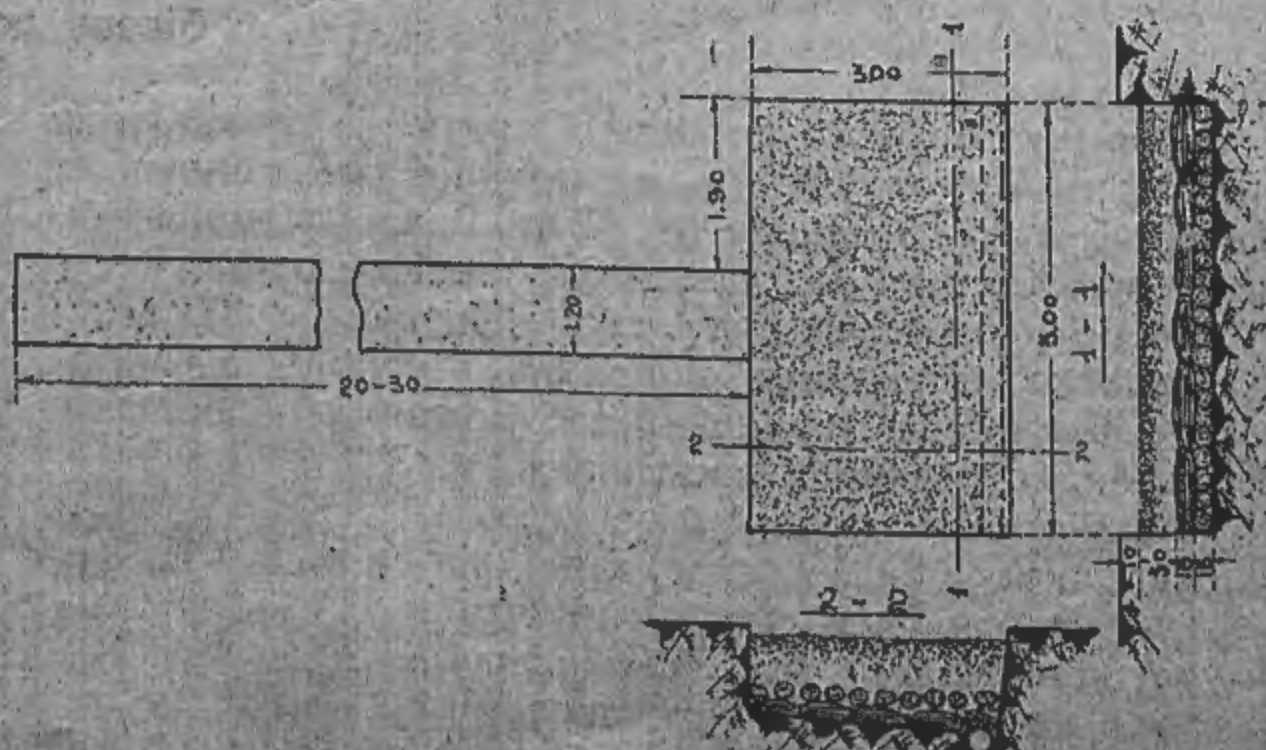
Щодо місць, щоб падати при стрибках з жердиною, то як падати доводиться з великої висоти, —

конче потрібно влаштовувати пружняну основу. Для цього на дно корита вкладають в'язанку хмизу в два взаємно перпендикулярних ряди й усе це засипають мішаниною з піску й тирси чи торфу в рівній пропорції.

Доглядати місця для стрибків треба так само, як і бігової доріжки.

Мал. 13

Мал. 14

ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО РОБОТИ СІЛЬСЬКИХ СПОРТ-ГУРТКІВ НА ЛІТНІЙ ПЕРІОД *

Літо цього року треба максимально використати, щоб розгорнути плянову фізкультурну роботу на селі, тим більше, що ФК стихійно шириться на селі. Але за браком провідного центру, що організовував би цю роботу, та через непрацездатність більшості РРФК, фізкультурна робота по селах часто-густо набуває небажаних форм і ухилів. Здебільшого культивують самий лише футбол.

Організувати на селі корисний відпочинок, тобто вщепити в селянський побут і ФК — на сьогодні невідкладне завдання. І не лише тому, що ФК подає селу водночас і саносвіту й оздоровлення, як і не тому лише, що на селі, завдяки великій тязі до неї селянської молоді, може й повинна бути за один зі справжніх виховних чинників (боротьба з хуліганством, піяцтвом тощо). Усе це багато важить, але головне всеж таки те, що селянська молодь постачає величезні кадри до Червоної армії.

Ф.-к. роботу на селі треба починати зі зміцнення й розгортання роботи наявних спортгуртків, і вже далі починати організовувати нові сільські спортгуртки. Спортгуртки слід організовувати всюди: по заводах, підприємствах, при міжспілкових клубах та при хатах-читальнях.

Робітників для ф.-к. роботи на селі треба підбирати із активу комсомолу, вчителів, робітників хат-читальень і демобілізованих червоноармійців, що бодай трохи обізнані на ФК. Допомогати таким робітникам конче треба і відповідною фізкультурною літературою, і приладдям, а в разі потреби організовувати для них і спеціальні коротко-термінові курси — наради.

Такі курси — наради є найдоцільніший засіб підвищити кваліфікацію сільського фізкультурного активіста, який зміг би вести за собою решту селянської молоді.

Початок організаційної роботи з ФК, а саме — втягнення селянської молоді до відповідних вправ, у жодному разі не може набувати характеру шаблонного об'єднання, як це частенько буває (будь-що-будь відразу намагаються організувати молодь у гурток ФК при хаті-читальні). Адже спочатку заважно буває об'єднати молодь таким способом. Отож і треба передусім використовувати улюблені сільською молоддю місця, де збирається вона на дозвіллі. Саме між піснями, хороводами та інш. розвагами й рекомендуємо ми запроваджувати якнайпростіші фізкультурні вправи (бігати навипередки, всілякі відпори тощо). Надаючи цим грам загального характеру, і втягуючи, таким чином, до ФК молодь села, треба поволі й організувати її при хаті-читальні.

По районах є два основних типи спортгуртків: перший тип — це в районних центрах (по містечках, на заводах та підприємствах) і другий — це звичайні гуртки по селах. Перші сильніші, а другі слабші.

Слабші (сільські спортгуртки) можуть вести таку роботу:

- 1) Гри масового характеру на повітрі;
- 2) Деякі спортивні гри;
- 3) Заняття з найпростіших видів спорту (характеру напівігор);
- 4) Нескладні змагання й інші виступи;

* За матеріалами I-ї Всесоюзної наради робітників фізкультури на селі.

** Програму таких курсів — нарад (розраховано на три дні) подали в своїй книжці «Фізкультура» т.т. Прівіс і Семенів.

5) Фізкультурні гри й розваги підчас громадських зборів (ярмарки, гулянки, святки, вечірки);

6) Санітарно-гігієнічна пропаганда.

Сильніші гуртки (містечкові), крім зазначеного, можуть провадити зі своїм активом серед широкої людності й поглиблену систематичну роботу:

а) Фізкультурні вправи за схемами, зважаючи на стать та вік;

б) Трохи складніші тренувальні заняття (секційного характеру);

в) Складніші змагання й показові виступи;

г) Перевірка фізпідготовленості (задача норм);

г) Основні форми медичної контролю та самоконтролю.

Щодо видів фізкультури для сільських гуртків, то на літній час рекомендуємо:

1) Рухливі гри на повітрі з біганням, стрибками, киданням, опорами, рівновагою і т. п.

2) Народні гри — тілка, скраклі (цурка) тощо.

3) Спортивні гри — перетягання ланьки, волейбол, італійська тілка, баскетбол, гандбол, футбол.

4) Вправи легкоатлетичного типу: ходіння, біг з подоланням природних перешкод, біг на короткі дистанції — 60 — 300 метрів, естафетний біг, усі види стрибків, кидання гранат, виштовхувати кулі (каміня), а де є можливість, то й кидання диска, виштовхувати важку вагу (для дорослих), рух нагнувшись і плазуючи, переносити мертвий і живий вантаж, вправлятися на рівновагу тощо.

6) Плавання, гри на воді й народне веслування.

7) Стрілецький спорт.

Заняття із вправ легкоатлетичного типу повинні складатися:

а) із вивчення техніки вправи, б) тренування і перевірки наслідків тренування наприкінці сезону, способом загальних перевірок і спеціальних змагань.

Змагання характеру підсумку (на першість гуртка з різних видів фізвправ) слід організовувати лише один раз наприкінці сезону. Крім того, можна організовувати змагання та товариські гри й між окремими гуртками.

Усі змагання й інші громадські виступи гуртків треба провадити під знаком суворої дисципліни та організованості, бо, лише за таких умов, вони матимуть значення пропаганди й підноситимуть авторитет ФК в очах широкої людності, а надто дорослого селянства.

Перед тим як починати заняття, треба членів спортгуртка розбити на групи за віком:

1) Молодша від 14 до 16 років.

2) Старша від 17 до 20 років і більше.

Дівчат та жінок слід виділити в окремий гурток і організовувати із них окремі женські групи.

Важливий момент у роботі спортгуртків — наявність спортінвентаря й устаткування та примітивного місця для занять (спортмайдан), а тому, силами спортгуртка й за допомогою громадських організацій, треба устаткувати майдан для занять і дістати кошти, щоб придбати потрібний спортінвентар — футбольний м'яч, м'ячі для гільки і т. п.

Крім того, засобами самих членів, треба заготовити: скраклі, різної ваги мішки з піском —

щоб піднімати й переносити, ланьки для перетягування, стійки, скакалки й т. ін.

Дуже в пригоді щодо цього можуть стати й шефи над сільськими спортгуртками.

У літніх лагерьх у піонерів (біля Харкова)

СКЛАДУВАНА ПЕРЕНОСНА БАЙДАРКА

(Закінчення)

Водонепромокальна тканина

Не маючи фабричної прогумованої і взагалі водонепромокальної парусини, ви можете приготувати таку із звичайної парусини, обробивши її за одним із нижчезазначених способів, рекомендованих нашою літературою й перевірених із байдарочної практики.

Передусім, треба намочити й висушити разів 2-3 парусину, щоб вона остаточно сіла.

Способи обробки:

а) настругавши ножем парафіни, розпустити її в бензині чи в шпигинарі і, за допомогою м'якого квача, покрити цим складом парусину з обох боків 3-4 рази.

б) Покладіть тканину в гарячу олію й прокип'ятити її, або промаслить тканину, змазуючи її квачем кілька разів із обох сторін, доки зовсім не насичите тканину. Олія в нагрітому стані.

в) Поєднуючи способи „а“ і „б“, можна приготувати гарячу мішанину: 1000,0 олії, 200,0 шпигинару, 100,0 парафіни і м'яким квачем змазувати матерію кілька разів. Цей спосіб дає особливо добрі наслідки.

г) Тканину покласти в мішанину: клею 10 ч., оцетової кислоти—1 част. двохромокислого калію—1 ч., води 88 ч.

г) Тканину намочити на якийсь час у міцному мильному розчині, поки вона зовсім просякнеться, потім вигнати й покласти у насичений розчин галуни.

д) Тканину кладуть у 40% розчин плинного мила, а потому сразу ж у 20% синього каменя.

Чехол

Маючи водонепромокальну тканину, починаєте шити чехол. Розтягнувши парусину на підлозі, кладете на неї кістяк байдарки і обводите контур дна; обрізаєте матерію, відступивши від контура на 2-3 сант. Кроїте боки, закріпивши кінець парусини на носу форштевня, і обвівши бік до корми; робите напуски з усіх боків на 2-3 сант. для шва. Палубу кроїте за її контурами вирізавши трюм, пускаєте запас у 10 сант. навколо трюма для борта парусини, навколо відвалу (мал. 8). Від трюма до корми парусину прорізують, щоб можна було надіти чехла на кістяк; до прорізаних боків пришивають палки 3 сант. завширшки і дірочками для шнурування. Усі викроєні частини зшивають на швацькій машині подвійним швом; на шви, днища ніс і корму пристрочують крім того смугу 5 сант., що робить третій шар матерії у найважливіших місцях. Таку саму смугу, але завширшки 8 сант., можна пристрочити вдовж середини днища чехла в місці, проти якого прилягає кіль. Викроювання й зшивання чехла не становить труднощів, тому що в попередньому розрізі байдарка прямокутної форми. Усі шви чехла треба ретельно промаслити з обох боків.

Чехли натягають на кістяк байдарки (як панчохи) з боку форштевня, потім натягають на корму (мал. 9) і зашнуровують до трюма. Зашнуровувати треба вживаючи двох планок-зшивателів із дірками, що збігаються з такими в палках.

Коли байдарка пристосована під два трюми, то у верхній палубі треба прорізати парусину від кутів трюма на 20 сант. (мал. 8), приладнавши до розрізу шнурування та палку, що перекриває зашнуроване місце. Частини трюма, що виходять над палубою (відвал) та борт парусини, який охоплює відвал, мають дірочки діаметром $\frac{1}{2}$ сант. через кожні 10 сант., через які пришнуровують парусину відвалу.

На носі та кормі пришивають до чехла петлю, що править за каблучку для причалювання.

Весло

Весло — немалозначна частина. Весло має бути міцне та легке, особливо важливо мати легке весло, бо важке зморюва-

тиме руки. Весло для байдарки потрібне дволопадне; лопасті можна зробити прямокутні або овальні (тонші лопасті краще). Розміри лопастів залежать від характеру поїздки та сил гребця і можуть бути: завширшки 15—20 сант., завдовжки 20—35 сант.

Лопасті насаджують на витончений до лопастей кругляк. Завтовшки в середній частині 4—4 $\frac{1}{2}$ сант. (мал. 10). Весла вживають різної довжини, від 2 $\frac{1}{2}$ до 4 метрів, теж залежно від сили гребця та характеру їзди. Я раджу весло в 3 метри, складане з двох частин, довжина кожної разом з лопастями — 1 м. 75 сант., що їх зв'язують одно до одного в трьох місцях (мал. 10) завдовжки 50—60 сант. поміж „хватали“ рук; частини весла що їх прикладають одну до одної в цьому місці, поступово витончують до половини кругляка (мал. 10-а). Трохи вище кожної лопасти, на кругляк насовують гумові кільця (мал. 10 б), що застерігає збігання води по кругляку до рук та в трюм. Весло фарбують. Для гребців можна мати два весла.

Кінцеве слово

Складувана байдарка не забирає багато місця. Це два тюки: один — шпанговти з вкладеними в середину фор-і ахтерштевнями, та обмотані чехлом, — становлять тюк розміром 25 45 X 80 сант. (мал. 11), а другий тюк — пакунок з усіх планок, кіль весла. Перекинувши перший тюк на плече, та взявши пакунок планок під руку, — ви легко й зручно несе́те всю байдарку (мал. 14).

Наші широкі кола, не знаючи якостей та гідностей байдарки, вважають їх за ненадійні та навіть і за небезпечні. Спочатку, коли вчаться плавати на байдарці, можуть траплятись випадки перевертання її, з тої причини, що байдарка дуже слух'яна до весла. Отож невмілі, грубі рухи новачка і стають за причину різних несподіванок.

Із цих міркувань, треба починати навчання на мілкій воді і вже далі, коли набудеш звичок, користуватись з байдарки цілком безпечно навіть у небезпечних місцях, як пороги, перекоти й т. інше. Центр ваги в байдарці міститься дуже низько, місце сидіння гребця — підлога трюма — нижче ватерлінії, при одному гребці на 7—8 сант., при двох гребцях на 12—14 сант. що й надає стійкості та рівноваги байдарці.

Безумовно, з байдаркою треба бути уважнішим, ніж із звичайним човном, особливо навчаючись плавати. Треба пильно стежити за тим, щоб центр ваги не переходив далеко в бік.

Дотримуючись цього правила, ви забезпечите себе від несподіваного „купання“.

Зрозуміло, байдарочникові треба вміти плавати, або брати з собою про всякий випадок корковий пояс.

Щодо міцності та часу користування, парусова байдарка аж ніяк не гірша за дерев'яного човна, за уважного, звичайно, ставлення до неї.

Щоб зберегти носові частини від пошкодження, коли плавають чи причалюють до берега, я раджу замовити з білої жерсти жолобок форми форштевня, боки шириною по 5 сант., що їх надягати на форштевень зверху чехла. Верх желоба закріплюють до причального кільця на носі та двома шкурами до відвалів (мал. 12). Тип байдарки, що я запроваджував, та спосіб будівництва можна використати і в твердому типі, себто нерозбірному; навіть можна збудувати зовсім дерев'яну байдарку, зрозуміло, твердого типу, коли нема змоги дістати відповідної парусини. В такому разі кіль та бокові планки не ставлять, а дно та боки зашивають струганими дошками завтовшки 1 сант., потім байдарку шпалюють та фарбують як звичайний човен; верхню палубу забивають не дошками а парусиною, брезентом або вошанкою.

Така байдарка коштуватиме далеко дешевше — всього лише 20 крб.

Наприкінці, я хотів би звернутись до всіх, хто цікавиться байдарочним спортом: „Будуйте власними руками — це зовсім нескладна річ, агітуйте за байдарку живим прикладом“.

ТАМБУРИН

Серед цілої серії ігор типу теніса, чільне місце безперечно мусить посідати народний теніс, або „тамбурин“. На жаль, цю гру, що мала таке велике поширення в 1910—11 роках, тепер зовсім забуто. А шкода, бо гра безперечно заслуговує на увагу, — вона цікава й корисна, та й комплекс фізкультурного впливу її на організм не менший, ніж у тенісі. Крім того, вона може одночасно охопити далеко більшу за теніс кількість учасників, до того ж і приладдя до неї коштуватимуть дешевше, ніж для тенісу. Правила цієї гри не складні, навантага на організм, при всій інтенсивності гри — нормальна. Вона не переобтяжує організм, а це спричиняється до того, що участь у ній можуть брати і літні люди, і підлітки та й жінчини.

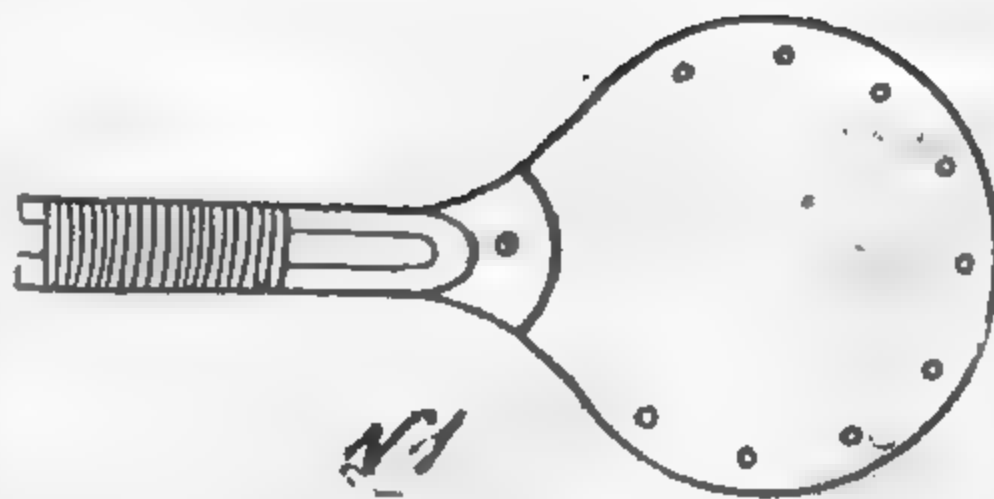
У 1-му дитячому містечку ім. Комінтерну в м. Одесі, де я спробував прищепити цю гру, вона викликала величезну зацікавленість серед підлітків, а особливо дівчат. Цілісні дні майдан для гри в тамбурин притягав загальну увагу дитячого населення містечка. Тамбурин, разом із гандболом та волейболом, був дужим протиставленням небезпечній і шкідливій для підлітків грі в футбол, і спричинився до цілковитого занепаду футболу в містечку.

Головною перешкодою до просунення в маси цієї гри було те, що не можна було дістати спеціальні ракетки для тамбурину. На жаль, немає їх і тепер. Ракетки ці мають форму бубни (звідця й назва гри „тамбурин“) з туго натягнутою зверху спеціально виробленою тонкою шкірою. Звичайно, за сьогоднішніх високих цін на шкіру, а до того ще й досить таки складного виробу їх, такі тамбурини коштували б занадто багато (не менше 5—6 крб. за штуку) і були б мало приступні для широких мас. Отже, ми зробили ракетки з форніру на зразок тенісних ракеток. Звичайно, такі ракетки мали куди меншу пружність, відповідно до техніки удару, але вони зручні, зробити їх легко й ціна на матеріал не висока. На нашу думку, такі ракетки з форніру цілком себе виправдують.

Вважаючи на те, що гра ця не набула ще широкого вжитку і правил, що їх опрацьовувала б

ВРФК не було, мені довелося виробити спеціальні правила цієї гри, пристосовуючи їх до

можливостей наших проффізкультурних організацій та установ союзу. Правила ці я подаю нижче.

Місце для гри

Місцем для гри може бути розділений пополам прямокутний майдан у 19 метрів завдовжки і 9 метрів завширшки. (Розмір волейбольного поля). Майдан має бути абсолютно рівним, без ямок та горбків, бокові та кінцеві лінії його намічають вапном, або товченим каменем.

Над середньою лінією, на височині 2-х метрів і 10 сант. над землею, натягають сітку (можна брати волейбольну), або пофарбований під білий колір мотузок.

Із кожної сторони поля, на віддаленні 5 метрів від сітки, намічають вапном лінію, що перетинає впоперек поле кожної партії. Цю лінію звуть „лінією подачі“.

Приладдя для гри: шестисантиметровий із білої гуми м'яч (із чорної гуми заважкий), форнірна ракетка та волейбольна сітка, або пофарбований на білий колір мотузок.

Хід гри

Брати участь у грі можуть від 2-х до 8 чоловіка, що поділяються на рівні партії.

Якщо грають восьмеро, цебто 4 на 4, то гравці розташовуються на полі так: двоє стають спереду, перед лінією подачі, а двоє ззаду. Подає м'яча № 1, що стоїть за лінією, з правого боку майдану. Після 3-х подач, гравці міняються місцями, а саме: № 1 їде на місце № 2, № 2 на місце № 3, № 3 на місце № 4, а № 4 становиться на подачу. Таким чином, на протязі „тайму“ кожен з 4-х гравців тричі подає м'яча.

Підчас гри — три на три — гравці розташовуються інакше, а місцями міняються після 4-х подач.

№ 3

Я. Биланін

ЧЕМПІОНИ ВАЖКОГО ГАМАНЦЯ

Пухкі (ніби полтавські помпущечки) ніжні, випищені щічки виблискують, як полив'яні горщики, або шкіра нового турецького барабана. Проділь... „Одеса-Бахмач“... від перенісся й до того місця де починається вішалка піджака... Ну, звичайно, сигара й вже обов'язково діамантові шпінки в твердих (конче твердих), як лоб англійського консерватора, туго накрахмалених манжетах. Ціпок, як й личить фертові, обіплено силою золотих манограм від друзів і шанувателів. Кілька важеньких обідців на цупких пальцях випещених рук, що запливають жиром. Смокінг і коричнявий котелок... ну, точнісінько, як у американського модника, невдалого кандидата на президента, містера Сміта (та отого ж самого — „демократичного“!).

Оце, здається, і все.

Портрет закінчено.

Прізвище? Ім'я? По-батькові? — та навіщо воно вам, яка різниця?.. Ярлик так і залишиться ярликом. Адже важить суть, а не візитна картка... „Гер Шульц“ написано на ній, „месье Лебрі“, ну... „містер Вандерклоп“ — чи не однаково для нас із вами читачу?!

— Однаковісінько.

Та це ж тип інтернаціональний.

Він просто — спекулянт.

* * *

Сьогодні каси торгують добре. Усі дванадцять, як одна. Сьогодні аншлаг... 30.000 чоловіка залишилося по ту сторону бар'єра... Довелося, навіть, викликати полісменів (ну, звичайно, для порядку!..)

Наш „герой“ на дев'ятому небі.—

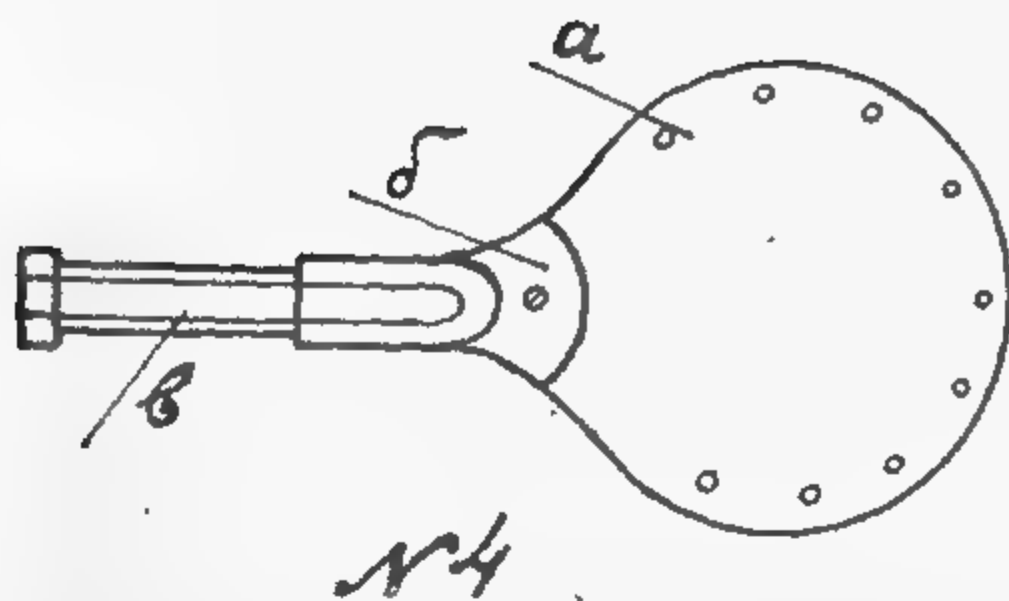
Адже каса належить йому. Шелестять у касах різні асигнації, що належать йому, і тішить його слух чудова гармонія ніжного шарудіння тих 60%, що їх має він дістати за свою „роботу“. Шістдесят відсотків!.. Хіба погано?!

Пронирливий та запопадливий імпресаріо закурює чергову сигару, перевіряє, чи на місці його проділь — „Одеса-Бахмач“ — і, з олімпу своєї директорської височини, не дбало поглядає на тримятий стадіон, обліплений десятками тисяч глядачів.

— Хай собі бігають до упаду, нехай ламають шиї, нехай ударами, що сипляться як град, одне одному щелепи й трощать ребра... Нехай!..

Звірство?.. — Хай!.. — Аристократична публіка любить сильні учут-

Перед початком гри обидві партії за допомогою жеребка розподіляють поля та рішають,

тіла м'яча, то вважається, що партія, грач якої зачепив м'яча, губить 1 очко.

7. Якщо м'яча забито на „аут“ (за кінцеву або бокову лінію поля) і не вдарився до того об поле ворожої партії, то це вважається за програш тої партії, що надіслала м'яча.

8. Якщо м'яч ударився один раз об поле команди X, а потім з повітря взяв його з „аута“ грач цієї команди й надіслав до ворожого поля, то м'яч вважають у грі.

9. М'яча, що вірно пройшов над сіткою, може взяти грач одної команди і перепасувати іншому грачеві цієї ж команди, але з тим, щоб м'яч не вдарився об землю, бо інакше команда губить 1 очко.

10. Один і той же м'яч можна перепасувати між грачами одної команди лише три рази, і то за умови, що він не одіб'ється об землю. За четвертого удара, винна в цьому команда губить 1 очко. Бити м'яч двічі зряду одному й тому ж грачеві не дозволяється.

11. Якщо під час гри грач одної команди вдарить, або штовхне (навіть ненароком) грача тої ж команди — винна в цьому партія губить 1 очко.

12. За непристойне поводження, винного грача можна виключити з гри.

Суддя

Суддя перебуває біля сітки й слідкує за виконанням під час гри зазначених правил, сигналізуючи свистком.

Як зробити ракетку

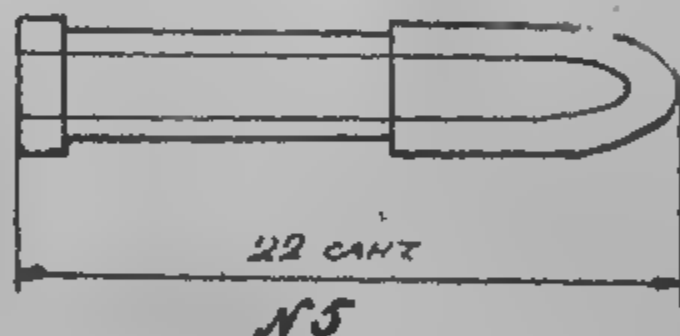
Ракетку для гри в тамбурин роблять із шестиміліметрового форніру і надають їй форму тенісної ракетки (мал. 1).

Розмір її: завдовжки — 44 см., довжина шийки (держальця) 22 см., діаметр голівки 22 см., діаметр шийки (обхват) 3 см. (мал. 2).

Загальна вага ракетки — 160 грам.

Голівку й внутрішню (основну) шийку вирізають з форніру. Якщо під рукою немає 6 міл. форніру, можна взяти два листи 3-х міл. форніру та, склавши разом, склеїти їх. Краї припасовують маленькими шрубами. Ракетка з тоншого форніру скоро ламається. Шийку (держальце) вирізають із сосни або з іншого легкого дерева, накладають із двох боків на вирізану з форніру шийку і прикріплюють до неї столярським клеєм та відповідними шрубами. (Мал. № 3 — форнірний наплив; мал. 4 — дерев'яна ручка, мал. 5 — один бік ручки палітури).

Зауваження. Форнір обов'язково треба брати новий і сухий. Щоб було більше гарантій, що ракетка в місці скріпи голівки з шийкою під час удару не зламається — зверху голівки, під дерев'яну ручку накладається форнірний „наплив“, що його міцно приклеюють до форнірної основи ракетки.

кому першому починати гру. Гра полягає в тому, що грачі обох партій ударами ракетки пересилають м'яча через сітку на поле ворожої партії, намагаючись послати його так, щоб ворогові було якнайтяжче його прийняти. Починають гру з того моменту, коли грач (№ 1) однієї партії, стоячи за „лінією подачі“, ударом ракетки пересилає м'яча через сітку в сторону ворожої партії. Якщо гру ведеться без судді, то грач, що подає м'яча, мусить попередити ворожу партію словом: „увага“. Якщо подавач м'яча не попередить ворожу партію або буде стояти ближче „лінії подачі“, або ж із подачі м'яч попаде в сітку, чи черкнеться її, партія, що подавала, губить 1 очко й м'яч переходить до протилежної партії. Взагалі партія, що загубила очко, губить і подачу.

Загальна кількість очків — 24. Гру розбивають на два тайми, по 12 очків у кожному. Тайм — програє та партія, що перша загубить свої 12 очків. Після таймів — перерва на 3 хв., під час якої партії міняються полями. Якщо на протязі гри один тайм виграє партія А, а другий партія Б, то після 5 хв. перерви дають додатковий контрольний тайм. Партія, що виграє додатковий тайм, і є переможець.

Правила гри

1. Партія, що подаючи м'яча не виконує правил, губить 1 очко.

2. На одному полі м'яч можна ударити об землю лише один раз. Якщо м'яч удариться об землю двічі й більше, — партія, на чийому полі це сталося, програє 1 очко.

3. Якщо м'яч попав у сітку, або пройшов під нею, то вважається, що партія, яка забила м'яча, губить 1 очко.

4. Під час гри м'яч може черкатися сітки й мотузки.

5. Дотикатися ракеткою, або будь-якою частиною тіла сітки чи мотузка не дозволяється — партія, винна в цьому, губить 1 очко.

6. Якщо грач одбиває м'яча рукою, або він черкнувся будь-якою частиною

тя. Вона платить, значить і треба догоджати... її смакам... Заперечує елементарним правилам здорового спорту? Танцювати на правила! Ну хіба ж може солідний підприємець витрачати дорогі час на такі дурниці? Адже, час — гроші...

Так скільки, кажете, залишилося за боргом? 30.000?!!

Чудово, біжіть до друкарні й негайно ж замовте нові афіші!

Та не забудьте про націнку..

Підвищіть удвоє!..

— Так працюють вони, так „турбуються“ вони про фізичну культуру.

***

Футбольний матч у розпалі. Міс-супі — Нью-Йорк.

Кипить жадоба!.. — Спека, духота...

До речі, про жадобу.

— Чи можна таку картину назвати грою? Чи можна відшукати в ній, бодай один невеличкий момент розумного змагання? Чи можна

знайти в такій грі, бодай найменший натяк... ну хоча б на елементарну культуру?

За словами самовидця — німецького письменника Егона Ервіна Кіш, — відбувається все це так:

Противники б'ють своїми головами (вкритими шоломами) в живіт тому... в кого м'яч, хапають його за ноги, боксують у обличчя, або нагороджують якимись іншими... подібними пестощами...

Ну, звичайно, бідолага, за якісь чверть хвилини лежить уже долі, а над ним — вороги й друзі — збилися в огидливу кучу людських тіл. Суддя свистить... Клубок помалу розплутується... Тільки грач, що недовзі перед тим мав у себе м'яча залишається на місці... поранений або непритомний. А здебільшого... і те і друге!..

Чорнокожі слуги клубу поспішають на майдан, щоб оцетом та штучним диханням очутити жертву. Появляється, навіть, і лікар із скринь-

кою медикаментів. Але суддя не може припустити такого безчинства — не годиться, щоб валялася на спортмайдані зомліла людина. Він наказує — убити лежачого.

— Швидко!..

Ті що залишилися в живих, за цей час (а час — гроші) освіжилися холодною водою і „гра“... продовжується.

Юрба в піднесенні. Варварські крики, рев... Здалеку долітає сигнал емпайра (головного судді): „Ау-цент“..., але у відповідь йому несеся тисячоголосе: „Брехня!“, „Шахрайство“ „Геть“!!!

І це називається... футбол-регбі.

Нічого сказати, добрий буржуазний спорт!

Справді, неописуваний і ненаслідуваний!..

***

Коли перегортаєш спортивну хроніку за останні місяці, коли перед

В червоній армії

Любимов

БУДІВНИЦТВО ДЛЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В РСЧА

Питання про будівлі та устаткування, потрібні для занять спортом і для фізичних вправ у війську, і до цього часу становлять проблему. Одне лише можна сказати з певністю — це те, що побудовані далеко ще до імперіалістичної війни 1914—17 р. польові городки, до яких належить і ціла низка нерухомих перепон, розташованих на цілком визначених і незмінних віддаленнях, віджили своє.

Але чим їх замінити? Які вимоги мусімо ми поставити нині до низки штучних перепон, щоб вони й справді відповідали характерові обставини сучасного бою й останнім досягненням військової техніки.

Передусім розглянемо, чому саме старі польові городки на сьогодні мало вже придатні, щоб користатися з них для воєнних потреб. Таких причин є — 4.

1. Городки ці розташовано поземно, тобто здебільшого на зовсім рівних ділянках. Майдан, на якому вправляються з бігання, надто вже рівний, а іноді навіть і вибутований.

2. Перепони в старих городках розташовано на певних незмінюваних віддаленнях, а це спричиняє до того, що у вправників, замість того, щоб розвивати вміння боротися з різноманітними перешкодами за будь-яких умов, вироблюється певна, обмежена послідовність і вузький автоматизм.

3. Через нерухомість перешкод їх заважно комбінувати.

4. За невеличкими винятками перепони ці не життєві. Що саме, яких основних вимог фізичної готовності потребують від бійця оперативні обставини сучасного бою?

1. Уміти діяти й поборювати перепони, що подібуються в місцевостях найрізноманітнішого характеру й за різних особливостей ґрунту.

2. Уміти самому (щонайбільше вдвох) поборювати всілякі перепони, які лише можуть трапитися в даній місцевості, в найнесподіваніших та складніших комбінаціях.

3. Уміти використовувати будь-які місцеві предмети, речі та обставини не лише як перешкоду, але й як прикриття та притулки.

Нарешті, цікаво ясно й чітко уявити собі, що становить собою поле сучасного бою?

1. Підчас розвідки це буде сила-силенна різних перепон, що їх становитимуть місцеві предмети, характеристичні для нашого краю: канави, ярки, огорожі,

мури, тини, невеличкі річечки, струмочки, болота, лісова місцевість і т. п.

Підчас переходу до наступу, після гарматної підготовки, такими перепонами будуть різні лійкуваті вибоїни, руйновані гарматною стріляниною місцеві предмети і т. п. Але, чи не найхарактеристичнішими перешкодами будуть зіпсований дріт і напівазруйновані шанці та ліс, що зазнали гарматного обстрілу.

Якщо ми тепер, на підставі сказаного, спробуємо уявити собі сучасний польовий городок і ті перепони, що їх потребує обстановка сучасного бою та воєнна техніка, то матимемо таку картину:

1) Всілякі перепони максимально наближаються до всього того, що лише може зустрінутись за сучасних бойових обставин.

2) Ґрунт і профіль місцевості має найрізноманітніший характер і аж ніяк не відповідає колишнім вимогам воєнного городка.

3) Перепони здебільшого переносні. Їх можна всіляко комбінувати, утворюючи різноманітні обставини, а відтак і наближатися до різних комбінацій, відповідно оперативних завдань сучасного бою. Це збільшує, звичайно, і інтерес вправників до занять.

4) Постійні (непереносні) перепони здебільшого — нескладні й розташовано їх у різних місцях городка.

Головна Управа РСЧА весною 1928 року розіслала обіжника, яким установлює певну номенклатуру стандартних перепон, їхні розміри, а також і низку вказівок щодо їхньої структури. Крім того, там же подано плани батальйонових майданчиків і городків, що ми їх тут і подаємо.

1) Майдан для будування кількох штучних перепон.

Щоб побудувати низку штучних перепон, розмір майдана повинен бути десь від 75 до 400 метрів завдовжки, залежно від того настановлення, що його переслідують (сотня-полк), а також і від тих перепон, які треба буде розташувати на цьому майдані. Ширина майдана — на кожного вправника 2 метри. Рахуючи, що для занять на майдані виходитиме водночас одна стрілецька філія, матимемо ширину майдана 18—25 метрів.

Постійні перепони

Основні (не переносні) перепони на цьому майдані будуть такі:

очима, де пробігають рядки безраднісних вісток з-за кордону, тоді ще гостріше й наочніше повстає різниця між ними й нами, ще яскравішою стає та безодня, що поділяє два діаметрально протилежні світи.

Про що розповідав телеграфний дріт?

— У Парижі передбачалася зустріч між футбольними командами України і Французької Спортивної Федерації Праці. Французький уряд... знову не дозволив радянській команді приїхати у Францію.

Розвиток робітничого спорту в Англії зазнає й далі великих труднощів, бо всі майдани й майданчики належать або буржуазним клубам, що косо дивляться на робітничі організації,

а коли ні, то приватним підприємцям. За користування з майданів буржуазні „культуртрегери“ луплять такі гроші, що робітничим спортоорганізаціям вони зовсім не під силу.

Реформістські прихвостні догоджають своїм господам. Правління — німецької С. Г. спілки на чолі з Геллертом, фінської робітничої спілки на чолі з Коскіайнем, и Латвійського

Спортивного союзу на чолі з Бруно Кальніним — виключили огулом усіх своїх членів, що відвідали радянську спартакіаду.

Орган французької комуністичної партії „Юманіте“ оголосив змагання з ходіння на приз ФСТ, запрошуючи всіх робітничих спортсменів взяти в них участь. Буржуазна французька атлетична федерація, що ній багато робітників, заборонила своїм членам брати участь у цих змаганнях, з ігровою звільненням... так далі

... а над них — втроє й друзі зб'їлися в оглядливій кучі людських тіл

1. Дротяні перепони різної висоти і з рівного дроту.
2. Колоди, заввишки од землі від 2,5 до 3,0 метрів, щоб ходити, додержуючи рівноваги, або пепеправлятися сидючи (зруйнований дерев'яний міст).
3. Гірка, заввишки в 5 мт., щоб збиратися на неї, збігати та стрибати.
5. Шанці і нормальної ширини — біля 2-х метрів (бажано за змогою й нормальні профілі).
6. Лійкуваті й звичайні ями для гарматнів.

Перші чотири перепони треба розташувати на майдані так, щоб можна було рухатись і провадити заняття в обох напрямках, а комбіновані — в кількох.

Щодо шанців і лійкуватих ям, то їх треба розташувати як попало — на різних віддаленнях і в різних напрямках. Мета таких шанців — поєднувати їх з переносними перепонами й утворювати, таким чином, мінливі обставини на терені городка.

Крім цих основних постійних перепон можуть бути й деякі їх одміни, а саме:

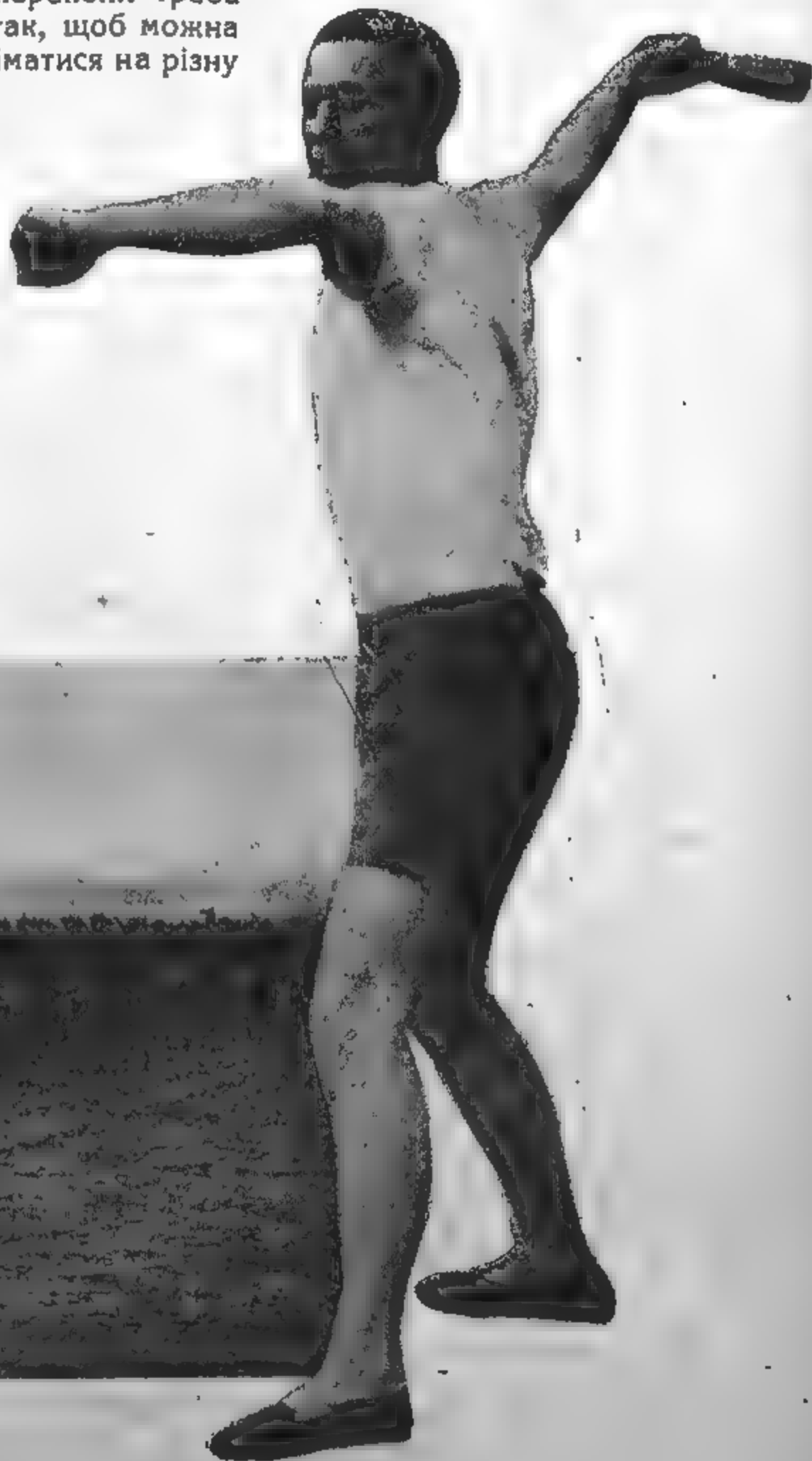
- 1) Колода на меншій висоті — 1,30 мт.
- 2) Гірки заввишки 2,5 — 3,0 мт., щоб збігати на них, стрибати.
- 3) Стінки, щоб перескакувати — заввишки 1,25 мт. завширшки 30 — 40 см.
- 4) Дротяна смуга із колючого дроту, щоб підлазити.

Переносні перепони

До переносних перепон належать:

- 1) Тини цілі й з дірками, щоб пролазити в них.
- 2) Палісадники щоб перестрибувати.
- 3) Засіки.
- 4) Іжаки й рогатки дротяні,
- 5) Огорожі (живі огорожі-чагарники).
- 6) Огорожа із жердини.

Усі ці перепони треба будувати так, щоб можна було підніматися на різну височінь.

1) Колона самокатників у день Першого Травня (Харків). 2) Метання гранати

Як дві краплі води, схоже все одне на одне.

Господа всіх мастей і національностей, цупкими пальцями заплилих жиром випещених рук, уперто намагаються повернути кермо в свою, лише для них вигідну сторону. особистий чіткий класовий підхід: „хто не з панами, той проти панів“!!!

А в тім... це ж така істина, що її не треба підпірати зайвими доказами.

Аж ось, клявіші холодного, безстрасного телеграфу знову заворушилися. І повідали вони на цей раз про низку підлостей, що геть виходять із ряду навіть звиклих уже нам буржуазних, безпардонних вчинків.

Ось гляньте, милуйтеся!..

Біржа праці в Аберево́ні (Англія) дістала таку вимогу: „Потрібні добрі грачі в регбі, переважно захисники

та центральні нападівці. Але вони водночас повинні бути добрі чорноробітники, — мулярі, або помічники вуглекопальників — віком не більше 25 років. Тим що підійдуть дамо місця в Міському Комітеті й можливо з постійною службою“.

І коли на оголошення з'явилися 3 члени Аберево́нського спортивного клубу і їх було зараховано на службу, клуб... заявив протест, вважаючи це... за акт професіоналізму.

Яка огидлива непереїдена облуда і фалш. — Світові чемпіони, ці „улюбленці публіки“ (а що це за нардець — ми вже знаємо), люди, що добру половину року роз'їжджають по всій земній кулі й зачібають сотні, багато сотень тисяч карбованців, вони — боронь боже!.. (та що ви?.. ну от вигадали ще!..) вони звичайно — „любители“.

А звичайний робітничий спортсмен, безробітний, що шукає собі

шматок хліба, й не знаходить його, якщо він, такий безробітний насмілиться навіть подумати про свій зарібок, — відразу ж докори, відразу погрози й обвинувачування в усіх сімох смертних гріхах, які існують у світі.

— Ату його. — Захлинаючись галасують так звані „любители“ у самоцвітних шпінках і з фертовим цілком усіяним... золотими монограмами, та ще й рясенько. — Ату-у його, Ату!

І нічого... Розвалившись у кріслах, „поважні“ глядачі на цей раз не обурюються, не скандалять і не протестують, як на матчі: „Брехня“!.. „Шахрайство“!.. „Геть“!.. Мовчать, бо однакові інтереси, однакові смокінги й однакові котелки міцно сп'яли всіх їх — представників білої кости — воедино...

Ну, і відповідати за все це будуть вони гуртом, спільно!

А будуть...

Фізкультура серед дітей

Д-р Зейман

БОЙОВІ ЗАВДАННЯ ДИТЯЧОЇ ОЗДОРОВНОЇ КАМПАНІЇ

До літньої оздоровної дитячої кампанії дружньо готується вся Україна. Заклик Григорія Івановича Петровського до всіх РВК-ів і громадських організацій, про дружнє сприяння оздоровній кампанії, утворив корінний перелік у настроях широких мас.

Оздоровна дитяча кампанія цього року проходить під знаком масової дитячої культури. Передбачається побудувати велику мережу дитячих майданчиків для фізкультури з оздоровчим харчуванням тих дітей, що залишаються в місті поза оздоровними установами, як і дітей-піонерів, що відвідують загони Ю. П. Отож, фізкультурні працівники повинні готуватися, щоб як слід зустріти літній фізкультурний дитячий рух.

Цього літа на всю широчінь розгорнуться вимоги дитячої фізкультури. Отже, місцеві та округові Ради ФК мусять поставити за всією гостротою важливу проблему підготовки масових кадрів інструкторів, що мають керувати дитячою фізкультурою не лише в місті, але й по селах. Питання про підготовку керівників із дитячої фізкультури на літній сезон треба негайно поставити на практичну ногу. Отож ВІШ'ї, технікуми та профшколи повинні перевести спеціальні короткотермінові курси дитячої масової фізкультури, щоб бути готовими взяти на себе почесний обов'язок провідників ФК серед дітей.

Місцеві округові ради ФК повинні організувати всю цю масову підготовку. Друге питання, безпосередньо зв'язане з успіхом дитячої фізкультури поточного літнього сезону, — це потреба конче устаткувати дитячі майданчики фізкультурним інвентарем, іграми, корегувальним знаряддям і т. п., словом, — усім тим, що зв'язано з завданнями фізично оздоровити дітей і зміцнити їх організм. Тут є певна договоренність і ясність: Треба на кожному оздоровному майдані, де перебуватимуть ослаблені діти, на кожен майдан ФК, де будуть здорові діти (і зокрема піонери), що залишатимуться за бортом оздоровних установ), дати бодай мінімум фізкультурного інвентаря, а саме: шведську стінку, шведські лавки, стійки для стрибків, шворки для стінок, діяболо, серсо, м'ячі гумові, волейбольні сітки, волейбольні м'ячі, крокет тощо.

Третя важлива проблема, зв'язана з дитячою фізкультурою наступного сезону, це — закріпити тимчасові фізкультурні майдани для дітей на постійні й побудувати на них зимові фізкультурні бази.

Важко, надзвичайно важко перемогти байдикує ставлення до дитячої фізкультури взагалі, а надто в зимовий період. Балачки й посилення на те, що, мовляв, у школах тісно, бракує відпо-

відних приміщень для фізкультури і т. п. — зовсім безпідставні; діти мусять вправлятися з ФК взимку.

Уже давно, дуже давно говоримо ми про те, щоб вправлятися з фізкультури на свіжому повітрі, але практично щодо цього зроблено надзвичайно мало, і це тоді, як є чудова організаційна форма оздоровних дитячих зимових майданів, на зразок літніх з харчуванням і фізкультурними зимовими грами, розвагами та зимовим спортом.

Питання про те, щоб закріпити оздоровні майдани для зимової фізкультури, треба порушувати заздалегідь, принаймні перед тим як складати нові кошториси. Уже нині треба утворити громадську опінію навколо зимового дитячого масового фізкультурного спорту взагалі, і зокрема навколо дитячої фізкультури.

Багато важить у роботі літніх фізкультурних майданів і харчування. Треба кинути гасло: „Немає радянської дитячої фізкультури без додаткового дитячого харчування“. Цей лозунг має прищепитися і вросли у свідомість широких кіл нашого суспільства, як уже й усвідомила наша молодь гасло: „Немає радянської фізкультури без лікарського контролю“. До організації харчування на дитячих майданчиках фізкультури треба поставитися за всією серйозністю, надавши йому пліновості й системи. Харчування може бути дуже не за-тійливим (на 300—400 калорій), — приміром, котлети з хлібом, молоко з хлібом, кава з хлібом тощо. Навіть солодкий чай із хлібом, помазаним чимсь солодким, а чи й маслом — багато важить. Отож, харчування конче слід запроваджувати як один із основних моментів у системі дитячої фізкультури.

На оздоровних дитячих майданчиках, надто для кво-лих дітей, фізкультурі слід надати корегувальний ха-рактер, що сприяв би розвитку дитячих огрудків та зміцненню кістяка й м'язів, поліпшував би осанку, по-садки й загальний тонус всієї кістково-м'язової системи.

У будинковій дитячій відпочинку: 1) вільні рухи; 2) мертва година

На оздоровних майданах із низкорослою травою можна й треба запроваджувати корегувальну гімнастику за Кляпом, а у всьому обсягові ф.-к. вправ корегувальний рух повинен посісти основне, центральне місце. Під час підготовки молодих кадрів до оздоровної диткампанії обов'язково треба зважати на обізнаність цих кадрів на корегувальній гімнастиці, як фундаменті дитячої фізкультури.

Готуйся ж, фізкультурнику, до літньої дитячої оздоровної кампанії!

Мобілізуй і збільшуй лави інструкторів. Зміцнюй позиції фізкультурних дитячих майданів на зимовий період!

Обстоюй харчування, як важливий момент у системі дитячої ф. к. Готуйся!

Ранкова зарядка на березі моря в будинкові відпочинку Катерининської зал. (Євпаторія)

М. Ф.

УЧІМО ДІТЕЙ ПЛАВАТИ

Якби була в нас змога навчати дітей плавати з наймолодшого віку, то з погляду гігієни це було б якнайкраще. Але відсутність досвідчених викладавців плавання й брак потрібних для навчання басейнів, що максимально забезпечували б нас від нещасних випадків, примушують відмовитися навчати дітей плавання раніше 10—12 років. Саме в цей вік, як відомо, діти виявляють великий нахил до спорту; отож і треба, зважаючи на відповідне зміцнення організму, дати дітям пораду й певну методичну допомогу щодо опанування процесом плавання. Викладавці ФК, батьки, ба й кожен дорослий фізкультурник повинні гаразд знатися на цій справі, щоб допомогти дітям. Адже, так чи інакше, діти сами прагнуть навчитися плавати, а без допомоги дорослих таке природне для дітей прагнення часто-густо ставитиме під загрозу їхнє життя.

Та, на жаль, наше доросле населення зовсім не знається на плаванні. Дорослі громадяни здебільшого зовсім не вміють плавати та (немає де правди діти) чимало є таких і серед викладавців ФК, а навчати будь-чого, коли сам на тому не гаразд знаєшся, звичайно, заважко. Саме така необізнаність дорослих на плаванні переважно й спричиняє до нещасних випадків із дітьми, коли вони навчаються плавати.

Отож і треба використовувати найбезпечнішу методу т. зв. масового навчання плавати, за даними американського досвіду, що її й подаємо ми нижче. Метода масового навчання плавання, що так поширена за кордоном, певною мірою виправдує себе хоча б уже тим, що вона радить застосовувати навчання на мілкому місці. Способи навчання за цією методою справді забезпечують життя дітей, дають змогу привчити та при звичати їх перебувати у воді, не вимагаючи в той же час від навчателів фахових знань. Крім того, цю методу одразу застосовують до цілого колективу, через що й звуть її масовою методою. Увесь же комплекс маніпуляцій за цією методою до певної міри привчає дітей безбоязко поводитися у воді і не лякатися незвичних станів. Усе це складає ту позитивну передумову, що її вимагає процес навчання дітей плавати.

Про цю методу масового плавання, повідомлялося уже, і не один раз докладно її описувано, та все ж широкі кола громадян зовсім не уявляють собі цієї ме-

тоди, хоч її якраз і розраховано на тих людей, що не вміють плавати. Щоб навчити плавати чи дорослих, чи дітей можна застосовувати майже однакові методи.

Плавання ми розглядаємо як обов'язкове знання для громадянина, і чим швидше він опанує це вміння, тим краще буде для нього ж, бо, крім фізичного розвитку, плавання ще становить воєнізований чинник. Тому ми вважаємо за конче потрібне коротенько описати цю саму методу масового навчання плавання, щоб можна було скористатися з неї поточного теплого сезону. (Треба лише вдало підібрати відповідне місце для навчання — десь на річці, озері чи ставку).

Метода масового навчання плавати складається з семи вправ, у такій послідовності.

1-а вправа. Затопитися під воду (мал. 1)

1. Новак заходить у воду принаймні по пояс і, коли це великий водний простір, стає обличчям до берега.

2. Далі треба глибоко вдихнути й, зігнувши ноги в колінах, затопити геть усе тіло з головою під воду.

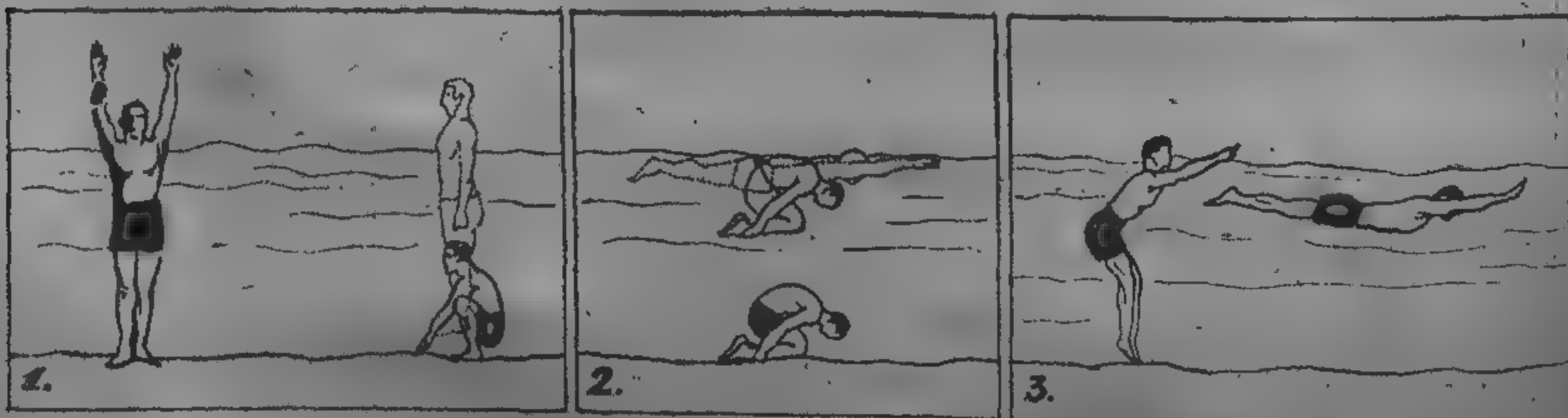
Діти з першого разу боятимуться води, отож і треба на цій вправі довести їм, що, доки легені наповнені повітрям, тіло людини завжди впливатиме на поверхню.

3. Далі слід показати дітям, як швидко можна випростатися й випорснутися із води, перебуваючи в зігнутому стані з головою під водою. Для цього треба лише швидко піднести коліна до грудей, відштовхнутись об воду обома руками, а далі випростатись усім тілом, відштовхнувшись уже й ногами.

4. На першій лекції слід порадити дітям затиснути пальцями ніс, щоб не набратися, бува, через ніс води.

5. Треба пояснити дітям, що вдихати обов'язково треба ротом, а видихати носом, інакше можна носом захопити води, а це викличе гострий біль у носових проходах. Цей біль часто буває причиною того, що діти, боячись набратися води, не хочуть окунатися. Тому конче треба декілька разів проробити цю дихальну вправу, спочатку над водою і лише потім у воді.

6. Треба тренувати дітей, щоб вони при звичаювались легко й безбоязно затоплюватися, швидко винирати й негайно розплющували очі.

Водна станція дитячого майдану (ст. Борзель)

2-а вправа. Плавати поплавцем (мал. 2)

1. Запропонувати дітям набрати до легенів якнайбільше повітря, підігнути коліна й, одвівши зігнуті коліна руками, дати тілові самому вийти на поверхню. Така вправа, коли її проробити кілька разів, доводить новачків, що тіло легше за воду, а тому вони й починають при звичаюватися до води, виховуючи в собі впевненість.

3-я вправа. Стрибати до води (мал. 3)

Ця вправа чи не найважча з усіх семи вправ навчання плавати. Твердо ставши на дні, не глибше як по хрестки, набрати до легенів якнайбільше повітря (ротом), піднести й витягти догори руки, прудко відштовхнутись від дна, і кинутись із випростаними ногами до води вперед обличчям.

2. Якщо вода чиста, прозора й не каламутна, варто радити дітям розплющувати у воді очі, під час їхнього пересування на поверхні. Це призвичаює дітей орієнтуватися в тому, що робиться на дні під водою.

Цей стрибок також доводить дітям, що людське тіло не затоплюється, коли легені повні повітря. Отже виходить, що не можна втопитися в такому стані.

3. Коли рух тіла учня після стрибка припиняється і ноги поволі спадають у воді до дна (беруть сторчковий стан), то щоб затримати горизонтальний стан тіла на воді, треба обличчя обов'язково тримати затопленим у воді, бо коли воно відхилятиметься назад, тіло неспроможне буде додержувати потрібного учневі горизонтального стану.

4-а вправа. Відштовхуватися ногами (мал. 4)

1. Глибоко вдихнувши й стрибнувши, як уже сказано в III ступені, зробити ще один додатковий відштовх ногами від води. Виконувати цей відштовх треба майже самими ногами, стегна ж випростані, бо зігнуті стегна становитимуть опір воді й просування тіла на поверхні води затримуватиметься. Тому слід радити дітям робити лише повільний легкий рух колінями й ступнями по черезно, догори й додолу.

2. Не треба квапитись, як це іноді роблять новачки—плавці. Керівник повинен продемонструвати, як просто й легко можна держати ноги близько поверхні води й у той же час розвивати поступальний рух уперед.

3. Якщо вправу засвоєно, можна пояснити дітям, що

Перше змагання на відкритті водної станції (Б.-Церква)

вони вже й плавають, бо плавання розуміють, як здатність тіла просуватися на поверхні води в певному, наперед визначеному напрямкові

5-а вправа. Загрібати руками (мал. 5)

Пояснити й запропонувати дітям зробити таку вправу:

1. Глибоко вдихнути й зробити енергійний жвавий стрибок наперед з води й знову ж до води так, щоб тіло якнайдовше зберегало у воді горизонтальний стан. Причін, обличчя треба тримати у воді, ноги випростані, руками ж—лівою та правою по черезно—загрібати воду, виймаючи з води під час цієї роботи геть усю руку. Загрібати треба і долонею, і передраччям, провадячи рухи, ніби „лопатами“, під прямим кутом до водної поверхні.

2. Пальці рук стулити разом так, щоб вони склали площину і в жодному разі не зажимати в кулак. На цьому ступні навчання важливо, щоб учні, якщо вода чиста й прозора, привчалися розплющувати в ній свої очі й стежили і за станом передраччя у воді, і за тим, щоб геть усю чисто поверхню „лопати“ (від ліктя й до кінців пальців) максимально використовувати. Стежачи за дном, плавець водночас і перевіряє швидкість свого руху.

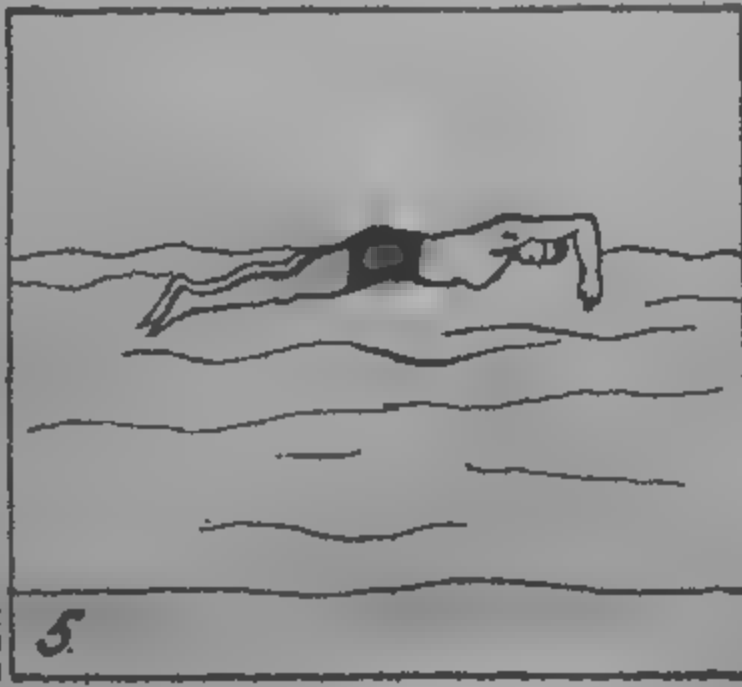
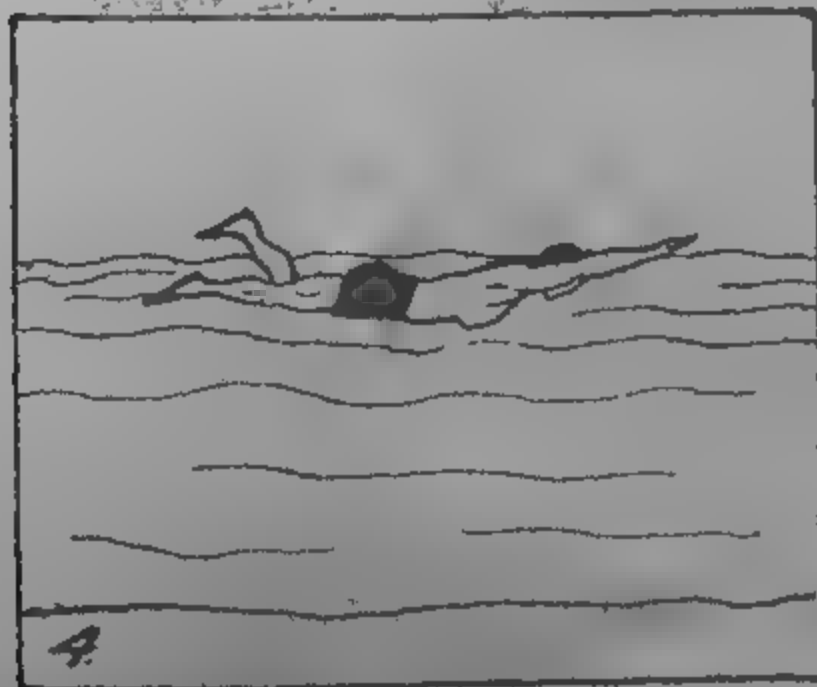
3. Дітям, що вивчають цю справу треба показати, що просування тіла залежить від того, як вдало чи не вдало встромлено руку у воду і як вона загрібає воду. Не треба під час плавання спускати сторч коліна до живота, бо це гальмує рух. Отже коліна слід тримати горизонтально. Так само гальмує рух і протягування вперед під водою рук, надто коли їх протягують наверх. Отже, щоб добре плавати, руки треба ставити зверху, сторч.

4. Увесь час треба попереджувати дітей, щоб вони не квапились і ставили у воді свої „лопати“ лише під прямим кутом до поверхні води.

6-а вправа. Загрібати руками й відштовхуватися ногами (мал. 6)

1. Запропонувати дітям глибоко вдихнути повітря, зробити енергійний стрибок у воду, занирити обличчя і не кваплячись загрібати воду руками (як зазначено 5 вправою) та відштовхуватися ногами (вправа 3).

2. Сполучаючи обидві ці вправи, плавець мусить пам'ятати, що руки—„лопати“ треба встромляти у воду перпендикулярно (прямовисно) і рухати під стегнами й ступнями ніг (а не стегнами).

Ця вправа заважка, бо становить комбінацію плавальних рухів, зате збагнувши її, учні уже опановують секрет плавальних рухів. Треба лише намагатися робити вправи повільно й впевнено. Спочатку учні так пропливатимуть лише один-два кроки, та й не треба вимагати покищо від них довшої дистанції. Тут вага в тім, щоби вивчити правильно координувати рухи рук і ніг.

Для того, щоб краще засвоїти ці комбінувальні рухи, можна запропонувати дітям, лежачи на суходолі на будь-якому піднесенні (лава, широка дошка, а то й просто на пісок), проробити ці вправи й зрозуміти їхню суть.

7-а вправа. Як дихати

Загальне правило без змін: вдихати можна лише ротом, а не носом. Коли ж обличчя плавця у воді, то, щоб набрати свіжого повітря, він, устромляючи ліву руку у воду, повертає голову наліво і, трохи висунувши рота з води, швидко робить новий вдих. Видихати можна ротом і носом просто у воду, саме тоді, коли праву руку встромляють у воду. Дихати правильно можна лише за умов повільного темпу рухів плавця. Часте переривисте дихання буває здебільшого від того, що плавець, не маючи впевненості, боїться, а відтак і квапиться з рухами. Буває це ще й тоді, коли навчання провадиться в холодній воді. Отож і треба запроваджувати методу масового навчання тільки в теплій воді.

Застосування цієї методи надає плавцеві впевненості й привчає його не боятися води. Крім того, ця метода, привчаючи до води, придатна й для переходу до всіх стилів плавання, дарма що її побудовано пере-

важно на рухах стилю „кроль“. Усі рухи тут роз'єднані й спрощені, що становить зрозумілішим і самим процес просування на воді. Отже, коли є придатна водна площа, з чистим піскуватим рівнем і не глибоким дном, цілковито можна забезпечити масове групове навчання плавати. Щоб запобігти будь-якому нещасному випадкові, ми радимо:

1. Обов'язково мати вартовий човен із влаштованим приладдям—коркові круги, коркові кулі, пояси й вартового на човні. Особливо це потрібно на річках зі швидкими течіями (як Дніпро, Дністер та ін.).

2. Навчання провадити за тихої теплої безвітряної погоди.

3. Групу складати не більше як із 15 учнів.

4. Слід би (і дуже радимо) кожному плавцеві пошити собі білу шапочку з відповідним номером з 1 по 15.

5. Підчас навчання керівник стоїть на березі, а група до вправи обертається до нього теж обличчям.

6. Не можна тримати дітей у воді зараз більше 5—7 хвилин і заводити їх до води більше двох-трьох разів. Щоби проробити всі зазначені вправи масового навчання плавати, досить 7—10 лекцій.

Вік з якого найкраще починати навчати дітей плавати, як уже й зазначалося, 10—12 років і старше.

Не слід, поки не засвоєно всі ці вправи, переходити до вивчення будь-якого певного стилю, бо для навчання першого-ліпшого стилю потрібно, щоб плавець не боявся води і впевнено поведився з нею.

Щоб розмаїтити саме навчання, слід запроваджувати ще й різні рухливі гри на мілкій воді.*

І лише засвоївши зазначені вправи, слід переходити до певних стилів, про що відповідні вказівки можна знайти у нижчезазначеному підручникові.

Д-р. В. А. Блях

РАНКОВА ГІМНАСТИКА ДЛЯ ДОШКІЛЬНИКІВ **

Ранкова гігієнічна гімнастика має на меті:

а) проробку м'язів усього організму й досягти гнучкості та рухливості в усіх суглобах;

б) навчити правильної постави й попередити різні викривлення хребта та деформації огруддя;

в) посилене діяння на органи дихання та кровообігу;

г) виховати звичку доцільного гігієнічної ранкової туалети, що дає зарядку на всенький день.

На ранкову гімнастику витрачають щодня 6—10 хв., відповідно передбачаючи їх у режимі дня.

Вправи будують за певною схемою, що її й радимо додержуватися:

1. Вправи для верхніх кінцівок.

2. Вправи для нижніх кінцівок.

3. Вправи для м'язів грудей і бокових м'язів живота.

4. Вправи для м'язів спини.

5. Вправи для простих м'язів живота.

6. Вправи, щоб посилити дихання та кровообіг.

7. Вправи, щоб навчити правильного дихання.

Перша вправа. Мета—розвинути м'язи плечей, діяти гнучкості та рухливості в ліктьовому й плечевому суглобі.

Вихідна позиція. Основна стійка: п'яти вкупі, ніски розгорнуті кутком на 60°, тулуб стрімко, плечі трохи відведені назад, голова просто-скрімно з шиєю подається трохи вперед, руки знижені вздовж тулуба. Щоб правильно поставити миску, треба, щоб діти подивилися на пальці ніг (ніби вони щось загубили там), а потім не змінюючи постави тіла випростати голову. Миску злегка відсунути назад, руки до плечей і стиснути в кулаки.

Виконання. Почередно виштовхувати руки в гору з напруженням, із лічбою до 8, коли права рука зігнута, ліва розігнута й навпаки. Рух повторяти 2—4 рази.

Дихання рівне, спокійне.

Ускладнення й зміна руху. Цей самий рух можна проробити з вихідної позиції—руки перед грудьми, лікті назад, почередне викидування рук уперед.

* Див. В. Бойко і М. Філь „Рациональне плавання“ 1928, ДВУ, ц. 85 к., стор. 126.

** Від 6 до 8 років.

2-а вправа. Мета—розвинути м'язи стегна й голінки, діяти гнучкості й рухливості в кульгостегневному та колінному суглобі.

Вихідна позиція. Основна стійка, руки на поперекові.

Виконання. Вправу пророблювати з лічбою до 4: на раз—стоячи на одній нозі підводити другу вперед; згинаючи її у колінному суглобі, так, щоб стегно з тулубом складали прямий кут, як і голінка зі стегном, а носок знизити долу. На два—випрямити голінку так, щоб стегно й голінка становили просту лінію, а вся нога перебувала під тупим кутком із тулубом (намагаючись ступнево довести до прямого). На три—знову зігнути в колінному суглобі, переводячи голінку в попередній стан. На чотири—поворот на вихідну позицію.

Рух повторювати кожною ногою 3—5 разів. Дихання рівне, спокійне.

Ускладнення й зміна руху. Із цієї ж вихідної позиції можна згинати ногу в колінному суглобі й виштовхувати її, випрямляючи в сторону й назад, корпус—рівно. Лічба до 4.

3-тя вправа. Мета—розвинути м'язи грудей і бокові м'язи живота, діяти рухливості в плечевому суглобі.

Вихідна позиція. Основна стійка, пальці стиснені в кулаки.

Виконання. Почередний кружальний рух обох рук (вертати велике коло). Спочатку вивчати цей рух треба, виправляючи одну руку потім другу і лише потому, дійшовши координації рухів, переходити до одноразового кружання обох рук.

Кружляти правою рукою так: на раз—махнути рукою вліво і торкаючися грудей підносити її вгору; на два—махнути рукою вправо-вниз, наклонити тулуб вправо й зігнути праву ногу в колінному суглобі.

Кружляння лівої руки: на раз—махнути рукою вправо-вгору до простовисної позиції, на два—махнути вліво-вниз, утворюючи повний круг. Знижуючи руку вліво-вниз, наклонити тулуб вліво й зігнути ліву ногу в колінному суглобі. Одночасне кружляння обох рук відбувається таким способом: на раз—махнути правою рукою вгору, зігнути ліву ногу в колінному суглобі, трохи наклонити тулуба вправо й навпаки.

Рух повторювати кожною рукою 6—8 разів.

Дихання. Підчас змаху рукою вгору, випрямляючи тулуба — вдихати, а наклоняючи тулуба — видихати.

Ускладнення і зміна руху.

З цією ж такою метою можна провести й вправи з „перекладування каменя“. Стоячи у вихідній позиції, ноги в сторони, праву ногу зігнути в коліні, корпус наклонити вправо, руки посліпль — пальці рук скрестити і тримати у правого ніска зовні. На раз — повільно підводити руки вгору — над головою — вдихати, на два — наклонити тулуба вліво, згинати ліве коліно, торкатися пальцями рук до ніска лівої ноги із зовнішньої сторони — видихати; на три — підводити руки вгору, випрямляючи тулуба — вигинання в грудних хребцях назад — видих; на чотири — знижувати руки вправо — у вихідну позицію — видих.

Рух повторювати 4—8 разів.

4-та вправа. Мета. Розвинути м'язи спини.

Вихідна позиція. Основна стійка — корпус трохи наклонити вперед, руки ззаду, пальці скрестити, ноги в сторони на ширину плечей.

Виконання. На раз — відклонити тулуба назад у грудних хребцях; на два — повертатися у вихідну позицію. Рух повторювати 6—8 разів. (Мал. 1).

Дихання. Відклоняючи тулуба назад — вдихати; повертаючись у вихідну позицію — видих.

Ускладнення й зміни руху.

Щоб зміцнити м'язи спини можна проробити такі вправи:

а) „качалка“ — сісти і обвести коліна руками, завалитися назад, а потім випрямити коліна.

б) Плазування на четверінках у вигляді поїзда. (Мал. 2).

в) „Кішка потягується“ — стати на коліна спертися руками нз долівку біля колін, а потім випрямляти коліна. У цьому стані можна й пересовуватися, переставляючи руки в моменти випрямлення колін. (Мал. 3).

г) „Прятки“. — Діти становляться на коліна за лавочкою (низькою) і кладуть на неї руки. На ляск усі повинні сісти на п'ятки і знизити плечі на голову якомога нижче.

г) Сидячи по-турецькому — витягувати хребта. Піднімаючи руки вгору якнайвище — намагатися „зірвати яблука з дерева“, а потім, наклоняючи тулуба вперед і витягуючи руки, покласти яблуко перед себе.

д) „Хто кого перетягне“. Діти, сівши на долівку, спиною одне до одного, піднімають руки, переплітаючи обопільно пальці рук, заховуючи цей станрух, вони, згинаючись й випрямляючись, наперемінки перетягують одне одного. Усі ці рухи повторювати від 3 до 8 разів.

5-та вправа. Мета — розвинути м'язи черевного преса.

Вихідна позиція. Лежачи на спині, руки на в'язах.

Виконання. І по черезно піднімати обидві ноги до прямого кута.

2. Підводити обидві ноги суспіль до прямого кута.

3. Підводити обидві ноги до віддачі над головою.

4. Підведення тулуба, з опорою ніг на будь-який предмет, або за допомогою співправників; вихідна позиція для рук ступнево змінюється: спочатку руки вздовж тулуба, потому на грудях і на в'язи.

Рух повторювати від 3 до 10 разів.

Дихання. У вихідній позиції вдихати, а підчас ділання рухів — видих.

Ускладнення й зміна руху.

1. Стоячи, руки на поперекові, ноги в сторони — на ширину плечей — наклонити тулуба до поземної позиції.

2. У тій же позиції — наклонити тулуба до віддачі вперед, дотикаючись пальцями рук землі. Наклоняючи тулуба — видих.

3. „Рубати дрова“. Стоячи, ноги в сторони, на ширину плечей, руки перед тулубом, пальці скрестити: на раз — махнути вгору над головою — вдихати, на два — махнути руками вниз між ногами, злегка згинаючи їх у колінному суглобі — видих. (Мал. 4).

4. „Рух велосипедиста“ — лежачи на спині — по черезно згинати й розгинати ноги.

5. Лежма на животі плавальні рухи ногами.

6-та вправа. Мета — посилити дихання й кровообіг.

а) легке підскакування „як м'ячик“. Коли м'яч „падає“ — на команду „бах“ — усі низько присідають, дістаючи руками долівки біля п'яток (не наклоняючи корпусу вперед).

б) „зайчик стрибає“: упираючись руками й ногами, стрибати на обох ногах. Цей рух повторювати 5—10 разів. (Мал. 5).

в) Перехресне стрибання на місці (стоячи на нісках, одна нога впродовж другої — підчас стрибка переміна позицій ніг). Стрибати від 10 до 20 разів.

7-ма вправа. Мета — надати організмові спокійного стану і навчити правильно дихати.

а) Стоячи в колі — держатись за руки, ноги в сторони на ширину плечей. Підняти руки в сторони-вгору, відклоняти тулуб у грудних хребцях назад — вдихати, спускати руки долу (знижувати), наклін тулуба вперед, видих.

б) розведення рук у сторони-вгору — вдихати, знижувати руки навхрест вперед — униз — видих. (Мал. 6.).

в) Стоячи на одному коліні — підводити руки вперед-угору — вдихати, знижувати руки вперед-униз — видих.

г) Стоячи на обох колінах — підводити руки вперед-угору — вдихати, відклоняючи тулуба назад; знижуючи руки вперед-униз і відводячи їх назад — видих, у цей момент корпус глибоко наклонити якнайбільше вперед.

г) Можна провести відтягувальне маршування на нісках, або в такт маршуванню рухи рук зв'язані з диханням.

На всі вищезазначені рухи витратити ранком 5—6 хв., передбачаючи їх у режимі дня.

по с.р.с.р.

МОСКВА

Розпочався футбольний сезон. Міжнародні зустрічі з боксу та боротьби. „ЦДКА“—переможець естафети по бульварах. На честь Всесоюзного З'їзду Рад

Футбольний сезон у Москві розпочався першотравневими святами. З перших зустрічей слід відзначити перемогу „Трехгорки“ над „РКИМ“ 3:0. „Динамо“ над „Красным Лучем“ 1:0.

У весняному першенстві з футболу, що його проводять за олімпійською системою по 1 групі, беруть участь такі гурти: „Динамо“, „ЦДКА“, Харчосмак, „Трехгорка“, „КОР“, „РКИМ“, Пролетарская Кузница та „ОРК“. Перший день розигришу в перших командах дав такі наслідки:

„ЦДКА“—„Пролетарская Кузница“ 2:1, „КОР“—„Трехгорка“ 1:1, „Динамо“—„РКИМ“ 3:2, „ОРК“—„Харчосмак“ 2:1. Московські футболісти мали декілька міжміських зустрічей за останній час. Команда Харчосмак з успіхом виступала в Ташкенті, „КОР“ зазнав поразки в Баку від збірної Комсомолу (1:0). Команда Кадіфака (Донбас) прогала в Москві: Харчосмак 5:2, Гірникам 2:1 та Подільську 4:2.

Москву нещодавно відвідала команда естонських боксерів та борців. Гості, здебільшого новачки, не змогли конкурувати з москвичами, які й посіли майже усі перші місця.

Першенство МОРПС з гімнастики пройшло за участю 200 чол. від 10 профспілок. За першим розрядом перемогу дістали Радторгслужбовці, далі Залізничники та Харчосмак. Серед жіночих команд перші два місця також посіли тіж команди.

Кінець сезону з пінг-понгу пройшов у напруженій боротьбі. Фінали перевести не пощастило, але все ж таки можна підсумувати сили. Серед чоловіків сильніші гравці: А. Фалькевіч, Б. Фалькевіч, Чичеров, Капітонов, Кандінов, Дубінін, Маневіч, Алешин, Пухов і Коган; серед жінок: Некрасова, Кондратьєва, Ліпатова, Даніленкова, Шовель, Новицкая, Чукова, Навозова, Хохова й Деміна.

Весняний легкоатлетичний сезон розпочався естафетою по бульварах. Боротьба за перше місце у всій дистанції була головним чином між „ЦДКА“ та Харчосмаком. Перемогу дістав „ЦДКА“, команда якого пробігла 9.100 метрів протягом

ЛЕНІНГРАД

Першотравневі дні. Перші футбольні матчі. Кленов та Лушева—чемпіони з пінг-понгу. Вирок суду в справі Кондрашева

За великою й цікавою програмою пройшли у Ленінграді Першотравневі Свята. Фізкультурники взяли участь у загальних демонстраціях ленінградського пролетаріату, а також організували вело-мото-демонстрацію, парада на човнах, змагання з легкої атлетики, футболу й т. ін.

З наслідків футбольних товариських матчів у першій половині травня зазначимо такі: Динамо—ЛОРПС 2:0; Харчосмак—Пролетарський Завод 5:0; Кл. Ільча—Стадіон Леніна 4:1; Харчосмак—Пугіловець 6:1; Харчосмак—ЛОРПС 5:3; Харчосмак—Динамо 1:0; ЛОРПС—Пугіловець 4:3.

У розигрі першенства Ленінграда брали участь 265 команд з 3000 гравцями.

Першість з пінг-понгу закінчилася перемогою Кленова, що виграв у фіналі в Зоста 7:9, 6:1, 6:1, 4:6, 6:1. Серед жінок Лушева дістала в фіналі перемогу над Ходасевич 8:6, 6:1.

Суд, над футболістом Кондрашевим, що взяв під час хоккейного матчу так вдарив клюшкою супротивника Єфремова, що той був деякий час під загрозою смерті—відбувся 18 квітня. Кондрашева присуджено на 8 місяців ув'язнення, а його помічник з хуліганського вчинку Васильєва на 6 місяців. Обом ув'язнення замінено примусовими роботами.

ХАРКІВ

Всеукраїнська нарада профспілок з ф. к. ОРПС поширює роботу. Футболна розігра профшкіл та ФЗУ. Міжгородні зустрічі. Традиційні змагання з Ленінградом та Києвом. Занепад легкої атлетики в Харкові. Гімнастичні змагання Донецьких залізничників. Будуються нові стадіони та спортмайдани. Дострочний випуск Всеукраїнських курсів ф. к. Змагання з плавання в басейні

Уперше на Україні відбулася всеукраїнська нарада профспілок з ф. к., що її скликала ВУРПС наприкінці квітня у Харкові. У своїх резолюціях нарада відзначила низку найважливіших питань організаційного та технічного характеру. Між іншим нарада визнала за потрібне звернути максимум уваги на втягнення дорослих до ф. к. Нарада ухвалила вилучити з цієї метою окремі дні й години в залах та на майданах для дорослих, організувати гуртки ф. к. при червоних кутках, по цехах та гуртожитках і переводити міжзаводські, міжцехові та інш. змагання. Нарада рішуче висловила проти добровільного фізкультурного товариства, Хуліганству, піяцтву, антисемітизму й антигромадським вчинкам об'явлено жорстоку боротьбу. Визнано також за потрібне провести чистку гуртків, щоб усунути дрібно-буржуазні елементи. Нарада висловила за посилення міжнародного зв'язку з закордонними робітничими спорторганізаціями й ухвалила домагатися представництва в Червоному Спортінтерні від українських профспілок.

Парада фізкультурників на Перше Травня в Луганському та Києві

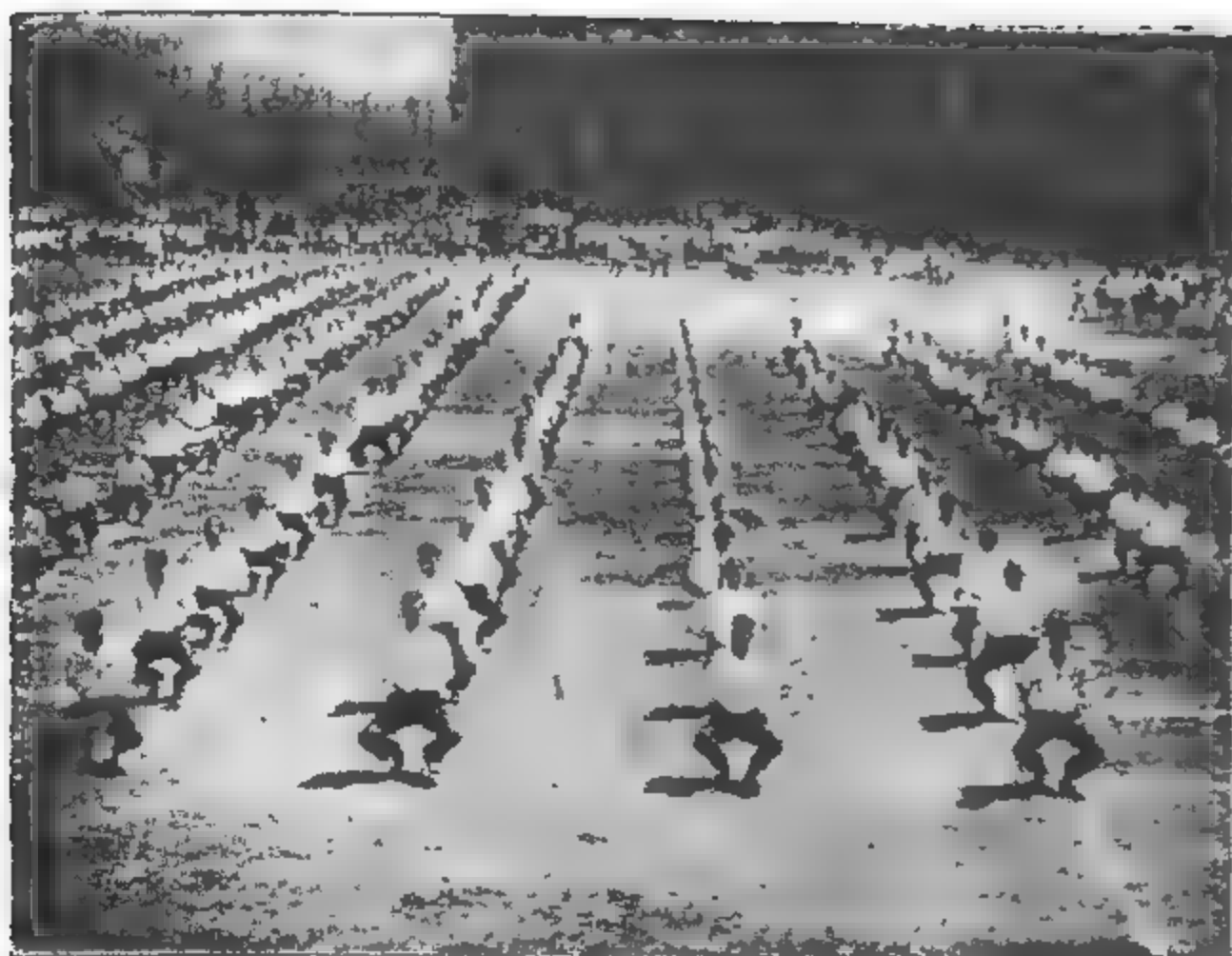
26 хв 50 сек. Лише на 4 сек. відстав Харчосмак.

Під час Всесоюзного З'їзду Рад, у Москві відбувся дуже цікавий футбольний матч між збірними командами РСФРР та України. Гра весь час велася напруженим темпом й в першому таймі при більшій ініціативі українців, але всі їх потуги розбивалися блискучою грою голкіпера РСФРР—Соколова. Лише на 14 хв.л. другого тайму Павлову (РСФРР) пощастило забити українцям першого й останнього м'яча, на чому й закінчилася гра. Стадіон на цьому матчі був переповнений. Більше 35 000 чол. дивилися гру найкращих команд Союзу Радянських Соціалістичних Республік, а 10.000 залишилося поза парканом стадіону.

Перед матчем відбулися легкоатлетичні змагання з естафет. Переможцем у чоловічій естафеті вийшов Харчосмак 10×1000—27:43 5, новий рекорд СРСР.

Шкільне свято фізкультури у Дніпропетровському: 1) вільні руки, 2) парада шкільників

Після Всеукраїнської наради профспілок значно поживався робота харківської окрпрофради.

Бюро фізкультури ОРПС накреслило низку заходів щодо розгортання профспілкової фізкультурної роботи. Поширено водну станцію в Карачівці, де збільшено кількість човнів, улаштовано майданчики для різних масових розваг та ігор і т. п. Звернуто увагу на поживлення фізкультурної роботи в Профспілковому саду, вирішено перевести розігри з окремих видів спорту та ігор виключно для профспілкових гуртків. У футболній розгрі, що її вже провадить ОРПС, беруть участь 104 команди від 50 гуртків.

ОРФК вирішила перевести розігру із футболу для команд, що залишилися поза бортом профспілкових змагань (Динамо, Балабанівці, військові та виселкові команди), а також для команд профшкіл та ФЗУ.

Крім місцевих календарних змагань на початку весняного сезону відбулася низка міжгородних зустрічей у Харкові та подорожей до інших міст. Команда „Динамо“, після турне по Закавказзю та Північному Кавказу (про що подали окремі нотатки)—відвідала Краматорську, діставши й там перемогу (1:0 та 9:1). Команда залізничного клубу „Робочий“ виїжджала до Дніпропетровського, де несподівано зазнала поразки від місцевих залізничників (7:0), а на другий день, посиливши склад команди, зіграла добре зі збіркою ОРПС (1:1). Повертаючися з подорожі до Москви, футбольна команда Кадіївки у малосильному складі звела на нівець гру з харківськими гірниками (2:2) і зазнала поразки від Динамі (4:0). Гандбольна команда „Динамо“, перша з харківських спортивних колективів, відвідала Кривий Ріг, де перемогла збірну міста (20:5) і збірну округи (Нікопіль, Марганець та Кривий Ріг)—9:2. Слід окремо зазначити, що харківські гандболісти, крім змагання, перевели також і бесіду про техніку та тактику гри в гандбол, зазначивши також і помилки криворізьких гравців, що їх вони припустили підчас змагання.

У Харкові на початку травня гостювали ленінградські та київські футболісти та легкоатлети. Ленінградські металісти Дезіці програли харківському ДЕЗ'у з футболу 1:0, але перемогли з легкої атлетики. Товариський матч збірна обох ДЕЗ'ів—збірна ОРПС закінчився наслідками 1:1. Серед легкоатлетів із великим успіхом виступав ленінградець Матвеев, що посів перші місця з таких видів: 100 м. 11,4, куля—10,46,5, височінь—1,70. Харківці виграли лише естафету та біг на 1500 м., де з гарним наслідком виступив Шамарін—4:29,3. Київський колектив ОРПС відвідав Харків для традиційної зустрічі на перехідні призи. У футбольному матчі збірна харківської ОРПС перемогла киян із рахунком 2:0, а окрема місцева команда ХПЗ перевела другий матч (2:2). Із наслідків легкоатлетичних змагань слід відзначити таке: серед чоловіків—Яковлев (Х) 100 м.—11,5, довжина 6,16; Падкович (К) диск—33,25, куля—11,72,5; Ермольєв та Свірідовський (К) височінь 167,5; Шамарін (Х) 1500—4:25,1, 110 м.; Лакштанов (К) 17,9. Єлісєєв (Х) граната 62,16; Дьяков (Х) тичина 3:10.

Серед жінок—Домашенко (Х) 60 м.—8, 6; 500 м.—1:29,6, Головченко (К) 60 м. 8,6. Андреева (Х) височінь 136. Васіна (Х) куля 7,67, Літвін (К) диск 29,09, довжина 4,68 5.

Естафету виграли Харківці. Найцікавішим моментом змагань був біг на 1500 метр., де зустрілися харківський новак Шамарін і чемпіон України киянин—Кожушко. З новим українським рекордом, у наслідок упертої боротьби з дистанції, перемогу дістав Шамарін, але конче слід зауважити, що Кожушко виступав після перенесеної хвороби. Шамаріну, що має гарні природні дані, треба всеж подбати про вивчення техніки бігу, яка у нього надто вже недоскональна. Після змагань обидва призи передано колективам Харкова—переможцям і з футболу і з легкої атлетики.

Місцевий легкоатлетичний календар, на жаль, проходить надзвичайно мляво, в чому винні і секції ОРФК і ОРПС. Цікаву естафету перевів лише Н український полк, за маршрутом „три рази навколо Харкова“. Перше місце дістала команда полкової школи, що пробігла 108 кіл. за час 9 год. 35. хв. 45 сек. У змаганнях взяли участь 270 червоноарм. від 5 команд. „День естафет“, що декілька років тому за умов великої боротьби проходив дуже цікаво, цього року пройшов дуже блідо.

Перемогу на всіх дистанціях дістали металісти з такими наслідками: чоловіки 10×100—2:01,6, 10×1000—30 48,0 жінок—10×60—1:29,9, 3×200—2:40,1. Більш—менш гарно виступали лише гірники та друкарі, решта ж, здебільшого невеличкі колективи, мали невеселий вигляд. Ці змагання ще раз яскраво підкреслили, що тільки організація металістів справді уважно ставиться до легкої атлетики, як і до інших видів спорту. По інших організаціях, за винятком хіба гірників та друкарів, легкоатлетичної методичної роботи, а головне зацікавленості інструкторського складу та бюро гуртків,—зовсім немає.

Уперше Дорпрофспілка Донецьких Зал. перевела в Харкові дорожні змагання зі Фларядової гімнастики. У змаганнях брали участь 6 колективів. Перемогу дістав гурток Залізн. Управи, за ним Словацьке та ст. Основа. Усі учасники справляли добре враження своєю підготовкою.

Спортивне будівництво в Харкові поширюється. Спілка радторгслужбовців ще з-осени розпочала устаткування великого стадіона у нагірній частині міста. Дуже нерівний профіль місцевості вимагає величезних земляних робіт, але до осені будівлю гадають закінчити. Недалеко міського парка Динамівці почали будувати свій стадіон. Крім того будують цього року спортмайдани чимбарники, а може розгорнуть свою роботу і залізничники. На стадіоні Металістів уже влаштовано 3 нових тенісних майданчики, наявність яких у робітничому районі забезпечить зрештою оробочення тенісних гравців.

У зв'язку з тим, що на Україні замало кваліфікованих ф. к. інструкторів, Наркомос запропонував Всеукраїнським курсам фізкультури замість випуску 1930 року зробити випуск 1929 р. Випуск відбудеться в серпні місяці.

Після 6 місяців роботи школи плавання, проведено облікові змагання серед учнів. У змаганнях брали участь 27 чоловік.

Загальна піраміда „Зірка“ на першотравневих виступах (Костянтинівка)

Наслідки змагань такі:

Чоловіки:
„брас“ 112,5 м.
Савченко (залізн.) 1:33,8, Петров (залізн.) 1:38,3. На боку — 112,5 м. — Шило Л. (друк) 1:25,2, Циммерберг (залізн.) 1:25,4. Вільний стиль — 112,5 м. — Нікулін (Новоселівка) — 1:21,3. Спина 112,5 м. — Петров (залізн.) 1:44,3, Лінков (Новоселівка) 1:50,4. Вільний стиль — 225 м. — Шило Л. (друк) 3:80,4, Смірнов (мет.) 3:31,1. Сковзання (пленинг) — Чайка (Новос.) 11,55 сант. Олещко (М. С. П.) 10,95 сант. Із ниряння по тарілці із 10 можливих по 10 тар. дістали Смірнов А. (МСП), Бурда (Новоселівка), Савченко (залізн.) Соколов (Новоселівка).

Жінки: „брас“ 67,5 мтр. — Майборода (МСП) 1:35,6. Вільний стиль 67,6 мтр. — Васильєва (Робземліс) 0:56,8, Майборода (МСП) 0:59.

Сковзання — Васильєва (Р. З.) 11,25 см., Майборода (МСП) 10,90 см., Рудевська (залізн.) 9,80.

Із ниряння по тарілці з 5 можливих по 5 тар. дістали Майборода та Васильєва.

Після змагань зіграли матч ватерполо.

Неліч і Сировежкін

ОДЕСА

Коли ж буде Будинок Фізкультури. Бракує спортінвентаря. Перші футболні матчі. Гімнастичні змагання

Уже третій рік маринують справу Будинка Фізкультури. Таганою, утвореною навколо організації в Одесі Будинка Фізкультури, зацікавилася все спортивне суспільство. Питання це докладно висвітлювала й преса, у наслідок чого утворилася ціла низка різних комісій тощо. Новий склад міськради вилучив навіть спеціальну комісію, щоб організувати Будинок Фізкультури. Та чи ж остання це комісія?

У загальноміських індивідуальних змаганнях із пінг-понгу перемогу дістав Розенберг (РТС), що виграв усі 16 зустрічей, друге місце дістав Шахрай (Будівельники), третє Ільшин (Кушеспілка); у жіночих змаганнях: перше — Левінзон, друге — Фарсе, третє — Єжельська.

1) Вільні рухи піонерів (Костянтинів). 2) Фізкультурний дитячий майдан на ст. Борзель (П.-З. з.)

У загальноміських змаганнях із важкої атлетики перші місця посіли — Косюра (вага мук), Сігал (найлегша), Строгонов (легка), Будгаков (середня), Діденко (півважка), Куліков (важка).

Змагання з гир дали кілька Одеських і Всеукраїнських рекордів. Із боротьби перші місця дістали — Муренко (легка), Кричевський (середня), Янкович (напівважка).

За останні роки, в Одесі бракує спортінвентаря. Спортвідділи що існують при вид-ві „Український Робітник“ і ДУМ'ї попиту не задовольняють, асортимент дуже обмежений, ціни високі. Порушено клопотання про організацію в Одесі спеціального спортмагазину.

Футбольний сезон цього року, через холодну й нестачу весну, відкрився з великим запізненням. У день відкриття відбулися 3 величезних зустрічі. Січневиків виграла у

Парада фізкультурників Баку та Харкова на Перше Травня (Баку)

Грицай, Сорокін і Петренко

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ

Фізкультурний похід у школах Соцвиху. Міжсоюзна нарада з ФК. Розгортаємо ф.-к. роботу на селі

У зв'язку з розгорненням волейболу, школярі соцвихники частенько організовують так звані ф.-к. походи до шкіл, де проводять товариські волейбольні змагання, ф.-к. вечірки, інсценівки і т. п.

Закінчилася міжсоюзна нарада з ФК, що накреслила низку заходів на весінньо-літній сезон. Ухвалили пристосувати клубні сади й міські парки для ф.-к. занять, організувати в робітничих районах та при житлокоопх майданчики й поширити роботу на культбазах.

У Дніпропетровському відбулася окружна сільська нарада в справі фізкультури. На нараді були представники 13 районів. Нарада обговорила питання про літню роботу на селі, її методи та форми проведення.

М. Стремовський

КРИВИЙ РІГ

Робота ОРФК розгортається

Щоб підвищити кваліфікацію викладачів Ф.-К. і підготувати їх до здачі т. зв. екстернату, ОРФК провела тижневий семінар а також ухвалила й надалі щомісяця скликати нараду викладачів і провести ще один семінар перед здачею екстернату. За зимовий період ОРФК перевела ф.-к. обслуговування організацій: міста, Нікопольського району, Марманця, Жовтневої копальні, ст. Довгинцеве і низки гуртків ф.-к. шкіл соцвиху й райрад ФК.

Останнім часом спостерігається зріст гуртків ФК, особливо в місті. У Кривому Розі замість двох гуртків нині є вже 6. Побудований минулого року стадіон — добудовують (роздягальня, душі та устаткування місць для занять із легкої атлетики).

Фізкультурорганізації Криворіжжя беруть активну участь у різних кампаніях і святах переобрання рад, обговорення наказів тощо.

Білий

МИКОЛАЇВ

Склали звіта за рік роботи. Спортмайдани без догляду. Гри з Одесою

Було це в клубі ім. Свердлова Миколаївських металістів. Офіційна частина — доповідь спортбюро заводу ім. А. Марти про фізкультурну роботу за рік. Дебати, Резолюція — роботу визнати за незадовільну. Закінчилося виборами нового заводського спортбюро.

600 чоловіка робітничої молоді нетерпляче чекали на виступи фізкультурників. Після женської фізкультури, що вдало продемонструвала вільні рухи, вийшли 9 чепуреньких молодих людей у біленьких сорочечках з краватками (що мушками прозивають) та в англійських прасованих штанах „на випуск“ і почалися циркові вистави під виглядом фізкультури... „Стійки“, „сонце“, перекидування, перекати, головолімні піраміди на кільцях, брусах та турніку, якісь кульбіти... І пішло, і поїхало. А потому, коли вже ввійшли в азарт, почали показувати все, що тільки знають.

Із такою цирковщиною час уже й покінчити, а талановитим фізкультурникам, що, ганяються за ефектним видовиськом, забуваючи про настановлення радянської фізкультури — природні вправи, а не акробатика — не пошкодило б „ліквіднути“ свою фізкультнеписменність.

Не одну тисячу карбованців витратили металісти, щоб побудувати для робітників червоний стадіон, а тепер про нього ніхто й не дбає. Майдан для теніса зруйновано, хоч і великий цей майдан та немає на ньому жодного кустика зелені. Отож, підчас гри порох стоїть стовбуром, трохи подув вітерень і з незабрукованих околиць вулиць цілими хмарами летить пилюга й сідає на майдані. Не краще й на спортмайдані залізничників, де сміття та скло треба вивозити цілими вozами. Від таких турбот про „фізоздоровлення трудящих“ у фізкультурників і руки опускаються.

4 і 5 травня м. Миколаїв відвідала збірна команда м. Одеси. Перша зустріч перших збірних команд обох міст відбулася за швидкого темпу, але жодна із сторін не показала ні доброї гри, ані техніки. Матч закінчився перемогою миколаївських футболістів, що забили 4 м'ячі, але й у свої ворота дістали 2 зі штрафних ударів. Другого дня перемогу дістали одесити. За супротивника гостям була друга збірна Миколаєва. Молоді збірники Миколаєва неспроможні були дати будь-скільки серйозний опір. Кінець-кінцем гра закінчилася несподіваним наслідком 6:0 на користь збірної Одеси.

Фізкор № 13

ЖИТОМИР

ОРПС почала роботу. Взято курс на масову роботу. Проведено курси для районних інструкторів

Після деякої незгоди між ОРФК і ОРПС остання почала ділову роботу. Скликала низку конференцій, проінструктувала спілчанських ф.к. організаторів та всеж профспілки стоять далеченько від масового розвитку ФК.

Матеріальна база літньої роботи недостатня, мережа спортмайданів не може задовольнити ф.к. попиту.

Основна лінія, що її взяла ОРФК — це розгорнути масову роботу й наблизити гурткову ФК до підприємства. НТК скоротив колендарний плян змагань на 50%.

Волинська ОРФК відкрила короткотермінові курси підготовки інструкторів ФК для районів і сіл. На курси прийнято 23 чоловік. Крім того ОРФК провела низку семінарів із масової роботи й дуже поширила роботу серед активу фізкультурників. Розмах ф.к. роботи ставить на порядок денний питання про лікарську контроль, бо ф.к. кабінет при поліклініці не може цілком охопити фізкультурників.

Н. Варенцов

МАРГАНЕЦЬ

Фізкультуру в робітничіх касарні

На Комінтернівській рудні Нікопіль-Марганцівського району, спортробота серед молоді на чільному місці. Нині гурток ФК не лише об'єднує молодь при клубі ім. Артема, але й почав організовувати гуртки по касарнях, де живуть робітники. У Гіпрпромучі охоплено фізкультурою всю молодь. Комсомольці-фізкультурники провадять фізкультурне навчання з піонерами. До літньої роботи готують суддів із усіх видів спорт-ігор.

За хибі слід вважати недостатню медконтроль та замалий зв'язок з ТСО-Авіахем. Малишко

На моторовому човні по Дніпру біля Києва

БАЛТА

Починаємо культивувати теніс. На літо залишимося без спортмайдану

Закінчився місяць розигра з пінг-понгу. На першому місці спілка Радторгслужбовців.

Спостерігається зріст гуртків і утворення нових. Нині в профспілкових ф.к. гуртках м. Балти працюють до 200 людей із них 20 жінок.

На літо РТС устаткує перший у місті тенісний майдан.

Фізкультурники Балти ризикують лишитися без спортмайдану, бо РФК поки-що нічого не робить, щоб устаткувати невеличкий стадіон, як це передбачалося раніше, а міськрада взагалі мало надає уваги фізкультурі.

Масловський

ТУЛЬЧИН

Реорганізація ОРФК. Готують кадри керівників. Наші хибі

Наслідком висвітлення в пресі хиб фізкультури була швидко вжита реорганізація ОРФК учбово-технічного комітету та його секцій.

ОРФК провадить тижневі курси-семінари інструкторів-організаторів РРФК, спілка цукровиків — 15-денні курси заводських ф.к. керівників, а ОкрІНО — 15-денні курси викладачів ФК у школах соціалізму (другий концентр) і профобру.

ОРФК порушила клопотання перед міськрадою і ОкрВІК'ом про передачу приміщення малої синагоги під будинок фізкультури Саносвіти.

Перед 11-ю річницею Червоної Армії наш тутьчинський оком ЛКСМ організував військову спорткомісію, яка й накреслила собі величезний і цілком практичний плян роботи. Біда лише в тому, що плян того не проведено в життя. Нічого не робила щодо цього й організація ТСО-Авіахем, а головне — округова рада фізкультури. Наш Ободівський РВК, відколи зветься райвиком, не витратив жодної копійки на ФК, бо вважає це за зайве.

А втім окррада хвалиться, що є в окрузі 6620 фізкультурників, бо не знає скільки між ними калік. Адже ця велика кількість фізкультурників народилася стихійно, без медогляду і інструкторського проводу.

В. Сухоцький і Безсмертний

ГУМАНЬ

Першість дістав колектив ВФК ім. Котовського

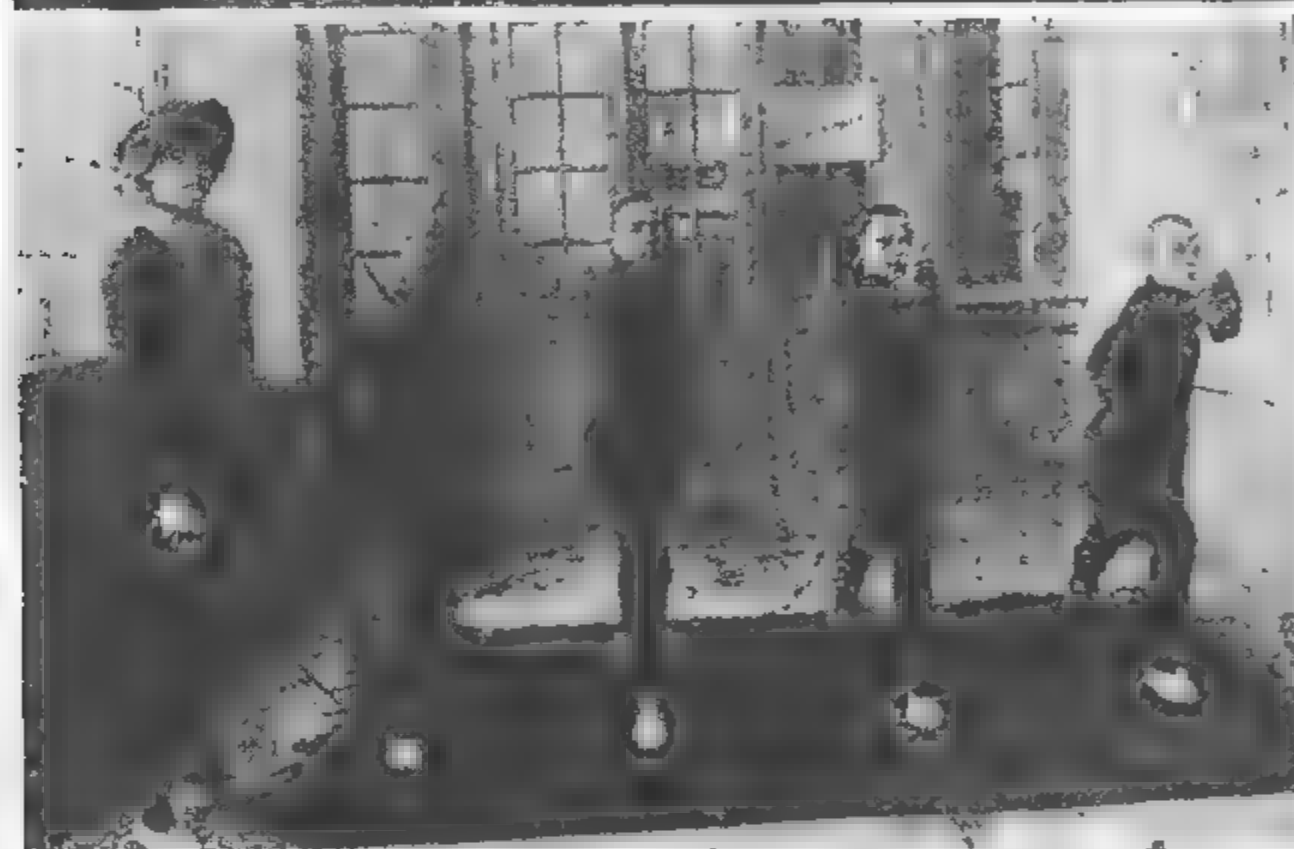
У другий округових змаганнях з боротьби й штанги брали участь 41 ч. од м. Гумані й районів: Звенигородського, Лисунського, Теплицького й Тальнівського. Загальна першість із боротьби й штанги залишалась, як і минулого року, за колективом ВФК.

Змагання пройшли з організаційної, спортивно-технічної й судейської сторони дуже добре. Не було жодного випадку недисциплінованості. Медконтрольна комісія працювала ввесь час і навіть досліджувала кров і сечу.

К. А.

АВАНГАРДУ РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКОЇ МОЛОДІ — ЮБІЛЯРУ ЛКСМУ — ПАЛКЕ ПРИВІТАННЯ!

1. Вправи на шведській стіні фабзавучнів ДЕЗ'у. 2. Заняття з ескадронів Н-ї школи (Кача). 3. Момент боротьби під час змагань харківської залого. 4. Фізкультурники Н-полку готуються до екскурсії

ПЕРШОТРАВНЕВІ ДНІ НА УКРАЇНІ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ

Масові гри пройшли з успіхом. Провал профспілкового свята

У демонстрації 1-го травня колона ф. к. складалася із 1368 чоловіка. Це мабуть чи ненайбільша демонстрація ф. к. за останні роки. Після демонстрації на майдані, поблизу парку ім. Шевченка, проведено перші в Дніпропетровському масові спортивні гри, в яких взяли участь понад 5000 дорослих людей. 4-го травня на чотирьох майданах міста переведено шкільні ф.-к. святки, в яких брали участь 3000 дітей

Щось інше спостерігали ми другого дня, коли на профсоюзні свята ф. к. з'явилося всього-на-всього 248 ф.-к. Свято почало з запізненням на 2 год. Бракувало організованості у вільних вправах. У мужеській групі брали участь 88 ф.-к. (це зо всіх ф.-к. гуртків), у женській групі в кількісному відношенні справа стояла трохи ліпше, зато якісно далеко гірше. 2-го травня в Дніпропетровському вперше переведено командний весінній крос-коунтрі Металістів. Маршрут кроса відбувся в робітничому районі міста. Всього учасників було 39 чоловіка і в тому числі 9 жінок. Командну мужеську першість виграла команда клубу Металіст-„Амур“.

Стремовський, П. Туров

АРТЕМІВСЬКЕ

Першотравневі стрілецькі змагання

У Першотравневі свята в Артемівському окррада ТСО-Авіах організувала стрілецькі змагання для делегатів Окр. З'їзду Рад та для женщин — учасниць жіночого воєнного дня 3-го травня.

У наслідок змагань 66 — делегатів з'їзду, перші п'ять місць посіли: т. Жмаченко, Степанів, Адамович (усі вони Слов'янського району), Павленко (Артемівське) і Лучина (Заліз. район).

У стрілецьких змаганнях женщины перші три місця поділили між себе т. т. Теличко, Даніленкова й Сотникова.

Б. Ланський

ХАРКІВ +

Естафета навколо Харкова

Воєнну естафету „Тричі навколо Харкова“ перевів протягом 3, 4 і 5 травня Н-ський Український полк. У цих змаганнях брали участь 270 чоловіка, по 54 чоловіка від кожної з 5 команд. Змагальники пробігли 540 кілометрів у обмундируванні й при з'являдді протягом 49 годин 45 хвил. 45 сек. Треба зважити, що на путі були такі етапи, що не тільки бігти, ба і йти не можна було — доводилося місцями плазувати. (Етап на Журавлівську гору). Краша з перебігу (одне кільце) навколо Харкова на 36 кілом. — третя зміна 1-ї команди полку школи (3 год. 09 хв. 45 сек.). Усю естафету (три кінці навколо Харкова) виграла та ж команда полкової школи (протягом 9 год. 35 хв. 45 сек. — пройшла 108 кілом.). Команда Переможець дістала „Перехідний полковий приз ім. 1-го Травня“, що його устало вило командування полку. Надалі цей приз розигруватимуть щороку. Друге місце дістала 2 команда школи (9 год. 37 хв. 15 с.), 3 місце — команда 2 дивізіону (9 год. 41 хв. 10 с.).

Мюллер

КРЕМЕНЧУК

Добре підготувалися

До влучного переведення травневих днів значною мірою спричинилася добра підготовка. Ще за 2 місяці до святків гуртки й школи Соцвиху почали розучувати масові вільні рухи і ф.-к. танці.

Останніми днями як муралі розсипалися полем футболісти, готуючись до наступних боїв.

Година була чудесна.

30 квітня — масова репетиція й фізкультурники у всій своїй боевій моці впливаються окремою стрункою колоною до лав першотравневих демонстрантів, різко виділяючися своїм одягом.

2 травня оголошено за день фізкультури. О 12 год. зі збір-ного пункта демонстрація фізкультурників із оркестром направилася до стадіону ім. „1 Травня“. Перед вели — гордість фізкультурників — дорослі гуртки. Гурток клубу ім. К. Маркса, крім своєї дорослої групи, має в своїй колоні підшефну військову частину й групу з важких атлетів.

Чепурний одноманітний одяг, стрункість, бадьорість — веселять око. Прийшли робітники на стадіон — подивитися на своїх братів, синів, сестер. Густо, ніби бджоли, обступили робітники майдан, де були виступи, щедро нагороджуючи учасників гучними оплесками.

Після виступів — естафети (4x100) для чоловіків і женщин, а наприкінці футбольний матч.

Не гуляв стадіон і решту днів травневих свят. Щодня були безплатні матчі з численними глядачами дорослих и дітей.

А. Драніков

МИКОЛАЇВ

Фізкультурники взяли найактивнішу участь

Миколаївські фізкультурники брали якнайактивнішу участь у Першотравневих святках. Першого Травня фізкультурники йшли разом із загальноміськими демонстрантами, але окремою колоною, ярко відрізняючися своїм одягом. Другого дня відбулося відкриття весіннього спортивного сезону на Червоному стадіоні металістів, де шкільники й профспілкові гуртки демонстрували свої фізкультурні сили. Із великим піднесенням пройшли масові вільні рухи. Прекрасне враження справили на глядачів фізкультурні вправи металістів і будівельників на знаряддях (кни, бруси й турнік).

із статті і листів

● Стаття т. Буслаєва „Про методи втягнення дорослих робітників у фізкультуру“ вшита в № 1 журналу порядком обговорення, викликала палкі відгуки з місць. Не маючи можливості за браком місця цілком умістити статті, редакція бере з них основні найважливіші моменти.

● Остапенко (Маріюпіль)—Цілком вчасно порушено питання про втягнення дорослих до фізкультури, бо профспілковості на підприємстві відбиваються не лише на молоді, але й на дорослих, що їх ФК втягла ще замало. Адже зацікавленість у робітників є і все лихо лише в наших методах. Ми повинні винести ФК за межі клубу, наблизивши її до виробництва, утворити кадри фізкультурно-повноважених при низових профосередках, більше уваги надати масовим формам роботи (екскурсії і т. п.). Заняття з дорослими на перших кроках треба проводити закрито, не вимагаючи обов'язкового спортодгу, а ніяковість, фалшива соромливість із часом пройнуть. Надто ретельно й вдумливо слід підходити до програми занять — «краще менше та краще». — Треба також запроваджувати, як правило, бесіди та лекції з ф. к., що їх так охоче слухають дорослі.

● Кіжич (Курськ) — Ми не дуже довіряємо методам, що їх рекомендує т. Буслаєв. „Методам“ в лапках тому, що їх у статті немає. Адже справа не в штандарті і не в запосілоості молоді, а далеко глибше — в побутових умовах дорослого робітника.

Методи й форми роботи треба опрацьовувати не теоретично, а на основі глибокого вивчення побуту робітника, його попитів і потреб, не йдучи звичайно за побутовою рутинною.

У роботі втягнення дорослих до ф. к. треба використовувати крім гуртка, якому не під силу самому справитися з цим завданням, ще й громадські організації.

● Фешотт (Дніпропетровське) — Молодь завдяки своїй активності посідає в гуртках привілейовані позиції, відтиснюючи дорослих. Великим гальмом у процесі втягнення дорослого робітника до фізкультурних занять є й те, що грам і різним виступам надають здебільшого характер видовищний, що звичайно становить літніх людей у ніяковий стан — „не підуть люди смішити“ — це звичайна відповідь дорослої людини, що відмовляється брати активну участь у грі й воліє за краще залишитися глядачем дорослого робітника.

● Олександрів (Коростень) — Коштів на ф. к. відпускають так мало, що їх не вистачає навіть на задоволення ф. к. попитів молоді. У нас завжди багато говорять про ф. к. на з'їздах, конференціях, але далі резолюції „втягти дорослих до ф. к.“ не йдеться — ні в розумінні методичних матеріалів, ані грошової допомоги.

Інтерес у дорослих робітників до ф. к. є, але ми не вміємо його закріпити й зміцнити. Ті, що побували, наприклад, у будинках відпочинку чи санаторіях призвичаїлися до індивідуальної гімнастики, вправляючись деякий час і вдома, але потім з часом кидали вправу. Тут потрібна наша допомога, наше підштовхування, щоб потреба в індивідуальній гімнастиці стала побутовою звичкою. Органи здоровохорони, що ведуть велику саносвітну роботу, забувають такий питомий момент у їх роботі як фізкультура, що її вони повинні популяризувати лекціями, лікарськими порадами тощо. У гуртковій роботі й досі зважають більше на групу сильніших, а масову роботу й зокрема ф. к. роботу з дорослими забувають. Часом молоді своїми дотепами й посмішками з природньої мамуловатості несповідченого літнього робітника відбивають у нього охоту до ф. к. вправ.

● Мельник (Бердичів) — Писати, що таке метод, сидячи в себе в кабінеті за письмовим бюрошем, не розуміючись на справі — звичайно не годиться. Стаття конкретного нічого не дає. Та ходить не лише про це. Економічне становище робітника ще не досить добре. Йому повсякденно доводиться думати про свій зарібок, він дбає й клопочеться про родину. А до того ще й громадські, профспілкові та партійні обов'язки, відвідування клубу, задоволення культурних попитів (лекції, читання, театр, кіно). Де ж йому думати ще й про фізкультуру.

Конкретно, яка може бути метода оздоровлення? — Установити щоденну колективну зарядку по заводах, фабриках і копальнях, застосовуючи особисту гігієну (чисті зуби, руки, обличчя, волосся, одяг, житло і т. п.), а святками культивувати гулянки та екскурсії в ліс, поле; масові купання, катання на човнах, соляно-повітряні ванни на березі і в лісі, масові рухливі гри тощо. Поруч із цим треба перевести виховну роботу, використовуючи для цього такі форми роботи, як лекції, доповіді, бесіди на зборах робітників, стінгазети і т. п. Інструкторський склад своєю психологією на 65% чужий робітничій класі, бо він працює на самій лише матеріальній базі.

Здебільшого інструктори не можуть ще на сьогодні як слід працювати, бо не розуміють й не знають, як саме переводити масову роботу взагалі, та як втягувати дорослих до фізкультури, зокрема. Ця робота потребує інструктора-супільника, організатора, людину політично розвинену, що мала б великий кругозір, інструктора, що міг би пов'язувати фізкультуру з політичним моментом, реагувати точно й конкретно на всі питання, що виникають у робітника, а водночас із тим, щоб цей інструктор був би для них і авторитетним, і користався довірою.

● Питання про культурно-громадського інструктора ф. к. (т. Неліч, Всеукр. Курси ФК) — є основне. Піднести фізкультурну роботу на відповідну височину є завдання сьогодення. За останній час низка фактів промовляє за те, що фізкультурник одірвався від суспільності, некультурний, тхне від нього горілкою, сором'язною лайкою і т. п. Трапляються навіть випадки, коли інструктори самі організовують із фізкультурниками пікети, намагаються якнайбільше набрати гуртків, ганяючись за великим зарізком, не дбаючи про користь роботи.

Тов. Неліч вважає, що забезпечити вміле й правильне керівництво ф. к. зможе лише добре освічений педагог ф. к., для підготовки яких річні курси інструкторів слід реорганізувати у ВИЩ.

ХАЙ ЖИВЕ Ч. С. І. КЕРІВНИК

МІЖНАРОДНОГО СПОРТИВНОГО РУХУ!

1. Момент футбольного матчу Динамо (Ростов) — Динамо (Харків) в Ростові. 2. Волейбінний матч кращих команд (Луганське). Загальна піраміда колективу інструкторів (Артемівське). 4) Центральний Будинок Фізкультури в Баку

● Техніка провінційних спортсменів, лише у Фунітсин, посувається дуже поволі. У цьому винні полекули ради ф. к. профспілки, що всю свою увагу приділяють футбольним зустрічам, не даючи можливості зустрічатися легкоатлетам, гандболістам, волейболістам і т. п. А такі зустрічі зі спортсменами сильніших міст безперечно сприяли б підвищенню технічного рівня провінційних спортсменів.

Як на приклад, можна послатися на гандболну команду „Динамо“, що відвідала Кривий Ріг. Після матчу, харківляни г. т. Ордін і Тір організували бесіду з місцевими гандболістами, обговорювали з ними техніку гри й зазначили помилки. Цей досвід Вища Рада фізичної культури мусить зважити й організувати серію показових поїздок кращих колективів по Україні.

фізкультурні вибоїни

„Теж керівники“

Не зважаючи на постанови вищих державних, професійних і партійних організацій про потребу надати серйозної уваги питанням фізичного оздоровлення людності, не зважаючи і на, здавалось би, логічно-зрозумілий ясний висновок, що темп соціалістичного будівництва й боездатність Червоної Армії тісно пов'язуються з фізичним станом пролетаріату й селянства — ще дуже й дуже багато місцевих провідних організацій ставляться до цього питання „холодком“, по-казенному. Наведемо кілька прикладів. Нажаль, ми певні, що це не поодинокі явища і це ствердять, очевидячки, дописи фізкорів із різних місць.

Овруч. Ще 1920 року Всенарч посіяв фізкультурне насіння. Зацікавленість фізкультурників велика, ну, а який ґрунт для її реалізації, видно із повідомлення нашого фізкора т. Іванова. Рада ФК нічого не робить, та й важко щось діяти за умов цілковитої відсутності підтримки від Райвиконкому. Адже РВК вважає РФК за організацію, що „помилково потрапила в стіни Райвику“. РВК, як виявляється, не тільки не допомагає ФК, але й руйнує її. Спортмайдан, що проіснував майже десять років передано комгоспозі під приватну будівлю. Отож і маємо: на одній стороні майдану „будинки спекулянтів“, а на другій ТДО Авіахему прорив собі траншеї, шанці тощо. Цікаво відзначити, за даними обслідувальної комісії, проходження матеріалів, що стосуються ФК. На листах ФК організацій секретар Райвику кладе резолюцію: „Лендерману“ (секретар ТДО-Авіахем), а цей і собі пише: „до паперового лому“. Отож і не побачили Овруцького сайту такі важливі матеріали, як Положення ВУЦВК'у про РФК, про святкування 1 травня і т. п. Так що це? Хіба ж це не огидлива форма фізкультуршкідництва. А може натомість профспілки що роблять? І ці ані телені! А втім, перепрошаю — минулого року таки розкачалися й купили на 150 крб. буті, що й досі лежать у спілкових сховищах... щоб не зношувалися. Ні інструкторів, ні інвентаря нема. Не гаразд із ф. к. і по школах. Ось умовини, за яких доводиться працювати фізкультурникам Овруча. „Твердолюбів“ ставлення до ф. к. не в силах перемогти навіть і Комсомол — єдина організація, що турбується про ф. к.

Не краще й в Ананьєві (АМСРР). Як повідомляє фізкор Хмельницький, там є лише місцева футбольна команда й більше нічого, не зважаючи на те, що є профспілки, школи, ТДО тощо. Райрада ф. к. нічого не робить, бо має дуже туманне, невизначене уявлення про свої функції. Допомога, як висловився один із членів Округової Ради, полягає в тому, щоб „писати папірці“.

У Проскуріві, — пише т. Шільман, — є будинок фізкультури стадіон. Ба є навіть і платний спец-окрінструктор, що скінчив всеукраїнські курси ф. к. Усе є, нема лише... роботи. На стадіон викинули 1.600 крб., а огородили його лише з двох сторін. Повесні й в-осени провадити роботу на стадіоні не можна, бо там самі калюжі, а влітку цілі хмари пороку. У Будинку фізкультури роблять лише гімнастику. Серед ф. к. вправників віком за 18 років майже не побачиш. Ради ф. к. і профспілки сплять...

На станції Микитівка правління клубу зовсім не дбає про ф. к. Асигновані на спортінвентар 250 крб. витрачено на ремонт кіно-будки й буфет. Правління клубу... удалося до комерції. Спортмайдан повернули на смітник.

На станції Смильков, у місцевих залізничних „культробітників“ фізкультура так само в загоні. Чудовий спортмайданчик зорали під сад, годі як для цього можна було використати добру рілльницю, що й нині лежить облогом.

Не краще ставиться до ф. к. і клуб при станції Лубні. Човнів, придбаних на кошти спілки для фізкультурників не дають (ні для гуртія, ані для масових екскурсій). Користуються човнами здебільшого „свої люди“ (член Правління Шкопшиков, Кір'янов та інші). І то... для родинних гулянок, рибної ловлі, а іноді й для п'янок „на лоні природи“. Голова правління Довгаль, що в свій час авторитетно заявив: „ми не потребуємо фізкультури“ (про що вже повідомлялося), скликав збори фізкультурників, на яких і поставив питання, при-

мірно, так: „Хто чув від Довгала такі слова, підніми руку“. Знаючи Довгала — усі вважали за краще промовчати.

Оголошуємо облік фізкультбюрократів

Іх, звичайно, не два й не три, а далеко більше, тільки ж не завжди шастить швидко це виявити, а здебільшого ті, що й знають про них, не ризикують виступити із цим у пресі, зважаючи на свою залежність від них. Із цього номера нашого журналу, ми оголошуємо облік цих фізкультбюрократів, а як самі вони навряд чи захочуть взятися на облік, то просимо нашу армію фізкорів і фізкультурників допомогти Вісникові Ф. К. виловити їх. Зразу ж повідомляємо перші наслідки обліку:

Фізкультбюрократ № 1 — т. Саутенко — секретар тої самої Риховської ради фізкультури, що так вміло провалив першотравневі виступи. Тов. Саутенко, не зважаючи на настирливі прохання нашого фізкора дати інформацію для „ВФК“, і досі такої не дав.

Фізкультбюрократ № 2, тов. Дараган, відповідальний робітник Ново-черкаської ради ф. к. (не вперше уже чуємо це прізвище), не зважаючи на постанову Донської наради з ф. к. (I/XII м. р.) про організацію курсів для інструкторів, ще й досі не провів у життя цієї постанови. А проте, програму давно вже опрацьовано і десь ще у лютому здано до ради ф. к. Викладачі погодилися навіть безплатно читати лекції, вважаючи це за свій громадський обов'язок. Так в чім же річ? Очевидно в самому товаришеві Дараганові. Щоправда, говорить він часто й багатенько, говорить на всіх зборах, але далі „балаканини“ не йде. А підчас не так уже й частих відвідувань ради ф. к. цей „відповідальний“ робітник здебільшого лише запрошувальні листи на всілякі виступи, що їх він очевидячки розглядає як зв'язок з „відповідними організаціями“ і, звичайно, з окремими особами. За такого бюрократичного ставлення, не тільки курси ба й всю фізкультуру можна провалити. Донська нарада між іншим уже відзначила в одному із протоколів підупад роботи й брак ф. к. керівників у Новочеркаському.

Нагороджуємо титулом фізкультурних гробокопачів

Першотравневих днів, коли фізкультурники усього Радянського Союзу вживали масових заходів, щоб дати робітникам здоровий відпочинок і розумні спортивні видовища, лисичанський стадіон місцеві органи не використовували. Лише 6 травня були виступи та й то такі, що боляй удруге їх і не діджати. Ще задовго до призначеного часу почали збиратися робітники-глядачі. На призначений час відкриття (о 2 год.) зібралось близько 2000 людей, а святкування все ще не починалось. Спочатку розважала людей хоч оркестра, але й та з часом „забузила“, вимагаючи „гроші на бочку“. Хоч і з деякими труднощами, але конфлікт пошастило все ж таки зліквідувати. Лише десь о 5-й год. почали святкування. З привітаннями виступили представники мало не всіх організацій Лисичанського, — ніхто не хотів пасти задніх. Виснажених 6-тигодинним вичікуванням громадян угостили, зрештою, фігурним маршуванням і вільними рухами, під час яких глядачі ходили між рядами. Свято закінчили футболом і гандболом. Додивитися гру до кінця глядачі так і не змогли, бо не вистарчило ні сил, ані терпіння. Так і розійшлися всі, як один. Автор ф. к. нотатки цілком слушно зауважує в кінці допису: От так агітація за ф. к.! — Зібрали робітників, продержали в спеці 6—8 годин і нічого не дали. Можна сподіватися, що віднині фізкультура в Лисичанському зросте на?? відсапки?

Керівників місцевої фізкультури геланція охоче нагороджує яа таку пропаганду орденом фізкультурних гробокопачів.

Геть з поля бур'яні!

Де антивних шкідників треба віднести хуліганів-спортсменів і чепціонів-антисупільників, що розкладають свої організації. Іх ще багато і боротьба з ними ускладнюється шейтим, що, ганяючись захистною славою своєї організації, не-

Відкриття водної станції „Червона зірка“ (Ленінград)

рівники спорторганізації покривають часто таких фізкультурників, просять їх, або умовно карають тих чемпіонів, що вони їм потрібні „для перемог“. Ось два випадки:

У Сталінграді, пише нам фізкор т. Гуров, під час баскетбольного матчу, грач клубу „Червоний Жовтень“ гр. Олейніков, бачачи, що його команда програє, „з досади“ затопив у лице грача технікуму. Усі вчасники були обурені хуліганським вчинком Олейнікова, і тим більше, що це трапляється з ним не вперше. Проте, ні бюро кружка, ні правління клубу, ні рада ф. к. не вжили жодних заходів, щоб приборкати хулігана.

А ось і другий випадок. Кадеївська футбольна команда, одна із ліпших у Донбасі, пристосувала до одного строку тарифні відпустки всіх своїх членів і організувала поїздку до Москви не так пограти, як ознайомитися з червоною столицею, музеями, театрами тощо. Чудове, розумне сполучення ф. к. із загально-освітнім моментом. Так здавалося, і тільки так і розуміли свою поїздку всі члени колек-

Перший весняний крос у Ленінграді

чемпіонів і нам здається, що тут розмова мусить бути короткою. „Бур'ян—геть з поля“, щоб не глушив він здорові паростки „фізкультурного“ робітничого руху в Донбасі.

тиву команди силам але більшого робітники-шахтарі. Але в Москві купка ліпших гравців Вошедченко Григор, Шульженко та Мірошніченко вирішили, що належну команді частину зборів від матчів нема рації ділити серед усіх членів колективу. „Хто не грає, той не їсть“—кинули гасло Кадеївські чемпіони і, вилаявши запасних гравців-шахтарів Ярославцева, Авдеева та Беседіна (назвали їх „дармоїдами й нахлібниками“), поставили ультиматум своєму представникові: „негайно відрядити цих гравців додому“, загрожуючи відмовленням грати. Вимогу шантажистів уже не задоволено й вони демонстративно покинули команду, залишивши її в Харкові в слабосильному складі. Увесь колектив, як говорить представник Белодед, обурений із вчинків

про Все потроху

● З Макіївки вийшов у подорож до Паміру відомий турист пішак тов. Авдієнко Мета подорожі—ознайомитися з побутом народів околиць СРСР.

● В ограді кол. Адміралтейського собора в Миколаєві відкрили спортмайдан Будинку Фізкультури, устаткувавши його для гри у волейбол, баскетбол і гандбол.

● Команда Київського „Динамо“, що виїжджала до Одеси, зазнала поразки від Одеського „Динамо“ (2:1), але в другому матчі звела гру (1:1). Київська команда „Динамо“ зіграла один

футбольний матч із Одеською командою Місатрану з наслідками 2:2.

● Ульяновська, пензенська, бугурусланська, мордовська й самарська округи й до цього часу не організували райради ФК.

● У Сизрані окремі профспілки й клуби не добре ставляться до своїх фізгуртків, забуваючи навіть про потребу підтримувати їх матеріально.

● У Ардатові не все гаразд із ФК в районі. Із єдиного спортмайдану все розтягають, а РВК не звертає на це уваги.

ЧИ ТРЕБА ПЕРЕСТАВЛЯТИ ВОЛЕЙБОЛ НА НОВІ РЕЙКИ

У 1 номері журналу „ВФК“ Одеські робітники т.т. Златкіс і Епштейн у статті „Волейбол на нові рейки“ висунули цікаву пропозицію переводити цю гру в межах певного урізка часу як у футболі, гандболі й баскетболі.

Основні аргументи авторів зводились до такого: гра на очки поза часом спричиняє до кволого темпу, нерівномірного навантаження і, зрештою, до т. з. внутрішніх заперечень, коли, приміром, можуть бути такі випадки: команда А, вигравши у команди Б дві із трьох партій, у той же час фактично набирає менше очків.

Стаття „Волейбол на нові рейки“, що її вміщено в журналі дискусійним порядком, викликала серед наших читачів змішувані під цим відгуки. Бажаючи якнайширше обговорити це питання, редакція охоче вміщає на сторінках свого журналу й думки інших робітників.

Ми за волейбол „на старих рейках“

Доводи, що їх подають автори статті „Волейбол на нові рейки“, пишуть кременчуцькі інструктори т.т. Галицький, Язовицький і Гамашев, здаються нам безпідставними. Ми погоджуємося, що волейбол не дає великого фізичного навантаження (психічне навантаження таки чималеньке). Але ця хибка є в той же час і одна із причин загальної приступності волейбола. Твердження, що гравці штучно зменшують темп гри, щоб довше пограти, звичайно, не вірні. Жодна команда, що складається із нормальних гравців, не стане цього робити, бо посилення темпу гри, тобто швидка й сильна передача м'яча, визначає водночас і збільшення шансів на виграш. Зустріч однаково сильних волейбольних команд завжди проходитиме швидким темпом. Якщо зустрічаються команди, із яких одна слабша, а друга сильніша, то це спричиняє до зменшення навантаження не тільки у волейболі, але й у всякій іншій спортивній грі. Зміни щодо тривалості гри, залежно від статі та віку, компенсуються у волейболі зміною розмірів поля й висотою сітки. На доказ існування „внутрішнього заперечення“, автори подають приклад, коли одна команда, програвши дві партії із трьох, мала загальну кількість очків (40) на 5 більше за команду, що виграла матч. Такі випадки теоретично, звичайно, можливі, але практично це якшо й буває, то надзвичайно рідко. Із кременчуцької практики за 3 роки культивування волейбола такого випадку, приміром, не спостерегалось.

Потреба одночасно стежити і за кількістю очків, і за часом, як і обумовленість грати певний час, ускладнить гру й позбавить подекуди волейбол його привабливості.

Не варто переставляти на нові рейки

Я, лише з Дніпропетровського Інструктора т.т. Фешотт, пропоную волейбол на нові рейки не переставляти—і ось із яких міркувань:

Якщо зв'язувати гру з часом, то це значною мірою і збільшувати її темп, а відтак відповідно збільшувати й фізіологічне навантаження. Команди починають грати гарячково, намагаючись якнайшвидше набрати максимум очків у таймі. Нерви гравців напружені до краю, а надто наприкінці гри, коли переможувана команда бажає будь-що-будь відогратися. До цього ще прибавляються зайві опаски й хвилювання, що й суддя „помилиться“ в часі і закінчить матч раніше або пізніше визначеного терміну і, таким способом, вплине на наслідки гри, бо очки в цій гри набирають дуже швидко.

Волейбол—гра масова, а лічба таймів у часі ускладнить її і спричиниться до багатьох непорозумінь.

Я вважаю також, що з переходом гри на нові рейки фізіологічне навантаження може збільшитися так сильно, що при всій масовості й широкому розповсюдженні на сьогодні волейбол на завтра втратить оздоровний свій момент, бо навіть і почне сприяти збільшенню захворювань серцевожильної системи, а особливо серед школярів, що так захоплюються волейболом. Напруження ж нервової системи, за такого гарячкового темпу, так сама дасть свої негативні наслідки. Якщо ж автори статті справді бояться, що за старої лічби очків жінщини й діти можуть перевантажитися волейболом, то й тут є вихід—скоротити очки в партії (хоча б до 10).

Щодо внутрішніх протиріч, то де ж їх т.т. Златкіс та Епштейн, не буває? Може по вашому треба змінити лічбу очків і в тенісі та лінг-понзі? Команду, що виграла дві черги із трьох, безперечно слід вважати за переможця, не зважаючи на будь-яку кількість очків у черзі. Треба лише в основу лічби покласти черги, а не очки.

Ми „за новий порядок“

Зінов'ївські інструктори навпаки—підтримують пропозицію т.т. Златкіса та Епштейна. Обмірковуючи це питання, вони схвалили таке: статтю „Волейбол на нові рейки“ колектив інструкторів м. Зінов'ївського вітає, вважає, що зміни у волейболі, які висунули автори, цілком доцільні. Отже колектив вносить побажання, щоб найближчим часом нові зміни провести в життя.

ДО 5-ГО ПЛЕНУМУ ЧЕРВОНОГО СПОРТИВНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ

Від часу IV Конгресу пройшло лише 9 місяців. Проте події, що відбулися в робітничому спортивному рухові за цей період, дають можливість перевірити правильність рішень IV Конгресу.

Якщо спробувати дати коротку характеристику аналізу міжнародного робітничого руху, аналізу що її зробив IV Конгрес, то цю характеристику можна звести до такого:

По-1., буржуазія, що перейшла до енергійного наступу на робітничу класу та її організації, обурилася також і на революційний робітничий спортивний рух. Поруч із цим, буржуазія посилює свою діяльність і в царині спорту.

По-2., у тій боротьбі проти революційного робітничого спортивного руху, буржуазія дістає активнішу підтримку від реформістів із люцернського спортивного інтернаціоналу.

Проводарі ЛСІ намагаються всіма засобами, не спиняючись перед нищенням цілих організацій, ліквідувати класовий бойовий характер робітничого спортивного руху й переводити коаліційну політику в тих організаціях, де вони керують.

По-3., керівники ЛСІ включили себе і намагаються включити свої організації у загальний імперіалістичний фронт боротьби проти революційних робітників, проти СРСР.

По-4., водночас із посиленням наступу реакції й реформістів на робітничий спортивний рух, відбувається посилюваний процес революціонування мас робітничих спортсменів.

Чи виправдалася та аналіза стану міжнародного робітничого спортивного руху, що її зробив конгрес? Краща відповідь на це запитання є ті події, що відбулися за останній період у нашому рухові.

Заборона 2 спартакіади в Празі, розгін районних філій чехословацької секції ЧСІ, були лише початком цілої серії гонитв і переслідувань, що їх зазнав революційний спорт. У Польщі, Греції і по інших країнах ліві спортивні організації розпускають. У Франції забороняють робітничі спортивні змагання. У Фінляндії і Франції керівників робітничих спортивних організацій арештовують і садовлять до в'язниць. Буржуазія не спиняється й перед фізичним знищенням окремих керівників революційних робітничо-спортивних організацій, як це було, приміром, у Греції, де секретаря робітничо-спортивної федерації забили поліцаї з-за рогу. Такі методи стали звичайнісінькими у буржуазії, в її боротьбі з нашим рухом. Проти робітничих спортивних організацій пускають у хід увесь буржуазний апарат.

Поруч із наступом проти революційного робітничого спорту, буржуазія посилює й свою спортивну діяльність.

Державні Секретаріати й Комітети Спорту, Комітети допомоги спортивним організаціям й т. п. утворює бур-

1. Представник червоних фронтовиків Германії Міленс розмовляє з піонером Журавлівського району. 2. Перше засідання 5 пленуму Червоного Спортінтерну в Харкові. Стіл президії пленуму

жуазія лише для того, щоб підкорити спорторганізації завданням підготовки нових воєн. Капіталісти витрачають сотні тисяч карбованців, щоб організувати фабрично-заводські спортивні клуби, що ніби переслідують мету — дати робітникам можливість розумно використовувати своє дозвілля. Насправді ж, фабрично-заводські клуби будують для того, щоб відтягти увагу робітників од класової боротьби та для успішної раціоналізації.

Якже реагують на зазначені вчинки буржуазії проводарі з ЛСІ? Проводарі ЛСІ в даному разі роблять те саме, що й соціал-демократія, підчас останніх економічних боїв, коли вона замкнутих із буржуазією фронтом наступала на пролетаріат, або коли вона розстрілювала робітників, що брали участь у першотравневій демонстрації. Із разючою послідовністю переводять реформісти із ЛСІ спільну з буржуазією коаліційну політику в робітничому спортивному рухові.

Своєю активною участю в різних державних комітетах, які утворює буржуазія, щоб підкорити спорт своїм класовим інтересам, співробітництвом із буржуазією та її спортивним рухом, участю в спільних із буржуазією

святах і т. п., реформісти намагаються зліквідувати самостійність революційного спортивного руху. На перекір самостійному революційному спортивному рухові, соціал-демократія кидає гасло: „Volks-sport“ (Народний спорт). Цей лозунг уже застосовано. У Ляйпцізі, з ініціативи й за проводом соціал-демократії, утворено республіканську спілку мотоциклістів. Соціал-демократична газета „Абенд“ неприховано пропагандує проти революційного робітничого спорту й агітує за республіканський (тобто суспіль із буржуазією) союз водного спорту. Проти революційного робітничого спортивного руху й за спільний із буржуазією республіканський спорт, за співробітництво з буржуазією та за підлеглість робітничого спортивного руху інтересам буржуазії — на це держить свій нинішній курс ЛСІ.

Група делегатів пленуму Ч. С. І. до урочистого засідання

Лише тепер становиться кожному ясно, як помилкові й небезпечні були спроби деяких товаришів із IV Конгресу розглядати проводарів ЛСІ, як щось відокремлюване від Другого Інтернаціоналу та його політики. Товариші ці ладні були розглядати реформістів із ЛСІ, як людей лівіших ніж вони є насправді, як людей, що стоять в опозиції до політики другого Інтернаціоналу, хоча б із спортивних питань. Діяльність ЛСІ є якнайкращий приклад для товаришів, що піддалися впливові політичної демагогії зрадників. Щоб впливати на робітників, буржуа повинна вряжатися соціалістами, есдеками, інтернаціоналістами — писав Ленін з приводу політичної демагогії російських шовіністів.

Отож, щоб бодай трохи прикрити своє зрадництво, щоб завести в оману робітників, зрадникам доводиться маскуватися лівими фразами, запроваджувати політичну демагогію. Тим більше треба прихильникам ЧСІ викривати конкретними фактами запроданість ЛСІ і не покладати в пастку їхньої політичної демагогії.

Останнє засідання Бюро ЛСІ, що відбулося в лютому цього року у Відні, зробило підсумки своєї діяльності, за період після Гельсінгфорського Конгресу. Робота за цей період полягала головним чином знову таки в тому, щоб виконати директиви 2 Інтернаціоналу — розкласти робітничі спортивні організації й усунути з них революційні елементи. Треба віддати данину проводарям із ЛСІ — в цій галузі їм таки пощастило зробити чимало. За проводом найголовнішого „майстра розкольніцьких справ“ Геллера (Голова ЛСІ), вони розко-

Група делегатів пленуму Червоного Спортінтерну в день урочистого засідання в клубі зв'язку (Харків)

Делегати пленуму Ч. С. І. Міленс (Германія), Кедров і Каплан (обидва СРСР)

ли найстарішу й найкращу робітничу спортивну організацію Німеччини в Берліні. Звільнено десятки тисяч революційних робітників спортсменів за їх незгоду із зрадницькою політикою Геллертів і К^о. У Фінляндії, Австрії, Латвії усунуто із організацій робітників спортсменів, що брали участь у Всесоюзній спартакіаді. Здавалося, що після такої чистки реформісти повинні почувати себе далеко спокійніше, але на ділі зовсім не так. Почувать вони себе так, як коти на мокрій глині, бо сунеться ґрунт під ногами проводарів ЛСІ. У звіті (трохи підправленому й оздобленому) цього Бюро ми бачимо велике зневір'я й невдово-

лення. „Очисна“ робота не дала сподіваних наслідків. Не пощастило їм і зломити революційні настрої робітничих спортсменів. Проводарі ЛСІ скаржаться, що, не зважаючи на заборону, зустрічі з робітничими спортсменами, що входять до Червоного Спортінтерну, тривають і далі. Велике незадоволення викликає у проводарів ЛСІ той факт, що цілі секції не коряться дисципліні бюро ЛСІ, як це було в Англії та Естонії, що брали активну участь у спартакіаді. Не гаразд і з Ельзас-Льотарінгією, скаржиться доповідач Цілаба, що був на останньому з'їзді Ельзас-Льотарінгської робітничої спортивної організації, адже він змушений був вислухати чимало прикрих слів на адресу ЛСІ.

Усі ці скарги, все це розчарування реформістських керівників цікаві тим, що вони стверджують: **п о п е р ш е**, те, що великим темпом зростає революційна свідомість робітничих спортивних мас, що шириться незадоволення членської маси зі зрадницької політики проводарів ЛСІ. Це незадоволення виявилось хоча б у формі рішучого опору розкольніцькій діяльності реформістів. За найяскравіший приклад бойової активності робітничих спортсменів може бути діяльність т. т., що їх виключили реформісти Німеччини, Фінляндії, Латвії та інших країн за те, що вони твердо стояли на революційно-класових принципах у робітничому спорті. Виключені організації, не зважаючи на великі труднощі, як брак коштів, відсутність спортінвентаря, переслідування влади, перешкоди, вчинювані соціал-демократами — продовжують свою спортивну й технічну діяльність, продовжують боротьбу, щоб зберегти старі класові традиції у нашому рухові, втягуючи до цієї боротьби все нові й нові верстви робітничих спортсменів.

Подруге, цей зріст революційної самосвідомості робітників спортсменів спричиняється до підупаду впливу реформістів і до посилення впливу комуністів і революційних елементів, що значною мірою з'ясовує розкольніцьку очисну роботу реформістів. Потретьє, не зважаючи на виключення й гонитьбу революційних елементів, реформістам не пощастило знишити революційний настрій мас, що хоча і з прикристю, але змушені визнати й проводарі ЛСІ. Навпаки, процес зростання опору й наступу робітничих спортсменів на соціал-демократичну реакцію все зростає.

Для останнього засідання бюро ЛСІ характерно ще й те, що воно закінчило останній свій етап, включивши

Люцери у спільний імперіалістичний фронт проти радянського союзу. На Гельсінгфорському Конгресі дано загальну директиву про ізоляцію радянського спортивного руху. Уже скоро 2 роки, як бюро ЛСІ домагається від своїх секцій всіма засобами порвати спортивні зв'язки з робітничо-спортивним рухом СРСР. Бюро ЛСІ із задоволенням для себе могло констатувати, що найважливіші секції ЛСІ — Німеччини, Австрії, Фінляндії і Швейцарії вико-

що стоїть перед революційними робітничими спортсменами.

Отож доводиться сказати, що далеко не всі товариші добре засвоїли лінію й тактику, що її намітив IV Конгрес ЧСІ. Адже часто-густо прихильники ЧСІ, замість посилити роботу в масах і викривати реформістських керівників, відповідали на розкольницьку діяльність реформістів тим, що виходили із організації, бойкотували всілякі демонстрації

Моменти робітничого свята фізкультурників-школярів (Чехо-Словачія)

нали директиву конгресу й порвали спортивний зв'язок із СРСР. Знамене щодо цього й обґрунтування розриву з боку керівника швейцарської секції. Шгайнман заявив, ніби причини, що штовхнули його на розрив зі спортивним рухом СРСР, суто принципіальні. Відомо, що це ми й стверджували весь час, коли реформісти, намагаючись обдурити робітників, посилялися, як на причини розриву, на виступ лєнінградської живої газети проти реформістів. Поява статті в нашій пресі, снерованої проти зрадництва проводирів ЛСІ або неакуратності відписів на деякі їх листи. Між себе проводирі ЛСІ одвертіші ніж перед масою членів своїх організацій. Так, панове, політичні причини штовхають вас на бльокаду спортивного руху СРСР. Політика ця — політика вагшої буржуазії, що готує війну проти СРСР.

IV Конгрес ЧСІ, зважаючи на це, зазначив у своїх рішеннях потребу посилити роботу в масах, потребу боротьби за єдність знизу й посилення боротьби проти реформістських проводирів, як найголовніше завдання,

та змагання, що їх організовували реформісти і т. інш. Така поведінка наших прихильників лила воду на ворожий млин і полекшувала роботу реформістів. Були й інші помилки, що до них спричинилася недооцінка нинішньої ролі ЛСІ у спортивному русі.

Пленум ВКЧСІ, що нині збирається, матимемо можливість зробити деякий підсумок роботи наших організацій після IV Конгресу. Особливої уваги слід надати при цьому вивченню припущених помилок. Найнебезпечніші помилки — це безперечно помилки, що сталися з нерозуміння теперішнього курсу реформістів у робітничому спорті; нерозуміння того, що всю свою роботу реформісти скерували на ліквідацію революційно-класового характеру спорту. Найнебезпечніший є переляк перед труднощами, зв'язаними з наступом буржуазії й соціал-демократії та з недостатнім розумінням зростання революційного бойового наступу мас. Припущені помилки повинен ретельно проаналізувати пленум, щоб збільшити досвід для нашої дальшої роботи.

ОФІЦІЙНИЙ ВІДДІЛ

Проект норм розподілу легкоатлетів на класи по Україні

ЧОЛОВІКИ

В И Д И	Майстрі	I	II	III
60 метрів	7,2 с.	7,4 с.	7,7 с.	8,5 с.
100 "	11,5 с.	11,7 с.	12 с.	13 с.
200 "	23,8 с.	24,5 с.	25,5 с.	27 с.
300 "	37 с.	38 с.	39,2 с.	42 с.
400 "	54,0 с.	55,5 с.	57,0 с.	60 с.
500 "	1:10 с.	1:12 с.	1:15 с.	1:19 с.
800 "	2:10 с.	2:14 с.	2:20 с.	2:35 с.
1000 "	2:50 с.	2:56 с.	3:05 с.	3:15 с.
1500 "	4:35 с.	4:45 с.	5:00 с.	5:20 с.
5000 "	17:30 с.	18:20 с.	19:35 с.	
10000 "	38,30 с.	40:10 с.	42:30 с.	
110 метрів з перешкодами	18,0 с.	18,4 с.	19 с.	20 с.
Висота з'місця	1,40 м.	1,33 м.	1,28 м.	1,15 м.
Висота з'розб.	1,65 "	1,57 "	1,45 "	1,30 "
Жердина	3,15 "	2,90 "	2,60 "	2,20 "
Довжина з/м.	2,90 "	2,75 "	2,55 "	2,20 "
Довжина з/р.	6,30 "	6,00 "	5,50 "	5,00 "
Тройчатий з/м	8,90 "	8,50 "	8,00 "	7,40 "
Тройчатий з/р.	12,30 "	11,80 "	11,00 "	10,00 "
Куля	11,30 "	10,50 "	9,30 "	7,00 "
Диск	35,00 "	33,00 "	30,00 "	25,00 "

ЧОЛОВІКИ

В И Д И	Майстрі	I	II	III
Спис	47,00 "	43,00 "	38,00 "	30,00 "
Граната	63 метр	57 м.	50 м.	40 "
М'яч	54 "	50 м.	45 м.	35 "
Молот	30 метр	28 м.	25 м.	20 "

ЖЕНЩИНИ

60 метрів	8,7 с.	9,4 с.	10 с.
100 "	14,1 с.	15,3 с.	16,3 с.
200 "	29,6 с.	32 с.	34,3 с.
300 "	49 с.	52,4 с.	55,5 с.
400 "	1:10 с.	1:15,8 с.	1:21,1 с.
500 "	1:35,8 с.	1:45,1 с.	1:53,7 с.
800 "	2:52,1 с.	3:08,9 с.	3:24,3 с.
Висота з/р.	1,35 м.	1,22 м.	1,10 м.
Висота з/м.	1,09 м.	0,98 м.	87 м.
Довжина з/р.	4,83 м.	4,30 м.	3,81 м.
Довжина з/м.	2,28 м.	2,05 м.	1,85 м.
Диск	24 м.	21 м.	18 м.
Куля	7,85 м.	6,75 м.	5,70 м.
Спис	28 м.	23,50 м.	19 м.
М'яч	36 м.	31,50 м.	27 м.

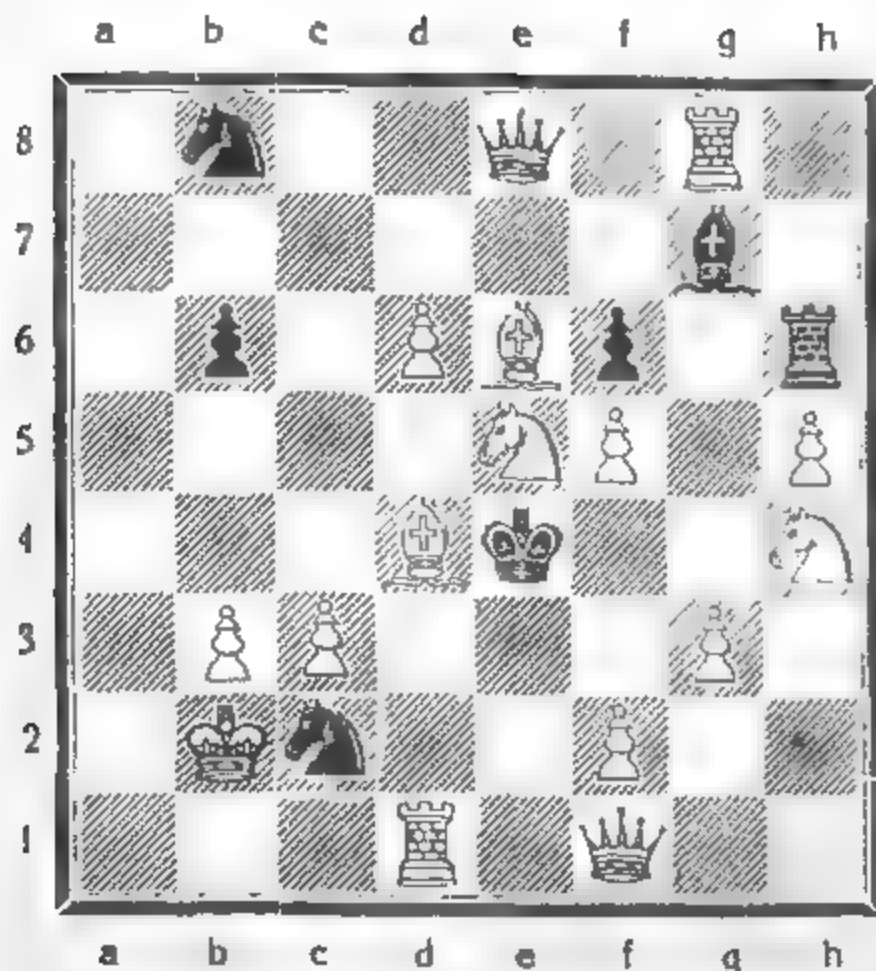
шахи

За редакцією О. О. АЛЬОХІНА

Задача

Б. Зоммера

Берлін

На Україні

Харків

15 травня у Центральному Показовому Шаховому Гуртку почався турнір із участю м. Селезньова і кращих шахістів міста Харкова. Турнір організувала ш/д секція ХОРФК та профспілкові ш/д комісії.

У турнірі, крім м. Селезньова, беруть участь: переможець Всеукраїнського чемпіоната 1928 р. Кирилів (хеміки), чемпіон Харкова Терещенко (будівельники), Григоренко (робос), Янушпольський (робземліс), Ордель (радторгслужбовці) та представники робітничої молоді — металісти Колесніков і Осовець.

Після 3-го тура на чолі турніру йде т. Селезньов.

Даємо дві партії, що їх грали в цьому турнірові (примітки м. Селезньова).

Партія № 7 Дебют Ферзевих пішаків

Білі — м. Селезньов.

Чорні — Колесніков.

1. d2—d4 e7—e6, 2. c2—c4 d7—d5, 3. Kb1—c3 c7—c6, 4. e2—e3 Kg8—f6, 5. Kg1—f3 Kb8—d7, 6. Cf1—d3 d5:e4, 7. Cd3:c4 Kd7—b6, 8. Cc4—b3 Kb6—d5, 9. Kf3—e5 (тільки таким чином білі мають можливість прибрати ініціативу) Cf8—d6, 10. f2—f4 Kd5:c3, 11. b2:c3 Kf6—e4 (атакуючи одночасно пункти c3 та h4), 12. Фd1—g4 g7—g6, 13. Cc1—b2 (тимчасово слін примушений стати на пасивну позицію) a7—a5, 14. Фg4—f3 f7—f5, 15. Cb3—c2 Ke4—f6, 16. 0—0 Kf6—d5, 17. a2—a3 Cd6:e5 (білі, загрожували c3—c4 з пожевавленням діяльності слона b2), 18. f4:e5 Фd8—e7, 19. c3—c4 Kd5—c7, 20. e3—e4 (початок атаки в центрі) 0—0, 21. Ta1—d1 Cc8—d7, 22. Фf3—e3 f5:e4, 23. Cc2:e4 Tf8:f1+, 24. Td1:f1 Ta8—f8, 25. Tf1:f8+ Фе7:f8, 26. Фе3—g5 (білі, дякуючи міцному центру та активним слонам, мають значну позиційну перевагу) b7—b5, 27. c4:b5 c6:b5, 28. h2—h4 Kc7—d5, 29. h4—h5 (остаточно розкритуючи позицію рокировки супротивника) Kd5—e7, 30. h5:g6 h7:g6, 31. d4—d5! (зручний кінцевий маневр. Коли чорні тепер грають 31... e:d5, то 32. Ce4:g6 Фf8—g7, 33. e5—e6! і білі виграють) Ke7:d5, 32. Фg5:g6+ Kpg8—h8, 33. Фg6—h7+. (На 32-му ході чорні вже не мали захисту, бо відповідаючи на Фf8—g7 білі форсували виграш таким чином: 33.

№ 7

Білі: Kpb2, Фе8, Td1, g8, Cd4, e6.

Kh4, e5, п. b3, c3, d6, f2, f5, g3, h5 . . . . . (15)

Чорні: Kpe4, Фf1, Th6, Cg7, Kb8.

c2, п. b6, f6 . . . . . (8)

Мат за 2 ходи

№ 3

Білі: Kph1, Td6, п. f5, g6. . . (4)

Чорні: Kpf8, Tg8, п. e7, f7,

h7 . . . . . (5)

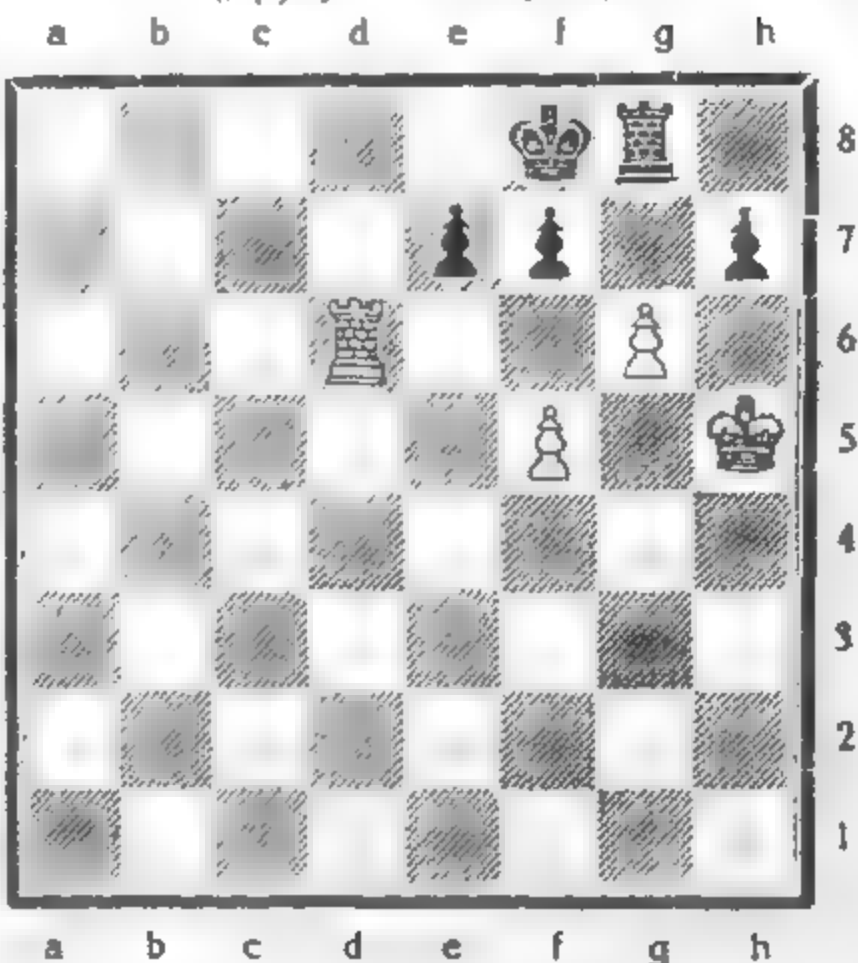
Білі починають і роз'ялять нічию

Етюд

О. С. Селезньова

Харків

(Друкується вперше)

Фg6:g7+ Kpg8:g7. 34. Cc4:d5 e6:d5, 35. e5—e6+ і т. д.).

Партія № 8 Дебют Ферзевих пішаків

Білі — м. Селезньов.

Чорні — Осовець.

1. d2—d4 Kg8—f6, 2. c2—c4 e7—e6, 3. Kg1—f3 d7—d5, 4. Cc1—g5 Kb8—d7 (тут можна грати h7—h6, маючи на меті після відступу білого слона на h4 виграти пішака c4), 5. e2—e3 c7—c6, 6. a2—a3 (уникаючи Кембридж-Спрінгського варіанта, що дає чорним не погані контршанси) a7—a6 (втрата часу. Слід було продовжувати розвиток своїх сил), 7. Kb1—d2 (щоб у відповідь на d5:c4 брати не слона, а конем) Cf8—e7, 8. Cf1—d3 0—0, 9. Ta1—c1 d5:c4, 10. Kd2:c4 Kf6—d5, 11. Cg5:e7 Фd8:e7, 12. 0—0 c6—c5 (іншого способу розгорнути гру чорні не мають), 13. Kc4—e5 (захоплюючи міцний пункт e5 і загрожуючи виграти пішака: K:d7 і d:c5) c5:d4, 14. e3:d4 Kd7:e5, 15. Kf3:e5 (у цьому становищі ізольованість пішака d1 не є слабкістю гри білих, бо вони краще розвинені) Kd5—f4, 16. Cd3—e4 f7—f6 (дальше послаблення позиції, що його проте важко було уникнути), 17. Ke5—c4 Tf8—d8, 18. Фd1—f3 (чорні загрожували T:d4) e6—e5 (після T:d4, 19. Фf:f4 f5, 20. Tfd1 f:e4, 21. T:e4 і т. д. чорні мали б непоправну слабкість на e6), 19. d4:e5 f6:e5, 20. Tf1—e1 (з загрозой K:e5 і т. д.) Kpg8—h8, 21. Ce4:h7! Фе7—g5 (коли Kp:h7; то Ф:f4), 22. Kc4:e5

(певна річ, не Tel:e5, бо тоді Kh3+!) Фg5:g2+, 23. Фf3:g2 Kf4:g2, 24. Ch7—e4! Kg2:e1, 25. Ke5:f7+ Kpg8—h8, 26. Kf7:d8 Cc8—g4, 27. Tc1:ei Ta6:d8, 28. Ce4:b7 (у наслідок цікавої комбінації білі виграли двох пішаків. Тепер вони мають легко виграний ендшпіль). У партії було ще зиграно: 28... Td2, 29. b4 Td6, 30. Te3 Tb6, 31. Cc8 C:c8, 32. Te8+ Kpf7, 33. T:c8 Kpg6, 34. Tc5 Kph6, 35. Kpg2 Tg6+, 36. Kpf3 Tf6+, 37. Kpg3 Td6, 38. f3 Tg6, 39. Kpf4 Tf6+, 40. Tf5 Td6, 41. h4 Td4+, 42. Kpg3 Td6, 43. h5 Td3, 44. Ta5 Td6, 45. Kpg4 Tf6, 46. Tg5. Чорні здалися. Закінчив м. Селезньов з великою точністю.

● Закінчено малий шаховий чемпіонат, що зібрав на цей раз дуже сильний склад учасників (у фіналі, приміром, грали шахісти лише умовної першої та другої категорії). Перше й друге місце в чемпіонаті посіли т.т. Лівшиц і Тищенко.

На третьому місці т. Шехтер (+5½), на четвертому т. Кусков (+5). Переможці турніру т.т. Лівшиц і Тищенко дістали право участі у великому харківському чемпіонаті 1930 р.

● Спілка робос ухвалила провести в липні місяці І-й Всеукраїнський чемпіонат освітан. Перед чемпіонатом будуть окружні турніри.

● Збірна радторгслужбовців Харкова виїжджала в Полтаву й Київ. Обидва матчі в Полтаві (зі Збірн. Радторгсл.) і один у Києві (також зі збіркою Радторгсл.) Харківчани закінчили нічим, а четвертий матч — зі збіркою Києва, що грала в лішому своєму складі, програли з лічбою +½ — 5½.

Київ. Великий чемпіонат закінчився перемогою Ф. П. Багатурчука (+10½), що опередив на ½ очка Раузера; на 3-му місці Замаховський (+9½). Решта призерів: Погребиський (+8), Поляк і Павлов (по 7½).

Одеса. Тут у перше проведено женський турнір. Усі учасники розбилися на 2 групи. До фіналу, крім переможців групи, включили спеціально запрошену чемпіонку Москви т. Руденко, що грала поза конкурсом. 1-е місце поділили т.т. Руденко (Москва), Пулкевич (Терз'язок), набравши по п'ять очків із 6; 3-тє місце дістала т. Козаченко (Харчовики) +4.

Малий чемпіонат цього року комплектувався із самих грачів 2-ї категорії. 1-ше місце посів т. Іцкович, що з успіхом виступив улітку 1928 р. на Всеукраїнському турнірі молоді.

Матч у шахи між чимбарниками та друквями (Харків)

СТРАХУВАННЯ СПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЕРЖСТРАХ УСРР

Приймає колективне страхування членів спортивних товариств та організацій на випадок смерти й на випадок інвалідності, що можуть трапитися з ними під час спортивних занять.

За це страхування Держстрах встановив зовсім невеликі ставки премії, а саме:

залежно від виду спорту од 25 коп. до 1 крб. і 88 коп. на рік з кожної 1000 страхової суми на випадок смерти й на випадок інвалідності.

Це при умові застрахування всіх членів товариства або організації.

При страхуванні ж не всього колективу, а лише частини його, але не менш—20 членів, тарифні ставки подвоюються.

Страхова сума не може перевищувати 3000 крб. на одну особу.

Докладніше про страхування можна довідатись в кожній місцевій Окрконторі Держстраху УСРР.

АКЦ. Т-ВО

„МЕЛЬСТРОЙ“

Всеукраїнська контора
Харків, вул. Свердлова, № 31.

Управа:

Москва, М'ясницький проїзд, № 1.

ПОВНЕ УСТАТКУВАННЯ
РЕМОНТ - ПОСТАЧАННЯ

борошномельних млинів, елеваторів,
олійниць, крохмало - паточних за-
водів, тютюно - махорочних фабрик
і хлібозаводів всіма машинами і при-
ладдями. Штучні жорна.

ФІЛІІ:

Київ, Одеса, Дніпропетровське,
Челябінськ, Ростов-Дін, Ташкент,
Саратов та інші міста, а також
і представництва по всіх вели-
ких містах.

КРЕДИТ ЗА УЗГОДЖЕННЯМ

ПРОДАЄ ЗІ СВОЇХ СКЛЕПІВ:

ГАЛЯНТЕРІЮ (великий асортимент)
ВІТЧИЗНЕВУ Й ІМПОРТНУ—
ФАБРИЧНОГО ТА КУСТАРНОГО
ВИРОБУ.

МАНУФАКТУРУ—СИНДИЦОВАНУ
Й КУСТАРНОГО ВИРОБУ.
БАКАЛІЙНІ, ХЕМІКО - КОРИННІ Й
КРАСИЛЬНІ КРАМИ.

ПАПІРІ КАРТОН ★ ЛІСОМАТЕРІАЛИ
Й ФОРНІР УСІХ ТРЕСТІВ СРСР

ВІДПУСКАЄ ДРІВНИМ ГУРТОМ
НА ПІЛЬГОВИХ УМОВАХ

ЄДИНИЙ ПРЕДСТАВНИК
АНІЛЬТРЕСТУ НА УКРАЇНІ

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ
АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО ТОРГІВЛІ

„ВАКОТ“

ХАРКІВСЬКА КОНТОРА

ДЕРЖРИБСИНДИКАТУ

Вулиця Урицького № 11

ПОВІДОМЛЯЄ,

ЩО ЗАКІНЧИЛА

БУДОВУ ХОЛО-

ДИЛЬНИКА ДЛЯ

СХОВУ РИБКРАМУ

ДО ВІДОМА

Культвідділів профспілок,
Місцевкомів установ, клубів,
шкіл і громадських організацій

ТРИМІСЯЧНИК УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

(Квітень-Червень)

З метою ознайомити трудящі маси з українською музикою, Українська філармонія бере на себе організацію концертів:

Української симфонічної музики,

Української камерної музики,

Українського романсу,

Української хоров. пісні і Кобзарськ. мистецтва

Заяви на концерти просимо подавати до УКРФІЛУ (Харків, вул. Лібкнехта, № 5, тел. 50-61)

ДО ВІДОМА

всіх клубів, Сельбудів, Хатчиталень і всіх музичних гуртків

У музичних крамницях Укрфілу можна вибрати недорого різні музичні народні струменти:

ДОМРИ, МАНДОЛИНИ, БАЛАБАЙКИ, ГАРМОНІЇ, БАНДУРИ та інші

НА КОЛЕКТИВНІ ЗАЯВКИ —
ЗНИЖКА

АДРЕСИ КРАМНИЦЬ УКРФІЛУ:

ОДЕСА — вул. Ляссала, 13.

ХАРКІВ — вул. 1-го Травня, 6.

ПОЛТАВА — вул. Жовтнева, 19.

УКРФІЛ

АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО „РУДМЕТАЛЬТОРГ“

ТОРГПРОМБЮРО:

Кантора Майдан Рози Люксембург, № 7, телефон 26-19.

Техмагазин № 1 — Майдан Рози Люксембург, № 7, телефон 41-48.

Техмагазин № 2 — Вулиця Вільної Академії, № 41.

Центральна Техбаза — Греківська вул., № 25, Північна Донецька Левада, тел. 24-75.

КУПУЄ Я ПРОДАЄ:

Неліквіди й збитки трестів Залізо сортове й листове, балки й рельки. Сталь звичайну й струментальну — російських і закордонних марок. Труби різні й частини до них. Струментарій, бовтово-гвіздковий крам, кольорові метали та вироби з них, електроматеріали та інші підсобні матеріали для різних галузей промисловости.

СИЛОВІ ПРИЛАДИ:

Парові машини й котли, локомотиви, двигуни внутрішнього згорання, електромотори, а також різне устаткування метало-обробної промисловости.

Продіж за зменшеними проти ринку цінами і на пільгових умовах розрахунку.

Крім того Рудметальторг (Ломовий відділ, тел. 56-03) купує лім: залізо, чавун і кольорові метали у будь-якій кількості.

УКРАЇНСЬКИЙ ОРГАНО-ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ІНСТИТУТ

Наркомздорів'я УСРР та Харківського Медичного Т-ва

ВИГОТОВЛЯЄ:

СПЕРМОЛЬ
(ВИТЯЖКА З СІМ'ЯН. ЗАЛОЗ)

Використовують при неврастенії, за слабости серця і взагалі всього організма.

ГЕМАТОГЕН
(ПРЕПАРАТ КРОВИ);

Вживають при неокрів'ї, жовниці, рахіті та туберкульозі.

ФОСФРЕН
(ФОСФОР ДЛЯ МОЗКУ)

Вживають за підупаду розумових і фізичних сил, при неокрів'ї, нервовому виснаженні.

ІНШІ ОРГАНО-ПРЕПАРАТИ
(ОВАРИН, ТИРЕОІДИН, ПРОСТАТИН ТОЩО)

ПРОДАЖ ПО ВСІХ
АПТЕКАХ І МАГАЗИНАХ
САНІТАРІЇ ТА ГІГІЄНИ
СРСР

СКЛАД:

Харків, Римарська вул. № 28, телефон № 17.

У С Е Д О Л І Т Н І Х В И Д І В С П О Р Т У

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА“

Основний капітал 100.000 карб.

Фундатори: ВРФК, НАРКОМЗДОРОВ'Я, НАРКОМОС

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛІТНЬОГО СПОРТИВЕНТАРЯ

Устатковування гімнастичних і важкоатлетичних заль,
корегувальних і антропометричних кабінетів
Клубні гри

Є ЗАКОРДОННИЙ СПОРТИВЕНТАР

Точности й правильности спортивентаря доглядає
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ КОМІТЕТ

ЦІНИ ЗМЕНШЕНО ГЕТЬ НА ВВЕСЬ КРАМ
ОРГАНІЗАЦІЯМ ЗНИЖКА

ЗА КОЛЕКТИВНОЇ ЗАКУПКИ ШИРОКИЙ КРЕДИТ

АКЦІОНЕРИ КОРИСТУЮТЬСЯ З ТАКИХ ПІЛЬГ:

- 1) дістають у першу чергу дефіцитний крам; 2) одержують крам на кредит;
- 3) дістають імпортований крам; 4) мають додаткову знижку

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛІТЕРАТУРИ З УСІХ ПИТАНЬ ФІЗКУЛЬТУРИ

НА СКЛАДІ ЗАВЖДИ НОВИНИ!!!

1. Мюллер — „Ежедневная гимнастика, самомассаж и дыхательные упражнения“ . . . . . — 80 к.	4. Сысоев — „Баскетбол“ . . . . . 1 крб. 20 к.
2. Ордин и Тир. — „Гандбол“ (2-е дополнен. и исправл. издание) 1 крб. 10 к.	5. Шур — „Единый строй в школе и клубе“ . . . . . — 15 к.
3. Сборник — „ФК среди студенчества“ . . . . . 2 крб. — к.	6. А. Буценко. — V-річчя рад. ФК — 25 к.
	7. За фізкультурне будівництво . . . . . — 25 к.
	8. Шабашов — „Спорт и сердце“ . . . . . — 55 к.

В И Й Ш Л И Д Р У К О М:

1. Д-р В. Блях — „Индивид. гимнастика“ (2-е дополнен. и исправленное издание) . . . . . — 50 к.	5. Д-р Паже — „24 упражнения для ребенка“ . . . . . — 20 к.
2. Д-р В. Блях — „Индивидуальная гимнастика для женщин“ (2-е издание) . . . . . — 85 к.	6. Демени — „Механика движений“ (2-е изд.) . . . . . 1 крб. —
3. В. Костюк. — „Вольные движения для школьников“ . . . . . — 85 к.	7. Павлов — „Подвижные игры зимой“ — 50 к.
4. Госпе — Тренировки и состязания — 30 к.	8. Цуккер — „ФК и половой вопрос“ — 25 к.
	9. Иде — „Гимнастика легенів“ . . . . . — 30 к.

Замовлення на спортивентар і на літературу виконуємо в триденний термін
із дня одержання замовлення.

ЗАМОВЛЕННЯ ВИСИЛАЄМО ОДЕРЖАВШИ ВСЮ ВАРТІСТЬ КРАМУ,
АБО ПІСЛЯПЛАТОЮ ОДЕРЖАВШИ 25% ЗАВДАТКУ

Замовлення направляйте на адресу:

ТАЛОН № 5-6
на право брати участь у
розигранні ВФК в 1929 р.

1. Харків, ВУЦВК, Акційне Т-во „Фізична Культура“.
2. Москва, Кузнецкий міст, 5/21. Відділ Видавництва „Пролетарий“ (лише на літературу).
3. Київ, вул. Свердлова, № 3. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“.
4. Сталіне, 2 лінія, Базарний майд., 193. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“

ПРЕЙС-КУРАНТИ ВИСИЛАЄМО БЕЗПЛАТНО НА ПЕРШУ ВИМОГУ

У.К.П.

У С Е Д О Л І Т Н І Х В И Д І В С П О Р Т У

В Л А С Н І С П О Р Т И В Н І М А Й С Т Е Р Н І

Вестник физической культуры

Выпуск

1020

№
1

Вестник физической культуры

№ 1

январь

Восьмой год издания

1929

орган Всеукраинского «Харьковского»
советов физической культуры «ЦК ЛКСМУ»

содержание

- А. Буценко — Физкультура и пере-
выборы советов.
В. Аркадьев — Типы физкультур-
ников.
И. Вонзблейн — Парное и групповое
катание на коньках.
С. Павлов — Массовая работа на
льду.
К. Тир — Соревнования на лыжах по
пересеченной местности.
И. Титов — «Барыня».
К. Т. — История одной «ластроли».
М. Стрёмовский — Общественная и
полезная работа кружка физ-
культуры.
А. Тарасов — Накануне эпидемии.
П. Ипполитов — Зимний спорт в
Норвегии.
По СССР.
В Красной армии.
За рубежом.
Шахматы.
Почтовый ящик.

А. Буценко

ФИЗКУЛЬТУРА И ПЕРЕВЫБОРЫ СОВЕТОВ

Все общественные организации советской Украины принимают активное участие в подготовительной работе к переизбранию советов, поэтому и физкультурные организации, как массовые организации города и села, не могут стоять в стороне от этой большой политической кампании, не могут не принимать органического участия в этой глубоко общественной работе, тем более, что под руководством советов развивается советская культура, пролетарский спорт.

Нынешняя подготовительная кампания к переизбранию и сами переизбрания происходят в условиях заострившейся классовой борьбы, в условиях, когда кулацко-издмманские силы будут пытаться наступать на нашу пролетарскую линию, будут стремиться влиять на выборы, чтобы послать своих

представителей в советы и таким образом получить возможность через наши органы власти проводить свои кулацкие интересы.

Мы являемся свидетелями открытых выступлений враждебных рабочему классу и беднейшему крестьянству сил, которые выражаются не только в явной и скрытой агитации, но и в активных действиях, в терроре по отношению к отдельным работникам органов диктатуры пролетариата, по отношению к председателям сельсоветов, членам партии, работающим активно на селе, выполняющим хлебозаготовки, единый сел.-хоз. налог, самообложение и т. д.

Кулацко-издмманский элемент использует различные хулиганствующие элементы, бандитов, явно преступный элемент для того, чтобы бросить их на

Соревнования в прыжках на лыжах в Юнках (под Ленинградом)

Тренировка по борьбе в клубе металлистов (Ленинград)

Задачи совфизкультур, задачи отдельных спортивных организаций, отдельных спортивных кружков в городе

Вечер физкультуры N полка ГПУ (Ростов н/Д.)

и на селе и заключаются в том; чтобы развернуть эту общественную работу вокруг перевыборов советов и втянуть в нее не только организованную пролетарскую массу, но и неорганизованную часть избирателей.

Попутно Советы Ф. К. должны заострить внимание во время перевыборов на выполнении заданий советов в отношении разрешения проблем культурной революции, в отношении разворачивания физкультурной работы через секции, комиссии, через пленумы городских и сельских советов.

В чем выразилась работа окружного, районных исполкомов, городского, поселковых и сельских советов в этой области. В какой степени уделяли внимание физкультурной работе культурно-просветительные комиссии. Работали ли Советы Физкультуры под непосредственным руководством органов диктатуры пролетариата. Какие материальные затраты были произведены советами и исполкомами и какие ассигнования предусматриваются для развития советской физкультуры.

Эти вопросы надо поставить во время проверочной и отчетной кампании; как и другие общественные организации — физкультурные организации должны принять участие и дать надлежащую оценку тем достижениям, тем плюсам, которые

борьбу за укрепление своего господства. Этим выступлениям мы должны противопоставить организованность и сплоченность наших советских рядов. Столькими преступлениями борются и будут бороться органы, на которые возложена обязанность заботиться об обороне страны, об укреплении революционного порядка в пролетарском государстве, и однако, наряду с этим, не обходимо дать кулачью отпор и путем большой культурно-агитационной работы, путем разворачивания обществ. работы, организации демонстраций, шествий и т. д.

имеются в работе всей советской системы по развитию сов. физкультуры, по развитию пролетарского спорта, по организации спартакиад, созданию стадионов и т. д., наряду с оценкой общей деятельности советов.

Само собой разумеется, что вокруг всех этих вопросов надо развернуть критику и самокритику достижений и проявления инициативы, а также ненормальностей, упущений, небрежного отношения к этой культурной работе отдельными сельскими, поселковыми, городскими советами, отдельными исполкомами.

К сожалению, приходится отметить, что на XII году Октябрьской Революции — еще не везде в достаточной степени советы усвоили задачи и перспективы советской физкультуры.

Еще приходится пробивать брешь во многих местах, особенно на селе, где еще не в достаточной степени, а в некоторых местах совсем отсутствуют ассигнования на развитие этого культурного дела.

Возьмем хотя-бы такой пример: в столице УССР отсутствует по сие время всеукраинский стадион, на котором мы должны проводить всевозможнейшие республиканские, союзные и международные состязания, на котором мы должны устраивать всевозможные пролетарские праздники, где пролетариат не только получает развлечение, но и принимает участие в поднятии своего культурно-общественного уровня. Такого стадиона, к сожалению, нет. Мы были свидетелями, как отдельные учреждения небрежно, не с полным достоинством, отнеслись к запросам и нуждам совфизкульты в организации этого стадиона.

Во время обсуждения отчетов советов, мы обязаны будем заострить внимание на том, чтобы наши советы, в первую очередь в пролетарских центрах, предусмотрели бы в своих сметах большие ассигнования на развитие физкультуры и вообще уделили бы больше внимания этому культурному делу.

Мы должны будем во время проверки работы советов, во время отчетов, во время заслушивания докладов отдельных звеньев сов. аппарата предъявить большие требования к ним, чтобы общественному делу развития пролетарского спорта, укрепления здоровья трудящихся, укрепление общественного сознания, переустройства быта, борьбе с хулиганством — больше уделялось внимания.

Мы должны будем добиваться, чтобы Советы Физкультуры получили свой удельный вес в работе советов и исполкомов. Эта работа не может быть отодвинута на задний план при осуществлении генеральной линии индустриализации страны и проведении культурной революции.

Перевыборная кампания, в особенности в ее подготовительный период, должна мобилизовать еще больше пролетарские культурные силы к делу развития пролетарского спорта, поднять активность среди трудящихся города и деревни на укрепление сов. физкультуры.

Занятия в бассейне (Москва)

ТИПЫ ФИЗКУЛЬТУРНИКОВ

Физкультурником в общежитийском обиходе называют человека, занимающегося физическими упражнениями. При таком поверхностном определении, под понятие физкультурника попадают люди, резко отличающиеся друг от друга, как по самой физкультурной практике, так и по психологическим и идеологическим предпосылкам ее. Различия бывают столь велики, что само понятие физкультурника, объединяя существенно-разнородное по недостаточному признаку, расплываясь, рискует утратить сколько-нибудь определенный смысл. Выявление типов физкультурников помимо чисто психологического интереса и некоторого практического значения в борьбе с физкульт-уклонами, имеет также целью поднять в общественном мнении звание физкультурника на подобающую ему высоту.

Тип в данном случае не является лишь мыслимым логическим завершением существующих в действительности тенденций. За каждым намеченным типом стоят конкретные люди, наблюдать которых представляется возможным каждому. В последующем изложении автор попытается обрисовать тип последовательного физкультурника и наиболее характерные, часто встречающиеся отклонения от него. Физкультурник в широком, углубленном понимании этого слова, это — человек, который посредством физических упражнений и естественных факторов здоровья, применяемых согласно научным данным, совершенствует свой организм, т.е. укрепляет и поддерживает здоровье, развивает некоторые физические и психические свойства, приобретает необходимые в жизни моторные и социальные навыки и, по возможности, ставит свой организм в наиболее благоприятные для продолжительной и интенсивной жизнедеятельности условия. Подобное поведение физкультурника строго обусловлено определенным взглядом на себя, на свой организм, на свою жизнь. Отказавшись окончательно от дуалистического понимания человеческой природы, как метафизической совокупности двух независимых и даже находящихся в антагонизме начал: телесного и духовного, физкультурник, обладая известным наличием естественно-научных знаний, смотрит на свой организм, как на материальный субстрат своей личности, как на единственный временный и неповторимый источник своего я, своей жизни. Поэтому-то физкультурник не подрывает корней своего существования непроизводительной тратой энергии, не предаётся наркотическим возбуждениям, половым излишествами и т. д.

Здоровье физкультурник ценит, как такое состояние организма, при котором психическая, физическая и физиологическая жизнь человека достигает максимальной для него ясности, сложности, интенсивности и продуктивности, при котором человек способен в высшей мере противостоять

разрушающему действию времени и случайным вторжениям извне, как-то: болезням, несчастным случаям, профессиональным и бытовым вредностям. Последовательный физкультурник не может мириться с установившимся, освященным многолетней традицией, бытовым руслом личной жизни, как недающим желаемого простора в развитии его способностей, его личности. Он создает свой собственный образ жизни, сдобравшись при этом с требованиями гигиены и научной организации труда. Поверхностный взгляд может обвинить физкультурника с его точным, неукоснительным следованием гигиеническим заветам, в известной сухости и аскетизме. По существу же физкультурник —

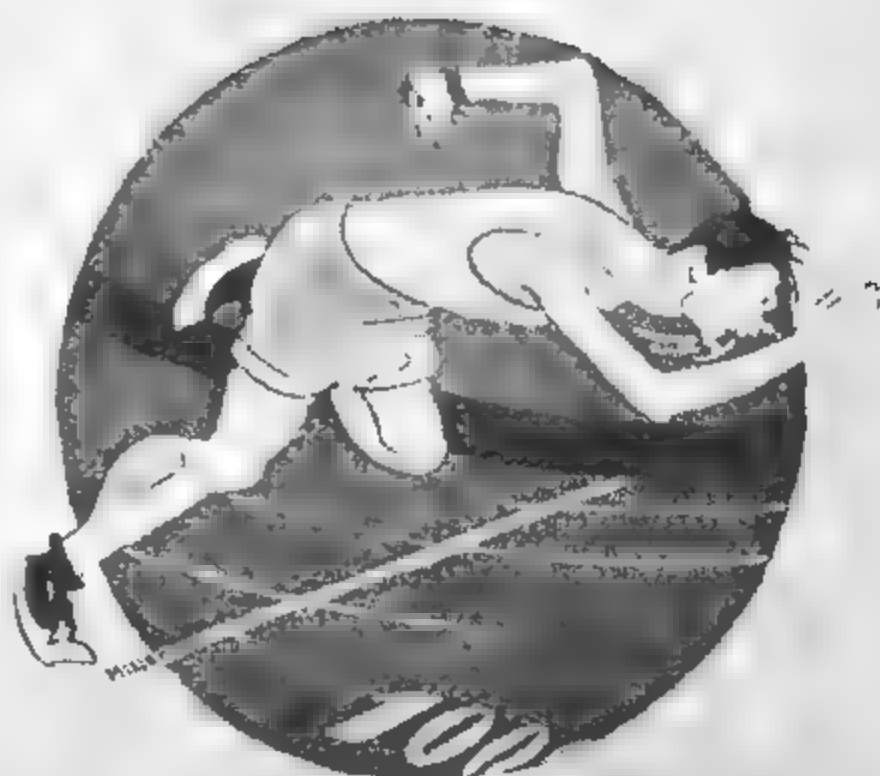
диаметральная противоположность аскету, ибо он лишь отказывается от незначительных, по большей части, искусственных, неодухотворенных, действующих понижающе, главным образом, на нервно-психическую деятельность организма, удовольствий в пользу естественных глубоких радостей жизни — спутников гармонически развитого человека. Физкультурник уважает свой организм, хочет знать его и управлять его функционированием, т.е. самим собой. Отсюда любознательность и тщательное оберегание организма.

Внимание физкультурника к своему организму, интеллектуальная добросовестность его в отношении самого себя не имеют ничего общего с близоруким себялюбием. Для физкультурника мучительно сознание испытываемого им вреда, главным образом от мысли, что вред есть прямое препятствие на пути полного развертывания его человеческих способностей. Отвращение физкультурника к разрушающим организм нечистоте и порокам и преодоление их не имеет ничего сродного с религиозным благочестием и в своей сущности является актом высокой общественной и личной этики материалиста. Таковы идеологические предпосылки последовательного физкультурника и в самых общих, основных и характерных чертах его облик. Распространенность этого типа физкультурника не эквивалентна числу зарегистрированных в физкультуркружках и клубах, зачастую лишь номинальных, физкультурников. Если мы внимательно присмотримся к нашей физкультурничающей молодежи, то обнаружим в ней преобладание не этого безупречного с общественной точки зрения типа последовательного физкультурника, а другого и именно — спортсмена ради спорта.

Спортсмен ради спорта является физкультурником лишь постольку, поскольку спорт в СССР входит в общую систему Советской физкультуры. Занимаясь спортом, он не преследует цели личного совершенствования. Повышение биотонуса, развитие моторной функции и закрепление некоторых общественно-ценных рефлексов у такого физкультурника является непреднамеренным и значительно уменьшенным нефизкультурностью его, результатом спортивного увлечения.

Тип спортсмена ради спорта имеет две разновидности, из коих более распространенную можно назвать спортсменом-игроком, игроком в не физкультурном значении этого слова, отмечающего определенный склад характера. В этом смысле спорт-игрок может и не быть игроком в кавычках, как для удобства изложения я буду в дальнейшем обозначать упомянутую только что психологическую установку. Спортсмен-«игрок» не упражняется, не совершенствует свой организм, а «играет»; не соблюдает элементарных гигиенических правил, тренируется бессистемно. Искалечить опасного для исхода игры противника в этой игроцкой среде не кажется несуразностью; здоровье, целостность суставов приносятся в жертву спортивному азарту и «очкам». Выбатывается известное щегольство грубостью, сбить противника с ног, терроризировать его почитается славным делом.

Для спортсмена-«игрока» не существует проблемы гармонического развития человека и тем более попытки практически разрешить ее на самом себе. Как следствие этого мы видим футболиста с тонкими и неkoordinированными руками, чрезмерно массивными

Спортсмен-рекордсмен

Игрок

Физкультурник-кокет

ногами и подавленным любопытством к окружающему многообразию жизни. Зритель матчей классных команд может не вынести впечатления, подтверждающего высказанное о внешности типа „игрока“ в спорте. Это объясняется тем, что игроки сборных и классных первых команд оттого и достигли наибольшего результата, что это не только особо одаренные, но и почти всегда наиболее методичные в тренировке и наиболее физкультурные в жизни люди. Тысячи же играющих в млад-

ших командах по клубам, ячейкам и вне их в своем подавляющем большинстве представляют собой именно этот тип несознательного физкультурника спортсмена-„игрока“.

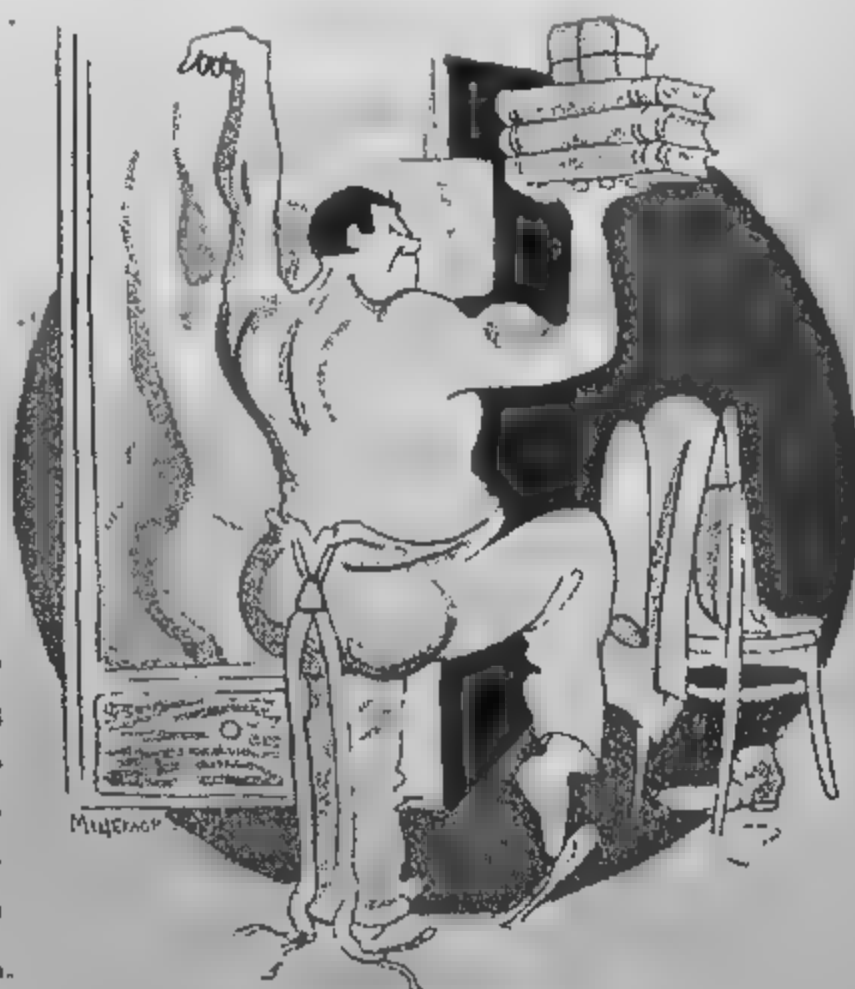
Вторая разновидность спортсмена ради спорта, значительно менее распространенная и значительно менее чуждая физкультуре, нежели первая, это — спортсмен-рекордсмен. Тип спортсмена-рекордсмена, служа уже несколько лет мишенью для слишком резких подчас нападков, определялся достаточной отчетливостью, чтобы на нем долго не останавливаться. Занимаясь спортом, рекордсмен, подобно игроку, не имеет в виду своего организма. Пожинать победные лавры — основной стимул его спортивной деятельности, являющейся непропорционально разросшимся сектором в его круге интересов. В минус рекордсмену постоянно ставится его односторонность и его эгоцентризм. Но, если признать, что радость победы есть истинное, глубоко-человеческое чувство, а односторонность рекордсмена до некоторой степени компенсируется все более физкультурно разрабатываемой спортивной тренировкой, то окажется, что минус не так уж велик. Вдумчивый рекордсмен приходит к гигиенизации личной жизни, будучи побуждаем к этому именно тем, что клеймится многими, как фактор, совращающий молодежь с путей физкультуры. Следующие два физкультурнических уклона стоят в стороне от спорта. Они уступают в определенности игроцкому и рекордистскому, но все-таки столь ярко выражены, что представляется возможным выявить основные тенденции. Первый из них правильнее всего обозначить словом косметический.

Физкультурник этого уклона по подходу к своему организму прежде всего кокет: он жаждет быть красивым, хочет поражать, пленять своей внешностью. Физическая культура для него, если можно так выразиться, естественная косметика, при помощи которой он пытается преобразовать свою внешность, периферию, игнорируя при этом „нутро“. Физические упражнения в его представлении должны преследовать одну цель —

наращивание мышц, что отождествляется им с приобретением красивой, по его мнению, фигуры. И он наращивает те группы своих мышц, которые имеют наибольшее декоративное значение. Мышц же неступающих наружу, независимо от их роли в движениях и вегетативной жизни организма, для него не существует, т. к. он их не замечает в зеркале, перед которым постоянно позирует и измеряет прирост мускулатуры.

Из всех видов физических упражнений физкультурник-кокет чаще всего занимается тяжелой атлетикой и снарядовой гимнастикой, ибо эти виды дают большую прибыль мускулатуры, не предъявляя при этом организму больших требований. Любимое место времяпрепровождения физкультурника-кокета — многолюдный пляж. Здесь, в его царстве, он фланирует с напряженно-поднятой грудной клеткой и разведенными широкими спинными мышцами, стараясь поразить окружающих монументальностью и рельефностью форм и необычной темнотой загара. В отношении последнего физкультурник-кокет вполне проявляет свой косметизм. Он не признает никакой дозировки в приеме солнечных ванн, используя их исключительно в качестве окрашивающего средства. В этом деле естественного окрашивания физкультурник-кокет способен претерпевать значительные страдания и лишения, в жертву цвету приносятся досуг и здоровье. И наконец самым менее распространенным и быстроисчезающим под напором советских мероприятий в области здравоохранения и общественно-трудового воспитания типом является физкультурник кустарь-одиночка. Его трудно наблюдать, но их все-таки не мало — этих людей, обыкновенно интеллигентных профессий или учащихся, проделывающих по утрам в одиночестве свои невероятные серии невероятных физупражнений. Тип физкультурника кустаря-одиночки почти всегда является плодом пережиточного, специфически интеллигентного „уклада“ домашнего воспитания замкнутым, малоподвижным детством. Вся беда такого человека и предпосылка его одиночного кустарничества в физкультурном невежестве и в общественной стыдливости за свою „нескладность“, за неумение управлять своими движениями.

Все сказанное об уклонах от типа последовательного физкультурника не имело в виду женщин. Женский физкультурный типаж нельзя строить на одной только аналогии с мужским. О женщине в физкультуре хотелось бы слышать прежде всего от самой женщины-физкультурницы.

Кустарь-одиночка

УСЛОВИЯ ПОДПИСКИ НА ЖУРНАЛ „ВФК“ НА 1929 ГОД

Журнал без приложений
На 12 мес. 4 р. 50 к.
„ 6 „ 2 р. 30 к.
„ 3 „ 1 р. 20 к.

Журнал с приложениями
На 12 мес. 7 р. — к.
„ 6 „ 3 р. 60 к.
На иные сроки подписная
плата на журнал с приложе-
нием принимается

Приложения будут даны следующие:

1. Защита и нападение.
2. Стрелковый спорт.
3. Физкультура пионера.
4. Тренировка и состязания.
5. Как рационально использовать отпуск.
6. Зимняя тренировка легкоатлета.

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ

1. Главной Конторой — Харьков, Спартаковский пер. № 3, зд. ВУЦИК'а, тел. 83-09
2. Изд-вом „Пролетарий“ — Москва, Кузнецкий мост, 5/21.
3. Всеми почтово-телеграфными конторами СССР.

СРЕДИ ПОДПИСЧИКОВ ВФК
БУДЕТ РАЗЫГРАНО
100 ВЫИГРЫШЕЙ

В ЧИСЛЕ КОТОРЫХ

== 1 ВЕЛОСИПЕД ==

РАЗЛИЧНЫЙ СПОРТИВНЫЙ ИНВЕНТАРЬ,
БИБЛИОТЕЧКИ и т. п.

Талоны на право участия в розыгрыше рассылаются с каждым номером

ПАРНОЕ И ГРУППОВОЕ КАТАНИЕ НА КОНЬКАХ

Представляя собой увлекательное зрелище для публики, парное катание не менее заинтересовывает и исполнителей. Подбор и продумывание программы, составление всевозможных комбинаций из различных взаимных пируэтов, циркулей, змеек и разного рода красивых переходов и проч. и т. п. делают работу тренирующихся чрезвычайно трудной и разнообразной, требуя от них в то же время дружного и упорного труда.

В отношении элементов парное катание не представляет ничего нового, являясь просто переработкой существующих фигур для исполнения их парой.

По типу фигуры, входящие в парное катание, разбиваются на три группы: фигуры, исполняющиеся как спирали, фигуры, при которых каждый из участников для выполнения своей части фигуры отходит от другого (рис. 1), лишь изредка берясь с ним за руки, и, наконец, различные комбинации и танцы.

Для удобства при описании фигур условимся обозначать: исполнителя-мужчину буквой „М“, а исполнительницу-женщину буквой „Ж“. Вся красота парных спиралей заключается в уверенных переходах, значительной быстроте хода и несколько декоративных, но отнюдь не в манерных позах исполнителей.

Самой простой из этих спиралей считается „спираль с перетяжкой“. Делается она так: берется обычный для спиралей разбег, причем правая рука М держит правую руку Ж. Ж своей левой рукой снизу берет левую руку М. Когда разбег будет достаточно силен, партнеры встают по команде на наружное ребро конька правой ноги и делают дугу вперед—наружу, с сильным наклоном тела вперед. При этом М скользит позади Ж на одной с ней линии, т. е. конек М идет по следу, оставленному коньком Ж.

Следом затем обоими участниками делается перетяжка, т. е. плавный переход на другое ребро конька, в данном случае на внутреннее ребро, руки в этот момент поднимаются вверх и переносятся через голову Ж, которая оказывается теперь с левой стороны своего партнера. Все тело конькобежцев принимает положение, соответствующее голландскому шагу вперед—внутрь, но с более сильным наклоном вперед и с высоко поднятыми назад вверх свободными ногами.

Очень красивая спираль получается, если, достаточно разбежавшись, Ж делает переход с переднего хода на задний, как в простой спирали назад—наружу, и скользит на правой ноге, а М продолжает скользить на левой ноге вперед—наружу, руки у исполнителей в следующем положении: левая рука Ж, согнутая в локте под углом в 45° , заложена за спину и держится за вытянутую вперед—в сторону левую руку М; правая же рука вытянута назад—в сторону перед туловищем М и опирается на его правую руку, согнутую в локте углом в $40-45^\circ$. Коньки участников идут почти по одному следу, головы повернуты в левую сторону и немного вовнутрь.

Рис. № 3. Венский вальс — прыжок

Точно такую же спираль можно сделать с той разницей, что М находится впереди Ж и скользит на правом коньке назад—наружу, когда Ж скользит на левом коньке вперед—наружу. При начале разбега для этой спирали партнерам следует поменяться местами, т. е. М должен быть не с левой стороны от Ж, а с правой. После разбега следует переход на спираль, при чем переход делает М, а Ж только про-

должает скользить на левой ноге вперед—наружу. Положение рук остается то же, что и при предыдущей спирали, голова повернута по направлению движения, т. е. в левую сторону.

Если партнеры изменяют положение рук так, как это указано на фотографии (см. рис. 2), то получится как бы совершенно новая спираль, которая в свою очередь может после завершения перейти еще в одну спираль, не менее красивую. Переход этот происходит следующим образом: когда ход от разбега начнет ослабевать, М сильнее делает наклон вовнутрь спирали и, взяв

Рис. № 1. Момент парного катания (партнеры одновременно исполняют циркуль назад—наружу)

своей левой рукой левую руку Ж, подтягивает Ж к себе до тех пор, пока Ж не будет находиться перед М, после чего М и Ж берутся за руки и принимают необходимые позы.

Эта спираль может быть исполнена также и совершенно самостоятельно, для чего партнеры сейчас же после небольшого разбега принимают нужное для данной спирали положение.

Рис. № 2. Спираль

Большинство парных фигур комбинируются самими исполнителями из пируэтов, циркулей, прыжков, индивидуальных спиралей и других элементов фигурного катания. Некоторые комбинации так стали обычны в парном катании, что о них необходимо сказать несколько слов, приводя их как пример. Простейшей такой комбинацией является так называемая „Капустка“, исполнение которой заключается в следующем: партнеры становятся плечо к плечу, лицом в разные стороны, и начинают голландский шаг вперед—наружу на левой ноге; когда круг описан обычным порядком, переходят на другую ногу, т. е. на правую, вместе с тем берутся за правые руки, продолжая описывать круг голландского шага; так как благодаря держащимся рукам второй круг получается много меньше первого, то следует при перемене ног подготовиться к этому и заранее взять надлежащий наклон конька.

Второй круг описывается полтора раза, т. е. после его исполнения партнеры должны оказаться на стороне, противоположной тем, с которых они начали выполнение фигуры; после этого руки партнеров раздвигаются и комбинация начинается снова. „Капустку“ можно разнообразить тем, что при выполнении больших (крайних) ее кругов, описываемых каждым партнером в отдельности, можно делать „тройку“, „двукратную тройку“, прыжок, пируэт и т. д.

Делается „Капустка“ не только с хода вперед—наружу, но также может быть исполнена с других ходов, например, назад, наружу или вперед—вовнутрь, хотя последний много труднее.

Обыкновенно в парном катании много места уделяется вальсу.

Секрет исполнения вальса заключается в легком и ритмичном ходе, соблюдении такта музыки и свободных, не напряженных, уверенных движениях. Вальсов в катании на коньках существует несколько.

Наиболее легкий из них «вальс с тройками» или «венский». Начинается он с простого скольжения для М вперед, для Ж назад, при чем руки держатся, как при обычном вальсе во время танцев.

Развив достаточный ход, партнеры начинают вальсировать

Для ясности «па» самого вальса, мы должны будем разбить его для М и для Ж.

М партнер

1. Правой ногой на наружном ребре вперед.
2. Тройка.
3. На левой ноге назад на наружном ребре конька.

Ж партнерша

1. На левой ноге назад на наружном ребре конька.
2. Переход на наружное ребро вперед на правую ногу.
3. Тройка.

Рис. № 5. Спираль (конец)

Если производить это «па» без перерывов в одну сторону, то легко может появиться головокружение, во избежание чего обычно после четырех повторений, делают перетяжку и начинают тоже самое, но в другую сторону. Этот способ танца называется «восьмерка», так как на самом деле след, остающийся на льду от такого способа вальса, напоминает собой восьмерку.

Очень эффектный вариант этого вальса заключается в том, что партнерша вместо третьего па (тройка) делает прыжок (см. рис. 3), затем после небольшой паузы вальс продолжается снова.

Другой вальс «берлинский» много сложнее и, пожалуй, красивее «венского», но его описанию мы посвятим отдельную статью. Не имея достаточно места для того, чтобы более подробно остановиться на парном катании, мы переходим к групповому.

Для того, чтобы дать представление о групповом катании, разберем несколько комбинаций, могущих служить руководящей нитью для подбора фигур и составления их в одну связную и длительную комбинацию.

Одна из легких фигур «Елочка» представляет собою пол окружности голландского шага вперед — наружу, проделываемую всей группой, причем участники перед началом упражнения становятся в один ряд и берутся за руки, отведенные в стороны. Они ставят ноги так, как при начале голландского шага вперед — наружу, затем по свистку или иной команде руководителя все начинают дугу вперед — наружу, одновременно разводя руки. Когда полкруга будет описано

Рис. № 4. «Елочка»

и участники окажутся лицом в противоположную сторону, делается переход на другую ногу, причем за некоторое время до и после перехода упражняющиеся берутся за руки. При хорошем равнении и большом размере проделываемых дуг «Елочка» выходит очень красивой, в особенности, если ее разнообразить тем, что, построив группу в два ряда, один против другого, с небольшим расстоянием между каждым участником, начать ту же «Елочку», но не берясь за руки, а делая ее так, чтобы участники, встречаясь, проходили бы одна шеренга через другую.

Не менее интересной групповой фигурой считается знакомая нам уже из парного катания «Капустка», разница в ее исполнении при групповом катании заключается в том, что, вместо голландского шага на правой ноге, участники делают только одну его половину, после чего, берясь за руки и описывая полтора центральных круга, снова делают дугу и т. д. (см. рис. 5). Благодаря тому, что делается дуга, а не полный круг, участники, построенные для этого также в один ряд и на большом расстоянии друг от друга, имеют возможность все время меняться, переходя постепенно с одного конца группы на другой. Начинается с того, что стоящий первым начинает делать «Капустку» со вторым, затем переходит к третьему и в то время, как второй, сделавшись теперь крайним, описывает круг на наружном ребре и затем встречается с третьим, сделавшись теперь вторым, в то время, как первый делает «капустку» с четвертым, теперь третьим. Когда начавший фигуру дойдет до конца ряда и сделает «капустку» с последним, то, как крайний, он описывает круг и, встречаясь опять со вторым, а затем в том же порядке, — с третьим, четвертым и т. д., снова добирается до того места, откуда он начал фигуру. Таким образом, фигура продолжается до свистка инструктора, после чего участники становятся на свои места.

«Капустку» так же, как и парную, можно разнообразить, включая в нее тройки, меняя ход и т. д.

Очень разнообразны групповые фигуры с большим разбегом, требующие, правда, от участников больше опытности и тренированности между собой.

Одной из таких фигур является спираль вперед — внутрь и назад — наружу.

Делается она с разбега, производимого участниками гуськом (друг за другом).

После команды вся группа принимает положение, соответствующее намеченной спирали и, строго соблюдая равнение, начинает выполнение фигуры, которая хотя и делается в сущности индивидуально, но все же требует большей стренированности, так как, если участники не сумеют в начале фигуры взять одинаковый наклон, задержатся при команде или, наконец, разовьют разные по быстроте ходы, то это повлечет за собой потерю единства и, следовательно, всей красоты данной фигуры. Кончатся эти спирали обычно тем, что при израсходовании большей части инерции, участники заканчивают круг каждый по своему радиусу и, встав на носки перекрещенных между собой ног, берутся поднятыми вверх руками за руки своих соседей.

Разнообразие групповых фигур довольно велико, и, за недостатком места, мы не будем на них подробнее останавливаться, указав только, что при составлении программы и подборе групп следует согласовать упражнения с силами участников, а последних соединять в группы, соотносясь со степенью их подготовленности.

МАССОВАЯ РАБОТА НА ЛЬДУ

Карнавал

Основным местом проведения массовой работы на льду является каток. Каток следует устраивать вблизи клуба: на реке, пруду или наливной на земле (спорт-площадка, сад).

В клубном саду, если позволяют размеры, расположение аллей и профиль местности, устройство катка более всего приемлемо: в саду каток будет уютнее, привлекательнее; легче разрешится вопрос с освещением (можно использовать летнюю проводку), благодаря чему катание можно будет проводить и в вечерние часы.

Праздники на льду

Наиболее приемлемым и достигающим своей цели средством массовой работы являются праздники массового гулянья на льду — карнавалы.

Такие праздники должны устраиваться не более двух раз в сезон — в противном случае они потеряют свой интерес, так как в программном отношении придется повторяться.

Наилучшее время для устройства массовых гуляний тихий, не особенно морозный вечер.

Устройство карнавала распадается на 3 момента: 1) подготовка, 2) проведение самого гулянья и 3) подведение итогов.

А. ПОДГОТОВКА

Приступая к подготовке массового гулянья на льду, организаторы должны самым тщательным образом продумать до деталей все организационно-хозяйственные и программные моменты. Иногда какая-нибудь мелочь может исковеркать весь, казалось, стройно разработанный план и превратить эффектные, пропагандные действия в хаотичные.

На что надлежит организаторам обратить внимание прежде всего?

В организационно-хозяйственном отношении

Основными моментами являются: подготовка площадки и инвентаря.

Площадка ко дню гулянья должна иметь нарядный и уютный вид. Лед необходимо очистить от снега и сора, если нужно, то произвести и поливку льда. Вокруг катка, в снеговом валу, хорошо укрепить ели или сосны. Если на катке устроена беговая дорожка, ограниченная снеговым валом, рекомендуется и здесь, с большими интервалами (чтобы удобнее было следить за катающимися вокруг), расставить ели или сосны.

Каток желательно украсить флажками, гирляндами из сосновых веток, бумажными цепями. Отвести место для оркестра, также украсив его и поставив несколько

железных печей, чтобы у музыкантов не замерзли пальцы во время игры. Помещение для обогрева катающихся (грелка) должно быть достаточно просторным и теплым, иметь необходимое количество скамей или стульев для отдыха. В грелке обязательно должен быть дешевый буфет (бутерброды, чай, пирожки и т. п.).

Если имеется возможность, крайне желательно усилить освещение катка. При наличии большого количества лампочек, часть из них следует сделать цветными (красный, зеленый, голубой и т. п.).

Не лишне будет также установить на катке громкоговоритель.

Если позволяет место, необходимо устроить две горки из снега: одну повыше для спуска на салазках, другую поменьше для спуска на коньках. Кроме того на ледя-

На катке союза металлистов (Харьков)

ной площадке или, в крайнем случае, на утоптанном снегу отводится место для игр: «карусель» и др.

На катке для слабо катающихся, а также для катания других должны иметься кресла на полозьях.

В области организационно-программной

Необходимо точно учесть все средства и возможности для наилучшего проведения карнавала.

Ответственный за проведение праздника товарищ должен обладать всеми нужными качествами работника массовика: быть общественником, инициативным, непосредственно активным (принимая сам участие), уравно-

Новое здание катка «Динамо» (Москва)

вешанным; должен уметь подойти к массе, улавливая ее настроение, и пользоваться популярностью. В помощь ответственному руководителю должны быть выделены несколько (в зависимости от объема программы) помощников.

Каждому из помощников устанавливается определенный круг его обязанностей: распорядитель в грелке, следящий за порядком во время свободного катания, проводящий массовые игры на льду, распорядитель при катании с гор на салазках и проч.

Руководитель и помощники должны иметь нарукавные или другие знаки, отмечающие их как распорядителей. Каждый из помощников должен твердо знать свои обязанности и свое место, всецело подчиняясь ответственному руководителю.

Разработка программы зависит от наличия сил и средств. Начиная с очень несложной по построению и содержанию, ее можно довести до самых грандиозных размеров.

При составлении программы прежде всего надо уяснить себе цель праздника, а затем уже наметить средства к достижению ее, учитывая состав, запросы массы и степень организованности.

Программа строится в порядке постепенного нарастания интереса и может включать в себя: а) непосредственно массовые развлечения и б) устройство показательных соревнований по конькам и хоккею силами подготовленных физкультурников.

Длительность программы, проводимой на воздухе, должна быть рассчитана в зависимости от указанных условий на 2—4 часа.

В тех случаях, когда гулянье устраивается в клубном саду или на клубной спортивной площадке (вблизи клуба), иногда целесообразно заканчивать праздники в клубе — небольшим концертом, спортивным выступлением, кино, конкурсом игры на народных инструментах (гармония, балалайка) и т. п.

Как на льду, так и в помещении должен быть оркестр духовой музыки.

Закончив с проработкой всех деталей организационных, хозяйственных и программных вопросов и назначив день и час гулянья, необходимо принять все меры к широкому оповещению всех членов клуба и членов профсоюза, а также всех прочих об устраиваемом гулянье.

В области агитационной

Рекомендуется провести следующие мероприятия, имеющие целью широко осведомить массу о назначенном празднике-гулянье. Если карнавал устраивается только для членов клуба или членов союза, то в стенгазете, на собраниях клубных, делегатов, месткомов,

Момент матча Совработники — ЦДКА (Москва)

Горка для катания на саночках в Центральном Профсоюзном саду (Харьков)

в беседах, в ярко-красочных плакатах, афишах должна быть дана соответствующая информация, просто, коротко, ясно и интересно разъясняющая характер и значение намеченного.

Одним из сильно действующих агитационных средств, как уже показал опыт, является рассылка личных приглашений, особенно мало активной части членов союза и клуба.

Если карнавал устраивается для всех желающих (комсомольские рождественские карнавалы и пр.), широко использовать общую прессу, развесить плакаты, афиши и т. п.

Б. ПРОВЕДЕНИЕ

Руководители и помощники должны быть на месте к моменту открытия катка.

Открытие катка назначается примерно за 1—2 часа до начала гулянья. С момента открытия должен играть оркестр, что явится лучшей приманкой для посетителей.

В этот же период, т. е. до начала программы, следует провести выдачу коньков, упростив по возможности ее, но выдавая в то же время в первую очередь членам клуба или союза, не физкультурникам.

Программу гулянья следует начать без опоздания, не допускать больших перерывов между отдельными №№, стараясь во время перерывов не дать присутствующим скучать, поддерживая в них на одинаковом уровне интерес к празднику. Основным лозунгом устроителей должно быть „Все должны принимать участие в гулянье!“ и поэтому не следует ограничиваться только общим приглашением принять участие — необходимо группы и отдельных товарищей, проявляющих пассивность, вовлекать в игру путем хотя бы специального приглашения.

Чем меньше будет зрителей и чем больше будет играющих — тем успешнее пройдет гулянье.

Программа гулянья начинается парадом всех участников под звуки марша вокруг катка, после чего в определенно предусмотренном порядке должны чередоваться №№ программы. В пере-

рывах проводится свободное катание на коньках, катанье с горки, игры и развлечения, организуемые по инициативе самих участников и, если необходимо, то и при помощи и руководстве помощников руководителя.

В программу праздника могут быть включены по решению ответственного распорядителя и непредусмотренные ранее №№, если таковые будут предложены самими участниками.

Гулянье заканчивается парадом всех участников с зажженными факелами, бенгальскими огнями и пр.

В целях большого поднятия интереса иногда целесообразно придавать гулянию характер карнавала

(ряженные, маски, вереница саней с снежными чучелами — „бабами“ и т. п.).

В целом программу можно составить, примерно, таким образом:

1) Карнавальный парад участников (спортсменов и ряженных).

2) Фигурное катание по одному, по два, по трое, соединяясь четверками, зигзагами, змейкой, улиткой, построение различных фигур и т. п..

3) Спортивное фигурное катание: академическое и простое (не допуская однако трюковых №№ для желающих).

4) Танцы на льду.

5) Спортивные соревнования на коньках для кружковцев и для желающих: индивидуальные (на небольшие дистанции, интереснее общим стартом), коллективные (эстафеты, гонки попарно, тройками).

6) Показательный хоккейный матч (не более 30—45 мин.). Городки на льду.

7) Гонки с креслами (толкая впереди кресло, пустое или с седоком), гонки с салазками (без седока, с седоком, со снежной бабой), гонки таща за собой на веревке другого конькобежца, стоящего неподвижно и т. п.

8) Комические соревнования: гонки на скорость с картофелем в ложке, с кружкой, наполненной водой, гонки с преодолением препятствий (пролезание через бочку, с подыманием предметов и т. п.).

9) Подвижные игры и развлечения на льду (различные виды пятнашек, „день и ночь“, горелки, „лови последнего“, занятие города, салка и пр.).

10) Конкурс за лучший карнавальный костюм, оригинальную маску и лучшее выполнение танца и т. п.

11) Простое катание под музыку с бенгальскими огнями, факелами.

12) Фейерверк, ракеты.

За наилучшее выполнение номеров отдельными участниками за победу в конкурсах рекомендуется выдавать призы.

Устроители должны следить за тем, чтобы: 1) духовой оркестр был максимально использован и не было больших перерывов в игре; 2) на каток не были допущены лица в нетрезвом виде; 3) посетители придерживались установленного порядка гулянья и правил катанья (не курили и не сорили на льду, катались в одном направлении во время перерывов); 4) пресекались в корне проявления недисциплинированности и хулиганства.

Праздник, как уже было сказано выше, может быть закончен в клубном помещении семейным вечером, товарищеским чаем, концертом, кино, радио и проч.

ПОДЪИТОЖИВАНИЕ И ОЦЕНКА

После праздника необходимо подытожить результаты и произвести оценку. Все как положительные, так и отрицательные стороны должны быть отмечены и приняты в дальнейшем во внимание. Крайне желательна оценка со стороны самих участников в виде обмена мнений на заключительном вечере в клубе, в виде заметок в стен. газетах или в специальной „тетрадке впечатлений“, куда по возможности следует просить всех участников занести свое мнение-оценку.

К. Тир

СОСТЯЗАНИЯ НА ЛЫЖАХ ПО ПЕРЕСЕЧЕННОЙ МЕСТНОСТИ

Последние два года, характеризуются ясно наметившейся тенденцией организации лыжных соревнований в условиях пересеченной местности.

Это стремление наметилось после поездки советских лыжников за границу в Норвегию, где все соревнования происходят по пересеченной местности, а участники зачастую узнают дистанцию только в день соревнования на лыжах.

Состязания по пересеченной местности требуют от лыжника специальной тренировки и, конечно, на много интересней и ближе к действительной обстановке, чем состязания по равнине.

В равнинных гонках, проводившихся ранее, лыжник попадал в искусственные условия и, перейдя затем в случае необходимости в естественные, терялся при малейших необычных для него затруднениях.

Однако, не только спортивный интерес состязаний по пересеченной местности определил их дальнейшее внедрение в практику физкультуры. То обстоятельство, что физкультура является частью допризывной подготовки будущих бойцов Красной армии, а поэтому к этой подготовке должна приравниваться, также было принято во внимание.

Будущему же бойцу, конечно, нужно быть готовым к любым неожиданностям, нужно уметь ходить на лыжах в любой местности.

Вот эти-то обстоятельства и послужили причиной быстрого распространения состязаний по пересеченной местности, а в связи с этим и с крупными изменениями

в смысле выбора типа лыж, палок и в самой технике и тактике лыжного спорта.

Прежде при выборе типа лыж гонщик стремился исключительно к достижению наибольшей скорости за счет уменьшения сопротивления движению лыж.

Это помимо смазки достигалось выбором специальных „гоночных“ равнинных лыж — длинных, благодаря чему лыжа мало проваливалась в снег, и в то же время узких, что значительно уменьшало „лобовое“ сопротивление движению.

Длина гоночных лыж типа „Идеал“ или „Хаапавеси“ доходила почти до четырех метров.

Пересеченная местность сразу вычеркнула из списков гоночного инвентаря такие лыжи. Лыжник, рискнувший выйти на них на состязание, безнадежно запутывался в кустарниках, отставал на подъемах на гору и сплошь да рядом ломал эти лыжи на мало-мальски трудных спусках.

Практика финнов выработала для данного случая новый тип лыж „Муртомаа“, что в переводе

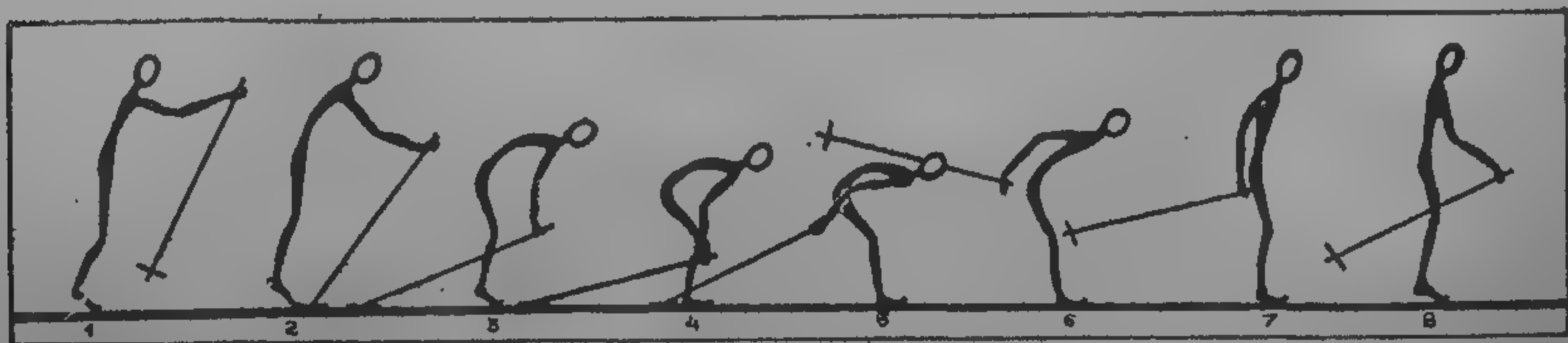
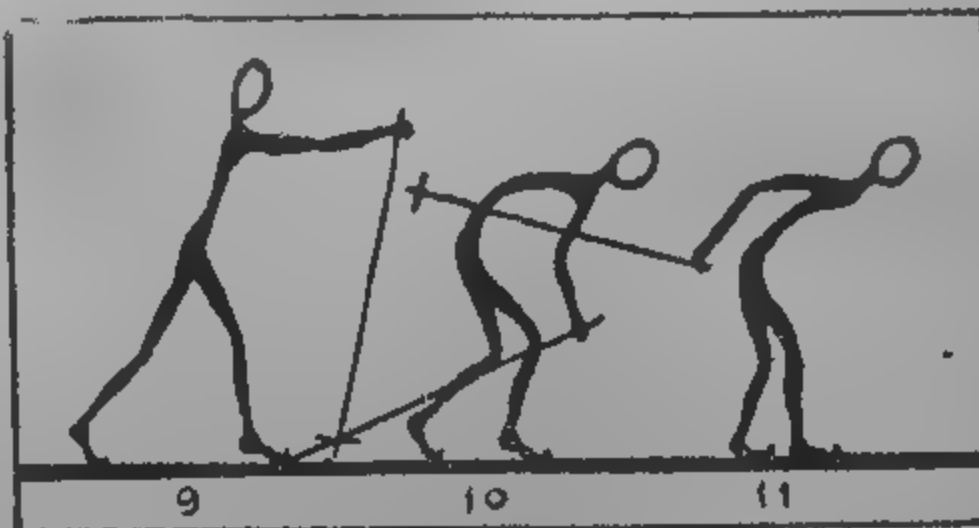

Схема финского хода без шага

обозначает „полугорные“. В этой конструкции сочетались, с одной стороны, приспособленность к горам, а с другой — довольно хороший ход по равнине.

Особенностями лыж „Муртомаа“, по сравнению с гоночными, являются: 1) меньшая длина, колеблющаяся приблизительно от 210 сантим. до 250 сантим., 2) очертания, приближающие их к горным, а именно: меняющаяся по длине ширина, наподобие „Телемарка“, и более короткий задний конец лыжи, что в соединении с тем, что центр тяжести лыжи лежит впереди, позволяет легко ею управлять.

Некоторые советские гонщики, в условиях нашей пересеченной местности с небольшим количеством нетрудных спусков и подъемов, предпочитают лыжам „Муртомаа“ — „Идеалы“ или „Хаапавеси“, но меньших размеров, 7—8 футов.

Умыленное, вынужденное торможение при затрудненных спусках компенсируется при наличии „Идеалов“ или „Хаапавеси“ более быстрым ходом по равнине, малым подъемам и уклонам, по сравнению с лыжами „Муртомаа“.

Подвергся рассмотрению и выбор палок. В то время как раньше лучшими считались длинные и легкие деревянные палки, в условиях пересеченной местности они уступили место более прочным, коротким — не превышающим уровня плеча бамбуковым палкам, с прочными загнутыми шипами на конце.

Пьексы, являющиеся идеальной обувью и не требовавшие никаких других лыжных креплений для равнины кроме носкового ремня, были видоизменены и получили твердую подошву и носок, а кроме того небольшой расширяющийся книзу каблук. Эти пьексы также носят название „Муртомаа“.

Необходимость более грубой обуви была вызвана введением для лучшего управления лыжей пяточных ремней и железных скоб, вместо носкового ремня. Обычные пьексы продавливались при затягивании пяточных ремней от давления скоб и, причиняя боль ступням, в то же время не давали возможности должного управления лыжами.

Современный лыжник не может уже тренироваться исключительно по равнине. Помимо беспрестанного совершенствования своего хода он должен изучить в должной мере и горно-лыжную технику: торможения, подъемы на горы, пуски, повороты, а также научиться умело распределять свои силы в зависимости от

характера и длины дистанции.

В связи с введением более коротких палок несколько видоизменилась и техника хода по равнине.

В то время как раньше, при финском ходе, не рекомендовалось проносить руки ниже колен в момент толчка палками, теперь лучшие лыжники для достижения более выгодного угла наклона палок проносят кисть руки ниже колена.

Рассмотрим сначала фин-

ский ход без шага. Подняв слегка напряженные руки с локтями, разведенными в стороны, на уровень груди (кисти чуть шире ширины груди), с палками, наклоненными несколько назад, лыжник плавным движением сгибаемого вперед корпуса (не рук!) вонзает концы палок в десяти пятнадцати сантиметрах впереди носковых ремней (см. схему 1 и 2).

Центр тяжести лыжника перенесен вперед, тяжесть распределена на ноги и на руки. После этого корпус продолжает свое силовое движение вниз, а ноги постепенно сгибаются в коленях (см. схему 3). В течение всего этого периода удара руки только передают давление корпуса, но, проходя постепенно назад, сами как бы закреплены в плечевом и локтевом суставах.

Кисть все время стремится повернуть нижний конец палки назад, а верхний вперед, благодаря чему создается добавочная полезная работа.

При усиленной работе корпуса и при небольшом толчке ступней, получающемся при переходе ног с пятки на носок, в момент удара возможно полное отрывание лыжника от снега, т. к. сила получаемого толчка почти целиком направлена вверх.

Такое „отрывание“ нельзя признать рациональным с точки зрения расходования сил. При силовом сгибании корпуса нужно усиливать давления на палки постепенно, с таким расчетом, чтобы наибольшее приложение силы совпадало с моментом проноса кистей около ног, ниже колена. Необходимость такого постепенно усиливающегося давления вытекает из того, что, при проведении толчка, палки принимают все более и более косое положение. При предельно-низком положении палок, давление дает максимальную слабую, направленную вперед, и почти целиком идет на сообщение скорости.

В момент проноса рук мимо колен, ноги достигают максимального, но вместе с тем небольшого приседа (см. схему 4).

Дальнейшая фаза работы характеризуется распределением ног в коленях с как бы выдавливающим лыжи вперед давлением пяток. При этом носки, приподнимаясь вверх, упираются в носковые ремни, уравнивая тело лыжника, т. к. его центр тяжести в этот переносится назад за точку опоры, каковой являются пятки ног (см. схему 5).

Одновременно, вплоть до полного выпрямления ног, корпус продолжает уже убывающее давление, но теперь в толчке участвуют и руки, передавая, помимо своей силы — давление корпуса и толчок, получающийся от перемещения центра тяжести назад при выпрямлении ног, как было сказано выше.

Заключительной фазой работы палками является начало разгибания корпуса с толчком рук (см. схему 6).

За счет реакции (противодавления) этого толчка лыжник получает импульс для возвращения тела в положение устойчивого равновесия. Этому же способствует направленный вверх отмах палками, освобожденными из снега благодаря работе кистей, и небольшому движению локтей вверх. Работа кистей, упомянутая выше, продолжается на протяжении всего толчка.

Смысл отмаха заключается в том, что инерция палок и поднимающихся за корпусом рук стремится повернуть тело вперед вокруг точки опоры т. е. способствует перемещению вперед центра тяжести лыжника.

К тому моменту, когда инерция отмаха иссякнет, лыжник должен прийти в положение устойчивого равновесия (см. схему 7). Затем палки благодаря собственному весу начинают движение вниз, а руки почти исключительно за счет своей инерции следуют за ними, поворачиваясь в плече. При этом кисти производят возвратное движение, т. е. поворачиваются постепенно вперед вверх вокруг кистевого сустава, сообщая движение концам палок (нижним) вперед.

После того, как палки прошли мимо корпуса, за счет их инерции, направленной вперед, лыжник должен перенести вперед свой центр тяжести, т. е. сделать наклон вперед, как бы начиная падение (см. схему 8).

Руки в своем крайнем переднем положении поднимаются чуть выше плеча и несколько (незначительно) разводятся в стороны. Благодаря этому небольшому разведению рук, нижние концы палок за счет инерции

В Коммунальном парке (Харьков)

должны приблизиться к лыжам и в конечный момент направление палки должно соответствовать направлению ее инерции. Палка благодаря этому может быть остановлена в нужный момент для „удара“ без затраты лишней энергии.

В последующий момент удара и на протяжении всего толчка руки должны идти на ширине груди, а палки должны упираться в снег, почти касаясь кольцами наружных боков лыж.

Точная постановка палок на возможно близком расстоянии к лыжам требует внимательной тренировки, т. к. при широкой постановке плохо используется толчок, а при слишком близкой постановке возможно расколоть лыжу, случайно задев шипом.

Финский ход без шага, как известно имеет тот недостаток, что работа ведется почти исключительно за счет корпуса и рук, ноги же остаются неиспользованными.

Ввиду того, что введение коротких палок мало чем повлияло на изменение финского хода в один и два шага, при которых используются и ноги, я остановлюсь на этих разновидностях лишь вкратце.

При ходе в один шаг, после последней фазы толчка вместе с разгибанием туловища и махом палок вперед, левая нога начинает плавный скользящий шаг — следующий за движением рук. Таким образом шаг заканчивается в тот же момент, когда и руки приходят в свое крайнее переднее положение (см. схему 9). После этого, одновременно с ударом палок, правая нога, находящаяся сзади, плавным, но быстрым движением подтягивается (см. схему 10) и должна „догнать“ левую ногу, стоящую впереди, как раз в тот момент, когда руки проходят мимо колен. Следующий шаг начинает уже правая нога и все соответственно меняется.

При финском ходе в два шага, второй плавный шаг начинается непосредственно после шага, аналогичного финскому ходу в один шаг.

В момент второго шага руки вместо удара разводятся медленно и плавно в горизонтальной плоскости в стороны, при этом нижние концы палок должны иметь относительное движение по вертикали вверх. Вместе с вторым шагом заканчивается и развод палок в стороны, руки при этом должны быть разведены впереди в стороны примерно под углом 80—90° одна относительно другой, а нижние концы палок должны быть почти около лыж на том же расстоянии, как и при вонзании в снег. В момент заканчивания второго шага и до вонзания палок центр тяжести переносится вперед. Дальше происходит толчок, совершенно аналогичный при любом финском ходе.

Продолжение в след. номере

И. Титов

„БАРЫНЯ“ *

1-й такт. На раз: Шаг с правой ноги вперед, левая на носке сзади, корпус слегка повернут вправо, левая рука согнута в локте и подпирает подбородок. Указательный палец лежит на щеке, правая рука согнута в локте и поддерживает левую.

На два: Подтянуть левую ногу на носке к правому каблuku, положение корпуса и рук не меняется.

На три: То же, что и на раз (рисунок № 1).

2-й такт. На раз: Шаг левой ногой вперед, правая на носке сзади, руки согнуты в локтях, правая лежит на левой, локти вперед, корпус повернут влево.

На два: Подтянуть правую ногу на носке к левой, положение рук и корпуса не меняется.

На три: То же, что и на раз (рисунок № 2).

3-й такт. Повторить первый такт.

4-й такт. Повторить второй такт.

5-й такт. На раз: Шаг правой ногой назад, руки на бедра ладонями наружу, корпус вполоборота вправо.

На два: Левую ногу на носке переставить ближе к правой, положение рук и корпуса не меняется.

На три: То же, что и на раз (рисунок № 3).

Так же как и при финском ходе в один шаг, нога, находящаяся сзади, подтягивается быстро, на плавно и догоняет впереди стоящую ногу, в момент проноса кистей мимо колен.

При финском ходе в один и в два шага при „ударе“, палки должны вонзаться в снег на 10—15 сантиметров впереди передней ноги.

Работа ног призвана дополнить работу рук.

Тренирующийся должен следить, чтобы сочетание их движений давало ему наиболее равномерную скорость. В тот момент, когда кончается работа рук, сразу должна начинаться работа первой ноги, а непосредственно за ней второй, затем сразу же опять работа рук и т. д.

Нужно помнить, что поддерживать скорость значительно легче, чем ее развивать, отсюда рекомендуется сделать соответствующие выводы.

При под'емах на гору применяется русский ход, переходящий при достаточно крутых, но коротких под'емах в ступающий бег. На русском ходе останавливаться не буду, т. к. он достаточно хорошо освещен в спортивной литературе и совершенно не видоизменился с введением коротких палок.

Рекомендуется для пересеченной местности помимо обычной смазки делать на заднем конце лыжи ряд поперечных выпуклых борозд мази, идущих косо от наружного к внутреннему ребру, и растирать их слегка только в направлении от носка лыжи. Благодаря этим бороздам значительно легче подниматься на под'емы, т. к. лыжа не „отдает“.

В отношении мази привожу последние рецепты, опубликованные московским лыжником — „мастером“ т. Серебряковым в журнале „Физкультура и Спорт“ № 50 за 1928 г., между прочим там же подробно описана смазка лыж и приготовление мази.

Рецепт лыжной мази на оттепель:

80% чистого парафина
5 „ „ воска (лучший японский)
8 „ канифоли
3 „ рыбьего жира
3 „ растительного масла
1 „ костяного масла

Рецепт лыжной мази на мороз:

65% чистого воска
20 „ канифоли
5 „ парафина
5 „ костяного масла
2 „ растительного масла
3 „ норвежского дегтя

* Материал к выступлениям.

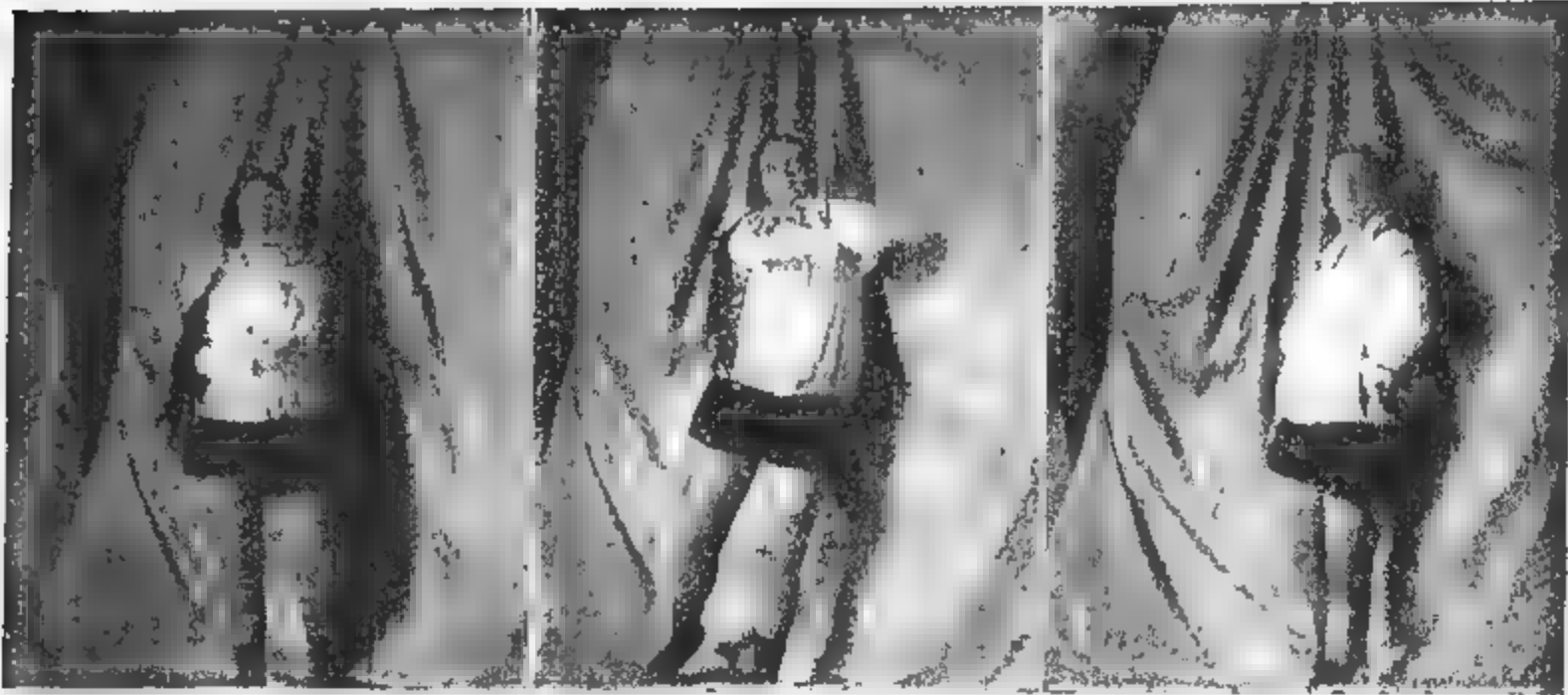

Рис. 1

Рис. 2

Рис. 3

На четыре: То же, что и на раз.

15-й такт. На раз: Взмахнуть правой ногой перед левой и переставить ее за левую на носок, одно-

временно оттолкнуться от земли левым носком. Руки на бедрах, ладонями наружу, стать на правый носок.

На два: Не меняя положения ног и рук, стать на левый носок.

На три: Не меняя положения ног и рук, стать на правый носок.

16-й такт. На раз: Толчком носка правой ноги переставить левую ногу за правую на носок, правую ногу переставить перед левой прыжком на носок.

На два: Не меняя положения ног, перепрыгнуть на носок левой ноги (рисунок № 5).

На три: Не меняя положения рук и ног, стать на правый носок.

17-й такт. Повторить 15-й такт.

18-й такт. Повторить 16-й такт.

19-й такт. На раз: Шаг с правой ноги вперед

К. Т.

ИСТОРИЯ ОДНОЙ „ГАСТРОЛИ“

Грустная, но правдивая картинка

Если многие найдут в этом очерке свои портреты, если некоторые из футболистов будут доказывать, что здесь перевернуто описание их поездки, и захотят привлечь автора к ответу, то пусть успокоятся.

Здесь написана правдивая картинка, но факты подобраны из нескольких „гастролей“. И если во время вашей поездки что-либо было несколько иначе, то значит — это написано не про вас. Спокойно, не волнуйтесь.

В гор. Центровске, в „столичной“ пивной, расположенной по соседству с клубом, сидела почти в полном составе команда союза „Дробителей“.

Не хватало только самого пронырливого из них — Кольки.

Была поздняя осень. Моросил мелкий, но довольно неприятный дождь; налетая порывами, гудел ветер...

Обставившись батареей бутылок, футболисты беседовали:

— Па-аршивая погода — вздохнул меланхолик Пашка.

— Да, нельзя сыграть, нельзя подработать... — грустно добавил левый инсайд Мишка.

— Ни черта, скоро уже хоккей — подработаем! — обнадежил живой Ванька и осушил стакан.

На один момент все замолкли.

Только слышно было, как окна напряженно гудели, когда в них вдавливался мокрый ветер.

— Интересно, как в клубе, бузу-то кончили или нет и, главное, скоро-ли танцы начнутся? — опять открыл рот Мишка (в клубе шла политбеседа, после нее должен был состояться вечер самодеятельности и танцы).

— Успеем на танцы. Давай лучше разлазим еще по парочке, — поводя помутневшими глазами, „изрек“ вратарь.

Женька — левый край „Дробителей“, не сомневаясь в согласии, крикнул:

„Даешь дюжинку!“

На столе снова выросла свежая дюжина.

Уже четвертая...

Через час пьяная ватага (командой ее называть в данном случае неуместно) ввалилась в клуб.

При входе был сбит с ног дежурный, отломана половинка двери и „случайно“ выбито стекло.

Но так как это было сделано „чемпионами“, красой и гордостью клуба, то разве стоило обращать внимание на такие невинные, безобидные штуки.

В курилку влетел, до сих пор отсутствовавший, Колька.

— Сюда, братва! Есть игра, есть поездочка! — еще на ходу кричал он товарищам.

Обступили, покачиваясь.

— Куда?

— Сколько на брата?

— Меня в запас возьмите...

— Возьмите представителем — достаю литер... — сыпалось со всех сторон.

— Перебухнуты! — вынес свою резолюцию вратарь и... поехал в Балтику.

Вызывал Южноград. Публика там валит на футбольные матчи, как мухи на мед, а климат позволяет южноградцам любоваться излюбленным зрелищем чуть ли не круглый год.

Все уже было договорено. Сторговались. Выходило хотя и немного („по три десятки на брата, не считая расходов“), но ведь что-нибудь нужно подработать, когда во дворе лужи и дождю нет просвета?..

Из вагона скорого поезда „Центровск — Южноград“ благопристойно, с кожаными чемоданами, вышли пятнадцать шикарно одетых „иностранцев“.

— Сыпь, стерва, чего под ногами крутишься, — сказал один из них другому.

— Сам, дурак, на ноги лезешь!!! — не оставаясь в долгу, ответил тот.

Достаточно было одного даже неопытного взгляда, чтобы заключить, что это — футболисты.

Ну, конечно, это ж, знакомые уже нам, центровские „Дробители“!

Встречал их один безответственный (так чаще всего бывает) представитель и толпа „болельщиков“.

Представитель озабоченно рассаживал в извозчики пролетки, „чемпионы“ крутили носом: „мы, мол, не так воспитаны, почему нет автомобилей?“

В гостинице располагались, „шамали“ и играли в „очко“ вплоть до матча.

Под вечер, встреченные громкими аплодисментами, побежали чистенькие и прилизанные на поле. Игра началась.

Колька „откалывал канканы“, пока его нечаянно не „подсадили“. Тут он обозлился и „подковал“ двух южноградцев, одного „накладкой“, а другого — с американки „по косточке“.

Южноградцы „подметили“ Пашку.

.. сидела почти в полном составе команда союза „Дробителей“

У входа был сбит с ног дежурный

вправо, левая нога на носке сзади, руки разведены в сторону, слегка согнутые в локтях, корпус наклонен вправо.

На два: Подтянуть левую ногу на носке к каблучку правой ноги.

На три: Правой ногой шаг вперед и вправо, так, чтобы к концу такта повернуться направо (рисунок № 6).

20-й такт. На раз: Шаг с левой ноги вперед вправо, правая нога на носке сзади. Руки на бедрах.

На два: Подтянуть правую ногу на носке к левой.

На три:левой ногой шаг вперед вправо, положение рук и корпуса не меняется.

21-й такт. Повторить 19-й такт.

22-й такт. Повторить 20-й такт.

23-й такт. Повторить 19-й такт.

24-й такт. Повторить 20-й такт с таким расчетом, чтобы оказаться лицом влево от исходного положения.

Рис. 4

Рис. 5

Рис. 6

25-й такт. Повторить 1-й и 24-й такты.

26-й такт. Повторить от 1-го до 24-го.

27-й такт. То же от 1-го до 24-го.

Центровцы не остались в долгу — Мишка „угробил“ голкипера, ударив „нечаянно“ не по мячу, а по голове.

Публика вопила. Судья, бегая с свистком по полю, дискуссировал в уме „22 параграф“ футбольных правил.

„Скорая помощь“ наладила регулярную линию: „Стадион — 2-я рабочая поликлиника“. Ходило 2 кареты и 1 автомобиль (последнее слово техники!).

Управление милиции объявило мобилизацию для пополнения кадров отправляемых на стадион...

А на стадионе все текло своим порядком.

Удалили с поля Мишку за то, что он „не попал ногой по зубам“ противника. Не было уже ни одного игрока, который не получил бы предупреждения от судьи за „коробочки“, „подножки“ или „подсадки“.

Женька, хромя, „подмечал сволочь“, которая его „навернула“, и мотался за „ней“ по всему полю.

Публика грызла семечки, радостно гоготала, если южноградец „сковырнул“ „Дробителя“, и громко выражала возмущение, когда это получалось наоборот.

Милиционеры, уставившись на поле, увлеклись игрой и то кричали: „с поля с поля“, то подзадоривали „своих“ криком: „давай, давай!“. За их спинами новые толпы „болельщиков“ уже разломали забор и безнаказанно вливались на площадку.

Южноград выигрывал. Поэтому, по мнению публики, „южноградцы показывали классную игру. И вообще Центровску против Южнограда — не светит“.

Откровенно говоря, Южноград показал действительно коллективную игру. Победа была достигнута общими усилиями публики, судьи и игроков (в последнюю очередь).

Кругленькая сумма, врученная представителю центровских „Дробителей“, сразу же развеяла все их огорчения.

Действительно, в чем дело? Ведь команда была набрана в момент отъезда „с бору (вероятно, отсюда „сборная“) да с сосенки“ из тех, кто пожелал ехать.

„С горя“ выпили (южноградцы — те пили „по случаю победы“), разбили в гостинице зеркало, несколько стаканов и оконное стекло, разорвали несколько наволоков во время импровизированного „матча“ и решили на обратном пути из Южнограда заехать в Верхне-

лиманск. Представитель имел сегодня об этом разговор по междугородному телефону: „Еще по три десятки“ — резюмировал он свою беседу.

Заехали... Играли нехотя, позевывая после бессонной, „веселой“ ночи. Если не проиграли, то только потому, что противники играть вообще не умели.

Азарта не было. Публика поглядывала на поле скупающим взглядом, милиционеры заигрывали с соседками.

Вечером должны были произвести денежный расчет. Как-бы монеты получить побольше? — вот единственный вопрос, который беспрестанно мучил „чемпионов“...

— Есть такое дело! — хлопнул себя по лбу догаливый Колька. — Скажем, что ехали из Южнограда через Днепрянск, ведь проезд до Южнограда нам обязаны оплатить по договору!

Разница получалась по 15 рублей на брата.

— А если скажем, что ехали через Владивосток, это-ж больше получится! — радостно догадался Пашка.

Но взяло сомнение: „Есть ли такое сообщение: Южноград — Верхнелиманск через Владивосток?“

Остановились на Днепрянске (лишних всего 500 километров). Однако им заплатили все следующее, а от оплаты кругового проезда отказались.

„Чемпионы“ требовали деньги упорно. Пошли „ругаться“ всей командой: — „Хамы некультурные!“, „Деревенщики!“, „Халтурщики!“, „Шкуродеры!“ — сыпала „эпитетами“ „столица“, — „не уплатите, так мы вас после с грязью смешаем, сморкачей несчастных!..“

Но оказалось, провинция тоже имела „коммерческие“ головы на плечах — ничто не подействовало...

Расплачивающемуся представителю Верхнелиманска так забили голову, что он забыл о выданном накануне авансе — ста рублях.

«Вы может быть наивно подумаете, что ему об этом напомнили? Нет, товарищи, в обязанности представителя „столичной“ команды это не входит.

„Вытягивай монету, да побольше!“ — вот девиз, которому следует большинство наших футболистов.

И если не принять нужных мер, то может прийти и такое время, когда слово „футболист“ будет синонимом „хулигана“, а при встрече с „чемпионами“ все прохожие будут переходить на противоположную сторону улицы.

Встречал их один безответственный представитель

Мишка „угробил“ голкипера, ударив „нечаянно“ по голове

„Скорая помощь“ наладила регулярную линию

Физкультура среди детей

М. Стремовский

ОБЩЕСТВЕННАЯ И ПОЛЕЗНАЯ РАБОТА КРУЖКА ФК В ШКОЛЕ

Значение кружка физкультуры в школе огромно, ибо в кружке создается тот контингент учащихся, который заражает физкультурой всю учащуюся молодежь школы. Но к сожалению еще до сих пор цель

Соревнования профшкольцев (Харьков)

кружка ФК в школе недостаточно определена. Этим и объясняются ненормальности в работе одного. Как известно, вся кружковая работа в школе финансируется комитетом хозяйственного содействия (комхозсодом). Все кружки, в большей или меньшей степени, показывают перед школой всю работу, свои достижения. Поэтому существование кружков в школе очень прочно. И только кружок ФК находится в стороне, пожалуй, изредка давая выступления на сцене. Да и вообще, в кружке занимается 20 — 25 учеников, что является собою незначительный процент всего количества учащихся. Под этим углом зрения нужно рассматривать и продуктивность работы кружка ФК и его значение в школьной работе. И первое, и второе очень невелико. Действительно, замкнутость кружка ФК, это — факт, сильно бьющий своей ненормальностью. Перед нами, в настоящий момент, стала задача — как можно больше популяризировать работу кружка ФК, направить ее работу по линии общественной и полезной работы.

Обратимся к тем мероприятиям, которые безусловно окажут свое благотворное влияние.

Во-первых, кружок ФК должен набираться не по назначению инструктора детского движения (идейного

руководителя) и не по назначению преподавателя ФК, а общим собранием всех записавшихся в кружок ФК, совместно с завпедом, идруком, преподавателем ФК и представителями от детского исполкома. Только таким образом сможет быть учтена академическая успеваемость учащегося, его общественная работа, успеваемость по ФК именно детей. При этом будет соблюдена полная объективность. Это уже есть общественно-полезный момент, так как при таком отборе учитывается решительно все. Когда кружок приступил к работе, естественно, ему предстоит показать свое место и значение в школе. На собрании кружка необходимо дать каждому кружковцу общественную работу, о которой каждый кружковец отчитается в срок, положенный общим собранием кружка. А общественной работы по ФК в школе видимо-невидимо. Нужно выделить по числу групп младшего концентратора членов кружка (см. „Физкультура и Спорт“ № 6 мою статью „Зарядка в школе“), на обязанности которых возлагается проведение зарядовой гимнастики, нужно выделить членов кружка для проведения общественных игр с 1-ым концентром (игры прорабатываются учащимися, предварительно с преподавателем ФК). От кружка ФК должен быть выделен представитель в санкомиссию, в библиотеку, в кружок рисования, пения, в пионерскую организацию. Кроме этого нужно, чтобы каждое занятие кружка посещалось одной из групп 1-го концентратора. Нужно, чтобы дети, члены кружка, приучили младшие группы в порядке общественной работы строиться быстро, без крика и в определенном порядке, — все это на случай тревоги, которую часто устраивает пионерская организация. Тут мы видим, если хотите, и элемент военизации. Кроме всех этих мероприятий кружок ФК должен (и нечего отнекиваться!) давать выступления перед лицом всей школы. Но что должен давать кружок ФК, об этом стоит поговорить. По моему мнению, выступление кружка ФК должно носить характер демонстрации. Это значит, что никакой или почти никакой подготовки к выступлениям кружок ФК не должен вести. Нужно показать детям и родителям то, что составляет предмет занятия кружка ФК, т.е. показать урок (пусть не по кривой) и еще раз урок. Только таким образом должен работать кружок ФК.

Опыт такой работы в 33-й показательной школе при кабинете социальной педагогики г. Днепропетровска красноречиво подтверждает все вышеизложенное. Будем надеяться, что общественная и полезная работа кружка ФК в школе будет неотъемлемой частью работы по ФК в школе.

Карусель на снегу (Ленинград)

В красной армии

А. Тарасов

НАКАНУНЕ „ЭПИДЕМИИ“

Три года подряд (небывалый для эпидемии случай) мы переживаем „эпидемическое“ массовое „заболевание“. И опять накануне этого. Уже поступают многочисленные сведения (мы получаем вырезки из газет и письма) о том, что она грядет в еще больших размерах, чем прежде. Единственное утешение, что она во всяком случае, а особенно при организованной ее встрече нами, кроме большой пользы, ни чего не принесет нам. Что это за эпидемия? Это походомания на лыжах.

Небывалые в истории, поистине героические переходы совершены нашими товарищами за эти годы: Москва — Осло, из Архангельска, Усть-Сысольска, Саратова, Харькова, Сталинграда, Златоуста, Ленинграда — в Москву и бесчисленное количество „круговых“ и „звездных“ пробегов на местах и с мест, — в Москву. Сотни тысяч человеко-километров. Какой смысл в этих переходах? — Колоссальный: связь с деревней, работа в таковой, агитация и пропаганда лыжного спорта, техническое совершенствование лыжников и их общеобразовательная подготовка, ибо в пути они наблюдают и изучают природу, быт и труд людей в самых глухих, заброшенных углах.

Надо ли это дело продолжать и развивать? — Да, и непременно надо. Но мы хотим предложить наряду с выполнением указанных выше общих задач с текущего сезона перейти к выполнению и конкретных, частных, чрезвычайно важных, срочно нужных нам. Кроме того, хотим поделиться имеющимся личным опытом и выводами из изучения опытов наших товарищей.

Наряду с большими достижениями на переходах мы имеем ряд крупных недостатков, которые рано или поздно, а часть их в текущую зиму, нам необходимо ликвидировать.

Лыжи не только отличный „снаряд“ физического оздоровления и развития трудящихся СССР, но и одновременно чрезвычайно выгодное, порой незаменимое средство сообщения рабочих, служащих и крестьян.

Лыжи имеют большое прикладное значение в труде, быту и военном деле.

Быт — заполняя досуг прогулками, экскурсиями, соревнованиями на лыжах, мы организуем разумный отдых. Одновременно мы укрепляем здоровье и развиваем организм, силу. В то же время мы поднимаем культурный уровень, ибо во время походов на лыжах имеем неограниченные возможности изучать природу вообще и природу человека в частности.

Кроме того, люди от избытка энергии и не находящие ей приложения, люди, впадающие в „тоску“, от нечего делать, зачастую пополняют кадры алкоголиков, хулиганов. И здесь лыжи являются отличным средством приложения их энергии, разумного использования „ухарства“ (большие переходы, горно-лыжный спорт) и заполнения жизненной „пустоты“ впадающих в тоску товарищей.

Очень многие товарищи живут далеко от места работы, а последнее часто бывает за городом. Подсчитайте, сколько рабочий затрачивает лишней силы и энергии на ежедневное путешествие на работу и обратно, да еще иногда утопая в снегу по пояс. Поймите, что кроме того, передвигаясь на лыжах, он получил бы отличную тренировку своего организма, оздоравливался бы и развивался. Стоимость одной пары лыж не дороже, чем изнашиваемая за зиму обувь.

То же нужно сказать и о служащем.

Кто не видел, как крестьянин, наработавшись по нагрузке воза дров, сена и т. п., выбиваясь из по-

следних сил, утопая по пояс в снегу, бредет десятки верст за своей лошадью, не имея возможности не только ей помочь, но и управлять ею. Указанные работы производятся преимущественно зимой и без дорог.

Участники лыжного пробега Харьков — Москва 1928 г.

Этим мытарство его не ограничивается. Приходится еще: возить на пашню навоз (опять по целине), с'ездить на мельницу, в исполком или на базар в село, в город и т. д. Безлошадный все это тянет на себе. Но и имеющий лошадь очень часто вынужден это делать на себе, ибо силы единственной лошадки, да, если еще недохватывает корма, он должен сберегать к весенним посевным работам.

Разве этого недостаточно, чтобы сказать, что крестьянина лыжи во многих трудных трудовых моментах выручат, чтобы мы пошли к нему не с голой агитацией за лыжный спорт, а с толковым разъяснением перечисленных выше моментов.

Сельские исполнители, почтальоны, агрономы, медицинские, ветеринарные работники, милиционеры, дети (в школу), лесные и железнодорожные рабочие и т. д. и т. п. — многие миллионы трудящихся СССР, донныне бредущие пешим порядком, нуждаются в облегчении их труда, и это могут дать лыжи.

Наша задача — это растолковать, доказать, научить пользоваться лыжами, как средством передвижения.

О значении лыж как средства передвижения в армии мы и говорить не будем, в надежде, что колоссальная важность, ценность их всем и без того понятна.

Меня могут упрекнуть в том, что ничего нового не сказал. Может это и так, но дочитаем до конца, авось кое-что и будет новым.

Мало оценить важность дела вообще, надо еще к этому сделать вывод для себя: а что же надо делать, чтобы это дело развивалось, крепло, какие обязанности ложатся на каждого из нас в связи с этим.

Дело это большое. Заинтересованы в этом деле широкие массы трудящихся. Дело для нас в значительной степени новое. Опыта, особенно производственного, в этом деле у нас чрезвычайно мало. Производство в безобразном состоянии.

Организация этого производства — дело не дорогое, но очень сложное тем, что оно, помимо чисто производственного опыта, требует больших заготовок соответствующей древесины, изучения будущего рынка сбыта

продукции: в какой район, сколько, каких типов, когда нужно доставить.

Развернуть это дело, организовать производство лыж и рынок их сбыта можно, только опираясь на помощь трудящихся масс.

То, что мы делаем сейчас — кустарничество. Напрасно некоторые товарищи это положение засекречивают. Тому, кому „не по губе“ развертывание лыжного дела в СССР, лучше нашего знает, в каком состоянии наше производство. Знает также и о том, что мы, можно сказать, „с голыми руками приступив“, добились невиданных (в такой короткий срок) результатов, как в технике владения лыжей, так и в части массового охвата трудящихся лыжным спортом. Засекречивать это дело сейчас — это значит скрывать истинное положение только от самих себя.

Мы имеем производственную мощность 140—150 тыс. пар в год, а возможность сбыта — 8—10 миллионов в ближайшее десятилетие.

При очень низком качестве и чрезвычайно высокой стоимости лыж, при отсутствии правильно поставленной пропаганды лыжного дела, мы наблюдаем неуклонный рост дефицита лыжной продукции на нашем рынке, т.е. превышение спроса над предложением усиленно растет.

Почему мы имеем такое положение? Потому, что мы эти годы, занимаясь накоплением кадров лыжного актива, почти не уделили внимания вопросу организации производства лыж, т.е. материального обеспечения массовой лыжной подготовки и спорта. Вполне понятно, что этим делом у нас за это время могли заниматься очень немногие и разрозненно.

Правда, существовала и существует „Комиссия лыжного дела“ при ВСФК РСФСР, но она, состоя из людей, в подавляющем большинстве недостаточно компетентных в этом вопросе, до весны текущего года не имела даже правильной установки в своей практической работе. Их занятия лыжным делом сводились к разговорам о таковом. И только нынче взят правильный курс, т.е. работа развертывается на основе изучения существующего производства и возможностей его развертывания.

Хозяином лыжного производства становится ВСНХ СССР. Наша задача — во что бы то ни стало оказать ВСНХ широкую помощь в развитии этого дела.

Что мы можем дать, чем мы ему поможем?

Тысячи активистов-лыжников надо превратить в пропагандистов и инструкторов лыжной подготовки трудящихся СССР на основах общественной работы.

Надо создать на фабриках, в учреждениях, в селе — ячейки лыжников.

Через лыжный актив мы изучим возможный рынок сбыта лыжной продукции: куда, какого типа, сколько.

Зная, что основной древесиной для производства лыж на ближайшие годы явится береза, что для производства требуется береза 6—8 вершков в отрубе, прямоствольная, мелко-слоистая, ровнотелая, выросшая на сухих местах и в смешанном лесу (преимущественно с елью, с сосной), что древесины потребуется ежегодно около миллиона кубофут. — т.е., совершающие большие переходы, наблюдая в пути, сообщат нам, в каком районе и, примерно, в каком проценте имеется древесина вышеуказанного качества. Кроме того, не безынтересно уже сейчас изыскивать районы, изучать количество и качество следующих пород: ясень, белый и красный бук, дзелькова, молодой каштан.

Окончив переход, т.е. в своем докладе сообщат нам степень проникновения лыжи в труд и быт виденного ими населения, запросы последнего.

На переходах мы будем изучать соответствие типов лыж в различных условиях и местности, тоже — качество древесины, обуви, палок, лыжного крепления и мазей.

Все это — вопросы, имеющие назначение содействовать развитию лыжного производства и распространению лыжного дела.

Замечания и предложения по организации переходов

Недостатки:

1. Поставленные задачи на испытание лыж и лыжных принадлежностей не выполняются до конца, т.е. полученный опыт остается у участника перехода.

2. Испытание производится „вообще“ без конкретных задач и плана, а поэтому отсутствует обеспечение соответствующего наблюдения, контроля — а отсюда и результаты испытания незначительны, сомнительны.

3. Почти совершенно неисследованным остается вопрос организации движения, т.е. распределения сил во времени и пространстве. Перед выходом нет детального изучения маршрута, в пути нет учета состояния погоды, снежного покрова, направления и силы ветра, количества, качества и местонахождения подъемов и спусков — отсюда отсутствие сознательного регулирования темпа движения. Нередко т.т., окончив переход, не в состоянии указать, с какой часовой, суточной и общей максимальной, минимальной и средней скоростью они двигались, где и в каких условиях было труднее двигаться.

4. То же надо сказать по вопросу организации питания — нормы времени и продуктов, а также качество и способы употребления последних совершенно не изучены.

5. Формы отчетности — докладов участникам не установлены. Доклады в письменной форме представляются изредка, да и то небольшое количество собранных материалов до сих пор служит кормом и подстилкой для крыс в шкафах СФК.

В текущую зиму надо:

1. СФК внимательно отнестись к постановке задач участникам переходов, к разработке планов проведения, наблюдения и изучения таковых. Надо оказать максимум материальной поддержки участникам перехода. Надо привлечь внимание к переходам заинтересованных в развитии лыжного дела организаций: СНХ, производственные организации, Осоавиахим, профсоюзы, ЛКСМ и органы Наркомздрава.

2. Участникам согласиться с тем, что голый показ их личных технических достижений, без выполнения специальных и общих всем задач, может стать не только мало интересным, но и мало полезным. Надо взять на себя функции исследовательские, изыскательные. Каждый переход должен иметь цель и конкретные задачи. План должен быть продуман, проработан, выполнен и обработан до конца.

3. Помимо задач — связь с деревней, изучение деревни, консультация, агитация и пропаганда лыжного дела, нам надо нынче начать выполнение следующих задач:

а) Наблюдение и учет (приблизительно) количества и качества нужной для производства лыж древесины в проходимых районах — задача всех.

б) Изучение вопроса о распределении сил во времени и пространстве, выявление скорости движения в различных условиях — задача всех.

в) Изыскание типа лыж, пригодного для данного района, путем испытания различных существующих.

г) Исследование мазей и изыскание соответствующих и наиболее доступных по цене и возможности массового изготовления.

д) Разработка вопроса организации и методики массовой тренировки к переходам.

На этих задачах для начала организованных, исследовательских работ можно пока остановиться.

Они очень велики и сложны, чтобы их можно было выполнить СФК или лыжкомиссиями.

Выполнение их требует участия всего актива лыжников и широкой поддержки последних советскими и общественными организациями.

Изживем кустарничество в лыжном деле!

по СССР.

МОСКВА

Начался хоккейный розыгрыш. — Готовимся к встрече с Ленинградом. — Съезд ВЦСПС против добровольных обществ

Хоккейный календарь начался, Молодые команды Совторгслужащих, не имеющие в своем составе ни одного "чемпиона", а состоящие из спортивной молодежи, легко обыграли Металлистов всеми командами, кроме шестой. Результаты первых 5:2.

Динамо обыграло несильного противника — Трехгорную со счетом 3:0 в первых командах. У "Динамо" в былой форме Михайлов. ЦДКА (ОПЛВ) не встретило сопротивления со стороны КОР'а (Железнодорожника), тоже легко выиграв встречу.

20 января сборная Москвы встретится со сборной Ленинграда. Примерный состав Москвы, [намеченный секцией игр МСФК, следующий: Гранаткин (Кр. Луч) — вратарь; Хмелев (Метал.) и Коротков (Динамо) — защита; Старостин А. (Пищев.), Квашнин (Динамо) и Кривоносов* (Пищев.) — полузащита; Старостин Н. (Пищев.), Старостин Ал. (Пищевик), Стрепихеев (ЦДКА), Михайлов (Динамо) и Делин (ЦДКА) — нападение. Результат

прошлого года встречи 4:3 в пользу Москвы и 1:0 в пользу Ленинграда. Встреча представляет большой спортивный интерес в связи с общим ростом хоккейного класса в Москве. Игра будет в Ленинграде. Реваншная встреча состоится 10 февраля в Москве.

8-й Всесоюзный Съезд Профсоюзов признал целесообразным переход на добровольное физкультурное общество.

В больших открытых соревнованиях по боксу, устроен. МГСФК в театре Мейерхольда, с большим успехом бились Браун, Курочко, Михайлов.

В ближайшее время лучшие боксеры выедут в Латвию.

На лыжной станции (Харьков)

В связи с окончанием первенства Москвы по пинг-понгу МГСФК выделены лучших 12 мужчин и 8 женщин и между ними будет разыграна американка для отбора сборной команды Москвы.

МГСФК выпустил впервые сводный календарь по всем видам спорта на зимний сезон 1928-29 года.

Азе

ЛЕНИНГРАД

Зимние теннисные волейбольные площадки. — Скоростные гонки на буерах. — Кленов, победитель первенства по пинг-понгу

Впервые в СССР в Высшей Военно-Педагогической школе им. Ленина оборудованы две зимние площадки для тенниса, одна волейбольная площадка, одна баскетбольная, дорожки для бега (круг протяжением 200 мтр. и прямая 75 мтр.).

Все земляные работы производил лучший специалист по площадкам т. Агеев.

Площадки обеспечены мощным электрическим светом при прекрасных фонах.

В связи с предоставлением возможности культивировать теннис зимой, теннисная секция "Динамо" включила в план работы атлетическую подготовку теннисиста, в программу которой включены элементы игры в теннис (бег, прыжки и пр.).

В парусном клубе ЛОСПС имеется 13 буеров, которые могут вместить всего лишь 90 чел., и поэтому еженощно работает 6 смен.

Предполагается устройство классных гонок и даже соревнований на абсолютную скорость.

Кроме того намечен ряд дальних походов буеров в Лужскую и Копорскую губы.

В финальной встрече первой группы по пинг-понгу победителем вышел Кленов (Победа Коммунизма), второе и третье место поделили Гринвальд (КТК) и Фурман (Динамо).

Результат игры Кленов — Фурман 6:2, 6:2, 6:4;

Во второй группе первым Иссерлис (Динамо), на втором месте Гринберг (Динамо), Соловейчик (ЦДФК), Шпак (ЛОСПС).

В третьей: 1 — Зост (пищевики); 2 и 3 — Ряснецов и Боярский (ЦДФК).

В 4, 5 и 6 группах лучшими были Смирнов (Окт. ж. д.), Аполлонский (пищевики) и Забелин (пищевики).

ХАРЬКОВ

Физкультуру на село

Хотя и медленно, но постепенно все шире и шире распространяется физкультура и в селах Украины.

В настоящее время по имеющимся данным сельские физкультурники составляют 30% общей численности занимающихся физкультурой.

Специальное совещание, созванное при ВСФК из представителей ВСФК, ЦК КНС, кооперации, Наркомпроса и комсомола, под'итожив проделанную работу, вынесло ряд важных постановлений, имеющих целью ускорить темп спортизации села.

Совещание отметило необходимость создания при ВСФК особой секции по физкультурной работе на селе, вынесло пожелание об издании серии популярных брошюр по физкультуре и о создании специального фонда для снабжения спортивным инвентарем в сумме 25.000 рублей.

ОСПС отчитывается перед физкультуривом

На созванном бюро физкультуры ОСПС собрании физкультурного актива с докладом об итогах летней работы и перспективах на зиму выступил предбюро т. Киндер.

По докладу завязались оживленные прения. Ряд товарищей остановился на наиболее существенных минусах, каковыми являются слабо поставленная массовая работа, недостаточная увязка с ОСФК и низовыми организациями.

Момент хоккейного матча в Москве

Наряду с этим все же необходимо отметить, что Окрпрофсовет имеет не мало крупных достижений. Благодаря известному нажиму некоторые союзы, не уделявшие ранее абсолютно никакого внимания вопросам физкультуры, за последнее время подтянулись, пригласив инструкторов и начав отпускать средства (Рабземлес. Кожевники, Швейники и др.).

Ценным достижением является устройство двух хорошо оборудованных водных баз в Карачевке и Васищево и объединенной лыжной станции (6 союзов).

На зиму открыт обширный благоустроенный каток, какого Харьков еще никогда не имел.

Всеукраинские стрелковые соревнования ССТС

Всеукраинские заочные стрелковые соревнования на первенство окружных отделов союза совработников окончились победой Харькова.

Команда Харьковского округа выбила 2.261 очко из 3.000 возможных. Лучшие индивидуальные результаты у т. Вороны — 131 очко, Богатырева — 126 и Сазоненко — 124.

Спортбаза для школьников

Вопрос о физкультуре для школьников обсуждался на совместном заседании бюро по детдвижению, ВСФК и ОСФК. Решено устроить в Харькове специальную физкультбазу для школьников — на территории Коммунального парка. Временно для этой цели будет отведена спортплощадка „Спартак“. В настоящем зимнем сезоне для школьников на площ. Спартак устраивается каток, а в парке — лыжная станция.

Общегородское соревнование по гирям и борьбе

Для гиревиков впервые было проведено четырехборье: жим и рывок на штанге и жим и рывок „на разы“ весовых двухпудовых гирь.

Все участники разделились на 2 группы по возрастам: первая группа до 30 лет и вторая группа старше 30 лет.

Гири: перо — Крыжановский; легкий вес — Розенфельд; средний вес — Мюллер; полутяжелый — Орлеан и тяжелый — Радюк.

Борьба: легчайший вес — Соколов; средний — Сашенко Т., Белобров и тяжелый вес — Радюк.

ЖИТОМИР

Организация ф.-н. актива. — Кабинет по ф. н. при Доме Санпросвета. — Пересмотр инструкторских нагрузок

ОСФК взял курс на организацию вокруг Совета физкультурного актива; сейчас на заседании Орггитбюро вызываются представители почти всех кружков, чем работе дан безусловный толчок. Проведено специальное совещание актива по вопросу агитационной работы и проведению конкурса на лучшую постановку массовой работы среди кружков.

При местном Доме Санпросвета по инициативе ОСФК и Санинспектора О.З.Д. д-ра Майорова организуется отдельный кабинет физкультуры, через который будет проводиться работа по ликвидации физкультурнеграмотности в горорганизации.

Интерес, который появился особенно за последнее время к волейболу и пинг-понгу, поставил перед ОСФК задачу организованного культивирования таковых.

В последнее время работников физкультуры волнует вопрос о пересмотре нагрузок. В этой части создалось такое положение что квалифицированные преподаватели ф. к., работая в 2—3 местах, получали по 130 руб. в то время как инструктор ф. к. более слабой квалификации 50—60 р. Данное положение заставило ОСФК пересмотреть вопрос, но однако при этом следует Совет предостеречь от излишней разгрузки, т. к. это может отразиться на качестве работы, требующей кое-где наличия опытного работника — преподавателя.

Зимний спорт начинает приобретать все права гражданства. В городе есть даже школьная база, размещенная при лыжной станции ОСФК (около 40 пар лыж). Динамо открыло каток, который весьма прилично оборудован и доступен по цене.

Варенцов

ТАШКЕНТ

Розыгрыш „по-ташкентски“. — Зимней работы нет

После Спартакиады и нашего неудачного выступления на ней (4—5 место с Закавказьем) никаких крупных событий, кроме приезда московской команды клуба Октябрьской Революции — не было. Гости выиграли все три матча.

Легкоатлеты отдыхали и ничем себя не проявили. Футбольный календарь разыгран по „ташкентской“ особой системе. Три команды занимают 1-е место, три второе и одна третье — итого 7 команд — 3 места — показательно.

Наиболее рьяным в смысле игр оказались теннисисты. Первое место имеет в одиночном Оловянишников, парное первенство выиграли Орлов — Морозов.

Сейчас засилье пинг-понга. Прошлогодний чемпион Савицкий дважды развенчан.

Условия зимней работы никудашные: снега нет, грязь, дожди. В клубах грязно, неуютно.

Ни одна из заинтересованных организаций не идет на встречу. Совпроф спит и не дает денег; ВСФК тоже.

Эх, доля наша Узбекистанская.

Орлов

ЧЕРКАССЫ

А мы только собираемся

Наконец-то наступила зима. Ретивые лыжники и конькобежцы, как стемнеет, спешат на улицу. Совет же Физкультуры только теперь решил приобрести 30 пар лыж и открыть лыжную станцию. Пока выпишут и оборудуют станцию — будет весна.

А насчет катка еще хуже. Зачем каток делать? Ведь Днепр под боком, замерзнет, и там можно снег расчистить и... кататься кто хочет. Так смотрит у нас Совет Физкультуры на зимний спорт.

Анатэма

АРТЕМОВСК

Состязания на разностороннего физкультурника

В декабре в г. Артемовске впервые проведены комбинированные состязания по волейболу (спорт), стрельбе (военизация), шахматам (гимнастика ума) и пинг-понгу (игра клубного порядка).

Тренировка конькобежцев на стад. Ленина (Ленинград)

Заливка катков „Динамо“ и Профсоюзного сада в Харькове

На лыжах за городом (Харьков)

Цель состязаний — аттестовать спортсменов в военизацию, стрелков заинтересовать спортом, тех и других заставить работать умственно и наоборот.

В состязаниях участвовали: команда штаба Н дивизии и команда Аргемовского Рабтрпоса — по 6 человек. Каждый участник состязался по всем 4 видам индивидуально по парам. Каждая победа над участником команды противника давала одно очко. В каждом виде можно было получить 6 побед, т. е. 6 очков. Всего по 4 видам 24 очка (ничья $1\frac{1}{2}$ очка).

По волейболу игра состояла из 3 частей по 15 каждая, причем за каждую выигранную треть засчитывалось 2 очка, т. е. волейбол, так же как и другие виды, давал 6 возможных очков.

В результате штаб дивизии выиграл 2 части по волейболу, имел 5 побед и одну ничью (равный результат) по стрельбе, 1 победу по пинг-понгу и 3 победы по шахматам, набрав 13 $\frac{1}{2}$ очков, остальное осталось за Рабтрпосом, набравшим 10 $\frac{1}{2}$ очков.

Савельев

ПО СРЕДНЕ-ВОЛЖСКОЙ ОБЛАСТИ

12.000 руб. на школьные площадки. — В Самаре строится яхт-клуб. — Забытое решение. — Где же залы для физкультуры?

По Средне-Волжской области Наркомпросом отпущено 12.000 рублей на организацию и оборудование спортивно-школьных площадок. Похвально. Остальным следует последовать нашему примеру.

В Самаре вчерне закончилась постройка большого здания яхт-клуба на берегу реки Волги, который должен быть открыт к летнему сезону 1929 года. Стоимость постройки здания исчисляется в 55.000 руб.

Решение, вынесенное Президиумом Самарского Губисполкома в начале 1928 г., о предоставлении в распоряжение ОблСФК быв. Кафедрального собора под дом физической культуры, осталось на бумаге. Не пора ли провести его в жизнь?

В Ульяновске (Заволжье) ни вновь построенный клуб ни огромное здание школы не имеют специальных помещений для занятий по физической культуре.

В Пензе положение не лучше. Новое здание клуба ОБЖД не имеет помещения для физкультуры, а в клубе СТС „1-е Мая“ ограничили отводом полуподвального помещения.

Мордовский СФК обращает значительное внимание на работу в деревне. К настоящему моменту работниками Совета обследованы 4 деревенских района.

Ерахов

КОНСТАНТИНОВКА

Физкультурная работа оживилась. — Беседы в цехах о физкультуре — Отпущены средства

Работа по физкультуре в Константиновке, бывшая накануне полного развала, начала оживать с приездом нового инструктора т. Кириченко. Тов. Кириченко провел уже несколько докладов и бесед не только в клубе, но и непосредственно в цехах. В результате в массе появился большой интерес к физкультуре, а руководящие профсоюзные органы отпустили 3.000 рублей на закупку инвентаря и оборудование катка.

Физкультурник

БЕЛАЯ ЦЕРКОВЬ

Новый спортзал. — Больше внимания стрелковому спорту. — Нет зимнего спортивного инвентаря

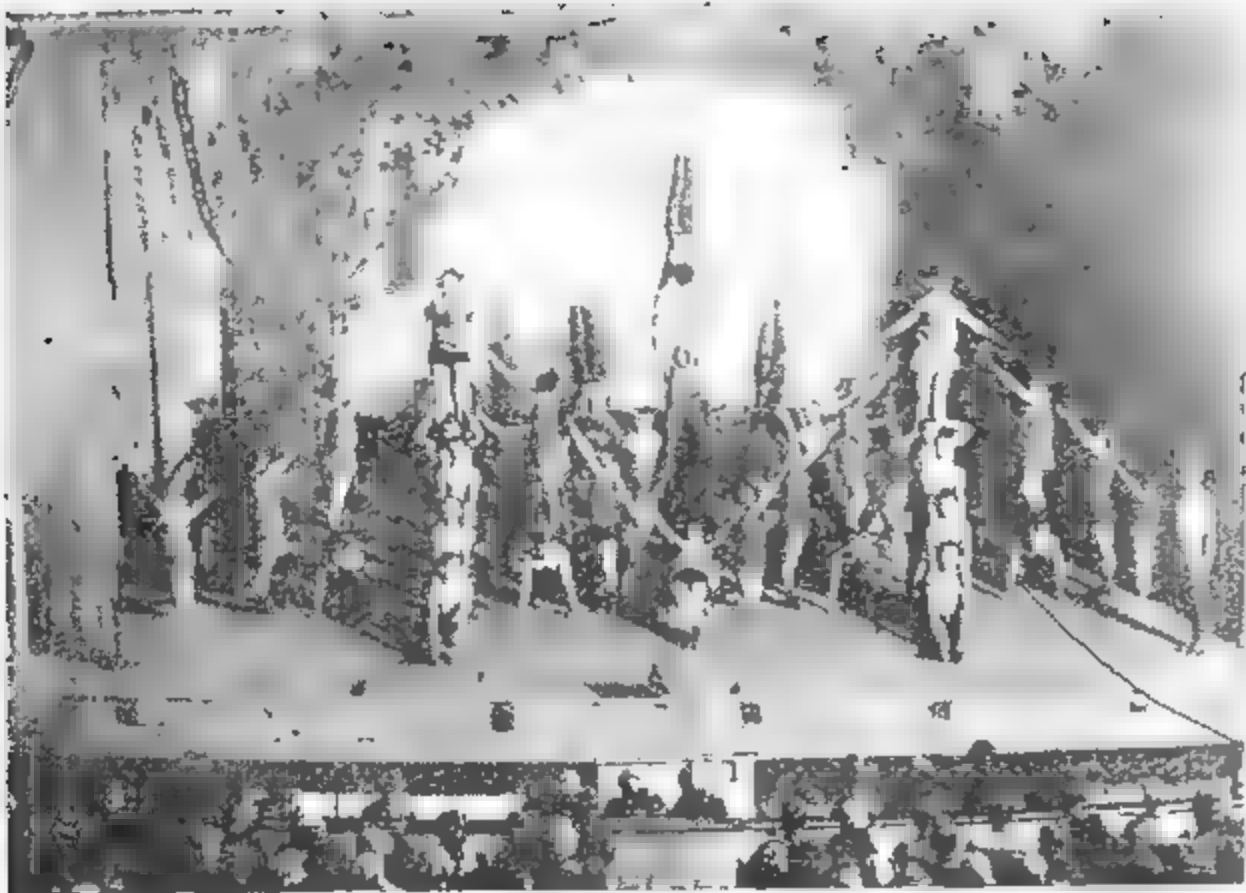
При клубе Совторгслужащих открылся новый спортзал. На торжественном заседании был отмечен ряд недостатков в спортивной работе. Сейчас кружок один из образцовых и имеет свой спортивный инвентарь, хорошего руководителя и большую посещаемость. При спортзале также открылся тир для стрелкового кружка.

XIV Окрпартконференция постановила уделять больше внимания стрелковому спорту, так как последний здесь в застое. Постановления постепенно проводятся в жизнь. При ОСФК есть платный инструктор, который руководит стрелковым спортом на Белоцерковщина. Отдельные коллективы, как Окрстатбюро, Окрисполком и т. д., проводят еженедельно соревнования по стрельбе. Отстают союзы Пищевиков, Рабземлес и Строителей.

Закаливание на лыжах (Ленинград)

Общая пирамида гимнастической секции союза металлистов (Киев)

Несмотря на то, что здесь протекает река „Рось“, а следовательно и есть каток, посещаемость катка мизерная, основной причина его—это отсутствие спортивного инвентаря. Нет лыж и коньков.

Улановский

ДНЕПРОПЕТРОВСК

Что показали обследования школ Профобра и ФЗУ.— При ОСФК организована библиотека по ФК.—Новый зал физкультуры.— Встречи с железнодорожниками-донцами

По заданию ОСФК и ОНО была организована комиссия по обследованию физкультуры в школах Профобра и ФЗУ. Комиссия выявила вопиющие безобразия со стороны администрации школ. Почти на 100% администраторы настроены враждебно к физкультуре. О ФК говорят не иначе, как с улыбкой на лице... Вот результаты обследований, выраженные в цифрах. Всего было обследовано 17 школ. ФК в группах проводится только в... одной школе, зарядка в одной школе. В остальных 15 школах ФК вовсе не проводится. А ведь обследование показало, что и необходимое помещение и даже небольшой инвентарь в школах есть. В некоторых школах по инициативе самих учащихся летом проводилась ФК. Зимой же о физкультуре заведующие и слышать не хотят.

Наконец-то в ОСФК стала функционировать физкультурная библиотека. Библиотека обслуживает инструкторов ФК и физкультурных активистов.

В порядке пятилетнего плана клубного строительства при Днепропетровском ж.-д. клубе открыт новый физкультурный зал, удовлетворяющий всем требованиям физкультурных правил, с соответствующим оборудованием. Спортивный зал, площадью 26×13 метров, при высоте 7 метров, представляет совершенно отдельное здание со специальными раздевалками, душами и кабинетом для врача.

В Днепропетровске проведены соревнования по стрельбе и шахматам между командами Екатерининской и Донецкой ж. д. 1-ое место заняла команда Екатерин. ж. д., набравшая 1114 очков из 1500 возможных.

Ответная поездка команды стрелков Екатерин. ж. д. в Харьков закончилась также победой екатерининцев.

Шахматные соревнования в Днепропетровске закончились ничьей; встреча в Харькове дала победу дончанам.

Стремовский, Зенчик

Лыжная тренировка в „Динамо“ (Харьков)

Заготовительный и закройный цех спорт-обуви Трудовой коммуны ОГПУ на ст. Большево (под Москвой)

РОСТОВ

Победа борцов и боксеров в Баку

Бакинский СФК пригласил к себе команду ростовских борцов и боксеров на товарищеские соревнования.

В первый день из девяти схваток по боксу и борьбе лишь одна закончилась в ничью, а все остальные дали победу ростовцам.

По боксу выиграли: Пасечников (Р.), Кречихин Юрий (Р.), Кречихин Борис (Р.).

По борьбе победили: Серганский (Р.), Заяц (Р.), Загоруйко (Р.), Егунов (Р.). Миссура (Р.) сделал ничью с чемпионом Закавказья Аванесовым.

Во второй день гостям пришлось встретиться с другой более сильной (сборной) командой Баку и Азербайджана.

Результаты получились следующие:

По боксу: Пасечников (Р.) сделал ничью с Толстовым (чемпионом Баку). Кречихину Борису (Р.) после трех предупреждений было засчитано поражение. Кречихин Юрий (Р.) одержал победу над Макаровым (Б.); Степанов (Р.) победил Шах-Назарова (Б.).

Борьба: Серганский (Р.), выступая с поврежденным плечом, окончил в ничью схватку с Гаджиевым. С таким же результатом окончились встречи: Удалец (Р.)—Бахчиашев (Б.); Загоруйко (Р.)—Ситнов (Б.); Дунаев (Р.)—Каберида-Эрешили (Б.), Заяц (Р.) победил Галиева; Егунов (Р.) победил Шура (Б.).

Мальцев

КОРОСТЕНЬ

У железнодорожников

Бюро физкультуры Учкпрофсожа по линии имеет 16 стрелковых кружков с охватом занимающихся в них до 450 человек. Кроме того имеется 18 кружков физкультуры с общим охватом до 950 человек.

Возросла активность организации. В воскресенье посещает спортзал в среднем до 260 человек. Ежемесячно предназначено Учкпрофсожем к отпуску на спортивный инвентарь 200 руб.

К недочетам следует отнести следующее: Учкпрофсож целый год на президиуме не заслушивал отчета Участкового Бюро физкультуры.

В декабре были проведены соревнования по волейболу между командами ж.-д. Киевского и Коростенского Учкпрофсожей. Киевские железнодорожники выиграли в женских 30:13 и 38:36 и в мужских 30:5 и 30:15.

Александров

Момент боя на рапирах в клубе строителей (Москва)

БОБРИНСКАЯ

Кружок физкультуры с... 7 занимающимися.—
„Зал физкультуры“ в разрушенном бараке.—
„Коммерсант“ Тышлер в роли завклубом

Каких результатов к началу 12-й годовщины достиг кружок физкультуры при ж.-д. рабклубе ст. Бобринская? Результаты незавидные.

Летняя работа кружка была построена исключительно на игре в футбол. В этот период физкультурников насчитывалось около 30 человек, фактически же занималось 7 человек.

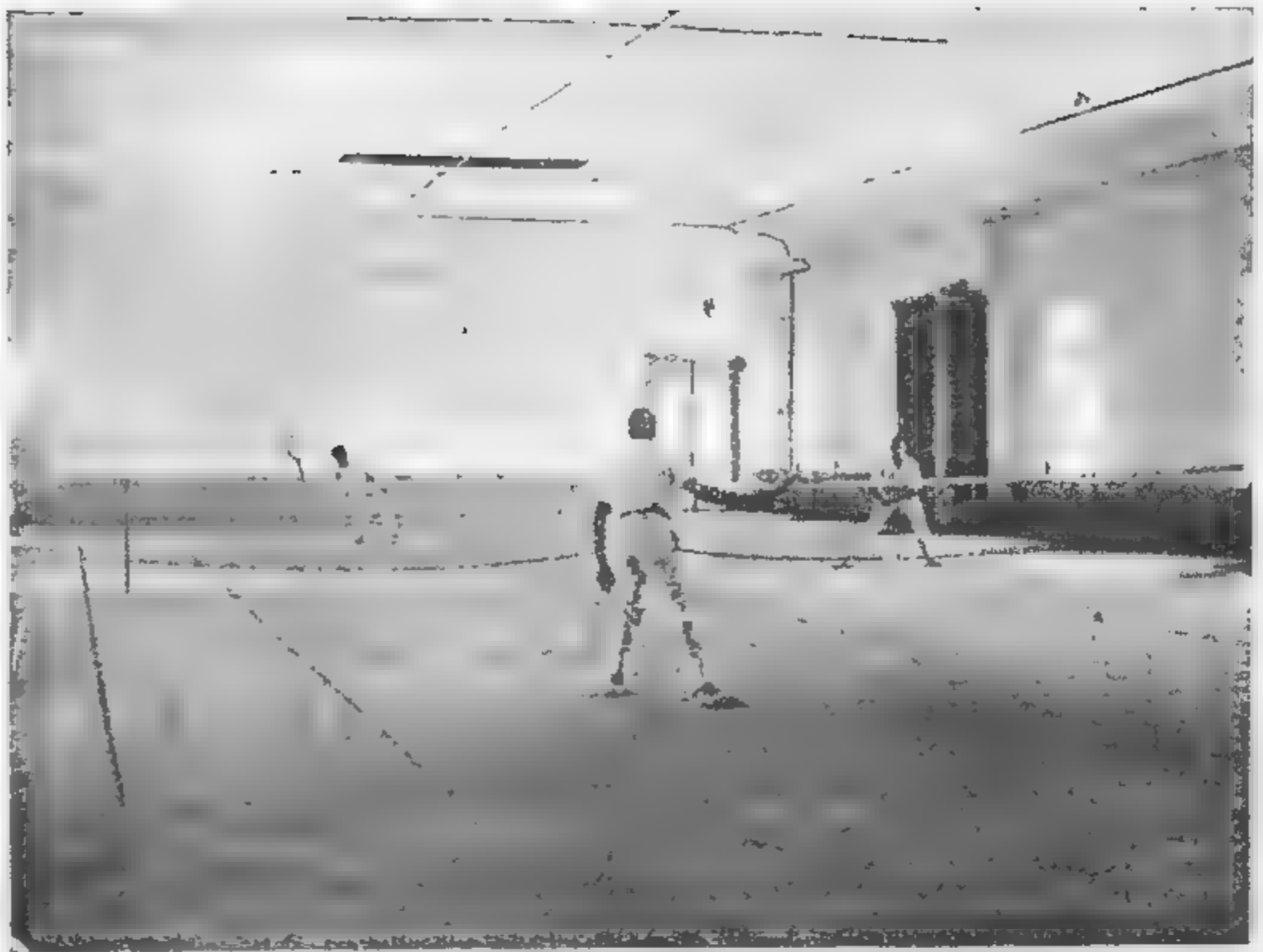
Наступила осень. Занятия проводились в барачке, так называемом „Зале физкультуры“. В нем были негодные параллельные брусья, кольца и трапеция лежали в шкафу. А турник был отдан в Бобр. Ш. Р. М. в феврале 1928 года и по сей день о нем никаких известий нет.

Что же из себя представляет „Зал физкультуры“? Окна в нем из фанеры, жести, битых стекол и просто дыр.

Вентиляция на все 100%. Крыша дырявая. Во время дождя физкультурники убивали трех зайцев, принимая ванны из чистого, свежего воздуха, водяной душ и в то же время занимаясь на снарядах.

Во всем этом виновато правление клуба, потому что оно совершенно не обращает никакого внимания на кружок ф. к. Даже сам завклуб Тышлер говорит: „Зачем нам кружок физкультуры, когда он мало выступает на сцене и не поддерживает финансовую мощь клуба. Мы не хотим тратить средства на кружок и думаем, что он скоро рассыпется“.

Так ли думает „Дорпрофсоюз Юго-Западной дороги“

Теннисный матч в манеже ВВПШ (Ленинград)

В бассейне профсоюзов (Ленинград)

ВИТЕБСК

С зимним сезоном неблагополучно.— Отсутствуют зимние помещения.— Курсы для подготовки деревенских работ-

Долгожданная зима наконец установилась. Однако каток и лыжная станция еще не готовы. До тех пор, пока не выпал снег, смету на каток не утверждали, а теперь ударили морозы — смету утвердили, но положение скверное: нет самого главного — теплушки и помещения для лыжной станции. Горсовет за все лето никак не мог выселить жильцов из дома, находящегося на катке.

Дом Физкультуры (громкое название) никак не может вместить всех желающих заниматься. Есть предположение отвести Дом Физкультуры только для 3-х союзов — металлистов, швейников и строителей, как самых многочисленных и имеющих союзных инструкторов. Остальным кружкам грозит развал — положение не из приятных. Горсовет, однако, на все просьбы и требования не может отдать бывш. синагогу под Дом Физкультуры, занятую военной частью.

Существующий сейчас Д. Ф. К. довольно прилично оборудован. Есть шведская стенка, бум, турник, лестница, брусья, кольца, трапеция, булавы, мячи и т. д. Занятия почти со всеми кружками происходят под музыку. На зиму при Учебтехкоме созданы три секции — зимнего спорта, спорт-игр и гимнастическая.

Впервые в этом году намечено провести соревнования по лыжам для старичков — свыше 28 лет, соревнования на финских санках и ходьба на лыжах без палок.

В январе при ОСФК открываются 2-хнедельные курсы подготовки деревенских работников по физкультуре.

В общем, физкультурная жизнь Витебска ширится, но мешают и очень сильно скверные условия с помещением для занятий. Это надо изжить.

Л. Бриш

КРАСНЫЙ ЛУЧ

Наше предложение Луганскому ОСФК.— На Анненском руднике.— Совторгслужащих не интересует физкультура

В Краснолучском районе в данное время по клубам союза горняков насчитывается ряд физкультурных кружков. Много работает инструкторов, но все ли благополучно обстоит там, никто не знает, и никого это не интересует. Работа не увязана с общим планом ОСФК потому, что места не получают от совета ни планов ни методических указаний. Инструкторам нет возможности часто бывать в Луганске, и большинство работает так, как ему кажется нужным.

Выход из такого положения может быть найден путем создания в нашем районе РСФК, который объединит всех инструкторов и поможет повести работу по единому плану и даст возможность улучшить качество работы по району. Окрсовет, подумай над этим предложением.

Работа кружка ф. к. при клубе Ильича на Анненском руднике в связи с приездом нового инструктора т. Шишкина значительно поднялась. Кружок уже насчитывает до 132 человек. Приступлено к занятиям со специальными группами (домохозяек и взрослых рабочих).

В ознаменование 11-й годовщины Октября при семилетней Краснолучской опорной школе создан стрелковый кружок, каковому Осоавиахим подарил малокалиберную винтовку. Физкультурники клуба ССТС и семилетки октябрьские торжества отпраздновали своими агитационно-физкультурными выступлениями.

Правление клуба ССТС мало интересуется жизнью своего кружка и в настоящее время последний прекратил занятия за отсутствием помещения.

Шишкин, Фарберов и физкультурник

СЕВАСТОПОЛЬ

Всекрымские соревнования

В текущем сезоне значительно расширена программа Всекрымских соревнований, которые будут проведены в Севастополе. Как новинка включены: пинг-понг, бокс, фехтование, спортивно-снарядная гимнастика. Кроме того, как обычно, будут проведены гири и борьба, стрельба, шахматы и шашки.

С успехом прошел в Симферополе пленум ВСФК Крыма с участием физкультурников от кружков различных районов Крыма.

Севастопольский ИНСТРОБ начал свои занятия в форме курсов для школьных инструкторов. Занятия 2 раза в неделю по 3 урока.

Четвериков

Занятия по фехтованию в клубе Вхутемаса (Москва)

Урок пластики в клубе металлистов (Ленинград)

Группа участников стрелкового соревнования в Тифлисе

ЧИСТЯКОВО

Физкультура расширяется

Несмотря на то, что условия Чистяковщины не дают широко развернуть как летние, так и зимние виды спорта, все же физкультурная работа у нас не падает, а наоборот — расширяется.

В летний период мы имели пять кружков с общим количеством до 450 чел.

С переходом на осенне-зимний сезон Райсоветом Физкультуры была проведена районная конференция физкультурников, где горняки-физкультурники обсудили работу летнего сезона и наметили ряд практических задач для работы на зиму.

Г. Нарожный

ЧЕЛЯБИНСК

Строители начали изучать бокс

При кружке ф. к. союза строителей начала работать секция бокса. Боксом занимаются более 20 человек. Интерес к новому виду спорта у Челябинских физкультурников огромный. Кружок с каждым днем пополняется новыми физкультурниками.

Варгак

ВИННИЦА

При ОСФК организованы краткосрочные курсы по физкультуре для учителей младшего концентра, рассчитанные на 42 часа. На курсы записалось 58 учителей. Посещаемость 100%. Средства отпущены ОИНО.

При Б. Р. О. организован кружок физкультуры исключительно из учителей младшего и старшего концентров. Проявлена чрезвычайная заинтересованность в области зимних видов спорта. Организована массовая закупка зимнего спортивного инвентаря.

Каток и лыжную станцию открывает в этом году первый раз в Виннице ОСФК совместно с Пролетарским Спортивным Обществом «Динамо». Каток наливной. Для этой цели Комхоз отпустил бесплатно летний сад со всеми постройками. Закуплено на 1.500 рублей зимнего спортивного инвентаря.

Яма-да-Сана

ТУЛЬЧИН

Физкультурники в роли беспризорных. — Инструктор Розин колет на голове дрова. — «Не учите меня». — Юбилейные сессии Тульчинского ОСФК

Из-за отсутствия помещения работа в городе почти не ведется. Кружки ФК существуют на бумаге, физкультурники бродят, как беспризорные — некуда прийтись, негде позаниматься.

Единственное развлечение — пинг-понг. Играют без всякой системы, нет соревнований, падает заинтересованность.

В кружке «Строителей» — процветает халтура. Занятия превращаются в репетиции к эстрадным выступлениям, а в промежутках «жмут» штангу, бульдоги и двойники.

О врачебном контроле и даже о простом осмотре — речи нет. Запомнили физкультурники — с самой весны не было. Под угрозой здоровье «строителей». Где же ОСФК?

А на эстраде инструктор кружка Розин колет на голове дрова, бьет на груди камни и раскланивается с публикой.

Инструктор Курочкин на советы физкультурников высокомерно отвечает: «Не учите меня!»

Актив рассыпается.

Организованный коллектив инструкторов редко собирается. Работа идет вяло, инструктора ею не интересуются.

В Тульчине ОСФК существует юридически. Вся работа положена на плечи ота секретаря, он же — инструктор-организатор. Тульчинские физкультурники не помнят заседания ОСФК. Оно, как юбилейная сессия, происходит раз в год.

Проведенная летом конференция физкультурников города себя не оправдала. Что проделал ОСФК по предложениям конференции? Масса ничего не знает.

Авторитет ОСФК сильно пошатнулся.

Бесследно проходят сходы, совещания, зачитываются резолюции, а сдвига в работе нет.

Нет общественного мнения вокруг вопросов физической культуры.

Возмутительно отношение профорганизаций к физкультуре: Окрпрофсовет буквально палец о палец не ударил, чтобы помочь физкультурдвижению.

А ведь VIII съезд профсоюзов прошел недавно!

„62“

ЗАПОРОЖЬЕ

Имеем Дом Физкультуры.—К зиме готовы.—На Днепрострое.—Недостатки в физкультурной работе изживаются

Бывш. синагога закреплена под Дом Физкультуры. Проведен соответствующий ремонт и оборудование дома, на что было отпущено 10.000 рублей. При Доме функционирует спортивноатлетический зал, антропометрический кабинет, кабинет для корректирующей гимнастики, показательный военный уголок, шахматно-шашечный уголок, комната отдыха, раздевалки, души и пр.

Не в пример прошлым годам, условия этого года позволяют развернуть широкую работу. Увеличенная смета ОСФК (с 3.000 до 20 тысяч) дает возможность начать культивирование тех видов, какие мало были распространены: лыжи, коньки и хоккей. В городе наливается три катка, ОСФК наливает центральный каток. Создаются лыжные станции профсоюзов.

Широко разворачивается работа по физкультуре на Днепровском строительстве. Уже втянуто и фактически участвует в работе всех секций 202 чел. Из них 45 женщин. Нужно отметить усиленный интерес взрослых. Нередко на занятия приходит отец с двумя сыновьями и женой. В данное время работают следующие секции: гимнастическая, фехтования, тяжелоатлетическая (поднятие тяжестей и борьба) и зимних видов: коньки, лыжи и хоккей. Для нужд кружка физкультуры оборудован небольшой спорт-зал, вмещающий 35 чел., для одновременных занятий. Приступлено к созданию отдельных кружков по различным участкам строительства. Для усиления агитработы создана специальная группа, проводящая работу в красных уголках и клубах.

Для руководства всей работой на строительстве создана общестроительная секция физкультуры.

В результате поднятой активом и преподавателями на собраниях, в местной и центральной прессе кампании о недостатках в работе по ф. к. в Запорожье, во всех окружных правящих органах детально обсуждался этот вопрос, особенно в ОСПС. Последний признал, что профсоюзы во главе с ОСПС не уделяли

Выступление мужской группы союза металлистов (Киев)

ляли внимания ФК, фактически ею не руководили и по настоянию ОСФК создал, наконец, секцию ФК, разверстав 10.000 руб. на строительство. Профсоюзная машина заработала, Горсовет после некоторого нажима также отпустил 5.000 руб. (нужно сказать, что ФК в Запорожье зависит главным образом от средств), а Окрисполком и РКИ нашли, что действительно пора селу преподнести ФК, что они и сделали, включив штатные единицы в крупные районы.

Бурьян и Тилин

Из статей и писем

Больные вопросы нашей физкультуры затрагивают т. Александров (Коростень) в своей статье „Мои новогодние пожелания или о некоторых наших недочетах“.

Подробно останавливаясь на малой общественности наших физкультурников, автор проводит мысль, что, принимая активнейшее участие в деле советского строительства и общественной жизни, в частности хотя бы в перевыборах советов, в хлебозаготовительных кампаниях (используя лыжные экскурсии на село), физкультурники, как полезные члены советского общества, могут претендовать на большее внимание со стороны государства (средства, постройки стадионов и пр.).

Второй недостаток — чемпионство и слабая борьба с ним. Как пример: правильная и твердая линия, взятая ВСФК Украины в отношении харьковских чемпионов-сборников — и наряду с этим срыв этой линии московским Динамо, берущим К. Фомина (переехавшего в Москву) под свою „защиту“.

Личные интересы (читай динамовские) превалируют над общественными. Общественное мнение Украины должно заставить кого следует считаться с постановлениями руководящих органов Ф. К.

Необходимо также товарищеским воздействием бороться с хулиганством физкультурников, антагонизмом из-за борьбы на первенство и т. п.

Инструктора часто берут „целевую“ установку на „цвет“ кружка, на его лучших по достижениям, чтобы на выступлениях показать „товар“ лицом, мало уделяя внимания остальной массе.

Бюро кружка часто ничего не делают, — и всем заправляет инструктор.

Дело повышения тиража ВФК — дело прежде всего самих физкультурников, а они-то слабо читают и тем более слабо пишут в журнал.

Последним недостатком т. Александров считает связь ВСФК с местами, каковая может быть осуществлена реально только путем инструкторских выездов.

В хорошем, интересном письме комсомольца Ефременко (Донбасс—Снежнянка) — „Как у нас на шахте занимаются физкультурой“ яркими штрихами нарисована жизнь, глу-

хой физкультурной провинции. Тяга молодежи к физкультуре огромная. А клуб кроме буц и футбольных мячей больше ничего не дает. Самое главное нет инструктора. „Меня — пишет автор письма — по комсомольской нагрузке прикрепили руководителем кружка, так как я занимаюсь физкультурой по книжкам... Как хотелось бы быть хорошим инструктором, хотя бы три месяца поучиться на курсах... Всю бы душу вложил в дело оздоровления нашей молодежи, которая погибает в дурных привычках, в пьянстве, половых извращениях, в затхлом воздухе тесной квартиры...“

Комсомолец Ефременко рвется к знаниям, он горит желанием отдать себя на служение физическому оздоровлению рабочего класса.

ВСФК Украины и Союз Горняков должны дать ему эту возможность.

Интересный и на наш взгляд актуальный вопрос поднимает работник Тульчина т. Сухоцкий в статье „О заочных курсах инструкторов ФК“.

Существующие условия не дают возможности развернуть сеть учебных заведений по ФК и таким образом обеспечить руководство физкультурной работой квалифицированными инструкторами в достаточном количестве, а поэтому встает остро вопрос о подготовке руководителей из физкультурного актива.

Всеукраинские курсы инструкторов ФК и другие курсы в крупных окружных центрах не могут удовлетворить спрос на квалифицированных инструкторов.

Краткосрочные курсы, семинары не заменяют эти стационарные учебные заведения.

Не так давно возникшая и широко привившаяся форма заочного обучения может и должна найти место в системе подготовки инструкторских кадров.

„Заочные курсы“, рассчитанные на год—два, смогут сыграть крупную роль в подготовке инструкторов.

Не вдаваясь в подробности значения их, установки, материальных возможностей и т. п., выдвигают настоящее предложение обсудить на страницах нашего журнала.

Редакция просит работников ФК и инструкторов высказать свое мнение по затронутому т. Сухоцким вопросу.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

В виду того, что в художественной литературе за последнее время не встречается рассказов (повестей), посвященных советской физкультуре, редакция журнала „ВФК“ решила объявить конкурс на лучший рассказ (повесть) из ф.-к. жизни.

УСЛОВИЯ КОНКУРСА

- 1) Участвовать в конкурсе могут все граждане СССР.
- 2) Рассказ (повесть) должен отражать быт и строительство советской физкультуры.
- 3) Размер рассказа 15-20 тысяч знаков.
- 4) Срок представления 15 апреля 1929 г.
- 5) Рассказ должен быть оригинальным (не переиздан и нигде не печатавшимся).
- 6) Рассказы (повести) подаются напечатанными на машинке с одной стороны листа или четко переписанными.

7) Рассказ не подписывается автором, а помечается девизом и в начале указывается на конкурсе, к рукописи прикладывается запечатанный конверт, на котором написан тот же девиз, что и на рукописи. В конверте должно быть имя и фамилия автора.

8) Несоблюдение условий конкурса ставит перед собой снятие рассказа с конкурса.

9) Премиированные рассказы будут напечатаны в журнале „ВФК“ или изданы отдельной книжкой.

ПРЕМИИ:

1-ая — 100 руб. 2-ая — 75 руб. 3-ья — 50 руб.

Кроме того редакция оставляет за собой право лучшие из рассказов поместить в журнале „ВФК“. Оплата за них будет произведена в общем порядке.

ЖЮРИ выделяется редколлегией „ВФК“.

За рубежом

Платон Ипполитов

ЗИМНИЙ СПОРТ В НОРВЕГИИ

Путевые заметки

Норвегия с ее тремя миллионами жителей вполне заслужила, чтобы ее назвать страной зимнего спорта. Мы не ошибемся, если скажем, что не меньше одной трети всех жителей, т.е. миллион норвежцев зимой катаются на коньках, бегают на лыжах и занимаются санным спортом.

Если читатель захочет узнать — а какие возрасты больше всего втянуты в зимний спорт — мы сможем смело и без ошибки ответить: Все! От мала до велика!

Такое впечатление создается, когда наблюдаешь в воскресный день поголовное „бегство“ жителей из города на снежный простор его окраин. Буквально все свободные от службы норвежцы целыми семьями покидают город и ранним утром спешат в горы, захватив с собой лыжи и санки. Легкую, удобную, спортивную одежду — свитер, широкие брюки „гольф“, шерстяные гетры и грубые толстые башмаки, сшитые из непромокаемой кожи и подбитые толстой подошвой, — вы встретите на всех спортсменах. Одинаковая спортивная одежда и на мужчинах и женщинах, стариках и детях.

Теплые воды Гольфштрома омывают берега Норвегии, благодаря чему во всей стране зимний чудный удивительно мягкий климат, к тому же богатый солнечными днями. Ни в Швеции, ни в Финляндии, ни в Дании — соседних странах — нет такого теплого и благотворного зимнего воздуха, каким обладает маленькая Норвегия. Благодаря Гольфштрому норвежцы имеют чуть ли не лучшие в мире (если не считать целебной Швейцарии с ее Давосом и Сан-Морицем и Шамони во Франции) условия зимнего спорта.

Удивительно мягкая погода и согреваемый солнцем зимний воздух позволяют конькобежцам в Норвегии удивлять спортивный мир своими феноменальными техническими результатами.

Норвежцы — лучшие в мире скоростники-конькобежцы. Большое искусство бега передается ими из поколения в поколение, от одного мирового мастера к другому. Именем их страны у нас называются специальные беговые коньки, а фабрика „Гегена“ в Осло снабжает норвежскими коньками всю Европу. Продукция этой фабрики с давних времен славится, как лучшая в мире.

Национальный вид спорта в Норвегии — конькобежный, который обожает все население страны.

Конькобежные состязания неизменно посещаются десятками тысяч страстных любителей скоростного бега на коньках, а победителей народ готов причислять к народным героям.

В дни крупных конькобежных праздников, как, например, европейское и мировое первенство, необычайное волнение охватывает любителей конькобежного спорта. Газеты, пользуясь ажиотажем своих читателей, с большой охотой уделяют первые страницы своих газет под огромные фотографии и рисунки предполагаемых победителей, подробнейшим образом обсуждая шансы того или другого фаворита. В центре внимания, конечно, стоит свой кандидат на первенство, которого норвежцы готовы носить на руках, лишь бы он выиграл первенство у конкурентов-иностранцев.

Проигрыш своих фаворитов норвежская пресса рассматривает, как потрясающие драмы и тра-

гедии, и ни в какой мере не хочет мириться с тем, что первенство, выигранное иностранцем — конькобежцем, ушло в другую страну.

Но, несмотря на свое ущемленное национальное самолюбие, норвежцы все же высоко ценят способности иностранного скорохода. В этом отношении русские конькобежцы пользуются среди норвежского населения исключительной любовью, и каждый приезд советской команды в Норвегию местные зрители — рабочие считают для себя большим спортивным праздником.

Уделяя исключительное внимание конькобежному спорту, норвежцы с не меньшей любовью заботятся о состоянии льда на катках. Все механические усовершенствования брошены на уход за льдом. Его шлифуют, поливают, строгают, лечат, накладывая ледяные заплатки, и с материнской заботливостью ухаживают за ним в ненастные дни. Машинами убирают снег, автоматическими плугами скалывают края, куда в дождливые и теплые дни гонят воду со льда.

Обычно ровная поверхность льда далеко не удовлетворяет норвежцев. Им нужна зеркальная гладь. Резиновыми движками, специальными скребками и прочими усовершенствованными снарядами они создают прекрасную ледяную поверхность, идеально ровную и гладкую.

Результаты такого ухода налицо. Исключительная поверхность льда, гармонируя с чудным норвежским воздухом, давала конькобежцам возможность скользить по льду с исключительной быстротой, не зная усталости. Мировые рекорды скорости — частые гости конькобежных соревнований в Норвегии.

Особенно удачное выступление конькобежца долгие годы остается в памяти норвежцев. Они десятки лет не расстаются с выдающимися событиями на льду и способны вспоминать героя-конькобежца спустя 15—20 лет. Так, наши скороходы, побывавшие в Норвегии за время только что прошедших сезонов, не раз подвергались расспросам о нашем соотечественнике Н. Струнникове, успехи которого в 1910 и 11 г.г. вскружили головы норвежцам. Очевидцы побед Струнникова, выигравшего два мировых, два европейских первенства и установившего один мировой рекорд на 5.000 м. — 8 м. 37,2 с., с большой охотой рассказывали подробности его триумфов, смакуя каждый эпизод и, видимо, доставляя себе далекими воспоминаниями большое удовольствие.

Но не только официальные выступления в соревнованиях запоминались норвежцами: свидетели тренировок русских скороходов были в восторге от резвости „русачков“. В 1923 году газеты писали о чудной тренировке Я. Мельникова, чуть ли не побившего мировой

рекорд на 5.000 м., а П. Ипполитов выслушивал от одного норвежца лестные отзывы о своей тренировке... 14(!) лет тому назад.

Ради возможности побывать на мировом или европейском первенстве норвежцы-зрители — готовы покрыть сотни километров путей сообщения — землей, водой и воздухом, — лишь бы лишний раз посмотреть и пережить напряженнейшую борьбу высокоодаренных и блестяще вытренированных мировых скороходов. Бывает и так, что на трибунах конькобежного

Прыжок на лыжах (Норвегия)

соревнования размещался десяток тысяч зрителей в то время, как во всем городе, где проводится первенство, едва насчитывалось пять тысяч жителей. Больше половины присутствующих на соревновании зрителей приезжали со всех концов страны посмотреть интересное спортивное событие национального спорта.

Так норвежцы любят конькобежный спорт.

Лыжный спорт у норвежцев также занимает почетное место среди остальных видов зимнего спорта. Норвежцы такие же „неисправимые“ лыжники, как и конькобежцы.

Не меньшей любовью у норвежцев пользуются знаменитые прыжки на лыжах. В этой отрасли они являются непревзойденными мастерами.

Прекрасные горные условия, везде и всюду разбросанные по всей стране, как бы соблазняют увлекаться горно-лыжным спортом. И они увлекаются сами и увлекают за собой многих последователей.

Совершенствуясь в технике, норвежские прыгуны достигли головокружительных результатов. Смелый прыжок свыше 60(1) метров стал обычным явлением в крупных соревнованиях, а рекордные прыжки перевалили за 70 метров.

Лететь по воздуху с увеличивающейся быстротой вниз с такой высоты, удержаться на лыжах и скатиться на них к подножию громадной горы — по меньшей мере спортивный подвиг, требующий большой техники и, мы бы сказали, отчаянной смелости.

Лучших результатов в прыжках на лыжах добивается молодежь от 18 до 21 года, но в прыжках участвуют и подростки 14 лет и 55(1)-летние старики. Пишущему эти строки лично пришлось наблюдать смелый прыжок лыжника, лета которого перевалили на вторую полусотню, о чем свидетельствовала подробная программа. Прыжок был что-то около 35 метров при наилучшем результате прыжка в 53 метра.

На ежегодно устраиваемых грандиозных прыжках на Холменколлене в столице Норвегии г. Осло обычно принимают участие около 300(1) прыгунов, из них каждому дается по 3 прыжка. На это редкое по красоте и грандиозности зрелище тысяч прыжков идет смотреть полгорода и проводит на состязаниях весь день.

Путешествуя зимой по Норвегии, из окна вагона можно наблюдать, как ребята устроят на горах самодельные трамплины и с большой смелостью скатываются на лыжах по крутому склону горы; подпрыгивают на снежном трамплине и прыгают вниз, подобно птицам махая в воздухе руками.

Дорога для саней (около 5 кил.) на горе Холменколлен (Норвегия)

С неменьшим увлечением норвежцы катаются с гор на узких саночках. Все та же гора Холменколлен прекрасно служит горно-санному спорту. С ее вершины до подножия лежит 5-тикилометровый путь. Внезапные повороты, крутые спуски чередуются на всем пути, дорога которого змеей извивается среди хвойного леса.

Бесстрашно с'езжают с горы даже дети, с большим искусством управляя узкими санками посредством длинного шеста. Задний пассажир крепко держит один конец шеста под мышками, а другим концом упирается в дорогу и ловко управляет быстрыми санками, с большой точностью направляя их по извилистой дороге.

На санках устраивают соревнования на быстроту спуска. В них принимает участие в большинстве случаев молодежь.

Норвежцам — большим охотникам зимнего спорта — иногда приходится долго ждать зимы, — зимы настоящей с пушистым снегом, с изрядным морозцем. Волна тепла среди зимы очень часто уничтожает снежный покров, и норвежцы как „манны небесной“ с нетерпением ожидают снегопада. Снега у них значительно меньше, нежели у нас в Союзе в центральных губерниях, не говоря о севере.

На коньках, на лыжах и на санках норвежцы проводят всю зиму. Нам только придется позаимствовать у них технику владения зимним спорт-инвентарем и пользоваться своей продолжительной и снежной зимой, укрепляя и закалявая свое здоровье.

РАБОЧИЙ СПОРТ

Германия

Зимний праздник рабочего спортивного гимнастического союза был проведен с 29 декабря по 2 января в Иогансбург-штадте, маленьком городке на саксонско-богемской границе, имеющем всего около 5.000 жителей. В программу праздника были включены: бег на лыжах на 12 и 20 кил. для взрослых, на 5 и 8 кил. для подростков и на 4 кил. для женщин и детей 12—14 лет, фигурное катание на лыжах, катание на санках и т. д. В празднике принимали участие школьники от 12 лет. Под новый год было проведено факельное шествие, в котором принимало участие несколько тысяч человек.

Школа для преподавателей гимнастики в Канаде

Недавно основанная канадская рабочая спортивная организация открыла школу для подготовки преподавателей гимнастики. Цель этой школы — способствовать распространению физического воспитания среди рабочих Канады. Для сбора денег на устройство этой школы создан Всеканадский Комитет, в котором участвуют представители английских, европейских, финских, украинских и болгарских рабочих. Обучение рассчитано на два месяца. Преподавание состоит из двух частей — теоретической (анатомия и физиология) и практической (шведская и датская гимнастика, инструкторские занятия, подача первой помощи).

Большинство слушателей из Северного Онтарио и Торонто, но есть приехавшие из горнозаводских и фермерских районов и с далекого Запада.

Рабочий спортивный праздник в Голландии

Нидерландский рабочий спортивный союз (входящий в ЛСИ) насчитывает в настоящее время около 5.000 членов. На спортивном празднике во время второго с'езда в Гааге присутствовало 2.000 спортсменов. Были представлены все виды физических упражнений. Дети показали вольные движения; женщины, девушки и мужчины провели зарядовую гимнастику; затем состоялись легкоатлетические соревнования, футбольные и баскетбольные матчи и водные состязания. Подобные праздники являются для Голландии, где рабочий спорт существует еще недавно, большой новостью.

Детский праздник плавания в Австрии

Венский рабочий кружок плавания устроил второй праздник плавания для детей. Задолго до начала помещения, где происходил праздник, было переполнено детьми. После демонстрации разных способов плавания в воде был устроен хоровод детей, плавание группами, ватер-поло, битва на воде и т. д. Особенный восторг детей вызвали прыжки с вышки.

Вторая Олимпиада ЛСИ и эсперанто

В связи с намеченной в 1931 году в Вене второй Олимпиадой Социалистического Рабочего Спортинтерна (ЛСИ) Австрийский Союз Эсперантистов предполагает обучить эсперанто 10.000 рабочих-спортсменов, чтобы дать им возможность объясняться с иностранными рабочими-спортсменами.

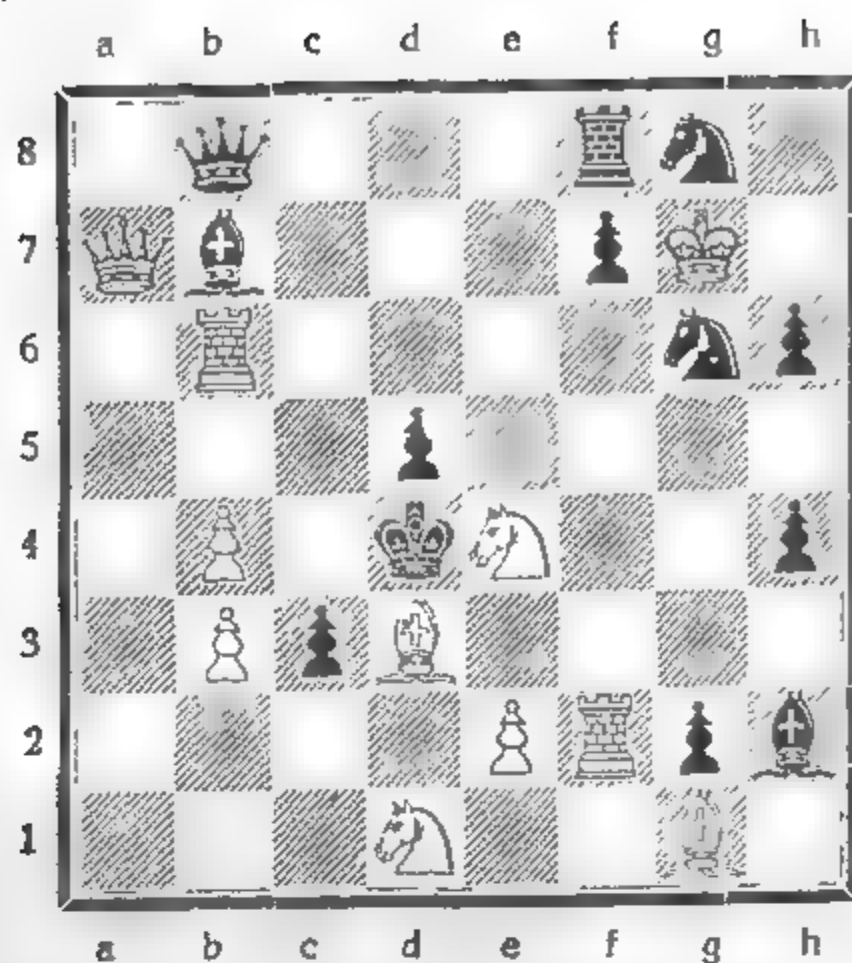

шахматы

Под редакцией А. А. АЛЕХИНА

№ 1

№ 2

Задача № 1 — О. Вотруба

(II приз на конкурсе „Kagans Schachnachrichten“)

Белые: Kpb7, Фа7, Лб6, f2, Cd3, g1, Kd1, e4, nb3, b4, e2 . . . (11)

Черные: Kpd4, Фб3, Лf8, Сб7, h2, Kg6, g8, п. c3, d5, f7, g2, h4, h6 (13)

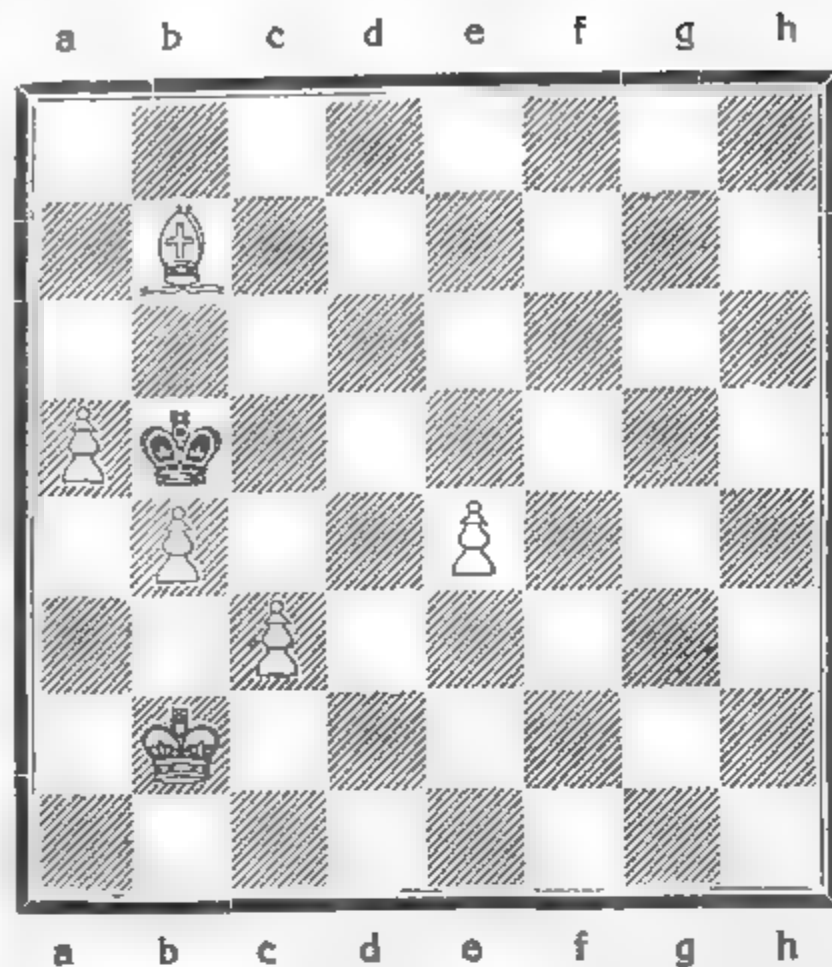
Мат в 2 хода

Задача № 2—В. М. Калины—Киев („Deutsche Schachzeitung“ 1928 г.)

Белые: Kpb2, Сб7, п.а5, b4, c3, e4 . . . . . (6)

Черные: Kpb5 . . . . . (6)

Мат в 4 хода

НА УКРАИНЕ.

Харьков. Заканчиваются финалы межклубковых командных турниров.

В классе „А“ борьба за первые места идет между командами Будинка Освіти, Донецких и Южных ж. д. В классе „Б“ первое место обеспечено ком. Клуба Пролетстуда; конкурентами на ближайшие места являются ком. Д.В.У. и клуба Политэмигрантов; наконец, в классе „В“ наибольшие шансы на занятие классных мест имеют ком. ф-ки Тинякова, Школы ВУКАИ и кл. Политэмигрантов (2-я ком.).

В шашечном турнире класса „А“ первенство завоевала ком. клуба им. Ильича, игравшая в составе мастера Бакуменко, Перельмана 1, Черкашина, Рубинштейна, Перельмана 2, Ермакова, Алистратова и Щарапова. На второе место в этом турнире вышла ком. клуба Вукопспилки.

Приводим две партии из этих состязаний. Партия № 1. Дебют ферзевых пешек. Играна в финале класса „А“, 9/XII 28 г. Белые — В. А. Терещенко (Харьк. Тех. Инст.). Черные — В. Г. Кириллов (Будинка Освіти) 1. d2—d4 d7—d5, 2. c2—c4 e7—e6, 3. K b1—c3 c7—c6, 4. e2—e3 (на 4. K f3 могло бы последовать d:c4 с игрой на удержание пешки. Прямого опровержения этого варианта белыми до сих пор не найдено) f7—f5, 5. Sc1—d2 (в данной дебютной стадии совершенно излишний ход. Следовало, конечно, предварительно развить королевский фланг) Kg8—f6, 6. c4—c5 ? Kb8—d7, 7. f2—f4 c8—e7, 8. b2—b4 0—0, 9. Kgl—f3 Kf6—e4, 10. Kc3:e4 (Следовало играть Cf1—d3. После хода в тексте белые получают очень плохую партию) f5:e4, 11. Kf3—e5 Kd7:e5, 12. d4:e5

(после f:e5 белые не могли бы рокировать ни в ту, ни в другую сторону) a7—a5l, 13. a2—a3 b7—b6, 14. Lal—cl a:b4 (еще сильнее, по видимому, теперь, когда поле c1 отнято у белого ферзя, d5 d4). 15. a3:b4 Sc8—d7, 16. Cf1—e2 Ла8—a2, 17. 0—0 Фd8—a8, 18. Ce2—g4 b6:c5, 19. b4:c5 Фа8—a3, 20. Лс1:c3 Фа3—b2, 21. Лf1—f2 Ла2—a1, 22. Лс3—cl Лf8—a8, 23. Лf2—f1 Ла1—a2, 24. Лс1—b1 Фb2:d2, 25. Фd1:d2 Ла2:d2, 26. Лb1—b7 Ла8—a2 (завязывается острая борьба, в которой все шансы на стороне черных), 27. Сg4—h3 Ce7:c5, 28. Лb7:d7 Sc5:e3+, 29. Kpg1—h1 Лd2—f2, 30. Лf1—b1 Лf2—b2, 31. Лb1—f1 Ce3—b6, 32. Ch3:e6+ Kpg8—f8, 33. Лd7—f7+ Kpf8—e8, 34. Лf7:g7 Сb6—d4, 35. h2—h4 e4—e3, 36. Лf1—cl e3—e2, 37. Kph1—h2 Cd4—e3, 38. Лс1:c6 Ce3:f4+, 39. Kph2—h3 Ла2—a3+, 40. Kph3—g4 Ла3—g3+, 41. Kpg4—f5! Лb2—b8, 42. Лg7:h7 Cf4:e5! (отражает все угрозы), 43. Лс6—cl Ce5—c3, 44. Ce6:d5 Лb8—b5, 45. Kpf5—f4 Лb5:d5, 46. Kpf4:g3 Лd5—d1. Белые сдались.

Партия № 2. Дебют ферзевых пешек Белые—Желяев А. (ИНХОЗ).

Черные—Воронец М. (Южные ж. д.).

1. d2—d4 d7—d5, 2. c2—c4 Kg8—f6, 3. c4:d5 Kf6:d5, 4. e2—e4 Kd5—f6, 5. Kb1—c3 e7—e6 (?) (здесь сильнее e7—e5 с тем, чтобы в случае d:e5 ответить 6... Ф:d1+ и на 7 Kp:d1 Kf6—g4. Теперь же у белых получается, определенно лучшая партия). 6. Sc1—g5 Cf8—e7, 7. Kgl—f3 0—0, 8. Cf1—d3 Kb8—d7, 9. Фd1—c2 h7—h6, 10. h2—h4, c7—c5, 11.. Сg5—e3 b7—b6, 12. 0—0—0 c5—c4 (едва-ли солидная жертва пешки) 13. Cd3:c4 Ce8—b7, 14. Sc4—d3 Ла8—c8, 15. Kpcl—b1 a7—a6, 16. Фс2—e2 b6—b5

17. e4—e5 Kf6—d5, 18. Kc3:d5 Сb7:d5, 19. Ce3—d2 b5—b4, 20. Лd1—cl Фd8—a5, 21. Cd3—c4 Kd7—b6, 22. Sc4:d5 Kb6:d5, 23. g2—g4 (ненужный ход. Играя Фе2—d3 белые в конце концов использовали бы свое материальное преимущество) Kd5—c3 +!, 24. Cd2:c3 (на b2:c3 последовало бы b4:c3 и в случае отхода слона—25... Лсb8+ с последующим Лb8—b2) b4:c3, 25. b2—b3 Ce7—a3 (гораздо сильнее было продолжать атаку посредством Фа5—a3, после чего положение белых становилось крайне затруднительным), 26. Лс1—c2 Лс8—b8, 27. Фе2—d3 Са3—b2, 28. g4—g5 (ходом Kf3—d2 белые отражали атаку) Лb8:b3, 29. Kf3—d2 Фа5:a2+, 30. Kpb1:a2 Лb3:a3, 31. Кра2—b1 Ла3—a1X.

Большой шахматный чемпионат начнется во второй половине января. К участию в нем персонально приглашена вся харьковская 1-ая категория. Одновременно с шахматным чемпионатом будет происходить и шашечный. Вероятный состав этого последнего: т. т. Адаскин, Белкин, Мильнер (ХТИ), Романов, Риммер, Кролевский, Вербицкий (Кр. Вукопспилка), Ильинский, Перельман, Перельман 2 (кл. им. Ильича), Гуслиц, Твердохлебов А. (зав. Серп и Молот), Симхович (6-ая табачная ф-ка), Додинов. Оба чемпионата будут происходить в Центр. Показ. Шах. Кружке. Турнирные дни — воскресенье и среда.

Во Всеукраинском турнире по переписке на первенство окр. ш/ш секций началась игра в первой группе турнира. В этой группе участвуют шахсекции харьковского, николаевского, полтавского, прилукского, уманского, глуховского, луганского, тульчинского и шевченковского ОСФК.

ПОЧТОВЫЙ ЯЩИК

С настоящего номера журнала вводится постоянный отдел „Почтовый ящик“.

В этом отделе будут помещаться ответы на все вопросы, интересующие читателей.

С № 2 журнала в данном отделе будут помещены технические советы и консультации по всем отраслям физической культуры.

Редакция „ВФК“

1. Инструктору ПЛО

Ответ по интересующему В вопросу может быть сообщен лишь в следующем №-ре журнала после получения соответствующих разъяснений.

2. Преподавателю физкультуры (Житомир)

Не следует придергиваться только кривой, яко слепой стены. Разумное варьирование физкультурного материала оживляет уроки физкультуры, что особенно необходимо в старшем концентре. Дело не в нарушении кривой, а в том, что при про-

ведении спорта игр участвует лишь часть, а не вся группа. Поэтому в уроки следует вводить лишь элементы спортигр, — тогда принимает участие вся группа. Об этом же определенно высказалась I Всеукраинская Научно-Методич. конференция (см. резолюцию стр. 17).

3. К. С. Кузнецову (Гуты)

Редакция не в состоянии в краткой заметке дать ответ на все В/вопросы. Рекомендуем литературу: Кальпус — Физкультура для всех. Блях — Индивидуальная гимнастика.

С тяжестями можно начинать работу при условии безупречного состояния сердца и легких от 1/4 собственного веса.

4. Преподавателю физкультуры т. Хлоеву (Новгород-Северск)

Экскурсанты и туристы могут пользоваться лишь литерами в 50% скидки. 100% литера для них выдана быть не может. Если желаете совершить экскурсионную поездку, сделайте заранее заявку через местный Окрсвет Физкультуры в Тур-Бюро ВСФК УССР, откуда получите инструктивные указания.

ПРАВЛЕНИЕ:
Москва, Пятницкая ул., д. № 37.

ГЛАВНЫЕ КОНТОРЫ:
Ленинград, наб. Л. Шмидта, 14.
Архангельск, ул. П. Виноградова, 82.
Одесса, ул. Лассалы, 2.
Владивосток, Набережная улица.

РАЙОННЫЕ КОНТОРЫ:
Закавказская — Тифлис, Семипалатинская — Семипалатинск, Омская — Омск, Н.-Николаевская — Н.-Николаев, Хабаровская — Хабаровск, Манчжурская — Харбин, Ср.-Азиатская — Ташкент, Белорусская — Минск, Нижегородская — Н.-Новгород, Оренбургская — Оренбург, Харьковская — Харьков, Киевская — Киев, Уральская — Свердловск.

Означенные конторы объединяют собой 200 агентств.

Отделения и представительства во всех крупных портах и городах загранич.

ТЕЛЕФОНЫ:
Упр. конторой 19-52
Зая. операт. отделом . . . . . 38-25.
Общий . . . . . 5-15.

С. С. С. Р.

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО „СОВТОРГФЛОТ“ „СОВЕТСКИЙ ТОРГОВЫЙ ФЛОТ“

Учредители Н. К. П. С. и Н. К. В. Т.

— 00 —

ХАРЬКОВСКАЯ РАЙОННАЯ КОНТОРА И ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО ПРАВЛЕНИЯ НА УКРАИНЕ
Харьков, ул. К. Либкнехта, дом № 3.

Поддержание срочных товаропассажирских линий между портами:

- 1) Черного, Азовского и Белого морей.
- 2) Черного моря и Ближнего Востока.
- 3) Ленинграда с Лондоном, Гамбургом и Штеттином (пароходы оборудованы рефрижераторами)
- 4) Поддержание рейсов между Черным морем и Дальним Востоком

Перевозка грузов между портами СССР и загранич.

Транспортирование грузов по всей территории СССР и загранич.

Хранение товаров на собственных оборудованных складах.

Выполнение таможенных обязанностей по экспорту и импорту.

КООПЕРАТИВНЕ

Виробничо-Збутове Т-во Інвалідів-посадників

„ІНКООПОСАД“

при Харківському ОКРІКО

Посадочное производство и покупает разные Кооптовары.

Частное Акционерное О-во

„ФРУКТООВОЩЬ“

ХАРЬКОВ,

Центр. Коммун. рынок, фруктовые ряды

Для телеграмм:

ХАРЬКОВ—„ФРУКТООВОЩЬ“

Для грузов:

Харьков-город Южных, Акц. О-ву „Фруктоовощь“

ХАРЬКОВСКОЕ

Промыслово-Кредитное Кооперативное Т-во

„ССУДКООП“

объединяет кустарей-одиночек, проводит все банковские и товаро-комиссионные операции.

Адрес:

2-й Советский переулок, № 2.
Телеф. 34-16 и 32-66.

ВСЕУКРАИНСКОЕ АКЦИОНЕРНОЕ
ФИЛАРМОНИЧЕСКОЕ ОБЩЕСТВО

„У К Р Ф И Л“

С 15-го ДЕКАБРЯ с/г.
ОТКРЫТ МАГАЗИН

МУЗЫКАЛЬНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ

Харьков, ул. 1-го Мая, д. № 6.

ИМЕЕТСЯ БОЛЬШОЙ ВЫБОР НАРОДНЫХ и ДРУГИХ МУЗЫКАЛЬНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ, А ТАКЖЕ ПРИНАДЛЕЖНОСТЕЙ К НИМ, ПРЕИМУЩЕСТВЕННО СОБСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА

Покупка и прием на комиссию разных музыкальных инструментов. Ремонт пианино, роялей и др. музык. инструментов.

С. С. С. Р.

Акционерное Промышленно-Экспортное О-во

„ПРОМЭКСПОРТ“

Всеукраинская контора.

г. Харьков, площадь Тевелева, № 29.
Телеф. № 12-57

ТРЕБУЙТЕ
НАИЛУЧШИЕ

ТУАЛЕТНЫЕ МЫЛА, ОДЕКО-
ЛОН, ДУХИ и КОСМЕТИКУ

ПРОИЗВОДСТВ

ЛЕНЖЕТ'а и ХИМКОМБИНАТ'а

Генер. предст. Масложирсиндиката

Кооперативно-Виробниче Збутове Т-во Інвалідів

„КОЖЕВНИК“

производит разные кожевенные заготовки, продажа кожтоваров и сапожных принадлежностей.

Харьков, ул. Энгельса, № 29/32.

ВСЕРОССИЙСКАЯ АССОЦИАЦИЯ
ДРУЗЕЙ МЕЖДУНАРОДНОГО ЯЗЫКА

ИДО

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ПРАВЛЕНИЕ:
Москва, 9, почтов. ящик 321.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЯЗЫК — ОРУДИЕ СМЫСЛЫ С МЕЖДУНАРОДНЫМ ПРОЛЕТАРИАТОМ.

РАБОЧИЕ И СЛУЖАЩИЕ, изучайте международный язык ИДО, это поможет закреплению международной солидарности трудящихся, это расширит ваши познания и поднимет культурный уровень.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЯЗЫК ИДО (научно усовершенствованное эсперанто) ЛЕГКО И БЫСТРО ВЫ ИЗУЧИТЕ:

по полному самоучителю „ИДО ДЛЯ РАБОЧИХ“ 1 руб. * по книге для чтения „ХРЕСТОМАТИЯ ИДО ДЛЯ РАБОЧИХ“ 60 к.

Оба учебника разреш. Государствен. Ученым Советом (ГУССо'м) НКП

ПОДПИСЫВАЙТЕСЬ НА РАБОЧИЕ ИДО-ЖУРНАЛЫ

„REVUE INTERNACIONA“ („Международное Обозрение“). Ежемес. иллюстр. рабочий журнал на языке ИДО. На год 1 руб. 50 коп.

„NIA VOYO“ („Наш Путь“). Иллюстрированный политико-литературно-научный журнал на языке ИДО. На год 2 рубля.

„MARXISTA IDO-BIBLIOTEKO“ („МАРКСИСТСКАЯ ИДО-БИБЛИОТЕКА“). Каждый номер 35 коп.

Вышел из печати: РУССКО-ИДО-СЛОВАРЬ Н. Карманова, с предисловием члена Исполкома Коминтерна тов. Сен-Катайма. Словарь содержит свыше 20.000 слов. Цена 3 руб.

Заказы и деньги направ. по адр.: 1. МОСКВА, 9, Почт. ящ. 321. Всероссийская Ассоциация ИДО. 2. ХАРЬКОВ, пер. Ворошилова, 6. Докт. Ульянову И. М.

ЛИТЕРАТУРА ВЫСЫЛАЕТСЯ ПО ПОЛУЧЕНИИ ДЕНЕГ. С положенным платежом — на 30 коп. дороже.

БЕСПЛАТНО: организация групп, заочное обучение, консультация, справки по вопросам о междунар. яз. ИДО (научно-усовершенствованное эсперанто)

ПРИ ХАРКІВСЬКОМУ ВИКОНАВЧОМУ КОМІТЕТІ

КОНСУЛЬТАЦІЙНО-ПРОЕКТОВЕ БЮРО

(м. Харків, Спартаківський пров., 6/2. Телеф. № 36-52).

Участь бере 80 професорів, інженерів та архітекторів.

Складання проектів, кошторисів і розрахунків різних будівель, проведення експертиз, складання дефектових актів, ескізів та інш. даних згідно з вимогами Орендового Управління. Проектування та виконання різних скульптурних робіт, технічний догляд за виконанням будівельних робіт.

ФОТО-ЛАБОРАТОРІЯ

приймає замови на виконання всіляких фото-робіт

ПРИ ХАРЬКОВСКОМ ОКРУЖНОМ ИСПОЛНИТЕЛЬНОМ КОМИТЕТЕ

КОНСУЛЬТАЦИОННО-ПРОЕКТНОЕ БЮРО

(г. Харьков, Спартакровский пер., 6/2. Телеф. № 36-52).

Участье принимают 80 профессоров, инженеров и архитекторов.

Составление проектов, смет и расчетов всякого рода сооружений, производство экспертиз, составление дефектных актов, эскизов и проч. данных согласно требований Арендного Управления. Проектирование и исполнение всякого рода скульптурных работ, технический надзор за выполнением строительных работ.

ФОТО-ЛАБОРАТОРИЯ

принимает заказы по выполнению всякого рода фото-работ.

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО СТРОИТЕЛЬНОЙ ИНДУСТРИИ „ИНДУСТРОЙ“

Акционерный капитал — 5.000.000 р. ★ Район действия — С. С. С. Р.

ИНДУСТРОЙ выполняет работы по постройке коксохимических и динамовых заводов, электростанций, сахарных заводов, фабрик и всевозможных заводов как тяжелой, так и легкой индустрии, железобетонных хлебных элеваторов, образцовых научно-лечебных сооружений, новейших рабочих поселков, клубов, театров и др.

ИНДУСТРОЙ имеет специальную проектную контору.

ИНДУСТРОЙ при выполнении всех работ широко применяет механизацию и стандартизацию работ, имея специальное импортное оборудование.

ИНДУСТРОЙ при постройке железобетонных сооружений применяет новейший американский метод „Абрамса“ подбора состава и консистенции бетона, дающий увеличение прочности и удешевление стоимости.

ИНДУСТРОЙ при постройке железобетонных элеваторов применяет ползучую опалубку (джеки и иоки), увеличивающую быстроту выполнения и удешевление работ.

ИНДУСТРОЙ выполняет крупнейшие специальные железные конструкции.

ИНДУСТРОЙ выполняет все санитарно-технические работы (отопление, вентиляция, канализация, водопровод).

ИНДУСТРОЙ выполняет гидротехнические сооружения.

ИНДУСТРОЙ все работы выполняет как из собственных материалов, так и из материалов заказчика.

ИНДУСТРОЙ имеет собственные кирпичные заводы и бетонитовые мастерские.

При условии своевременного заключения договоров и предстоящему строительному сезону, **ИНДУСТРОЙ** гарантирует заказчиков как за качество выполнения работ, удешевление стоимости, так и своевременность исполнения.

ПРАВЛЕНИЕ ИНДУСТРОЯ:

Председатель Правления Кириченко.

Зампредправления Всеволожский.

Член Правления, технич. директор Нероветский.

Член Правления Чайко.

Член Правления Вакулов.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА БОЛЬШОЙ ДВУХНЕДЕЛЬНЫЙ ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ ПОПУЛЯРНЫЙ, РАБОЧЕ-КРЕСТЬЯНСКИЙ ЖУРНАЛ „ПУТЬ К ЗДОРОВЬЮ“ НА 1929 ГОД

С ПРИЛОЖЕНИЕМ ДВУХНЕДЕЛЬНИКА „ЗА ТРЕЗВОСТЬ“ ОРГАН ВСЕУКРАИНСКОГО АНТИАЛКОГОЛЬНОГО ДВИЖЕНИЯ

Орган Наркомздрава УССР
5-й год издания

Подписная цена на оба журнала 3 р. 60 к. в год, на полгода — 2 р., на 3 мес. — 1 р. Отдельные номера 20 к.

В 1929 ГОДУ ПОДПИСЧИКИ ПОЛУЧАТ:

24 номера журнала „ПУТЬ К ЗДОРОВЬЮ“ Вступая в пятый год своего существования, „ПУТЬ К ЗДОРОВЬЮ“ будет выходить два раза в месяц, сохраняя при этом свой прежний объем и программу.

24 номера журнала „ЗА ТРЕЗВОСТЬ“ ЖУРНАЛ „ЗА ТРЕЗВОСТЬ“ ставит своей задачей помочь антиалкогольному движению, которое все шире захватывает теперь нашу страну. — В ЖУРНАЛЕ БУДУТ помещаться статьи и очерки по следующим отделам: Работа ячейки антиалкогольного общества. Влияние алкоголя на здоровье человека. Алкоголь и труд. Алкоголь и семья. Борьба с пьянством в СССР и на Украине. Антиалкогольная работа в школе и через школу.

ПЕРЕСТРОЙКА ВСЕЙ ЖИЗНИ, ТРУДА, БЫТА НА НОВЫХ, ЗДОРОВЫХ, ТРЕЗВЫХ ОСНОВАНИЯХ — ВСЕМИРНОЕ СОДЕЙСТВИЕ ДЕЛУ КУЛЬТУРНОЙ РЕВОЛЮЦИИ — ЭТИ ЗАДАЧИ СТАВЯТ СЕБЕ ЖУРНАЛЫ „ПУТЬ К ЗДОРОВЬЮ“ И „ЗА ТРЕЗВОСТЬ“.

В каждой семье, в каждом клубе, в каждом завкоме и местном, в каждой антиалкогольной ячейке, в каждой библиотеке, и в каждом медицинском учреждении должен быть журнал „Путь к здоровью“. ПРИЛОЖЕНИЕ „БИБЛИОТЕКА САНПРОСВЕТА“ И ЖУРНАЛ

40 книжек за доплату 4 р. 50 к. В отдельной продаже эта библиотека стоит 6 р. 25 к. Список брошюр будет опубликован в журнале „Путь к здоровью“. ВНИМАНИЕ! Подписчики „Путь к здоровью“ пользуются правом на приобретение всех изданий и плакатов „Научной Мысли“ на сумму до 30 р. со скидкой 25 проц. Особые талоны будут высланы с первым номером журнала. Подписка на журнал „За Трезвость“ отдельно не принимается. Допускается рассрочка платежа. Пробный № выс. бесплатно. ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ: Харьков, ул. Свободной Академии, 6/3, изд-во „Научная Мысль“ и во всех почтовых учреждениях СССР.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТУ НА 1929 РІК

НА ЖУРНАЛ

„СЛУЖБОВЕЦЬ“

Орган ВУК'у та Харківської Окрфіліт спілки радгоспслужбовців. * Виходить чотири рази на місяць.

СЛУЖБОВЕЦЬ всебічно обслуговує спілкові організації, вміщуючи провідні статті на політичні та на професійні теми, висвітлюючи життя спілки й роботу її організації.

СЛУЖБОВЕЦЬ боронить інтереси різних груп спілкової маси, викриваючи всякі ненормальності в умовах роботи службовців, в оплаті їхньої праці, в прийманні на роботу то-що.

СЛУЖБОВЕЦЬ містить художні твори українських письменників (оповідання, нариси, вірші, фейлетони, гуморески то-що), дає сторінку українознавства, статті про кіно та театр, а також сторінку розваги.

СЛУЖБОВЕЦЬ дає бібліографічний матеріал професійної й художньої літератури, має спеціальний юридичний відділ.

ПЕРЕДПЛАТА НА ЖУРНАЛ	
На рік	4 карб.
6 місяців	2 карб.
3 місяці	1 карб. 10 коп.
1 місяць	40 коп.

Річну передплату—4 карб.—можна надси- ляти так:	
1 січня	1 карб.
1 березня	1 карб.
1 червня	1 карб.
1 вересня	1 карб.

Піврічну передплату—2 карб.—можна надси- ляти так:	
1 січня	1 карб.
1 червня	1 карб.

Передплата приймається в Окрфілітах та Райкомах профспілки Радгоспслужбовців.

Адреса редакції й контори: Харків, Палац Праці, кв. 11.

„Комуніст“.

ВСЕ ДЛЯ ФИЗКУЛЬТУРЫ

ВСЕ ДЛЯ СПОРТА

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

„ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА“

Основной капитал 100.000 руб.

Учредители: ВСФК, НАРКОМЗДРАВ, НАРКОМПРОС

—и—

В СОСТАВ АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА ВОШЛИ: ИЗДА-СТВО „ВЕСТНИК ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ“ И ТОРГОВЫЙ СЕКТОР ВСФК

Цены на все товары снижены * Организация скидки * Литература по Ф. К. * На складе всегда новинки

БОЛЬШОЙ ВЫБОР зимнего спортивного инвентаря. Лыжи исключительно ленинградские. Коньки лучших фабрик. Оборудование гимнастич. и тяжело-атлетических зал, коррегирующих и антропометрических кабинетов. Клубные игры. Имеется заграничный спортивный инвентарь

ТОЧНОСТЬ И ПРАВИЛЬНОСТЬ СПОРТИВНОГО ИНВЕНТАРЯ НАХОДЯТСЯ ПОД НАБЛЮДЕНИЕМ ВСЕУКРАИНСКОГО СПОРТИВНО-ТЕХНИЧЕСКОГО КОМИТЕТА

АКЦИОНЕРЫ ПОЛЬЗУЮТСЯ СЛЕДУЮЩИМИ ЛЬГОТАМИ:

1) снабжением в первую очередь дефицитным товаром; 2) отпуском товара в кредит; 3) снабжением импортным товаром; 4) дополнительной скидкой

АДРЕС ПРАВЛЕНИЯ:

Харьков, Спартаковский пер., здание ВУЦИК'а

АДРЕС МАГАЗИНА:

Харьков, улица Свердлова, № 26

ОТДЕЛЕНИЯ:

Одесса, улица Лассалля, № 18; Луганск, улица Ле-
нина, № 56; Днепропетровск, пр. К. Маркса, № 28;

Зиновьевск, улица Ленина № 31.

ПРЕЙС-КУРАНТ ВЫСЫЛАЕТСЯ ПО ПЕРВОМУ ТРЕБОВАНИЮ БЕСПЛАТНО

Приймається передплату на 1929 рік

НА ІЛЮСТРОВАНІЙ ДВОХТИЖ-
НЕВИЙ ЖУРНАЛ КУЛЬТРОБОТИ

„Культуробітник“

Орган Культвідділу ВУРПС,
ХОРПС та ВУК спілок

„КУЛЬТРОБІТНИК“ висвітлює чергові питання культуроботи профспілок, перевіряє практику місцевої роботи, а також допомагає культуроботі на місцях порадами, матеріалами, інструкціями, бібліографією.

Ціну на журнал на 1929 рік зменшено:

на 1 рік—7 карб., на півроку—3 карб. 75 коп., на 3 місяці—2 карб., на 1 місяць—70 коп. □ Окремий номер 35 коп.

Журнал дає 4 серії додатків до журналу „Культуробітник“.

I СЕРІЯ — ТЕАТРАЛЬНА

3 п'єси драматургів (по 3 др. арк.); 2 збірки „Театр малих форм“ (по 2 1/2 друк. арк.); із репертуару „Веселого Пролетаря“. І. Шевченко. Український репертуар (5 друк. аркушів). Естрада. Збірка матеріалів для естрадного читання (14 друк. арк.). Болонан „Устаткування клубної сцени“ (3 др. арк.). Д. Грудина „Виразне слово“ (3 др. арк.). К. Богуславський „Музична грамота“ (3 друк. арк.). Друченко „Образотворче мистецтво в клубі“ (3 друк. арк.). Всього 11 книжок, що коштують в окремому продажі більш як 10 карб., за п'ять карбованців.

II СЕРІЯ — БІБЛІОТЕЧНА

Бюлетень Колектору ВУРПС та Вид-ва „Український Робітник“ (двохтиж-

Кожен передплатник з 1-го січня 1929 року на весь рік має право передплатити всі серії додатків. Передплатник на 9 місяців має право передплатити 3 перші-лінійні серії, на півроку—2 серії та на 3 місяці—1 серію.

Адреса редакції — ХАРКІВ, майдан Тевелева, Палац Праці, пом. 60, кімната 12, телефон 38-51.

Передплату приймає Головна контора Вид-ва „Український Робітник“ (Харків, Горьківський пров., Палац Праці, пом. 126, фліп Видавництва в Дніпропетровському, Київ, Кривоному Розі, Одесі та Удовножжені Видавництва при Окрпрофрах).

невики) Збірка програм бібліотечної роботи (3 др. арк.). Порадник пересу-
ники (3 друк. арк.). Всього на чотири карбованці.

III СЕРІЯ — ЛІТЕРАТУРНА

„Романи і повісті“ — 12 книжок по 12 арк.; 50 номерів „Делісової бібліо-
теки краснаго письменства“ — за п'ять карбованців

IV СЕРІЯ — ЗАГАЛЬНА

Н. Рабицев. „Культурна революція і профспілки“ (5 друков. аркушів).
Довідник профпропагандиста (6 др. арк.). Юридичний довідник для роботи
клубів (3 друков. аркушів). Клубне кіно (3 друков. аркушів). Фотогурток в
клубі (2 друк. арк.). Як працювати у виробничій нараді. За 2 карб. 50 коп.

НА СКЛАДЕ АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА „ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА“

ИМЕЕТСЯ СЛЕДУЮЩАЯ ЛИТЕРАТУРА:

1. В. Бедункивич.— Легкая атлетика.— Прыжки . . . — 70 к.	22. Программы занятий для стрелковых дру- жков. Издание 2-е . . . . . — 60 к.
2. В. Бедункивич.— Легкая атлетика.— Метания . . . — 60 к.	23. Проф. Рубнер.— Питание человека и физиче- ская культура . . . . . — 40 к.
3. М. Бурцева.— Ритмические игры . . . . . — 90 к.	24. Романов.— Солнце, воздух и вода . . . . . — 20 к.
4. Д-р Бирани и В. Гориневская.— Руководство по врачебному контролю за физразвитием . . . 1 р. —	25. Ратов.— Оценка достижений в легкой атлетике . 1 р. 10 к.
5. Васильев, Гостев и Немухин.— Руководство по лыжному спорту . . . . . —	26. Н. Семашко.— Пути Советской Физкультуры . . — 75 к.
6. Проф. Гориневский.— Гигиена и физкультура в школе . . . . . 1 р. 50 к.	27. Соколовский.— Порядковые упражнения и фи- гурная маршировка . . . . . — 85 к.
7. М. Голобородько.— Подвижные игры . . . . . — 85 к.	28. Таблица.— Спорт и спортразвлечение в школе . — 30 к.
8. Д-р Волобухин.— Систематический анализ эле- ментарных движений человеческого тела . . . 2 р. 50 к.	29. Теория и практика физической культуры: Часть III . . . . . — 75 к.
9. П. Ипполитов.— Спутник велосипедиста . . . — 40 к.	Часть IV . . . . . — 70 к.
10. Б. Кальнус и д-р Жемчужников.— Физиче- ская культура зимой . . . . . — 45 к.	Часть V . . . . . — 90 к.
11. М. Ковалев.— Хоккей на льду . . . . . — 55 к.	Часть VI . . . . . 1 р. —
12. Костюк и Ганица.— Гимнастика на снарядах: Часть I . . . . . 1 р. 70 к.	30. Д-р Эйгер.— Вопросы Физической Культуры . 1 р. 50 к.
Часть II . . . . . 2 р. —	31. Игра.— „Физкультурачек“ . . . . . — 50 к.
13. В. Костюк.— Сборник пирамид для женщин . . — 75 к.	
14. Д-р Матвеев.— Биологическое значение физиче- ских упражнений . . . . . — 25 к.	
15. Никитин.— „Азбука психо-физической культуры“ — 45 к.	
16. Привис и Семенов.— Физкультурагитация (руко- водство) . . . . . 1 р. 10 к.	
17. Погребельский.— В помощь туристу . . . . . — 75 к.	
18. М. Прохоров.— Руководство по управлению шляпкой . . . . . — 60 к.	
19. М. Прохоров и Н. Рябинин.— Руководство по устройству буера . . . . . — 20 к.	
20. Плакаты по легкой атлетике. 2 плаката . . . — 40 к.	
21. Плакаты — Лыжи. № 1 и № 2. . . . . — 35 к.	

ШАХМАТЫ И ШАШКИ

1. Абрамов А.— Гибель шахмат . . . . . — 45 к.
2. Алексин А.— Избранные шахматные партии . . 1 р. —
3. Бакуменко.— Матч за шашечное первенство СССР . . . . . — 45 к.
4. Календарь шахматиста.— Справочная и ва- писная книжка . . . . . — 65 к.
5. Мишин А.— Концы игр в русские шашки . . . — 95 к.
6. Платов В. Н.— 150 избранных современных этюдов . . . . . 1 р. 75 к.
7. Раскин.— Международный шахматный турнир в Москве и его участники . . . . . — 60 к.
8. Смирнов А. А.— Красота в шахматной партии . — 85 к.
9. Д-р Тарраш В.— Современная шахматная партия 2 р. 60 к.
10. Д-р Тартаковер.— Индийская защита . . . . . — 90 к.

НОВИНКИ!!!

1. Мюллер.— „Ежедневная гимнастика, самомассаж и дыхательные упраж- нения“ . . . . . — 80 к.	5. Сборник — „ФК среди студенчества“ 2 р. —
2. Д-р О. Недригайлова.— „Телосложе- ние и спорт“ . . . . . 1 р. 20 к.	6. Тарасов.— „Лыжи в быту, труде и военном деле“ . . . . . — 60 к.
3. Ордин и Тир.— „Гандбол“ (2-е допол- нен. и исправл. издание) . . . . . 1 р. 10 к.	7. Шур.— „Единый строй в школе и клубе“ . . . . . — 15 к.
4. Сысоев.— „Баскетбол“ . . . . . 1 р. 20 к.	8. А. Буденко.— V-річчя рад. ФК . . . — 25 к.
	9. За фізкультурне будівництво . . . — 25 к.
	10. Шабашов.— „Спорт и сердце“ . . . — 55 к.

СДАНЫ В ПЕЧАТЬ:

1. Д-р В. Блях.— „Индивидуальная гимнастика“ (2-е дополненное и исправленное издание)	4. Д-р Паже.— „24 упражнения для ребенка“
2. А. Блох.— „Гимнастика для детей в играх“	5. Демени.— „Механика движений“ (2-е издание)
3. В. Костюк.— „Вольные движения для школьников“	6. Павлов.— „Подвижные игры и развлечения зимой“
8. Д-р В. Блях.— „Индивидуальная гимнастика для женщин“ (2-е издание)	7. Цуккер.— „ФК и половой вопрос“

УСЛОВИЯ ОТПУСКА КНИГ:

Книги высылаются по получении полной стоимости заказа или наложенным платежом по получении задатка в размере 25%. ПРИ ЗАКАЗЕ ДО 5 РУБЛЕЙ пересылка и упаковка ЗА СЧЕТ ЗАКАЗЧИКА.

ПРИ ЗАКАЗЕ НА СУММУ СВЕРХ 5 РУБЛЕЙ — ПЕРЕСЫЛКА И УПАКОВКА ЗА СЧЕТ ИЗДАТЕЛЬСТВА.

Заказы до 1 рубля наложенным платежом не выполняются.

Все повянки печатаются в журнале „ВЕСТИК ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ“

ТАЛОН № 1

на право участия в ро-
зыгрыше ВФК в 1929 г.

Заказы направлять по адресу:

1. Харьков, ВУЦИК, Акционерное Общество „Физическая Культура“.
2. Москва, Кузнецкий мост, 5/21, Отделение Издательства „Пролетарий“.

Вестник физической культуры

1929
февраль

2

на 1929 г. ОТКРЫТА ПОДПИСКА на 1929 г.

НА ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ ИЛЛЮСТРИ-
РОВАННЫЙ НАУЧНО-ПОПУЛЯРНЫЙ
И СПОРТИВНЫЙ ЖУРНАЛ

ВЕСТНИК ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Среди подписчиков «ВФК» в 1929 г.
БУДЕТ РАЗЫГРАНО 100 выигрышей,
в числе которых: 1 велосипед, различный
спортивный инвентарь, библиотечки и т. п.

УСЛОВИЯ ПОДПИСКИ:

Журнал без приложений	Журнал с приложениями
На 12 мес. . . . . 4 р. 50 к.	На 12 мес. . . . . 7 р. . к.
» 6 » . . . . . 2 р. 30 к.	» 6 » . . . . . 3 р. 60 к.
» 3 » . . . . . 1 р. 20 к.	На иные сроки подписка на журнал с прилож. не принимается

Приложения будут даны следующие:

1. Защита и нападение
2. Стрелковый спорт
3. Физкультура пионера
4. Тренировка и состязания
5. Как рационально использовать отпуск
6. Зимняя тренировка легкоатлета

Участвовать в розыгрыше могут подпис-
чики, представившие 12 талонов «ВФК».
Талоны рассылаются при каждом но-
мере «ВФК»

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ

1. Главной Конторой—Харьков, Спартаковский пер № 3,
зд. ВУЦИК'а, тел. 83 09.
2. Изд-вом «Пролетарий»—Москва, Кузнецкий мост, 5/21
3. Всеми почтово-телеграфными конторами СССР
4. Специальными уполномоченными Издательства
5. В г. Днепропетровске в Совете Физкультуры

Вестник физической культуры

№ 2 февраль 1929
Восьмой год издания

орган Всеукраинского «Харьковского»
советов физической культуры и ЦК ЛКСМУ

содержание

- А. Тарасов — Наши пожелания в 11 годовщину РККА.
И. Якимович — Достижения и задачи милиции УССР по физическому воспитанию.
Втилла — Физкультура, табак и здоровье.
М. Кулишов — О критике и самокритике в физкультуре.
К. Тир — Составления на лыжах по пересеченной местности.
М. Погребецкий — Туризм — школа военной практики.
В. Шторх — Правила, тактика и тренировка парной игры в настольном теннисе.
Стик — Техника владения мячом в хоккее.
Н. Карлаш — Вольные движения для женщин.
С. Абрамович — Гигиенические условия для проведения физкультуры в школах.
А. Чалов-Шимац — Клуб и спорт. По СССР. В Красной армии. За рубежом. Шахматы. Почтовый ящик.

ТАРАСОВ наши пожелания в 11^{ую} годовщину РККА

Служба в армии, особенно в военное время, требует от каждого бойца, командира и политического работника, чтобы они обладали хорошим здоровьем, были сильны, выносливы, ловки — разносторонне физически развиты. Изучение материалов об убыли из строя войск, находящихся в походной и боевой обстановке, показывает, что убыль происходит меньше за счет убитых и раненых и больше «по слабости здоровья» и вытекающим из этого следствиям — заболеваниям. И это естественно, потому что плохо развитый, слабо натренированный и закаленный организм не может выдерживать тех огромных тягот, какие встречаются в условиях по-

хода и боя. Отсюда, быстрый общий упадок сил, простуды, неврастения, желудочно-кишечные и проч. заболевания.

Ближайшие прошлые (империалистическая и гражданская) войны втянули в себя большие массы народа. Предстоящие будут иметь тот же характер. Особенно это относится к войне, в которую рано или поздно будет втянут Советский Союз. Капиталисты всего мира готовятся к нападению на нас и нападут. Война между СССР и капиталистическим миром — война гражданская. Милости победителя в этой войне оживать не придется, а стало быть и драться надо будет до победного конца.

Строевые занятия в Н-ском полку

ВОЕНИЗИРОВАННЫЙ ФИЗКУЛЬТУРНИК—ДОСТОЙНАЯ СМЕНА КРАСНОЙ АРМИИ

Непрерывно растущая техника вооружений и приведенное выше условие говорят за то, что в будущей войне будет принимать прямое (на фронте) или косвенное (в „тылу“) участие все взрослое население страны. Граница между фронтом и тылом уже в прошлую войну была стерта авиацией и дальнобойной артиллерией.

Железное здоровье, крепкие нервы, сила, ловкость и выносливость трудящихся необходимы не только для жизни вообще и мирного труда, но и, в частности, для выполнения стоящей перед нами задачи—защиты границ Советского Союза, фабрик, жел.-дорожных узлов, складов, защиты завоеваний пролетарской революции.

Может ли аппарат Красной армии справиться с задачей соответствующей физической подготовки своих будущих пополнений и тех, кто должен будет обеспечивать ее тыл?

Физическое развитие и особенно тренировка на выносливость и закаливание организма требуют длительной работы, соответствующих условий, сознательного отношения и активности обучающего и обучаемого.

Овладение искусством использования технических средств вооружения в бою все больше усложняют программу боевой подготовки. Большое наличие учебного материала и краткий срок обучения вынуждают нас все больше уплотнять содержание программы во времени.

На физическую подготовку мы отпускаем столько времени, что его едва хватает на изучение техники основных боевых движений: передвижение, преодоление препятствий, ходьба на лыжах и приемы рукопашного боя. Даже тренировку в основных боевых прикладных навыках мы вынуждены проводить в процессе строевой тактической подготовки. Отсюда ясен вывод, что через армейский аппарат внутри армии с задачей физической подготовки многомиллионных масс трудящихся мы справиться не можем. Необходимо еще раз напомнить физкультурным, профсоюзным, Осоавиахим, ВЛКСМ и проч. (гражданским) организациям, что они должны уделить больше внимания, силы и средств на выполнение этой задачи. Практика работы последней пары лет говорит за то, что мы в этом вопросе не идем вперед, а иногда шествуем вспять. Уж одно то,

что мы до сих пор не справились с задачей развития физкультурной работы в широких массах, а, наоборот, в своем увлечении спортивным совершенствованием часто отрываемся от масс, выдергивая и отрывая от нее актив—оправдывает наше заявление.

Еще больше в этом убеждаемся, когда приходится констатировать, что 3-х миллионная организация—Осоавиахим почти совершенно не занимается физической подготовкой своих членов, не выделяет таких видов спорта, которые имеют колоссальное военное-прикладное значение—как лыжный. Боевая физическая подготовка гражданских физкультурни-

ков сводится к академическому фехтованию, кроссам и гранатомеганию в трусиках. Мы со всей решительностью должны заявить, что на 12-м году существования РККА этого мало. Что гражданские организации многое не дооценивают, не доделывают, а представители РККА на местах—начальствующий состав—пропускают это мимо своего внимания—не требуют, не инструктируют, иногда просто не интересуются содержанием работ местных СФК и кружков.

Надо этому положить конец. Надо настаивать, чтобы от слов о содействии укреплению боевой мощи РККА все перешли к действию. Надо поставить задачей Советам Ф. К. и Осоавиахим наладить боевую физическую подготовку в их организациях.

Основные первоочередные задачи:

1) Там, где бывает зима—добиться того, чтобы каждый осоавиахимовец был лыжником и каждый физкультурник стал лыжником плюс грамотным осоавиахимовцем.

2) Надо устремить активные силы со стадиона на фабричный двор, в рабочий поселок, в деревню для организации и проведения массовой физической подготовки трудящихся. Научить актив пользоваться подручными средствами и вести работу без больших денежных затрат. Строить работу на активности и самостоятельности масс. Миллионы городошников, игроков в лапту, пятнашки, с футбольным мячом (не обязательно футбол), пловцов, лыжников, стрелков, участников маршевой тренировки; массовые состязания между селами и фабриками в городки, в преодолении препятствий, в стрельбе, в перетягивании каната, который надо сделать не пяти, а пятидесяти-метровым и больше—участвуют не десять, а сто, тысяча человек. Физкультуркружку надо так поставить работу, чтобы по окончании работ на фабрике, прежде чем пойти домой при наличии поблизости воды—утащить за собой всех купаться. А деревню в дни отдыха вытащить на лужайку для веселых, разнообразнейших игр. Активность, изобретательность, жизнерадостность, пример, почин, постоянное изучение запросов и интересов массы, вот без чего „активист“ физкультурник равен заурядному члену буржуазно-спортивного общества.

3) Каждый физкультурник и осоавиахимовец должен изучить приемы рукопашного боя и научить минимум трех своих товарищей. От академического фехтования—к бою.

4) Каждый физкультурник должен понять, что закаливание организма не заключается в загораении на солнце и купании, а лучшим (боевым) закаливанием организма на моральную и физическую выносливость будет втягивание в ходьбу и бег в различную погоду (мороз, жара, дождь, глубокий снег, песок, грязь и т. д.) и в различных условиях.

5) Надо культивировать такие виды спорта, которые дают не только красоту, а смелость, выносливость, сообразительность и ловкость: ренские колеса, преодоление препятствий, горный туризм, горно-лыжный спорт, конный спорт, походы со стрельбами, планеризм, водный туризм и т. п.

6) Надо отдел „системы советской физкультуры“—„боевая подготовка“ сделать отделом, в котором концентрировались бы наше внимание и активность, ибо все качества, нужные бойцу, являются ценнейшими и для рабочего любого вида труда. До сих пор этот отдел самый мертвый. 11 лет существования РККА—срок достаточный, чтобы уяснить ее задачи и требования и наши обязанности и конкретные задачи по усилению ее боевой мощи.

Передышка не вечна. Нам т. Ленин не раз заявлял, что нападение капиталистов на нас неизбежно и скорее всего будет внезапным—об этом надо помнить, чтобы быть всегда готовым принять этот решительный бой во всеоружии.

В полном боевом снаряжении

И. ЯКИМОВИЧ Достижения и задачи милиции по физическому воспитанию

Обучение приемам „джиу-джитсу“ во Всеукраинской школе милиции

Строевые занятия конного резерва милиции в Луганске

В феврале исполняется 10 лет со дня утверждения Совнаркомом УССР декрета о создании рабоче-крестьянской милиции Украины.

Празднуя свой 10-тилетний юбилей, Украинская раб.-кр. милиция будет подводить итоги своей работы, изучать свои достижения и особенно недочеты для того, чтобы избежать их на будущее время.

Вопросы подготовки работников милиции стали занимать внимание ее аппарата еще с 1921—22 года, но спортивная подготовка и физкультура во всю свою широту были выдвинуты только за последние годы. Между тем занятия спортом и выработка здоровых в физическом отношении работников милиции существенно для нее необходимы, так как милиции приходится по своей службе сплошь и рядом прибегать к методам физического принуждения по отношению к пьяным, хулиганам, задерживаемым преступникам и т. д. Конечно, в наиболее тяжких случаях, для своей самозащиты, милиция имеет законное право даже применять оружие, но, разумеется, применение оружия надо считать крайним средством, к которому следует прибегать только в тех случаях, когда другого выхода нет. Для того же, чтобы милиция реже применяла оружие, а также для того, чтобы она могла легче справиться с сопротивляющимися ей, — милиции необходимо обратить внимание на свое физическое развитие.

Из всех разнообразных видов спорта, которые существуют в настоящее время, наиболее необходимы для милиции: 1) стрелковое дело, 2) конная езда и 3) „джиу-джитсу“. Конечно, работникам милиции следует заниматься и другими видами спорта, поскольку они полезны для здоровья и укрепляют организм, но перечисленные 3 вида для них безусловно необходимы.

Стрелковое дело необходимо милиции, поскольку она вооружена и должна уметь обращаться с оружием; „джиу-джитсу“ поможет при самозащите, а верховая езда необходима тем работникам милиции, которым по штату положены лошади.

Для того, чтобы более успешно проводить свою спортивную и физкультурную подготовку, работники милиции должны вступать в состав спортивного общества „Динамо“, которое объединяет в себе работников военизированных органов. Однако, к сожалению,

в ряды „Динамо“ до настоящего времени вступило только 12% всего числа работников милиции. Это очень печальное явление, на которое следует обратить внимание как самому обществу „Динамо“, так и работникам милиции, которые должны проявить больший интерес к спорту.

Но, несмотря на сравнительно недавнее выступление милиции на спортивном фронте, все же спорт и физкультура начинают завоевывать в ней большой интерес.

Стрелковое дело постепенно развивается, устраиваются стрелковые состязания, как внутри самой милиции, так и с другими организациями, при чем работники милиции оказываются в этих состязаниях не на последних местах.

Как раз в настоящее время, в связи с празднованием 10-тилетнего юбилея, проводится заочное стрелковое состязание между всеми окружными милициями Украины. Лучшая по стрельбе милиция получит переходящий ценный приз — бронзовую статую милиционера на посту.

„Джиу-джитсу“, как особый предмет, включен в учебный план преподавания Всеукраинской Школы Комсостава Милиции в гор. Киеве и проходится в ней в течение всего курса обучения. В настоящее время „джиу-джитсу“ начинают изучать в спортивных кружках всех окрмилций. Для того, чтобы облегчить изучение „джиу-джитсу“, Административным Управлением НКВД издано специальное пособие: „Самозащита без оружия („джиу-джитсу“)“, составленное на основании лучших немецких книг по этому предмету. Изучение „джиу-джитсу“ тормозится отсутствием надлежащего количества преподавателей.

Верховая езда особенно хорошо поставлена в конных резервах милиции. Многие окрмилции участвовали в конских состязаниях с частями Красной армии, при чем во многих случаях брали призы.

Проводятся занятия и другими видами спорта, но все же следует признать, что этого недостаточно. На будущее время каждый работник милиции должен считать своей задачей обязательное занятие тем или иным видом спорта.

Особенно это необходимо для сельской милиции. На селе каждый начальник районной милиции должен стремиться к тому, чтобы стать одним из руководителей по спорту и физкультуре на селе.

Помимо чисто практической пользы, которую может принести для работников милиции занятие спортом, это может иметь и очень большое политическое значение, т. к. поможет объединить вокруг милиции на почве занятия спортом крестьянскую молодежь, которая будет относиться к милиции с большими симпатиями и вниманием и помогать ей в ее повседневной работе.

Лозунгом второго 10-тилетия для милиции УССР должно быть:

„Больше внимания физкультуре!“

„Ни одного работника милиции, не втянутого в спорт!“

АТМЛА Физкультура табак и Здоровье

Участники звездного пробега Подольск—Москва
с лозунгами „Усилим борьбу с пьянством“

Начатая компартией и подхваченная всей советской общественностью широкая кампания культурного воспитания масс нашла горячий отклик даже в самых заброшенных уголках нашего огромного Союза.

Сотни тысяч физкультурников чрезвычайно радушно встретили этот оздоровительный призыв, сущность коего заключается в борьбе с неэтическими поступками и различными вредными привычками.

С физкультурной точки зрения основным моментом проводимой кампании должно быть развертывание большой и глубоко продуманной работы в области внедрения всей нашей трудящейся массе навыков лично-общественной гигиены, являющихся по содержанию и объему навыками „жизненного порядка“.

Почетное место в этой оздоровительной кампании должно принадлежать физкультурным организациям и физкультурникам.

В общей цепи вопросов культурного быта и жизни курение занимает одно из первых мест. Последнее время все чаще и чаще на разных собраниях и заседаниях перед началом работ выносятся предложения „не курить“. Это обстоятельство лишний раз подчеркивает ту важность, которая придается обществом вопросу курения. Принимая посильное участие на оздоровительном фронте борьбы с курением и загрязнением помещений табачным дымом, физкультурники, к сожалению, сами имеют в своих рядах не мало „заядлых“ курильщиков, которые не вполне осознали, что, продолжая курить, они наносят двойной ущерб своему здоровью и подрывают работу организаций в борьбе за здоровый быт.

Главным образом, к этой части физкультурников, а в особенности, к инструкторам и преподавателям физкультуры, которые должны служить примером советской морали и коммунистического воспитания,—я отношу эти строки в исторический период культпохода трудящихся всего Советского Союза.

Вред курения общепризнан давно. Ряд европейских ученых XIX и XX в. в. с достаточной очевидностью научно подтвердили эту истину. А вот мы, физкультур-

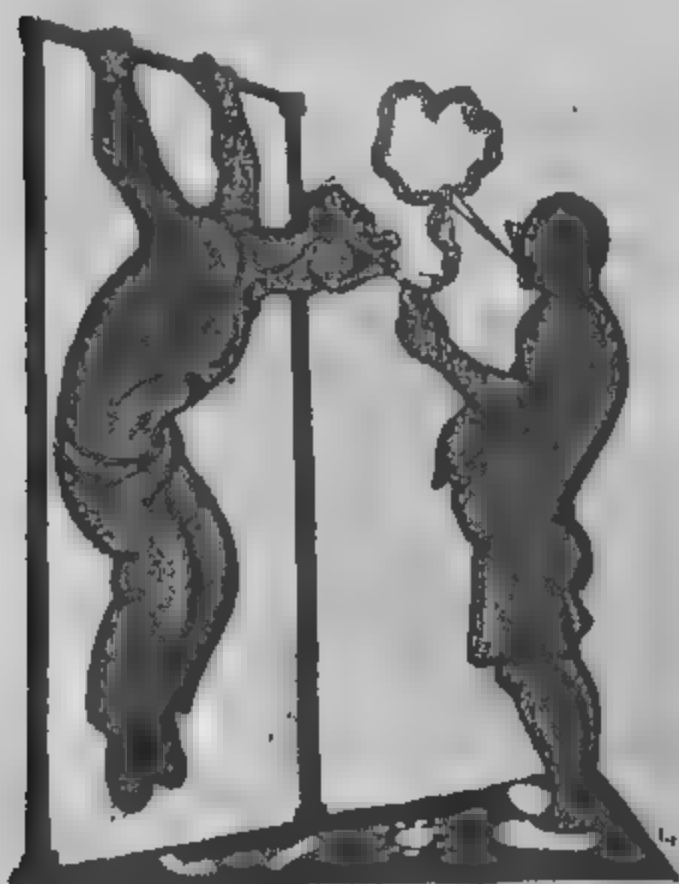
ники, не осознали этого. Поэтому не будет лишним вкратце напомнить читателям и физкультурникам

о сумме табачных вредностей, которые, попадая в организм человека, разрушают его, нанося колоссальный урон трудовым силам нашей страны.

Являясь антигигиеническим и противоестественным природе человека, курение вредно, прежде всего, потому, что употребляемый для курения табак содержит сильнейший яд—никотин, количество коего определяется цифрой в среднем около 2%. С табачным дымом никотин (до 80% общего числа) попадает в легкие. По исчислениям некоторых ученых, с каждой выкуренной папиросой в организм человека вводится около одного миллиграмма никотина, а нам известно, что четыре миллиграмма никотина вызывают тяжелые изменения в человеческой машине. Если взять „среднего курильщика“, выкуривающего 25 штук папирос в день, то каждому станет ясным, что курец сознательно ежедневно вводит в свой организм 25 миллиграмм никотина, что приносит чрезвычайный вред организму.

Прежде всего о „механических“ поражениях... Курильщик в среднем выкуривает в сутки 25 штук папирос, т.е. 500 раз вдыхает легкими ядовитый табачный дым, если считать, что каждую папиросу он „затягивает“ до 20 раз. В месяц эта цифра поднимается до 15.000 раз. Наивно думать, чтобы такая цифра ненужного и вредного легким табачного дыма и никотина не произвела известных повреждений. Наиболее часты следующие: ожог полости рта, сухость глотки и зева, раздражение слизистой оболочки дыхательного горла, носовых путей, бронхов, легких и поражение красных кровяных шариков, которые, приходя с током крови в легкие, встречают там вместо кислорода... дым и никотин. Последний проникает в желудок, растворяясь в слюне, попадает в кровь, раздражает мышцу сердца, оседает на стенках кровеносных сосудов, отягощает мозг, ослабляет половую деятельность, понижает работоспособность органов внутренней секреции, препятствует нормальному подвозу питательных соков к тканям и т. п.

В результате такого одновременного, многостороннего воздействия никотина на человеческий организм в целом,—он подтачивается, преждевременно увядает, а отдельные органы, наиболее пораженные, все чаще и серьезнее напоминают о нарушении их функционального равновесия. Вот наиболее характерные болезни:

Физкультурники должны быть авангардом в борьбе за культурную революцию, окончательно искоренив в своей среде курение, пьянство и хулиганство

ные последствия — признаки действия никотина: катар бронхов, легких и желудка, ослабление сердечной мышцы (вследствие постоянно усиленного сердцебиения), частые головные боли и головокружение, дрожание конечностей, легкая возбудимость нервной системы, артериосклероз, быстрая утомляемость, общая неврастения, бессонница, ослабление памяти, преждевременное выпадение волос, разрушение зубов, а иногда и слепота. Немецкие ученые недавно обнаружили, что в табаке имеется, кроме никотина, метиловый (древесный) спирт, каковой проникает в организм (через дым и слюну), вызывая ослабление зрения и слепоту.

Короче говоря, все перечисленные случаи в результате ведут к преждевременной старости, подготавливая благоприятную почву таким болезням, как: грипп, туберкулез, катар желудка и пр.

Являясь, прежде всего, ядом „нервной системы“, никотин коварен тем, что действует обманом... Курильщик, выкурив папиросу, ощущает полное удовлетворение. Ему кажется, что папироса заглушила недуг, что работа стала продуктивней и качество выработки повысилось. Не последнее место играет курение табака и в области общественной гигиены. Все мы отлично знаем, насколько невоспитаны и дерзки курильщики, позволяя себе везде и всюду наполнять воздух облаками дыма. И наконец, существенное замечание о расходовании материальных средств на табак и папиросы. Основываясь на все той же цифре — 25 штук папирос, которые обходятся около 25 коп. в день, мы имеем 8 руб. в месяц и около 100 руб. в год на папиросы. Разве это не растрата добытых большим трудом средств? Разве не дико — за свои же деньги приобретать себе же болезни и физические недостатки? Ведь эти 100 руб. могли бы принести чувствительную пользу семье или работнику, будучи израсходованы в полезном для здоровья направлении!

В связи с культпоходом ряд общественных организаций ставит своей задачей — распропагандировать курильщиков для решительного отказа их от курения. Дело это не легкое, особенно потому, что в большинстве курильщики — люди слабовольные, и у них не найдется мужества отказаться от курения. Но все же при настойчивом желании освободиться от этой вредной привычки можно. Одному подойдет способ постепенного отказа путем ежедневного уменьшения числа

выкуриваемых папирос, другой — бросит сразу. Для этого нужно, прежде всего, окончательно и бесповоротно решить оставить эту вредную привычку и упорно добиваться намеченной цели. Особенно радикальных средств против курения нет. Некоторые врачи настойчиво рекомендуют полоскание рта слабым раствором ляписа (1 на 1000), что создает отвращение к курению. Более надежный способ — гипноз. Желанию бросить курить не всегда отвечает наличие твердой воли. В таком случае надлежит соблюдать умеренность, не курить до утреннего завтрака, также ночью, и по возможности хорошо питаться (а аппетит-то у курильщиков не всегда бывает), особенно белковыми веществами, так как белки в известной степени нейтрализуют действие никотина.

Физкультурник, привыкший к курению, не есть физкультурник, а только случайный участник спорта. Курящий инструктор физкультуры — пародия на советского педагога, преподавателя и общественника, который принципы гигиенического воспитания подтвердить личным примером не может. Значит, у такого инструктора нет моральных прав призывать к отказу от курения других, хотя бы своих кружковцев.

Поднятая кампания за „отказ от курения“ подхвачена первомайцами. Первые вовсе отказались от курения: секретарь ОСФК тов. Ниселевич, инструктора: Лукашов, Бурлейный и спортсмен ком. взвода Козловский.

Они вызывают всех инструкторов физкультуры Украины последовать их здоровому примеру, а всех физкультурников — просто бросить курить.

1. „Уклон“ в системе закаливания у киевских конькобежцев

2. Пионеры в воскресный день на Ленинских горах (Москва)

Наркомздрав СССР т. Ефимов
на воскресной лыжной вылазке

М. КУЛИШОВ О критике и самокритике в физической культуре

Каждому известно, какое значение придается партией и всей общественностью критике и самокритике, в различных областях хозяйственной и культурной жизни нашего Союза. И критика и, естественно, самокритика являются великим стимулом к нахождению равнодействующей среди перегибов, недогибов, уклонов и пр. повседневной работы. Кому это неизвестно. К сожалению, приходится утверждать, что в физкультуре ни критики, ни тем паче самокритики еще не начато. Этой кампании (да не будет мне поставлен упрек за смелость) в массовом масштабе

нет. Не потому нет критики, что нечего критиковать, а от того, что у нас, на беду, привилась тенденция почивать на лаврах. Это еще половина несчастья, хуже — это укоренившаяся привычка „прихвастнуть“ на нездоровой почве конкуренции округов. Посмотрите печать, за исключением некоторых статей в газетах, вы найдете всегда стереотипное начало хроники: — „у нас сделано то-то... мы побили таких-то...“ В известной мере подобное увлечение однобоко подчеркивать достижения оправдывается, если принять во внимание колоссальное напряжение сил отдельных работников, сумевших иногда из ничего сотворить дело. Но чем объяснить самозаблуждение отдельных ведомств? Возьмем, кстати, НКПрос и его органы на местах. Тут нужна критика, от которой многим инспектурам не поздоровится. Критика вдвойне сугубая, ибо отсутствует даже намек на самокритику.

На Всеукраинских совещаниях как Советов Ф. К., так и научных работников представители НКП говорили о многих хороших вещах, как водится, „обещали“. И в тот же момент слышалось единодушное нарекание: инспектуры Наробраза не беспокоятся о введении штатных инспекторов Ф. К.; спрятали под сукно положение о метод. комиссиях по физкультуре; при обследованиях не обращают внимания на постановку Ф. К. в школах; представители ИНО не посещают заседаний ОСФК, нет налаженной научно-методической работы. Нужно критиковать? Нужно, и начать борьбу в первую очередь против явно антифизкультурных подвигов некоторых ответственных работников, к стыду их принадлежащих к деятелям культурного фронта.

Возьмем охрану здоровья.

По этой линии достижения есть, мы их не будем отрицать; не будем ради критики критиковать. Значит ли это, что надо успокоиться на сравнительно благоприятных достижениях? Нет — эти достижения относятся исключительно к организационно-механической области работы, т. е. организация сети антропометр. кабинетов, техника и методика проведения обследований. А вот с популяризацией физкультуры устами врачей дело обстоит печально.

Тут вам авторитет врача и тут же этот авторитет часто тянет популяризацию физкультуры назад.

Наши клиники пропускают огромное количество населения, прибавим к этому частные кабинеты; слово врача чуть ли не закон для пациента. И что же, в действительности, в большинстве врачи запрещают не только больному, но подчас и здоровому, заниматься физическими упражнениями. Нечего скрывать, многие буквально профанируют огромное значение физкультуры, как неотъемлемой части профилактики. Совершенно ничем не оправдываемый оппортунизм, злоба или непонимание физкультуры, прокладывая себе путь в профилактику и даже лечебную медицину (лечение туберкулеза природными факторами, коррегирование искривлений позвоночника и мн. др.).

Получается логика „ad absurdum“: мы кричим о популяризации идей Ф. К. среди рабочего, крестьянина, о ликвидации физкультурной неграмотности и в то же время ставим палки в колеса; врачи (в большинстве сознательно и бессознательно) тормозят эту популяризацию! Редко, редко проскользнет статья врача на физкультурную тему. Конечно, я не имею в виду ту большую работу, какую проводят врачи, отдающие непосредственно или косвенно свой труд росту физкультуры. Их единицы. Не ограничиваясь критикой популяризационной бездеятельности многих работников охраны здоровья, упомянем к примеру недавние нарекания на спорт, якобы всегда без исключения пагубный для состояния внутренних органов. Кто не помнит ряда статей (и в том числе Семашко), опровергнувших практическими выводами теоретические измышления? Нужна критика и в теоретической области, иначе безапелляционный авторитет какого-нибудь „дядюшки“ создаст странный хаос в ушах физкультурников и станет пугалом перед глазами того, кто тянется в кружок. Физкульт. актив хочет критики; необходимо руководящим органам помочь осуществить это право, указанное партией. Руководствуясь этим, я позволю себе предложить перечень объектов, требующих критического освещения.

I. ВСФК, ОСФК, РСФК: 1) Научно-исследовательская, орг.-техническая и агит.-пропагандная деятельность. Недостатки по итогам 5-тилетн. юбилея; прогноз на будущее. 2) Аппарат и его рационализация; борьба за унификацию схемы аппарата; громоздкость — разветвление на комитеты, бюро, секции, комиссии; нагрузка и количество представительств одного лица в секциях; негибкость аппарата. 3) Уклоны в работе: недисциплинированность, случаи хулиганства, бездеятельность бюро кружков; отсутствие плановости в работе кружков. 4) Бедность материальная: незначительность средств по сметам Советов Ф. К. кружков; техническая необорудованность; отсутствие зал, площадок, стадионов, инвентаря. 5) Ведомства и их участие в работе Советов Ф. К.

II. ИНОбр.: Отсутствие научно-метод. литературы; отсутствие учета постановки Ф. К. по школам; невыполнение директив НКП на местах; отобрание часов на военизацию, неосуществление организации метод. комиссий Ф. К.; отсутствие вопросов физ. культ. на повестках конференций, съездов, на кустовых переподготовках; техническое необорудование школ для физкульт. занятий.

III. Охр. Здор.: Отсутствие популяризационной работы по Ф. К. в массе врачей, недостаточность постановки научн. контроля над физкультурником, неувязка в работе преподавателей Ф. К. со школьно-санитарными врачами.

IV. Проф. органы: Случаи беспринципного патриотизма в вопросах руководства физкульт. движением, наблюдаемого на местах, дефекты в увязке работы ОСФК и бюро Ф. К. при ОСПС; бесплановость руководства Ф. К. работой по линии отдельных проф. союзов; периферия — отсутствие живого руководства; отсутствие штатных работников.

V. ОСОАвиахим: Неувязка в аппарате (обмен представителями); самоопределение кружков по авиахиму и Ф. К.; разноречивость в вопросах военизации; конкуренция в стрелковом деле — борьба за гегемонию.

VI. ЛКСМУ: Недостаточный охват комсомольцев; невыполнение директив ЦК ЛКСМУ об оздоровлении молодежи, агит.-проп. работе, борьбе с хулиганством, о физкультуре на селе; комсомол идейный застрельщик физкультуры.

VII. Другие объекты, подлежащие критике: отсутствие вопросов о физкультурном строительстве на обсуждениях Горсоветов. Физкультура среди женщин. Физкультура на селе. Военизация в физкультуре.

Данный перечень больных мест далеко не исчерпывающий. Но все же данная канва суммирует наиболее выпуклые вопросы, которые необходимо профильтровать. Кампанию критики и самокритики в физкультуре нужно развернуть широко и сейчас. Чувствуется край

няя необходимость применить следующие конкретные формы осуществления кампании:

1. Выпустить специальный листок-приложение к нашему журналу, посвященный критическим статьям и заметкам.

2. Советам ФК договориться с местной прессой об отводе специального места для той же цели.

3. Предложить ОСФК и РСФК созвать специальные конференции физкультурников по данному вопросу с тем, чтобы материалы конференции стали достоянием общественности.

4. Составить годовые доклады Советов ФК в критическом освещении проделанной работы.

5. Всемерно использовать стенгазеты.

К ТИР

Состязание на ЛЫЖАХ по пересеченной местности

Норвежский ход

При более пологих, но все же значительных под'емах, там, где работа ног финского хода в два шага оказывается недостаточной, уместно применить, мало распространенный до сих пор в СССР, но принятый уже скандинавскими гонщиками, норвежский ход.

Норвежский ход является компромиссом между финским и русским ходом.

Вот вкратце его техника.

После одновременного толчка двумя палками и отмаха назад, аналогичного финскому ходу, левая (беру для примера) нога начинает размашистый шаг вперед. Одновременно с левой ногой начинает сильный мах вперед и правая рука, а левая рука продолжает отмах назад.

Как только размашистый шаг левой ногой закончен, начинает такой же размашистый шаг правая нога, а одновременно производят мах левой рукой, бывшей до этого сзади. Правая рука в продолжение этого второго шага делает разводящее движение, аналогичное описанному при финском ходе. Затем, когда второй шаг сделан и руки обе впереди (разведены), производят удар двумя палками, аналогичный такому же удару при финском ходе. Нога, стоящая сзади (левая в данном случае), подтягивается в момент толчка и переходит вперед во время отмаха палками назад. Затем лыжник начинает размашистый шаг уже правой ногой и мах вперед левой рукой и т. д. Описанный норвежский ход в три шага технически труден и, благодаря тому, что требует сильной, хотя и равномерной работы, доступен только физически развитым лицам, быстро утомляя без достаточно продолжительной тренировки. Более простой, технически, в то же время очень покойный норвежский ход в два шага производится несколько иначе. Шаг и мах палками совершенно аналогичны. В момент же заканчивания более быстрого, и потому более короткого толчка палками нога, находящаяся сзади, проходит мимо передней ноги и про-

должает машистый шаг, противоположная рука делает соответственно мах вперед.

При ходе в два шага первый шаг выпадает все время на одну и ту же ногу, почему этот ход значительно легче разучить технически. Норвежский ход в два шага может быть применен с успехом и при передвижении по рыхлому глубокому снегу. В этом случае он будет иметь преимущество даже перед финским ходом в два шага. При норвежском ходе полнее используется работа ног, и он имеет явное преимущество перед финским ходом на под'емах, уступая в скорости по равнине.

Изучая какой-либо ход, нужно добиваться плавности и размеренности в движениях и расходовании сил. Именно умелое использование сил инерции движущихся органов ведет к экономичному, плавному ходу и на это должно быть обращено серьезное внимание тренирующегося. Громадное значение при ходе по пересеченной местности имеет умение правильно распределять свои силы, учитывая рельеф и длину дистанции. В основном можно дать следующее указание: берегите силы, не увлекайтесь при спусках излишним развиванием скорости. Насколько вы спустились вниз, настолько же вам придется подняться вверх и при под'еме вам понадобятся ваши запасы энергии. При спуске ваш толчок используется несовершенно. Это следует из того, что при движении используется только разность между скоростью толчка палками и скоростью движения, а значит—при большой скорости спуска вы либо должны очень резко производить изматывающие вас удары, либо должны довольствоваться только незначительной полезной работой за счет разности скорости.

И то и другое нельзя признать рациональным. Итак, на спусках отдых, на под'емах—усиленная, но равномерная работа. Не увлекайтесь излишней скоростью и в начале дистанции. В процессе тренировок вы должны

изучить свои возможности и стараться распределить на состязании или при переходе свои силы так, чтобы выбранная вами скорость приблизительно могла быть соблюдена вами до конца дистанции.

Учитывайте при ходе направление ветра. При встречном ветре сокращайте площадь сопротивления, какую являетесь вы сами и ваши палки, не растягивая до конца корпус и не разводя рук в стороны. При спуске с горы против ветра приседайте, максимально сжимаясь и наклоняя голову и плечи вперед. Наоборот, при ходе по ветру увеличение парусности вашего тела будет способствовать увеличению скорости хода.

Обратите серьезное внимание на правильную постановку дыхания с самого начала тренировок. Спокойное, равномерное глубокое дыхание должно сопровождать все ваши движения. Это достигается правильным выбором моментов вдоха и выдоха, равномерным чередованием движений и, наконец, разумной, регулярной тренировкой.

Во всех случаях, вдох должен производиться в тот момент, когда грудная клетка раскрывается, а выдох — в момент сжатия грудной клетки. При финском и при норвежском ходе быстрый выдох должен быть произведен во время наклонения туловища вперед, а более продолжительный, постепенно ускоряющийся вдох при распрямлении корпуса и во время развода рук (заключительная фаза вдоха).

При русском ходе вдох и выдох идут спокойными толчками соответственно шагам, причем обычно вдох происходит в течение двух шагов и столько же продолжается выдох. Однако некоторые лыжники производят вдох на протяжении трех шагов и выдох на протяжении двух — это зависит от некоторых индивидуальных качеств, и здесь тренирующийся должен быть произведен выбор в процессе тренировок.

Не задерживайте дыхания. Стройте быстроту чередования движений вашего хода в зависимости от нормального количества ваших вдохов, выдохов. Во время хода, если вы сбились с шага, начинайте следующий шаг только после равномерно произведенного (не ускоренного и не замедленного) дыхания соответственно предыдущему его темпу, делая фальшивое движение рук или туловища взамен выпущенного рабочего движения. Этим вы поддержите равномерность работы Ваших легких, а вместе с тем и сердца.

Не одевайтесь слишком тепло. Если вы тренированы, то в тихую, не особенно морозную погоду вы можете ограничиться одним свитером, надетым на тело, и легкими просторными брюками поверх шерстяного белья.

На голову достаточно надеть легкую шапочку или же ограничиться наушниками, предохраняющими от мороза уши.

После окончания движения нужно сейчас же накинуть теплую куртку или туфлю и отправиться возможно скорее для смены ставшей мокрой от пота одежды.

Теперь скажу несколько слов об особенностях хода по кустарникам.

В этом случае работа палок осложняется, и для толчков приходится использовать только свободные от кустарников места. Ясно, что здесь

держат определенный темп очень трудно, и удары палками производятся в случае возможности часто с тем, чтобы дальнейший участок, покрытый кустарником, пройти без ударов палками, целиком за счет полученной перед тем инерции.

При маленьких кустарниках, пронося палки вперед, нужно движением кистей сделать взмах палками вперед в горизонтальной плоскости с таким расчетом, чтобы пронести палки над кустарником и сделать непосредственно за ним удар (рис. 2).

Повороты на ходу в кустарниках требуют от лыжника внимания и быстрых решительных движений.

Малейшее замедление влечет за собой опасность заехать в кусты. Подготовка к повороту на ходу заключается в том, что лыжник заранее постепенно приседает и переносит тяжесть тела на ногу внешнюю по отношению к повороту в нескольких метрах от него (в зависимости от быстроты движения).

Вторая нога в нужный момент, быстро приподнимая лыжу от снега, делает резкое движение, поворачивая ее носком в сторону поворота (рис. 3).

Одновременно в эту же сторону должен быть сделан рывок корпусом и толчок второй распрямляющейся ногой. Тяжесть тела перебрасывается на лыжу, бывшую перед тем в воздухе и ставшую на снег в направлении поворота, а нога, произведшая толчок, вслед за ним быстро приподнимает вторую лыжу от снега и ставит ее параллельно первой (рис. 4).

На быстром ходу нога, сделавшая толчок, отрывается от снега, когда нога, сделавшая «швунг», находится еще в воздухе (рис. 5).

При спусках с гор, покрытых кустарниками, может быть рекомендован следующий прием. Перевернув палки за счет давления кистей кольцами вверх, присядьте и тормозите рукоятями палок (рис. 6).

При этом руки должны поддерживать рукояти на высоте 20—35 сантиметров от конца, соприкасающегося со снегом, а нижние концы палок, перевернутые вверх, должны опираться в ключицы. Кольца при этом не мешают, так как находятся выше плеч.

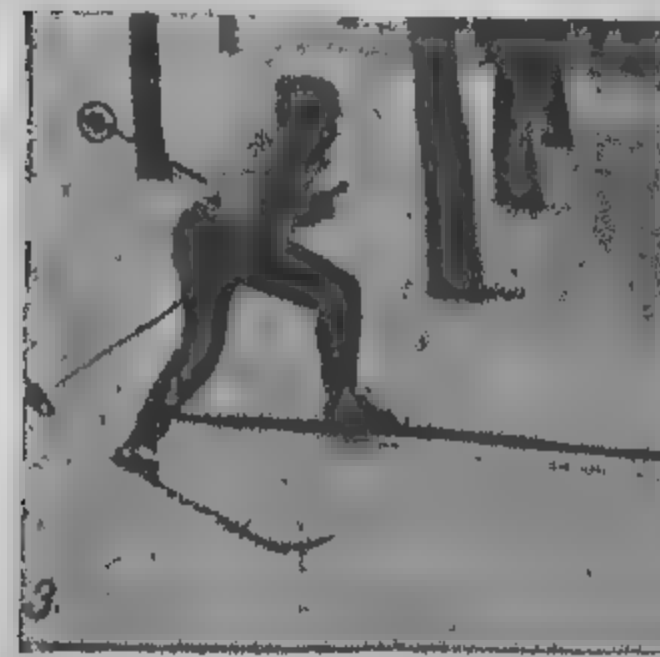
Повороты при таком заторможенном спуске достигаются увеличением давления на ту или другую палку посредством наклона корпуса и поворачиванием лыжи на соответствующее повороту ребро.

В заключение укажу на необходимость прочных и надежных креплений в состязаниях по пересеченной местности. Очень часто прекрасно тренированный лыжник проигрывает соревнование только из-за того, что у него отказываются служить прикрепления.

Конструируя прикрепление, нужно обратить внимание на следующие обстоятельства:

1. Скобы не должны выходить высоко вверх, не поднимаясь выше 2,5—3 сантиметров.
2. Края скоб должны быть обпилены, чтобы не было острых граней. Необходимо обмотать края этих отверстий, дабы вставленный ремень не перетирался о железные грани.
3. Пяточные ремни должны быть надежно и прочно прикреплены, при чем, посредством ушка над каблучком пьекса, необходимо гарантировать себя от спадения пяточных ремней по дистанции.

В противном случае лыжник, успешно выступавший на равнине, обречен в «кроссах» на неудачу.

Итальянские стрелки в горах

М. ПОГРЕБЕЦКИЙ.

Туризм- школа военной практики

Туризм — явление глубоко культурное. И его спортивные цели и его краеведческие цели в одинаковой мере приносят огромную пользу и личности и государству.

Путешествие в „природу“ всегда дает его участнику новое содержание, сообщая его уму пытливость, расширяя его кругозор новыми знаниями. Длительное нахождение в условиях похода среди всех оздоравливающих факторов природы не только укрепляет физически, развивая выносливость организма, но и вырабатывает в характере стойкость, отвагу и находчивость. Государство приобретает, таким образом, более ценного гражданина, а в минуты угроз его границам — более ценного воина...

Действительно, ни один из видов физкультуры и спорта не имеет столько военизирующего значения, как туризм, — во всех его видах.

Автору этой статьи в империалистическую войну на турецком фронте пришлось лично убедиться, как мало подготовлены были к условиям горной войны наши войска и как много жертв поэтому понесла русская армия, продвигавшаяся исключительно вниз по шоссе, в то время, как сверху из-за каждой скалы и камня без промаху били неприятельские стрелки.

Также показательна и гражданская война в Дагестане, где подавление восстания, поднятого крупным барановодом Гацинским (1921 год), без навыков наших бойцов к боям в условиях скалистых, малодоступных дагестанских гор, потребовало столько лишних жертв. (См. А. Тодорский — „Красная армия в горах“ изд. „Военный Вестник“. М. 1925.).

Государство, имеющее естественные границы в виде горных хребтов (Австрия, Италия, Франция, Швейцария), формирует специальные воинские части (тироль-

ские стрелки, альпийские стрелки *), проводящие всю учебу высоко в горах.

И летом и зимой служба их протекает в борьбе с суровыми условиями высокогорной зоны. Метели, снежные заносы, лавины, резкие ветры, подъемы по обледенелым скалам на головокружительные высоты, спуски на тросах самих себя, а также лошадей и орудий — все это очень суровая школа, требующая, особого человеческого материала. Формирование и подготовка этих частей была бы значительно затруднена, если бы не чрезвычайно сильное развитие туризма, в особенности высокогорного — в Италии, Швейцарии, Австрии и Франции. Можно без преувеличения сказать, что любой гражданин этих стран владеет в совершенстве ледорубом и альпийским тросом, и нетуристы там — только стопроцентные инвалиды.

Если горноальпийский туризм дает подготовку для специальных войск, лыжный, вело- и мототуризм подготавливает связистов, лодочный туризм — краснофлотцев, то туризм в целом является великолепной военно-практической школой, приучая к условиям походной и бивачной жизни, передвижению в походном снаряжении через неудобную местность (лесные тропки, кладки через реки, брод), к ориентировке в незнакомой местности, пользованию картой и компасом, к работе по съемкам, к корректированию топографических карт.

Наконец, в туристическом походе получается тот физический закал и тот прилив жизненной бодрости, которым должен обладать всегда красноармеец.

Мы полагаем, что военные организации и, в частности ОСОавиахим, должны приложить и свои усилия в деле развития в нашей стране культурного туризма.

* Альпийские стрелки были привлечены к делу спасения затерянных во льдах участников экспедиции Нобиле.

Соревнования по пинг-понгу в клубе соработников в Ростове (Дон)

В ШТОРХ Травиша, так- тика и трени- ровка парной игры в настольном ТЕННИСЕ

Парный разряд в настольном теннисе не только является одним из самых интересных разрядов, но благодаря введению особого правила требует очень хорошей работы ног, что без сомнения повышает ценность пинг-понга в спортивном отношении.

Парная игра есть игра вчетвером, т.е. двое играют против двоих.

Размер стола, его высота, а также высота сетки при парной игре—все это остается таким же, как и при одиночной игре, разница лишь в том, что поверхность стола должна быть разделена на две равные части линией д—е (см. чертеж), линия должна быть белой и иметь 2 см. в ширину.

Назначение линии д—е—разграничить каре подачи (1, 2, 3 и 4). Подача в парной игре отличается от одиночной тем, что тут нужно не только правильно перебросить мяч через сетку, но и попадать в определенное каре; так, если подают из 1-го каре, то попасть нужно в 4-е, из 2-го в 3-е, из 4-го в 1-е, из 3-го во 2-е, т.е. исключительно по диагонали. Мяч, попавший в среднюю линию (д—е), всегда считается правильным.

Право первой подачи пара получает по жребию. Пара подающая решает, кому из партнеров подавать в первой игре, пара принимающая—кому принимать. Если в первой игре подавал К, то во второй подает обязательно Н, а Л становится принимающим, затем подает Л, а принимает М и т. д., т.е. принимающий последовательно становится подающим, а партнер подающего—принимающим.

Первые подачи в каждой игре производятся только из 1-го из 4-го каре, затем из 2-го или из 3-го и т. д. Когда мяч введен в игру посредством подачи, линия д—е теряет свое значение, и мяч, будучи отбит хорошо, считается правильным, коснувшись любой части стола на стороне противников.

Теперь мы переходим к самому существенному правилу, которое делает парный разряд особо-интересным и в обычном и в спортивном смысле, требуя очень хорошей и четкой работы ног.

Порядок игры. После того, как мяч введен в игру подающим, а принимающий правильно его вернул, каждая пара защищает свою половину не одновременно, как в теннисе, а поочередно, т.е. игра происходит исключительно в следующем порядке: подающий (К) вводит мяч в игру, принимающий (Н) отбивает, затем отбивает партнер подающего (Л), затем—партнер

принимающего (М), затем снова подающий и т. д., пока очко не будет разыграно.

Если кто-либо из игроков отбил мяч не в свою очередь, хотя бы и правильно, очко считается проигранным.

В момент начала розыгрыша мяча (подача) все четыре игрока должны находиться в части комнаты, ограниченной воображаемым продолжением линий стола а—в и б—г; после же того, как принимающий вернул мяч, каждый игрок волен занимать любое положение, хотя бы сбоку у сетки, например, в случае, если он должен был там оказаться из-за хорошо сплассированного противниками мяча. Однако, мы не советуем злоупотреблять этими, иногда очень нужными заходами сбоку, в виду того, что этим открывается громадное поле для плассировки.

Вообще в парной игре умение плассировать мячи (т.е. умение посылать мячи в определенное место) приобретает еще большее значение, чем в одиночной, в виду возможности посылать мячи на внеочередного противника. Против этого, казалось бы, всегда выигрышного удара нужно бороться усиленной подвижностью.

Хорошо сыгранной паре мы можем рекомендовать занимать позиции у стола не рядом, а один сзади другого, с расчетом, что передний, сделав удар, быстро уступает заднему; таким образом достигается, что все время всем столом владеют попеременно то один, то другой.

Важнейшим фактором в тактике парной игры в пинг-понг так же, как и в теннисе, несомненно является сыгранность игроков; известно, что пара, составленная из двух игроков второй категории, хорошо сыгранных, всегда побьет пару первоклассников, мало игравших вместе.

Следует обращать внимание на психологию партнера: если он не в ударе, нужно воздержаться от упреков и замечаний, которые никогда не помогают, а могут иметь обратное действие. Нужно стараться понять задуманную партнером комбинацию и помочь ему в ее проведении, а не прерывать ее, беря каждый раз на себя инициативу.

При тренировке парной игры нужно обратить особое внимание на работу ног и подвижность при движении от стола к столу, а также и на плассировку.

В заключение посоветуем при тренировке без счета никогда не позволять себе внеочередного удара, как бы заманчивым ни казалось сделать „эффектный“ мяч, такое удовольствие может показаться дорогим, когда вы будете расплачиваться за него на состязании.

Парный разряд как мужской, так и смешанный культивируется пока только в Ленинграде; и пользуется не только большой симпатией самих участников-физкультурников, но состязания по этому разряду собирают обычно много зрителей.

Надо надеяться, что в ближайшее время парная игра в пинг-понг завоюет такие же симпатии, как и одиночная, и тем самым привлечет еще большее количество сторонников этой массовой игры.

СТЫК Техника владения мячом в Хоккее

Международный матч в канадский хоккей в Давосе (Швейцария)

Не останавливаясь на элементарных технических приемах владения клюшкой и мячом, которые можно почерпнуть в имеющихся руководствах по хоккею (М. С. Козлов — «Хоккей на льду», Москва, Физкультиздат 1926 г.), мы подчеркиваем необходимость проработки техники владения коньками не только в разделах, специально для этого отведенных, но и во всех других разделах, имеющих непосредственным назначением проработку техники владения клюшкой и основ тактики.

Простейшие удары, как, например, удар по неподвижному и движущемуся мячу игроком, стоящим на месте — в процессе игры, будут встречаться очень редко, и в громадном большинстве случаев игрокам бывает необходимо принять, передать или ударить по движущемуся мячу на самом быстром бегу. Хоккеист, идеально владеющий клюшкой, но не умеющий владеть коньками (чувствующий коньки на ботинках), представляет в игре грустное зрелище — человека, вечно опаздывающего. Отсюда основное условие — техническое совершенствование во владении клюшкой и коньками должно быть увязано между собой, и в разделах по проработке техники ударов необходимо требовать их проведения из всех положений, на любом бегу, ни в коем случае не останавливаясь, не останавливая мяча и не подправляя его под удар с той стороны, откуда они идут лучше.

Выработать технически сильного хоккеиста путем печатных руководств нельзя. Техническое совершенство дается только практикой, и поэтому руководитель тренировки должен обладать не только теоретическими познаниями, но и быть очень сильным технически и тем, чтобы не только «показать», но и являть собою образец, пример, которому можно было бы следовать, приемам которого можно было бы подражать.

Не разбирая простейших ударов, мы останавливаемся на трех технических приемах, не упомянутых в руководствах, но чрезвычайно полезных при их умелом использовании.

Остановка мяча

По правилам хоккея мяч может быть остановлен не только клюшкой и коньками, но и любой частью тела вплоть до кисти руки, которой можно схватить мяч, летящий в воздухе, но тотчас бросить его.

В случаях, когда это делается в обстановке довольно спокойной, например, на середине поля, не подвергаясь непосредственному нападению — можно пользоваться любым приемом, при чем остановка коньком может быть выгоднее, если игрок стоит на месте (нет риска быть оштрафованным за удар по мячу ногой), а остановка клюшкой со страховкой рукой от перепрыгивания мяча через клюшку — будет удобней в случаях, если игрок движется в направлении, противоположном полету мяча.

Эти приемы просты, но остановка мяча в условиях непосредственного нападения на игрока, когда он сразу не может передать мяч партнерам, ударив его с хода (около ворот противника, когда партнеры могут оказаться вне игры), а должен приостановить полет мяча

и изменить направление его полета, будучи сам в движении, требует разъяснения и большой практики.

Обыкновенно, если мяч, катящийся по льду или летящий по воздуху, попадает в поставленный твердый предмет — клюшку, то он отскакивает от него на некоторое расстояние под тем же углом, какой образует полет мяча и поставленная клюшка. При умелом использовании этот физический закон — «угол падения равен углу отражения» — может быть полезен в случаях, когда можно обвести противника, находящегося в непосредственной близости, и, наоборот, может испортить выгодное положение, требующее остановки мяча, изменения его направления в сторону движения игрока и непосредственного за этим дриблинга или передачи. В таких случаях можно пользоваться приемом, аналогичным тому приему, которым пользуются теннисисты, ловящие мяч на ракету, т. е. поставленная под мяч клюшка в момент соприкосновения с мячом отводится несколько назад, как бы пружиня и смягчая удар мяча, не дает мячу отскакивать. Этот прием, проводимый на быстром бегу, позволяет принимать без отскока даже самые сильные удары, идущие под острым углом и даже в обратном игроку направлении, и позволяют как бы протаскивать мяч клюшкой с резким изменением направления движения мяча, т. к. отводимая назад клюшка образует со льдом угол, как при ударе в нахматку, и мяч, не отскакивая и не перескакивая, через клюшку, теряет силу удара и повинуется малейшему движению.

Передача мяча

По правилам хоккея мяч от удара может катиться по льду и лететь по воздуху, но не поднимаясь выше 1 мт. 20 сант. (высота ворот). Длинная передача даваемого на край или вперед должна идти безусловно по льду — это и быстрее и вернее и легче технически, но в случаях перепасовки в разрез между противниками на небольшом расстоянии, когда есть непосредственная опасность перехвата мяча противником, большую службу может сыграть умение заставить мяч перепрыгнуть через клюшку противника и упасть перед партнером, которому мяч передается. Это может быть достигнуто или перебрасыванием мяча нижним ребром крючка или резким, но не сильным коротким ударом под центр тяжести мяча. И то и другое достигается неустанными упражнениями и, проводимое быстро, в очень редких случаях дает возможность перехватить мяч. Команда, умеющая во-время сыграть мяч, таким образом, безусловно ближе к успешному завершению своих тактических комбинаций, чем команда, обладающая лишь короткой передачей по льду. Кстати заметим, что удар по мячу, переданному таким способом, в момент его «приземления» соответствует удару «хав-волей» в футболе и дает очень сильный полет мяча.

Удары по мячу

Удары по мячу, идущему перпендикулярно направлению движения игрока, удары с быстрого бега, т. е. удары по следующей схеме:

Б ОА — направление движения.
 ↑ АБ — направление полета мяча после удара, соответствующее направлению бега игрока.

В данном случае не останавливаясь удар проводится следующим образом: бегущий игрок соразмеряет свой бег с полетом мяча и встречается с ним в точке А, но уже не проводя отталкивания от льда коньками, а скользя на коньках, при чем правая нога выдвинута вперед на пол-шага. Ключка держится правой рукой за ручку, при чем большой палец вытянут вдоль ручки со стороны, обращенной к корпусу вверх. Левая рука держит клюшку ближе к крючку. Рукоятка клюшки — параллельна движению игрока, даже немного отведена крючком за корпус (для большего размаха). Крючок обращен ударяющей плоскостью ко льду и конец его по направлению к приближающемуся мячу. Корпус немного поворачивается влево. В момент, когда мяч будет находиться на расстоянии 50—55 сант. от игрока и строго против центра левого конька, левая рука отпускает клюшку и скользит по ней вверх к ручке; правая рука резко опускает крю-

чок вниз к мячу и в то же время тянет рукоятку в направлении удара и немного вверх; ноги в коленях немного сгибаются как бы пружиня; корпус поворачивается вправо (лицом по направлению удара). Получается сильный, резкий, быстро проводимый удар. Движение может быть сравнено с ударом „бекхендрайв“ в теннисе.

Описан удар по мячу, идущему с левой стороны. Кроме всех простейших приемов и описанных выше уже довольно трудных технических навыков следует обратить внимание начинающих хоккеистов на умение создавать из известных им приемов технические комбинации, т.е. на умение переходить из одного приема в другой и связывать их, а не останавливаться в своем усовершенствовании на умении проводить те или другие удары и остановки оторванно друг от друга, т.е., например, недостаточно уметь остановить мяч приведенным выше способом, необходимо также овладеть умением из остановки провести перекидку, подсечку мяча, удар по голу, сыграть с бортиком и т.д.

Учитесь на тренировках бить мячи из любого положения, следите за игрой старших команд и, подражая им, улавливайте технические приемы и разучивайте их. В соревновании, в матче нельзя научиться технике, но можно подметить новый технический прием — и его следует проработать.

Занятия женской группы в клубе им. Балабанова (Харьков)

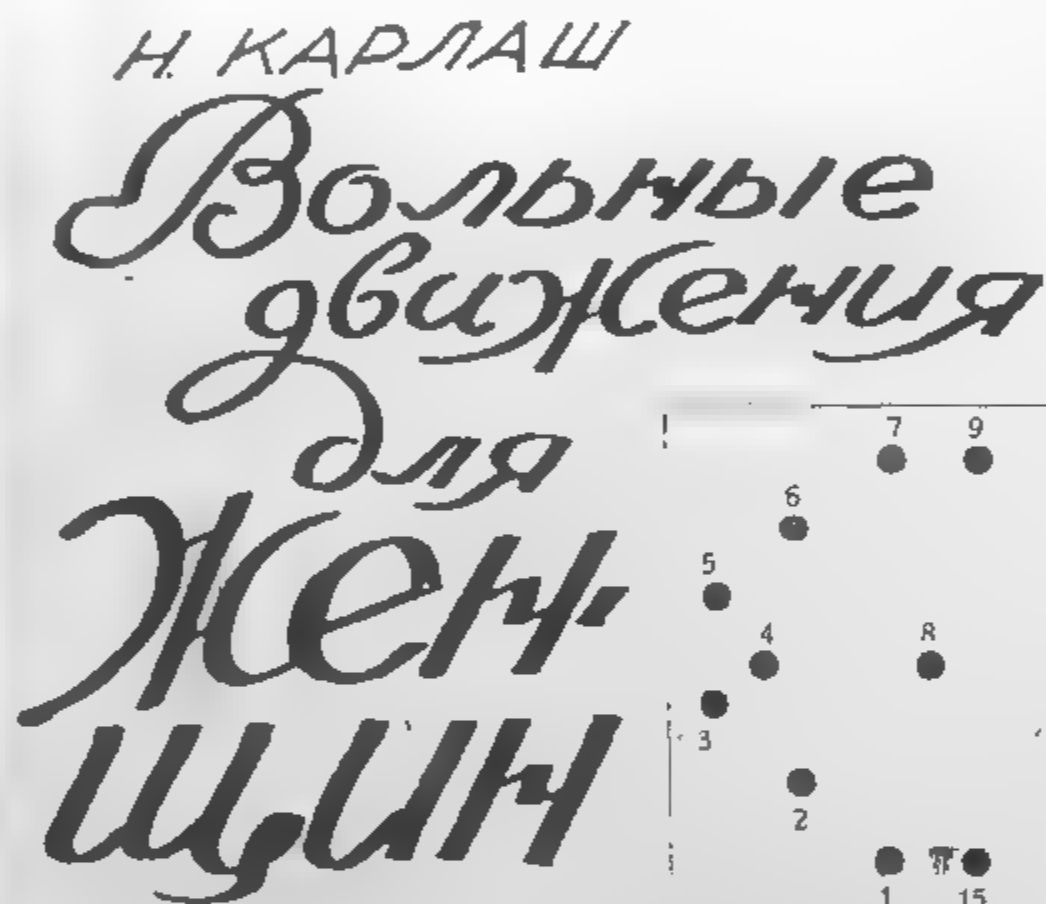

Рис. 1

На 1 и 2. 6.2. Стой вышажный левой вперед, взручить 10.14. То же что 2.6, но правой ногой. 7.1. Стой вышажный правой вперед, предручить. 9.15. То же, что 1.7, только левой ногой. 5.10. Стой предшажный левой кнаружи, уручить. 11.3. То же, что 5.13 только правой ногой. 4. Поворот направо до стоя заножного левой, предручить. 12. То же, что 4, но в другую сторону. 8. Стой на носках, уручивая взручить, соединив пальцы и согнув руки в локтях.

На 3 и 4. 6.10. 2.14. Приножить заднюю ногу, уручить 7. 9. 1.15. То же, что 6.10. 2.14. 5. 11.13. 3. То же, что 6.10. 2.14, только предручить 4. Упор стоя на левом колене. 12. То же, что 4, но на правое колено. 8. Стой на правом колене, руками круг кнаружи.

На 1 и 2. Выпад левой ногой вперед, предручить. 10.4. То же, что 6.2 только левой 7.1. Выпад правой ногой вперед взручить. 9.15. То же, что 7.1, но левой ногой. 5.3. Выпад левой ногой вперед, уручить. 11.13. То же, что 5.3, но правой ногой. 4. Заножить правую. 12. Заножить левую. 8. Взручить кнаружи, взяв ноги 4.12.

На 3 и 4. 6.10. 2.14. Приножить заднюю к передней, заручить кнаружи. 7. 9. 1.15. То же, что 6.10. 2.14, но 7.15 левую предручить, правую взручить 9.1, правую предручить, левую взручить. 5.11. 13.3. Приножить заднюю ногу к передней. 5.13 правую предручить, левую взручить 11.3, левую предручить, правую взручить. 4. Стой заножный правой, уручить. 12. Стой заножный левой, уручить. 8. Встать уручить, Рис. № 2.

На 1 и 2. 6.2. Стой заножный правой, взручить кнаружи. 10.14. То же, что 6.2, но левой ногой. 7.15. Стой на правом колене уручить левой. 9.1. То же, что 7.15, но на левое колено. 5.13. Стой на левом колене, правую уручить 11.3. То же, что 5.13, но на правое колено и уручить левой. 4. Предножить правую, взручить. 12. Предножить левую, взручить 8. Упор присев.

На 3 и 4. 6.2. Заножить левую, предклон, уручить 10.14. То же, что 6.2, но другой ногой. 11.7.15.3. Упор правой рукой, стой уножный правой, левая на бедро. 13.9.1.5. То же, что 11.7.15.3 в другую сторону. 4.12. Заклон, взяться за руки. 8. Упор лежа за руками.

На 1 и 2. 6.2. Взручить $\frac{1}{4}$ круга назад до положения предручить, стой вышажный левой вперед. 10.14. То же что 6.2 только другой ногой. 7.15.11.3. Встать до стоя на правом колене, уручить. 9.15.13. То же, что 7.15.11.3, но другой ногой. 4. Стой

предшажный правой, выпрямление, руки на бедра. 12. То же, что 4, но левой ногой. 8. Упор присев, колени между рук.

На 3 и 4. 4.6.10.2.14. Приножить заднюю ногу к передней, предручить. 7.15.14.3. Стой вышажный правой в сторону, левую уручить книзу, правая согнута, кисть возле лба. 9.1.5.13. То же что 7.15.11.3, но в другую сторону. 4. Встать, поворот на 90° на лево до стоя заножного левой, правой взручить уручивая, согнув руку в локте над головой, смотреть на левый носок. 12. То же, что 4, но в другую сторону. Встать, стой на носках, уручить книзу и коснуться локтей 4.12.

На 1 и 2. 5.9.7.11.13.15.1.3. Скорчить предноживая правую, скорчить уручивая, кулаки над плечами. 6.10.2.14. Стой вышажный правой к 8 взручить. 4. Поворот на 90° направо, уручить, согнуть правую ногу в колене. 12. То же, что 4, но в другую сторону. 8. (Делать на счет 1 и 2). На „раз“ стой уножный, уручить, на „два“ стой скрестный правой за левой, взручить.

На 3 и 4. 5.7.9.11.13.15.1.3. Выбросить правую ногу назад до положения, заножить предклон, уручить. 6.10.2.14. Стой вышажный левой к 8, руки за спину, наклон. 4. Стой предшажный левой предручить. 12. То же, что 4, но другой ногой. 8. (Делает на счет 3 и 4) на „три“ поворот на 360° на лево, на „четыре“ приножить правую к левой, приручить.

На 1 и 2. 5.7.9.11.13.15.1.3. Вамахом рук назад, уручить, заклон, стой предножный правой. 6.10.2.14. Сгиб левой ноги, правую отставить дальше на носок, взручить, корпус по линии правой ноги. 4. Вышаг правой вперед, поворот на 180° на лево, стой на левом колене, взручить. 12. То же, что 4, но в другую сторону. 8. (Делает на счет 1 и 2) на „раз“ предручить кверху во внутрь, правая сверху, заножить правую, на „два“ стой на правом колене и сесть на правую ляжку, левую ногу вытянуть, руки положить на левую ногу.

На 3 и 4. 5.7.9.11.13.15.1.3. Стой заножный правой стать на правое колено, уручить. 6.10.2.14. Выпад правой ногой вперед, предручить. 4.12. Уручить 8. Выпрямиться, взручить кверху. Рис. 3.

На 1 и 2. 3.5.9.12.15. Поворот направо, уручить. 1.4.7.11.13. Поворот на лево, уручить. 6.10.2.14. Упор присев. 8. Предклон, предручить.

На 3 и 4. 3.5.9.12.15. Взяться руками с 1.4.7.11.13, заножив левую. 6.10.2.14. Упор лежа за руками. 8. Стой на правом колене, уручить.

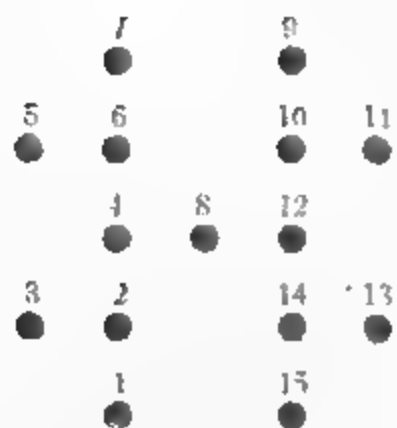

Рис. 2

правом колене, руки сложить впереди, правая рука на левой.

На 1 и 2. 6.2.10.14. Поворот на 180° налево, стой на правом колене, предручить. 4. Стой на правом колене, предручить 12. То же, что 4, на левой ноге. 5.7.13.15. Стой вышажный правой вперед, предручить правой, левую за шею. 9.11.3.1. Стой вышажный левой вперед, предручить левую, правую за шею. 8. Встать, заножить правую, предручить, уручить.

На 3 и 4. 6.2.10.14.4.12. Упор стоя на колене 5.7.13.15. Стой вышажный левой вперед кнаружи. Левая рука) через взручивание, правая через предручивание) до положения левой предручить кверху правую, заручить, левую ногу согнуть в колене голову опустить. То же, что 5.7.13.15, но в другую сторону. 8. Приножить правую к левой, стой на носках, взручить, соединить пальцы и немного согнуть руки в локтях.

На 1 и 2. 6.2.10.14.4. Заножить левую. 12. Заножить правую. 5.7.13.15. Стой предшажный правой кнаружи, взмах, заклон, голову назад, 9.11.3.1. То же, что 5.7.13.15, но в другую сторону. 8. Сложить руки на лбу, стой заножный правой, сгиб левой.

На 3 и 4. 6.2.10.14.4. Стой заножный левой, взручить 12. То же, что 6.2.10.14.4, но другой ногой. 5.7.13.15. Заножить левую, передав тяжесть тела на правую ногу предручить кнаружи, предручить. 9.11.3.1. То же, что 1.7.13.15, но в другую сторону. 8. Стой зашажный правой предручить.

На 1 и 2. 6.2.10.14.4. Встать, заножить правой (левая прямая) предручить, уручить, 12. То же, что 4, но другой ногой и рукой. 5.7.13.15. Стой заножный левой, уручить налево (взгляд на руки) 9.11.3.1. То же, что 5.7.13.15, но в другую сторону. 8. Передав тяжесть тела на левую ногу, сгиб в колене, уручить.

На 3 и 4. 6.2.10.14.4.12. Приножить заднюю ногу к передней, стой на носках, взручить, соединив пальцы, согнув руки в локтях. 5.7.13.15. Перейти в выпад левой ногой, заручить, левую предручить кверху. 1.9.11.3. То же, что 5.7.13.15, но другой ногой и рукой. 8. Взмах руками вниз, взручить, стой на правом колене.

На 1 и 2. 4. Поворот на 180° направо, выпад правой ногой вперед, правой предручить кверху, левой заручить. 12. То же, что 4, но в другую сторону, 6.10. Выпад вправо, правой взручить кнаружи, левой заручить, 2.14. То же, что 6.10, но в другую сторону. 5.7.13.15. 9.11.13. Приножить заднюю ногу к передней, стой на носках, взручить, соединив пальцы, немного согнув руки в локтях. 8. Лечь грудью на левое колено, уручить.

На 3 и 4. 4. Выпад левой ногой, вперед, левой предручить кверху, правой заручить. 12. То же, что 4, но в другую сторону. 6.10.2.14. Перемена выпада и перемена положения рук. 5.7.13.15. С поворотом налево, выпад влево, левая предручить кверху, правая заручить. 9.11.13. То же, что 5.7.13.15, но в другую сторону. 8. Встать, заножить правую, уручить. Рис. 4.

На 1. 4. Перемена выпада вправо, уручить. 12. То же, что 4, но влево. 6.7.5.15.15.13. Поворот на 180° назад налево до стоя уножного левой, дугой книзу, уручить. 3.1.2.10.9.11 то же, что 6.7.5.14.15.13, но в другую сторону. 8. Стой зашажный, правой взручить.

На 2. 4. Поворот на 180° назад направо до стоя уножного левой. 12. То же, что 4, но в другую сторону. 8. Вышагом левой назад, стой предножный правой 3/4 круга руками вовнутрь до положения уручить. 2.14. Предручить, 3.1.10. Приножить левую к правой, предручить. 15.13.6. То же, что 3.1.10, но другой ногой. 7.5.9.11. Вышаг правой вперед уручить.

На 1 и 2. 3.5.12.15.—1.4.7.11.13.

Держась руками полунаклон вперед, заножив левую и правую: 6.10.2.14. Скорчить правую ногу (правая нога между рук). 8. Встать, взручить, согнув руки в локтях, соединив пальцы.

На 3 и 4. 3.5.9.12.15. Стой предшажный левой, полунаклон, предручить, 1.4.7.11.13. То же, что 3.5.9.12.15, но правой ногой. 6.10. 2.14. Заножить левую, предручить кверху, подняться на вытянутую правую ногу. 8. Стой на

На 3 и 4. 4. Вышаг правой вперед, уручить. 12. То же, что 4, но другой ногой. 8. приножить правую к левой, взручить 2.14. Уручить 3.1.9.10.11. Выпад вправо, уручить 15.13.7.5.6. То же, что 3.1.9.10.11 выпад влево.

На 1. 4. Выпад влево, взручить 12. Выпад вправо, взручить. 8. Уручить. 2.14. Взручить. 3.1.9.10.11, приножить левую, взручить. 15.13.7.5.6. приножить правую, взручить.

На 2. Приножить правую ногу к левой, скорчить, уручивая 12. То же, что 4, но другую ногу. 2.8.14. Скорчив уручивая над плечами. 3.1. Выпад вправо, скорчив, уручивая над плечами. 6. Скрестить ногу через левую, скорчив уручивая над плечами. 10. То же, что 6, но левую ногу. 5.7. Вышаг правой вперед скорчив уручивая, 9.11. То же, что 5.7, но левой ногой.

На 3 и 4. Выпад влево, уручить. 11.12.10. Выпад вправо, уручить 8.2.14. Уручить. 3.1. Приножить левую к правой, уручить. 15.13. То же, что 3.1, но правой ногой. 7. Выпад левой ногой вперед, уручивая. 9. Выпад правой ногой вперед, уручить.

На 1. 4.5.6.7. Приножить правую ногу к левой, предручить 11.12.10.9. То же, что 4.5.6.7, но левую ногу. 15.8.2.14.1. Предручить 3. Выпад вправо, предручить. 13. Выпад влево, предручить.

На 2. 4.5.7. Выпад правой ногой вперед, взручить. 11.12. 9.10. Выпад левой ногой вперед, взручить. 6. Выпад влево, взручить. 15.8.2.14.1. Взручить 3. Приножить левую ногу к правой, взручить. 13. То же, что 3, но правую ногу.

На 3 и 4. 4.5.1.3. Выпад влево, уручить 11.12.3. Выпад вправо, уручить. 7.9.14.15.8.2. Уручить 6. Скрестить правую ногу за левую, уручить 10. Выпад правой ногой вперед, уручить.

На 1. 4.5.1.3. Приножить правую ногу, руки за спину, 11. 12.3. То же, что 4.5.1.3, но левую ногу 7.9.14.1.15.8.2. Руки за спину 6. Выпад влево, руки за спину. 10. Поворот налево, руки за спину.

На 2. 4. Выпад влево, предручить 12. То же, что 4, но вправо. 5.11.7.9.14.15.8.2.3.13. Предручить 6. Выпад правой ногой вперед, предручить. 10. Приножить левую ногу к правой, предручить.

На 3 и 4. 4.6. Приножить правую ногу к левой, приручить. 12. То же, что 4.6, но левую ногу 5.11.7.9.14.11.5.8.2.3.13.10. Приручить. Рис. 5.

Описание терминологии:

Стой вышажный левой вперед — шаг левой ногой вперед.

Стой заножный левой сзади — левая нога сзади на носке.

Заножить правую — поднять правую ногу сзади.

Стой предножный правой — правую ногу вперед на носок.

Предножить правую — поднять правую ногу впереди.

Уножить правую — поднять правую ногу в сторону.

Предручить — руки вперед.

Уручить — руки в стороны.

Взручить — руки вверх.

Приручить — руки вниз.

Приножить — при- ставить ногу.

Уручивая взручить — руки косо в сторону вверх.

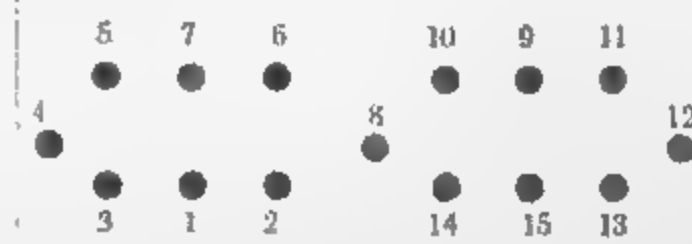

Рис. 3

Рис. 4

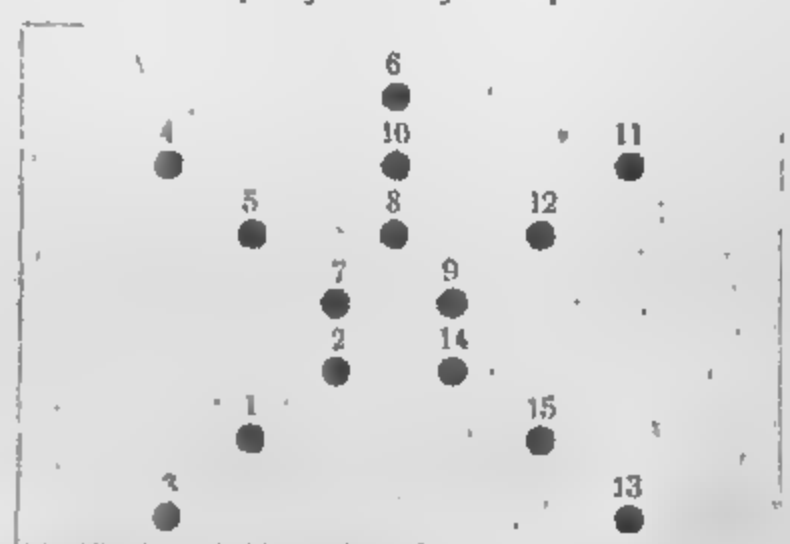

Рис. 5

Занятия женской группы кружка ф. к. (Артемовск)

Вышли из печ. и поступили в прод. след. книги:

1. Д-р БЛЯХ — Индивидуальная гимнастика (2-ое изд. дополнен) ц. — 50 к.
2. Д-р Блях — Индивидуальная гимнастика для женщин (2-ое изд.) ц. — 85 к.
3. ДЕМЕНИ — Механизм движений ц. 1 р. —
4. КОСТЮК — Больные движения для школьников. ц. — 85 к.
5. С. ПАВЛОЯ — Игры и развлечения зимой ц. — 50 к.

В ближайшие дни выходят из печати след. книги:

1. Е. МАЛЯЯ — Танцевальные шаги и гимнастические танцы
2. Д-р Цуккер — ФК и половой вопрос
3. Зимняя тренировка легкоатлета
4. М. БУРЦЕВА — Массовые пляски
5. ПАЖЕ — 25 упражнений с сопротивлением для ребенка

С АБРАМОВИЧ Гигиенические условия

Кто кого перетянет!

для проведения Физкультуры в школах

За последние годы физкультура заняла прочное место в стенах нашей школы. Время, когда в школах преследовались цели исключительно умственного развития, давно прошло, и сейчас задачей школы является не только учеба, но и физическое воспитание ребенка. Взгляд на физкультуру, как на всестороннее физическое образование и воспитание школьника, сейчас стоит во всей его полноте. Нет школьника, который бы не интересовался укреплением своего здоровья, своим физическим развитием!

Следить за тем, чтобы занятия по физкультуре шли правильно и действительно вели бы к укреплению здоровья школьного молодняка, является первоочередной задачей. Чтобы физкультура выполнила свою важную роль, для этого в школе, более чем где-либо, необходимо выполнять основные гигиенические правила, без соблюдения которых результаты школьной физкультуры могут быть не только бесполезны, но и вредны.

Основным гигиеническим требованием, без которого не мыслится правильная постановка физических упражнений в школе, является наличие зала, соответствующим образом приспособленного под занятия физкультурой. Поддержание чистоты воздуха в зале должно проводиться систематически, в особенности перед началом физупражнений. Зал должен хорошо вентилироваться и служить настоящим резервуаром свежего воздуха. С этой целью весьма желательно оборудование в зале электрического вентилятора, отсутствие которого можно заменить более глубоким проветриванием зала, прибегая к помощи сквозняка, открыванию форточек, окон и дверей. При первой возможности, при наступлении первых теплых дней, физкультурные упражнения следует вынести из стен школы на свежий, чистый воздух школьного двора или прилегающей физкультурной площадки.

Не меньшее значение приобретает вопрос об уборке гимнастического зала и удалении из него пыли, ибо обеспечение занимающихся физкультурой школьников воздухом, по возможности, совершенно свободным от пыли, должно составлять важнейшую нашу заботу. Лучшим средством является пылесос, доступный каждой крупной школе, который вытягивает пыль из всех закоулков зала, собирает ее в ящичек, откуда пыль затем и высыпается в яму. Уборка всего зала должна проводиться исключительно влажным способом — мокрыми тряпками, но отнюдь не метелками, щетками или сухими тряпками. Лучше всего производить подметание зала, посыпая пол влажными опилками, впитывающими и забирающими пыль. Паркетный, свеженавощенный пол, по своей скользкости, не совсем пригоден для занятий физупражнениями, и для уменьшения скольжения его следует пропитывать энергично олифой. В зале следует избегать портьер и всяких лепных украшений и должны быть совершенно удалены ковры и всякие матерчатые подкладки. Для более рационального и полного удаления пыли желательна также покраска стен масляной краской.

Температура воздуха гимнастического зала должна быть всегда равной и умеренной, не превышая 10° по Р. или 12° по Ц. Поддерживать сухую умеренную темпе-

ратуру воздуха более или менее постоянно возможно при наличии центрального отопления, которое должно считаться наиболее гигиеническим. При имеющемся местном отоплении (голландские печи) необходимо устроить так, чтобы топка производилась вне зала и этим исключить возможность попадания в легкие физкультурников продуктов неполного сгорания.

Освещение зала играет немаловажную роль при проведении физкультурных упражнений в школе. Естественному, дневному, солнечному свету, заливающему все закоулки зала должен быть предоставлен широкий простор, но яркое освещение прямыми солнечными лучами не рекомендуется, так как оно раздражает глаза. При 2-х сменных занятиях, происходящих в огромном большинстве наших школ, физупражнения проводятся, конечно, при искусственном освещении. Наша задача — обезопасить их сильными электрическими лампами, защищенными, от попадания всяких предметов проволоочными сетками.

При занятиях физическими упражнениями, наряду с усиленными мышечными движениями, происходит обильное выделение продуктов кожных желез, которые, разлагаясь и смешиваясь с частицами пыли, могут вызвать загрязнение кожи. Всякий род физических упражнений теряет более чем половину своей ценности, если он не идет рука об руку с рациональным уходом за кожей. Оставлять после упражнений на коже пот и кусочки стертой эпидермы не только нечистоплотно, но и весьма вредно. Поэтому гигиенически обставленный зал для физкультуры в крупных и новостроящихся школах требует оборудования душевой комнаты, дающей возможность школьникам принимать любые водные процедуры. Наличие специальной раздевалки при физкультурном зале и легкой специальной одежды диктуется теми же требованиями гигиены в проведении школьной физкультуры. Обычной одеждой школьников при занятиях физупражнениями должны служить легкие трусы для мальчиков, шаровары и споршенки (трикотажные безрукавки) — для девочек. Наиболее гигиеническая обувь — туфли без каблуков; весьма удобны и практичны веревочные туфли. При наличии такой одежды и обуви, весьма легко выполняются всякие движения, без особого усилия и утомления.

К этому и сводятся главные, наиболее существенные гигиенические правила, при соблюдении которых в проведении школьной физкультуры мы будем иметь здоровую, физически крепкую молодежь. К сожалению, физкультурное образование, получаемое школьниками в настоящее время, далеко неудовлетворительно. Сплошь да рядом мы имеем примеры, когда физические упражнения проводятся в зрительных залах, пыльных коридорах, классных помещениях, при полном несоблюдении основных гигиенических правил, указанных нами выше.

Оборудуя во вновь строящихся школах гимнастические залы по последнему слову гигиены, искореняя ошибки, улучшая и совершенствуя гигиенические условия имеющихся уже помещений, мы через школьную физкультуру воспитаем здоровое поколение — будущих защитников социалистического отечества и бойцов за социальную революцию. (Семашко).

В Красной армии

Клуб и Спорт

А. ЧАЛОВ-ШИМАН

Внешкольная спортивная работа в Красной армии служит основной базой для вовлечения в занятия спортом широких красноармейских масс.

Массовость, добровольность, заинтересованность, общественность должны быть основными принципами внешкольной работы. Спортивная работа в частях и ВУЗ'ах РККА, являясь составной частью общей внешкольной работы, должна служить делу повышения политического и культурного уровня развития бойцов, боевой подготовки войск и выработки нужных бойцу, в условиях ведения современного боя, качеств.

В данный момент беда внешкольной спортивной работы заключается в целом ряде недочетов, которые, даже без особого напряжения, могут быть изжиты.

В самом деле, нельзя же считать руководством такое положение вещей, когда правления клубов и советы ленинских уголков наваливаются на эту работу перед состязаниями или праздниками, совершенно забывая об этой отрасли работы в остальное время.

В практике работы частей сплошь и рядом никого особенно не беспокоит, что совершенно недостаточен процент начсостава, втянутого в спорт-работу, что очень слабо используется связь с рабочими-шефами, что отсутствует работа спорт-кружков в участии различных кампаний (перевыборы советов, смотр „красной казармы“, годовщины и пр.).

Зачастую нет понимания задач спортивной работы в частях — отсюда, попрежнему, во всей внешкольной спорт-работе основное место занимает тренировка и подготовка команд и отдельных спортсменов (рекордсменство) за счет массовости, недостаточное использование спорт-работы в целях борьбы с отрицательными явлениями (пьянство, курение, мат и пр.) и привития культурно-бытовых навыков (режим, личная гигиена).

Для устранения указанных выше недостатков необходимо прежде всего широко развернуть через все формы внешкольной работы пропаганду физкультуры и спорта: показательные выступления спорткружка во время клубных постановок, включение физкультурных номеров в живгазету, использование спортивных кинофильмов, устройство специальных праздников и гуляний, проведение докладов, бесед, физкультсудов, диспутов и пр., регулярного освещения вопросов физической культуры в стенгазетах, радиогазетах, всемерное продвижение литературы и пр. Вопросы физкультурной агитации должны принять методически правильный, а не стихийный порядок.

Наряду с пропагандой физической культуры необходимо добиваться увязывания проводимой внешкольной спорт-работы с задачами классового воспитания бойцов, для чего вести разъяснения сущности буржуазного спорта и задач ф. к. у нас, популяризации значения работ Спортинтерна. Здесь особое внимание должно быть уделено установлению физкультурной связи с соседними частями, ВУЗ'ами и шефскими спорт-

кружками, путем организации товарищеских встреч, проведения совместно вечеров физкультуры и пр.

При построении и развертывании работы, все внимание должно быть направлено в сторону максимального охвата всей массы красноармейцев, начсостава и его семей, для чего практическую работу необходимо развертывать главным образом в роте (эскадроне, батарее), организуя в ротах спортивные группы и команды, проводя простейшие соревнования между подразделениями.

Так как соревнования являются средством, привлекающим внимание бойцов к спортивной работе, то они должны быть проводимы наиболее организованно, ибо от успешного их проведения в большей степени будет зависеть и весь успех внешкольной спорт-работы. Каждый боец и командир должен знать и чувствовать, что соревнования являются испытанием его знаний, силы воли, способности хладнокровно и точно рассчитать свои силы, исходя из учета всех условий и всей обстановки. Для командиров, возглавляющих команды и судейство, соревнования должны быть используемы и в целях воспитательных. В этой области наша работа должна быть направлена к развитию упорства, смелости, товарищества и взаимной выручки.

Как будто все мы это знаем и понимаем, но не везде и не всегда проводим в жизнь. Кое-где и кое в чем мы имеем тенденцию замены основного лозунга массовости рекордсменством и тренировкой небольших групп. Небезгрешна спорт-работа от уклонов „яростного“, узкого футболизма или взращивания небольшой команды, „пожинающей“ затем лавры всей части и даже дивизии, или нередко прикрытого „очковничества“. Для того, чтобы соревнования проходили успешно и достигали своей цели, они должны быть построены так, чтобы: а) программа соревнований была интересной, б) организационная сторона хорошо налажена, в) судейский аппарат вполне компетентен и технически подготовлен, г) выводы и результаты соревнований должны быть сообщены своевременно и даже обсуждены на особом собрании заинтересованных лиц.

Клуб не должен ограничиваться лишь вовлечением одних красноармейцев в спорт-работу, но так же и начсостава. Командир, плохо подготовленный физически, не могущий подать бойцу примера в ловкости,

подвижности и выносливости, не может считаться полноценным командиром. Для этого полезно практиковать специальные соревнования, учреждая соответствующие призы, насаждая и поощряя такие виды ф. к., как туризм, охота и т. п. Кроме того, массовое вовлечение начальствующего состава во внешкольную спортивную работу обеспечит также массовое вовлечение в нее и бойцов.

При составлении рабочего плана по спорт-работе всегда необходимо учитывать работу с физкультурным активом, привлекая его, как к составлению самого

Старт участников лыжного пробега Харьков—Киев

плана, так и к практической работе в качестве руководителей секций, старост, судей и пр.

Развертывая практическую работу по физкультуре в добровольном порядке, необходимо также подумать над формами наискорейшего привития бойцам гигиенических навыков. Необходимо от занимающихся добиваться того, чтобы они сделали тем костяком, который будет стремиться к созданию культурной и опрятной жизни в казарме. Лозунг — «физкультура двадцать четыре часа в сутки» должен стать тем лозунгом, под которым развернется борьба против «наплевательской» распушенности и анархизма в быту, обломовщины, пьянки, мата, курения табака, неряшливости в одежде и работе, харканья и плеванья куда попало, «росейского авось-да-небось» и пр. прелестей.

Вовлечение красноармейской массы в работу спортивных кружков будет обозначать крупный успех на культурном фронте. Каждый вновь записавшийся в кружок должен стать новым пополнением в рядах борющихся за культурного человека.

Под углом зрения вышеуказанных задач должен

производиться выбор как видов культивируемой спортивной работы (с учетом особенностей боевого использования данной части или подразделения), так и форм и методов ее проведения. Отсюда поэтому особое внимание должно быть уделено культивированию и популяризации стрелкового и лыжного спорта, владению холодным оружием, борьбе, боксу и пр.

Успешное выполнение возлагаемых на внешкольную спортивную работу задач будет возможно лишь при должном внимании к вопросам руководства со стороны командования и политаппаратов частей, тесной увязке с физической подготовкой части, дальнейшем усиленном внимании к вопросам материального обеспечения (помещение, спорт-инвентарь, спорт-обмундирование), действительном претворении в жизнь лозунга: «каждый внешкольник — активный физкультурник».

Задачей текущего момента является не упустить и этот чрезвычайно важный участок работы из-под огня красноармейской самокритики и на основе широкой общественности добиться выполнения задач, стоящих перед нами в области внешкольной спортивной работы.

ПО ЧАСТЯМ КРАСНОЙ АРМИИ

Физкультура в М стрелковом полку

Физическая культура в нашем полку развернута по следующим видам спорта: пинг-понг, фехтование шашками, борьба, упражнение с гири, гимнастика и, главное, лыжный спорт.

Все эти виды физ. культуры уже выносились несколько раз на эстраду (кроме лыжного, конечно). Военнослужащие и сами больше всего любят эти выступления, но посмотрим, в каких условиях работают наши спортсмены. Отдельной комнаты для репетиций нет и заниматься приходится везде: в коридоре, в помещении клуба, т.е. зале, где мороз 15 градусов, и вот попробуй в трусиках зубами чечетку выколачивать. От таких репетиций: некоторые спортсмены простудились.

А разве избежать этого нельзя? Конечно, можно. Комнат в клубе достаточно, только их нужно рационально использовать, кроме того рядом есть пустой домик, находящийся в распоряжении полка.

С лыжным спортом дело обстоит более благоприятно. В план учебного периода включены 12% учебных часов для лыжного спорта. Все подразделения полка имеют уже хорошую тренировку и могут идти в 1 час 10—12 километров, с полной боевой амуницией плюс к этому то, что за это время и на этом расстоянии ни один красноармеец не отстает.

В феврале полковая школа совершит большой лыжный пробег в продолжение 12 суток, за которые покроет более 300 километров (а включая сюда боевые занятия во время движения, гораздо больше).

Этот пробег даст большую закалку будущему младшему командиру и послужит большой пропагандой спорта по населенным районам.

Негин

В Ленинградском Военном Округе

В Ленинградском Военном Округе состоялось совещание руководителей по физической подготовке частей и ВУЗ'ов Округа. На конференции присутствовал инспектор физподготовки тов. Кальпус. Конференция продолжалась три дня и заслушала свыше пяти докладов: об итогах физподготовки в Округе, о задачах внешкольной спортивной работы, о научно-исследовательской работе, о состоянии врачебного контроля, о принципах проведения утренней зарядки, военно-прикладной гимнастики, штыкового боя и рукопашной схватки.

Конференция отметила, что физподготовка в текущем году должна получить определенный и решительный перелом в сторону военно-прикладного обучения и систематической тренировки бойцов.

Большое внимание конференция уделила лыжному спорту. Лозунг конференции — «все бойцы на лыжи» — должен быть проведен в жизнь.

Ленинградский гарнизонный спорт-комитет в данный момент ведет энергичную подготовительную работу к организации широких соревнований по зимним видам спорта. Разработан детальный план и календарь соревнований. В данный момент идет усиленная работа на местах по проведению соревнований на первенство взводов и рот.

4 Отделом Штаба ЛВО был организован семинарий по штыковому бою. Задачи данного семинара — поднятие на должную высоту техники штыкового боя и ознакомление с новыми приемами владения штыком и рукопашной схватки. Комплектование семинария было произведено исключительно за счет среднего состава частей гарнизона г. Ленинграда в количестве 34 чел. В данный момент семинарий окончено успешно 32 чел., какие сейчас по новому методу проводят занятия в своих частях

А. Ча-в

ИЗ СТАТЕЙ И ПИСЕМ

■ Наш старый физкор т. Стрёмовский (Днепропетровск) в статье «Надо организовать наши ряды» пишет: «За семь лет существования журнала „Вестник Физической Культуры“ вокруг него, как мы читаем в № 12 „ВФК“, сгруппировалось 500 пишущих т.т. Нам кажется, что вполне удовлетворительная работа журнала „ВФК“ вовсе не говорит о том, что „на Шипке все спокойно“. В нашей повседневной действительности физкультуре бывает иногда очень трудно направить свою работу по правильному пути.

Исходя из этих соображений, нам кажется, что в 1929 г., на восьмом году работы нашего печатного органа „ВФК“, было бы весьма полезным созвать на первых порах хотя бы небольшое совещание физкоров Украины. По сути дела, такого совещания еще до сих пор во всем нашем СССР не было.

Было бы хорошо, чтобы по затронутому вопросу высказались заинтересованные ведомства и товарищи».

■ Санович (Харьков) в своей статье «Физкультура и взрослое население», как уже видно по заголовку, затрагивает один из серьезнейших и к тому же до сих пор неразрешенных вопросов о вовлечении в ф. к. взрослых. В то время как в Англии спортом занимаются старики и в возрасте 70 лет, у нас существует зачастую мнение, что взрослому (хотя бы в 30 лет) заниматься спортом «неприлично». Мало того, что родители сами не занимаются ф. к., они, не понимая ее, калечат своих детей с первого дня их рождения.

Тов. Санович проводит довольно смелую мысль о принудительности привлечения к физкультуре в обеденных перерывах всех служащих и рабочих, основывая это тем, что здоровые граждане нужны государству, и принудительный метод применяется уже в школе и в армии.

Мы позволяем себе не согласиться с такой резкой постановкой вопроса, но согласны с предложениями автора о необходимости шире прантиковать составление команд «старичков» по всем видам спорта с тем, чтобы физкультурная молодежь личным примером и агитацией вовлекала бы членов своей семьи в физкультурные занятия.

Автор, равно как и редакция хотели бы по данному вопросу услышать слово от самих «взрослых».

■ ВСФК Украины просит поместить в журнале „ВФК“ в ответ на заметку тов. Стрёмовского в № 11 и № 12 по гор. Днепропетровску о работе Березина, Мещинского и Тамарова следующую выписку из протокола комиссии ВСФК от 1/XII § 10.

«Необходимо отметить, что только один из руководящих работников ОСФК тов. Березин старался всеми силами к созданию условий, необходимых к развитию физкультуры на Днепропетровщине. Объективные условия, указанные выше, а также отсутствие постоянного необходимого руководства со стороны ОСФК коллективом инструкторов, саботировавших ряд кампаний, проводившихся, как по линии ОСФК, так и по линии ОСПС, довели ОСФК до тяжелого состояния. Таким образом, обвинения, которые приписываются тов. Березину в развале работы должны быть отнесены к части инструкторов, которые активно этому способствовали.

Межведомственная комиссия отметила, что выявление недочетов в работе ОСФК шло не по линии здоровой критики, а по линии выявления недочетов и ошибок в работе с целью компрометирования и борьбы против аппарата ОСФК, что вызывало иногда нервность последних, а также по линии срыва, отдельными инструкторами, ряда кампаний, а именно: первомайские выступления, соревнования по гимнастике, о чем имеется решение президиума ОСПС от 12/V 1928 года».

по С.С.С.Р.

1. Обучение стрельбе в клубе металлистов (Одесса)
2. Сигнализация флагами на горе ОСМКС (Москва)

3. Молодой
гонщик
Михеев
(Москва),
победивший
чемпиона
СССР
Я. Мельни-
кова

МОСКВА

Международные соревнования по боксу — Результаты хоккейных игр — Первенство Автоклуба по конькам

С большим успехом прошли международные встречи по боксу между СССР и Швейцарским Рабочим Союзом.

Гости оказались технически выше буржуазной турецкой команды. В матче Швейцария — РСФСР советские боксеры вышли победителями при общем счете 4:2. Советская команда состояла из 2 ленинградцев и 4 москвичей.

Второй матч между сборной Москвы и Швейцарской командой окончился победой Москвы со счетом 3:2. Следует отметить прекрасную посещаемость встреч.

Каждый день календаря приносит ряд неожиданностей. Совторги не смогли оказать сопротивления ЦДКА и проиграли первыми командами со счетом 6:0. Шедшие без поражений в течение 2 лет Пишевики

проиграли Металлистам (РКИМА) со счетом 3:0. Трехгорка с трудом справилась с безнадежно слабым противником КОР 2:1.

Пишевики после проигрыша РКИМА отлично играли против сильнейшей команды Динамо и выиграли со счетом 2:0, одержав победы и в младших командах. Совторги опять проиграли на сей раз Трехгорке и РКИМА легко расправился с КОР'ом.

После трех календарных дней 1 команды идут в следующем порядке: 1 — ЦДКА, 2 и 3 — Пишевики и РКИМА, 4 и 5 — Динамо и Трехгорка, шестое место Совторги и позади КОР.

Клубами порядок другой: 1 — Пишевики, 2 — Динамо, 3 и 4 — ЦДКА и Трехгорка, 5 и 6 — РКИМА и Совторги и на последнем КОР.

Московская сборная хоккейная команда с большим успехом выступала в Ленинграде, сыграв там вничью со сборной Ленинграда. Исключительный интерес представляет их реваншная встреча.

Чрезвычайно интересно прошел губернский лыжный пробег, имевший целевое назначение — проведение в пути кампании по перевыборам Советов. К финишу пришло 2367 чел., из них 1.723 — члены профсоюзов. Остальные крестьяне и красноармейцы.

Проведенные календарные соревнования показали огромный рост числа участников и общий технически-спортивный прогресс.

Следует отметить победу молодого печатника Михеева над чемпионом СССР Я. Мельниковым на дистанции 10.000 м. и поражение чемпионки СССР Алексеевой на дистанции 500 м. от Александровой (Строители). Время победительницы 1:02,1.

В клубном первенстве Авто-клуба лучшим оказался Я. Мельников 500 м. — 46,9 и 5.000 м. — 8:58,9. Вторым был Платон Ипполитов.

Уже второй год проводится первенство Москвы по городкам на зимних площадках. Участвуют 30 кружков (144 ком. — 1.200 участников). После трех дней календаря места распределились следующим образом: Трехгорка, Кр. Пресня, РКИМА, Перово и Совторги.

Азе

ЛЕНИНГРАД

Междугородная встреча по плаванию — Хоккейные матчи Ленинград — Москва — Коньнобежные соревнования на приз „открытия“

В бассейне ДФК ЛОСПС 20 января выступила сборная команда ленинградских пишевиков и железнодорожников против сборной команды московских пишевиков и совторгслужащих. Соревнования были исключительно интересны: среди зрителей такого подъема не было даже на Спартакиаде.

Гвоздем дня было двухратное поражение непобедимого до сих пор чемпиона СССР т. Мареева. Его победитель — чемпион Ленинграда по брассу т. Остен-Сакен, результаты которого на 100 и на 200 метров нужно признать интернациональными. В эстафете брассом 4 X 200 до четвертого этапа выигрыш, казалось, был за Москвой, шедшей впереди с большим просветом, но Остен-Сакен сделал невозможное: догнал и обошел Мареева на последних 25 метр.

В водное поло игра окончилась победой Ленинграда со счетом 8:1.

22 января ленинградские металлисты выступали против московских пишевиков. Дистанции разыгрались вничью. В водное поло победа осталась за металлистами со счетом 6:2, а вторая команда металлистов потерпела поражение от московской сборной команды совторгслужащих со счетом 6:2.

Технические результаты 1-го дня:

- 100 м. брасс: 1 — Остен-Сакен (Л) 1:20,3, 2 — Резников (Л) 1:24,5, 3 — Мареев (М) 1:24,8.
- 100 м. в ст.: 1 — Ануфриев Г (М) 1:08,5, 2 — Поджужевич (Л) 1:10,5, 3 — Кузьмин (Л) 1:12,7.
- 100 м. в ст.: 1 — Пояркова (Л) 1:23,6, 2 — Федорова (М) 1:29,2, 3 — Хатунцева (М) 1:31,5.
- 100 м. спина: 1 — Смирнов Я. (Л) 1:23,9, 2 — Кистяковский (М) 1:24,7, 3 — Маслов (М) 1:28,6.
- 100 м. бок: 1 — Смирнов С. (Л) 1:19,0, 2 — Сухоруков (М) 1:19,2, 3 — Штеллер (Л) 1:21,4.
- 10 спина: 1 — Пояркова (Л) 1:36,5, 2 — Плечова (М) 1:39,2, 3 — Блохина (М) 1:51,6.
- 100 бок: 1 — Свиридова (Л) 1:39,6, 2 — Буторина (М) 1:42,5, 3 — Житрова (М) 1:43,0.

4 — 200 брасс: 1—Ленинград 12:41,0; 2—Москва 12:47,8.
Прыжки, вышка 5 метр.: 1—Мазуров (Л.); 2—Григоренко (М).
Еще в прошлом году на первенстве РСФСР Москва доказала, что она является достойным противником Ленинграду по хоккею. Москвичи серьезно подготовились к встрече и выставили сильный, хорошо тренированный коллектив в следующем составе: Гранаткин, Коротков, Хмелев, Старостин А., Квашнин, Кривоносов, Старостин Н., Савостьянов, Стрелихесев Е., Игумнов и Скамейкин.

В команде Ленинграда играли: Евдокимов, Егоров, Полежаев, Гуськов, Воног, Батырев, Иванов, Шпигель, Бутусов, Колотушкин и Горелкин.

Вся игра первого хавтайма прошла под знаком преимущества москвичей и лишь во второй половине ленинградцы смогли выравняться.

Несмотря на обоюдные усилия, матч закончился со счетом 0:0.

У москвичей следует выделить линию нападения, а у ленинградцев — всю защиту целиком.

На следующий день москвичи в том же месте с большим трудом выиграли у 2 сборной Ленинграда со счетом 2:1.

Состав Ленинграда: Евдокимов, Михайлов, Сергеев, Лобарь, Ковш, Ломакин, Никонцов, Николаев, Судаков, Казаринов и Михайлов И.

Эти соревнования разыгрывались по двум дистанциям: 1500 м. и 5000 метр.

Общее первенство по обеим дистанциям вполне заслуженно выиграл Лобков (Кр. Изорец), набравший 100,4 очка. Вторым был Калинин (ЦДФК) 109,733 и третьим Яковсон (ЦДФК) 112,099.

Результаты соревнований для начала сезона сравнительно хороши.

1500 метр.: 1 — Калинин 2:36,7; 2 — Лобков 2:37,2; 3 — Яковсон 2:38,2.

5000 метр.: 1 — Лобков 9:20,0; 2 — Калинин 9:35,0; 3 — Лебедков 9:48,8.

На санках с горы

Х А Р Ь К О В

Зимний сезон проходит с исключительным оживлением — 14 тысяч посетивших катки — Коньками увлеклись и стар и млад — 42 хоккейных команды участвуют в розыгрыше — Лыжный спорт получает широкое признание — Развернулась работа и в закрытых помещениях — Физкультура в школах

Спортивная жизнь Харькова, в прошлые годы обычно замиравшая зимой, в текущем сезоне проходит с совершенно исключительным подъемом и оживлением.

В то время как в прошлом году катающихся на коньках было не более полутора тысяч человек, в этом сезоне в воскресные дни на всех катках собирается свыше 14 тысяч посетителей.

Этому много способствует достаточная и хорошо разбросанная по городу сеть катков.

Интересно отметить то обстоятельство, что в этом году коньками увлекается не только спортивная молодежь. Коньками заинтересовалась широкая масса. Не мало можно увидеть стариков, много пожилых и очень много детворы.

В розыгрыше по хоккею записалось на участие 35 мужских и 7 женских команд.

Вполне понятно, что спортивный интерес сосредоточен главным образом вокруг встреч команд класса „А“. Здесь наиболее сильными считаются

команды ГЭЗ (Гос. Электр. Завод), ХПЗ (Харьк. Паров. Зав.), Желдор. Хороши команды у Балабановцев и Рабис.

Сидящая по формальным причинам в классе „Б“ сильная дружная команда „Динамо“, к сожалению, не имея себе равных противников, выигрывает без всякого удовлетворения положенные ей матчи.

Первое место ей, конечно, обеспечено. Нет также сомнений, что она выиграет и свой переходный матч с последней командой класса „А“, заняв к будущему году подобающее ей место в кругу равных себе противников.

Вот результаты январских матчей по классу „А“: ГЭЗ — ХПЗ 2:2, Рабис — Желдор 3:1, ГЭЗ — Желдор 2:1, Серп и Молот — Рабис 4:0, ХПЗ — Балабановцы 5:0, Желдор — ХПЗ 2:1, ГЭЗ — Серп и Молот 2:1, Балабановцы — ОРК 1:0.

В других классах следует отметить Динамо — Электростанция 5:0, Динамо — Дондор 6:2, Электростанция — Люботин 4:0. Кл. Ильича — Службовец 3:1, Динамо — Люботин: 6:0, Строители — Швейники 1:0, Электростанция — Совработники 4:1.

Лыжный сезон, несмотря на незначительный и плохой в качественном отношении покров снега, проходит, как и конькобежный, также с большим успехом.

В излюбленном харьковскими лыжниками Коммунальном парке открылись для широкого пользования лыжные станции ОСО-Авиахима (250 пар) лыж и Динамо (200 пар). Там же находятся объединенная станция Окрпрофсовета (6 союзов) и ОСФК, предназначенная исключительно для школьников (100 пар).

Ряд союзов имеет также и свои примитивные лыжные станции. Большим количеством лыж на них располагают Металлисты (250), Железнодорожники (125), Текстильщики (100), Совработники (100), Медсантруд (77), Химики (70) и т. п.

Увлечение лыжами настолько велико, что в одном лишь парке по праздничным дням собирается до 5 тысяч лыжников.

Оживление коснулось и работы в закрытых помещениях. Не в пример прошлым годам в столице Украины в этом сезоне имеется 16 хорошо оборудованных и до 20 примитивных зимних помещений для ф. к.

Почти все 88 кружков, охватывающих свыше 6.000 физкультурников, обеспечены помещениями, если не своими, то по найму или по совместному пользованию с другими организациями.

Лучшие помещения имеются в ЦДФК, у Металлистов и Горняков. Только два союза плетутся в хвосте и спят крепким физкультурным сном. Это — Деревообделочники и Нарпит.

В работе кружков широкое распространение получает спортивная гимнастика; также популярен волейбол, несколько спало увлечение пинг-понгом, зато больше начало уделяться вниманья тяжелой атлетике.

Используют зиму и любители плавания. В бассейне 4 Коммунальных бань открыта Окрпрофсоветом школа плавания, в которой в течение трех дней в неделю проводится обучение плаванию и прыжкам в воду. Места в школу разверстаны по союзам, что даст к весне каждому союзу подготовленного руководителя по плаванию.

Первые в этом сезоне конькобежные соревнования прошли с довольно высокими для Украины результатами и при большом количестве участников.

— Правда, из 180 заявленных по предварительной записи участников на старт явилось только 96, но и это количество для Харькова явилось рекордным.

Соревнования происходили на катке Металлист, прекрасное освещение которого позволило использовать для этой цели вечерние часы.

Результаты этого соревнования таковы:

Беговые коньки — мужчины — 1 разряд — Общие места по трем дистанциям: 1 — Ионов (Желдор); 2 — Глазков (Металлист); 3 — Матвеев (Мет.); 4 — Теппер (Желдор).

Лучшие результаты по дистанциям: Глазков 500 м. 53,5 на 1500 м. 2:53,5, Матвеев 500 м. — 10:27.

2 разряд: 1 — Пиккур; 2 — Степаненко; 3 — Шаповалов (все Метал.); по дистанциям: 500 м. — Пиккур — 58,9, 1500 м. — Степаненко — 3:13,6.

Новички: 1 — Русанов; 2 — Данковцев (Мет.); 3 — Кеgebейн (Горняки); по дистанциям: 500 м. — Данковцев — 60,7; 1500 м. — Русанов 3:12,7.

Старички: 1 — 49 летний Гришин (Мет.). В отдельности 500 м. — Грабко (Жел.) 61 с., 2000 — Гришин 4:38,9.

Команда лыжников гор. Подольска, участвовавшая в звездном пробеге

Полубеговые — мужчины — 1 разряд — Общие места: 1 — Пиккур (Мет.); 2 — Савельев (Желдор.); 3 — Шаповалов (Мет.). Лучшие результаты у Пиккура: 500 м. — 59,7 и 1000 — 2:13. Новички — 500 м.: 1 — Коптев (Желдор.) 64,2; 2 — Дюжих (Строит.) 64,6; 3 — Коротков (Совр.) 65,1. Женщины — 1 разряд: 1 — Бургимова (Мет.) 200 м. 30 с. Новички: — Домашенко (Желдор.) 200 м. 31 с. Небеговые — мужчины — новички — 500 м.: 1 — Заятин (Рабземлес) 67; 2 — Шумилев 69,9; 3 — Карталов 71,5. В заключение немного о школьной физкультуре. В Харькове имеется школ Соцвоса вместе с железнодорожными 70 и Профобра 46.

Физическое воспитание проводится в 50 первых и в 25 вторых школах (т.е. не более 65% в среднем).

Причиной невведения ф. к. является, главным образом, отсутствие помещения, пригодного для этой цели, и средств.

Школьной секцией ОСФК намечен ряд соревнований по конькам, лыжам и волейболу.

В волейболом розыгрыше участвуют мужские и женские команды от 12 школ Соцвоса и 4 ФЗУ.

Следует отметить, что в 5 школах работа проводится исключительно на свежем воздухе.

ЖИТОМИР

Группа содействия ф. к. — Агитработа по перевыборам в Советы — Дом Ф. К. плохо — Профсоюзы „раскачиваются“

Активизация ф. к. работы за последнее время значительно возросла, чему в большей мере способствовало проведение ряда совещаний ф. к. актива и городской конференции ф. к., в постановлениях которых красной нитью проходит вопрос о необходимости централизации ф. к. работы. При ОСФК организована группа содействия ф. к., в состав которой на первых порах вошло 18 ф. к. активистов, проводящих в данное время контрольную работу по массовому конкурсу ОСФК.

Поднялась также и общественность, ф. к. кружком ССТС по инициативе ячейки КСМ проведен культпоход на лыжах в подшефное село Янушевичи, а Древо проводит по предприятиям утреннюю зарядку.

Помимо всего этого ф. к. кружки принимают участие в агитработе по перевыборам сельсоветов, командируются на села лыжные команды и намечен к проведению во время перевыборов кольцевой лыжный пробег на 200 километров.

Окончательно выяснился вопрос с материальной базой ОСФК. На год отпущено ОИК'ом 5.360 рублей, что, конечно, является не совсем достаточным обоснованием ф. к.

С Домом Ф. К. дело обстоит из рук вон плохо. Постоянного помещения нет и зал ф. к. расположен в сыроватом помещении, совершенно не приспособленном для массового развития ф. к.

В результате кампаний в местной и центр. прессе ОСПС начал „раскачивать“ профсоюзы, обязал их принять участие в массовом конкурсе ОСФК и организовать ряд новых ячеек (Кожа, Швей, Пишевики, РЗЛ).

Но в общем работы еще много, и ОСФК сможет с ней справиться, лишь имея материальную поддержку заинтересованных организаций. Н. Варенцов

КЕРЧЬ

Первые соревнования по гимнастике

Впервые в г. Керчи были проведены общегородские соревнования по снарядовой гимнастике, которая лишь в 1928 г. получила право гражданства.

Первое место в мужских коллективных соревнованиях занял Сельхозтехникум, 2 — Металлисты, 3 — Водники, 4 — Пищевкус, 5 — Строители и 6 — Совторгслужащие. В женских: 1 — Пищевкус, 2 — Сельхозтехникум и 3 — Металлисты.

В индивидуальных на звание лучших гимнастов города в мужском пятибории: 1 — Н. Ридин (СТС), 2 — Мушинский (Мет.), 3 — Косой (Мет.). У женщин: 1 — Никитенко (Пишев.), 2 — Долгая (Пишев.), 3 — Сиваченко (Пишев.).

Б — и

НИКОЛАЕВ

Что мешает развешиванию физкультуры — Как профсоюзы „готовились“ к зиме

Несмотря на ряд постановлений центральных руководящих органов об оживлении практической работы по физкультуре на местах, в Николаеве истекший физкультурный год характеризуется заметным ослаблением ф. к. работы среди трудящейся молодежи. Даже футбол — этот столп николаевской физкультуры — и тот сдал.

Корень весь в том, что между ОСФК и ОСПС „трения“. СФК спорит с профсоюзами за руководство физкультурой, а низовыми кружками в это время никто не руководит, никто ими не интересуется и поэтому никакой работы внутри кружков нет.

О подготовке к зимнему сезону никто в профсоюзах, в правлениях, культкомиссиях и клубах и не помышлял. В течение ряда зим Николаев не может обогатиться „настоящим катком“.

Союзы „медленно спешат“ навстречу организации хоккейных и конькобежных команд, не снабжая их материально. Водостанция СФК располагает 30 буерами, большинство которых принадлежит частным лицам.

Очень плохо обстоит дело с зимними помещениями. С большим трудом под Дом Физкультуры удалось отвоевать здание бывшего 2 госкино.

Первые шаги на лыжах

1) Киевляне увлекаются закаливанием. Физкультурница Дерябкина на коньках. 2) С горы на бобслеях (Киев)

Не мешало бы ВУСПС раскачать свои николаевские организации, чтобы они поближе подошли к запросам физкультурной молодежи, а местному Софину нужно положить конец всем "трениям" и заставить кого-либо вести практическую работу по оживлению физкультуры в николаевской действительности.

Войтенко

КРОНШТАДТ

Зимний сезон проходит хорошо

50 активных теннисистов тренируются сейчас в манеже при флотской спортбазе.

Спортработа в Машинной школе на одном из первых мест в Кронштадте. Вполне оборудованные гимнастический и тяжелоатлетический залы даже зимние баскетбольные и теннисные площадки позволяют развернуть работу.

В гимнастической и тяжелоатлетической секциях занимаются 246 человек. В лыжную и конькобежную секцию записалось 141 чел.

В этом году Балтфлот разыгрывает первенство по хоккею.

ОДЕССА

Сезон окончился — Баскетболисты ждут между-городних встреч

Борьба за первенство в настоящем полу-сезоне 1928/29 г. по футболу закончена. Самые интересные встречи команд были: Месгран — Канатчики, Пишевики — Канатчики, Динамо — Канатчики

Спуск с горы в Москве.
Все протяжение горы равно 650 м.

и Кожтрест — Канатчики. Вообще нужно отметить, что, несмотря на выигрыш Январцами первого места, Канатчики все-таки остаются любимцами одесситов. Канатчики — молодой, хороший коллектив, руководимый Ал. Штраубом.

Результаты первенства следующие:

Класс "А": 1 — Январцы — 75 очков, 2 — Канатчики — 70 1/2 очк., 3 — Месгран — 64, 4 — Пишевики — 56, 5 — Кожтрест — 49 1/2, 6 — Динамо — 43, 7 — Металлисты — 22 1/2, 8 — Старостинцы — 10 1/2.

Класс "Б": 1 — Стрелок — 41 очко, 2 — УРК — 40, 3 — Джутовцы — 39 1/2, 4 — Незаможники — 34 1/2, 5 — Артшкола — 34, 6 — Смычка — 18 1/2, 7 — Ленинцы — 11, 8 — Сахарники — 10.

Большой интерес проявляют одесситы к легкой атлетике. В 23 кружках насчитывается 1.500 легкоатлетов. Имеются 4 площадки. Было устроено 6 крупных соревнований, на которых участвовало 400 человек. Чувствуется большой недостаток в опытных инструкторах. Из всех имеющихся кружков самыми сильными оказываются Р. К. Х. и Железнодорожники.

Зимой в Одессе, за исключением баскетбола, другие виды спорта почти не культивируются. Зато баскетбол получил широкую популярность. Число команд намного больше, чем в каком-либо другом городе Украины. Вся беда в том, что встречи между местными командами всем надоели. Хотелось бы померяться силами с другими городами и в частности с Москвой.

Вольные движения школьников (Харьков)

Наш Совет Физкультуры в этом отношении ничего не хочет предпринимать, и одесские баскетболисты надеются, что им пойдет навстречу ВСФК УССР, устроив какой-либо интересный между-городний матч, который оживит у нас работу.

Закончившийся первый круг волейбольного календаря дал следующие результаты. На первом месте стоит Г. Т. К. (кино-техникум), второе и третье места поделили Инхоз и С. Т. С.

Наболевший вопрос о зимнем спорте широко вылился и в прессе, и в циркулярах Культотдела ОСПС. Остается надеяться, что ряд мероприятий — заявок на зимний спортивный инвентарь, открытие катков, лыжных станций, верховой группы — станут реальностью в этом зимнем сезоне.

В. Петренко и физкультурники

ОРАНИЕНБАУМ

Плохо с физкультурой

Положение физкультурной работы в городе хуже самого худого, ибо ее вовсе нет. Нет и городского кружка ф. к. (существуют лишь кружки воинских частей).

Начавшийся турнир пинг-понга окончился, не дойдя до конца. Каток открыт в середине января — когда уже конькобежцы с месяц тому назад катаются на пруду, где расчищен небольшой каток по инициативе красноармейцев. О лыжах никто и не думает.

Такой упадок в работе вызван частой сменой инструкторов и неимением физкультуратива.

Федоров

АРТЕМОВСК

За пять лет — 27 спортплощадок, 9 стадионов — Наши недостатки

Пять лет существования и работы Советов Физической Культуры в Артемовском округе показали, что Советы Физкультуры справились с той задачей, которая была поставлена перед ними партией и Советской властью в части физического воспитания трудящихся и общего руководства физкультурой, как в спортивно-техническом, так и методическом отношении.

Приводимые ниже цифры лучше всего характеризуют рост физкультурного движения в нашем округе:

1923 г. — 22 кружка с охватом 1.500 чел., 1924 г. — 44 — 3.130, 1925 г. — 61 — 5.551, 1926 г. — 66 — 5.632, 1927 г. — 96 — 6.435 и, наконец, 1928 г. — 130 кружков с охватом до 7.000 чел.

В округе в настоящее время насчитывается два Дома Физкультуры, в Артемовске и в Гришино. В зимний период в них проводят занятия все городские кружки физкультуры.

Спортплощадок в Артемовском округе в 1923 г. было очень мало (Краматорская, Дружковка, Енакиеве и еще несколько), в настоящее же время в округе имеется 27 спортплощадок (обнесенных забором) и 9 стадионов.

При Артемовском Доме Физкультуры имеются вполне оборудованные антропометрический и корректирующий кабинеты.

Проводится в ДФК также и гимнастика с детьми по методу проф. Кляппа.

В настоящее время в округе имеется 15 антропометрических кабинетов.

Не важно лишь обстояло дело с развитием шахматно-шашечного дела. В текущем году ДОСФК при ДФК организовал Центральный шахматно-шашечный кружок, в достаточной мере оборудованный, который будет объединять все кружки города.

Нужно отметить, как достижение, вполне нормальные отношения с ведомствами и организациями (особенно с профсоюзами). На протяжении существования Советов Ф. К. не было ни одного конфликта, и работа проводилась при взаимном содействии друг другу, помощи в тех или иных мероприятиях и т. п.

Из года в год также рос и бюджет ОСФК, достигший в 1928 — 1929 году 15.770 рублей.

Райсоветы Физкультуры также имеют сметы от 750 руб. до 1.500 рублей.

Несмотря на то, что имеются большие достижения в развитии физкультуры в Артемовском округе, все же имеются и большие недостатки, относящиеся к массовой работе по ФК, воспитательной и т. д. На изжитие указанных недостатков ОСФК и заинтересованные организации в настоящее время обратили свое главное внимание.

Маковский

ТОМСК

Лучший каток в Сибири — Открыли лыжный сезон

Томск в нынешнем сезоне имеет один из лучших катков в Сибири. Расположен он на идеальной поверхности прекрасного стадиона, построенного прошедшим летом и стоящим свыше 40 тысяч руб. Прекрасные трибуны для нескольких тысяч зрителей и хорошо оборудованная теплушка, а также отдельные площадки для фигурной езды, катушки — все это достижения Томска за последний год.

В лыжном календаре, помимо городских соревнований, вылазок и пробегов, включены (по линии транспорта) традиционные лыжпробеги „Томск — Иркутск“ и „Томск — Кузнецк“.

Томские лыжники открыли свой сезон массовой вылазкой, на которую явились физкультурники почти всех кружков, оспаривая этим самым объявленный ОСФК приз за массовость участия в открытии сезона.

Отрадно отметить то, что 1-ю премию „за массовость“ получил еще совсем молодой вузовский кружок ф. к. — СТИ (Технологический институт), где деятельно работает один из активных лыжников Томска С. Цитович.

Замятин

РЫКОВО

Не ладно с работой в Рыкове — Правление клуба и завком против оздоровления рабочей молодежи

Металлургический завод им. Рыкова в г. Рыково (Донбасс) насчитывает у себя около 14.000 рабочих, из которых свыше 3.000 рабочей молодежи. Несмотря на это, физическая культура не может получить своего широкого применения среди хотя бы этой трехтысячной массы молодежи. Причиной этому: наплевательское отношение к физической культуре не только со стороны правления клуба, но и со стороны завкома. Вот примеры. На имеющемся стадионе кружок, за неимением зимнего помещения, хотел устраивать каток, который бы являлся основной работой кружка на зимний период. На это понадобилось около 500 рублей.

Артемовский Райком Союза металлистов предложил завкому отпустить эту сумму, но пленум завкома решил, „что деньги на такие маловажные дела не будем бросать“. Кроме того, когда председатель кружка т. Пименов обратился к председателю клуба тов. Чернышеву с просьбой выделить комнату для секции пинг-понга, последний заявил: „Что вы, нашли детскую игру, и я вам комнату должен давать? Не дам вам комнаты“.

И наконец, когда бюро кружка на своем заседании от 2-го августа 1928 г. протокольно просило правление клуба подыскать помещение на зимний период, то там заявили: „Придет зима, тогда и говорите“, а „вот уже на дворе и зима, а помещения, подходящего для занятий, нет. Занимается сейчас кружок в фойе театра, в помещении маленьком и всегда грязном, да и то три раза на неделю по два часа“.

По клубной смете по состоянию на 1-е декабря 1928 года по статье „физкультура“ имеется недорасход в сумме 1.000 руб., но правление клуба средств на каток все-таки не отпускает. Физкультурники клуба обращались к своим районным организациям за помощью, но ничего кроме обещания не получили.

Последняя надежда на ВУК Металлистов и ВСФК.

Р. Каспарьянц

ИВАНОВО-ВОЗНЕСЕНСК

В школе ФЗУ Тейковской текстильной мануфактуры — Уездное совещание по ф. к. — Звездный лыжный пробег

Физкультура начинает проникать шире в быт рабочей молодежи. Ученики ФЗУ Тейковской текстильной м-ры организовали кружок физкультуры. УСФК прислал инструктора и дело двинулось в гору. Ежедневно проходит зарядка перед уроками и работой. Имеется свое теплое помещение и летняя небольшая площадка. Устроен уголок физкультуры. Имеется душ.

Уездное совещание по физкультуре предложило обратить внимание на организацию кружков при волостных и районных избах-читальнях с внесением в смету волисполкомов. Кроме того постановлено включить ф. к. в программу курсов переподготовки избачей.

С большим успехом был проведен звездный лыжный пробег, имевший своей основной задачей агитацию за перевыборы советов. Лыжниками проведено 5 митингов и 3 беседы с крестьянами.

И. Корнилов

ДЕМКОВО

Как о нас „заботятся“ — Кружок растет

Правление клуба обратилось в окр. отделение союза из харников еще в июле и в августе 1928 года с просьбой выслать волейбольный мяч и сетку. Последнее, правда, не отказало, но зная, что у нас нет зимнего зала, прислало просимое в декабре. Кроме „благодарности“ ничего не можем сказать.

Правление клуба в связи с наступлением зимы „расщедрилось“: сделало стол для пинг-понга, отпустило деньги на 3 пары лыж и отвело фойе театра для занятий гимнастической секции.

За последнее время кружок растет за счет молодняка — женщин и взрослых рабочих (с 45 до 69).

Особенно привлекают новых членов пинг-понг и лыжи.

Патрикус

ПЕРВОМАЙСК

12 союзов не имеют помещений для физкультуры

Годовая смета расходов на физкультурное обслуживание увеличена. Кампания по развертыванию работы среди профсоюзов поднята с декабря м-ца. В январе открылся спорткружок при СТС и МСТ. Из-за недостатка в городе по-

1. Авария „молодого“ лыжника

2. В праздничный день на катке металлистов (Харьков)

мешений около 12 союзов не могут начать работу. Вопрос об отводе им помещения сдвинут с мертвой точки... Комфракция при О. И. К. постановила такое предоставить, отобрав для этой цели большое складочное помещение Промсоюза. Последнее слово остается за Горсоветом.

Установившаяся зима позволила открыть при войсковой части каток. Открылись военно-лыжные курсы.

5-тилетие советской физкультуры «смазали». В этом вина всех, начиная от редакции газеты «Селянская Правда» и кончая Советом в целом.

А Македонский

СУМИ

Спортклуб з труднощами охоплює всі гуртки ф. к. — Текстильщики з'організували колективну закупку ковзанів — Завели коток, про хокейне поле забули — Пора розпочати підготовку до будівництва стадіону

Приміщення єдиного спортклубу абсолютно не відповідає своєму призначенню. Спортреманенту дуже замало й до того ще дуже зношеного.

Всі міські гуртки за винятком цукровиків примушені займатися в цьому приміщенні.

Не зважаючи на те, що зала й без того завантажена до нікуди. Рада профспілок дозволила здати її ще один раз на тиждень під кіно.

Гурток текстилів організував на фабриці «Червоний Текстильщик» колективну закупку ковзанів в борг на два місяці в кількості 50 пар.

ВУСМР та Металісти відкрили котки, але не ті не другі не подбали про влаштування хокейного поля.

В кошторисі ОРФК заведено 2000 крб. на влаштування паркану на стадіоні. Паркан же повинен коштувати близько 4000 крб., ОРФК, як ініціатор цієї справи повинен добиватися з ОРПС і Міськради додаткової матеріальної підтримки.

Матушенко

ЗИНОВЬЕВСК

Волейбол привился в школе — Проспали пятилетие Советов — Физкультура у профсоюзов в загоне

Начались соревнования по волейболу, баскетболу и пинг-понгу. Волейбол особенно привился в школах и пользуется большим успехом у школьников.

ОСФК устроен хороший каток на стадионе. Начинаем культивировать хоккей.

В нашем городе 5-летие существования Советов Ф. К. не проведено, и не только население, но и сами физкультурники

или не знают совсем об этом, или знают очень мало. Вполне естественно, что физкультурники недовольны работой Совета

Кружковая работа загнана союзами в «подполье». На сегодняшний день у клубных кружков нет ни одного соответствующего зала для занятий, физкультурники бродят по улице.

К. А.

1. Лыжник Шаров, имеющий 40-летний лыжный стаж

2. На лыжах за... собакой

СИМФЕРОПОЛЬ

Возрождается фехтование

С. Ф. К. недавно получил 12 штук рапир и 12 эспадронов, благодаря чему создались условия для работы секции владения холодным оружием. Сейчас секция набрала от каждого кружка по несколько физкультурников, с которыми и ведутся занятия по эспадрону и рапире.

До сего времени фехтование не проводилось ни в одном кружке, за исключением 1-й девятилетней школы, кстати сказать, явившейся в этом деле первым застрельщиком. Кружок ф. к. 1-й девятилетней школы единственная организация, имеющая 16 штук фехтовальных ружей с эластичными штыками.

Большую роль в деле развития фехтования сыграла и программа экспертизы, заставившая инструкторов г. Симферополя серьезно взяться за изучение этого вида спорта.

Титов

КОРОСТЕНЬ

Примеры, которые необходимо избегать — О нашей недисциплинированности — Окрософик спит — Строителям негде работать — В «Динамо»

В ж.-д. кружке за последнее время работы никакой не велось: был занят призывниками на 2 месяца основной спортзал.

Занятия серьезные отсутствуют. При наличии в округе всего-то двух кружков (ж.-д. и строители) Окрософику можно было бы руководить методически более умело и своевременно. Плохо у ж.-д. с дисциплиной. Народ нервный В инструктора швыряют ракетки.

У строителей закуплен зимний спортивный инвентарь на 600 руб но нет помещения для занятий. Этот вопрос, на исходе зимы только еще «подрабатывается».

На днях организуется при Окрпрофсовете бюро ф. к. с штатным инструктором-организатором. Есть все основания полагать, что работа двинется. Организованы 2 хоккейные команды.

Хорошо было бы, если бы Коростень навестила инспекция ВСФК, ибо Окрософик попрежнему спит. Собраний физкультурников нет. Предлагали Софику, но последний молчит. В районах округа попрежнему — ничего не делается.

Коростенское Общество «Динамо», впервые организовалось в марте 1926 г. В настоящее время число членов его составляет 196 человек. Об-во широко развило стрелковый спорт, организовало футбольную команду, взявшую первенство округа.

Большой вопрос в развитии физкультуры на Коростенщине вообще, отсутствие помещения, отражается и на работе «Динамо». Сейчас Общество серьезно занято изжитием своего основного недочета — отсутствия должного размаха и развертывания вообще работы по тяжелой и легкой атлетике, равно как и по конькобежному и лыжному спорту.

В последнее время удалось открыть два катка: у железнодорожников и ОСФК. Хоккейные команды организованы у железнодорожников, строителей и динамовцев.

Б. Александров, С. Иванов

БИЙСК

Условия благоприятствуют работе

Когда-то уездный, а теперь окружной городок еще очень молод по физической культуре. До революции в нем не культивировался спорт. Всеобщ же и недавний Совет Физкультуры не создали большого кадра активистов.

В настоящее время в Бийске насчитывается 700 чел. физкультурников (без мертвых душ), объединенных в 14 кружках. Наиболее сильным является кружок СТС, насчитывающий 150 чел. членов.

На зимний наступивший сезон имеются лыжная и конькобежная секции, работающие по плану. Имеется удовлетворительный каток СНАВ'а с 400 метровой дорожкой и нормальным хоккейным полем.

Основными недостатками в работе являются: отсутствие средств у Совета Физкультуры, инертность Профсовета, отсутствие инструктажа и помещений для зимних занятий, а летом — площадок.

Несмотря на недостаток квалифицированных инструкторов в Бийске, проявлена непростительная халатность по отношению к опытному работнику т. Нестерову, который, не будучи использован по специальности поступил завхозом в гортеатр.

ДНЕПРОПЕТРОВСК

Подвели итоги — Участвуем в перевыборной кампании Советов

В связи с 5-тилетием Советов, по кружкам ф. к. и школам были проведены доклады и беседы. На торжественном пленуме ОСФК присутствовало 1400 физкультурников, молодежи, представителей заводов и организаций. После пленума была проведена спорт-программа.

В настоящее время ОСФК имеет такие достижения: кружков ф. к. — 38, физкультурников — 4500, спортзал — 13, площадок — 9, водостанций — 11.

По школам и ВУЗ'ам охвачено 20.000 чел.

Основные недостатки: мало втянуто в физкультуру взрослых, физкультура слабо развита на селе, нет Дома ФК и Стадиона.

Во всех кружках ф. к. Днепропетровска были проведены доклады о задачах, формах и методах участия

Бесплатные зрители хоккейных матчей в Москве

В текущем году на первых двух курсах всех факультетов Пермского университета вводятся обязательные занятия по физической культуре, для каждой цели отводится 2—3 часа в неделю.

Ив. Сычев

НОВОСИБИРСК

Зимний сезон начался

Открылся краевой каток. На катке оборудована большая еплушка, в которой открыт общедоступный буфет с горячим чаем.

Проведенный первый в этом сезоне хоккейный матч между командами „Рабис“ и „Динамо“ закончился победой Рабиса со счетом 4:1.

Буянов

ЧЕРНІГІВ

До нової роботи — т. Козирьов, збавьте тон

Цього року в роботі клубних та профспілкових гуртків спостерігається значний зрив вперед.

Багато гуртків ростуть за рахунок дорослої маси. З поновленням та збільшенням складом гуртки провадять свою роботу у відремонтованому будинку фізкультури. Підвищення роботи пояснюється матеріальною допомогою спілок.

При будинку фізкультури організовано секцію важкої атлетики. Силами профспілок, Міськради і Округової організації устаткування катка.

Жваво й активно йшла робота в колективі інструкторів до зимового сезону, після чого робота почала занепадати. Це пояснюється тим, що в колективі утворюються групування із старих нових інструкторів.

Треба відзначити нетактичність інструктора-організатора т. Козирьова, який не соромлячись у виразах називає старих, що заслуговують поваження, робітників „кустарями“, „сіренькими людьми“ то-що. Тов. Козирьов повинен пам'ятати, що внаслідок таких відношень до інструкторів у останніх пропаде активність. Тов. Козирьов, треба збавити тон.

Добровольський

ЧЕРКАССЫ

Повышаем качество работы — Поднимается активность профорганизаций — Борьба с вредными привычками

С переходом на зимние формы работы, аппаратом ОСФК Шевченковщины при содействии местной тердивизии проведен месячный семинар по ф. к. Кроме того ОСФК проведена окружная методическая конференция.

За зимний период будут проведены окружные соревнования по лыжам, гимнастике, волейболу, шашкам и шахматам.

При ОСПС Шевченковщины организовано бюро ф. к. и намечается организовать бюро и при отдельных, более крупных союзах. Сахарники уже приступили к подготовке руководителей и организаторов по ф. к. на всех сахарзаводах. На союзные средства организован и проводится месячный семинар по ф. к. при содействии аппарата ОСФК.

БЕРДИЧІВ

Лижварі беруть участь у виборчій кампанії

Лижварі провели по катах бесіди, взяли участь в засіданнях Округової організації в засіданнях комсомольських осередків. У кожному селі було проведено роздачу літератури й організовано масові катання дорослих селян на лижах.

Мельник

Каток в селе Вороновке (Днепропетровского окр.). Школьники на коньках

физкультурников в перевыборной кампании в Советы. По городу был проведен агит-пробег. Участники пробега вручили представителям горисполкома свой наказ, сводящийся к следующему:

Ускорить постройку стадиона, организовать Дом Физкультуры включить в пятилетку постройку зимнего бассейна для плавания и т. п.

А. Березин

СВЕРДЛОВСК

Открыли зимний спортивный сезон — Горсоветские и коммерсанты — Физкультура в ВУЗ'ах Урала

Перед наступившим зимним сезоном у физкультурников Свердловска были большие перспективы, но к сожалению мечты остались мечтами. В городе открыт пока только один каток, благоустройство которого из рук вон плохо. Хоккейный розыгрыш в котором участвует два десятка команд (против 13 прошлого года) едва ли будет проведен до конца, т. к. единственное в городе хоккейное поле на катке.

УОСПС не сможет обслужить даже календарные игры, не говоря уже о тренировках команд.

Единственным отрядным фактом на фоне наступившей зимы явился приезд в Свердловск на товарищеские соревнования коллектива омских физкультурников (команда железнодорожников). Команда омских хоккеистов довольно легко выиграла матч со счетом 3:1 у команды свердловских железнодорожников и проиграла сборной Свердловска с таким же счетом.

В играх по баскетболу гости проиграли с результатом 25:44 железнодорожникам и выиграли 26:19 у грубо игравшей сборной Свердловска.

Несколько лет свердловские физкультурники просят у Горсовета передачи под павильон катка здания, занимаемого Охотсоюзом, каковое в старое время специально было выстроено для спортивных целей. Но арендная плата, получаемая за здание с Охотсоюза, Горсовету выгоднее, чем те гроши, какие могут дать физкультурные организации за это же здание, и Горсовет ежегодно отказывается удовлетворить требования физкультурников.

Более месяца продолжался, на днях закончившийся, общегородской стрелковый конкурс, в котором участвовало более 20 команд. В результате конкурса первые места заняли команды „Динамо“.

Канадский фигурист Фил Тейлор со своей маленькой дочкой выполняет трудную фигуру на коньках—ходулях на льду в Сан-Морице

стоявшийся в августе того же года, вынес постановление о вхождении КСИ в члены Анти-империалистической Лиги. С радостью принимаем это сообщение и благодарим Вашу организацию за ту моральную поддержку, которую принесет нам Ваше вхождение. В связи с этим мы хотели бы обратить Ваше внимание на то, что в июле 1929 года состоится второй конгресс Лиги в Париже. Еще раз просим Вас принять участие в этом Конгрессе. Мы уверены в том, что Вы пришлете на него большую делегацию (мы рассчитываем не меньше, чем на 10 человек). Просим Вас уже сейчас принять необходимые меры для подготовки этой поездки. Мы готовы теперь же создать для Конгресса спортивную комиссию. Просим о скорейшем ответе на наше письмо.

С братским приветом
Анти-империалистическая Лига

Двадцатилетие Французской Ф. С. Т.

15 декабря 1928 года Ф. С. Т. отпраздновала свой 20-тилетний юбилей. В связи с этим интересно припомнить работу, проведенную этой организацией.

Ф. С. Т. сравнительно молодая организация — одна из самых молодых рабочих спортивных организаций Европы. Начиная со дня основания в 1908 году, развитие ее шло очень медленно, а война привела ее к почти полному развалу. Сохранились только организации парижского района.

Таким образом можно считать, что деятельность Ф. С. Т. начинает развиваться только в последний период, когда снова началась пропаганда рабочего спортивного движения. Первое время, когда во всех областях шла усиленная организация рабочих, в деле рабочего спорта замечается усиление роста, который затем замедляется. К этому времени начинаются дискуссии на тему о том, к какому Интернационалу примкнет Ф. С. Т., а также будет ли она настоящей пролетарской организацией.

Споры эти окончились на конгрессе в Монтрейле в июле 1928 года, когда было вынесено постановление о присоединении Ф. С. Т. к Красному Спортивному Интернационалу.

В связи с этим постановлением некоторые клубы вышли из Ф. С. Т. и создали из отколовшихся организаций Союз Рабочих спортивно-гимнастических Обществ. В настоящее время этот Союз, объединяющий не более 2.000 членов, входит в Люцернский спортивный Интернационал.

На горе Холменколлен в Норвегии

За рубежом

РАБОЧИЙ СПОРТ

Однако, выход из Ф. С. Т. отколовшихся клубов не ослабил ее, и мы замечаем в настоящее время большие успехи, которыми Ф. С. Т. обязана пропаганде, проводимой всеми ее членами. Влияние Ф. С. Т. значительно выросло, наличный состав увеличился, и можно рассчитывать на дальнейший рост организации.

В многочисленных районах Франции в настоящее время созданы районные комитеты, что дает право надеяться, что в скором времени ФСТ сплотит вокруг себя рабочую спортивную молодежь. В настоящее время районные комитеты имеются в Париже, Шампани, Западном районе, Нормандии, Бретани, Лионе, Провансе, Юго-Западном районе, Северо-Восточном районе и в Алжире. Всего в этих районах имеется 225 клубов с 12.000 членов.

Цифра эта сама по себе не так высока, но если припомнить, что в 1923 году, после раскола на конгрессе в Монтрейле, в ФСТ было всего лишь 3.000 членов, то увеличение за 5 лет числа членов в четыре раза знаменует собою большую проделанную работу.

В этом году в связи с посылкой делегации на Московскую Спартакиаду по всей Франции была проведена большая агитационная кампания, и надо думать, что по окончании докладов о поездке на Спартакиаду количество снова возрастет.

Не надо также забывать, что все буржуазные федерации получают субсидии от военного министерства, поощряющего военную подготовку и увеличивающего из года в год эти ассигнования. Все эти факты показывают, что представляет собою в действительности „нейтральный спорт“ этих буржуазных спортивных организаций.

В настоящее время, когда капиталистические элементы стремятся устроить новую мировую войну, нападая на СССР, Ф. С. Т. принимает участие в борьбе с капиталистами бок о бок с другими пролетарскими организациями.

Будем надеяться, что после двадцатой годовщины работа Ф. С. Т. охватит более широкие круги трудящихся, и в скором времени Ф. С. Т. станет действительно массовой организацией.

Французское правительство и украинские футболисты

2-го декабря в Париже предполагалась встреча между футбольными командами Украины и Французской Спортивной Федерации Трудя (Ф. С. Т.).

Как и весной 1928 года, Французское правительство снова

Бобслей на крутом повороте

отказало советской команде в разрешении на везд.

Это было сделано не без участия спортивных вождей буржуазных союзов, которые в спортивном братании французских рабочих с советскими видят угрозу своему существованию.

Самый факт запрещения является настолько наглым вызовом по отношению к французским пролетарским спортсменам, что вызовет всеобщее негодование и не менее, чем самая игра, послужит к закреплению братской связи между пролетариями обеих стран. Поэтому наряду с запрещением буржуазия принимает все меры, чтобы заглушить этот факт. Действительно, только рабочая пресса поместила сообщение о запрещении. Буржуазная печать хранит полное молчание. Только „Спортивное Эхо“, упомянув о запрещении, бросило мимоходом замечание, что вероятно „Ф. С. Т.“ не соблюло при подаче заявления каких-либо формальностей.

„Юманите“ (Центральный орган Компартии Франции) открыла большую кампанию по разоблачению действий французских вождей. В результате вся эта история с отказом в разрешении на везд только увеличит престиж французского рабочего спортивного движения.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ТАБЛИЦА

РЕЗУЛЬТАТОВ ПО ЛЕГКОЙ АТЛЕТИКЕ МИРОВЫХ БУРЖУАЗНЫХ ОЛИМПИАД

Наименование видов	I-я Олимпиада 1896 года Афины (Греция)	II-я Олимпиада 1900 года Париж (Франция)	III-я Олимпиада 1904 года Сен-Луи (С.-А. С. Ш)	Внеочередная Олимпиада 1906 г. Афины (Греция)	IV-я Олимпиада 1908 года Лондон (Англия)	V-я Олимпиада 1912 года Стокгольм (Швеция)	VII-я Олимпиада 1920 года Антверпен (Бельгия)	VIII-я Олимпиада 1924 года Париж (Франция)	IX-я Олимпиада 1928 года Амстердам (Голландия)
60 метров	—	Кренцлейн (САСШ) - 7,0	Хан (САСШ) - 7,0	—	—	—	—	—	—
100 метров	Бурке (С.А.С.Ш.) 12,0	Ярвис (САСШ) - 11,0	Хан (САСШ) - 11,0	Хэл (САСШ) 11,2	Вокер (Южная Африка) - 10,8	Крег (САСШ) - 10,8	Паддок (САСШ) - 10,8	Абрагамс (Англия) - 10,6	Виллиамс (Канада) - 10,8
200 метров	—	Тевксбюри (САСШ) - 22,2	Хан (САСШ) - 21,6	—	Керр (Канада) - 22,4	Крег (САСШ) - 21,7	Вудринг (САСШ) - 22,0	Шольц (САСШ) - 21,6	Виллиамс (Канада) - 21,8
400 метров	Бурке (С.А.С.Ш.) 54,2	Лонг (САСШ) - 49,4	Хильман (САСШ) - 49,2	Пильгрим (САСШ) - 53,2	Халсвелл (Англия) - 50,0	Рейдтпат (САСШ) - 48,2	Рудд (Южная Африка) - 49,6	Лидделл (Англия) - 47,6	Барбутти (САСШ) - 47,8
800 метров	Фланк (Австралия) 2:11	Тизоз (Англия) 2:01,4	Ликтбоди (САСШ) - 1:56,4	Пильгрим (САСШ) 2:01,2	Шепард (САСШ) - 1:52,8	Мереди (САСШ) - 1:51,9	Хилл (Англия) - 1:53,4	Ловз (Англия) - 1:52,4	Ловз (Англия) - 1:51,8
1500 метров	Фланк (Австралия) 4:33,2	Беннетт (Англия) - 4:06	Ликтбоди (САСШ) - 4:05,4	Ликтбоди (САСШ) - 4:12	Шеплард (САСШ) - 4:03,4	Жаксон (Англия) - 3:56,8	Хилл (Англия) - 4:01,8	Нурми (Финл.) - 3:53,6	Лавра (Финл.) - 3:53,2
3000 метров (командами)	—	—	—	—	—	(САСШ) - 8:44,6	(САСШ) - 8:51,2	Финл. - 8:32	—
5000 метров	—	—	—	—	—	Колекхмайнен (Финл.) 14:36,6	Гюиллемо (Фран.) 14:55,6	Нурми (Финл.) 14:31,2	Ритолв (Финл.) - 14:38,4
10000 метров	—	—	—	—	—	Колекхмайнен (Финл.) 31:20,8	Нурми (Финл.) 31:45,8	Ритолв (Финл.) - 30:23,2	Нурми (Финл.) - 30:18,4
4 мили ¹⁾ (командный)	—	—	САСШ - 21:17	—	—	—	—	—	—
5 миль	—	—	—	Хавтрей (Англия) - 26:11,8	Фойгт (Англия) 25:11,2	—	—	—	—
3 мили (командный)	—	—	—	—	Англия - 14:39,6	—	—	—	—
Кросс-коунтри 8 километров	—	—	—	—	—	Колекхмайнен (Финл.) 45:11,6	Нурми (Финл.) 27:15	—	—
Кросс-коунтри 10 километров	—	—	—	—	—	—	—	Нурми (Финл.) - 32:54,8	—
Марафон (42 килом. 750 метр.)	Луис (Греция) - 2:55,20	Тео (Франция) 2:59,45	Хикс (САСШ) 3:28,53	Шеринг (Канада) 2:51:23,4	Хайес (САСШ) 2:55:18,4	Мак-Артур (Ю.Аф.) 2:36:54,8	Колекхмайнен (Финл.) 2:32:35,8	Стевроос (Финл.) - 2:41:22,6	Эль-Квафи (Франц.) - 2:32:57
110 метров с барьерами	Куртис (САСШ) - 17,6	Кренцлейн (САСШ) - 15,4	Шулз (САСШ) - 16,0	Левитт (САСШ) - 16,2	Смитсон (САСШ) - 15,0	Келли (САСШ) - 15,2	Томсон (Канада) - 14,8	Кинсей (САСШ) - 15,0	Аткинсон (Юж. Африка) - 14,6
200 метров с барьерами	—	Кренцлейн (САСШ) - 25,4	Хильманн (САСШ) - 24,6	—	—	—	—	—	—
400 метров с барьерами	—	Тевксбюри (САСШ) - 57,6	Хильман (САСШ) - 53,0	—	Бакон (САСШ) - 55,0	—	Лумис (САСШ) - 54,0	Тайлор (САСШ) - 52,6	Бурглей (Англия) - 53,4
2500 метр. стипльчез	—	Ортон (САСШ) - 7:34,4	Ликтбоди (САСШ) - 7:39,6	—	—	—	—	—	—
3000 " "	—	—	—	—	—	—	Ходж (Англ.) - 10:00,8	Ритолв (Финл.) - 9:33,6	Лукола (Финл.) - 9:21,6
3200 " "	—	—	—	—	Рюссель (Англия) - 10:47,8	—	—	—	—
4000 " "	—	Риммер (Англия) - 12:58,4	—	—	—	—	—	—	—
4x100 метр. эстафета	—	—	—	—	—	Англия - 42,4	САСШ - 42,2	САСШ - 41,0	САСШ - 41,0
4x400 " "	—	—	—	—	С.А.С.Ш. - 3:29,4	САСШ - 3:16,6	Англ. 3:22,2	САСШ - 3:16	САСШ - 3:14,4
Прыжок в длину с места	—	Эври (САСШ) - 3,21	Эври (САСШ) - 3,476	Эври (САСШ) - 3,30	Эври (САСШ) - 3:333	Циклитирас (Греция) - 3,37	—	—	—
Прыжок в длину с разбега	Кларк (САСШ) - 6,35	Я.К. Кренцлейн (САСШ) - 7,185	Принштейн (САСШ) - 7,34	Принштейн (САСШ) - 7,20	Ирон (САСШ) - 7,48	Гуттерсон (САСШ) - 7,60	Петерсон (Швец.) - 7,15	де Харт Хубард (САСШ) - 7,445	Хамм (САСШ) - 7,73
Прыжок в высоту с места	—	Эври (САСШ) - 1,655	Эври (САСШ) - 1,498	Эври (САСШ) - 1,56	Эври (САСШ) - 1,574	Адамс (САСШ) - 1,63	—	—	—
Прыжок в высоту с разбега	Кларк (САСШ) - 1,81	Бакстер (САСШ) - 1,90	Джонс (САСШ) - 1,803	Лехи (Англия) - 1,775	Портер (Англия) - 1,905	Ришардс (САСШ) - 1,93	Лондон (САСШ) - 1,936	Осборн (САСШ) - 1,98	Кинг (САСШ) - 1,94
Прыжок тройной с места	—	Эври (САСШ) - 10,58	Эври (САСШ) - 10,55	—	—	—	—	—	—
Прыжок тройной с разбега	Коннолли (САСШ) - 13,71	Принштейн (САСШ) - 14,47	Принштейн (САСШ) - 14,325	О'Коинор (Англия) - 14,75	Ахеври (Англия) - 14,915	Линдблом (Швеция) - 14,76	Туулос (Финл.) - 14,505	Винтер (Австрал.) - 15,325	Ода (Япония) - 15,21
Прыжок с шестом	Хойт (САСШ) - 3,30	Бакстер (САСШ) - 3,30	Дворак (САСШ) - 3,505	Гондер (Франция) - 3,50	Куни-Жильберт (САСШ) - 3,708	Бабкок (САСШ) - 3,95	Франк Фосс (САСШ) - 3,80	Барнес (САСШ) - 3,95	Карр (САСШ) - 4,20
Толкание ядра лучшей рукой	Гаррет (САСШ) - 11,22	Шельдон (САСШ) - 14,10	Розе (САСШ) - 14,807	Шеридан (САСШ) - 14,325	Розе (САСШ) - 14,211	Мак-Дональд (САСШ) - 15,34	Порхолла (Финл.) - 14,81	Хузер (САСШ) - 14,995	Куик (САСШ) - 15,87
Толкание ядра в сумме	—	—	—	—	—	Розе (САСШ) - 27,70	—	—	—
Метание диска лучшей рукой	Гарретт (САСШ) - 29,13	Бауэр (Венгрия) - 36,04	Шеридан (САСШ) - 39,28	Шеридан (САСШ) - 41,46	Шеридан (САСШ) - 40,893	Тайпале (Финл.) - 45,21	Никландер (Финл.) - 44,685	Хузер (САСШ) - 46,155	Хузер (САСШ) - 47,32
Метание диска в сумме	—	—	—	—	—	Тайпале (Финл.) - 82,86	—	—	—
Метание копья лучшей рукой	—	—	—	Лемминг (Швеция) - 53,90	Лемминг (Швеция) - 54,824	Лемминг (Швеция) - 60,64	Миура (Финл.) - 65,78	Миура (Финл.) - 62,96	Линдквист (Швеция) - 66,60
Метание копья в сумме	—	—	—	—	—	Сааристо (Финл.) - 109,42	—	—	—
Метание молота	—	Фланган (САСШ) - 49,73	Фланган (САСШ) - 51,23	—	Фланган (САСШ) - 51,923	Мак-Грат (САСШ) - 54,74	Ривин (САСШ) - 52,875	Фред Туттэль (САСШ) - 53,295	О'Галлахан (Ирланд.) - 51,39
Метание диска греческим стилем ²⁾	—	—	—	Ярвинен (Финл.) - 35,17	Шеридан (САСШ) - 37,997	—	—	—	—
Метание камня	—	—	—	Георгантас (Греция) - 19,325	—	—	—	—	—
Метание тяжести в 25 кил.	—	—	Десмарто (Канада) 10,464	—	—	—	Мак-Дональд (САСШ) - 11,265	—	—
Метание копья вольным стилем ³⁾	—	—	—	—	Лемминг (Швеция) - 54,413	—	—	—	—
Пятиборье	—	—	—	—	—	Би (Норвегия) - 16 очков	Летонен (Финл.) - 25 оч.	Летонен (Финл.) - 14 оч.	—
Десятиборье	—	—	—	—	—	Висландер (Швец.) - 7,724 очка	Ловланд (Норвегия) - 6,774 оч.	Осборн (САСШ) - 7,710,775 оч.	Ийрйола (Финл.) - 8,053,29 оч.

1) 1 миля=1,609 метр; 3 мили=4,827 метр; 4 мили=6,436 метр; 5 миль=8,045 метр.

2) При метании диска греческим стилем его бросали ребром к земле. Диск как-бы являлся по воздуху.

3) При метании копья вольным стилем его держали за конец.

4) VI-я Олимпиада должна была быть проведена в Берлине (Германия) в 1916 году. Благодаря империалистической войне, она не состоялась.

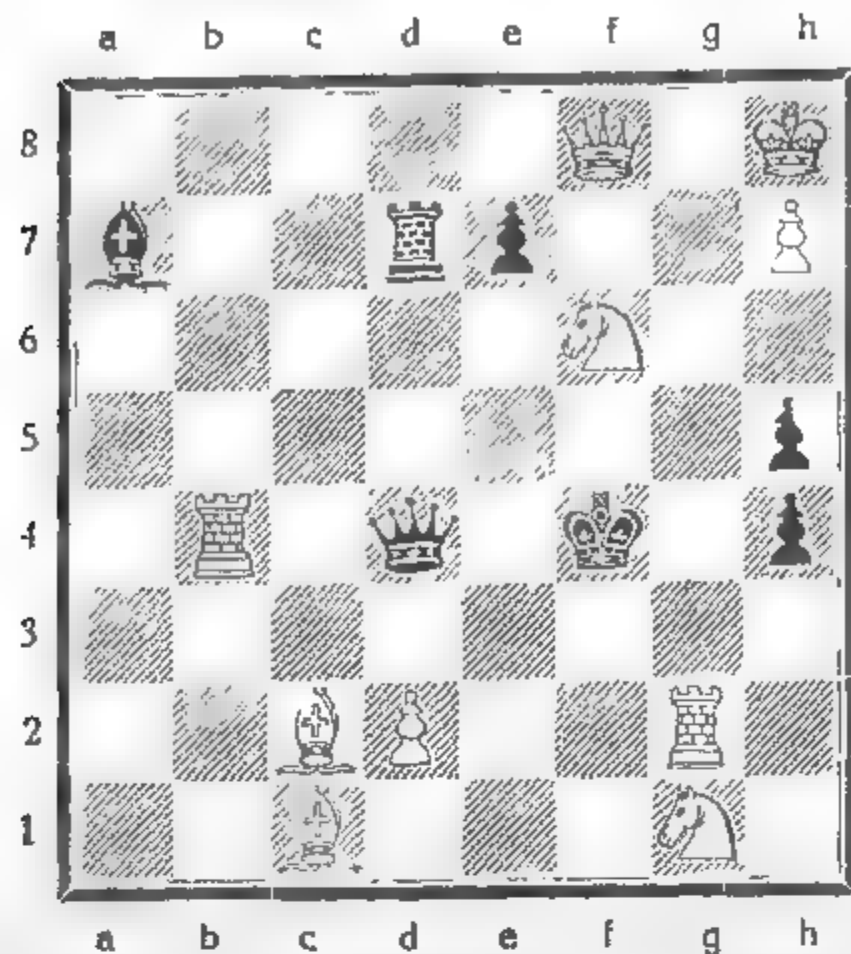
шахматы

Под редакцией А. А. АЛЕХИНА

Задача № 3

С. С. Левмана

Москва

НА УКРАИНЕ

Харьков. Закончились общегородские межкружковые командные турниры, организованные ш/ш секцией ХОСФК.

В классе „А“ на первое место вышла команда Донецких ж. д., игравшая в составе т.т. Тесленко, Бланкштейна, Сербина, Левшина, Иолоба, Конорова, Рябова и Бончковского. Второе место взяла команда „Будинка Освіти“ (занимавшая в аналогичных турнирах 1926 и 27 г.г. первые места), третье — ком. Донугля.

В классе „Б“ классные места заняли команды Кл. Пролетстуда (1-ое), Государственного Видавництва України (2-ое) и Кл. Политэмигрантов Западной Украины (3-ье).

В классе „В“ победители: Школа Печатного Дела, школа ВУКаи, Жилкооп № 2222 и Кл. Политэмигрантов Западной Украины (2-ая ком.).

В шахматно-шашечных командных турнирах т. г. приняло участие 78 команд, объединивших 560 шахматистов и 210 шашкистов. Благодаря удачной разбивке команд на классы, в результате чего каждая участвующая в соревнованиях команда могла претендовать на занятие в своем классе одного из высших мест, межкружковые турниры прошли весьма оживленно, дав в некоторых группах (как предварительных, так и полуфинальных) картину упорнейшей борьбы. Все участники турниров, сыгравшие не менее 75% предусмотренных расписанием партий, получили категорную квалификацию.

Белые: Kph8, Фг8, Лб4, g2, Сс1, с2, Кf6 g1, п. d2, h7 . . . . . (10)
Черные: Kpf4, Фd4, Лd7, Са7, п. e7, h4, h5 . . . . . (7)

Мат в 2 хода.

Белые: Кра8, Фg8, Ла3, Cd2, f5, Kb7, e7 . . . . . (1)
Черные: Kpd4, Лс4, h3, Сb8, d1, Kb4, h1, п. a7 . . . . . (8)

Мат в 3 хода.

В № 3 „Вестника Физической Культуры“ будут объявлены условия международного конкурса трехходовых задач.

Решения задач (№ 1)

№ 1. О. Вотрубца. Мат в 2 хода.
Решение: 1. Ke4—d2.
№ 2. В. М. Калины. Мат в 3 хода.
Решение: 1. Kpb2—b1, Kpb5—a4 (c4). 2. Kpb1—a2 (b1—c2). 3. Кра2 (c2)—b2. 4. Сс3 (d5)×.

■ Весьма удачными по своему составу оказались и оба больших чемпионата. В них, за самыми небольшими исключениями, участвуют все крупнейшие ш/ш силы Харькова.

В шахматном чемпионате играют (в порядке жребия): 1. Кириллов (Буд. Освіти), 2. Жилев (ИНХОЗ), 3. Бланкштейн (Дондор), 4. Янушпольский (ВУСОР), 5. Порт (ХТИ), 6. Терещенко (ХТИ), 7. Григоренко (Буд. Освіти), 8. Альтшулер, 9. Ордель (Цент. Стат. Упр.), 10. Ойстрах (Кл. Антошкина), 11. Тесленко (Дондор), 12. Сербин (Дондор).

В шашечном: 1. Мильнер, 2. Черкашин, 3. Кролевецкий, Перельман Я., Ильинский, Гуслиц, Вербицкий, Галактионов, Симхович, Риммер, Романов, Перельман М., Белкин, Додинов, мастер Бакуменко.

Оба чемпионата происходят в Центр. Показательном Кружке ОСФК по средам (с 6½ час.) и воскресеньям (с 11 час. утра).

После 3-го тура лучшие результаты в шахматном чемпионате были у т.т. Кириллова, Терещенко и Ойстраха.

В шашечном чемпионате во главе идет (после 4-го тура) Я. Перельман, имеющий 3½ очка. За ним мастер Бакуменко, Додинов, Ильинский, Перельман М. и Романов (по 2½).

Приводим одну партию из шашечного чемпионата.

№ 3. Кол. Белые—Симхович! (6-ая Табачная ф-ка).

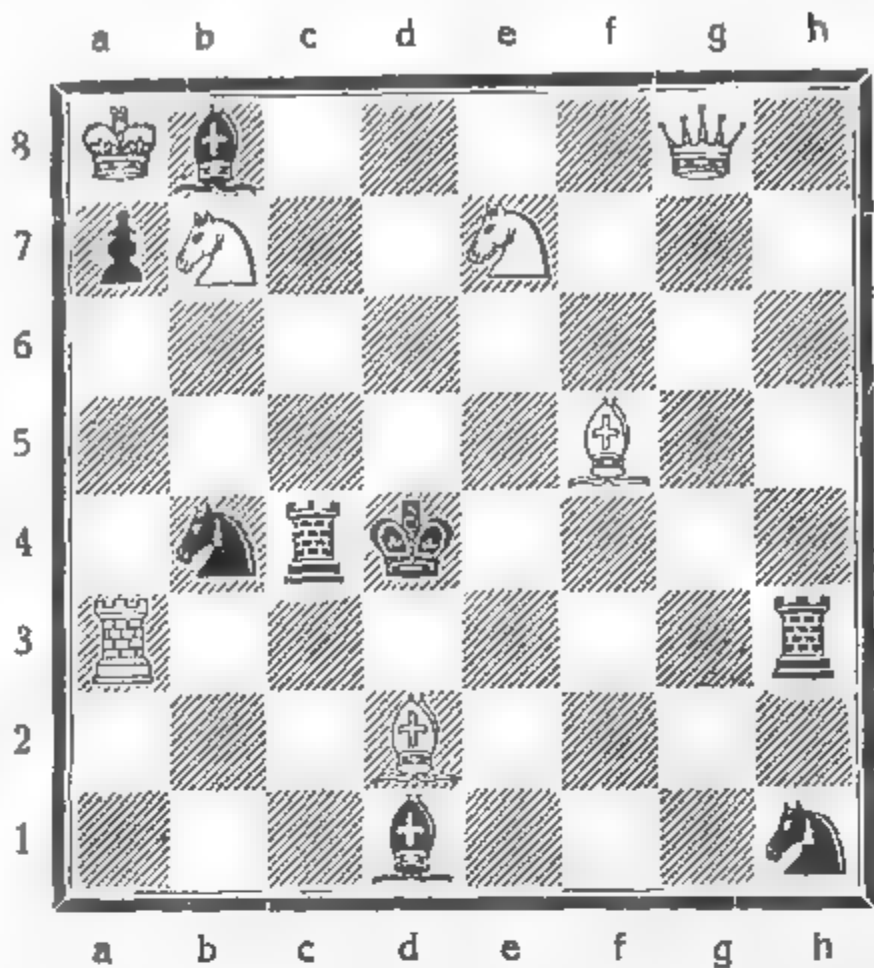
Черные—Риммер (Вукопсилка).

1. с3—d4 f6—g5, 2. b2—c3 g7—f6, 3. c3—

Задача № 4

М. Хавеля

Прага

b4 h8—g7, 4. b4—c5 d6:b4, 5. a3:c5 g5—h4, 6. a1—b2 f6—g5, 7. g3—f4 g7—f6, 8. b2—a3 b6—a5, 9. f4—e5 c7—b6, 10. e5:g7 g5—f4, 11. e3:g5 h4:h8, 12. d2—c3 b8—c7, 13. h2—g3 c7—d6, 14. e1—d2 d6:b4, 15. a3:c5 d8—c7, 16. c1—b2 c7—d6, 17. b2—a3 d6:b4, 18. a3:c5 e7—d6, 19. c5:e7 f8:d6, 20. g3—f4 h8—g7, 21. f2—g3 g7—f6, 22. g3—h4 d6—c5 (лучше было играть 22... bc5, 23. d:b6 a:c5, спокойно достигая ничьей), 23. d2—e3 c5—b4? (черные, не предвидя ответа белых, ходом в тексте проигрывают партию. Следовало играть 23... hg5 и затем 24... cb4, без труда добиваясь ничьей), 24. h4—g5! (неожиданная жертва шашки, дающая необходимый темп для прохождения в дамки) f6:h4, 25. d4—e5 b4:d2, 26. e3:c1 b6—c5, 27. e5—f6 h6—g5, 28. f4:h6 c5—d4, 29. f6—e7 a5—b4, 30. e7—d8 (последняя надежда черных на продолжение 30., ef8, 31. dc3 f:a3, c3—b2 и т.д. теперь угасла) d4—e3, 32. d8—a5 b4—a3, 33. a5—e1. Черные сдались (примечания В. Романова).

■ Проездом в Москву сборная команда ВУЗ'ов Ростова на Дону сыграла в Харькове два матча со сборной местных ВУЗ'ов. Первый матч проигран харьковской командой со счетом +2½—4½, а второй, с таким же счетом, ростовцами. Общий результат +7,—7.

Киев. В конце декабря здесь начались профсоюзные командные турниры и женский чемпионат.

В клубе рабкомхоза м. Богатырчук дал сеанс одновременной игры со счетом +22,—4.

ПОЧТОВЫЙ ЯЩИК

Преподавателю физкультуры (Нежин)

Вопросы

- 1) Имеются ли при медицинских институтах на Украине факультеты врачей физкультуры?
- 2) Каким образом инструктор физкультуры, имеющий 5-тилетний стаж, может получить звание врача физкультуры?

Ответы

- 1) На Украине Вузов с факультетом врачей физкультуры не имеется.
- 2) Для этого необходимо закончить медицинский факультет и специальные курсы по физкультуре для врачей.

Инструктору До-чу (Донбасс)

Вопрос

Можно ли выписать журнал „Вестник Физической Культуры“ за прошедшие годы?

Ответ

Журнал „ВФК“ можно выписать, начиная с 1924 года.

В. Дуба (Новомосковск)

Вопрос

Какой порядок и условия поступления на Всеукраинские курсы физкультуры?

Ответ

Для поступления на Всеукраинские Курсы Физкультуры необходимо представить командировку по линии одной из следующих организаций ВСФК, ВУСПС, НКП, КСМ или ЦКНС.

Условия же поступления на курсы разосланы по линии всех указанных организаций.

Подписчику В. (Кременчуг)

Вопрос

Распространяется журнал „ВФК“ только на Украине, или и в других республиках?

Ответ

Журнал „ВФК“ имеет распространение по всей территории СССР.

Гр-ну Семенову (Сибирь)

Вопрос

Можно ли всем желающим писать в Ваш журнал или только специальным физкормам?

Ответ

Писать в журнал „ВФК“ может любой гражданин СССР. Мы приветствуем ваше начинание. Ваша заметка пойдет в ближайшем номере журнала.

1-ый Украинский Государственный
Санитарно-Бактериологический Институт

им. И. И. Мечникова

Н К З — У С С Р

Химио-Терапевтическое
и Аналитическое отделение.

ПРИ МАЛОКРОВИИ, ТУБЕР-
КУЛЕЗЕ, РАХИТЕ, АНЕМИИ
И ДЛЯ ВОЗБУЖДЕНИЯ АП-
ПЕТИТА ПРИМЕНЯЕТСЯ

ФИТО-ФЕРРИН

(в таблетках)

ФИТО-ФЕРРИН PHYTO-FERRINE

(Содержит Fe около 7⁰/₁₀) (Content Fe ca 7⁰/₁₀)
P " 5⁰/₁₀) " P ca 5⁰/₁₀)

Требуйте во всех аптеках и магазинах
САНИТАРИИ И ГИГИЕНЫ СССР

В СЛУЧАЕ ОТСУТСТВИЯ НА
МЕСТАХ ВЫСЫЛАЕТСЯ НЕ-
ПОСРЕДСТВЕННО ИЗ ИНСТИ-
ТУТА ПОЧТОЙ НЕ МЕНШЕ 5
ТРУБОК ПРИ ЗАДАТКЕ 50⁰.

Цена за 1 трубку и 25 таблеток
1 р. 20 к. с пересылкой и упаковкой

Письма и деньги адресовать:
Харьков, Пушкинская, № 14,

Химио-Терапевт. и Аналит. От-
деление при 1 Укр. Гос. Сан.-Бакт.
Институте им. МЕЧНИКОВА

3-я ГОСМЕХАНИЧЕСКАЯ МАСТЕРСКАЯ, аренд. П. Л. КОТОНОМ

Харьков, ул. Яковлева, № 2,

ИЗГОТОВЛЯЕТ:

1. МЕДИКО-САНИТАРНЫЕ АППАРАТЫ:
АВТОКЛАВЫ, СТЕРИЛИЗАТОРЫ, ТЕР-
МОСТАТЫ, СУШИЛЬНЫЕ ШКАФЫ
И ПРОЧ.
2. АППАРАТЫ ДЛЯ ЛЕЧЕНИЯ ПО-
СРЕДСТВОМ ВЫТЯЖЕНИЯ
3. АППАРАТЫ ДЛЯ ХИМИЧЕСКИХ ЛА-
БОРАТОРИЙ И ЗАВОДОВ. ВАКУУМ-
И ВЫПАРНЫЕ АППАРАТЫ
4. ДЕЗИНФЕКЦИОННЫЕ АППАРАТЫ И
ГИДРОПУЛЬТЫ
5. ГАЗОЛИНОВЫЕ АППАРАТЫ И ПРИ-
НАДЛЕЖНОСТИ
6. ПЕЧИ ДЛЯ ПОЛУКОКСОВАНИЯ УГЛЯ.
КОНСТРУКТИРОВАНИЕ И РЕМОНТ

В ГОСКИНО им. ДЗЕРЖИНСКОГО

Харьков, ул. Свердлова № 1,

ежедневно демонстрируется
заграничный спорт-фильм

„БЕЛЫЙ СТАДИОН“

в 6-ти частях

РЕЖИССЕРЫ:

АРНОЛЬД ФАНК и ОТМАР ГУРНЕРТ

Участвуют чемпионы мира:

АЛЬЯ АНДЕРСОН, ТУЛЛИН ТАМС,
ТУНБЕРГ, ГРАФСТРЕМ, АНДРЕ
ЖОЛИ и ПЬЕР БРЮНЕ,

СОНЯ ГЕНИ, юная чемпионка
мира, и много других выдаю-
щихся спортсменов

ОЛИМПИАДА ЗИМНЕГО
СПОРТА НА СТАДИОНЕ
САН-МОРИЦА В ШВЕЙ-
ЦАРСКИХ АЛЬПАХ

УКРАИНСКИЙ ТРЕСТ СЕЛЬСКО-ХОЗЯЙСТВЕННОГО МАШИНОСТРОЕНИЯ „УКРТРЕСТСЕЛЬМАШ“

ОРГАНИЗОВАЛ ПРОИЗВОДСТВО СЛЕДУЮЩИХ
НОВЫХ ТИПОВ МАШИН И ОРУДИ:

ТРАКТОРНЫХ МОЛОТИЛОК УСОВЕР-
ШЕНСТВОВАННОЙ КОНСТРУКЦИИ,
ЭЛЕВАТОРОВ-СОЛОМОПОДЪЕМНИКОВ
К НИМ, СВЕКЛОКОПАТЕЛЕЙ, КОННЫХ
МОТЫГ, РУЧНЫХ ПОЛОЛЬНИКОВ АМЕ-
РИКАНСКОГО ТИПА „ПЛАНЕТ“

Адрес для писем:

Харьков, Укртрестсельмаш, Дом Госпромышленности.

Адрес для телеграмм: Харьков, Укртрестсельмаш.

ДЕРЖАВНЕ АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„МЕТАЛОІМПОРТ“

Основоположник ВРНГ і НКТ СРСР

ВСЕУКРАЇНСЬКА ФІЛІЯ

м. Харків, Пушкінська, 21. Телефон № 0-54

ІМПОРТНІ ОПЕРАЦІЇ ПО МЕ-
ТАЛУ Й УСТАТКОВАННЮ
ЗАВОДІВ МЕТАЛОПРОМИС-
ЛОВОСТІ

ВЛАСНІ ПРЕДСТАВНИЦТВА ПО УСІХ КРАЇНАХ.

ДО ПОСЛУГ КЛІЄНТІВ:

Щоденні зведення світових цін на метал.
Вичерпуюча бібліотека каталогів.
Технічна консультація.
Розробка проектів різного роду установок,
чертежів і інше.

ПРЕДСТАВНИЦТВО НА СРСР

НИЗКИ ПЕРШОКЛАСОВИХ ЗАКОРДОННИХ ФІЛЬМ.

Виставка зразків * Консегнаційні склепи.

ОПЕРАЦИИ по почтовой продаже ИГРАЛЬНЫХ КАРТ, ЛОТТО, ДОМИНО и проч.
производятся в Харьковском ОКРФО, площадь Тевелева, № 27, комната № 16.

Продажа производится от 9 часов утра до 3 часов дня за наличный расчет и в кредит, с предоставлением скидки.

Условия кредита можно получить у Инспектора по Государственной Карточной Монополии, комната № 16

ГКМ при ОКРФО

ХАРЬКОВСКАЯ ОКРУЖНАЯ КОНТОРА
ГОСУДАРСТВЕННОГО СТРАХОВАНИЯ
ОКРГОСТРАХ

Сергиевская пл., Сергиевские Ряды
№№ 4-8, под музеем им. Сковороды.
Тел. №№ 22-68, 31-29, 18-25, 42-34

**КОНТОРА ПРОИЗВОДИТ
ОПЕРАЦИИ ПО СТРАХОВАНИЮ:**

ОТ ОГНЯ — разного рода имущества
движимого и недвижимого.

ТРАНСПОРТНОМУ (карга) — 1) грузов от
всех опасностей в пути сле-
дования по железнодорожным,
шоссейным, речным, морским
и воздушным путям сообще-
ния.

ТРАНСПОРТНОМУ (Каско) — 2) корпу-
сов пароходов, судов, вагонов,
аэропланов, автомобилей, авто-
бусов и мотоциклов, с ответ-
ственностью за поломку, по-
вреждение, взрыв, пожар и
проч., а по страхованию мотор-
ных экипажей также граждан-
ской ответственности владель-
цев перед третьими лицами.

ЛИЧНОЕ СТРАХОВАНИЕ ЖИЗНИ на слу-
чай смерти и дожития. После смерти
страхователя от несчастного случая
по истечении года страхования стра-
ховая сумма уплачивается в двойном
размере.

ОТ НЕСЧАСТНЫХ СЛУЧАЕВ на случай
смерти, инвалидности, временной
нетрудоспособности и пассажиров
в пути.

КРЕСТЬЯНСКОЕ СТРАХОВАНИЕ на слу-
чай смерти и дожития.

**СТРАХОВАНИЕ ОТ ОСТРОЗАРАЗНЫХ
БОЛЕЗНЕЙ** на случай смерти от остро-
заразных болезней.

ГАРАНТИЙНОЕ СТРАХОВАНИЕ берет на
себя материальную ответственность
за лиц, обслуживающих кассовые,
товарные операции, а также и по
охране, — за растраты, просчеты де-
нег, недостачи товаров и по охране за
воровство, происшедшее вследствие
небдительности сторожей.

ПОСЕВОВ ОТ ГРАДОБИТИЯ разного
рода сельскохозяйственных культур.

РОГАТОГО СКОТА И ЛОШАДЕЙ от па-
дежа.

При этом сообщается, что все опе-
рации по страхованию имущества
учреждений и предприятий, находя-
щихся в пределах гор. Харькова и
Харьковского округа, сосредото-
чены в Харьковской окружной кон-
торе Госстраха, куда и следует
обращаться со всеми запросами
и предложениями, касающимися
как возобновления прежних страхо-
ваний, проводившихся ранее в ра-
влении, так и страхования имущества,
которые доньше на страхе не состояли

УКРАИНСКИЙ
ОРГАНО-ТЕРАПЕВТИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ

НАРКОМЗДРАВА УССР И ХАРЬКОВ-
СКОГО МЕДИЦИНСКОГО ОБЩЕСТВА

доводит до сведения врачей, лечучре-
ждений и больных, что розничная про-
дажа вырабатываемых Институтом
препаратов:

СПЕРМОЛЬ (вытяжка из семенных желез), ОВАРИН, МАММИН, ТИРЕО-
ИДИН (жидк. и ампл.), ПРОСТАТИН (жидкий и друг.), ГЕМАТОГЕН (жид-
кий и таблетки), ФОСФРЕН (таблетки), АНТИТИРЕОИДИН (таблетки) —
производится только в аптеках и магазинах Санитарии и Гигиены
Харькова и других городов СССР.

Оптовая продажа со склада Института: Харькoв, Рымарская № 28, тел. № 17.

ДОНЕЦЬКЕ ПРОМИСЛОВЕ ТОВАРИСТВО
з обмеженою відповідальністю

„ГІРНОПРОМ“

м. ХАРКІВ
Палац Праці, Горькіївськ. пров.,
кв. 17—19
Телефон № 5-34

ВСЕУКРАИНСКОЕ ПАЕВОЕ
СТРОИТЕЛЬНОЕ Т-ВО

„УКРПАЙБУД“

ПРАВЛЕНИЕ: Харьков, Ст. Пассаж, № 20, тел.: 56-51, 48-60 и 24-07

КОНТОРЫ и ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВА:

Киев, Луганск, Сумы, Запорожье, Сталино, Одесса, Днепрпетровск, Бердичев, Конотоп.

ПРОИЗВОДИТ СТРОИТЕЛЬНЫЕ РАБОТЫ В ОБЛАСТЯХ:

ЖИЛИЩНОЙ, ЛЕЧЕБНОЙ, ШКОЛЬНОЙ, КОММУНАЛЬНОЙ, ОБЩЕСТВЕННОЙ
(КЛУБЫ, ТЕАТРЫ, КИНО, ЗДАНИЯ И СООРУЖЕНИЯ ДЛЯ ФИЗКУЛЬТУРНЫХ ЦЕЛЕЙ,
САНАТОРИИ, ДОМА ОТДЫХА и т. д.);

ОБОРУДУЕТ ЗДАНИЯ И СООРУЖЕНИЯ САНИТАРНО-ТЕХНИЧЕСКИМ УСТРОЙСТВОМ:

ВОДОПРОВОДОМ, КАНАЛИЗАЦИЕЙ, ОТОПЛЕНИЕМ И ВЕНТИЛЯЦИЕЙ; СПЕЦИ-
АЛЬНОЕ САНТЕХОБОРУДОВАНИЕ ШКОЛЬНЫХ И МЕДИЦИНСКИХ ЗДАНИЙ.

„Укрпайбуд“ принимает на себя изготовление предварительных и рабочих проектов, чертежей, смет и калькуляций.

ЗАКАЗЫ ПРИНИМАЮТ ПРАВЛЕНИЕ и КОНТОРЫ.

ИНСТИТУТ
НАУЧНОЙ И ПРАКТИЧЕСКОЙ ВЕТЕРИНАРИИ НАРКОМЗЕМА УССР

помещается в гор. ХАРЬКОВЕ, Пушкинская ул., № 89.

ИНСТИТУТ ПРИГОТОВЛЯЕТ СЛЕДУЮЩИЕ БИОЛОГИЧЕСКИЕ ПРЕПАРАТЫ:

- 1) ТУБЕРКУЛИН ДЛЯ ДИАГНОСТИКИ ТУБЕРКУЛЕЗА РОГАТОГО СКОТА И ПТИЧИЙ; ТУБЕРКУЛИН; 2) МАЛЛЕИН. 3) ВАКЦИНУ ОСПЫ ОВЕЦ. 4) ГЕМОЛИТИЧЕСКУЮ СЫВОРОТКУ. 5) ПРЕЦЫПИТИРУЮЩУЮ СИВО-
РОТКУ ДЛЯ РЕАКЦИИ ПО ASCOLI.

Все вышеозначенные биологические препараты высылаются по Украине
по нарядам НКЗ УССР бесплатно.

За пределы Украины, по требованиям мест — за наличный расчет.

ОДЕССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ САНИТАРНО-БАКТЕРИОЛОГИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ

ИМЕНИ МЕЧНИКОВА

улица Пастера, № 2, телефон № 2-08

СЫВОРОТКИ, ВАКЦИНЫ, АНТИ-
ВИРУСЫ, ОСПЕННЫЙ ДЕКТРИТ,
СТЕРИЛИЗОВАННЫЕ РАСТВОРЫ

ПРИВІВКИ: ПРОТИВ ОСПЫ,
СКАРЛАТИНЫ, ДИФТЕРИТА,
ТИФА, ХОЛЕРЫ.

ПРОИЗВОДИТ АНАЛИЗЫ

„СТРОМСИНДИКАТ“

доводит до сведения
всех потребителей
КРОВЕЛЬНОГО ТОЛЯ,
что реализация таково-
го производства Киев-
ской и Славянской фа-
брик с 1-ХІІ 1928 года
производится им.

Для обеспечения потреб-
ности следует представить
Украинской Конторе Стром-
синдиката свои заявки.

ВСЕУКРАЇНЬКА СПІЛКА МИСЛИВЦІВ та РИБАЛОК ВУСМР

ХАРКІВ,
Сергіївський майдан, № 3,
телефон 40-18.

Для молоді України та
інших спорторганізацій:

КОНЬКИ, ЛИЖІ, ТРИКОТАЖ

та інше спортприладдя.
Ціни по-за конкуренцією

ПРАВЛЕНИЕ ЮЖНЫХ ЖЕЛЕЗНЫХ ДОРОГ ОБЪЯВЛЯЕТ:

с 1-го октября 1928 г. Крымское Акцио-
нерное О-во междугородных и курорт-
ных сообщений „Крымкурсо“ со всем ав-
тотранспортом и имуществом, как пред-
приятие, перешло в ведение Правления
Южных железных дорог.

Для управления перешедшим к до-
роге автотранспортом в Крыму с выше-
указанного числа сформирован специаль-
ный орган Правления Южных жел. дор.,
под наименованием „Управление авто-
транспортом Правления Южных жел.
дорог в Крыму“.

Адрес

„Управления автотранспортом Правления Южн. ж. д.
в Крыму“ — г. Симферополь, ул. К. Либкнехта, № 41.

ПРАВЛЕНИЕ ЮЖНЫХ ЖЕЛ. ДОР.

УКРАЇНЬКА ГОЛОВНА ПАЛАТА МІР і ВАГИ

ПЕРЕВІРЯЄ та КАЛІБРУЄ:

1. Пірометри термоелек-
тричні, гальванометри-
та термопари до них.
2. Живосріблові термомет-
ри на різні температури.
3. Ареометри.
4. Міри довжини, штанге-
циркулі, калібрметри та
всякі калібри.
5. Секундоміри та годин-
ники.

Технічні та наукові експертизи

КАРДИОЛОГІЯ

3-я РАБОЧАЯ ПОЛИКЛИНИКА

извещает,

что, по соглашению с
секцией Здравоохранения
Горсовета, ЭКСКУРСИИ
в ПОЛИКЛИНИКУ для
ее осмотра принимаются
только по вторникам и
субботам от 5 час. дня.

Зав. поликлиникой

Д-р Либерман

ВСЕ ДЛЯ ФИЗКУЛЬТУРЫ * ВСЕ ДЛЯ СПОРТА * ВСЕ ДЛЯ АНТРОПОМЕТРИИ

ВСЕУКРАИНСКОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

„ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА“

Основной капитал 100.000 руб.

Учредители: ВСФК, НАРКОМЗДРАВ, НАРКОМПРОС

В СОСТАВ АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА ВОШЛИ: ИЗДА-СТВО „ВЕСТНИК ФИЗИЧЕСКОЙ
КУЛЬТУРЫ“ И ТОРГОВЫЙ СЕКТОР ВСФК

Цены на все товары снижены * Организациям скидка * Литература по Ф. К. * На складе всегда новинки.

БОЛЬШОЙ ВЫБОР летнего спортивного инвентаря. Оборудование гимнастич. и тяжело-атлетических зал,
корректирующих и антропометрических кабинетов. Клубные игры. Имеется заграничный спортивный инвентарь
точность и правильность спортивного инвентаря находится под наблюдением всеукраинского спортивно-
технического комитета

АКЦИОНЕРЫ ПОЛЬЗУЮТСЯ СЛЕДУЮЩИМИ ЛЬГОТАМИ:

- 1) снабжением в первую очередь дефицитным товаром; 2) отпуском товара в кредит; 3) снабжением
импортным товаром; 4) дополнительной скидкой

АДРЕС ПРАВЛЕНИЯ:

Харьков, Спартаковский пер.,
здание ВУЦИК'а

АДРЕС МАГАЗИНА:

Харьков, ул. Свердлова, № 26

ОТДЕЛЕНИЯ:

Киев, улица Свердлова, № 3
Сталино

Собственные спортивные магазины

ПРЕЙС-КУРАНТ ВЫСЫЛАЕТСЯ ПО ПЕРВОМУ ТРЕБОВАНИЮ БЕСПЛАТНО

НА СКЛАДЕ АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА „ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА“

ИМЕЕТСЯ СЛЕДУЮЩАЯ ЛИТЕРАТУРА:

1. В. Бедункевич.— Легкая атлетика.— Прижки . . . — 70 к.	22. Программы занятий для стрелковых кружков. Издание 2-е . . . — 60 к.
2. В. Бедункевич.— Легкая атлетика.— Метания . . . — 60 к.	23. Проф. Рубнер.— Питание человека и физическая культура . . . — 40 к.
3. М. Бурцева.— Ритмические игры . . . — 90 к.	24. Романов.— Солнце, повитря і вода . . . — 20 к.
4. Д-р Бирани и В. Горниевская.— Руководство по врачебному контролю за физразвитием . . . 1 р. —	25. Ратов.— Оценка достижений в легкой атлетике . . . 1 р. 10 к.
5. Васильев, Гостев и Немуля.— Руководство по лыжному спорту . . . —	26. Н. Семашко.— Пути Советской Физкультуры . . . — 75 к.
6. Проф. Горниевский.— Гигиена и физкультура в школе . . . 1 р. 50 к.	27. Соколовский.— Порядковые упражнения и фигурная маршировка . . . — 85 к.
7. М. Голобородько.— Подвижные игры . . . — 85 к.	28. Таблицы.— Спорт и спортразвлечение в школе . . . — 30 к.
8. Д-р Золотухин.— Систематический анализ элементарных движений человеческого тела . . . 2 р. 50 к.	29. Теория и практика физической культуры: Часть III . . . — 75 к. Часть IV . . . — 70 к. Часть V . . . — 90 к. Часть VI . . . 1 р. —
9. П. Ипполитов.— Спутник велосипедиста . . . — 40 к.	30. Д-р Эйгер.— Вопросы Физической Культуры . . . 1 р. 50 к.
10. В. Кальпус и д-р Жемчужников.— Физическая культура зимой . . . — 45 к.	31. Игра.— „Физкультурачек“ . . . — 50 к.
11. М. Ковалев.— Хоккей на льду . . . — 55 к.	
12. Костюк и Ганица.— Гимнастика на снарядах: Часть I . . . 1 р. 70 к. Часть II . . . 2 р. —	
13. В. Костюк.— Сборник пирамид для женщин . . . — 75 к.	
14. Д-р Матнас.— Биологическое значение физических упражнений . . . — 25 к.	
15. Никитин.— „Азбука психо-физической культуры“ . . . — 45 к.	
16. Прине и Семенов.— Физкультурагитация (руководство) . . . 1 р. 10 к.	
17. Погребенский.— В помощь туристу . . . — 75 к.	
18. М. Прохоров.— Руководство по управлению шапкой . . . — 60 к.	
19. М. Прохоров и Н. Рябинин.— Руководство по устройству буера . . . — 20 к.	
20. Плакаты по легкой атлетике. 2 плаката . . . — 40 к.	
21. Плакаты — Лыжи. № 1 и № 2 . . . — 35 к.	

ШАХМАТЫ И ШАШКИ

1. Абрамов А.— Гибель шахмат . . . — 45 к.
2. Алексин А.— Избранные шахматные партии . . . 1 р. —
3. Бакуменко.— Матч за шашечное первенство СССР . . . — 45 к.
4. Календарь шахматиста.— Справочная и записная книжка . . . — 65 к.
5. Мишин А.— Концы игр в русские шашки . . . — 95 к.
6. Платов В. Н.— 150 избранных современных этюдов . . . 1 р. 75 к.
7. Раскин.— Международный шахматный турнир в Москве и его участники . . . — 60 к.
8. Смирнов А. А.— Красота в шахматной партии . . . — 85 к.
9. Д-р Тирраш З.— Современная шахматная партия . . . 2 р. 60 к.
10. Д-р Тартаковер.— Индийская защита . . . — 90 к.

НОВИНКИ!!!

1. Мюллер.— „Ежедневная гимнастика, самомассаж и дыхательные упражнения“ . . . — 80 к.	5. Сборник — „ФК среди студенчества“ 2 р. —
2. Д-р О. Недригайлова.— „Телосложение и спорт“ . . . 1 р. 20 к.	6. Тарасов.— „Лыжи в быту, труде и военном деле“ . . . — 60 к.
3. Ордин и Тир.— „Гандбол“ (2-е дополнен. и исправл. издание) . . . 1 р. 10 к.	7. Шур.— „Единый строй в школе и клубе“ . . . — 15 к.
4. Сысоев.— „Баскетбол“ . . . 1 р. 20 к.	8. А. Буденко.— V-річчя рад. ФК . . . — 25 к.
	9. За фізкультурне будівництво . . . — 25 к.
	10. Шабашов.— „Спорт и сердце“ . . . — 55 к.

ВЫШЛИ ИЗ ПЕЧАТИ:

1. Д-р В. Блях.— „Индивид. гимнастика“ (2-е дополнен. и исправлен. издание) . . . 50 к.	4. Д-р Паже.— „25 упражнений для ребенка“ . . . 25 к.
2. Д-р В. Блях.— „Индивидуальная гимнастика для женщин“ (2-е издание) . . . 85 к.	5. Демени.— „Механика движений“ (2-е изд.) . . . 1 р. —
3. В. Костюк.— „Вольные движ. для школьн.“ . . . 85 к.	6. Павлов.— „Подвижные игры зимой“ . . . 50 к.
	7. Цуккер.— „ФК и половой вопрос“ . . . 25 к.

УСЛОВИЯ ОТПУСКА КНИГ:

Книги высылаются по получении полной стоимости заказа или наложенным платежом по получении задатка в размере 25%. ПРИ ЗАКАЗЕ ДО 5 РУБЛЕЙ пересылка и упаковка ЗА СЧЕТ ЗАКАЗЧИКА.

ПРИ ЗАКАЗЕ НА СУММУ СВЕРХ 5 РУБЛЕЙ—ПЕРЕСЫЛКА И УПАКОВКА ЗА СЧЕТ ИЗДАТЕЛЬСТВА.

Заказы до 1 рубля наложенным платежом не выполняются.

Все новинки печатаются в журнале „ВЕСТНИК ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ“

ТАЛОН № 2

на право участия в розыгрыше ВФК в 1929 г.

Заказы направлять по адресу:

1. Харьков, ВУЦИК, Акционерное Общество „Физическая Культура“.
2. Москва, Кузнецкий мост, 5/21, Отделение Издательства „Пролетарий“.

В. У.

Вестник физической культуры

3

на 1929 г. продолжается подписка на 1929 г.

НА ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ ИЛЛЮСТРИ-
РОВАННЫЙ НАУЧНО-ПОПУЛЯРНЫЙ
И СПОРТИВНЫЙ ЖУРНАЛ

ВЕСТНИК ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Среди подписчиков „ВФК“ в 1929 г.
БУДЕТ РАЗЫГРАНО 100 выигрышей,
в числе которых: 1 велосипед, различные
спортивные инвентарь, библиотечки и т. п.

УСЛОВИЯ ПОДПИСКИ:

Журнал без приложений		Журнал с приложениями	
На 12 мес.	4 р. 50 к.	На 12 мес.	7 р. - к
„ 6 „	2 р. 30 к.	„ 6 „	3 р. 60 к.
„ 3 „	1 р. 20 к.	На иные сроки подписка на журнал с прилож. не принимается	

Приложения будут даны следующие:

1. Тяжелая атлетика
2. Новые спортивные
3. Развлечения на зим. воздухе
4. Тренировка и состязания
5. Как рационально использовать отпуск
6. Зимняя тренировка легкоатлета

Участвовать в розыгрыше могут подпис-
чики, представившие 12 талонов „ВФК“.
Талоны печатаются в каждом номере
„ВФК“ на последней стороне обложки

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ

1. Главной Конторой — Харьков, Спартаковский пер. № 3,
зд. ВУЦИК'а, тел. 83 09
2. Изд-вом „Пролетарий“ — Москва, Кузнецкий мост, д. 11
3. Отделением Акционерного О-ва „Физкультура“ — Киев,
ул. Свердлова № 3
4. Отделением Акционерного О-ва „Физкультура“ —
Сталин, 2-я лин., Базарная площ., № 193
5. В г. Днепропетровске — в Совете Физкультуры
6. Всеми почтово-телеграфными конторами СССР
7. Специальными уполномоченными Издательства

Вестник физической культуры

март

№ 3 1929

Восьмой год издания

орган Всеукраинского и Харьковского
советов физкультуры и ЦК ЛКСМУ

содержание

- А. Буценко — Физкультура и женщина.
- А. Трутенъ — Типы и среда.
- А. Буслаев — Методы вовлечения взрослого рабочего в занятия по ф. к.
- Р. Каспарьянц — Военизация в кружках ф. к.
- Л. Перлин — С лыжами на Памире
- В. Златкис и О. Эпштейн — Волейбол на новых рельсах.
- М. П. — Первые итоги спортивного туризма.
- В. Витшас — Танец „Сербия-ночка“.
- П. Ипполитов — Работа с секундомером.
- А. Вишневский — Мяч кругом.
- В. Цитович — Основы стрелкового обучения.
- По СССР.
- За рубежом.

А. Буценко

ФИЗКУЛЬТУРА И ЖЕНЩИНА

8-е Марта знаменательный день для революционного пролетариата не только Союза Советских Социалистических Республик, но и для трудящихся всего мира. В этот день женщина впервые поставила вопрос о своих правах, о своем равноправии, о раскрепощении в социально-экономическом отношении и от того неравенства, в котором она находилась долгие сотни лет при буржуазном строе.

На 12-м году Октябрьской революции трудящиеся нашего Союза отмечают этот день, как революционный праздник не только женщин, но и всех трудящихся, и в день 8-го Марта в первую очередь мужчины-пролетарии, мужчины-бедняки и середняки на селе, мужчины-работники культурного сектора подытоживают, что ими сделано для создания соответствующих условий к вовлечению женщин на равных правах в хозяйственное и культурное строительство страны, что сделано организациями, учреждениями и предприятиями, во главе которых стоят мужчины, для большего вовлечения женщин в переустройство быта, в поднятие культурного уровня страны и в первую очередь к ликвидации старых традиций старого быта, который закрепощал женщину и не давал ей возможности развиваться наравне

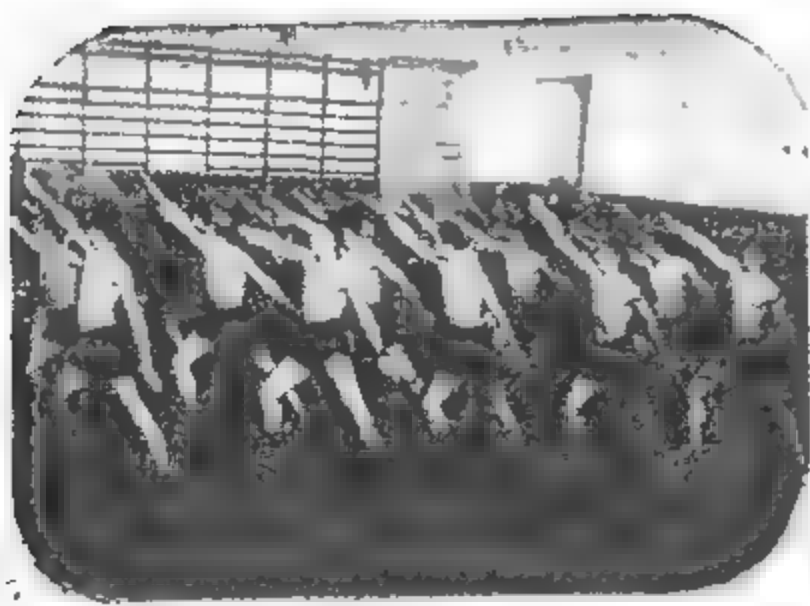
с мужчиной и участвовать вместе с ним в трудовых процессах. И сейчас имеющие место традиции старого быта мешают женщине приобщиться к общему творчеству строительства социализма в нашей стране.

Мы возьмем один участок нашей работы — культурный сектор, не весь, а лишь только одну часть, неотъемлемую часть культурной работы — физкультуру. Каково участие на этом культурном участке пролетария, батрачки, культурной работницы и середнячко-бедняцких слоев женщин, каково ее участие в деле физического воспитания молодого подрастающего поколения, каково участие женщин в воспитании своего физического здоровья, а через физкультуру — и поднятие общего культурного уровня женских масс?

К сожалению, приходится констатировать, что еще очень мало имеется достижений на этом участке, что в составе инструкторского кадра на физкультурном поприще и во

Занятия в кружке физкультуры

А. Буслаев

МЕТОДЫ ВОВЛЕЧЕНИЯ ВЗРОСЛОГО РАБОЧЕГО В ЗАНЯТИЯ ПО ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЕ

В порядке обсуждения

Все растущая сеть кружков физкультуры, которыми охвачены миллионы пролетарской рабоче-

крестьянской молодежи различными видами спорта, значительный рост в области строительства пунктов физической культуры, как-то: стадионов, площадок, тиров, водных станций, бассейнов и т. д., проведения праздников физической культуры, как республиканских, так и всесоюзных, прекрасная постановка медицинского контроля по сравнению с западными странами, все это говорит, несомненно, за достижения в работе по физической культуре как в области строительства, так и в области количественного охвата физкультурников в большинстве своем молодняка. Здесь невольно становится вопрос. Правильно ли взята нами линия? Конечно, не совсем. Мы взрослого рабочего забыли благодаря однобокости в нашей работе, а именно: мы чересчур перегнули палку, взяв курс на спортивно-тренировочную сторону. Здесь могут ответить. А что же, молодняка не нужно вовлекать? Никто не думает об этом. Но не нужно забывать и о той массе рабочих и работников, которые зачастую с жадностью смотрят на те или иные соревнования, в которых участвует исключительно молодежь, и ограничиваются только тем, что губы облизывают. А более смелые рабочие сами приходят к судейскому столу и просят, чтобы им разрешили побегать или бросить гранату, мяч и т. п. Но и тут зачастую получают ответ—нужно пройти медконтроль. Вот это-то и есть наш промах в общей работе физической культуры.

Давайте к примеру приведем анализ, а сколько у нас вовлечено в работу по физкультуре взрослых рабочих и работников? Тут у нас совсем скверно. Мы мало уделяем внимания этому вопросу, вопросу вовлечения в занятия физической культурой взрослого рабочего и работников. Здесь некоторые из товарищей могут сказать, что физическое воспитание в первую очередь нужно молодому поколению для укрепления его еще не оформившегося организма, а другой группе молодежи для развития организма, а что касается взрослого рабочего, то физическое развитие ничего не даст, так как взрослый рабочий вполне „окрепший и оформившийся“. Физическое укрепление ему не нужно. Конечно, это взгляд неправильный. У нас имеются и такие горе-руководители, которые основной своей целью ставят в работе кружка: выковать хороших бегунов, прыгунов, метателей и т. д., о массовой же работе совершенно забывают, с головой тонут в узкой кружковой работе. Конечно, эта установка в корне неверная, здесь будет уместно напомнить слова т. Томского: „Скверная будет наша работа в области физкультуры, если у нас на мускульной развитой шее будет носиться пустая голова. Не менее скверно и то, если на чахлой изнуренной шее будет носиться здоровая, полная здоровых мыслей голова“. Эти два довода говорят о той установке, которую нам необходимо взять. Направить всю нашу энергию на массовое вовлечение всего поколения рабочих и работников в работу по физической культуре и на проведение политико-воспитательной работы в рядах физкультурных масс.

Многие из товарищей, читая данную статью, будут проявлять свое изумление, и говорить, почему автор статьи начал писать о неправильной установке в некоторых физкультурных организациях в работе по физической культуре, когда статья носит заголовок о вовлечении взрослых рабочих в занятия по физкультуре.

На это постараюсь дать ответ. Потому, что, говоря о методах вовлечения в работу по физкультуре взрослого рабочего и работников, нужно теперь же изжить

ляпсусы, допущенные со стороны некоторых практических работников. А если это так, если мы ставим на обсуждение физкультурной массы один из серьезных вопросов—вовлечения взрослого рабочего в работу в занятия по физкультуре, не напомним о наших пробелах, было бы неверно по следующим соображениям: прежде чем взяться за работу по вовлечению взрослого рабочего и работников в занятия по физкультуре, нам в первую очередь необходимо изжить те недостатки, которых мы с вами уже коснулись, дабы взрослый рабочий, придя к нам в помещение, на площадку ли, не увидел бы того, о чем говорят вокруг нашей работы. (Бегают без штанов и больше ничего. Проповедуют здоровье, а сами пьют, безобразничают. А о воспитательной работе совсем забыли—дескать их воспитывает природа, солнце, воздух и вода).

И вот такие разговорчики, конечно, в корне отвергнуть не приходится—это имеет место. Вот почему и затронут вопрос о массовости и воспитательной работе среди физкультурников, которые являлись бы живой агитацией за советскую физкультуру. Тогда, конечно, нам будет легче разрешить вопрос о вовлечении взрослых рабочих в занятия по физкультуре.

Теперь разрешите мне привести несколько методов работы в этом направлении с нашего опыта, который проводится в горняцком союзе на Украине.

Мы вовсе не думаем, что занятия взрослого рабочего физкультурой заключаются в том, чтобы взрослый рабочий одел трусики и стал в строй кружка совместно с молодежью—вовсе нет. Наша основная задача—офизкультурить всех трудящихся членов союза от мала до велика, дать элементарные понятия о значении и пользе физических упражнений, о пользе факторов природы и методы пользования ими, о личной и профессиональной гигиене.

Такова наша основная установка.

Первая наша работа свелась к группировке, выявляющей тот или иной интерес со стороны взрослого рабочего к занятиям физической культурой, учитывая не только групповые запросы, но и индивидуальные. Мы знаем, что к нам в кружки физкультуры идут с разными желаниями и запросами. Одна группа идет в кружок физкультуры ради развлечения—убить свое свободное время. Вторая группа идет к нам ради улучшения своих технических достижений—чтобы поехать куда-нибудь на соревнования и третья группа, ознакомившись с литературой по физкультуре, интересуясь этой работой—идет к нам в кружок, чтобы посредством различных физкультурных упражнений оздоровить себя и т. д.

Посмотрим теперь, как мы все эти запросы учитываем. Да никак! А в этом-то и есть основа—учесть запросы масс. Опыт показал, что при точном учете запросов нам удалось отвлечь рабочего от различного рода вредных развлечений, как-то: от карт, драк, пьянства, хулиганства, путем организации в часы, когда большая часть рабочих того или иного производства свободна от работы, устройство различного рода игр как массового характера, так и спортивного.

Давайте учтем такой момент, возьмем к примеру воскресный день на предприятиях. С раннего утра рабочий проводит свое свободное время, шатаясь без всякой цели на базаре—утром ему больше, некуда пойти. Встречаясь на базаре с товарищами по работе, начинают договариваться о выпивке. И так до обеда время проходит бесцельно. После обеда базар закрывается, культурные учреждения начинают свою работу только вечером.

Время же от 12 дня до 4 дня совершенно пропадает. Вот это-то время рабочего зачастую тянет к выпивке, игре в карты и т. д. А если мы зададим себе

На финише гонки на 20 км. (Пермь)

Юхнова (Мотовилиха) на финише 500 метр. (Пермь)

вопрос: а где же кружки физической культуры? Почему бы кружки физкультуры в это свободное для рабочего время не организовали какое-нибудь хорошее, здоровое развлечение? Разве это так трудно сделать? Конечно, нет, необходимо только желание, и поверьте, что вся рабочая масса будет у вас на катках, площадках и других физкультурных пунктах. Но мы зачастую относимся к своей работе по казенному — есть часы занятий и больше ничего.

Здесь опять могут сказать — физкультурники устраивают футбольные матчи. Это хорошо, конечно — но ни для кого не секрет, что мы зачастую встречаем на футбольных матчах приличный процент зрителей в нетрезвом виде. Это говорит за то, что по линии устройства футбольных матчей нужно проводить и другую работу, где бы рабочий не только был зрителем, но и был сам участником.

Почему бы с самого утра, в особенности в дни праздников не отвлечь рабочего от ненужного скитания по базарам, где он все время наталкивается на витрины, разукрашенные спиртными напитками, которые невольно привлекают внимание некоторых рабочих — так как он чувствует себя каким-то беспризорным — некуда пойти, нечего делать? Вот тут бы кружки и сыграли первую скрипку в области борьбы с пьянством и хулиганством.

Здесь можно быть уверенным, что успех будет достигнут, если мы займемся этой работой. Успех будет зависеть и от того, насколько мы сумеем осветить наши мероприятия среди рабочей массы, здесь необходима соответствующая реклама посредством афиш, через световые и стенные газеты. Освещая подробно за несколько дней ранее ваши мероприятия, желательно осветить и намечаемую программу, дабы рабочий знал все то, что будет в этот день.

Следует указать, что, помимо массовых игр, на пло-

щадке имеются также шашки, шахматы, лото, домино, кегельбан, крокет, городки, тир и т. п. Необходимо напомнить и об оркестре, обставить так, чтобы пришедший взрослый рабочий, домохозяйка, подросток нашли для себя то или иное развлечение — только при такой постановке дела мы сумеем привлечь все поколения трудящихся на спортивные поля и постепенно медленно, но верно приобщим всю рабоче-крестьянскую массу к элементарным знаниям советской физкультуры.

Вся наша физкульт. работа должна раскрепостить себя от узко кружковых занятий, перенести максимум работы в казармы, общежития, на производство. В повседневной своей работе прислушиваться к запросам рабочих масс, что бы они хотели, что им нравится и что не нравится в работе по ф. к. и т. д. Все возникающие вопросы в работе по физкультуре разрешать на широких собраниях физкультурных масс, привлекая также всю рабочую массу к разрешению физкультурных вопросов. Ни на минуту не забывать, что в работе по физкультуре основную роль играет не только „футбольная“ площадка, но не менее важной работой, если не основной, является массовая работа, а для этого необходимо при строительстве физкультурных мест учесть то, чтобы в летний (особенно) и в зимний период можно было всю культурно-просветительную работу перенести на спортивные поля, чтобы рабочая масса не раздваивалась: клуб или спортплощадку. Необходимо сделать одно центральное место культуры.

Только при условии создания таких физкультурных площадок, где бы рабочий нашел все развлечения; интересующие его, мы сможем достигнуть той цели, о которой высказался VIII съезд профсоюзов. Сделать физкультуру такой базой, откуда бы мы получали не только хорошо развитых пролетариев, но и стойких борцов за дело рабоче-крестьянского класса.

Соревнования по борьбе в Красном Луче (Луганский округ)

Матч в городки между Артамоновским трамвайным парком и Динамо (Москва)

ВОЕНИЗАЦИЯ В КРУЖКАХ ФИЗКУЛЬТУРЫ

Физическая культура в условиях жизни и существования СССР является не только средством оздоровления трудящихся масс, но и одним из могучих способов трудового воспитания на основе подготовки всего населения как к поднятию производительности труда, так и к защите завоеваний Октябрьской революции от посягательств мировых империалистов. Иными словами — «физкультура» наряду с оздоровлением должна культивировать также и умение пользоваться жизненно-прикладными навыками.

Капиталистическое окружение Советского Союза, всемерное приготовление со стороны Англии и Франции к удушению Советского Союза заставляют, в свою очередь, нас широко использовать все средства, ведущие к подготовке трудовых масс к обороне Советского Союза.

Физическая культура, как средство всестороннего воспитания личности, может быть широко использована для указанной цели.

Грядущая война — война фронта и тыла, а отсюда ряд тыловых угроз, требующих боевой готовности всего населения. Кружки физкультуры, как организованные единицы, могут наилучшим способом выполнить все боевые задачи тыла, а отсюда необходимо в работу кружков физкультуры внести большую организованность, спаянность, дисциплину, ответственность за свои действия и поступки со стороны каждого отдельного члена кружка. Наряду с элементами физического воспитания необходимо попутно дать ряд элементарных сведений из области военного дела, как-то: окопы, организация газозубежищ, борьба с газами, оказание первой помощи, знакомство с военным строем, ознакомление со стрелковым делом и ряд других военно-прикладных навыков.

Принимая во внимание короткие сроки пребывания на военной службе, а отсюда недостаточность уделения внимания и времени на выработку личных качеств воина-бойца, необходимо указанные задачи про-

водить в работе кружков физкультуры, из коих основными будут следующие: а) развитие ловкости, б) глазомера, в) координации движений, г) смелости, д)

коллективизма в действиях, е) решимости и т. д., кроме того, из личных качеств бойца, каковые необходимо развивать до поступления на военную службу, необходимо отметить: а) здоровье, б) силу, в) выносливость и т. д.

Кроме того, в постановку физической культуры при рабочих клубах должно быть введено обучение следующим жизненно-прикладным упражнениям, необходимым в военном деле, как, например: ходьба, бег, прыжки, метание, плавание, лыжи, приемы самообороны и ряд других. Указанные выше элементы должны проводиться не только по принципу самой легкой атлетики, но и в условиях, характеризующих военную обстановку, а именно — ходьба: умение ходить военно-походным маршем (120 шагов в минуту); умение пройти возможно быстро и с наименьшей затратой сил определенное расстояние; ходьба с грузом, который бы создавал иллюзию военно-походного снаряжения, или переноски огне-бое-припасов; ходьба, соединенная с элементами ползания.

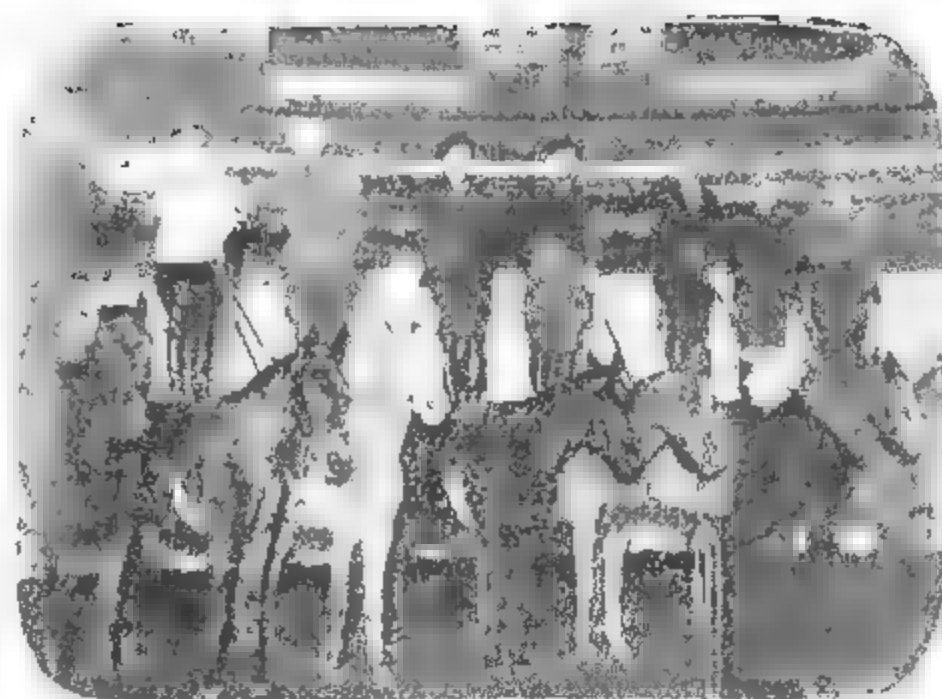
Помимо спортивного бега, проведение бега по пересеченной местности; бег с преодолением естественных и искусственных препятствий; бег с прыжками и ползаниями; бег в противогазах; бег со стрельбой; бег на выносливость; бег в снаряжении и вооружении.

Преодоление естественных и искусственных препятствий разного вида, ознакомление с прыжками через разные профили полевых укреплений.

Кроме элементов метания диска, ядра, копья, молота, дающих координацию движений и общее укрепление всего организма, необходимо широко популяризировать метание ручной гранаты как на дальность броска, так и на меткость попадания в различные цели, при чем метание производить не только из положения стоя, но и с колена, сидя, лежа.

Плаванию необходимо обучать применительно к разной обстановке, как-то: плавание в одежде, переплытие с одеждой в руках или с оружием, оказание помощи неумеющему плавать, спасение утопающего, прыжки в воду из разных положений.

Помимо общего значения указанных приемов, вырабатывающих решимость, хладнокровие, меткость удара, силу воли, необходимо в работе клубных физкультурных кружков культивировать приемы самообороны, имеющие военно-прикладной характер, как

В школе верховой езды Мос-
авиахима

1) В школе верховой езды Осоавиахима (Москва). 2) Вылазка красноармейцев в Коммунальном парке (Харьков)

например: фехтование на эспадронах и штыках, рубка лозы, колка качающегося чучела или мешка с опилками. Военизация элементов физкультуры, конечно, ни в коем случае не может идти в ущерб основной целевой установки — оздоровления трудящихся и средств массовой культурно-просветительной обработки членов союза, но через указанную выше основу, там где это представляется возможным все указанные элементы военизации должны быть проведены в полном их использовании.

Необходимо помнить, что при военизировании нашей физкультурной работы надо избегать чересчур резких мер, могущих оттолкнуть массу и отрицательно отразится на росте низовых кружков физической культуры. Совершенно неправильно, если существующей физической культуре будет противопоставлена какая-то особая „военная система физической культуры“.

Л. Перлин

С ЛЫЖАМИ НА ПАМИРЕ

Отправляясь с Советско-Германской Научной Памирской экспедицией, я захватил с собой лыжи. Я не был единственным „чужаком“, так как пять немецких альпинистов, входивших в состав экспедиции и командированных Австро-Германским Альпинистическим Союзом, также везли с собой специальные горные лыжи. Мы рассчитывали, что если средняя высота Памирского плоскогорья равна не менее 3.500 метров над уровнем моря, а линия вечного снега поднимается до 4.500 метров, вместо 3.000 метров, как в Альпах или на Кавказе, — то на значительных высотах лыжи нам пригодятся.

Первый снег нам встретился на перевале Талдык. Могучая гряда суровых скал отделяет здесь Фергану от Алайской долины. Около перевала, находящегося на высоте 3.900 метров над уровнем моря, в это время еще лежал снег. Однако одеть лыжи не представлялось возможным, ибо снег лежал полосками. С Талдыка открывался величественный вид на Алайскую долину, простирающуюся на 200 километров длиной. Через всю ширь Алая, за 25 км. от Талдыка, простирается грандиозная снежная стена Заалайского хребта северной границы Памира.

У озера Кара-Куль, на высоте 4.000 метров, в сердце восточного Памира, экспедиция основала свою первую базу и развернула разностороннюю научную работу. Спортивная же группа экспедиции решила сделать несколько высокогорных восхождений для лучшей рекогносцировки местности.

Восхождение на гору Кокчукур-баши (как называют ее здесь кочевые киргизы) должно было явиться для группы альпинистов первым опытом (в отношении дальнейших) в предстоящих восхождениях на вершины Памира, превышающие 7.000 метров высоты.

Гора эта казалась не очень крутой, и вершина ее имела вид снежного купола. От лагеря до горы расстояние казалось небольшим, и немецкие альпинисты, выросшие в Тироле и в Баварских Альпах и побывавшие десятки раз на Монблане, заявили, определив опытным глазом расстояние, что потребуется всего

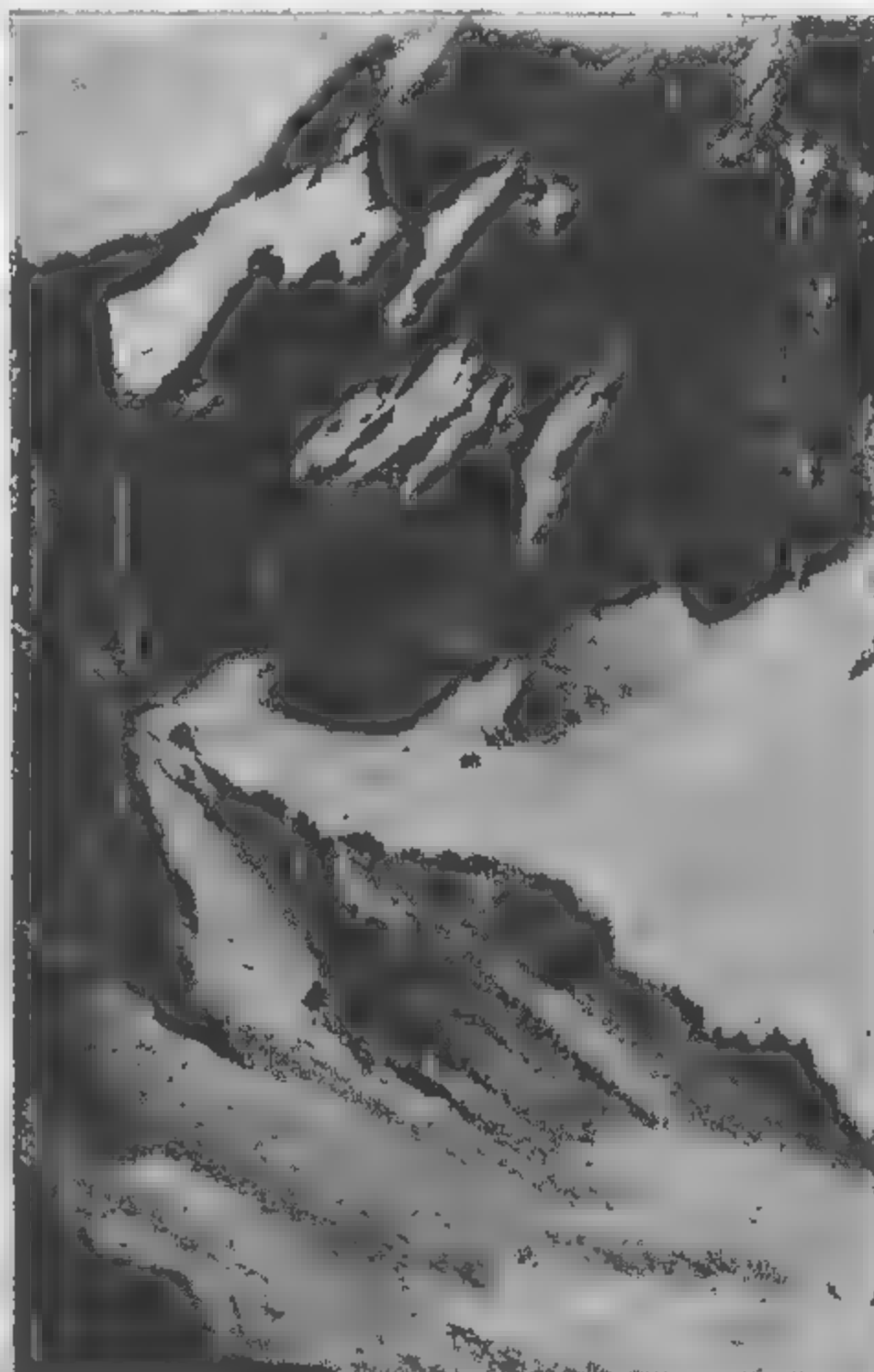
К области военизации кружков физкультурой должно быть также отнесено втягивание физкультурников в стрелковый спорт, каковой можно развивать на ряду с остальными видами спорта, как одну из секций кружка физкультуры. Интересы военной подготовки требуют, чтобы физкультурники, как наиболее физически подготовленные, были в первую очередь полностью втянуты в стрелковое дело.

При проведении военизации физической культуры необходимо иметь в виду, что залог успеха в ней лежит в основном: на необходимой материальной базе, так как без надлежащих технических оборудований и специальных сооружений выполнение военизации физкультуры не представляется возможным.

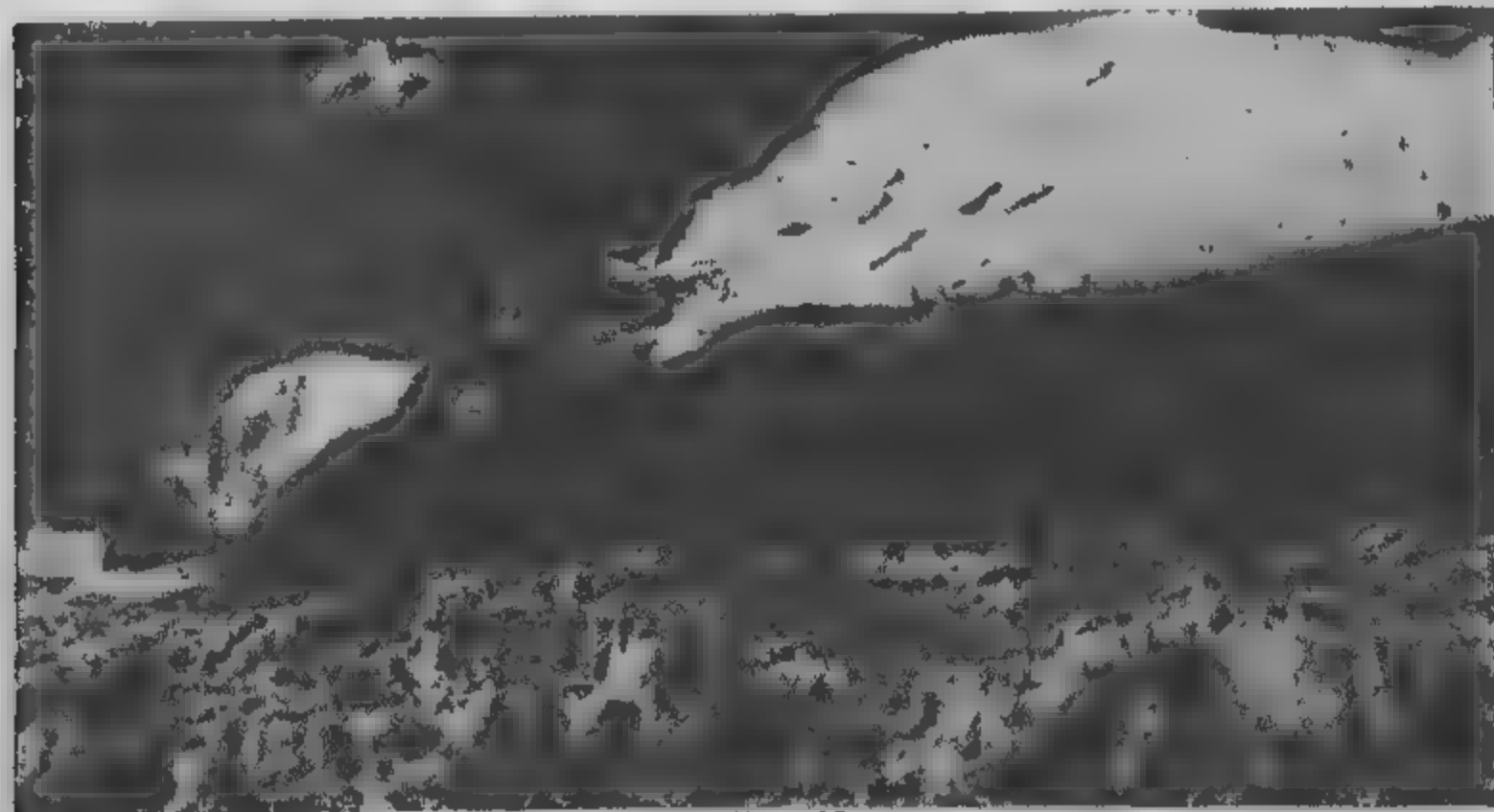
Необходимо, чтобы во всех кружках физкультуры были составлены реальные сметы, обеспечивающие выполнение военизации физкультуры сообразно с местными условиями.

часа два, чтобы взобраться на Кокчукур-баши. Весь альпийский опыт в определении расстояния и высоты оказался однако на Памире малоценным. Необычайная прозрачность воздуха и яркий свет Памира приближают горы и их вершины настолько, что лежащие на десятки километров вдаль возвышения кажутся близко как на ладони. Неудивительно поэтому, что немцы на этот раз не отгадали ни отдаленности Кокчукур-баши, ни высоты ее, казавшейся не более 4.700 4.800 мет.

Захватив с собой лыжи, четверо немецких альпинистов и я отправились верхом к подножию горы. Прибыв после двухчасовой езды к довольно крутому склону горы и оставив там лошадей, мы стали карабкаться вверх. Лишь через два с половиной

Восточная часть ледника Федченко.
Снято с высоты 5.900 метр.

Танымасский ледник на Восточном Памире. Высота 4 000 метр.

часа утомительного пути мы добрались до снеговой линии, на высоте приблизительно 4.500 метров. Прикрепив специальные куски тюленьей кожи к лыжам, чтобы они не скользили назад, мы продолжали подниматься вверх на лыжах. Вершина горы, казавшаяся столь близкой, все еще была недостижима. Снег был идеален для лыжного восхождения. Достаточно твердый, так что лыжи погружались не более, чем на два-три сантиметра, он в то же время не был заледеневшим, и идти по этой снежной целине, избирая любой путь и направление, было редким удовольствием

Общегородская лыжная вылазка в Полтаве

Однако мы могли продвигаться лишь крайне медленно. Разреженность атмосферы, уже столь заметная на уровне Кара-Куля, давала еще более себя чувствовать на той высоте, которой мы достигли. Казалось, что можно задохнуться от недостатка воздуха. Сердце билось с ужасающей быстротой.

На высоте 5.000 метров солнечный свет, отраженный в безбрежных пространствах снега, достиг такой силы, что просто ослеплял. Глаза не могли различать ничего, кроме огромной снежной пелены, горевшей как расплавленное серебро. Полное отсутствие пыли в воздухе, столь характерное для Памира, усиливало действие солнечного света. Если прибавить еще к этому, что отражение солнечных лучей, по более поздним обследованиям метеорологов экспедиции на Памире, достигает большей силы, чем где бы то ни было на земном шаре, то станет понятным, что света было более чем достаточно.

Пришлось одеть темные очки, чтобы попросту не ослепнуть от такого света.

Паллящие лучи солнца начали причинять нам сильные ожоги. Кажется странным, что среди вечного снега можно страдать от жары. Таков однако факт, что на высоте 5.000 метров и выше над уровнем моря солнечные лучи не греют, а обжигают. Мы предварительно смазали лицо вазелином и специальным кремом, но все это мало помогало. В то время как снег или лед отражают лучи солнца и он и подвергаются их действию, всякий темный предмет легко их воспринимает, так что ожоги чувствовались иногда даже через кожу. Но стоило только солнцу скрыться за тучу, как мгновенно поднимался ледяной ветер, от которого перехватывало дыхание.

Начав подъем все вместе, мы продолжали затем наше восхождение растянутой цепью. Первым ушел далеко вперед д-р Кольгаупт, испытанный альпинист, имеющий 20-тилетнюю практику восхождений в Альпах. За ним ушли Альвейн и Шнейдер; четвертым шел я; а далеко отстав, на час ходьбы от меня, подымался д-р Борхерс. Наше восхождение продолжалось несколько замедленным темпом, ибо высота была уже около 5.500 метров, и недостаток воздуха для легких,

да к тому же сильнейшее сердцебиение заставляли нас идти вперед медленным шагом.

Упомяну кстати о немецкой системе ходьбы в горах. У нас обычно идут так быстро, как это позволяют силы, но зато делают частые остановки. Немцы же, как это практикуется всеми альпинистами за границей, берут равномерный, сравнительно медленный темп ходьбы, но идут не останавливаясь. Лишь после каждого часа восхождения они останавливаются на 5—10 минут. Частые остановки — после каждых 50—100 метров — практикуются лишь на очень большой высоте, более чем 6.500 метров над уровнем моря.

После четырех часов подъема на лыжах мы остановились на площадке на высоте 5.600 метр.

Спуск вниз на лыжах до снежной линии, продолжавшейся всего двадцать минут, был совершенно исключительным ощущением. Со стремительной быстротой неслись мы вниз зигзагами по снежной целине склона горы. Мы останавливались всего лишь несколько раз у самых крутых спусков, чтобы переменить направление, так как перед нами оказывался почти отвесный обрыв. Молодой Шнейдер, лучший наш лыжник, без единой остановки, промчался вниз десяток километров, отделявших вершину горы от снежной линии, т.е. от 5.900 метров до 4.500 метров высоты.

Сильно обожженные солнцем настолько, что кожа полосами слезала с лица, и порядочно усталые, мы вернулись в лагерь у озера Кара-Куль лишь к вечеру.

Наш первый удачный опыт использования лыж на Памире, примененный в районе озера Кара-Куль, оказался единственным за весь четырехмесячный срок нашего пребывания экспедиции на Памире, так как в других районах условия оказались не столь благоприятными. Единственное применение, которое позже нашли себе лыжи в работе экспедиции, выразилось в том, что из одной пары лыж немецким геологом Нойтом и альпинистом Шнейдером было сделано некоторое подобие санок, на которых при исследовании ледника Федченко перевозили часть провианта и груза экспедиции. На этих санках была начертана следующая надпись: „Авционерное Общество Нойт и Шнейдер. Фабрика на Танымасе“.

СДАНЫ В ПЕЧАТЬ СЛЕДУЮЩИЕ КНИГИ:

1. М. Бурцева — Массовые хороводы и пляски

2. Калачев — Упражнения с Ренскими колесами

3. Г. Госке — Тренировка и состязания

4. Е. Малая — Танцевальные шаги и гимнастические танцы

ВОЛЕЙБОЛ НА НОВЫЕ РЕЛЬСЫ *

Вряд ли еще какая-нибудь спортивная игра в наших условиях так быстро завоевала массы, как волейбол.

Многими своими качествами привлекает к себе внимание волейбол. Здесь налицо отсутствие большой утомляемости организма, отсутствие непосредственной встречи с противником (а следовательно исключена возможность увечий), широкая доступность в смысле возрастном для лиц обоего пола и, наконец, незначительность материальных затрат на организацию.

Но тем не менее часты справедливые сетования физкультурников на основной недостаток волейбола — медленный темп в сравнении с другими спортивными играми. Вообще говоря, быстрота или медленность темпа зависят от встречающихся команд. Это незыблительное правило для большинства спортивных игр. В волейболе же, благодаря наличию „органического обстоятельства“, замедляющего темп (передвижение игроков на поле с переходом подачи), интенсивность игры только частично определяется способностью встречающихся команд.

Этот „органический“ недостаток волейбола еще усугубляется „искусственным моментом“ — розыгрышем игры по таймам (2 или 3 тайма). Это утверждение всегда оправдывается на практике, ведь у команд, играющих до 15 очков отсутствует стимул провести игру возможно интенсивнее т. к. это, естественно, повлечет за собой более быстрое окончание игры.

„Давай поиграем дольше“ — вот фраза, ставшая у волейболистов традиционной и доказывающая наличие искусственного замедления темпа, причем в большинстве случаев со стороны обеих команд.

Можно ли хотя бы частично искоренить искусственное замедление темпа?

Безусловно можно. По нашему мнению, весьма радикальным средством для этого явится переход от игры по таймам к игре по времени (как гандбол, футбол, баскетбол). Мы уверены, что это нововведение обеспечит увеличение темпа. Несомненно появится стимул в положенное время набить возможно большее количество очков и, конечно, передвижение игроков с потерей подачи будет совершаться быстрее.

Переход от ведения игры по таймам к игре по времени становится неизбежным, если принять во внимание следующие мотивы:

1). В практике состязаний мы встречаемся с таким положением, когда игра сильной команды со слабой заканчивается в 10—15 минут, и игроки удаляются с поля, будучи совершенно неудовлетворенными игрой. Можно привести обратный пример. Встречаются две равные по силам команды. Здесь тайм может продолжаться 30—40 и больше минут (из практики известен счет 36:34).

Необходимость обязательно сыграть два, а может и три тайма заставляет эти две команды играть 1—1½ часа и больше. Если в предыдущем случае игроки жаловались на неудовлетворенность игрой, то в этом случае жалуются на перегрузку.

Неоспоримо, что в основу каждой спортивной игры в условиях советской физкультуры кладется не результат ее в смысле выигрыша или поражения, а ее полновесный, положительный результат для организма; неоспоримо также, что наиболее верный способ определить надлежащую нагрузку (дать полновес-

ный положительный результат), это — уложить игру в твердые рамки времени, конечно, в полном соответствии с половыми и возрастными особенностями играющих.

2) Регламентированная временем игра в огромной степени упорядочит проведение календаря лиговых состязаний. При существующем положении вещей всегда налицо невольная погрешность даже наиболее предусмотрительно и добросовестно составленных календарей, т. к. матчи заканчиваются или раньше, или позже предусмотренного времени. В первом случае это влечет непроизводительную трату времени, во втором же — затяжку, а иногда и срыв матча.

3) При существующем положении (игра по таймам) мужчины, женщины, взрослые, юноши и подростки в среднем играют одно и то же время. Не приходится доказывать ненормальность такого положения.

4) Игра по таймам содержит в себе „внутреннее противоречие“. Дело в том, что необходимым условием выигрыша в волейболе, как и во всякой другой игре, является полученное очко. Между тем, при игре по таймам, очко является необходимым условием только лишь для выигрыша одного тайма, а не матча в целом. Маленький пример:

Играют команды „А“ и „Б“. Первый тайм заканчивается со счетом 15:0 в пользу команды „А“, второй тайм — со счетом 13:15 в пользу команды „Б“. Играют третий тайм, который заканчивается со счетом 13:15 в пользу команды „Б“. Таким образом матч выиграла команда „Б“, забив команде „А“ за все три тайма 30 голов против 41 гола, забитого командой „А“ команде „Б“. Можно возразить, что команда, выигравшая первый тайм на ноль, не проиграет второго тайма. Пожалуй, с таким возражением можно согласиться, хотя возможность даже точного подтверждения на практике нашего примера не исключена, но вряд ли встретят возражения случаи, неоднократно подтвержденные практикой Одессы, когда команда, выигравшая один тайм из 3-х, с общим количеством очков, примерно, 40, проигрывала матч команде, выигравшей два тайма с общим счетом очков, примерно, 35.

Из этих примеров ярко видно, что полученное очко при игре по таймам в одно и то же время является и основным и неважным обстоятельством для выигрыша.

Нелепость такого положения совершенно очевидна.

Резюмируя изложенное, мы вносим для обсуждения широких масс физкультурников предложение о замене проведения игры по таймам игрой по времени, мотивируя это:

а) необходимостью усиления темпа игры;

б) необходимостью регламентирования времени вообще, в частности же для половых и возрастных групп;

в) необходимостью устранения „внутреннего противоречия“.

Мы уверены, что это нововведение в самом недалеком будущем даст новые кадры приверженцев волейбола.

Мы не даем конкретного предложения о продолжительности игры. В настоящий момент Одесским учебно-техническим комитетом проводится экспериментальная работа с целью определить время, дающее нормальную психофизическую нагрузку. Ориентировочно предполагается:

для мужчин — 2 тайма по 25 минут каждый с пятиминутным перерывом; для женщин, подростков и мужчин старше определенного возраста — в 20 минут тайм, с пятиминутным перерывом.

Момент волейбольной тренировки зимой (Пгилуки)*

* В порядке обсуждения.

ПЕРВЫЕ ИТОГИ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМА

За полугодичное существование секции по туризму при ВСФК рано, как будто, подводить итоги. Туристское движение только еще получает организационные формы, подводит методическую базу и оформляет свое существование. Но, несмотря на молодость, секция может уже разговаривать цифрами и цифры эти убедительно свидетельствуют о буйном росте организованного рабочего туризма. За июнь—сентябрь 1928 г. по одному только Харькову прошло через консультацию 2.000 туристов, из которых 83% дали производственные союзы. Туристы эти побывали не только на Украине и в Крыму. Отдельные группы совершили путешествия в малоисследованные и трудно доступные горные хребты Алтая, Памира и Тянь-Шаня, восходили на ледники Кавказа, сделали велосипедные и мотоциклетные пробеги по Украинским, Крымским и Кавказским маршрутам, а на парусниках и весельных шлюпках—вниз по Днепру, Черному и Азовскому морям, по Донцу и Дону, по Волге и Каспию; некоторые добрались даже до Сахалина и Камчатки.

Возвратившись домой, возмужавшие, закаленные, с обветренными и загорелыми лицами—они одним видом своим агитируют за туризм, а рассказами о пережитом еще больше заражают туристским энтузиазмом новые и новые массы.

Я с удовольствием подписываюсь обеими руками под фразой туриста и физкультурника тов. Тремль, проделавшего в 1928 году пробег Днепр—Черное море:

„Все, что дают отдельные виды спорта: футбол, легкая атлетика, бокс и т. д., развивая ли ловкость,

силу ли, выносливость, решительность, смелость, бодрость или просто здоровье,—все это с избытком, одним комплексом дает туризм“.

Всего полгода тому назад, в первые дни работ секции многие из физкультурников, не зная задач спортивного туризма, путая его с „бродяжничеством“, встретили появление туристической секции при ВСФК с холодком и ироническими возгласами. В этом году туристские кадры формируются уже, в значительной степени, за счет физкультурного актива. Спортивный туризм вошел в круг постоянных работ ВСФК.

В связи с тем, что коллективные договоры предусматривают теперь отпуска и на зиму и что только в это время года возможен наиболее здоровый вид туризма—на лыжах, перед секцией стоит задача развития зимнего туризма. В эту зиму отправлено две группы в Мурманск, группу в Днепропетровск и одну группу на Кавказ, в район Военно-Осетинской дороги, к снежным полям Цей и Мамиссона. К зиме 1929 года этот опыт поможет развернуть целую кампанию по зимнему туризму.

Чем ближе к сезону, тем к большим требованиям должна быть готова секция. Необходимо: 1) поспешить с оборудованием в Харькове и в округах консультационных кабинетов, 2) организовать чтение докладов по туризму, сообщения о пройденных маршрутах и коллективную разработку новых, 3) ускорить открытие Всеукраинской Туристско-Экскурсионной выставки, 4) организовать агитационные туристические походы и лодочные пробеги по Украине, 5) сгруппировать вокруг секции весь туристский актив.

В. Витшас

ТАНЕЦ „СЕРБИЯНОЧКА“*

Счет 4/4; исходное положение: смирно, руки на бедра.

1-й такт

1 счет—Скрестить левую ногу за правой (вправо).

2 счет—Выставить правую ногу вправо—ноги в стороны.

3 счет—Скрестить левую ногу перед правой.

4 счет—Притопнуть правой ногой—вправо, вперед.

2-й такт

1 счет—Скрестить правую ногу за левую (влево).

2 счет—Выставить левую ногу влево—ноги в стороны.

3 счет—Скрестить правой ногой перед левой.

4 счет—Притопнуть левой ногой влево, вперед.

3-й и 4-й такты

Повторить 1-й и 2-й такты.

5-й такт

1 счет—Выставить правую ногу вправо.

2 счет—Присунуть левую ногу к правой.

3 счет—Выставить правую ногу вправо (ступня по движению).

4 счет—С поворотом кругом-вправо, поднять левую ногу по направлению движения, делая одновременно поскок на правой ноге.

6-й такт

1 счет—Выставить левую ногу влево.

2 счет—Приставить правую ногу к левой.

3 счет—Выставить левую ногу влево (ступня по движению).

4 счет—С поворотом кругом-влево, поднять правую ногу по направлению движения, делая одновременно поскок на левой ноге.

7-й и 8-й такты

Повторение 5-го и 6-го тактов. С последним счетом приставляют левую ногу к правой—становятся по направлению движения.

9-й такт

1 счет—Притопнуть правой ногой на месте вправо-вперед, одновременно делая хлопок в ладоши.

* Для школ, кружков и клубов.

2 счет—То же самое повторить.

„и“—Поскоком на левой ноге, поднять правую вперед.

3 счет—Выставить правую ногу вперед.

„и“—Приставить левую ногу к правой.

4 счет—Выставить правую ногу вперед.

10-й такт

1 счет—Притопнуть левой ногой на месте влево-вперед, хлопок в ладоши.

2 счет—То же самое повторить.

„и“—Поскоком на правой ноге, поднять левую вперед.

3 счет—Выставить левую ногу вперед.

„и“—Приставить правую ногу к левой.

4 счет—Выставить левую ногу вперед.

11-й такт

„и“—Поскоком на левой ноге, поднять правую вперед.

1-й счет—Выставить правую ногу вперед.

„и“—Приставить левую ногу к правой.

2-й счет—Выставить правую ногу вперед.

„и“—Поскоком на правой ноге, поднять левую вперед.

3-й счет—Выставить левую ногу вперед.

„и“—Приставить правую ногу к левой.

12-й такт

Повторение 11-го такта.

13, 14, 15 и 16 такты—повторение 9, 10, 11 и 12 тактов

Пояснения к танцу: 1. Участники делятся на №№ 1-е и 2-е и выстраиваются в 2 круга, причем 1-е №№—внутренний круг. Номера 1-е и 2-е стоят лицом друг к другу—парами, расстояние между всеми №№—1 метр.

2. Движение идет против часовой стрелки.

3. Описание танца сделано только для 2-го номера. 1-е номера делают то же самое, но с другой ноги и в другую сторону: №№ 1—1-й такт влево, 2-й такт вправо, 3-й и 4-й такты то же, 5-й, 6-й, 7-й и 8-й такты—против часовой стрелки, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 и 16—против часовой стрелки.

4. Руки все время на бедрах, исключая хлопков в ладоши и в 5, 6, 7 и 8 тактах, где №№ 1-е и 2-е берутся руками.

РАБОТА С СЕКУНДОМЕРОМ

I

Секундомер—необходимая вещь на каждом скоростном соревновании—заслуживает того, чтобы ему было уделено больше внимания. Его назначение—определять время с точностью до *одной десятой* секунды—говорит о той тщательной и точной работе с ним, которую обязан знать каждый секундометрист. Учитывая, что у нас, к сожалению, не так много высококвалифицированных судей-секундометристов и даже спецы мало обращают внимания на работу с секундомером, мы даем исчерпывающие практические советы о том, как нужно работать с секундомером во избежание крупных неточностей в показаниях этого инструмента точного времени.

Разновидностей секундомеров слишком много, чтобы их перечислять в нашей статье; укажем только на четыре из них, как наиболее употребительные в спортивных кругах.

1. Секундомер с одной стрелкой.
2. Секундомер с двумя стрелками.
3. Часы с секундомером в одну стрелку.
4. Часы с секундомером в две стрелки.

Циферблаты у всех разделены на 60 частей с подразделением каждого из них еще на пять делений, а всего на циферблате секундомера, будь то один секундомер или часы с секундомером, 300 делений. Для стрелки секундомера каждое деление будет означать *одну пятую* секунды, а весь циферблат—60 секунд или одну минуту. Кроме такого циферблата, обычного для большинства секундомеров, существуют циферблаты: а) разделенные на 30 основных делений-секунд, с подразделением каждой секунды на 10 частей, б) разделенные на 6 основных делений-секунд, с подразделением каждой секунды на 50 частей. Секундомеры с 30-тисекундным циферблатом, когда стрелка секундомера в минуту делает два полных оборота, а на циферблате два ряда цифр (как у часов, циферблат которых обозначает 24 часа), требуют исключительного внимания и большой практики со стороны секундометриста и, конечно, рекомендованы нами быть не могут. Секундомер с пятидесятысячными долями секунды употребляется для специальных и научных целей.

II

Размещая секундомер в руке, заводную головку подводят под большой палец, плотно обхватив остальными пальцами луковичку часов. Нажимать головку удобнее самым концом большого пальца, при чем в момент нажима головки *не* рекомендуются движения рукой *вниз, вверх или в стороны*—движения не только *излишние*, но и *вредно* отражающиеся на точности нажима головки. Достаточно *коротко, быстро* и, главное, *во время* нажать головку секундомера.

Нажимая головку, нужно почувствовать пальцем *«холостой ход»* головки и перед пуском секундомера слегка надавить головку до отказа *«холостого хода»* и держать палец в *напряженном* состоянии. В тех случаях, когда *«холостой ход»* у секундомера еле нащупывается и есть опасность пустить стрелку секундомера не во время (в момент нащупывания *«холостого»* хода), большим пальцем еле соприкасаются с головкой, не нащупывая *«холостого»* хода.

Действие секундомера в одну стрелку таково. При первом нажиме головки пускается в ход стрелка, которая идет без остановки до тех пор, пока второй

нажим на головку не остановит в том месте циферблата, где ее застал момент второго нажима. *Третье* аналогичное движение на головку поставит стрелку в первоначальное исходное положение на цифру *«60»*. Головкой пуска обычно служит заводная головка.

С секундомером в две стрелки работа сложнее. Там не один, а два пусковых механизма. Первым нажимом на заводную головку пускают обе стрелки, которые настолько точно и верно лежат одна над другой, что составляют как бы одну стрелку. Для того, чтобы не было между ними щели, одну стрелку—верхнюю—делают толще, так что когда обе стрелки соединятся, щели не получается даже в тех случаях, когда обе стрелки имеют незначительное отклонение, т. е. верхняя своей толщиной прикрывает нижнюю тонкую стрелку.

Добавочная маленькая кнопка (второй пусковой механизм), помещающаяся рядом, сбоку заводной головки, имеет круглую или продолговатую форму. Она останавливает и вновь пускает вторую стрелку.

Первый нажим на кнопку останавливает, *второй*, повторный нажим соединяет ее с главной стрелкой, вне зависимости от того, бежит ли последняя по циферблату или стоит на любом месте.

Второй нажим на *заводную* головку выключает обе стрелки. Третий нажим на ту же головку ставит главную стрелку на место, т. е. в исходное положение на цифру *«60»*, а добавочная стрелка, как мы сказали выше, присоединяется к главной добавочной кнопкой. Добавочная стрелка очень удобна для отметки промежуточных дистанций (напр., когда необходимо брать время каждого круга). В этих случаях после пуска обеих стрелок нажимом заводной головки пользуются добавочной кнопкой, останавливая ее в нужные моменты и вновь соединяя с главной, продолжающей непрерывный бег по циферблату.

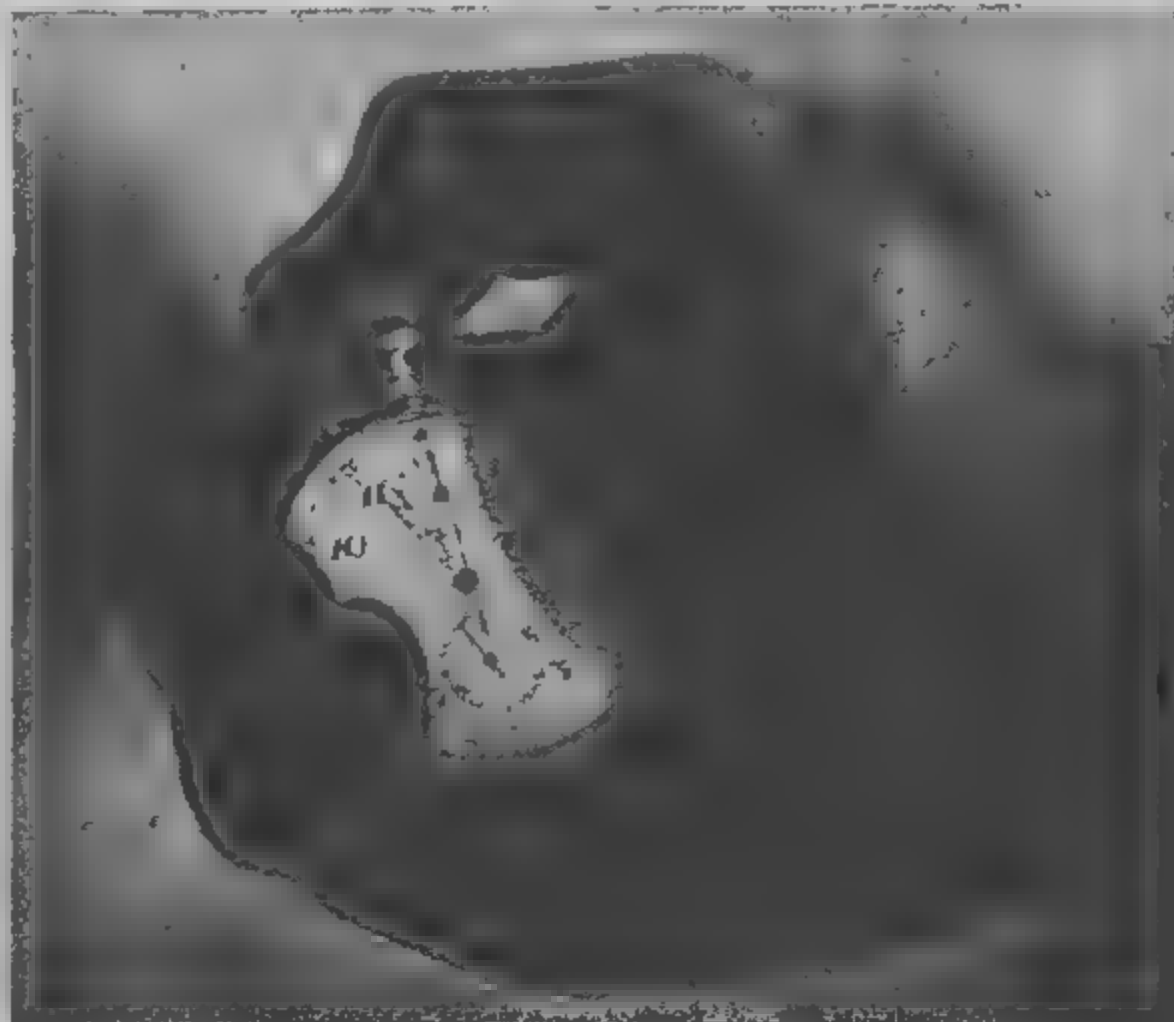
Секундомером в две стрелки можно с абсолютной точностью принять на финише двух участников, если последние кончают дистанцию в расстоянии *не менее* 10 метров. В тех случаях, когда участники подходят к финишу со значительным интервалом (не менее, чем в 20—30 секунд), двухстрелочным секундомером можно принять любое число участников, пользуясь одной добавочной стрелкой точно так же, как при фиксации отдельных кругов.

Если нужно принять только *двух* финиширующих участников, нажимают сначала *добавочную* кнопку и только во вторую очередь нажимают заводную головку, соединяющую стрелки с механизмом. В этом случае стрелки остановятся в разных местах, фиксируя точное время каждого участника. После этого нажимают по одному разу кнопку и заводную головку (безразлично какую в первую очередь) и обе стрелки станут на место, т. е. на цифру *«60»*.

Десятые доли секунды определяются в тех случаях, когда стрелка секундомера остановилась не на каком-либо делении, а стала как раз по середине двух делений.

В зависимости от того, как близко к поверхности циферблата находится стрелка секундомера, можно судить о том, насколько точно можно определить показания секундомера.

Когда стрелка секундомера находится не так близко к поверхности циферблата, возможны неточности при определении десятых секунды, если смотреть на стрелку не под *прямым*, а *острым* углом зрения, т. е. получаются разные результаты в зависимости от того, с какой стороны смотреть на стрелку и деления циферблата. В этих случаях секундомер поворачивают

Как надо держать секундомер

перед лицом так, чтобы стрелка, показывающая результат, была прямо устремлена перпендикулярно вверх. Этим способом можно добиться более точного определения технического результата.

Минутная стрелка секундомера по размеру равна секундной стрелке карманных часов. Круг минутной стрелки на циферблате секундомера разделен на 30 делений, т.е. стрелка делает полный круг в течение 30 минут, но передвигается не одинаково у всех секундомеров. У одних она вращается вправо, у иных влево, смотря по тому, как размещены цифры минут. Но это еще не все различие: механизм одних секундомеров заставляет минутную стрелку быстро перескочить с одного деления на следующее в тот момент, когда секундная стрелка закончит полный круг; у других — минутная стрелка медленно передвигается от одной черточки к другой и покрывает полные минуты только после того, как секундная стрелка опишет полный круг. Вот тут-то и случаются моменты, когда на двух секундомерах разной системы минутные стрелки не одинаково показывают одно и то же время.

Пример: Время, взятое обоими секундомерами, равно 18 мин. 55 сек. На секундомере, где минутная стрелка *быстро перескакивает*, минутная стрелка будет стоять ровно на цифре „18“, а на секундомере, где минутная стрелка *медленно передвигается* одновременно с движением секундной стрелки — точь-в-точь как идут на часах минутная и часовая стрелка, она (минутная стрелка секундомера) будет стоять вплотную к „19“. Эту разновидность движения *минутной* стрелки хорошо следует запомнить всем секундометристам, иначе легко может случиться, что секунды и десятые доли ее будут определены правильно, а в минутах произойдет грубейшая ошибка. В особенности это может случиться при наличии *одного* секундомера, с минутным механизмом которого предварительно не ознакомились. Не исключается возможность подобной ошибки и на нескольких секундомерах, когда на различие минутного механизма не обратят должного внимания.

III

Точность определения технических результатов до одной десятой секунды включительно зависит не только от умелого обращения с секундомером, но и от механизма, т.е. качества тех частей, из которых секундомер сделан, и конструкции, приводящей в движение стрелки.

Не имея возможности детально разбираться в частях, определяя качество последних, приведем о механизмах несколько указаний, в правоте которых сомневаться не приходится.

Секундомер, где стрелки выключаются от механизма, который продолжает ходить безостановочно, несравненно лучше тех, где стрелки останавливаются одновременно с остановкой всего механизма. Это легко узнать, если секундомер с останавливающейся стрелкой приложить к уху. Анкерный ход (специальное определение механизма часовщиками) в свою очередь лучше цилиндрического хода.

Практика показала, что секундомеры больших размеров (значительно превышающих обычные карманные часы) считаются более удобными по следующим причинам.

Во-первых, луковички (так обычно обозначают тип карманных часов) таких секундомеров тверже и плот-

На финише Всеукраинского звездного пробега (Харьков)

нее лежат в ладони кисти руки, а, во-вторых, циферблат больших размеров позволяет яснее обозначать деления каждой секунды (обычно на пять равномерных промежутков, т.е. на пять пятых секунды), и когда стрелка секундомера становится как раз между делениями (пятими секунды), сочевидной ясностью и без ошибок можно фиксировать десятые доли секунды.

Не надо забывать заводить секундомеры перед каждым соревнованием, особенно те, у которых механизм

останавливается по истечении срока действия заводной пружины.

За последнее время хорошую репутацию верных секундомеров заслужили крупные секундомеры фирмы „Павел Буре“ и „Г. Мозер“. К числу лучших часов с секундомерами отнесем: „Зенит“, „Лонжин“, „Г. Мозер“, „Омега“ и др.

IV

Секундомеры необходимо время от времени выверять с хорошо проверенными часами, запуская и те и другие не менее как на 5 — 6 часов. В случае расхождения, передвигают регулятор секундомера, при чем, если на пластинке, где помещается регулятор, есть буква „А“ или слово, „Аван“, то в эту сторону отклоняют стрелку регулятора в тех случаях, когда секундомер *отстает*. Перед соревнованием секундомеры выверяют между собой, приближая их к тому секундомеру, который не внушает опасений за неточность и был выверен. Правила соревнований допускают расхождение секундомеров между собой не более одной секунды в течение 20 минут. К этой точности надо стремиться при выверке секундомера.

Сверка секундомеров производится по-парно, при этом оба секундомера ставят друг к другу заводными головками и одним резким и быстрым движением пускают в ход оба механизма. Останавливают их точно таким же способом.

V

Обязанности судей-секундометристов на соревнованиях главным образом сводятся к точному пуску секундомера на старте и остановке стрелок на финише. Правила соревнований предусматривают пуск секундомеров только по сигналу стартера (флагу или дымку выстрела), отнюдь не по голосу стартера и не по звуку выстрела. На финише участников принимают по строго определенным частям тела или предметам. Так, например, л.а. принимают по груди, пловца по руке, конькобежца по коньку, лыжебежца по середине лыжи и т. д.

Секундомер держат все время в тепле. В зимнее время руку с секундомером отпускают в карман, за борт пальто или в рукав, вынимая только в тех случаях, когда нужно записать его показания.

VI

Чтобы подготовить секундометристов к работе с секундомером, с ними проходят несколько практических уроков, заставляя их по сигналу пускать и закрывать секундомер и проверяя их работу показаниями секундомеров. Кроме того, каждый секундометрист, не совсем хорошо владеющий секундомером, может практиковаться с ним один, соблюдая все указания, которые были высказаны в настоящей статье.

Физкультура среди детей

А. Вишневский

МЯЧ КРУГОМ

Новая спортивная игра для подростков

Число играющих—16 человек. Играющие делятся на две команды по 8 человек в каждой. Наибольшее число играющих в команде—16, наименьшее—4 человека.

Место для игры. Разметка площадки. Площадка для игры представляет собой круг или овал, диаметром около 20 мтр. Размеры площадки колеблются в зависимости от числа играющих.

По краям площадки, соответственно количеству играющих, чертятся круги, каждый по 50 см. в диаметре. Исключение представляют два „начальных круга“, где стоят в начале игры игроки А—1 и Б—1 (см. рис.), диаметр которых 1 метр. Расстояние между кругами 150 см., между „начальными кругами“—1 метр.

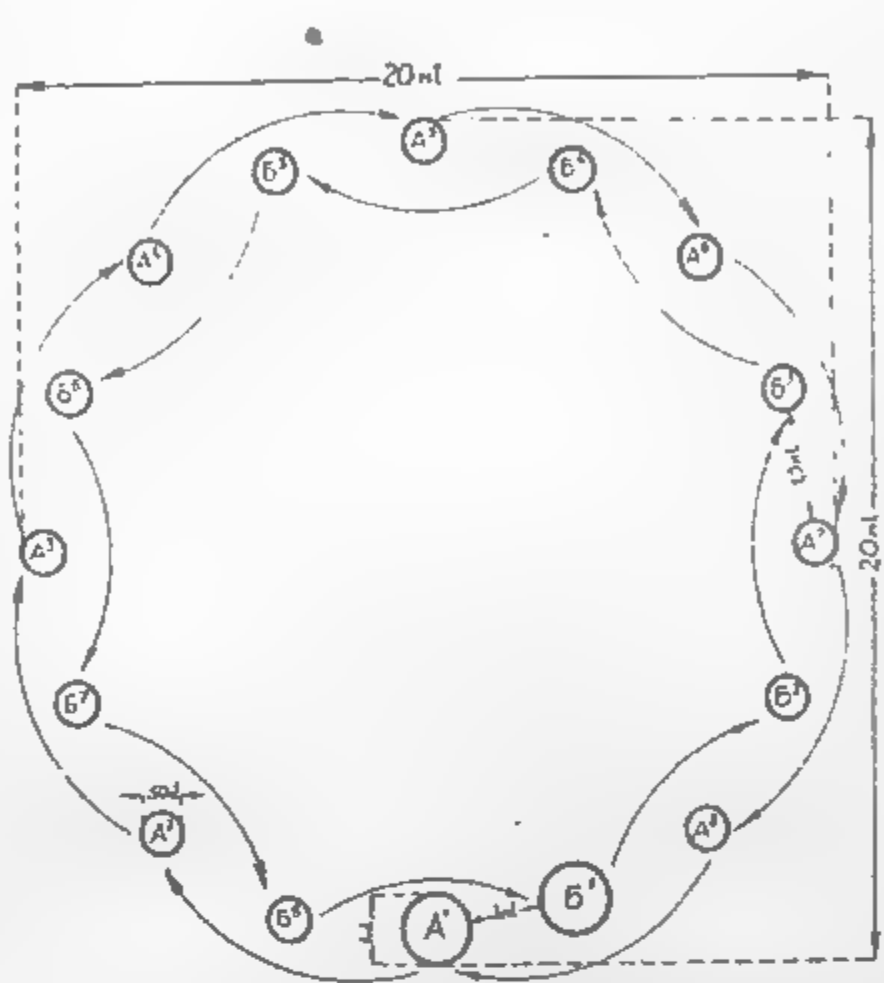
Если площадка не отвечает требуемым размерам, то расстояние между кругами может быть сокращено до 1 метра.

Принадлежности для игры. Мяч с резиновой камерой и кожаной крышкой (футбольный).

Размещение играющих по площадке. Игроки каждой команды рассчитываются по порядку №№ и становятся по кругам с таким расчетом, чтобы по обе стороны каждого из играющих находилось по одному противнику (через круг). Начальное расположение играющих хорошо видно из рисунка.

Описание игры. Сущность игры заключается в перебрасывании мяча между играющими и притом в определенной последовательности. От игрока № 1 мяч должен обязательно перейти ко второму №; от него—к третьему и т. д., от восьмого—опять к первому. Такой пройденный круг составляет партию и дает команде 1 очко.

Игра начинается подкидыванием судьей мяча вверх между 2 игроками, стоящими в „начальных кругах“. Один из них, завладевший мячом, посылает его броском своему второму №. Игрок, находящийся между ними (на рис. игрок № 8), старается перехватить или отбить мяч и передать его своему первому №. Если второй № все-таки поймает мяч в руки непосредственно от своего первого №, то первый этап (т.-е. место остановки при передвижении мяча) считается пройден-

Площадка и расположение играющих в начале игры. Стрелкой указано направление, в котором перебрасывается мяч. В этом же направлении происходит передвижение играющих после каждой сыгранной партии

ным и весь интерес игры сосредоточивается теперь на передаче мяча от второго № к третьему и т. д.

Если мяч в одной из команд обойдет полный круг и возвратится опять в руки игрока № 1 (окончится одна партия), то обе команды подвигаются на один номер вперед. Первые №№ становятся на те круги, где до этого стояли вторые №№. Эти идут на третьи и т. д., а восьмые №№ становятся в начальные круги. В следующую партию мяч подбрасывается уже между восьмыми игроками (вообще начальный бросок производится всегда между игроками, занимающими начальные круги). После восьми смен устраивается короткий перерыв, для того, чтобы игроки обеих команд успели поменяться между собой кругами (игроки команды А занимают круги, где до этого находились игроки команды Б, а те в свою очередь занимают круги команды А).

Та команда, которая наберет большее число очков из возможных 15, считается победительницей.

Правила игры

Длительность игры и перерыв

§ 1. Игра состоит из 16 партий. После окончания 8 партий команды меняются между собой кругами. Перерыва между отдельными партиями не делается; при смене же кругов перерыв длится ровно столько, сколько необходимо для того, чтобы игроки смогли занять новые круги.

Игра мячом

§ 2. Начальный бросок. Игроки, занимающие начальные круги, становятся лицом друг к другу, причем каждый из них хотя бы одной ногой должен находиться в своем кругу. Судья подкидывает между ними мяч вертикально вверх и дает свисток. Игроки стараются либо поймать мяч в руки, либо отбить его в сторону игрока своей команды.

§ 3. Ни один игрок не имеет права выступать из принадлежащего ему круга обеими ногами; высту-

Занятия по физкультуре в детдоме (Харьков)

Катание детей на собаках (Москва)

пать одной ногой, другую оставляя в кругу, разрешается.

§ 4. Запрещается вырывать и выхватывать мяч из рук противника, а также выбивать его, хотя бы при этом удар приходился по мячу, а не руками держащего мяч.

§ 5. Передавать мяч (пассовать) может любой игрок и в любом направлении, но передача считается действительной и этап засчитывается, как пройденный, лишь в том случае, если второй № поймает мяч непосредственно от игрока № первый или третий № от своего второго № и т. д.

§ 6. Умышленная задержка игры, держание мяча в руках более 5 секунд — запрещается.

§ 7. При возвращении мяча к первой команде после потери его, передача начинается всякий раз не с начального круга, а с того этапа, который не был пройден в предыдущий раз.

§ 8. Аут. Если мяч, вследствие отбива, попадет внутрь площадки, то им овладевает тот игрок, к которому мяч ближе всего подкатится. Если же

Подготовка буера к соревнованиям

„Первые тренировки“ по хоккею (Москва)

мяч остановится на таком расстоянии, что ни один игрок не в состоянии достать его, не выходя при этом обеими ногами из круга, а также если мяч после отбива вылетит за пределы площадки, то в этом случае мячом овладевает тот, кто последним к нему прикоснулся.

§ 9. Спорный бросок. Во всех тех случаях, когда судья не может определить, кому принадлежит мяч, им дается спорный бросок. Последний производится точно таким же образом, как и начальный, между „спорящими“ игроками.

Ошибки и наказания

§ 10. Ошибки. Ошибкой считается:

- а) если игрок выступит обеими ногами из круга (§ 3);
- б) если произошла умышленная задержка игры (§ 6).

За нарушение указанных в настоящем § правил виновнику делается замечание, предупреждение или же мяч передается противнику.

§ 11. Замечание, а потом предупреждение делается судьей при случайном и неумышленном нарушении § 10 правил. Если же нарушение правил каким-либо игроком так или иначе повлияло на ход игры, то мяч передается

противнику и притом тому из них, с кого начинается непройденный этап.

§ 12. Грубая игра. Грубой игрой считается:

- а) вырывание или выбивание мяча из рук (§ 4);
- б) толчки, задерживания руками и вообще всякие нетоварищеские поступки, хотя бы специально и не предусмотренные правилами игры.

За подобные поступки налагаются различного рода взыскания — аннулирование уже пройденного этапа, зачет одного этапа противнику и удаление с поля провинившегося игрока.

§ 13. Аннулирование пройденного этапа заключается в том, что последний из пройденных уже этапов по громкому заявлению судьи — „Этап не пройден!“ считается непройденным и наказанная команда обязана пройти его (этап) вновь.

§ 14. В тех случаях, когда допустившая грубую игру команда не имеет еще ни одного пройденного этапа, она может быть наказана тем, что один из непройденных еще этапов (очередной) у противника засчитывается пройденным („этап пройден!“).

§ 15. Удаление с поля провинившегося игрока может быть временное — на одну или несколько партий и постоянное — на всю игру. Последнее практикуется тогда, когда все меры взыскания исчерпаны и данный игрок своим поведением дезорганизует игру.

Замена удаленного игрока не допускается.

Результат игры

§ 16. Если в одной из команд мяч проделает среди играющих полный круг, т. е. от игрока, находящегося в начальном круге, мяч побывает последовательно у всех игроков команды и обратно вернется в начальный круг, то данная команда выигрывает партию. Та команда, которая выиграла большее количество партий из возможных 16, считается победительницей.

Судьи

§ 17. Для проведения игры необходим судья. Последний имеет право решать вопросы относительно всяких нарушений правил в каждый момент игры. Решения его в процессе игры окончательны.

На самодельном „бобслее“ с горки (село Перевал Днепропетровского округа)

В Красной армии

В. Цитович

ОСНОВЫ СТРЕЛКОВОГО ОБУЧЕНИЯ

В № 23 „Ф. и С.“ мы коснулись общих основ стрелкового обучения в отношении применения их к переходному возрасту—пионерам и школьникам 2-й ступени. Ниже мы затронем вопросы стрелкового обучения, главным образом, общие для всех возрастов — переходного, юношеского и зрелого.

Современная методика, на основании опыта, пришла к определенному выводу, что изучать какое-либо дело необходимо в обыкновенных житейских условиях, путем непосредственного соприкосновения ученика с изучаемым предметом или непосредственного его участия в изучаемом деле.

В силу сказанного, посредничество всяких приборов, внешне как будто и облегчающих изучение предмета, надо признать нецелесообразным. После применения всяких вспомогательных средств все-таки неизбежно придется перейти к самому изучаемому предмету. Самое же главное то, что всякое стремление со стороны учителя облегчить усвоение предмета ведет не к развитию духовных сил человека, а к усыплению их.

Как логический вывод из всего сказанного следует, что лучший способ обучения стрельбе есть непосредственное участие ученика в стрельбе под руководством меткого стрелка-инструктора — „учиться стрельбе — стрельбой“.

Элементы техники производства выстрела очень просты и на практике легко понимаются и усваиваются, а потому абсолютно нет никакой надобности затемнять и усложнять дело обучения всевозможными вспомогательными приборами. Необходимо лишь желание, а такового хоть отбавляй у тех, кто идет в стрелковые кружки.

Приборы для проверки правильного прицеливания с дымчатыми стеклами при наличии патронов или даже только приборов для стрельбы дробинками совершенно излишни, так как они ни в какой степени не могут заменить стрельбы. Здесь, прежде всего, отсутствует выстрел, боязнь которого мешает обучению и с которой приходится бороться, а во-вторых, попадание, т. е. тот элемент, который может заинтересовать ученика. Кроме того, точность показаний этих приборов весьма относительна.

По этим же причинам бесполезны и другие приборы для проверки прицеливания: прибор для наводки треугольников, проверка при помощи зеркал и т. д. Все они, помимо всего, утомительны для обеих сторон — ученика и учителя и нудны.

Не следует переоценивать и значение прицельного станка. Он служит лишь как упор для винтовки при показе правильного и неправильного при-

целивания и имеет, следовательно, лишь эпизодическое значение, а потому совершенно нет надобности тратить деньги на приобретение дорого стоящих прицельных станков, а пользоваться мешком с песком или опилками, или самодельным деревянным станком.

К категории не только бесполезных, но даже, до некоторой степени, и вредных приборов, следует отнести так называемую „электрофицированную винтовку“, имеющую назначение способствовать механическому заучиванию названий частей винтовки. Этот способ изучения оружия возвращает нас к сланному в архив, отжившему методу, бесцельной механической зубрежки, не имеющей никакой практической ценности.

Название частей винтовки без всякого труда и затраты времени легко запоминается в процессе стрелкового обучения. Суть дела не в том, чтобы уметь дать название той или иной части, а в том, чтобы отлично знать устройство оружия, могущие быть в нем дефекты, и как их предупредить и как исправить.

К числу полезных с методической точки зрения приборов надо отнести такие тренировочные приборы, которые механически учитывают всю совокупность действий стрелка, в нормальных условиях производства выстрела.

К таким приборам относится Альмина и прибор Каша. Сущность прибора заключается в том, что стрелок производит мнимый выстрел и результат его механически отмечается на мишени. Это освобождает инструктора от утомительного и большей частью ошибочного наблюдения.

Результат тренировки с этими приборами в виде ряда уколов (площадь рассеивания) на мишени дает

Курсанты — лыжники на старте пробега (Киев)

Команда лыжников Киевского „Динамо“ — победительница Всеукраинского лыжного пробега „Динамо“

возможность как стрелку, так и инструктору судить об ошибках стрелка, а сопоставление мишеней за известный период времени может наглядно свидетельствовать о прогрессе учебы и тренировки.

Список приборов, необходимых при обучении: 1) простейший, дешевый, самодельный станок; 2) диа-

фрагма; 3) показная мушка; 4) приборы Каша или Альмина, в зависимости от величины кружка; 5) приборы для стрельбы дробинками из револьвера и винтовки, и 6) ортоскоп сист. Янковского (приобретать при отсутствии приборов Каша или Альмина).

Малокалиберная винтовка (бокового огня кал. 22) — основное оружие, на котором, как общее правило, должно заканчиваться обучение в пионеротрядах и школах второй ступени. Стрельба из боевой винтовки уменьшенным или нормальным зарядом из положения „лежа“ может допускаться как награда для наиболее активных и физически развитых школьников, а для особо физически крепких и из всех 3-х положений (лежа, сидя или с колена и стоя). Стрельба из револьвера дробинками (3-лин. сист. Наган), как показал опыт работы среди пионеров, является отличным средством для начала обучения. Револьвер в начале обучения представляет собою прекрасный прибор для выявления всех недочетов стрелка, для чего инструктор заряжает 2—3 камеры барабана револьвера, и устанавливает пистон против курка только тогда, когда ученик вполне справился с боязнью выстрела. С искоренения боязни выстрела и должна начинаться стрельба из какого бы то ни было оружия.

Духовое ружье и особенно пружинное со стальными пулями является самыми дешевыми средствами для начального обучения стрельбе. В кружках для взрослых стрельба дробинками из Нагана и из м/к винтовки составляет лишь первую ступень обучения, после чего следует переход на боевую стрельбу.

Как обязательное правило должно быть строго уста-

новлено, что стрельба может производиться исключительно в присутствии инструктора или руководителя стрелкового обучения, без разрешения которого никто из учеников не имеет права брать оружие. Элементы соревновательности и заинтересованности, как методы обучения, и всевозможные стрелковые состязания, конкурсы, товарищеские встречи, матчи — как действительные средства на пути совершенствования в стрелковом искусстве — должны занимать первенствующее место в системе стрелкового обучения.

Практическая цель соревнований — закрепить в стрелках навыки меткой стрельбы, выявить их достижения и втянуть их в стрелковый спорт.

Для того, чтобы состязания носили массовый характер, а таковой может быть только тогда, когда каждый участник будет иметь шансы на успех, необходимо, чтобы соревнованиям предшествовала классификация стрелков по их достижениям и каждый стрелок выступал бы в своем классе.

Постепенно усложняя условия соревнований для каждой группы стрелков, попутно с углублением программы обучения, эти соревнования будут рубежами для перевода стрелков из низшей группы в высшую.

По окончании всего курса обучения, соревнования и конкурсы, которым должны предшествовать показательные, учебные и тренировочные стрельбы, и будут в сущности составлять основу стрелковой работы. Попутно с соревнованиями необходимо вести упорную работу по выяснению причин неуспешной стрельбы отставших и не допускать их до разочарования в своих силах, проверкой убедившись в причинах неуспеха и устранив таковые.

Соревнования будут приносить пользу только тогда, когда они тщательно продуманы во всех деталях со стороны методической, организационной, финансовой, агитационной и внешне-показной.

Одним из важных моментов соревнований является объективность поведения судейского аппарата, — с этой стороны у нас не все обстоит благополучно как на состязаниях крупного масштаба, так и мелких.

Строгая плановость работы и учет индивидуальных и коллективных достижений являются непременными условиями рационального обучения. Учет работы дает инструктору материал для движения вперед дела обучения отдельных учеников и всего коллектива.

Для учета достижений каждого ученика служит личная стрелковая книжка, в которой отмечается вся работа стрелка. Эта книжка при переходе стрелка в другой кружок или при вступлении в ряды Красной армии служит показателем стрелковой квалификации*.

Коллективный учет производится на основании положений о стрелковых кружках и указаний руководящих органов.

* Такая книжка выходит в ближайшее время из печати.

Красноармейцы Н-ского полка — участники Всеукраинского звездного пробега со своей походной стенгазетой

Соревнования по стрельбе на Московском стенде

МОСКВА

Конкурс на лучшее бюро физкультуры. Итоги хоккейного розыгрыша. Индивидуальный розыгрыш по пинг-понгу. Горно-лыжные соревнования

Союз Коммунальников проводит конкурс на лучшее бюро физкультуры.

Этот конкурс имеет своей целью поднятие самостоятельности кружков Союза Коммунальников.

В результате проведения хоккейного розыгрыша в клубном отношении места распределились в следующем порядке: 1) Пищевики (522 очка), 2) Динамо (472), 3) Совторгслужащие (395), 4) РКИМЯ (388), 5) Трехгорка (365), 6) ЦДКА (322) и КОР (296). Максимальное количество очков — 594.

Индивидуальный розыгрыш по пинг-понгу проводится по 5 мужским категориям и 2 женским.

1 мужская категория разбита на 2 подгруппы по 15 человек. Пока в 1 категории А без поражения идут Б. Фалькевич (КОР) и Чигиров (Пищевики).

Главный претендент на первое место Капитанов (Трехгорка) проиграл Фалькевичу Б.

В подгруппе Б лучшими являются Маневич, (Сокольники), Каган (Медики) и Пухов (ЦДКА).

У женщин без конкуренции выступают Новицкая, Кондратьева и Некрасова — все (ЦДКА).

В горно-лыжном соревновании на 17 кил. победителем вышел Д. Васильев — 1:38:50.

На втором и третьем месте Савин — 1:49:08 и Чернышев — 1:51:42.

Все победители из КОР'а.

В жен. группе на 5 кил. первой была Пенязева (ЦДКА) в 41:56.

На школьном катке в Харькове

ЛЕНИНГРАД

Первенство по фигурному катанию. Встреча хоккейных команд Пищевиков. Краснопутиловские цеховые соревнования

В первенстве Ленинграда по фигурному катанию приняло участие 40 человек. У женщин-новичков лучшей оказалась Родейко (ЛОСПС); у младших А — Богоявленская (ЛОСПС) и у старших Петрова (Пищевики).

Среди мужчин-новичков первым Минин (ЛОСПС). У младших мужчин Б — Осьмухин (Пищевики) и у А — Милевский (ЛОСПС). У старших мужчин лучшим оказался Богоявленский (Стадион).

Общее первенство взял ЛОСПС. На втором и третьем месте Пищевики и Стадион.

Встреча хоккейных команд Пищевиков Ленинграда и Москвы закончилась вничью при счете 2:2.

На следующий день сборная Пищевиков обоих городов играла против сборной Ленинграда, выступавшей в „разношерстном“ составе. В упорной борьбе Пищевики выигрывают на последних минутах при счете 3:2. За Пищевиков играли: Лаконен (Л), Егоров (Л), Старостин, Горохов (М), Гуськов (Л), Старостин Н. (М), Колотушкин (Л), Бутусов (Л), Старостин М. (М), Добрынин (М).

Межцеховые соревнования на заводе „Красный Путиловец“ прошли с исключительным успехом и действительно заинтересовали весь завод. Соревнования проводились по всем видам зимнего спорта и привлекли к участию почти все цеха.

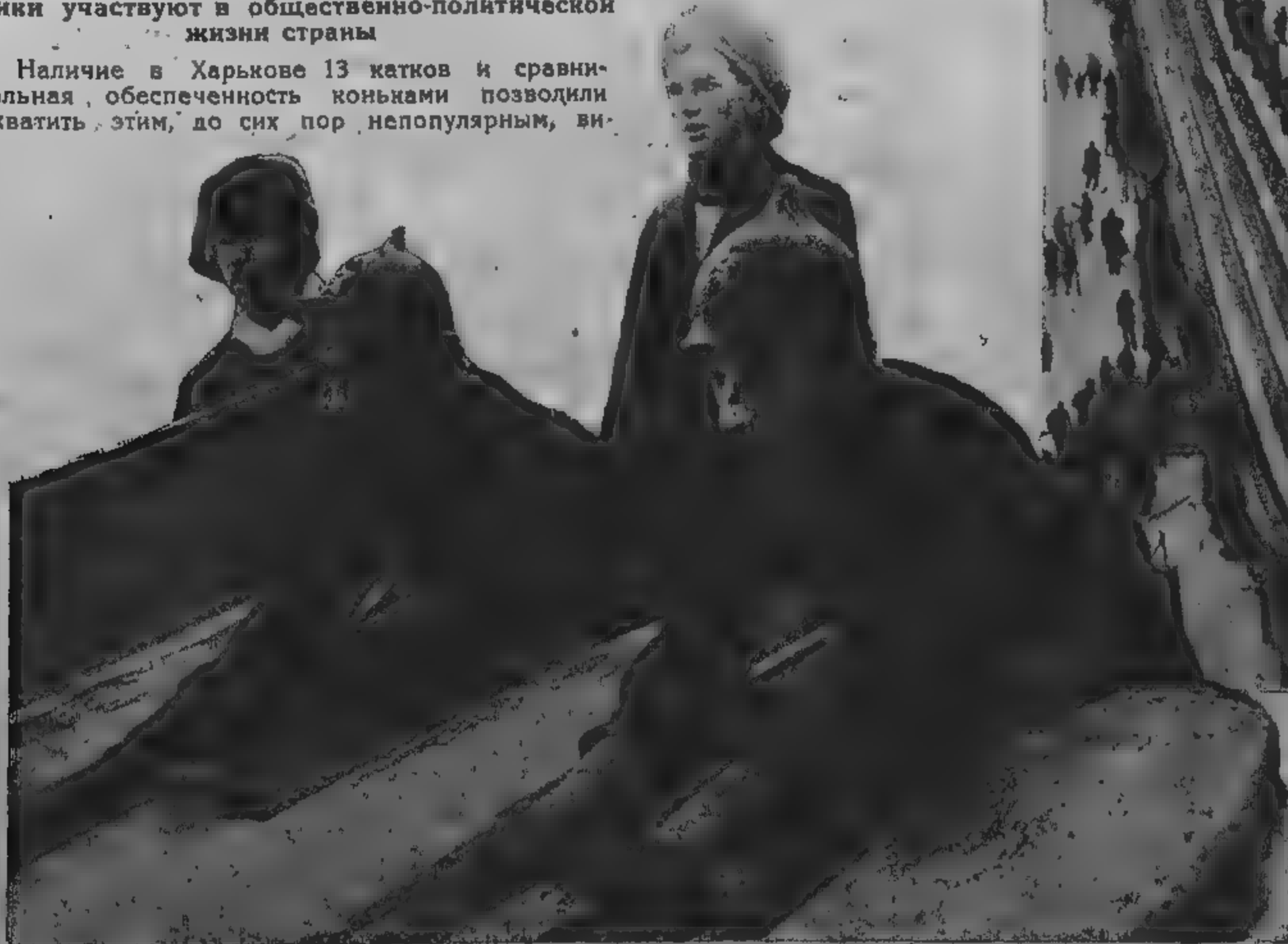
ХАРЬКОВ

Небывалое увлечение конькобежным спортом. Первая конькобежная встреча Харькова с Киевом. Большие междугородные соревнования Железнодорожников и Горняков. Первенство по волейболу. Спортработы в школах Харькова развивается. Физкультурники участвуют в общественно-политической жизни страны

Наличие в Харькове 13 катков и сравнительная обеспеченность коньками позволили охватить этим, до сих пор непопулярным, ви-

1) На старте саночных соревнований в Москве. 2) На Ленинских горах в Москве

Молодой конькобежец металлист
Степаненко (Харьков)

дом спорта свыше 25.000 человек.

Первенство Харькова было проведено по всем разрядам на трех видах коньков и дало небывалые результаты:

Мужчины беговые I-й разряд — общее место по 4 дистанциям: 1 — Матвеев (Мет.), 2 — Ионов (Ж. д.), 3 — Степаненко (Мет.)

Лучшие результаты на 500 — 50,0 у Глазова, на 1500 — 2:47,8, 5000 — 9:53,3 и 10.000 — 20:26,6 у Матвеева.

II разряд: 1 — Цикавый (Ж. д.) лучшими результатами 52,0; 2:55,9

и 11:07,1, 2 — Шаповалов (Мет.), 3 — Русаков (Мет.).

Старички: 1 — 49-тилетний Гришин (Мет.) прекрасно прошел 500 и 1500 м. в 55,3 и 3:14,9.

На полубеговых коньках в I разряде: 1 — Пиккур (Мет.) 500 — 53,9 и 1000 — 1:58,7, 2 — Савельев (Ж. д.), во II разряде: 1 — Азаренко (Мет.), 2 — Ильяшенко (Ж. д.).

На небеговых в I разряде: 1 — Шаповалов (Мет.), 2 — Цимерберг (Ж. д.); во II разряде: 1 — Андреев (Печат.), 2 — Ястремский (Печ.).

Женщины: беговые — Николайчук (Динамо) 500 — 68,2 и 1000 — 2:22,5.

Полубеговые — Бугримова (Мет.) 200 — 27,2 и 1000 — 2:39,8.

Небеговые — Домашенко (Ж. д.) 200 — 29,3 и 500 — 1:15,9

Большие конькобежные соревнования были проведены Окрпрофсоветом 2—3 марта, в которых приняли участие коллективы от 10 союзов.

Наиболее полно и организованно выступили Металлисты, Печатники, Горняки и Робос.

Отдельными участниками были достигнуты высокие результаты, намного превосходящие украинские рекорды: на беговых коньках 500 м. — Глазов (Мет.) показал 49,6, а молодой с большими способностями Степаненко (Мет.) на 5000 — 9:50,6; на полубеговых коньках — Пиккур (Мет.) 500 — 51,7. Среди женщин — Бугримова (Мет.) 250 м. — 35,6.

Интересный почин сделала в этом сезоне конькобежная секция — совместно с хоккейной — в целях втягивания хоккеистов в скоростный бег. Были проведены командные соревнования с обязательным участием в них хоккейных команд. Это условие было закреплено нарядкой очков за участие к очкам, полученным в хоккейном розыгрыше, неавна же, наоборот, сбавляла очки с общей суммы.

В результате из 26 организаций выставили свои команды 18. Победительницами в этих соревнованиях вышли по классу „А“ ХПЗ, Б — Динамо, В — Строители и Г — Красный Октябрь.

Первая на Украине междугородняя конькобежная встреча между Киевом и Харьковом окончилась полной победой харьковцев, выигравших из 4 групповых соревнований три.

Первенство Южной дороги привлекло в Харьков свыше 100 участников от 10 кружков.

Конькобежные соревнования, разыгранные по трем группам,

прошли при явном превосходстве харьковчан, выигравших из 9 классных мест — 6.

В лыжных соревнованиях харьковские железнодорожники-южане проиграли по всему фронту. В мужской гонке на 10 кил. первым был Селезнев Б. (Люботин), за ним Козыменко и Матяж (Белгор.) и лишь шестым харьковчанин Петров. В женской гонке на 3 кил. все 3 классных места заняли белгородчанки — Шпатовская, Кизилова и Богданова.

Харьковские горняки выезжали в Донбасс, где успешно соревновались по хоккею и конькам. Два хоккейных матча были выиграны у команды Алмазо-Марьевского района — 11:0 и 5:1.

За отчетный период в средних числах февраля разыграли первенство Харькова тяжелоатлеты и борцы.

Всего участвовало 40 чел. от 7 организаций, разделенных на два разряда. Общее первенство взял коллектив Металлистов, 2 — Кожевники и 3 — Печатники.

Победителями по гилям вышли: перо — Снежко (Кожев.) 592,2 фун.; легч. — Эльконин (Мет.) 884,5 (толчок правой 179,8, укр. рек.), легкий — Розенфельд (печ.) 981,3 (рывок левой 166,4 укр. рек.); средний — Сысоев (Мет.) 1033,6 (рыв. правой 172,6 ф. укр. рек.) полутяжелый — Орлеан (Мет.) 1065,9, тяжелый — Куштейко (Мет.) 944,8 (2 разряд).

По борьбе первые места заняли легчайший 1 разр. — Гинзбург, 2 разр. — Соколов (Мет.); легкий 1 р. — Егоров; средний 1 р. — Сашенко, 2 р. — Белобров; полутяжелый 2 р. — Кузнецов.

В общегородском мужском первенстве по волейболу по I группе победителем вышли Горняки, 2 — Геодезический Ин-т, 3 — Харьк. Техн. Ин-т, по 2 группе: Жилкооп № 565, 2 — Клуб III Интернационала и 3 — ХПЗ. В женских соревнованиях по I группе: 1 — Балабановцы, 2 — Горняки, 3 — Швейники; по 2 группе: 1 — Кл. Рабочий, 2 — кл. Ильича, 3 — Геодезический Ин-т.

По линии ВУЗ'ов среди мужских команд: 1 — ХТИ и Геодезический Ин-т и среди женских: 1 — Геодез. Ин-т, 2 — ХТИ, 3 — Техникум Нархоза.

В Харьковских учебных заведениях работа по ф. к. значительно оживилась в связи с введением соревновательного метода.

Подытоживающими школьную спортивную работу были большие общегородские школьные соревнования по конькам и лыжам.

В конькобежных соревнованиях участвовало 28 мужских и 4 женских команды по линии Соцвоса и 19 мужских и 5 женских от школ ФЗУ и Профобра.

По школам Соцвоса первые места заняли в беге на 200 м. для мальчиков команды 21,33 и 6 школ; на 150 м. для девочек 38,1 и 15 школы. В эстафете мальчиков (5 × 150) 6,33 и 21 школы; у девочек 1 и 6 школы.

По школам ФЗУ и Профобра на 500 м. на полубеговых коньках: для юношей 2 Механичи., Авто-мото школа и Авто-тракторная; на небеговых: ХПЗ, Авто-трактор. и Печатников. Для девушек 150 м. Печатники, 4 Харьк. Пром. Торг. школа и ГЭЗ.

В эстафетах 5 × 300 на полубеговых: Печатники, Серп и Молот и ХПЗ, на небеговых: 2 Механическая, Авто-Мото и ГЭЗ, у девушек 3 × 150 Печатники и 4 Х.П.Т.Ш.

В лыжных соревнованиях участвовало по Соцвосу 14 муж. и 4 жен. команды и по ФЗУ и профобру 6 муж. и 1 женская.

В командной гонке для школ Соцвоса первым 26,27 и 1 школы у девочек 27,21 и 28 школы. В эстафете для мальчиков 4 × 500 — 37,26 1 школы и для девочек 3 × 300 32,26,27.

В группе ФЗУ и Профобра в командной гонке 4 Х.П.Т.Ш., Электро-техникум и Авто-тракторная. В эстафете 4 × 1000 те же школы.

Этот сухой перечень номеров и названий школ все же говорит о том, что в указанных школах ф. к. не ограничивается узкими рамками школьного урока, а благодаря инициативе и энергии преподавателей ф.к. и школьной секции ХОСФК, принимает уже широкие интересные для школьников формы работы.

Прошедший зимний сезон может быть отмечен не только крупными достижениями в области чисто спортивной.

Харьковские физкультурники наряду с выступлениями и соревнованиями приняли активнейшее участие и в общественно-политической жизни страны, чутко реагируя на все кампании.

В кампании по подготовке к перевыборам Советов — большую работу проделали лыжники в количестве 200 чел., посетившие окрестные села.

Во время посещения сел лыжники проводили собрания, беседы, раздавали лозунги, плакаты, в некоторых случаях проводили вечера, пропагандные лыжные пробеги и т. п.

Наиболее крупную работу проделали Текстильщики. В дни Красной армии лыжники также приняли участие в параде и демонстрации. На всех катках состоялись карнавалы, посвященные 11-летней годовщине Красной армии и перевыборам Советов. Кроме того были проведены хоккейные, волейбольные матчи и шахматно-шашечный турнир с участием рабочих и красноармейцев.

Гарнизонным комитетом физической подготовки было разыграно конькобежное первенство гарнизона, прошедшее с высокими результатами. На беговых коньках 500 — Матвеев (Н батальон) пробежал в 49,3. На полубеговых — Никульцев 500 (Н укр. полк) 56,1 и 1000 — 2:12,7. На небеговых — Люненко 500 — 67,1 и 1000 — 2:31,8.

В эстафетных соревнованиях на первенство Харькова, проведенных ОСФК (1½ + 1½ — женщины, 1½ + 3 + 4½ мужчины) приняли участие 4 организации, из коих к финишу прибыли только две — первой „Динамо“, второй Совторгслужащие.

Участники всеукраинского звездного пробега Динамо

Старт гонки на 5 км. в Харькове

Соревнования для новичков, проведенные в тот же день на 2½ кил. по пересеченной местности, дали победу студенту Коммунистического университета т. Сычову, 2 — красноармеец Поляков, 3 — профшколец Флор.

В первенстве ОСПС по 1 группе эстафетную гонку (женщ. 1+1+3, мужчины 3+5+5+10) на 28 кил. выиграли Металлисты за 2 ч. 17 м. 05,3 сек.

По 2 группе в эстафете на 20 кил. (м. 10+5+3, ж. 1+1+1): 1 — Совработники 2 ч. 04 м. 05 с., 2 — Работпрос 2:17:04, 3 — Печатники.

По 3 группе на 8 кил. (м. 4+3, ж. 1+1): 1 — Работземлес 48 м. 15 с., 2 — Медсантруд 53:35, 3 — Швейники 1:11:30.

Хоккей в прошедшем сезоне получил широкую популярность. В соревнованиях приняли участие 26 организаций, выставивших 39 команд.

— Впервые организованные на Украине 6 женских команд также разыграли свое первенство.

Наиболее успешно выступали команды ГЭЗ'а, не имеющие ни одного поражения, а выигравшие 9 матчей и закончившие 3 вничью. На втором месте Балабановцы и далее ХПЗ, Рабис, Желдор, ОРК и Серп и Молот.

В классе Б на первое место вышла команда Динамо, легко разбившая всех своих противников. На второе место вышел Дондор, 3 — Электростанция, 4 — Кл. Ильича, 5 — Службовец, 6 — Люботин, 7 — Работпрос.

Класс „В“: 1 — Строители, 2 — ХТИ, 3 — Швейники, 4 — Горняки, 5 — Лекально-Инстр. Завод, 6 — Местран.

Класс „Г“: 1 — Велозавод, 2 — Кожевники, 3 — Деревообделочники, 4 — Госбанк, 5 — Завод Кр. Октябрь, 6 — Печатники.

В женских командах первенство досталось команде желдор-клуба Рабочий, 2 — Балабановцы, 3 — ГЭЗ, 4 — ХПЗ, далее ОРК, Швейники.

Желдор выиграл все матчи, не имея поражений и ничьих у ХПЗ 5:0, Швейников 5:0, Балабановцев 5:1, ОРК 5:0 и у наиболее сильного противника ГЭЗ — 2:0. Последний выиграл у Швейников 2:0, ОРК 2:1, Балабановцев 1:0.

Поездка харьковских динамовцев в Днепропетровск закончилась успешно: оба матча против команды „Рабочий Отдых“ и Металлистов были выиграны харьковцами со счетом 3:1 и 5:0. В Днепропетровск выезжали также и харьковские железнодорожники (Кл. Рабочий). Встреча с местным Желдором принесла неожиданное поражение харьковским хоккеистам 3:1, однако ответный визит Днепропетровского Желдора в Харьков закончился победой харьковских железнодорожников со счетом 5:1.

Приезд в Харьков Артемовского Динамо и встреча со 2 командой Харьковского Динамо закончились победой последних с результатом 2:0.

Зимний волейбольный сезон закончился чрезвычайно интересными встречами со сборными командами московских ВУЗ'ов. Московские волейболисты, несмотря на то, что сыграли за три дня пребывания в Харькове 12 матчей каждый раз против свежей команды — вышли все же победителями. Гости выиграли 8 и проиграли 4 матча с общим соотношением очков 419:352 в свою пользу.

Встречи представляли исключительно спортивный интерес и показали огромные достижения за год в смысле техники.

Вот результаты этих игр:

Мужские команды: сборная ВУЗ'ов Москвы выиграла у Рабиса 2:1, ХТИ 2:1, Горняков 2:0, сборной Харькова 2:1 и проиграла сборной ВУЗ'ов Харькова 2:1 и Геодезическому Ин-ту 2:1.

Женские команды: москвички, проиграв лишь сборной ВУЗ'ов 2:1 и Горнякам 2:1, выиграли у Геодезического Ин-та 2:0, Октябриста 2:0, Балабановцев 2:1 и сборной Харькова 2:1.

Лыжное первенство Харькова по 1 разряду было разыграно на 20 кил. Победителем вышел Тир К. (Динамо) 1:47:03, 2 — Малышенко О. (Динамо) 1:48:56, 3 — Держанович (Н укр. полк) 1:50:27.

2 разряд 10 кил.: 1 — Селезнев Б. (Люботин-Желдор) 58:04, 2 — Мокин (Н-й укр. полк), 3 — Колесник С. (Н-й укр. полк).

Новички 5 кил.: 1 — Буров (Дин.) 21:33,9, 2 — Мальгин (Н-й укр. полк), 3 — Захаров (Динамо).

Всего участвовало 64 лыжника.

Эстафетой вокруг Харькова на приз газеты „Комсомолец Украины“ 12 марта закончился лыжный сезон. Приз выиграла

команда Динамо с результатом 2:49:04 (около 30 кил.), 2 — Н-ая дивизия, 3 — Дондор, 4 — Н-й укр. полк, 5 — Печатники.

СТАЛИНО

Семинары по играм. Успехи клуба Ленина. Первый хоккейный матч. 1500 участников-стрелков

ОСФК проводит семинар судей по волейболу, гандболу, футболу. Учтеном приступил к регулярному обследованию работы кружков ф. к. Ежедневно на заседании УТК заслушивается отчет одного инструктора ф. к., врача и пред. бюро кружка.

В клубе Ленина закончились индивидуальные соревнования по пинг-понгу. Победители Лимарь и Понюкова. По волейболу приняли участие 5 команд. 1 место взял клуб им. Ленина.

На катке ОСФК был разыгран хоккейный матч между 1 и 2 командами клуба им. Ленина. Состязание привлекло громадное число зрителей. Матч закончился победой 1 команды 7:6.

В стрелковых соревнованиях в ознаменование десятилетия Красной Милиции участвовало около 1500 человек. Первенство досталось коллективу гормилиции.

Проведены также стрелковые соревнования металлистов. Первое место заняли стрелки клуба им. Ленина, второе — макеевцы и третье — путиловцы.

Мор

СИМФЕРОПОЛЬ

Недостаток зал. „Динамо“ торгует на по прейс-куранту

Несмотря на значительный охват в клубах, в городе имеется всего два прилично оборудованных спорт-зала, из которых в одном занимаются только профсоюзы, а в другом — утром школы, а вечером все нацмен-клубы.

В городе на днях открылся спорт-магазин „Динамо“, но от этого физкультурники не легче: цены на много выше, чем в других магазинах. Такое явление, конечно, ненормально и его необходимо устранить.

Титов

МИНСК

1-й Белорусский звездный лыжный пробег

Из 10 округов Белоруссии вышли со старта 75 человек участников пробега, к финишу пришли 67 человек. Это объясняется резкой переменной температуры. До лыжного пробега, все время стояли сильные морозы, в день же выхода со старта погода резко переменилась, мороза почти вовсе не было, и некоторые команды оделись довольно легко. Однако, снова наступили морозы, что сильно отразилось на легко одетых лыжниках, некоторые отморозили ноги, лица и не могли идти к финишу. Лыжники проводили в пути сходы крестьян, вечера, заноса в самые глухие уголки Белоруссии физкультуру, объясняя пользу и значение физкультуры и организовывая физкультуркружки.

А. Бычковский

ТУЛА

Первенство города по пинг-понгу

Закончился розыгрыш командного первенства города по пинг-понгу. Первое место заняла Ед. шк., второе Профинтерн.

ГСФК, несмотря на запросы физкультурников, никак не рассчитывается с проведением первенства по баскетболу и волейболу.

С целью поднятия квалификации инструкторов и подготовки новых проводятся 3-месячные курсы, в программу которых введены, помимо специальных предметов, также и общественно-политические вопросы.

А. Б.

ТОМСК

Лыжная эстафета. Физкультура в ВУЗ'ах и школах

В Университете и Технологическом Институте с февраля и-да текущего года введена физкультура, как обязательный предмет.

В Томске 7 техникумов. В большинстве из них физкультура введена. Исключение составляет лишь Политехникум, где с прошлого года ФК из'яли, оставив только клубные часы, и строительный техникум, в котором физкультуры совсем нет.

Отец и сын на лыжной вылазке (Москва)

Лыжный карнавал. Колонна совработников в Харькове

Хорошо зато обстоит дело в школах Соцвсеса, в которых занятия проводятся всюду без исключения достаточно квалифицированными руководителями.

Сибиряк-Таежник

КИЕВ

1-й Всеукраинский звездный лыжный пробег „Динамо“

В феврале в Киеве состоялся финиш Всеукраинского звездного лыжного пробега, организованного Всеукраинским Советом Общества „Динамо“. Пробег был военизированным, с оружием и выкладкой.

Всего финишировало 13 команд или 92 чел. В общей сложности команды сделали 27.658 человеко-километров. Из всех команд по военной линии (команды по 12 человек) лучше всех прошла команда Н-го полка войск (из Харькова), прибывшая на финиш без единого дефекта. Команда получила переходящий приз УПО УССР.

М.

ПРИЛУКИ

Вынужденные „прогулы“ ответственного секретаря. Физкультуры в школах нет

В самом Окрсовете работа хромает из-за частых поездок ответственного секретаря в районы по заданиям: то Окркома Комсомола, то Окрпаркома, то Окрисполкома. В общем секретарь в Совете бывает 3—4 дня в месяц.

Из 8-ми семилеток в городе (не говоря уже о районах) 6 не имеют уроков по ф. к.

С.

ЧЕРКАССЫ

Семинар по ф. к. Борьба с вредными привычками. Наказ физкультурников Горсовету

ОСФК Шевченковщины при содействии местной части проведен месячный семинар по ф. к. Кроме того, ОСФК проведена Окружная методическая конференция.

При ОРПС Шевченковщины сформировано бюро ф. к. На союзные средства организован и проводится месячный семинар по ф. к. при содействии аппарата ОСФК.

Черкасский коллектив инструкторов коллективно обязался бросить курение. Подписка обуславливается соответствующим договором, согласно которому каждый нарушивший таковой платит штраф в размере 10 рублей, идущий в пользу пополнения библиотеки коллектива. Черкасский коллектив инструкторов вызывает Прилуцкий коллектив инструкторов последовать его примеру.

Окрсовет Физкультуры Шевченковского Округа в 11 годовщину Красной армии провел окружной звездный лыжный пробег.

Участие в пробеге принимали до 100 физкультурников. Старт был дан в Черкассах, Золотоноше и Смеле. Всего требовалось пройти 30—35 километров.

По дороге участники пробега по селам проводили смотры военных уголков, стрелковые состязания из мелкокалиберной винтовки для селян и проводили собеседования о годовщине Красной армии.

Цемити, Ланский

ВИТЕБСК

Курсы деревенских работников ф. к. Удачно прошел зимний сезон

Закончились 2-хнедельные курсы деревенских работников ф. к. Окончило 16 чел., едуших работать в самые глухие районы Витебского округа.

Удачно прошло командное лыжное соревнование на 10 км. Приняло участие 6 команд. Первое место Рабпрос, в составе: Васильева, Долганова и Яковлева.

Впервые в этом году проводился календарный хоккейный розыгрыш. Закончившийся волейбольный розыгрыш дал победу инструкторской группе.

Л. Бриш

КРИВОЙ РОГ

Нет руководства ОСФК

Окрсовет Физкультуры мало уделяет внимания кружкам. Многочисленные кружки при рудниках, клубах, школах никем не руководятся.

Забыл Криворожский Совет физкультуры и о подготовке к зимнему сезону. Указания о зимней работе кружки физкультуры получили только 19 января.

ПОЛТАВА

В лыжной вылазке участвовало 350 чел.

При Окрсовете Ф. К. организована лыжная секция, ею была проведена лыжная вылазка по городу, приуроченная к переизбору Горсовета. Всего в вылазке участвовало до 350 лыжников при слабой подготовке со стороны некоторых инструкторов.

САМАРА

Физкультурники участвуют в предвыборной кампании

Агитационно-лыжный пробег с предвыборными плакатами проведен Окружными Советами Физкультуры, Самарским и Ульяновским.

Победителями в межсоюзном розыгрыше по пинг-погу вышли Совработники.

Состоялась интересная встреча между Самарой и Оренбургом. В конькобежных соревнованиях оренбуржец Перушин занял первые места на беговых коньках, пройдя 500 м. в 52,1, 1.500 в 2:52 и 5000 м. — 10:31, 10000 выиграл Чех — Самара 22:24. На простых коньках самаровец Рамословский пробежал 200 м. в 21,1, Княгиничев 500 — 54,4 и 1000 — 1:58. По хоккею Самарские Металлисты проиграли гостям 5:0, а сборная свела игру вничью 2:2.

РОСТОВ Н/Д

Легкоатлетические соревнования зимой. Не каток, а мышеловка

Легкоатлетической секцией Кр. СФК были проведены соревнования по легкой атлетике в помещении клуба „Металлистов“. Такие соревнования на Сев. Кавказе проводятся впервые. Помимо элементов легкой атлетики в программу, как обязательные виды, были включены и прикладные испытания, что заставляет легкоатлета работать и в этой отрасли.

Из легкоатлетических результатов отмечаем: мужчины — длина с м. Парфианович (СТС) 281, женщины — высота с р. и длина с м. Пракудина (Пишев.) 1.33 и 2.34

ТИФЛИС

От „Шевардени“ к пролетарской физкультуре

Пролетарское спортивное движение в Грузии начало развиваться с конца 1922 г., когда усилиями комсомола была произведена реорганизация мелкобуржуазного гимнастического общества „Шевардени“.

ВСФК Грузии в истекшем году удалось провести по опыту Украины ряд республиканских соревнований в уездных центрах Грузии, баскетбольный розыгрыш в Кутаисе, футбольный розыгрыш в Поты, водные соревнования в Батуме, большой Всегрузинский праздник с 5.000 участн.; все это говорит за то, что пролетарский спорт растет и требует к себе серьезного внимания со стороны государства.

В. Кикнадзе

ЖИТОМИР

Общественность — в физкультуру. Смета ОСФК мала

В последнее время ОСФК взял курс на внесение в ф.к. работу элементов общественности. Массовый конкурс, участие лыжников в количестве 110 человек в предвыборной агитации по селам, организация зарядок на предприятиях — вот баланс сегодняшнего дня.

Смета ОСФК принята в сумме 5.360 рублей на год, каковая цифра безусловно не может целиком удовлетворить наши потребности.

Н. Варенцов

НИКОЛАЕВ

Буерный спорт процветает. Физкультурники увязывают работу с общегосударственной. Год работы агитгруппы. „Дом Физкультуры“ под угрозой закрытия

Большое развитие получил буерный спорт. В этом году николаевцы располагали целой флотилией буеров — около 50 единиц. Только недавно 8 рабочих механического цеха зав. А. Марти изготовили 8 буеров.

ОСФК и ОСПС провели массовую вылазку на лед, в которой приняло участие до 15 тысяч рабочих и служащих со своими семьями гуляние на льду проходило под лозунгом „даешь 100% посещение выборных собраний в Горсовете“. Аналогичный ледяной праздник был организован О.К. Комсомола и Райкомом металлистов на дальней Слободке.

В начале 1928 года при ОСФК была организована агитационно-показательная группа. За год работы группой было дано 26 выступлений. Агитгруппа всюду пользуется заслуженным успехом. 14 января закончился внутренний ремонт „Дома Физкультуры“. Занимается 15 групп с общей численностью в 250 человек. Плохо с отоплением помещений „ДФК“, в силу чего занятия ведутся в одежде и... в валенках, трусики пока не „по сезону“. Немудрено, если в скором времени единственный клуб ф.к., носящий громкое название „Дома Физкультуры“ прекратит свое существование.

Вл. Войтенко

ОДЕССА

Работа секций и коллегий судей ОСФК. Недочеты дисциплинарной комиссии

Секция баскетбола работает хорошо. Сезон в разгаре, и, несмотря на скорое окончание сезона, трудно выявить победителя сезона. В мужских командах 1-е место оспаривают Строители и Январцы. В женских командах большой успех имеет клуб Пишевилов.

У нас дисциплинарная комиссия в составе 5 человек. Работают только лишь двое, а остальные пропускают заседания.

Единственное что было сделано Д.К., это показательный суд над командой „Динамо“, которая умышленно сдала очки другому клубу. Дисциплинарная комиссия даже этот процесс сомкнула, по малоопытности, и этим вооружила массу физкультурников против себя.

НОВОЧЕРКАССК

„Чем кумушек считать трудиться...“

В зимнем сезоне из-за отсутствия помещений, средств и плохой работы инструкторов развалилось 5 профсоюзных кружков. Не прекратили работы только два — Желдор и Работпрос. Не лучше обстоит дело и в школах. Имеется только два школьных кружка. Среди пионеров ф.к. совершенно отсутствует. Комсомол почти не принимает участие в работе по ф.к.

Все это есть результат плохого руководства со стороны С.ф.к. На конференции физкультурников новый ответ-секретарь т. Дараган построил свой доклад на ругани прежнего секретаря т. Вискова.

Правда, что т. Висков находился больше в „отъездах“, чем на посту руководителя ф.к., правда, что т. Висков сбежал из Новочеркасска, запустив финчасть Совета, за что дело о нем передано прокурору, но и правда то, что т. Дараган в этих „поездках“ также принимал участие и, воспользовавшись поддержкой т. Вискова, „устроился“ инструктором в одном из кружков, не имея на то права, и аккуратно получал зарплату, ничего не делая в кружке.

Новый ответ-секретарь т. Дараган до сих пор ничем себя не проявил и работа СФК попрежнему хромает на обе ноги. Словом, к т. Дарагану как нельзя лучше подходит пословица: „Чем кумушек считать трудиться — не лучше ль на себя, мой друг, оборотиться“.

Н.

НИЖНИЙ НОВГОРОД

Губернский лыжный пробег. Неблагополучно с физкультурой в школах и пионеротрядах. Соревнования Металлистов Красного Сормова и Тулы. 40.000 на спортстроительство

Крупным спортивным событием для Н.-Новгорода явился звездный лыжный пробег, в котором приняло участие 150 лыжников. Пробег совпал с перевыборной кампанией, и физкультурники активно содействовали успеху перевыборов, выполняя агитационную и справочную работу.

Проведены со-

В школе верховой езды Мосавиахима

ревнования между металлистами Красного Сормова и Тулы. Лыжное первенство выиграла команда Тулы. По конькам успехи имели сормовские конькобежцы бр. Лебедевы, Мих. Крестов и Кузнецова. Лебедев Лев пробежал 500 м. в 47,8, Лебедев Ник. 5000 в 9:30. 4. На небеговых коньках 500 м. Крестов 52,7, а Кузнецова 250 м. в 32,1.

На устройство зала ф.к. в Канавинском „Дворце Труда“ Наркомторгом отпущено 40.000 руб.

Рейтер

ИРБИТ

III ирбитский звездно-лыжный пробег

Окружной звездно-лыжный пробег имел

Старт гонки на 10 вил. (Пермь)

целевой установкой участие в переизборной кампании... Пробег закончился удачно. Лыжники посетили 52 селения, где было проведено 6 собраний, 15 бесед, 43 выступления (жив-газета, спорт-инсценировки и концерты).

Закай данов

КАМЕНЕЦ-ПОДОЛЬСК

Первые соревнования по пинг-понгу. Таких судей не надо. Лучшие стрелки комсомольцы

Закончились впервые проведенные общегородские соревнования по пинг-понгу. Участие принимали 63 физкультурника, из них женщин 5. В мужской группе победителем вышел С. Опанасенко. В женской — О. Свобода.

С большим напряжением следили физкультурники за соревнованиями, но «странные» отношения среди «некоторых» членов судколлегии и играющим убивали его. Возникали конфликты, не выдерживающие критики. Существующий антагонизм был ярко выражен со стороны представителей теннисной секции (ответ. сек. ОСФК С. Опанасенко и председ. секции Б. Буш), входивших в состав судколлегии. Явление гнилое. Подобные отношения отталкивают массу от физкультуры.

ОСФК проведены стрелковые соревнования на лучшего стрелка-комсомольца. 1-е место занял т. Васенин (Н отряд). Среди женщин — Яковлева (Медсантруд).

В больших командных соревнованиях приняли участие 21 команда по 10 чел. в каждой. Первой — команда Н отряда, на втором — команда Инст. Нар. Образования.

Б. О. В. И.

ПЕРМЬ

70.000 километров — вокруг света

На днях в Пермь прибыл член Всемирного Союза Красных Туристов Джек Браун. Он совершает кругосветное путешествие длиной в 70.000 килом., из которых 50.000 кил. должен пройти исключительно пешком и на лыжах, остальные же 20.000 кил. может пользоваться другими способами передвижения. Джек из г. Буэнос-Айреса (Южная Америка). Ему 25 лет, окончил у себя на родине географический институт. Он комсомолец и принял уже советское гражданство. Средства к существованию получает в СССР от профсоюзов и общественных организаций, заграницей же — от продажи открыток.

Отправляясь в столь продолжительное путешествие, он поставил себе две цели: научная — пополнение образования и спортивная — испытание выносливости человеческого организма.

С. Капустин

ХЕРСОН

В клубе Водников им. Шмидта

Кружок физкультуры клуба Водников им. Шмидта в г. Херсоне существует 5 лет. Сейчас он насчитывает 150 чел.

Культотделом Союза отпущены средства и уже приступлено к постройке шлюпок. Зато совсем не уделяется внимания оборудованию летней спорт-площадки.

Проведены внутри-кружковые соревнования по волейболу. Совсем плохо обстоит дело с зимним спортом. Зал ф. к. плохо отапливается, вследствие чего прекращены занятия.

Ф. З.

ИРКУТСК

Приз им. «Красной армии»

На реке Ангара были проведены большие и интереснейшие лыжные соревнования. Переходящий приз «Красной армии» выиграл Рабпроф, 2 — Железнодорожники, 3 — Яхт-клуб. Лучшее время на 10 кил. показал Непомнящий Д. 43:35.

«Ка я»

ТУЛЬЧИН

Большой размах лыжного спорта. Лыжники на переизборах Советов. О завкультотделом ОСПС и о «выеденном яйце»

Этой зимой лыжный спорт получил невиданное распространение. По городу насчитывается около 75 — 80 пар, а по всему округу до 150. Окружком ЛКСМУ была командирована группак-комсомольцев для проверки подготовительной работы по переизборам Советов на ближайшие села.

До преступной халатности доходят у нас некоторые профорганизации, 3 й год велит ОСФК борьбу с профорганизациями, чтобы сдвинуть физкультурную работу с мертвой точки, но увы... как горох в стенку. Завкультотделом ОСПС Калинин считает, что мол этим делом не стоит заниматься, оно де выеденного яйца не стоит. Что вы, ребята, пустяками занимаетесь! — говорит Калинин. Таков подход политического руководителя культработы в профсоюзах. Аналогичное настроение в союзах Сельхозлесрабочих и Пищевиков.

Надо думать, что без соответствующего нажима, без хорошей взбучки, наши профработники не подумают над одной из важных отраслей культурного строительства.

„62“

БЕРДИЧЕВ

Без врачебного контроля. Агитпробег по селам

Уже год как сняли с должности врача ф. к. и бердичевские физкультурники работают, не зная, во вред ли или в пользу для своего здоровья.

ОСФК организовал лыжный пробег по району. Охвачено 9 сел. Пробег связан с кампанией по переизборам советов, В числе 42 лыжников бежало 4 женщины.

А. В — и ч

НОВОМОСКОВСК

Нет у нас физкультуры. РСФК, который ничего не сделал

В Новомосковске (Днепропетровск. окр.) с физкультурой дело не ладится. В 1927 году организовался было кружок, но он вскоре распался в связи с уходом инструктора, которому перестали платить жалование. Минувший год прошел для нас безрадостно. РСФК все обещал дать инструктора, но дальше обещаний не пошел. Ожидать с его стороны помощи вообще не приходится, т. к. там сидят люди, мало знакомые с физкультурой и перегруженные другой работой.

На торжественном пленуме ОСФК, посвященном 5-летию СФК нашему РСФК за «активное участие» в деле развития ф. к., был выдан диплом. Не понятно, если за такую «активную» работу дается диплом, то что тогда называется пассивной работой. Необходимо Днепропетровскому ОСФК обратить самое серьезное внимание на Новомосковский РСФК, тем более что работу можно развернуть, нужен только толчок да посильнее.

Роткив-Старт

КОРОСТЕНЬ

Первый лыжный пробег в Киеве. В округе 4 катка

Проведенный лыжный пробег Коростень — Киев в истории Коростенского спорта является первым. Первые пионеры пробега члены кружка ф. к. раб. клуба имени Ленина т. т. Шипуков В., Сабич Г. и Корхов В., проходя глухие станции, проводили беседы о лыжах, о применении их в быту, на транспорте. Расстояние 156 кил. участники прошли в 28 ч. 02 м., идя в среднем 5 — 6 кил. в час.

С. Иванов и Александров

БАЛТА

Оборудован зал ф. к. Ответсекретарь, которого никто не видит

Подготовка к зимнему сезону была удовлетворительной. В результате мы имеем оборудованный МОСФК совместно с Совпартшколой спорт-зал, при котором имеется стрелковый тир и лыжная станция.

Второе достижение: специальный врач по ф. к. в Совете. Есть и целый ряд недостатков, из коих самый большой тот, что мы не видим в совете ответсекретаря.

Масловский

ДНЕПРОПЕТРОВСК

Лыжи не в почете. Зарегистрировано 15 хоккейных команд. В школах Соцвса не все благополучно

В городе функционировало 5 катков. Большим недостатком являлось отсутствие хорошо оборудованных теплушек и прокатных коньков. Лыжи культивировались воинскими частями гарнизона. В профсоюзных организациях и ВУЗ'ах лыжный спорт не нашел себе широкого применения.

1) Карнавальное шествие лыжников по городу (Харьков). 2) На старте общегородской вылазки (Киев)

1) Военизированное лыжное состязание (Пермь). 2) Группа комсомольцев отправляется на село на предвыборную кампанию (Тульчин).

«В розыгрыше по хоккею» на первенство города участвовало 15 команд, из них 3 женских.

Совещание по ф. к., заслушав доклад о состоянии и перспективах работы по ф. к. в школах Соцвоса, пришло к выводам,

что еще по сей день на ф. к. в школах не обращается должного внимания, врачи не разбираются в ф. к., поэтому инструктор зачастую игнорирует врача. Во многих школах на ф. к. отведено всего 1 час в неделю. Есть случаи, когда завшколой № 2 загнал ф. к. в малюсенькую комнатку, в то время, когда в здании школы имеются 2 больших великолепных зала. Завшколой № 2 же не любит шума, а потому рад бы скорей «слышаться» от ф. к.

Нам думается, что ВСФК должен обратить внимание на такие вопиющие факты физкультурной неграмотности и культурного преступления завоёванных школами.

Единственная в городе 1-я желдор. школа имеет каток. В этой же школе 3-й год работает специальный кабинет коррегирующей гимнастики, обслуживающий все желдор. школы.

Стремовский, Зенчик и Ульянов

ТУРКМЕНИСТАН

На спартакиаде Туркмения заняла последнее ме-

сто, казалось бы, что после этого соответствующие организации должны были задуматься над вопросом—почему же физическая культура в Туркменистане отстала от общей культуры? В самом деле ведь общая культурность нашей республики

сильно поднялась, а физкультура угасает с каждым годом. Состав ВСФК меняется несколько раз в год. В школах ФК проводится в очень скверных антисанитарных условиях. Только благодаря профсоюзам, которые отпускают большие деньги на физкультуру; в кружках работа протекает лучше, но и здесь есть много недостатков.

Плохо с руководством по союзной линии. В лучшем случае на все Центральное правление союза имеется один инструктор, который руководит, начиная с хорошего кружка и кончая физкульт. живой газетой. Кружки работают по системе «кто во что горазд». На Средн.-Аз. железн. дороге дело обстоит лучше, но благодаря традиционному антагонизму между желез. дорогой и городами все хорошие начинания срываются.

В ТСФС нет руководящего аппарата по физкультуре. Высший Совет Физической Культуры своего издательства не имеет, вопросы физической культуры не освещаются в местной прессе.

Гаямов

ФРИЦ РЕЙСНЕР

21 февраля в Боткинской больнице в Москве скончался Фриц Рейснер, товарищ, отдавший лучшие годы своей жизни делу международного рабочего класса.

Фриц Рейснер родился в 1899 г. в Берлине в рабочей семье. С 14 л. он работал наборщиком в машиностроительном заводе. Получив квалификацию, он, в качестве слесаря-инструментальщика побывал на многих крупных берлинских предприятиях. Еще будучи учеником, он вступил в союз металлистов, а в 1916 г. являлся уже активным работником союза германской свободной социалистической молодежи, из недр которого впоследствии вышел германский комсомол.

Рейснер был одним из первых председателей германского комсомола. В 1918 г. он вошел в союз «Спартак». С оружием в руках он

сражался на баррикадах в боевые дни 1918 и начала 1919 года (спартаковское восстание). После поражения революции он работает в подполье, в берлинском бюро КИМ.

С 1923 г. он в Москве, генеральным секретарем исполкома Красного Спортинтерна, а затем членом президиума того же исполкома. В последние годы работал в орготделе ИККИ.

За свою короткую жизнь Рейснер прошел яркий путь революционера. В течение ряда лет он скитался по всем странам Европы, всюду организуя молодых рабочих на борьбу с капитализмом.

Рейснер в часы досуга с увлечением отдавался спорту. В результате неудачного прыжка на лыжах последовала неожиданная смерть, потрясшая всех тех, кто знал его близко, как человека и как революционера.

ПО СЕЛАМ И ДЕРЕВНЯМ НА ЛЫЖАХ. ПЕРВЫЙ ВСЕУКРАИНСКИЙ ЛЫЖНЫЙ ЗВЕЗДНЫЙ ПРОБЕГ

3 марта состоялся финиш Первого Всеукраинского звездного лыжного пробега, организованного ВСФК совместно с ОСО-Авиационным.

Для того, чтобы дать возможность возможно большему количеству лыжников принять участие в этом пробеге, было установлено два пункта финиша в Харькове и Киеве.

Закончили пробег, придя на финиш в оба города, 20 команд с 240 лыжниками Украины. Наибольшее число прибыло в Харьков и при том, главным образом, красноармейцев.

В пути звездниками были проведены беседы о значении ф. к. и в частности лыжного спорта в быту и в Красной армии. Отдельными наиболее организованными группами была проведена большая политико-просветительная работа: устроены митинги, вечера самодеятельности, установлено радио и т. п.

В Киев прибыло 7 команд с общим количеством 44 человек, из следующих пунктов: 1 — Белоцерковского округа (333 кил.) 6 чел.; 2 — Уманьского (224 к.) — 4 чел.; 3 — Киевского (214 кил.) — 8 чел.; 4 — Шепетовского (180, 5 к.) — 7 чел.; 5 — Волынского (139 к.) — 6 чел.; 6 — Конотопского — 5 чел. Команде Прилук участие не засчитано, вследствие прихода на финиш, спустя 4 часа после закрытия его.

Следует отметить непростительную халатность Киевской организации ОСО-Авиационной, не только не принявшей никакого участия в устройстве встречи, но и проведением других мероприятий по своей линии в этот день, умалившей значение пробега.

На финиш, устроенный в Харькове, прибыло 13 команд с общим количеством 196 лыжников из следующих пунктов:

1 — из Чугуева (по кругов. маршруту) 36 красноармейцев Н-го полка в полной боевой выкладке и с пулеметом, поставленным на лыжи; 2 — из Чугуева (по другому маршруту) 37 артиллеристов во главе с гармошечником-лыжником, развлекавшим селян во всех селах; 3 — Луганска (360 кил.) 2 чел.; 4 — Волчанска 12 чел.; 5 — Краматорской (280 кил.) 3 чел.; 6 — Ахтырки наиболее многочисленная группа красноармейцев в 40 чел.; 7 — Зиновьевска (400 кил.) 3 курсанта Н-й школы (5 гражданских лыжников сошли в пути); 8 — Купянска (65 к.) 6 чел.; 9 — Белгорода (80 к.) 5 харьк. печатников; 10 — Харькова (по кругов. маршруту) 32 лыжника Н-го полка; 11 — Днепропетровска 8 чел.; 12 — Полтавы 5 харьк. горняков; 13 — Изюма — 8 Харьковск. ОСО-Авиационцев.

Все участники прошли медосмотр и антропометрический контроль.

По окончании пробега для звездников, прибывших в Харьков, был организован большой вечер в Доме Красной Армии. После приветствий был продемонстрирован спортивный фильм Всесоюзная Спартакиада.

Подытоживая пробег, следует признать, что его можно считать вполне удавшимся, если принять во внимание новизну этого мероприятия и жестокие морозы, стоявшие в то время на Украине.

- ◆ В Виннице проведены курсы по ф. к. для педагогов младшего концентратора. Окончили курсы из 58 чел. 56, которые уже приступили к самостоятельному проведению занятий по ф. к.
- ◆ В текущем году на первых двух курсах всех факультетов Пермского Университета введены обязательные занятия по физической культуре, для чего отводится 3 часа в неделю.
- ◆ Белоцерковским Окрисполкомом утверждено постановление ОСФК о введении в штат РИК'ов райинструкторов ф. к.
- ◆ В Новоград-Волынский проведены соревнования по пинг-понгу и ш/ш. Участвовало 80 чел.
- ◆ С большим подъемом прошли в Конотопе соревнования по пинг-понгу. Лучшими игроками оказались Ашенко, Юдович, Комаров и Гордон.
- ◆ На большом физкультурном вечере в ж. д. клубе при ст. Казатин успешно выступил по тяжелой атлетике рабочий депо Бондаревский, толкнувший правой 77,8 кг., левой 81,9 и двумя 122,8.
- ◆ Лыжники Конотопа в количестве 46 чел. организовали вылазки в сельские районы для проведения пропагандной работы по перевыборам в Советы. Посетили 9 районов, провели 31 беседу, 15 митингов, 4 доклада и 3 вечера самодеятельности.
- ◆ В Красном Луче проведены районные соревнования горняков по тяжелой атлетике. Первое место занял Анненский клуб, 2 — Снежнянка и 3 — Антрацит.
- ◆ Такие же районные соревнования были проведены в Чистяково. Победителем вышел коллектив кл. им. Буденного, 2 — им. Ленина и 3 — им. Сталина.
- ◆ Мариупольский ДФК почти не отапливается. Физкультурники даже во время занятий дрожат от холода. В местной профтехшколе вот уже второй год физкультуры нет.
- ◆ При У. Т. К. Днепропетровского ОСФК создана школьная секция. В ее задачи входит: разработка школьных программ, проведение школьных соревнований, контроль над работой по ф. к. в школах и т. п.
- ◆ Окотдел Союза сахарников в Черкассах провел краткосрочные курсы ф. к. для подготовки групповодов. Курсы были укомплектованы физкультурными 14 сахароводов.
- ◆ Железнодорожники ст. Бобринской совершили первую лыжную вылазку на село. Крестьяне с большим интересом знакомились с невиданными ранее лыжами.
- ◆ Глохнет работа в кружке ф. к. при ст. Ворожба. Правление клуба ф. к. не интересуется. Нет ни зала, ни летней площадки. Сумской ОСФК физкультурникам Ворожбы ничем не помогает.

- ◆ В Керчи 8 кружков ф. к. Работа их слаба вследствие недостатка квалифицированных инструкторов и зимних помещений. Лучший кружок при клубе „Красный Октябрь“.
- ◆ Единственная в Свердловске зимняя база ф. к. УОСПС, несмотря на взимаемую с кружков арендную плату, не пополняется спортивным инвентарем. Имеющийся инвентарь пришел уже в негодность.
- ◆ Успешно прошли в Томске соревнования по пинг-понгу. Участвовало в мужском одиночном разряде 105 чел., женском 31, в парном мужском 29 пар и смешанном 21 в командном, 4 команды.
- ◆ В Новосибирске зарегистрировано в этом году 30 хоккейных команд против 7, имевшихся в прошлом году. Лучшими является Рабис, Транспортники и Пишевики.
- ◆ В Перми при 25 — 30° морозе был проведен первый зимний профсоюзный праздник. Участвовало 300 чел. Первое место заняли Металлисты, 2 — Железнодорожники, 3 — Совработники.
- ◆ В Бузурлуке открыт врачебный кабинет ф. к. — У железнодорожников имеется 500 пар лыж. На постройку спортплощадки ОСПС отпустил 1.500 руб.
- ◆ В Сызрани через медосмотр прошло 90% физкультурников в округе-же всего лишь 40%. Союзы мало уделяют внимания кружкам. Строители, например, отчислили на ф. к. за полгода 25 р.
- ◆ В селе Батраки Средне-Волжского района союз Строителей всячески старается избавиться от кружка ф. к.
- ◆ Полтавским ОСФК проведено обширное совещание по ф. к., которое обсудило вопросы школьной работы и наметило ряд мероприятий к улучшению ее.
- ◆ Соревнования для новичков по борьбе и боксу в Ростове на Дону выиграны Пишевиками, за ними Металлисты и СТС. Участвовало 50 человек. Из боксеров выделился Кудрявцев.
- ◆ Большой физкультурный вечер устроили горняки Горловки. После доклада были розданы призы участникам вело-пробега Горловка — Харьков и проведена спорт-программа.
- ◆ На Омской ж. д. ощущается недостаток во врачах ф. к. Медосмотр почти не проводится. Дорздрав бездействует.
- ◆ Железнодорожники Томской дороги организовали грандиозную лыжную эстафету на 1.800 кил., которая продлится 1½ месяца.
- ◆ Физкультурники Барнаульских ж. д. мастерских все во власти футбола, даже зимой они не переходят на другие виды спорта, а играют в... футбол.

ФИЗКУЛЬТУРНЫЕ УХАБЫ

Наряду с большим ростом физкультуры в СССР у нас еще не мало недочетов, ошибок, случаев недопонимания, а то и враждебного отношения к вопросам физкультуры. Вскрыть неправильный уклон, нездоровые влияния, на умелое руководство, расшифровать физкультурных вредителей и все это на основе здоровой критики — вот задача каждого честного физкультурника, искренно желающего устранить все препятствия на пути развития Советской физкультуры.

Редакция

Тов. Петровский хотел бы иметь дойную корову

Когда на одном из заседаний культкомиссии Капустянского сахарного завода решался вопрос о распределении клубных комнат для кружков, один из физкультурников просил перевести кружок ф. к. из тесной в более просторную комнату. На это Пред-культкома т. Петровский Николай безапелляционно ответил: „спорткружок комнаты менять не будем, так как он нам ничего не дает и не ведет продуктивной работы“. Удивленный физкультурник спросил, в чем же должна выражаться продуктивность работы — последовал мудрый ответ: „Чаще давать платные вечера и заниматься легкой атлетикой“. До сего времени этот физкультурник не может понять: может ли быть кружок ФК дойной коровы по выкачке монеты для Культкомиссии и можно ли заниматься при 30° морозе легкой атлетикой, не имея ни манежа, ни специально оборудованного зала?

На этот вопрос полагаем ответит ВУК Сахарников как физкультурнику, так и т. Петровскому.

Забыты постановления Всесоюзного съезда профсоюзов

Быстро развивался кружок ф. к. при ст. Пятихатка Екатеринбургской дор. В 1928 году он успешно выступал в участковых соревнованиях, но... дальше на сцену выступило вечное „но“ в лице Правления Клуба. Результаты: комнаты для занятий нет, инвентаря по вине Правления клуба также нет — его расхитили. Просьбы о приобретении инвентаря и вообще о поддержке кружка, вызывают смех у членов Правления и в особенности у Завклубом т. Габита. Ни Местком, ни Комсомол не обращают внимания на такое „культурное“ отношение к одному из участков культурной работы.

Видно уже забыты всеми постановления съезда профсоюзов.

О „неувязках“ и плохом хозяйничаньи

Никак не „уважат“ между собой работу по ф. к. в Сумах ОСФК и ОСПС. А дело от этого разваливается. Положение на сегодняшний день совсем незавидное. На 50.000 населения имеется всего лишь одна спортплощадка, да и та не огорожена, без раздевалки и без водопровода. ОСФК и ОСПС плачут и жалуются, что нет средств на ее дооборудование, а в других случаях бросают деньги на ветер.

Истратили 1.000 рублей на тир, в который, из-за дороговизны пользования им никто не ходит, „потопили“ несколько тысяч рублей на водную станцию, которая, не успев открыться, затонула. Воспоминанием о „хозяйском“ расходовании денег осталась лишь вышка для прыжков, выглядывающая верхней своей частью из воды, да развалины лодок, через месяц пришедших в негодность (плохой материал).

Единственный в городе спорт-зал обслуживает 400 физкультурников из 8 кружков. В этом же зале два раза в неделю демонстрируют кино-фильмы, отчего в помещении сырость и грязь. Зимой проспали. Раскошелится ОСФК, купил 22 пары коньков и раздал их... женам инструкторов.

Профсоюзы ФК „не уважают“. Самые щедрые отчисляют на ФК от Культфонда 4% Металлисты, Сахарники 1%, другие еще меньше, остальные ничего.

Среди физкультурников растет хулиганство, никто с этим не борется, не говоря уже о воспитательной работе вообще.

Вместо физкультуры — „танцы до утра“

В Сельско-Хозяйственном Политехникуме в Белой Церкви физкультурой заниматься запрещают из боязни, что провалится пол зала. Однако это не мешает в том же зале довольно часто устраивать „танцы до утра“ и оказывается пол выдерживает лошадиный топот восьмидесяти ног.

Так администрация Политехникума заботится о физическом оздоровлении. Конечно, салонные танцы куда приличнее „голой“ физкультуры.

Пьяный инструктор и негодный спорт-инвентарь

В кружке строителей в Челябинске наблюдается ряд ненормальных явлений: инструктор, например, являясь на урок пьяным, не вполне прилично относится к девушкам, бюро мер не принимает, потому что члены бюро находятся под влиянием пред-бюро, который иногда и сам выпивает в компании с инструктором. Имеет место увлечение выступлениями. Наблюдается, как со стороны инструктора, так и со стороны кружковцев „чемпионов“ пренебрежительное отношение к рядовым физкультурникам. Закупили клюшки и на первых же тренировках восемь палок было сломано. Приобрели коньки, и после месячного употребления большинство из них пришло в негодность.

За рубежом

РАБОЧИЙ СПОРТ

Германское рабочее спортивное движение и реформисты

Германские реформисты продолжают вести изо дня в день свою раскольническую работу. Для этого они пользуются каждым удобным случаем. Внимание их особенно обращено на всякие выборы и выступления неугодных им лиц, которых они стремятся немедленно исключить или как-либо дискредитировать.

Так солидарность магдебургской оппозиции с исключенными ферейнами Берлина дала реформистам основания для жестокой травли руководящих товарищей из магдебургского рабочего спортивного ферейна „Фихте“.

Путем усиленной фракционной работы социал-демократам удалось создать свое большинство на последнем общем собрании магдебургского „Фихте“. Выступавшие от оппозиции два товарища изложили истинные причины политики раскола, проводимой реформистами. Никто не смог опровергнуть их. Однако, реформистам все же удалось натравить на них нескольких юношей, которые внесли предложение исключить обоих оппозиционеров. Это предложение было принято 50 голосами против 30. Такой результат голосования не вполне удовлетворил реформистов, т. к. они рассчитывали собрать большее количество голосов. Но все же цель реформистов была достигнута: в результате исключения двух оппозиционеров лучшие из товарищей, занимавшие в ферейне различные выборные должности, отказались от своей работы.

Футбольный съезд 6 округа рабочего спортивно-гимнастического союза избрал руководителем окружной футбольной секции т. Тильманса, который уже много лет работает по линии рабочего движения. Однако, сочувствие Тильманса оппозиции заставило реформистов принять все меры для того, чтобы дискредитировать его в глазах широких масс рабочих спортсменов. Найти причины для его исключения было невозможно. Поэтому на конференции районных представителей было постановлено запретить ему в продолжение одного года занимать ответственные должности.

Международное единство рабочего спорта

В Монтевидео (Уругвай) состоялся пленум директивного совета Красной Спортивной Федерации, на котором был заслушан доклад делегации, участвовавшей в IV Конгрессе КСИ, а также доклад делегации, бывшей на Спартакиаде. На пленум были приглашены представители всех клубов.

Кроме того в клубе „7-го Ноября“ состоялась конференция, посвященная вопросу о жизни в СССР. Уже задолго до начала конференции зал был переполнен рабочими спортсменами, пришедшими послушать доклад тов. Варела, бывшего секретарем делегации на Спартакиаде. По окончании доклада, выслушанного с громадным вниманием и интересом, докладчику был задан ряд вопросов. Успех конференции вызвал предложение устраивать такие конференции и в других клубах, приглашая на них, в качестве докладчиков товарищей, побывавших в СССР.

Буржуазия и рабочий спорт

В Соединенных Штатах начал выходить первый американский рабочий спортивный журнал „Уоркерс Спортс“. В первом номере много уделено места отношению буржуазии к развитию спорта в рабочих массах (фабрично-заводской спорт) и о взаимоотношениях буржуазных „общественных“ организаций и клубов рабочего спортивного союза.

В Америке одной из самых распространенных игр в закрытых помещениях является баскетбол. Гимнастические залы школ, церквей и общественных организаций переполнены сотнями тысяч баскетболистов из рабочего молодняка. Большинство из них являются членами той или другой баскетбольной лиги, находящейся под руководством предпринимателей. Оплачивая руко-

дителей этих организаций, капиталисты через них влияют на эту рабочую молодежь.

Но есть и другие массы рабочей молодежи, не объединенные спортклубами, которые без всякого руководства играют в баскетбол в залах для собраний. Городские чиновники в угоду капиталистам стараются не допустить эту молодежь к занятиям по играм. Не одна тысяча рабочей молодежи не имеет возможности пользоваться прекрасными гимнастическими залами, построенными городскими управлениями для общественного пользования, т. к. плата за пользование ими слишком высока. Кроме того, им пришлось бы заниматься в этих залах совместно с людьми, принадлежащими к другому классу и проникнутыми буржуазной идеологией.

Рабочий спортивный союз, идя навстречу рабочей молодежи, уделяет баскетболу особое внимание. В настоящее время организованы баскетбольные лиги для женской и мужской молодежи в Детройте, Чикаго, Питсбурге и Нью-Йорке. Большая часть этих лиг проводит свои игры в рабочих домах. Только, как исключение, после борьбы с городскими властями, удалось получить право на игру в общественных школах. Перед рабочим спортивным союзом стоит задача создания еще большего количества баскетбольных лиг. Предполагается, что посредством баскетбольных лиг удастся связаться с другими рабочими спортивными организациями и втянуть их в Рабочий Спортивный Союз. Одновременно нужно вести энергичную борьбу за свободное пользование всеми общественными гимнастическими залами. В этой борьбе нужно организовать всех членов и заручиться поддержкой всех организаций рабочего класса, включая тред'юнионы.

Советские конькобежцы в Норвегии

23 и 24 февраля в Осло были проведены рабочие первенства мира по скоростному бегу на коньках. СССР прислал на эти соревнования команду из 6 человек. По всей Норвегии наши спортсмены встречали теплый и радужный прием. Социал-демократы из правления финского рабочего спортивного союза не только разрешили финским конькобежцам принять участие в рабочем первенстве мира.

На 500 метр: 1) Г. Энгнестанген (Н) — 44,6; 2) В. Калинин — 44,7; 3) Я. Мельников — 44,9; 4) Н. Вялов — 45,9; 5) Е. Андерсон (Ш) — 46,4; 6) Г. Кушин — 46,6; 7) Т. Ольсен (Н) — 47,5; 8) Г. Линд (Н) — 48,0; 9) Э. Иогансен (Н) — 48,1; 10) К. Михеев — 48,2.

На 1.500 метр: 1) Я. Мельников — 2:24,3; 2) Г. Энгнестанген — 2:26,4; 3) В. Калинин — 2:26,5; 4) Г. Кушин — 2:27,4; 5) Н. Вялов — 2:28,8; 6) С. Лобков — 2:32,5; 7) К. Михеев — 2:32,6; 8) Э. Андерсон — 2:34,1; 9) Э. Иогансен — 2:36,7; 10) Ганс Т. Гансен — 2:37,5 с.

На 5.000 метр: 1) Я. Мельников — 8:37; 2) К. Михеев — 8:41; 3) Г. Кушин — 8:43; 5) Н. Вялов — 8:54,2; 5) С. Лобков — 9:02,2; 6) В. Калинин — 9:03,2 с; 7) Г. Энгнестанген — 9:07; 8) Г. Линд — 9:07; 9) Э. Иогансен — 9:08,2; 10) Ганс Т. Гансен — 9:15,1.

На 10.000 метр: Я. Мельников — 17:48,5; 2) Г. Кушин — 18:02; 3) К. Михеев — 18:07,6; 4) С. Лобков — 18:27,2; 5) Н. Вялов — 18:28,1; 6) В. Калинин — 18:49,2; 7) Линд — 18:56; 8) Г. Энгнестанген — 18:58; 9) Т. Ольсен — 19:11; 10) Э. Андерсон — 19:24,5.

Общий результат (по норвежской системе оценки): 1) Я. Мельников 395.2280 пунктов; 2) Г. Кушин — 387.1371 п.; 3) В. Калинин — 384.0836 п.; 4) Н. Вялов — 383.766 п.; 5) Г. Энгнестанген 382.9961 п.; 6) К. Михеев — 380.5227 п.; 7) Э. Андерсон — 370.2689 п.; 8) Г. Линд — 366.7404 п.; 9) Т. Ольсен — 366.1334 п.; 10) Э. Иогансен — 365.6336 п.

Следующее выступление наших конькобежцев состоялось 2-го и 3-го марта в Драморе. В первый день были разыграны 500 и 3000 метр, во второй — 1.500 и 5.000 метр.

Пирамида чехословацкого рабочего спортивного кружка

500 метр.: 1) Энгнестанген — 44,1; 2) Калинин — 44,5; 3) Мельников — 45,1; 4) Вялов — 45,4; 5) Лобков — 45,5; 6) Кушин — 46,8.
 3.000 метр.: 1) Михеев — 5:03; 2) Мельников — 5:04; 3) Лобков — 5:08; 4) Кушин — 5:09,4.
 1.500 метр.: 1) и 2) Мельников и Калинин по 2:26,1; 3) Энгнестанген — 2:26,4; 4) Лобков — 2:27; 5) Кушин — 2:28; 6) Михеев — 2:29,1.
 5.000 метр.: 1) Мельников — 8:35,2; 2) Михеев — 8:37,7; 3) Кушин — 8:52,1; 4) Лобков — 8:53; 5) Энгнестанген — 8:59,2; 6) Калинин — 9:12.
 Кроме рабочего первенства мира в Осло были проведены еще однитоваришеские состязания в противовес проводившимся там же буржуазным:
 Результаты их:
 500 метр.: 1) Энгнестанген — 43,7; 2) Мельников — 44,0;

3) Калинин 44,7; 4) Вялов — 44,8; 5) Лобков — 45,1; 6) Кушин — 46,0; 7) Михеев — 47,1.
 1.000 метр.: 1) Мельников — 1:32; 2) Энгнестанген — 1:32,7; 3) Калинин — 1:34,0; 4) Вялов — 1:34,1.
 В командном беге на 3.000 метр. команда СССР в составе Кушина, Лобкова и Михеева показала исключительное время — 4:49; команда Норвегии (Линд, Ольсен, Педерсен) — 5:08,0; вторая команда Норвегии — 5:09,0.
 Несмотря на участие таких величин, как Баллангруд и Эвенсен, результаты проведенных в том же Осло буржуазных состязаний оказались хуже:
 500 метр.: Нюгрэн — 43,9; Баллангруд — 44,2; Эвенсен — 44,5.
 1.000 метр.: Эвенсен — 1:33,3; Нюгрэн — 1:36,2.
 5.000 метр.: Баллангруд — 8:40,8.

БУРЖУАЗНЫЙ СПОРТ

Выставка по водному спорту в Потсдамском Воздухоплавательном Дворце. Аппарат, позволяющий при гребле на байдарке использовать не только силу рук, но и ног (Германия)

Мировые рекорды по скоростному бегу на коньках

500 метров: Тунберг (Финляндия) 42,8 с. (19 января 1929 года в Давосе).
 1.000 метров: Оскар Матисен (Норвегия) 1:31,8 с. (31 января 1909 г. в Давосе).
 1.500 метров: Оскар Матисен (Норвегия) 2:17,4 с. (18 января 1914 года в Давосе).
 5.000 метров: Иван Баллангруд (Норвегия) 8:24,2 с. (19 января 1928 года в Давосе).
 10.000 метров: Арманд Карлсен (Норвегия) 17:17,4 с. (5 февраля 1928 г. в Давосе).
 Часовой бег — 32370 метров: Де-Конинг (Голландия, 29 февраля 1928 года в Давосе).

Мировые рекорды по поднятию тяжестей

Вырывание правой рукой

Тяжелый вес: Г. Ригуло (Франция) 101 кило; Полутяжелый вес: Г. Кадин (Франция) 90 кило; Средний вес: Х. Хаас (Австрия) 88 кило; Легкий вес: Х. Хаас (Австрия) 83 кило; Легчайший вес: А. Штадлер (Австрия) 75 кило.

Вырывание левой рукой

Тяжелый вес: Лухар (Эстония) — 90 кило; Полутяжелый вес: Тржебиатовски (Германия) 82,5 кило; Средний вес: К. Хелфингер (Австрия) 85 кило; Легкий вес: Арну (Франция) 75 кило; Легчайший вес: Швейгер (Германия) — 70 кило.

Вырывание двумя руками

Тяжелый вес: Ригуло (Франция) 126,5 кило; Полутяжелый вес: Носсейр (Египет) 115 кило; Средний вес: Циннер (Германия) 107 кило; Легкий вес: Арну (Франция) 103 кило; Легчайший вес: Габетти (Италия) — 90 кило.

Толчок правой рукой

Тяжелый вес: Ф. Хюненбергер (Швейцария) — 113,5 кило; Полутяжелый вес: Ф. Хюненбергер (Швейцария) — 107,5 кило; Средний вес: Х. Хаас (Австрия) — 112,5 кило; Легкий вес: Х. Хаас (Австрия) — 107,5 к.; Легчайший вес: В. Розинек (Австрия) 92,5 к.

Толчок левой рукой

Тяжелый вес: Х. Геслер (Германия) — 101 кило; Полутяжелый вес: Дюссоль (Франция) — 95 кило; Средний вес: Л. Тресиф (Австрия) — 97,5 кило; Легкий вес: Я. Ягненуд (Швейцария) — 92,5 кило; Легчайший вес: В. Розинек (Австрия) — 84 кило.

Толчок двумя руками

Тяжелый вес: Ригуло (Франция) 161,5 кило; Полутяжелый вес: Носсейр (Египет) — 148 кило; Средний вес: К. Хипфингер (Австрия) — 142,5 кило; Легкий вес: Х. Хаас (Австрия) — 135 кило; Легчайший вес: А. Штадлер (Австрия) — 120 кило.

Выжимание двумя руками

Тяжелый вес: Р. Шимберг (Австрия) — 128 кило; Полутяжелый вес: Псеника (Чехо-Словакия) — 111 кило; Средний вес: Галимберти (Италия) — 105 кило; Легкий вес: Вельперт (Германия) — 100 кило; Легчайший вес: Гонца (Италия) и Вельперт (Германия) по 92,5 кило.

Календарь игр по теннису на кубок Девиса

В первом кругу европейской зоны играют: Австрия — Дания; Бельгия — Румыния; Греция — Югославия; Норвегия — Венгрия; Монако — Швейцария; Финляндия — Египет; Голландия — Португалия.

По жеребьевке сразу во втором кругу будут играть: Испания — Германия; Ирландия — Италия; Швеция — Южная Африка; Англия — Польша.

Момент парного катания

В первом кругу американской зоны играют: Канада — Соединенные Штаты; Мексика и Куба начинают играть со второго круга, а Япония с третьего.

Франция, как победительница последнего розыгрыша, будет играть сразу в финале.

Новый мировой рекорд

Новый мировой рекорд в беге на коньках на 1.000 метров поставил норвежец, чемпион Европы, Баллангруд, пробежав эту дистанцию в Прондгейме в 1:31,5 сек. Сделавший ту же попытку Ральф Ларсен показал 1:31,8 сек., повторив старый рекорд Матисена.

При Высшем Совете Физической Культуры организовано Консультационное Бюро Спортивных Сооружений. Организации, желающие получить советы по устройству площадок, спортзал, трибун, стадионов и др. сооружений, связанных с физкультуростроительством, могут обращаться по адресу: ВСФК Украины.

ВСЕУКРАИНСКИЙ СОЮЗ КООПЕРАТИВНО-ПРОМЫСЛОВЫХ ТОВАРИЩЕСТВ ТРУДОВЫХ РЫБАКОВ „РЫБАКСПИЛКА“

обслуживает 11.000 рыбацких хозяйств, объединенных в 105 т-ств, находящихся на Азовско-Черноморском побережье и реках Украины: Днепра, Буга и Днестра. Производятся операции по снабжению рыбацества различного рода ловечим снаряжением и сбыту их продукции свежем и в переработанном виде, по договорам с Государств. учреждениями, Потребительской, Транспортной и Рабочей Кооперацией.

Правление находится в г. Харькове, ул. Свободной Академии, № 6/8.

ЗАГОТОВИТЕЛЬНЫЕ ПУНКТЫ: в Мариуполе, Одессе, Николаеве, Херсоне, Киеве, Днепропетровске, Запорожье и Шепетовке.

ДО ВІДОМА
всіх кооперативних,
державних організа-
цій та установ спові-
щаємо, що:

АКЦІЙНЕ Т-ВО КАПІТАЛЬНИХ
ТОРГОВЕЛЬНИХ СПОРУДЖЕНЬ

„ЕЛЕКТРОХЛІБ“

за постановою НКТоргу
УСРР з 28 грудня 1928 р.
ПЕРЕЙМЕНОВАНО У

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ
АКЦІЙНЕ БУДІВЕЛЬНЕ Т-ВО
КАПІТАЛЬНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ
ТА ПРОМИСЛОВИХ СПОРУДЖЕНЬ

Т-ВО

„Укрторгбуд“
БУДУЄ
ТА
УСТАТКОВУЄ:

хлібозаводи, фабрики-
кухні, беконні фабри-
ки, маслозаводи, пта-
хо-яєчні комбінати,
холодильники, елева-
тори, склепи, овоcho-
сховища, плодосушіл-
ки, крамниці, універ-
маги, криті ринки та
інші торговельні при-
міщення.

Правління „Укрторгбуду“
мешкає в м. Харкові, вул.
Свердлова № 31.

ПРАВЛІННЯ

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ
ПО ПРОЕКТИРОВАНИЮ ШАХТНОГО СТРОИТЕЛЬ-
СТВА В КАМЕННОУГОЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

„ГИПРОШАХТ“

Уставный капитал 400.000 руб.

ПРОЕКТИРУЕТ: НОВОЕ ШАХТНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО
В КАМЕННОУГОЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ, А ТАК-
ЖЕ СОСТАВЛЯЕТ ПРОЕКТЫ РАСШИРЕНИЯ И РЕКОН-
СТРУКЦИИ СУЩЕСТВУЮЩИХ ШАХТ (ШТОЛЕН)

Для осуществления указанных целей „ГИПРО-
ШАХТ“ имеет право принимать на себя:

а) разработку вопросов о наиболее выгодных типах
сооружений, о системе вскрытия, о границах участков
для шахт и пр.;

б) составление схематических проектов шахтного строи-
тельства с определением предварительной сметной стои-
мости полного объема работ, себестоимости продукции
и других экономических факторов и составление „соот-
ветствующих пояснительных записок“;

в) составление детальных проектов сооружений в раз-
витие схематических проектов, а также смет и рабочих
чертежей;

г) разработку типовых проектов и стандартов шахтных
сооружений, подбор и систематизацию печатных и иных
материалов советской и иностранной литературы по во-
просам проектирования шахтного строительства и подсоб-
ных сооружений;

д) консультацию и экспертизу по вопросам оператив-
ного выполнения сооружений каменноугольных предпри-
ятий, практического применения запроектированных новых
способов отдельных процессов производства;

е) рассмотрение и оценку, в порядке технической экспе-
ртизы, проектов новых рудников и реконструкции суще-
ствующих, исполняемых другими предприятиями и учре-
ждениями Союза ССР и иностранными фирмами;

ж) организацию опытов, в связи с проектированием
новых способов производства.

Адрес для писем — Харьков, пл. Тевелева, 28, „ГИПРОШАХТ“

Адрес для телеграмм — Х а р ь к о в, „ Г И П Р О Ш А Х Т “
ОТДЕЛЕНИЯ В ДНЕПРОПЕТРОВСКЕ И ЛЕНИНГРАДЕ

ХАРЬКОВСКОЕ

ПРОМЫСЛОВО-КООПЕРАТИВНОЕ

Т-ВО

„Укрпромстрой“
ПРАВЛЕНИЕ:
Харьков,
Старый пассаж, 34

ПРОИЗВОДСТВА:

КРАСОЧНОЕ:

краски сухие, масляные
и эмалированные

ВОЙЛОЧНОЕ:

войлок, джут

ПУГОВИЧНОЕ:

пуговицы метал., перла-
мутровые, рогов. и мастик.

ШТАМПОВАЛЬНОЕ:

коврики из кожи, метал.,
галантерейные товары

МРАМОРИНОЕ:

доски для электропромыш.,
мраморная крошка

ГРЕБЕШЕЧНОЕ:

гребни металлические

ИГРУШЕЧНОЕ:

изделия из папье-маше,
игр. мягкие, металличе.

БАГЕТ:

рамы, маркизы разных от-
тенков — краси., птичьего,
дубового и т. д.

ПОКУПКА И ПРОДАЖА:

разного недвижимого иму-
щества, станков, машин
и частей к ним от обору-
дования и производства

С Б О Р:

разного лома черных и
цветных металлов, тряпья,
локута, бутылок, рогов,
мешковины, ветоширазной,
бумажных отходов, кожноб-
резков, спец-одежды и пр.

СКЛАДЫ:

№ 1 — Нацарская, № 25
№ 2 — пл. И. Маркса, № 15

УКРАИНСКИЙ ТУБЕРКУЛЕЗНЫЙ ИНСТИТУТ основан в 1922 году

По заданиям НКЗ он представляет собою на-
учно-практическое учреждение, занимающееся
вопросами лечебно-медицинского характера и
всесторонней разработкой проблемы туберку-
леза и борьбы с ним. Туберкулезный Институт
в сфере этих вопросов является научным кон-
сультативным органом НКЗ

В задачи Института входит также педагог. деятель-
ность. Институт является кафедрой и клиникой по ТБС
для студентов 5-го курса Медицинского Факультета.
При Институте организуются курсы по ТБС для участ-
ковых и санитарных врачей, командируемых в Инсти-
тут по усовершенствованию врачей, а также специаль-
ные курсы по переобучению врачей - фтизиатров

Санитарно-просветительная деятельность так-
же подлещит Институту через его отделение
Социальной Патологии и Профилактики
Институтом изданы 2 сборника „Туберкулез
в городе и на селе“ и выпущен ряд работ
по различным вопросам, напечатанных в рус-
ской и иностранной прессе

Главный врач Института ЕФРЕМОВА

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО РУДМЕТАЛТОРГ ТОРГПРОМБЮРО

Контора — площадь Розы Люксембург № 7, телефон 26-19.
Техмагзин № 1 — площадь Розы Люксембург № 7, телефон 41-48.
Техмагзин № 2 — улица Свободной Академии № 41.
Центральная Техбаза — Грековская ул. № 25. Сев.-Дон. левада, тел. 24-75.

ПОКУПАЕТ И ПРОДАЕТ:
НЕЛИКВИДЫ и избытки Трестов. **ЖЕЛЕЗО** сортовое и листовое, балки и рельсы.
СТАЛЬ простую и инструментальную, русских и зарубежных марок. **ТРУБЫ РАЗНЫЕ** и части к ним.
Инструментарий, болто-гвоздильные товары, цветные металлы и изделия из них, электроматериалы и другие подсобные материалы различных отраслей промышленности.

СИЛОВЫЕ УСТАНОВКИ:
Паровые машины и котлы, локомобили, двигатели внутреннего сгорания, электро-моторы, а также всевозможное оборудование металл-обрабатывающей промышленности.

ПРОДАЖА производится по ценам значительно ниже рыночных и на льготных условиях расчета.
Кроме того **РУДМЕТАЛТОРГ** (Ломовый отдел, тел. № 56-05) **ПОКУПАЕТ ЛОМ:** железа, чугуна и цветных металлов **В ЛЮБОМ КОЛИЧЕСТВЕ.**

ВСЕСОЮЗНЫЙ ХИМИЧЕСКИЙ СИНДИКАТ

Правление — Москва, Центр — Мясницкая улица № 51.
Всеукраинская Контора — Харьков, дом Госпромышленности.
Отделения: Ленинград, Киев, Саратов, Ростов н/Дону, Н.-Новгород, Н.-Сибирск, Свердловск, Минск и Воронеж.

ПРЕДЛАГАЕТ ОПТОМ

государственным, кооперативным предприятиям и учреждениям
следующие химфабрикаты производства объединяемых Трестов.

Для повышения урожая:

Удобрители фосфорные: суперфосфат, фосфористую муку. Удобрители азотные: сульфат аммония.

Средства для борьбы с вредителями:

Медный и железный купоросы: для протравливания семян. Почвы для борьбы с личинкой мраморного хруща.
Формалин: для протравливания семян. Серо-углеродную фракцию: для борьбы с сусликами и амбарными вредителями.
Хлористый барий: для борьбы с гусеницами садов и свекловицы. Хлорпикрин: для борьбы с сусликами и амбарными вредителями.
Парадихлорбензол: для протравливания песчаной Карболинеум: для борьбы против червяка в садах.

Для широкого применения в сельском хозяйстве:

Хлорная известь: для отбеливания льняных и бумажных тканей, пряжи и ниток. Креолин: для лечения лошадей, овец и проч. скота.
Фенол: для мойки шерсти. Карболка черная для обеззараживания мусорных ям, гниющих отбросов и проч.

Для снабжения промышленности, кооперации и госторговли:

Товары основной химии: кислоты, сода, сернистый натр, нашатырь, бура, борная кислота, хромпик и другие. а также все тертые сухие и анилиновые краски.
Лаки и краски: белила свинцовые и цинковые, сурик, Товары лесохимические: уксусная эссенция, скипидар, канифоль, деготь, древесная смола и др.
мумия, охра, разн. лаки масл., спиртовые, политура, Товары костеобрабатывающей химии: костяной клей, глицерин, желатин и др.

ЮЖНЫЙ МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫЙ ТРЕСТ

ПРАВЛЕНИЕ: г. Харьков, дом Госпромышленности.

Телефоны:	Городские		Автомат. через Коммутат. ДП	Телефоны:	Городские		Автомат. через Коммутат. ДП
	Городские	Автомат. через Коммутат. ДП			Городские	Автомат. через Коммутат. ДП	
Предправления — ДОЦЕНКО И. С.	28-14	530	Фин. П/Отдел — МАНУСОВ В. А.	52-58	135		
Зам. Предправления — ФЕДОРОВ Г.	25-74	268	Главн. Бухгалтер — НЕФЕДОВ Н. И.	—	374		
Зав. П/Отд. Заказов — ЭПШТЕЙН И. А.	—	469	Общий телефон	—	537		

Контора в Москве, ул. 1-го Мая, 15. Уполномоченный в Ленинграде, ул. Герцена, 55.

Объединяет заводы:

1. Харьковский паровозостроит. завод им. Коминтерна — г. Харьков.
2. Луганский паровозостр. завод им. Октябрь. Революции — г. Луганск.
3. Лекально-инструм. завод им. Лобанова — г. Харьков, ул. Котлова, 105.
4. Горьковский сталелитейный и механический завод им. т. Ворошилова — Дружковна, Артем. окр.
5. Луганский чугуно-литейный завод — П/Отд. Успенско-Козловское.
6. Таганрогский инструментально-механический завод — г. Таганрог.
7. Таганрогский котельн. завод им. Красный Котельщик — г. Таганрог.
8. Николаевские объединенные судостроительные заводы им. Андреев — г. Николаев.

ПРОИЗВОДИТ:

Паровозы пассажирские и товарные, вагоны товарные и запасные части к ним, суда морские и речные, тракторы сельскохозяйственные, дизели судовые и стационарные разных мощностей. О Котлы паровые лавкашиские, водотрубные системы, ГРП и Вальков, пламя мельничные и прокатные, вагонетки, литье стальное, чугунное и поковку разную с обработкой и др. изделия.

ПРАВЛЕНИЕ.

ОБ'ЯВА

ОРЕНДНЕ УПРАВЛІННЯ ХАРКІВСЬКОГО КОМГОСПУ

цим сповіщає Пр-вління Житлокоопів у м. Харкові, що за новою квартирплатою по м. Харкову, згідно з обов'язковою постановою Харківської Міської ради з 30-го листопада 1928 р., п. 29, для непрацюючих осіб підвищення квартирплати передбачено з 1-го серпня 1927 року.

Оскільки непрацюючий елемент виселено лише в 1928 році Правління Житлокоопів повинні порушити перед судом позови про стягнення ріжницї поміж новою й старою квартирплатою до дня виселення, та про кошти, одержані в наслідок позову, сповістити Орендне Управління Комгоспу в місячний термін.

Орендне Управління
Харківського Комгоспу

ВІДОЗВА

Незабаром на Україні провадитиметься весняна кампанія в справі громадського дереворозведення в порядку „Тижня лісу“.

Підчас цієї кампанії робітники та селяни братимуть участь в обсаджуванні деревами вулиць, садиб, шляхів, будівель, в штучному залісненні пісків та ярів й таке інше, чим і сприятимуть збільшенню площі зелених насаджень, в яких відчувається недостача в значній частині нашої Республіки.

Робота в справі дереворозведення провадитиметься за певним планом, що складено ОЗВ та за технічним керівництвом тих установ та об'єднань, які організували ті чи інші роботи; загальне об'єднання в окрузі роботами „Тижня лісу“ буде зосереджено в округовій комісії „Тижня лісу“. Ця комісія допомагатиме успіху проведення в життя справи дереворозведення шляхом притягнення до участі в ній різних установ та відпуску безплатно посадкового матеріалу.

Отже і молоді належить взяти на себе ініціативу забезпечити успіх кампанії „Тижня лісу“ по тих містах та селах, де вони містяться. Для цього їм слід, в погодженні з місцевими комісіями „Тижня лісу“ взяти безпосередньо трудову участь в цих роботах, чим й допомогти реально навколишній людині в цій справі.

Всеукраїнське лісове Управління закликає молодь взяти жваву участь у весняній кампанії „Тижня лісу“.

Сприяйте поширенню площі зелених насаджень, які поліпшать умови життя!

Беріть участь в засаджуванні лісом земель, в обсадженні деревами будівель, садів, шляхів і таке інше підчас „Тижня лісу“!

Звертайтеся завчасно за всіма технічними вказівками в справі дереворозведення до райлісоводів, лісомеліораторів, лісничих, агрономів або ОЛУ та ОЗВ, де працюватиме комісія „Тижня лісу“!

Не гайте весняного сезону садження дерев!

В У П Л

ОБ'ЯВА

ВСЕУКРАЇНСЬКА КОНТОРА

„В З О К“

м Харків, майдан Тевелева, 20

Доводить до відома всіх установ та пожежних організацій, що на її складах є достатній вибір

пожреманенту:

ВОГНЕГАСІВ, ЗАРЯДІВ ДО НИХ, ПОЖМАШИН, ПОЖМАТУРИ, ГІДРОПУЛЬТІВ, РЯТУНКОВИХ ТА ЗАПОБІЖНИХ ПРИЛАДІВ, ПРИЛАДІВ ОСВІЛЕННЯ ТА СИГНАЛЬНИХ, ЛОМОВОГО СТРУМЕНТУ ІНШОГО ПОЖПРИЛАДДЯ.

ЦІНИ ПОЗА КОНКУРЕНЦІЄЮ.

УКРАЇНСЬКЕ АКЦІЙНЕ

Філармон. т-во

„УКРФІЛ“

ВІДКРИЛО

в м Харкові по вул.
1-го травня Ч. 5/6

КРАМНИЦЮ
МУЗИЧНИХ
СТРУМЕНТІВ

ТА ПРИЛАДІВ
ДО НИХ, ПЕРЕ-
ВАЖНО ВЛАС-
НОГО ВИРОБ-
НИЦТВА

КАЖДЫЙ КРЕСТЬЯНИН У СЕБЯ В СЕЛЕ МОЖЕТ КУПИТЬ И ПРОДАТЬ ОБЛИГАЦИИ ГОСЗАЙМОВ, ПОЛУЧИТЬ: ДЕНЬГИ ПО СРОЧНЫМ КУПОНАМ, ВЫИГРЫШИ ПО ОБЛИГАЦИЯМ, ВСЯКИЕ СПРАВКИ ПО ЗАЙМАМ И ВЫИГРЫШАМ. ВСЕ ЭТИ ОПЕРАЦИИ ПРОИЗВОДЯТ ПО ПОРУЧЕНИЮ ГОСУДАРСТВЕННОГО БАНКА СЕЛЬБАНКИ, КРЕДИТСОЮЗЫ И СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЕ КРЕДИТНЫЕ ТОВАРИЩЕСТВА

ВСЕ ДЛЯ ЛЕТНИХ ВИДОВ СПОРТА

ВСЕУКРАИНСКОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

„ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА“

Основной капитал 100.000 руб.

Учредители: ВСФК, НАРКОМЗДРАВ, НАРКОМПРОС

БОЛЬШОЙ ВЫБОР ЛЕТНЕГО СПОРТИВНОГО ИНВЕНТАРЯ

Оборудование гимнастических и тяжелоатлетических зал,
корректирующих и антропометрических кабинетов

Клубные игры

ИМЕЕТСЯ ЗАГРАНИЧНЫЙ СПОРТИВНО-ТЕХНИЧЕСКИЙ ИНВЕНТАРЬ

Точность и правильность спортивного инвентаря находится под наблюдением
ВСЕУКРАИНСКОГО СПОРТИВНО-ТЕХНИЧЕСКОГО КОМИТЕТА

ЦЕНЫ НА ВСЕ ТОВАРЫ СНИЖЕНЫ
ОРГАНИЗАЦИЯМ СКИДКА

ПРИ КОЛЛЕКТИВНОЙ ЗАКУПКЕ ШИРОКИЙ КРЕДИТ

АКЦИОНЕРЫ ПОЛЬЗУЮТСЯ СЛЕДУЮЩИМИ ЛЬГОТАМИ:

- 1) снабжением в первую очередь дефицитными товарами; 2) отпуском товаров в кредит; 3) снабжением импортным товаром; 4) дополнительной скидкой.

БОЛЬШОЙ ВЫБОР ЛИТЕРАТУРЫ ПО ВСЕМ ВОПРОСАМ ФИЗКУЛЬТУРЫ

НА СКЛАДЕ ВСЕГДА НОВИНКИ!!!

1. Мюллер. — „Ежедневная гимнастика, самомассаж и дыхательные упражнения“ . . . . . — 80 к.	5. Сборник — „ФК среди студенчества“ . . . . . 2 р. —
2. Д-р О. Недригайлова. — „Телосложение и спорт“ . . . . . 1 р. 20 к.	6. Шур. — „Единый строй в школе и клубе“ . . . . . — 15 к.
3. Ордин и Тир. — „Гандбол“ (2-е дополнен. и исправл. издание) 1 р. 10 к.	8. А. Буденко. — V-річчя рад. ФК — 25 к.
4. Сысоев. — „Баскетбол“ . . . . . 1 р. 20 к.	9. За фізкультурне будівництво . . . . . — 25 к.
	10. Шабанов. — „Спорт и сердце“ . . . . . — 55 к.

ВЫШЛИ ИЗ ПЕЧАТИ:

1. Д-р В. Блях. — „Индивидуальная гимнастика“ (2-е дополнен. и исправл. издание) . . . . . 50 к.	4. Д-р Паже. — „24 упражнения для ребенка“ . . . . . 20 к.
2. Д-р В. Блях. — „Индивидуальная гимнастика для женщин“ (2-е издание) . . . . . 85 к.	5. Демени. — „Механика движений“ (2-е изд.) . . . . . 1 р. —
3. В. Костюк. — „Вольные движ. для школьн.“ . . . . . 85 к.	6. Павлов. — „Подвижные игры зимой“ 50 к.
	7. Цуккер. — „ФК и половой вопрос“ 25 к.

Заказы как на спортивный инвентарь, так и на литературу, выполняются в 3-хдневный срок со дня получения

ЗАКАЗЫ ВЫСЛАЮТСЯ ПО ПОЛУЧЕНИИ ПОЛНОЙ СТОИМОСТИ
ИЛИ НАЛОЖЕННЫМ ПЛАТЕЖОМ ПО ПОЛУЧЕНИИ 25% ЗАДАТКА

Заказы направляйте по адресу:

ТАЛОН № 3
на право участия в розыгрыше ВФК в 1929 г.

1. Харьков, ВУЦИК, Акционерное Общество „Физическая Культура“.
2. Москва, Кузнецкий мост, 5/21, Отделение Издательства „Пролетарий“ (только на литературу).
3. Киев, ул. Свердлова, № 3. Отдел. Акц. О-ва „Физкультура“.
4. Сталин, 2-я лин., Базарн. пл., 193. Отдел. Акц. О-ва „Физкультура“.

ПРЕЙС-КУРАНТЫ ВЫСЛАЮТСЯ ПО ПЕРВОМУ ТРЕБОВАНИЮ БЕСПЛАТНО

С О Б С Т В Е Н Н Ы Е С П О Р Т И В Н Ы Е М А С Т Е Р С К И Е

В С Е Д Л Я Ф И З К У Л Ь Т У Р Ы

Річник сільськогосподарської Колгоспу

1929

4

на 1929 р. ПРОДОВЖУЄМО ПЕРЕДПЛАТУ на 1929 р.

НА ЩОМІСЯЧНИЙ ОЗДОБЛЕННИЙ
ІЛЮСТРАЦІЯМИ НАУКОВО-ПОПУ-
ЛЯРНИЙ І СПОРТИВНИЙ ЖУРНАЛ

ВІСНИК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Між передплатників „ВФК“ в 1929 році
БУДЕ РОЗИГРАНО 100 виграшів
із тому числі: 1 велосипед, різний спорт-
інвентар, бібліотека то-що

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Журнал без додатків:	Журнал із додатками:
на 1 рік . . . . . 4 крб. 50 к.	на рік . . . . . 7 крб.
„ півроку . . . . . 2 крб. 30 к.	„ півроку . . . . . 3 крб. 50 к.
„ три місяці . . . . . 1 крб. 20 к.	На інші строки передплату на журнал із додатками не приймається

До журналу будуть такі додатки:

1. Важка атлетика	4. Тренування й змагання
2. Нові спортгри	5. Як раціонально викор. відпустку
3. Розпаги на зимов повітрі	6. Зимове тренування легкоатлета

У розиграші братимуть участь перед-
платники, що подадуть 12 талонів „ВФК“.
Талони друкуємо в кожному числі
„ВФК“ на останній сторінці обкладинки

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ:

1. Головна контора — Харків, Спартаківський пров., № 3, буд. ВУЦВК'у, тел. 83-09
2. В-во „Пролетарий“ — Москва, Кузнецкий міст, № 5 21
3. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура“ — Київ, вул. Свердлова, № 3
4. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура“ — Сталіно, 2 лінія, Базарний Майдан, № 193
5. У Дніпропетровському — в Раді Фізкультури
6. Усі поштово-телеграфні контори СРСР.
7. Спеціальні уповноважені Видавництва

Вісник фізичної культури

№ 4 квітень 1929
Восьмий рік видання

- А. Буценко — Наші чергові завдання
Л. Туркельтауб — До наступного курортного сезону
В. Ястржебський — Піднести культурно-педагогічний рівень викладачів фізкультури
І. Лебедів — Гантельна гімнастика
В. Рябоконь — Основи тактики футболу
О. Трутень — Складувана переноска байдарки
В. Аркадьєв — Суддя в спортивній грі
М. Філь — Змагальна метода в школі
М. Стремівський — Самооблік успішності в ФК у школах союзу
С. Смірнов — Як будувати літні плавальні пункти
О. Т. — Пірамідний п'ятирик "Марш Буденного"
По СРСР. Пова кордоном. Шахи

орган Всеукраїнської та харківської
~ рад фізкультури та ЦК ЛКСМУ ~

А. Буценко

НАШІ ЧЕРГОВІ ЗАВДАННЯ

Зважаючи на початок весняно-літнього періоду, радянська фізкультура повинна взяти якнайактивнішу участь у всіх галузях культурної роботи, сприяючи її пожвавленню, піднесенню продуктивності праці й підготовці до обороноспроможності країни. Щоб оздоровити засобами фізкультури побут ширших кіл суспільства, виховати й дисциплінувати колективи, а також прищепити навички організованої праці — ми мусимо розпочати серйозну боротьбу з чемпіонажем, чванством, індивідуалізмом та іншими хворобами й неетичними вчинками в середині самих фізкультурних організацій. Треба утворити навколо цих негативних явищ громадську думку й осуду їх з боку самих фізкультурників. Слід потурбуватися також і про те, щоб відповідні організації своєчасно складали пляни своєї роботи, а відтак і літню роботу в усіх їхніх формах будували відповідно до нашого настановлення, тобто максимально сприяли зміцненню наших досягнень.

Це особливо багато важить у зв'язку з останніми спартакіадами за 1928 р. (окружними, Всеукраїнською та Всесоюзною), а також і в зв'язку з переведеною протягом зимового періоду масовою роботою. Отже нам треба пляново й ретельно готуватися до літа 1929 року.

Що краще зможемо ми організувати й використати сили установ і організацій, які входять до складу Рад ФК, то з більшим успіхом виконаємо свої завдання. Відтак мусимо ми своєчасно висувувати перед ними ті конкретні завдання, що, так чи інакше, сприяли б посиленню ФК роботи, відповідно до поставлених завдань. Одночасно Ради ФК мають посилити своє керівництво над усіма організаціями, що провадять ФК — щоб усунути зайвий паралелізм у роботі, переглянути й ув'язати їх пляни робіт зі своїми, організуючи навколо цього

питання широку громадську увагу й передусім увагу профспілок, комсомолу й КНС. У фізкультурному русі чимраз більше активізуються класово-ворожі пролетаріатіві й соціалістичному будівництву елементи, вишукуючи можливостей ідеологічного впливу на маси. Чужі й ворожі нам сили намагаються прибрати до своїх рук керівництво фізкультурною самодіяльністю. Ось чому літо 1929 р. мусимо ми використати головним чином для того, щоб підвищити якість роботи, ширше розвинути масову фізкультуру й викликати якнайбільшу самодіяльність трудящих у низових ф.-к. організаціях. Поточний рік повинні ми провадити під знаком поглиблення роботи, зводячи до мінімуму кількість великих змагань.

Крім місцевих змагань в українському масштабі, ми переведемо ще й двотижневик профспілок і Всеукраїнську селянську Спартакіаду. Цим двом великим заходам, що можуть втягти нові маси трудящих, треба надати якнайбільшої уваги.

Чимало може дати, в розумінні масового охоплення фізкультурою, широка агітація за туризм, що має велике виховне, оздоровне й воєнне значіння. Навколо туристського руху треба зосередити громадську думку, організувати актив і, можливо, консультаційні

кабінети, семінари й зразкові колективні туристські мандрівки. Щоб усунути з Інструкторського складу чужий нам елемент, треба перевести відповідну чистку, організувавши водночас для решти інструкторів семінари підвищення кваліф., за нормами та програмами для екстернів, а також і спеціальні курси перепідготовки. Підготувати нові кадри керівників із низового пролетарського фізкультури — найактуальніше для нас завдання. Треба використати всі можливості літа, щоб

На фінішу перегонів аеро-саней (Москва)

В гімнастичній залі харчовиків (Ростов)

якнайбільше втягти до гуртків Ф. К. робітничу молодь і дорослих робітників, оздоровити трудящі маси й пропагувати ідеї фізичного виховання через розвиток масової фізкультурної серед фізкультурно-організованої людності. Поліпшувати й розвивати надалі фізкультурними засобами підготовку населення до оборони країни, пристосовуючи весь зміст літньої фізкультурної до здійснення цього завдання. Ознайомити фізкультурників із міжнародним робітничим спортивним рухом, із пропагандою ідей Червоного Спортінтерну. Відтягувати підготовні роботи не слід. Ради повинні бути одною із зразкових державно-громадських організацій, однією з поступових міцних культурних організацій у нашій радянській спільноті. Ми мусимо стати у нашій спільній творчій роботі за приклад для інших громадських організацій, щоб розв'язати проблеми культурної революції і мобілізувати суспільні сили для соціалістичного будівництва. Ми повинні мобілізувати передусім широку пролетарську суспільність, щоб справді дійти культурного фізкультурника, піднести в фізкультурних лавах рівень загальної культури й прищепити ці начала широким колам нашого суспільства.

Ми повинні організовувати спеціальні масові екскурсії та поїздки на село під гаслом допомоги індивідуальним сільським господарствам, розв'язання проблеми піднесення врожайності та популяризації агромінімуму. Під цим лозунгом влаштовуватимемо ми й змагання на ліпше технічне й культурно-земельне будівництво.

На заняттях в Н полку

окремих секцій. Ми не від того, щоб зустрічатися у себе в країні з дружніми пролетарськими колективами.

Приїзд колективів з-за кордону треба відповідно підготувати, щоб ці команди дали певний ефект серед наших пролетарських мас і зміцнили зв'язок із нашими фізкультурними організаціями. Ось ті основні питання, на яких нам треба зосередити свою увагу, не кажучи вже про розвиток фізкультури серед дітей.

Свою увагу ми повинні скерувати на те, щоб піднести виробничі сили країни, розв'язати проблему культурної революції та щоб зміцнити міць Спільноти Радянських Соціалістичних Республік і обороноздатність країни.

Готуйтесь до 1 Травня.—Мобілізуйте всі сили й можливості, щоб організувати у дні відпочинку масові розваги. Великдень заступити пролетарськими веселощами

Цього року святкування 1 травня припадає з днями релігійного свята — Великодня. — Отож і складається без малого не тиждень відпочинку (з 1 по 6 травня включно). Ось чому вже нині заздалегідь усі громадські організації почали діяльно готуватися до цього свята, маючи на увазі відтягти трудящі маси міста й села від святкування релігійного великоддя.

Перше Травня цього року, будь-що-будь, повинно затушувати собою великодні свята.

Треба по-пролетарському, по-культурному відсвяткувати цього року пролетарське свято. Треба в ці дні організувати всі культурні розваги, які тільки можна.

І, звичайно, фізкультурники, як один із загонів культурної революції, повинні взяти якнайактивнішу участь у першотравневих святах.

Що рекомендує Вища Рада Фізичної Культури? — Організувати в ці дні фізкультурні змагання, взяти участь у першотравневій демонстрації (краще за все окремою колоною), виступати по всіх місцях святкування зі своєю спортивною програмою — організуючи масові

спортивні гри, розваги, народні танки тощо. Організувати на ці дні масові екскурсії за місто, урочисті відкриття стадіонів, майданів, фізкультурних кутків і т. п.

Перше Травня цього року провадитиметься під лозунгами міжнародної пролетарської революції, чергових завдань Комінтерну.

Ми, фізкультурники до днів міжнародного свята в своїх фізкультурних гуртках повинні висвітлити питання робітничо-спортивного руху, Червоного Спортінтерну.

Уже нині всі спортивні організації повинні накреслити й опрацювати план участі в святкуванні 1 Травня й обговорити його на зборах фізкультурного активу.

У дні Першотравневого відпочинку не повинно бути жодного фізкультурника, що не брав би участь у святкуванні та організації масових розваг.

Наші лозунги — арктися п'яної зажерливої паски, заступивши її масовими веселощами.

І фізкультурник — один із основних організаторів цих веселощів.

А. Коновалов

ДО НАСТУПНОГО КУРОРТНОГО СЕЗОНУ

Основні принципи, за якими треба будувати й за-
проваджувати радянську ФК по курортах і будинках
відпочинку, впливають із загальних засад цих профіла-
ктичних закладів — оздоровити організм, запобігти даль-
шому захворюванню, а також і спеціальних — прище-
пити гігієно-профілактичні навички, перенісши їх у по-
бут. Звідси визначається напрямок та характер і самої
фк по курортах і будинках відпочинку — масовість, ліку-
вально-профілактичний характер, з великим притиском
на профілактиці і, нарешті, емоційність. Ці основні
моменти й ухвалила науково-методична ФК конферен-
ція, що відбулася в березні б. р. ВРФК України, на-
кресливши таким чином точні та ясні межі можливості
застосувати ФК, тим самим поклати край будь-яким
суперечкам про місце та ролі ФК по курортах та бу-
динках відпочинку.

Практика роботи українських курортів і низки бу-
динків відпочинку за 1928 р. цілком виправдала взятий
напрямок. Успіхи очевидні. Проте досягнуті наслідки не
можна визнати за задовільні, бо, безперечно, все-ж
такі більше хиб, ніж досягнень. Основні причини того,
що замало вкоренялася ФК — це кволі ФК організації
на курортах і в будинках відпочинку, брак контакту
між ними та медично-санітарною організацією, замалі
кошти для ФК потреб і, нарешті, недостатня ФК пропа-
ганда серед хворих та відпочивальників.

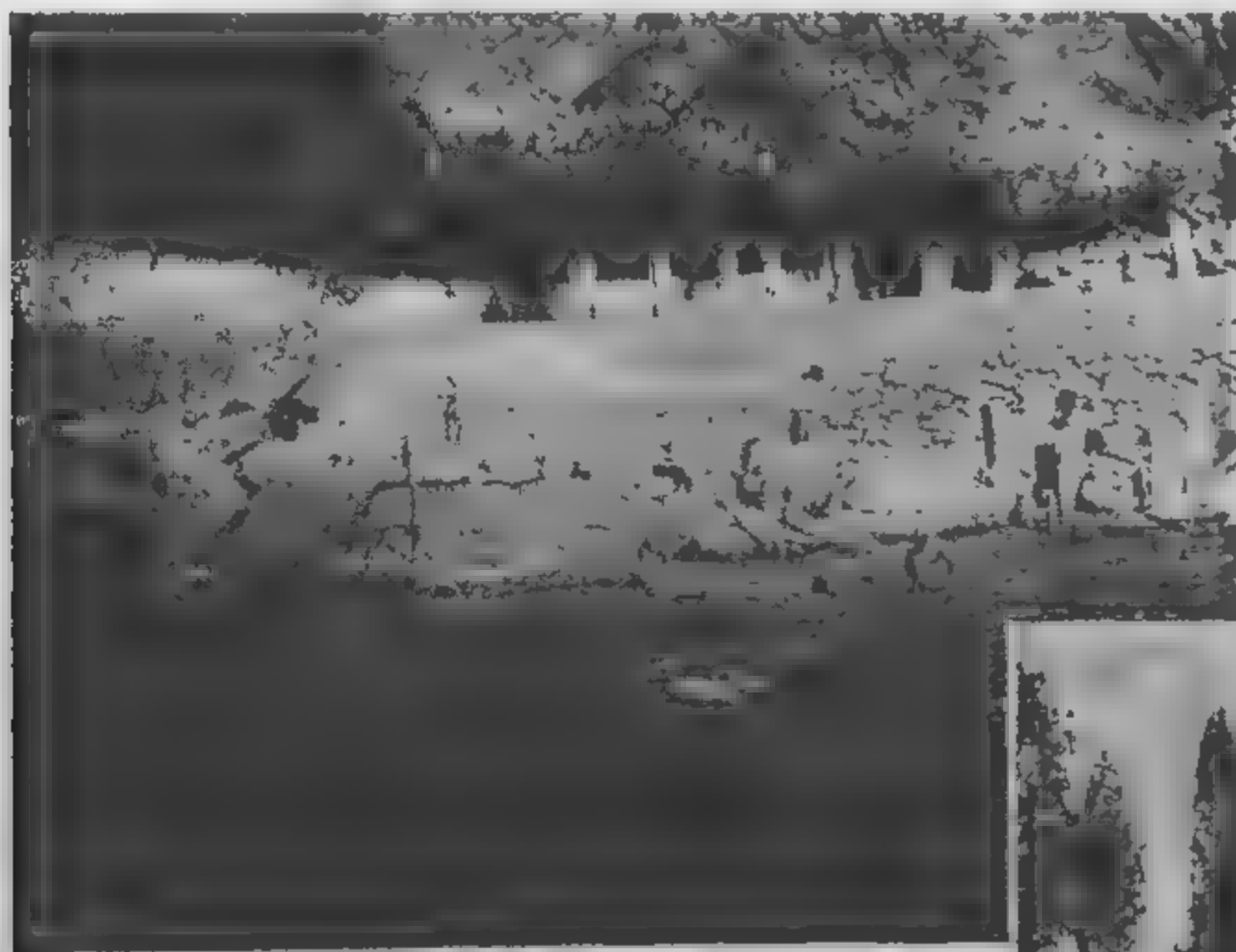
Забезпечити курорти й будинки відпочинку ін-
структорами-лікарями покищо неможливо. Саме ця
щорічна зміна викладачів ФК й спричиняється до
недостатньої їх обізнаності та орієнтації в особливо-
стях життя й побуту курортів і буд. відпочинку, а це
зменшує розмах роботи й позбавляє можливості вико-
ристовувати досвід і спеціальні знання попередніх ро-
ків. Відтак, чергове й серйозне завдання — кадрувати
по можливості штат викладачів ФК і закріплювати його
за курортами та буд. відпочинку. Тісно поєднується з
цим і навантаження викладача ФК та його матеріаль-
ний стан. Практика роботи доводить недоцільність
надмірно навантажувати викладача ФК. Треба рішуче
відкинути обивательську думку, що фізкультурник, мо-
вляв, силак — повезе... За нормальне й максимальне
навантаження на одного викладача ФК слід вважати
200 відпочивальників, а за найбільшу кількість робітних
годин — шість. Питання про матеріальне забезпечення
викладача ФК треба рішуче розв'язати, прирівнявши
його зарібок до ставки лікаря-ординатора. Це матиме
й іншу позитивну сторону, [а] саме дорівнюватиме ви-

нізації, неусвідомлення рівноправності, а тому й
замале втягнення основної маси лікарів до фіз-
культурної роботи. Позбавитися цього, звичайно,
можна, втягаючи передусім до ФК лікарів-ординаторів.
Для цього треба поставити як обов'язкову вимогу —
пройти короткотермінові курси ФК усім, що претенду-
ють посісти посаду лікарів-ординаторів по курортах чи
будинках відпочинку. Кошти, витрачені на фізкуль-
туру, мізерні, бо більшість керівників курортів і буд. від-
починку, за умов загальної ФК неписьменності основної
маси керівників, легковажать цю справу. І це тоді, як
на загальну культроботу (музика, театр, бібліотека,
саносвіта тощо) витрачають величезні кошти. Треба
в загальному кошторисові культвитрат твердо встано-
вити розмір витрат на ФК, взявши певну норму для
кожного курортника, що цікавиться справами ФК. По
всіх курортах, у кожному будинку відпочинку читають
сотні лекцій, доповідей, влаштовують кінотеатри, бібліо-
теки і т. ін., але у всій цій роботі ФК пропаганда зна-
ходить якнайменший відбиток. Треба, щоб лікарі-лек-
тори обов'язково читали хорим і відпочивальникам лек-
ції з ФК, щоб відповідні організації видавали друком
спеціальні ФК пам'ятки, хоча-б на зразок тих, що їх
видає Укр. курортна управа для хорих. Треба широко
розвинути видання популярної ФК літератури для ку-
ртів і будинків відпочинку, і якнайбільше розгорнути
мережу невеличких (пересувних) ФК виставок. ФК слід
щільно поєднати з роботою будинків культури по тих
курортах, де такі вже є (Слов'янське), бо будинки
культури засереджують навколо себе найактивнішу
громадсько-підготовлену частину хорих. Будинки куль-
тури — нова організаційна форма культроботи, що
ставить своїм завданням охопити дозвілля хорих, чи
відпочивальника, а на курортах і в будинках відпо-
чинку цього дозвілля таки чимало. Отож розумні куль-
турно гігієнічні розваги й мають відтягати думку відпо-
чивальників од тих негативних сторін курортного по-
буту, що їх, як наслідків колишнього буржуазного
курорту, не позбавилися ми ще й дотепер.

Курортна ФК організація не повинна замикатися в
свої суто сімейні рямці, — навпаки вона мусить якнай-
тісніше зв'язатися з місцевими ФК організаціями (ра-
йони, округи) і додержувати з ними якнайближчого
дружнього контакту. Округові Ради ФК повинні як-
найширше використовувати курорти, будинки відпо-
чинку та ФК майданчики для широкої пропаганди й де-
монстрацій досягнень радянської ФК. Товариські зустрічі,
виступи тощо — все це треба використовувати,
щоб налагодити потрібні зв'язки. З цього погляду
ми вважаємо за доцільне практикувати на вели-
ких курортах спеціальні зустрічі та змагання, що
становлять складову частину плану наших спар-
такіад (з тих команд, що беруть участь у загаль-
ному календарі).

Закордонні курорти широко застосовують у себе
різні матчі. Та їх мета, їх завдання зовсім інші.

Наше завдання максимальна пропаганда ідеї
радянської ФК як складової частини всієї радян-
ської культури, що організує й виховує маси для
великої боротьби за остаточну перемогу комунізму.

Заняття з фізкультури на курорті Харків
(Крим)

кладачів ФК та лікарів за рангом — хоч висно-
вок, як на наш час, і парадоксальний, але він
відповідає фактичному станові речей.

Недостатній контакт із лікарсько-санітар-
ною організацією є безпосередній наслідок
досі незламаного консерватизму медсанорга-

ПІДНЕСТИ КУЛЬТУРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ РІВЕНЬ ВИКЛАДОВЦЯ ФІЗКУЛЬТУРИ

Фізична культура є одна з кардинальніших проблем нашого радянського культурного будівництва. Але розв'язання цієї проблеми зустрічає чи не найбільші утруднення й перешкоди в тих рештках ганебних надбудов минулого суспільства, що ще й досі панують у нас. Тут дійсно: „мертвий хапає живого“. Фізичне виховання завжди було невід'ємною частиною природної суспільної виховальної діяльності людства, і тоді, коли навчально-виховна діяльність не відокремлювалась од цілого процесу суспільного життя (первісне суспільство, натуральне господарство), як і тоді, коли з диференціацією суспільства на класи педагогічна діяльність стала більшою чи меншою мірою відокремленою функцією суспільства й держави. Проте, розуміння й ставлення до фізичного виховання, а разом із тим і роля його в цілому виховному процесі, залежно від конкретних умов виробництва та суспільних взаємин, в різні епохи була різна.

Фізичне виховання й фізична культура за пролетарської диктатури має охопити все трудяще людство і стати на такій височині, на якій воно не стояло та й не могло стояти в капіталістичному суспільстві. Отже з цього виникають такі три основні завдання:

Передусім треба перебороти традиційне християнське ставлення до культури тіла, треба в цьому відношенні добитися рішучого перелому в широких масах трудящих, треба й усіма засобами довести, що чужа і шкідлива для них, трудящих ця традиція.

Подруге, треба за заповітом В. І. Леніна зібрати всю ту суму знань, організацій, установ, що залишились нам од старого суспільства, гаразд вивчити їх, критично переглянути та переробити й застосувати до завдань комуністичного будівництва. Нарешті, треба відповідно до нових установок та завдань щодо фізвиховання перевиховати, переозброїти самих вихователів — викладавців фізкультури. Як перші два завдання великою мірою залежать від кадрів, що над цим безпосередньо працюють і мають працювати, ми тут зупинимось саме на третьому завданні — переозброєнні кадрів викладавців фізкультури.

Сучасний стан вихователів — викладавців фізкультури, а через те й саме фізичне виховання та ставлення до нього трудящих, на сьогодні ще надто незадовільні, хоча й за короткий порівнюючи час радянського будівництва ми маємо величезні досягнення та значний здви́г широких мас трудящих, особливо молоді, до фізкультури. Однак, це масове захоплення фізкультурою спричиняє іноді до пошкоджень тіла, тенденції подекуди до рекордсменства та спортоманії, невірне скеровує напрям уздоровлення побуту тощо. А все це свідчить про недостатній культурний та педагогічний рівень в першу чергу викладавців та керівників фізкультури.

Недурно ж у наших сатирах, гуморист. п'єсах часто-густо висміюють фізкультурників, як інтелектуально обмежених рекордсменів, надто обмежених в своїх інтересах і у світорозумінні („Галло на хвилі 477“, „Квадратура кола“, „Барабан“ тощо).

Недарма вчителі по школах ба навіть і в методорганах заперечують поширювати в школі фізкультуру, мотивуючи це тим, що, через недостатню кваліфікацію викладавців, години фізкультури навіть в сучасному розмірі не використовуються як слід.

Треба визнати, що в кращому випадку наш масовий викладавець фізкультури є або навчатель гімнастики, або інструктор окремих видів спорту. Масового викладавця фізкультури в нашому широкому розумінні слова ми ще не маємо, та й не маємо, треба признатися, і школі, що готували б таких потрібних викладавців фізкультури.

Яким же вимогам повинен відповідати радянський виховник — викладавець фізкультури? Основні тут вимоги такі:

1) він мусить бути людиною, озброєною знанням людського організму та законів його розвитку (анатомія, фізіологія, педологія), радянської педагогіки, цілевої установки єдиної трудової школи, в якій він працює;

2) він має бути гаразд обізнаний на завданнях радянського будівництва, бо інакше він не зможе скеровувати свою виховну діяльність до загального річища соціалістичної перебудови суспільства, на захист диктатури пролетаріату, на пролетарську культуру;

3) він має бути всебічно освіченим теоретиком і практично озброєним фізкультурником, здібним не лише викладати гімнастику та керувати спортзаняттями. Улітку — організовувати громадські спорторганізації з учнів і організовувати суспільство для оздоровлення побуту, праці, розваги, харчування, режиму; в цілому бути пропагандистом, масовиком — організатором, консультантом у всіх цих справах;

4) Нарешті, він має бути взагалі освіченою людиною. На жаль, і це останнє в нас не завжди є. Часто старші учні по масових школах освіченіші за своїх викладавців фізкультури, а це звичайно шкодить такому викладавцеві в організації виховання, знижує його питому вагу і вплив. Треба сказати, що сучасний стан із викладавцями фізкультури ще дуже далекий від вищенаведених вимог.

Конче потрібно зараз же на всю широчінь поставити і практично розв'язати проблему підготовки та перепідготовки належної кількості і якості викладавців фізкультури, треба розробити і терміново приступити до реалізації цілої системи заходів.

ВРФК і Наркомос перші кроки вже зробили: організовано науково-дослідні інституції, запроваджено екстернат на звання викладавця фізкультури, розроблено програми, утворено в Харкові курси фізкультури, переглядають з цього боку програми педагогічних та медичних ВИШ'ів. Однак, це лише початок роботи, її треба поширити і спланувати в цілу систему заходів, особливо щодо перекваліфікації сучасного складу викладавців.

Для цього треба терміново розробити вказівки й пляни перепідготовки викладавців фізкультури по всіх вищезазначених дільницях знань і навичок, треба реформувати педтехнікуми так, щоби наші комплексники першого концентру були кваліфікованими вихователями-фізкультурниками, щоби фізкультура стала невід'ємною частиною педпроцесу і за комплексовою системою і посіла належне місце в громадсько-корисній праці учнів; треба для підготовки викладавців у старших концентрах семирічки та по профшколах організувати спеціальні відділи при інститутах народної освіти; треба скерувати навчальну роботу й програми медичних інститутів так, щоби вони давали достатню кількість високо-кваліфікованих фізкультурників, викладавців вищих шкіл; треба, нарешті, не гірше як це зроблено для масового шкільного вчителя надавати постійну самоосвітню роботу викладавців фізкультури та їх заочне навчання.

Поруч із цим треба значно підняти культурно-педагогічний рівень інструкторів фізкультури, що працюють по сельбудах і клубах, оздоровних спортмайданах. Словом, водночас із науковою проробкою проблем радянської фізкультури, її пропагандою і далшим поширенням, нам треба надалі зробити притиск на піднесенні культурно-педагогічного, рівня викладавця фізкультури, бо на сьогодні це є чи не найвужче місце цієї дільниці культурного будівництва.

П О В І Д О М Л Е Н Н Я

ВИДАВНИЦТВО ВФК ДОВОДИТЬ ДО ВІДОМУ ЧИТАЧІВ ЖУРНАЛУ, ЩО ЗГІДНО З ПОСТАНОВОЮ ВРФК УКРАЇНИ З № 5 ЖУРНАЛ ВИХОДИТИМЕ ЛИШЕ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

ГАНТЕЛЬНА ГІМНАСТИКА

Про те, щоб розвивати гантелями мускулатуру, надаючи їй рельєфності годі на сьогодні навіть і говорити. За нинішнього настановлення на фізкультурність-тренування все це треба здати до архіву разом із іншими недоречностями колишніх систем. Та гантелі цінні тим, що користатися з них можна за подвійною методою: напружуючи м'язи „з середини“ силою волі й не напружуючи „з середини“, тоб-то зовсім механічно.

Люди зі здоровим серцем і міцною нервовою системою, а також ті, що відчувають тимчасову нервову пригніченість у формі так званої „апатії“, можуть вправлятися гантелями, даючи напруження з середини. Люди з підвищеною нервністю, вправляючись гантельною гімнастикою, можуть усі вправи провадити „механічно“. Кінець-кінцем такі вправи не тільки розвинути і зміцнять м'язи, але разом із тим допоможуть їм і врегулювати нервову систему і направити на путь фізичних раціональних вправ: те саме й для людей, що страждають на невеличкі ненормальності в роботі серця. Правильне тренування за механічною методою допоможе таким людям розвинути й зміцнити сердечний м'ясець.

Цілком природньо може повстати питання: чи дозволено перейти з часом на методу з попутним вольовим напруженням з-середини — людині, що з тих чи інших причин почала вправлятися гантелями за „механічною“ методою? Цілком дозволено, але тоді лише, коли добре зміцніє нервова система й гаразд працюватиме серце. Усе це вимагає певної обережної повільності, щоб опанувати правильне дихання. Хоч як легкі гантелі та все-ж вони обтяжують. Ось чому кожен, хто хоче вправлятися гантелями, повинен хоча-б протягом $\frac{1}{3}$ місяця підготовляти свій організм вільними рухами без жодних гантель.

Із вільних рухів треба користатися в періоді гантельного тренування, як допомогою для гармонійного розвитку всього тіла людини.

Темп вправ повинен відповідати темпераментові індивіда, особливостям його організму й тим властивостям, що їх покладає на людину її професійна праця.

У основному треба вміти поділяти темп на 4 категорії щодо характеру людей: 1) люди з підвищеною нервністю потребують повільного спокійного темпу рухів; що нервовіше суб'єкт, то й повільніший темп. Кожен рух провадити плавно й закінчено. 2) Меланхоліки (мляві, з нахилом до суму) потребують чіткого темпу, машинного темпу: треба привчити себе вправлятися, як закручена машина. Спочатку поволі, потім кожного наступного дня — швидше, але цілком чітко і аж ніяк не плутати рухів, а доводити кожний момент руху до кінця. 3) Флегматики (надміру спокійні, з великими труднощами реагують на живі подразники, байдужі, — ліниві), потребують чіткого машинного темпу із помірним вольовим напруженням групи м'яснів, що працюють за кожного даного руху. Спочатку — поволі, а потім жвавіше (швидше, ніж для меланхоліків), але не занадто. 4) Сангвініки (люди кровисті, веселі) потребують жвавого легкого темпу. Кожен рух переводити швидко, але цілком чітко, причому, щоб контролювати чіткість, переходити іноді на темп повільний, перевіряючи правильність і закінченість кожного моменту руху. Повсякденне тренування з гантелями повинно охоплювати все тіло людини за принципом суворої послідовності. Починати програму щоразу треба з вільних рухів та з найелементарніших гантельних, змушуючи чергово працювати одну по одній усі групи м'язів тіла. Потому вже переходити до складніших рухів: випади, млин, перекидування гантель тощо. Як допоміжні вправи до гантельних тренувань обов'язково потрібні шийні вправи за принципом самоопору, вільні рухи (переважно розведення кволуваті й ніжні), вправи з палицею (перекидання, ходіння з палицею за плечима, переступати через палку), скоки і під кінець тренування у повільному бігові, що поволі переходить у ходіння з глибоким плавним диханням.

Вправлятися з гантелями можна щодня (а якщо вправи мають характер серйозного м'ясневого тренування, то лише шість днів на тиждень, а один день для цілковитого відпочинку). По двох тижнях вправ —

два дні відпочинку. Через кожні півроку — тиждень відпочинку. Ці перерви вправ із гантелями зовсім не заважають робити вільні рухи, вправлятися з легкої атлетики та з рухливих ігор у ці дні. По дволітньому тренуванні — два тижні повного відпочинку.

Якщо людина, що вправляється, відчує, що її тіло якось надто втомилося, розбите і навіть послабло, що їй взагалі погано, — це є показчик того, що треба припинити вправлятися днів на два-три й дати тілові зовсім відпочити, з'ясовуючи водночас і причини цього, з тим, щоб їх усунути. На так званий гімнастичний біль зважати нема чого, — він проходить водночас із продовженням гімнаст. вправ, яке треба лише послабити. Починати фізкультурні вправи можна з 16 років, а за міцного уклада тіла й з 14 років і аж до 50—55 років. Продовжувати їх до самої старості — за умов регулярності вправ. І за молодих років і за старого віку дозволено тільки механічну методу, причому треба заховувати плавність і рухів, і дихання, а також користатися з гантель зменшеної ваги.

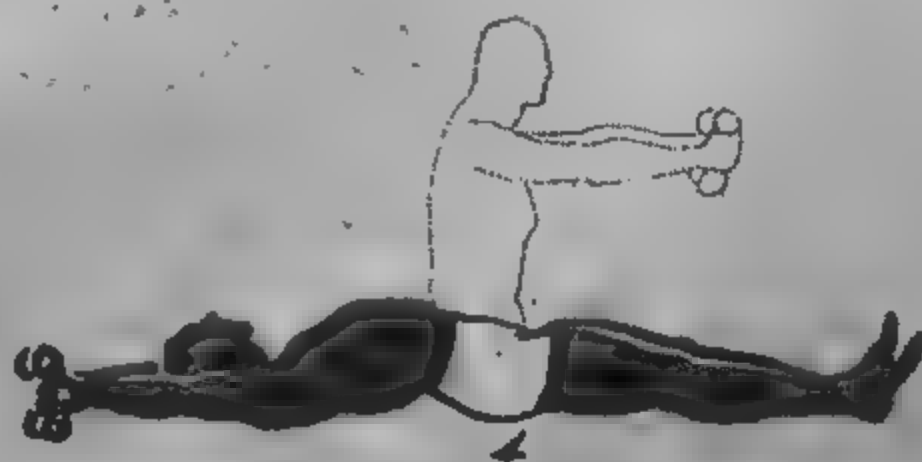
Вагу гантель збільшують дуже поволі й обережно.

Ось початкова вага гантель, зважаючи на призначення ваги щодо віку вправників.

Для юнака 14—16 років — гантелі по 0,8 кг. для вправ грудних і плечевих м'яснів і 1,2 кг. для рук. Для 18-літнього віку й для дорослих малої сили й легкої ваги — 1,2 кг. До 20-літнього віку й середньої сили для плечевих, грудних і складних вправ 1,2 кг., а для ручних — 2 кг. Дуже важка й сильна доросла людина може починати грудні, плечеві й складні вправи з 2 кг., а ручні з 2,8 кг.

У міру тренування вагу гантель збільшують, але дуже поволі, зважаючи на думку лікаря, що доглядає вправника. Як поволі треба збільшувати вагу гантель можна бачити хоча б із того, що дуже сильна й дуже важка доросла людина може користати для грудних і плечних вправ гантелі вагою з 4 кг., а для вертикальних згинань та розгинань рук — вагою в 8 кг. тільки після дворічного систематичного тренування.

Малюнками подаємо п'ять основних вправ для різних м'ясних груп, що їх треба гаразд пророблювати щодня в комплексі індивідуальної гімнастики.

ОСНОВИ ТАКТИКИ ФУТБОЛУ

Під назвою „тактика гри в футбол“ ми розуміємо сукупність різних спеціальних прийомів, що їх уживають гравці команди щоб виграти. Таким чином, уявлення про тактику тої чи іншої команди складатиметься із спостереження засобів, що виявляє їх команда, щоб перемогти супротивника, і коли команда орудує найбільшою кількістю засобів, то й тактика гри цієї команди різноманітніша і шансів у неї на виграш більше. Дати раз назавжди остаточний будь-який рецепт для тактичних прийомів неможливо, бо неможливо втиснути в якісь обмежені рамки постійних непорушних правил людську думку, за відбиток якої мусить бути всякий тактичний прийом.

За своє завдання ми вважаємо лише визначити основні принципи, що мають правити за канву та абетку футбольної тактики, причому дальший розвиток усіх можливостей, що виходять із основного стану, цілком і повністю належатиме до футбольного вміння тої чи іншої команди.

За основний принцип, що на ньому має базуватися тактика гри, мусить бути — командність, тоб-то ті засоби чи прийоми, яких застосовують, щоб виграти, та що мусять охопити весь колектив цілком. Зусилля всього колективу повинні являти собою єдине могутнє прагнення до наперед визначеної мети, цілковите об'єднання окремих особистих інтересів у спільну волю. Цим інтересам мають підлягати індивідуальні намагання окремих членів колективу. Це спільне зусилля перш за все мусить прагнути „воліти до перемоги“, тоб-то яскраво визначеного бажання перемогти. Якщо в грі команди, в її тактиці немає „волі до перемоги“, то гра такої команди втрачає всякий логічний зміст. Практично це йдеться до вміння кожного гравця так виховати свою психіку, щоб за всю гру мати одне, яскраво визначене прагнення. Своїми правильними діями, своїм футбольним умінням дати якнайбільше користі команді, і тим самим надати їй переваги над супротивниками.

Особливу увагу в тактиці гри треба уділити й позиції гравців одне до одного і до м'яча. Через те, що мета гри — повести м'яча у ворота супротивника, гравці мусять якщо й не безперервно, то хоча-б якнайдовше володіти м'ячем. Практично цей принцип зводиться до такого: перш за все слід розташуватись на полі так, щоб гравці супротивника не мали ніякісінької змоги прийняти м'яча тоді, як свої гравці повинні перебувати в сприятливому для прийому стані. Для цього треба, приймаючи м'яч ставати між м'ячем і супротивником і підчас його спроби оволодіти м'ячем — заважати йому, заслоняючи дорогу. Як загальне правило, приймаючи м'яч, ніколи не слід чекати, поки він долетить до того,

хто бажає його (м'яч) прийняти, навпаки завжди треба зустрічати м'яч, попереджуючи прагнення супротивника перехопити його раніше.

Особливу увагу „прикриттю“ гравців слід надати підчас удару з місця (вільного, штрафного від воріт і з кута), пам'ятаючи, що за таких випадків гравці супротивника мають можливість розташуватись так, як їм найзручніше, бо вони не зв'язані ходом гри.

Наступною позицією тактики буде питання про утворення осібної переваги сил. Треба не забувати, що, завдячуючи характерові гри, далеко легше досягти реального успіху тоді, коли до якого-небудь факту гри буде прикладено зусилля більшої кількості гравців, ніж у супротивника, що намагається не дати здійснити цей факт.

Приміром — гравець веде м'яч, його атакує гравець супротивників: у першого гравця є два виходи — або-ж обдурити супротивника, що атакує, або передати м'яч своєму партнерові, щоб самому, звільнившись від прикриття супротивника, знову взяти м'яч на вільному місці. Як правило, слід додержувати другого способу. Також, як правило, ніколи не треба намагатися з малими силами атакувати свого противника, або обводити двох гравців, бо, не зважаючи на великий ефект такого прийому, здійснити його, здебільшого, не щастить.

Таким чином усю гру треба будувати на зв'язаних діях гравців команди, тоб-то на тих чи інших тактичних комбінаціях. Здійснюючи тактичні комбінації, слід пам'ятати, що супротивник увесь час прагнучиме того, щоб: 1) перешкодити здійснити вам відповідну комбінацію і 2) здійснити свою. Тому переведення всякої тактичної комбінації залежатиме: 1) від її доцільності, зважаючи на загальний хід гри; 2) від її темпу; 3) від її оригінальності та 4) від зусиль, витрачених на неї.

Доцільність комбінації полягає в тому, що, застосовуючи той чи інший прийом, використовуючи ту чи іншу позицію в грі, кожен із гравців мусить ясно зрозуміти, до якого логічного кінця доведе комбінація, що її він здійснює. Приміром, аналізуючи попередній випадок, гравець, передаючи м'яча своєму партнерові, мусить знати, що його партнер або сам зможе пройти наперед з м'ячем, або гравець, що передав м'яча, знову візьме його, причому всю цю комбінацію треба виконувати лише тоді, коли на першого гравця дійсно нападає супротивник.

Передавати м'яч своєму партнерові слід таким технічним способом, щоб партнер міг оволодіти ним, витрачаючи якнайменше енергії, а головне слід передавати м'яча лише тому партнерові, що перебуває у вигідному стані щодо супротивника, і який зможе успішно реалізувати передачу. Ніколи не слід робити комбінацій задля самих комбінацій, тому що так не можна наблизитись до виграшу. Спостерігаючи ж гру, ми часто бачимо, що гравець, одержуючи м'яч, часто зовсім не звертає уваги на утворене на полі оточення. Приміром гравець починає проходити з м'ячем, коли його атакує супротивник, або передає м'яч тоді, коли на нього ніхто не нападає. Подібні комбінації якнайкраще характеризують невідповідність тактичних комбінацій до загального характеру гри. Кожний гравець протягом усієї гри мусить пам'ятати про ті наслідки, що дасть йому та чи інша його дія, а тому, переводячи будь-яку комбінацію, слід урахувати, що саме може зробити супротивник, щоб не дати її виконати та як ліквідувати саму можливість цієї перешкоди.

Практичні висновки із всього, що ми сказали:

1) Ведучи м'яча, ніколи не треба зловживати і коли атакує супротивник, передавати м'яч своєму партнерові, що перебуває в гіршому стані; після передачі м'яча намагатися звільнитись від прикриття супротивника, відповідно розташовуючись на полі. Коли ж на гравця, що веде м'яч, ніхто не нападає, слід проходити з ним (м'ячем) до воріт супротивника до того часу, поки не буде можливості, або вдарити м'яч у ворота, або напад супротивника не змусить вас передати м'яча своєму партнерові.

2) Усі комбінації мусять мати за свій логічний кінець атаку воріт супротивника, тому всіляко треба уникати комбінацій поперек поля і назад до своїх воріт, засто-

Боротьба за м'яч

сотуючи такі лише за умов справжньої потреби. Як правило, всі комбінації треба скеровувати на поривання до воріт супротивника.

3) Слід рішуче зректись передачі м'яча, якщо з такої не може скористатися ваш партнер, або для того лише, щоб самому позбавитись м'яча.

4) Ведучи комбінацію-гру не слід забувати кінцеву мету — удар у ворота, тому треба використовувати кожний зручний момент, щоб ударити у ворота. Як правило, треба уникати комбінацій на штрафній смугі.

5) Попереднє правило не повинно викликати прагнення бити у ворота, не зважаючи на стан грача і якщо стан такий, що удар не досягне мети, слід передати м'яча своєму партнерові, що в цей час перебуває в кращому стані.

Уся комбінація має шанси на успіх лише тоді, коли вона, поперше, несподівана для супротивника, а подруге, коли її переводиться так хутко, що з одного боку супротивник не зможе її розгадати, а з другого через швидкість комбінації не може перешкодити здійснити її. Тому, приймаючи м'яча, не треба довго затримуватись, зупинятись перед ударом і взагалі зменшувати темп гри, бо кожна затримка може загрожувати атакою супротивника і можливою втратою м'яча. Якщо команда застосовує будь-які комбінації, то треба прагнути того, щоб ці комбінації не були одноманітні. Часте повторювання під час гри тих чи інших комбінацій може спричинитися до того, що супротивник, зрозумівши їх, матиме всі можливості перешкодити їм цілеспрямованості. Тому треба намагатись використовувати різні комбінації і аж ніяк не звальювати гру на одного, хоча б і ліпшого грача, бо супротивник швидко розгадає таку примітивну тактику, заховає цього грача і таким робом ліквідує всі спроби команди нападати. Отже слід прагнути того, щоб у комбінації брали участь всі грачі, тому що це, поперше, перешкоджає супротивникові протидіяти, а, подруге, дає вам змогу дійти успіху з найменшою затратою сили.

Питання про кількість витрачених зусиль, щоб здійснити комбінації, має також велике значення. Затрачуючи більше зусиль, команда перебуває під загрозою не витримати напруження протягом усієї гри, а виснажившись на початку гри, вона не зможе не тільки потім нападати, а навіть відповідно їй захищатися. Тому вся тактика команди має суворо відповідати індивідуальним здібностям грачів і будуватись на таких прийомах, що вимагають якнайменшої затрати сил.

Усю команду поділяють на три основні лінії: напад, напівзахисту й захисту. Кожна із зазначених ліній, додержуючись в основному загальних вимог тактики гри, має особливі, відповідні даній лінії, тактичні деталі, що їх обумовляють ті завдання, які ставлять перед нападком команди її напівзахисти або захисти. Приміром до завдань нападу входить безпосередня атака воріт супротивника, а тому тактика гри нападу мусить зводитись передусім до безперервного володіння м'ячем і до ударів у ворота. Для того треба прагнути, щоб напад якнайрідше порушував кількість своєї лінії. Відхід назад і гру на місці напівзахисту й захисту використовувати тільки як виняток, коли свої напівзахисти й захисти через атаки супротивника опиняться в тяжкому стані і не можуть дати відповідної одсічі (відпору). Але й тут, як правило, відходити назад можуть лише напівсередні, а центр і край нападу мусять додержувати свого місця, щоб мати можливість реалізувати м'яч, який зможуть їм передати напівзахист або захист.

Здійснюючи свої комбінації, напад мусить увесь час прагнути воріт супротивника, застосовуючи передачу назад і впоперек поля лише на випадок справжньої неможливості грати вперед. Для цього всі грачі нападу мусять розташуватись трохи наперед від грача, що в його м'яч, слідкуючи проте, щоб не опинитися всім „поза-грою“. Напад повинен швидко визначити слабкість тої чи іншої сторони в лініях захисту, або напівзахисту супротивника і врахувавши цю слабу сторону, відповідно організувати свої комбінації. Якщо один з грачів нападу з причин ходу самої гри перейшов на місце свого сусіда, останній мусить негайно відновити стрункість лінії, просуваючись на місце грача що залишив своє місце.

За найдоцільніше розташування грачів нападу слід визнати компактне розташування центральної трійки ви-

Стрибок вратаря поза м'ячем

сунутими наперед краями. Слід рішуче засудити улюблену в нас тактику гри з глибоким проривом країв, коли, приміром, одержуючи м'яч десь на середині поля, намагаються довести його до лицевої лінії супротивника, саме того крайнього, що нападає легше, ніж будь-якого іншого грача може атакувати супротивник, а до того ж подібна тактика швидко виснажує грачів. Краще застосувати глибоку точну передачу в центрі, використовуючи край, коли можна проходити з м'ячем без перешкод. Якщо хто з грачів нападу має мету ударити у ворота, а супротивник зможе йому в цій чинити перешкоду, решта грачів нападу мусять застосувати в цей час блокаду, полегшивши своєму партнерові удар у ворота. На лінію напівзахисту припадає завдання перешкоджати грі супротивного нападу й активно сприяти своєму нападкові. Крім того півзахист мусить допомагати власному захистові під час атаки супротивника.

Щоб здійснити свої завдання напівзахист мусить прикривати грачів нападу супротивника, щоб ускладнити їм прийом м'яча і коли лінія нападу наближається до воріт супротивника, напівзахист теж іде вліт за нападком, розташовуючись за 10—15 метрів від нього. Хоча до завдань напівзахисту і не входить безпосередня атака воріт супротивника, але не зважаючи на це, всі грачі напівзахисту повинні уміти бити у ворота, бо дуже часто грачі нападу, групуючись близько воріт супротивника, бувають закриті, і тоді напівзахист не може передавати їм м'яча, не ризикуючи, що його не перейме супротивник. Коли-ж неможливо передати м'яч кому-небудь із грачів свого нападу, або напівзахисту і в той-же час не можна проходити з м'ячем, бо нападає супротивник, напівзахист мусить передати м'яч захистові.

Із зазначеного прийому, що виробить до втрати темпу, просування до воріт супротивника, мусить користатися півзахист лише за умов крайньої потреби. На особливу увагу заслуговує справа погодження з захистом порядку прикриття грачів нападу супротивника, при чому, хочний із грачів напівзахисту мусить знати на кого йому з грачів супротивника доручено нападати, щоб під час гри не трапилось, що одного з грачів супротивника прикривають двоє, а другий лишається не прикритим. До завдань захисту належить безпосередній захист своїх воріт, для чого захистові треба прагнути не допустити наблизитись нападкові супротивника до воріт і робити в них удар. Діставши м'яча захист мусить якнайшвидше віддалити його від своїх воріт, але це прагнення не може виправдувати недоцільні й неточні удари. Грачі захисту, як і грачі інших ліній, мусять перш за все намагатися передати м'яч своєму грачеві.

Особливої уваги захист мусить надати ліквідації проривів заповіданих нападком супротивника. За таких випадків захисники мусять енергійно пападати на грача, що проривався, не залишаючи своєї атаки до того моменту, поки або не відберуть м'яча, або ж грач не зробить удар; коли ж неможливо м'яч передати вперед, то слід передати його вратареві, суворо враховуючи силу й найпрямок удару. Захист мусить розташуватись за 15—20 метрів од лінії напівзахисту, проходячи за ним в міру наближення до воріт супротивника, проте не переходячи без крайньої потреби середньої лінії.

Наведені позиції є основа, що на ній треба будувати тактику гри. Розвиток цих позицій на практиці цілком і повністю належить складові команди і є показник її футбольного вміння.

СКЛАДУВАНА ПЕРЕНОСНА БАЙДАРКА

Величезний потяг до туризму дедалі все ширше захоплює працівників Радянського Союзу. Туризм виливається переважно у пішохідні форми, залишаючи осторонь водний туризм, що принагідний і багато краший за пішохідний.

Ми маємо найбагатші умови для водного туризму, — десятки тисяч річок та річечок густою сіткою вкрили більшу частину Союзу.

Ми зовсім не знаємо нашої країни, а між тим легесенькою байдаркою, ніби на крилах чайки, можна дістатися найтаємніших куточків, виявляючи нові красоти, досліджуючи натра.

У країнах Заходу та Сполучених Штатах Америки байдарку спортивного типу складувати та переносити, широко розповсюджено, використовують у туризмі. Складувана байдарка зручна і дає можливість користатися з найціннішої дільниці фізичної культури — водного спорту мешканцям і містам, і селам, що не можуть мати постійно у себе власного човна, бо це зв'язано, поперше, з витратами, а подруге — обмежує коло екскурсій певною місцевістю.

Байдарку, що я пропоную, можна вважати за тип гуляньково-напівгоночний, тонажністю на дві людини. Я намагався дати тип складуваної переносної байдарки, простої розбирати і збирати, легкої щодо виробу, приступної, щоб збудувати на власні сили звичайному аматорові й дешевої. Вартість матеріалу: парусини 12½ метрів від 15 — 18 крб.; дошок на 6 крб.; шуруби, шпигат, обробка парусини 7 крб., — разом карб. на 30. Байдарка є дерев'яний розбірний кістяк, на який натягають парусиновий водонепроникливий чехол. Загальна вага байдарки 18 — 22 кіло, залежно від якості та ваги матеріалу (мал. 1). Простоти виробу доходять оригінальною системою ув'язки шпангоутів, цебто поперечних рям, кути яких не беруть замками, тому що це ускладнило б працю звичайного аматора, що не розуміється на теслярстві. Не вміючи заготовити з дошок рейки на кістяк, можна дошки розпустити на рейки там же у лісному склепові, що здорожить матеріал всього на якийсь полтинник. Взагалі, якщо вас лякає теслярська праця, ви можете здати заготовити з дошок, рейок, фор-ахтерштевнів, косинців та дошок на трюм до першої ліпшої майстерні; це зроблять порівнюючи — поцінно, як і в державній чи кооперативній майстерні, тобто за 3 або 4 крб. Другу теж нелегко для не фахівця працю, пошити парусового чехла, теж можна замовити в першій-ліпшій майстерні, що виготовляє парусові або брезентові речі; на розмір, що ви замовите, чехол пошиють міцно і акуратно. Отже, асигнувавши на те, щоб заготовити планки та чехол ще карб. із 8, ви не багато турбуючись зробите найголовніше.

Вам лишається тільки зібрати з заготовленого матеріалу всі частини кістяка. Я раджу робити таку байдарку колективно 2—3—4 особам: обійдеться не дорого кожному, легше та швидше збудувати, а користуватися можна чергуючись, крім того колективні екскурсії і зручніші і доцільніші.

Змінюючи віддалення між шпангоутами № 2 та № 4, з власного бажання одсуваючи або наближаючи до середнього шпангоута, можна змінювати довжину трюма байдарки залежно від подорожі одної або двох осіб. Для цього треба мати другу пару шпангоутів та другу пару верхніх плянок.

Матеріал та струмент

Щоб полегшити заготовку матеріалу, я взяв його однаковий для кістяка байдарки — соснові планки завширшки 5 сант. та завтовшки 1 сант., з яких виготовляють і шпангоути, і бокові рейки. Взагалі матеріал потрібно заготовити такий:

1. На бокові рейки та шпангоути — 50 метр. рейки 5×1 сант., яка виходить із 4 соснових дошок, завдовжки 6 арш., завширшки — 4 верш., завтовшки — ½ дюйма, розпущених кожної на три подовжних частини рейки прямокутного розрізу, стругані під рубанок.

2. На нижню кильову та верхню середню рейку — 1 дошка соснову завдовжки 6 арш., завшир. — 3 верш., завтовш. — ½ верш. — розпускають впродовж на дві дошки, що їх зстругають до ширини 6 сант.

3. На фор- і ахтерштевні (ніс та корма) — 1 дошка соснова, завдовж. — 3 арш., завшир. — 4 верш., завтовш. — 1 верш.

4. На косинці для шпангоутів — кусок дубової дошки, завшир. — 10 сант., завтов. — 1 сант., завдовж. — 70 сант. — розрізаємо на 14 рівнобоких прямокутних трикутників, довжина коротких боків (катетів) — 10 сант. (мал. 13).

5. На стінки та підлогу трюма — 2 сосн. дошки, завдовж. — 6 арш., завшир. — 4 верш., завтовш. ½ дюйма, стругані під рубанок або фуганок.

6. На забивку площі шпангоутів № 2 та № 4, що утворюють трюм, — два куски дикту розміром 32×70 сант.

7. Шуруби — завдовж. 3 сант. — 160 шт.; шуруби вибирати треба найтонші, бажано мідні.

8. Скобочки з дроту на кінці планок та в місцях ув'язки, щоб продівати шпигат ув'язуючи.

9. Тонкий ремінь з сириці або шпигат доброї якості, щоб ув'язувати кістяк.

10. Парусини 12½ метрів. Є фабричні сорти водонепроникливі парусини або таку доведеться зробити самому із звичайної парусини, обробивши її за одним із нижчеподаних способів. Вибираючи матеріал треба стежити, щоб дошки були без сучків та з продовжними шарами, інакше рейки дадуть багато ламу. Матеріал потрібно заздалегідь висушити, збивши при цьому кінці дошок, щоб вони не потріскались та ув'язавши до купи дошки,

щоб вони не жолобилися. Потрібний струмент — ручна пила, рубанок, долотце, молоток і тоненьке свердельце діаметра шурубів.

Заготівля частин

Приготувавши матеріал кількістю та розмірами, що зазначено у попередньому розділі, починаємо будувати частини байдарки.

1. Фор і ахтерштевні — ніс та корма — цілком однакового зразку й розмірів. Берете два куски дошки (п. 3 розділу матеріал); завтовш. — 1 верш., завшир. — 3 верш., завдовж. — 11 верш. і збиваєте їх одна до одної в місцях, зазначених на малюнку.

Можна взяти, коли знайдеться, просто брус 2 вершків завтовшки. Радіусом 30 сант. наводите на дошці криву лінію (мал. 2-а), обрізаєте її по накресленій кривій і починаючи з середини обох боків дошки обрізаєте криву плоскість на конус до середини кривої плоскості (мал. 2-б). Потім долотцем вирубете з кожного боку по три гнізда завдовж. 8 сант. (5×1 сант.) — для бокових рейок, а зверху й знизу по гнізду формою зрізаного конуса — підосва 6 сант., довжина — 8 сант., глибина — 1 сант. для кильової та верхньої серединної планки (мал. 2-в, г.).

2. Шпангоути — кількістю 5 штук. (Форму й деталі дивись на мал. 3); матеріал для них планки 5×1 сант. Ув'язувати частини боків шпангоутів гвинтами та дубовими вставними косинцями (мал. 4). Розміри шпангоутів, будуючи байдарку з трюмом на одну особу — № 1 (починаючи від носа) — завширшки 50 с.; № 2 — 74 с.; № 3 — 80 сант.; № 4 — № 2; № 5 — № 1. Височина у всіх 30 сант., будуючи байдарку з трюмом на дві особи, шпангоути № 2 та № 4 роблять завширшки 6—8 сант. (мал. 3-а). Із зовнішнього боку сторчових частин шпангоута зарізають по троє гнізд завглибшки 1 сант. для бокових рейок кістяка, а в нижніх та верхніх частинах — гнізда для кіля та верхньої серединної планки. У шпангоута № 3 ці гнізда роблять завглибшки 1½ сант.

3. Бокові рейки. Бокові рейки беруть із планок 5×1 сант. Рейки, що йдуть від форштевня (носу), доходять до шпангоута № 4, перекриваючи між шпангоутами № 3 та № 4 рейки, що йдуть від корми, завдяки чому досягається ув'язка всього кістяка байдарки. Бокові рейки від корми доходять до шпангоута № 3. Довжина носових рейок: верхня пара 2 м. 62 сант., середня пара — 2 м. 55 сант., нижня пара — 2 м. 43 сант.; кормові рейки: верхня пара — 2 м.; середня — 1 м. 90 сант., нижня — 1 м. 73 сант. Там де ув'язують рейки до шпангоута, з боку ближчого до середини човна на рейку прибивають невеликий відрізок — підпора для шпангоута. Задні кінці носових рейок на 10 сант. зстругають із зовнішнього боку, поволі сходячи до кінця на товщину ½ сант. Кінці рейок та ненадійні місця з бажання можна зміцнити, для чого туго обмотуєте й заклеюєте смужкою лляного полотна.

4. Кіль та верхні рейки. Кіль складаний з двох частин; носовик завдовжки 2 м. 55 сант. — доходить до шпангоута № 4, перекриваючи кормову частину кіля, що доходить до шпангоута № 3 і має довжину 1 м. 73 сант. (мал. 7). Частини кіля, що лежать одна на одній в цьому місці поволі стоншують до 1 сант. На киль і верхні рейки йде дошка, вірніше рейка, завширшки 6 сант., завтовшки 2 сант. (п. 2 розділу матеріал). Верхні рейки роблять для трюма на 1 особу 126 сант., при трюмі на 2 осіб — 106 сант.

5. Трюм — має в центрі ширину — 60 сант. Роблять його із шпангоутів № 2 та № 4 і дошок 1 сант. завтовшки, що вставляють по боках, в особливій продовжній жолобці, які роблять із відрізків рейок, прибитих до шпангоутів №№ 2, 3, 4 на віддаленні 10 сант. від боків і рівнобіжно боків шпангоутів.

Шпангоути № 2 та № 4 цілком забивають диктом (п. 6 розд. матеріал). Дно трюма застилають дошками 1 сант. завтовшки, а довжиною рівним віддаленню між шпангоутами № 2 та № 4. Розмір бокових дошок трюма: довжина дорівнює віддаленню поміж шпангоутами № 2 — № 3 та № 3 — № 4, а загальна височина дорівнює 32 сант. Дошки трюма виходять на 7 сант. вище за палубу, утворюючи відвали проти хвиль та бризків води та щоб закріпити навколо відвала чехол байдарки.

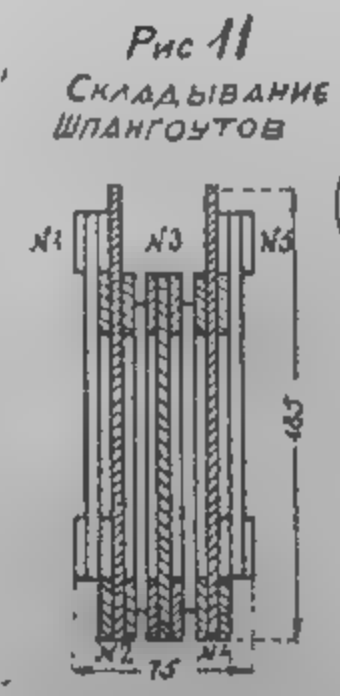
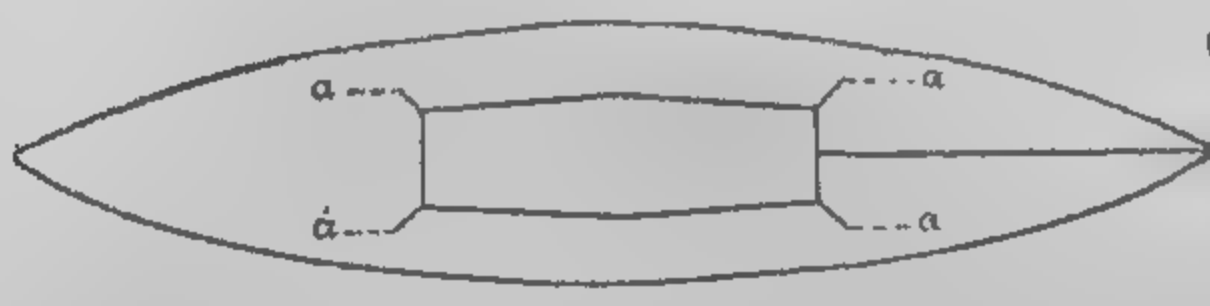
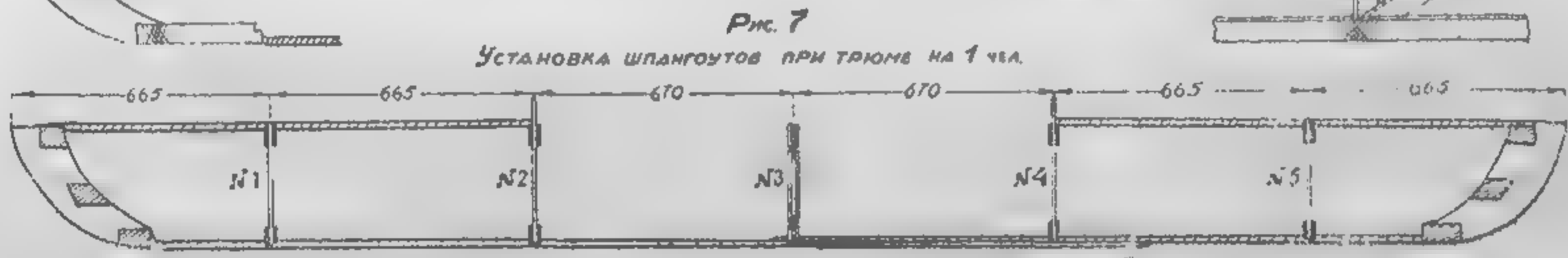
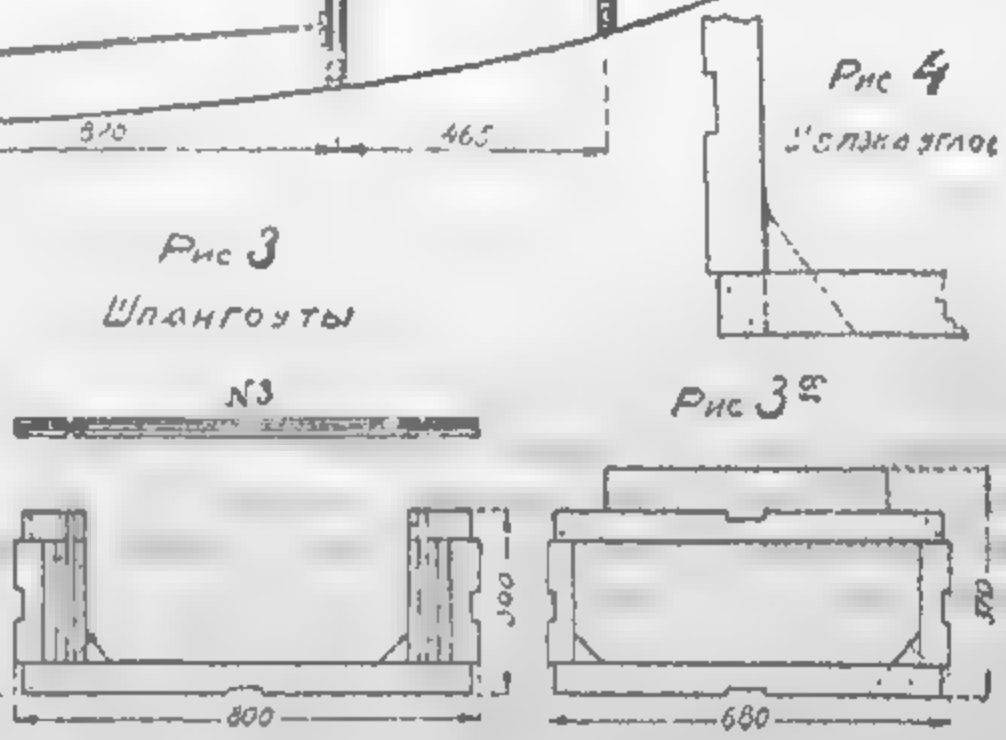
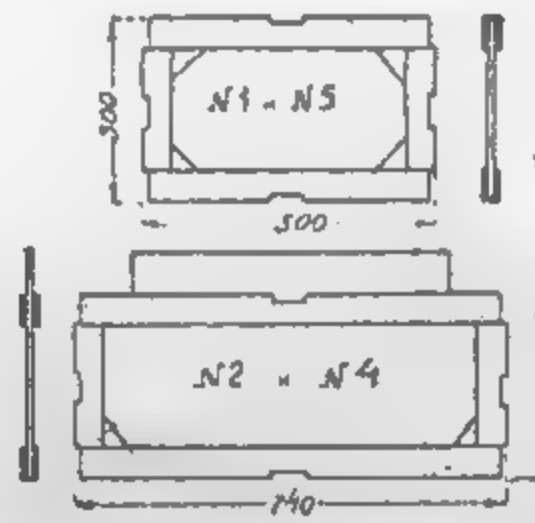
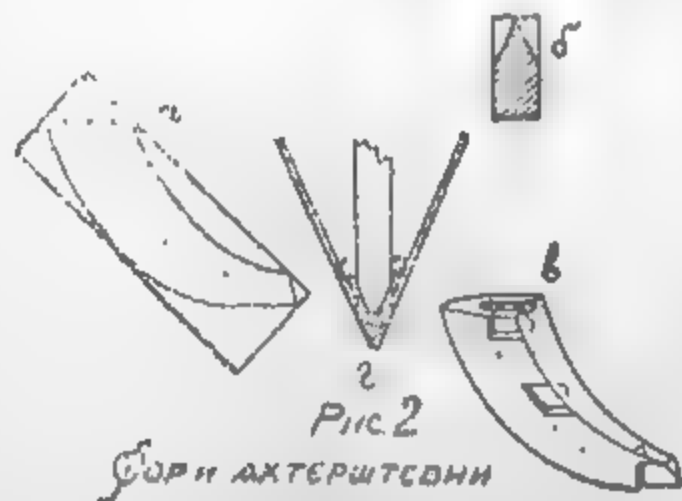
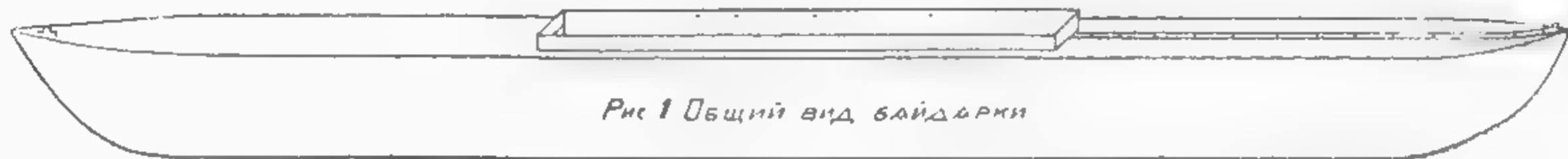
Збирання кістяка байдарки

Усі зовнішні кути частин, що торкаються парусового чехла, трохи закругляють. Система скріплення всіх частин є ув'язка, тонкими ремінцями з сириці або добрим шпигатом рейок до шпангоутів на фор-ахтерштевнів (мал. 5-а, б.). Для цього відрізки шпигату потрібної довжини прив'язують до скобочок у кожного гнізда на шпангоутах та фор-ахтерштевнях. Бокові верхні планки та киль мають з боку, або з внутрішнього боку в місцях ув'язки такі ж скобочки, щоб протягати шпигат, чим застерігають пересування ув'язаних частин. Збираючи, треба тільки стежити, щоб шпангоути стояли сторч до кіля і не перекошувались; це особливо важить за першого збирання, тому що тоді закріплюють підпори для шпангоутів на бокових, кильових та верхніх планках та роблять всі відмітки на частинах, щоб полегшити майбутнє збирання.

Віддалення між шпангоутами (дивись мал. 6 та 7) збирають окремо носові та кормові частини з двома шпангоутами, що ближчі до них; потім обидві половини складають так; щоб планки і киль кормової частини пішли в середину, і вставляють середній шпангоут № 3. Дошками трюма перевіряєте місце шпангоута № 3, ув'язуєте його і встановлюєте трюм. Кістяк зібраний.

(Продовження в наступному номері)

СКЛАДНАЯ ПЕРЕНОСНАЯ БАЙДАРКА

СУДДЯ В СПОРТИВНІЙ ГРІ *

Нема такого виду спорту, де б суддя так рішуче впливав на наслідки змагання, як спортивні гри. У спорті, що не має характеру безпосередньої боротьби, у спорті без фабули, без гри, без складної колективної тактики, наприклад, у змаганнях на швидкість пересування як, скажімо, в легкоатлетичному бігові, у змаганні на швидкість на ковзанах і на лижах тощо, суддя виконує переважно організаційну роботу. Щодо наслідків цих змагань, то фактично їх фіксують секундометристи, неточності яких (вільні, а чи й передбачені) не можуть мати остаточного значіння, бо середнє арифметичне за великої кількості секундометристів і очевидність самого кінця змагання достатньою мірою паралізують зловмисність і нивелюють випадкові помилки. До такого стану спричиняється те, що за одних випадків суддя є лише один із цінувачів, а присуд подає колегія в цілому, а за інших — він сам сполучає в своїй особі обидві функції: і оцінює і подає присуд. Не перебільшуючи, можна сказати, що в першому-ліпшому матчі так-сяк рівних силою футбольних чи хокейних команд, суддя без наочної несправедливості зможе гарантувати перемогу будь-якої сторони. Причина — велика кількість умовностей (офсайд, стик, хайбол, гра ногою, рукою), явне порушення чи захоування яких дає судді велику волю реалізувати свої симпатії чи антипатії. Ні колективізувати, ані механізувати судочинство в спортивній грі неможливо. Суддя — людина, а відтак і неминуче зло, бо він сам судить. Грачі це добре розуміють, а тому кінець-кінцем і перестають нарікати на не завжди об'єктивний і безпомилковий присуд судді. Великі уповноваження судді за спортивною грою, що їх визначає сама суть гри, вимагають від судді бути суворим передусім до самого себе. Лише знати, хоча б і бездоганно, правила гри ще замало, щоб узяти на себе обов'язки судді. Так хто ж може бути за доброго суддю? Поперше той, хто бачить у грі корисне ушляхетнюване мистецтво, а по-друге той, хто з безпосередньої практики обізнаний на технічних і тактичних тонкощах даної гри. Перше гарантує об'єктивність у процесі судочинства, а друге — проникливість і можливу безпомилковість. Я глибоко певний того, що суддя поза тим, що мусить досконально знатися на правилах гри і деяких спеціальних судових психічних навиках і властивостях — повинен також і стояти на певному рівні гравального вміння, принаймні не меншою мірою за ліпшого гравця команди. Те, що суддя мусить інколи судити, базуючись не на зовнішньому ефекті, а на задумі гравця, а також і те, що судді доводиться іноді виводити на суше спроби гравців обдурити чи обвести його, вимагає від судді великого спортивного стажу; без цього суддя в своїй роботі спирається лише на зорові факти. Наміри гравців і все, що сягає за межі судової гравальної хитрости, техніки й тактики такий суддя збагнути не може.

* Порядком обговорення

Скажімо, футболіст намагається з усієї сили вдарити ногою ногу свого супротивника, але не влучив. Суддя — досвідчений гравець із позиції ніг, із гравальної ситуації моменту, ба навіть вважаючи на технічну й психічну характеристику гравця, може не вагаючись констатувати злочинний намір і, орієнтуючись на обставини, винести той чи інший присуд. Суддя без потрібного практичного досвіду, не маючи наочного факта правопорушення не припинить гру й не зліквідує брутальності поки таку даний гравець із щасливого випадку ще не здійснив.

А ще в безпораднішому стані суддя — не гравець — перед спробою „клясних“ гравців обдурити його. „Обведення“ судді у великих спортивних іграх, здебільша в футболі та хокеї має свою розвинену техніку в супроводі цілої низки засобів, що не мають безпосередніх стосунків до гри й призначених для діяння на психіку судді. Артистичне обгравання судді не може навести його на думку про оману, якщо суддя не має достатнього спортивного стажу, бо такий суддя і психічно, і технічно, далекий від того, щоб повірити в можливість такої гравальної майстерності. Практикують, наприклад, такі способи: гравець нарочито, заподіявши травматичну шкоду нашому гравцеві, інсценує напівнепритомний стан, починає корчитись ніби йому болить, хромає тощо. Непроникливий, кволий суддя в нестямі дає спірний удар. Суддя повинен бути такою мірою зірким і фізично і психологічно, щоб відразу, наклавши заслужену кару, дати відсіч на дальші спроби обдурювати. Треба зазначити, що наші провідні органи не досить певно визначають свою позицію на недозволені спроби обгравати суддів. Досвід змагань доводить, що спроби обдурювати суддів зробилися звичкою гравців. Роблять це часто поважно й серйозно. Щоправда суддів не ображають. Суддя не обурюючись сигналізує свистком правопорушення, а гравець так само не кваплячись іде собі на своє місце. Нарочита гравальна етика діє в межах одної партії, щогдо супротивної партії, то в судді її немає, бо з самої фабули гри перше треба подолати як ворога, а друге перебуває поза грою над партіями, як уособлений закон їх боротьби.

Футбол і хокей стали в нас справді масовими видами спорту і все, що зменшує цінність їх, як засобів фізичного виховання, треба якнайретельніше обертати в ніщо. Обдурити суддю, щоб застосувати технічно неправильний спосіб, річ, мовляв, природня і на випадок кількоразового викриття, що заважає нормальній грі, капітан і партнери своїми порадами дають відповідну відсіч. Обгравання ж іншого роду, застосовувані з наміром непомітно від судді заподіяти супротивникові фізичну шкоду, значною мірою зменшують травматологічну небезпеку гри, а тому таким спробам треба вчасно дати в корні відсіч. Зробити це може лише вмілий суддя.

ПРОПОНУЄМО ОДЕСІ, КИЄВУ, ДНІПРОПЕТРОВСЬКОМУ, АРТЕМІВСЬКОМУ Й СТАЛІНУ
НАЙБЛИЖЧИМИ ДНЯМИ ЗА ПРИКЛАДОМ ХАРКОВА ОРГАНІЗУВАТИ ДИСПУТИ, ПРИТЯГНУВШИ ДЛЯ
ЦЬОГО ШИРОКІ МАСИ ФІЗКУЛЬТУРНИКІВ

ДЛЯ ДИСПУТІВ РЕКОМЕНДУЄМО ТАКІ ТЕМИ:

- 1) ПРО КУЛЬТУРНОГО ФІЗКУЛЬТУРНИКА
- 2) ЗА ІНСТРУКТОРА-СУСПІЛЬНИКА
- 3) ПРО СУДДЮ, ЯК ВИХОВАТЕЛЯ МАС.

ВИЗНАЧТЕ ДЕНЬ ДИСПУТУ, СКЛИЧТЕ ФІЗКУЛЬТУРНИКІВ, ОРГАНІЗУЙТЕ УЧАСНИКІВ ДЕБАТІВ, А ДОПОВІДАЧА ВАМ МОЖЕ НАДІСЛАТИ РЕДАКЦІЯ „ВІСНИКА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ“

ОРГАНІЗУЙТЕ ДИСПУТИ

ПРО ЧАС ДИСПУТІВ ПОВІДОМЛЯЙТЕ НАС.

РЕДАКЦІЯ „ВІСНИКА ФІЗКУЛЬТУРИ“

ЯК БУДУВАТИ ЛІТНІ ПЛАВАЛЬНІ ПУНКТИ

Потребу мати добре устатковані плавальні пункти відчуваємо чимраз більше. Отже й спостерігаємо нині стихійне будівництво по всіх місцях СРСР таких будівель, як купальні, плавальні школи тощо.

Сучасний устаткований плавальний пункт, відповідно до вимог радянської фізкультури, треба пристосувати для купання, навчання плавати, спортивного плавання й спортивних виступів. Обираючи місце, передусім треба зважати на природні, звичайно, умови (озеро, річка, море), ураховуючи також і гідралічні властивості й санітарно-гігієнічну якість води.

Щоб плавальний пункт годився й для навчання, а також і відповідав спортивним умовам, треба, щоб вода була спокійна, без течій і хвиль.

З другого боку, стояча вода не відповідатиме санітарним вимогам, а тому годиться періодично спускати таку воду, замінюючи її свіжою, що за різних типів будівель роблять не однаково.

Перейдімо тепер до тих спеціальних умов, що їх конче вимагає добре устатковане місце для навчання плавати, спортивного плавання, купання, спортивних виступів.

Щоб навчатися плавати, треба, щоб площа води була завдовжки від 10 метрів і завширшки 5 метрів. Ширина не повинна бути більше 5 метрів, маючи на увазі надзвичайно важливі вправи скочання від поштовхів од стінки поперек басейна вперед і назад. Довжина басейна залежить від кількості людей, що водночас навчаються. Вважаємо, що для одної людини треба від 1,5 м. до 2 погонних. Завглибшки басейн має бути 0,8 м. на мілкому місці й 1,2 на глибокому з поступовим переходом від мілкого до глибокого. Басейн треба обмежувати стінками й дном, що можуть бути суцільними або решетяними, якщо басейн оточує вода.

На рівні води по обидва боки басейну вздовж треба передбачати дерев'яні рейки або бильці з нікельованих рур, щоб вчитися плавальних рухів, держучись руками за бильце, вивчати рух ніг і, закріпившись нісками, навчатися руху рук.

Треба, щоб розміри площі завширшки не були менш 7,5 м., що дозволяє брати участь в запливах трьом плавцям одночасно. Якщо ж ту саму площу пристосовують і під водне поло, що раціонально, то ширина має бути не менше 15 метрів, що дає крім того можливість запливати шістьом плавцям одночасно. Глибина води повинна бути не менше 1,5 м., а в місцях для стрибання з вежок глибина від 3-х до 5 метрів за відповідних висот вежок від 7 до 10 метрів. Старт, ураховуючи спеціальні вежки, або окремі тумбочки для кожного плавця підносять на поверхню води від 0,75 до 1,5 метра. Вежка для стрибання має площинки (завширшки від 2-х до 4-х м., завдовжки від 3 до 6 м.), розташовані на височині проти рівня води 3—5 м., 5—8 м., 8—12 м. Найзручніші в розумінні спортивному висоти 5 метрів, 10 метрів, із яких першу вважають за нормальну для жінок, а другу для чоловіків. Решту площинок краще за все розташувати на височині 3 м. і 8 м. Кожну верхню площинку треба винести наперед порівняно до відповідної нижньої на 0,6—1 м.

Головна вимога для конструкції — стійкість. Допоміжна вежка для учбових цілей має кілька площинок, наче драбини, з висотою, що поступово збільшуючись доходить 2-х метрів.

Трампліни (пружні дошки) мають узаконену висоту в 1 м. і 3 м. Дошки завдовжки 3—4 м., причому 1,5—1,85 м. дошки — в повітрі. Ширина дошки — 0,46 м., завдовжки — 6 см. Передній кінець дошки не повинен бути вище 25 см. проти заднього кінця. Прогин кінцевого перерізу дошки має бути 3—5 см. за статичного навантаження 77 клгр. на край дошки. Матеріал — дуб, ясень, сосна. За кордоном нині вводять сталеві трампліни і нашим великим плавальним центрам слід потурбуватись, щоб їх придбати. Глибина води під одниметровим трампліном повинна бути не менше 2,5 м., а 3-метровим не менше 3 м.

Для купання треба відвести спеціальне місце, щоб не заважати учбовій і тренувальній роботі, яка вимагає сприятливих умов, певної тиші, не відтягуючи уваги тих, що навчаються. Місця для купання слід устаткувати так, щоб можна брати сонячні ванни й пристосовувати для всіляких розваг. Одне з найцікавіших пристосувань — кататися з гір — вузька стежка завширшки в 1 м., обмежена з країв обшивками з профілем крижаних гір і на висоті одного метра обривається. Стежку й обшивки вкривають суцільним шаром лінолеуму, що його перед тим як користатися треба мочити водою. Для таких гір найкраще використовувати круті береги. Дуже цікаві гімнастичні знаряддя над водою на певній височині:

1. Плавальна станція „Динамо“ (Москва).
2. Місце старту плавців

Для спортивного плавання площа води вздовж повинна мати розміри в 25 м., або 50 м. Можливі також розміри в 33,9 м. і 100 м., але за 33,9 незручно відзначати наслідки на 25 м. і 50 м., передбачаючи для зафіксування фінішу спеціальні пристосування, як при 100 метр., де користують для обмеження дистанції також пересувні плоти зі спускними щитами. Слід зауважити, що дистанція має бути абсолютно точною, що й треба передбачати під час проектування, і будівництва.

Ідуть за дистанцією

жати й на вимоги, що звідси випливають. Зазначаючи криті приміщення слід докладніше спинитися на роздягальні, убиральні, інвентарній сторожці, канцелярії, касі, інструкторській та учбовому приміщенні.

Роздягалки можна поділити на три типи. До першого типу належать кабінки, поширені раніше за кордоном. До другого типу — скринькова система з відкритими скриньками, що їх оберігають служники, які приймають і здають одяг. Цей тип застосовано на Московській водній станції „Динамо“. Третій тип — система замкнених індивідуальних шаф, що їх обслуговує служник із ключами до шафів. З цього типу користуються в Ленінградському плавальному басейні, Будинку Фізкультури ЛОРПС і Профспілок.

Будуючи убиральні слід звернути особливу увагу на те, щоб задовольнялося санітарні вимоги. По містах де є водогони й каналізації, спускати непотребі слід у загальноміські каналізації, щоб не бруднити воду.

Інвентарню треба пристосувати, щоб оберігати й сушити учбові коркові пояси.

Інструкторську — як кімнату для робіт і відпочинку інструкторів одночасно можна використовувати і як учбово-спортивний кабінет, а під час змагань і як місце для роботи судейської колегії.

Учбове приміщення потрібне для навчання груп на суходолі під час негоди (хмари, дощ тощо). Це приміщення можуть використовувати плавці перед своїм виходом на старт.

Розгляньмо тепер окремі типи плавальних пунктів. За найкращий тип слід вважати відкриті басейни, названі так на відміну від закритих зимових басейнів. Басейни є поодиноким типом у залюднених місцях, де немає річок і озер, або ж останні десь на віддаленні від густо залюднених кварталів. З басейнів користуються й там, де з річки чи озера не можна користатися з-за їх природніх умов, подолати які дуже важко, або ж просто матеріально не вигідно, порівняно до суми затрат потрібних, щоб побудувати басейн. За наявності водогону й каналізації (по містах) влаштувати басейн не важко. За джерело для водопостачання басейну може бути й артезіанська вода, чудова що до її властивостей. Як на зразок можна зазначити живлення з артезіанської води плавального закритого басейна БФК ЛОРПС. Загальна глибина артезіанської свердловини до водоносного піщаного шару — 14 метрів. Воду подає відосередковий смок. Вода з такого колодязя кристальнопрозора, безбарвна, солонкувата на смак, не має бактерій — чого не можна сказати про воду з міського водогону. Для басейну можна користатися з річної води, пропускаючи її через цідило. За тих випадків, коли фільтри не функціонують (скажімо, під час доводі), передбачати живлення водою з колодязя чи водогону. Щоб не було труднощів під час подачі і звільнення басейну від води, треба орієнтуватись на природні схили місцевості.

трапеція, кільці і т. п. Крім розваг, гімнасти розучують тут вправи, не боячись розбитися. Із дешевих приладь можна зазначити колоду, що гойдається, на яку важко злізти й всидіти, щоб не впасти у воду. До знаряддів дорожніх належить так звана катапульта, що складається з наклонного скату, з якого котиться вниз по рейках невеличкий возик із плятформою з валком. Докотившись до кінця рейок, возик, як стій, зупиняється й плавець з інерції летить у воду.

Невід'ємною частиною сучасних плавальних центрів є трибуни для глядачів присутніх на спортивних виступах і святах. Отож, проєктуючи, треба зва-

Якщо басейн десь у залюдненій місцевості або вище її, то в місці стоку води з басейну до річки буває потреба очищати сточну воду. Часто річна вода має замалу температуру, не доходячи до норми в 23° С. Приміром, воду в р. Неві вважають за гарну, якщо температура її доходить до 20° С. За таких випадків воду підігрівають теплом сонячного проміння у спеціальному нагрівачеві, подібному до низки відкритих довгих каналів, по яких тече вода неглибокими струмочками. Змінюють воду в басейні без перерви і, крім того, не менше, як 1 раз на тиждень, треба зовсім спустити всю воду й очистити басейн від бруду. За наявності доброї переточної води й чистої заміни можна плавати в басейні, не миючись перед тим під душем, але здебільша будувати душі конче потрібно, причому воду беруть із водогону.

Усі санітарно-гігієнічні заходи треба провадити за даними регулярних аналізів води, що можуть вимагати своїми показами навіть хлорування води (приміром, під час епідемії).

Басейни роблять із бетону з облицівками метлахськими плітками з метою гігієни, естетичного діяння та щоб зробити поверхню цілком гладкою. Це останнє багато важить, бо цементна поверхня залишає зсадна на тілі. Цю хибу має зимовий басейн Ленінградської морської школи. Відкриті плавальні басейни мають побудувати в Ленінграді ЛОРПС при яхтклубі та спортивне Т-во „Динамо“.

Із інших типів плавальних пунктів слід назвати плотів спорудження, застосовувані на тихій воді. На воді будують стартові й поворотні містки, вежки (якщо немає змоги побудувати їх на березі) і низка плотів пристосованих для інших потреб. Приміщення й трибуни роблять на березі. До цього типу належать плавальні пункти на Москві-річці в Москві (школа для плавання МРПС і „Динамо“). Дуже повільна течія (місце вище греблі) дала можливість широко розташувати на Москві-річці систему плотів, устаткувавши місця, щоб тренуватися за дистанціями стрибанням, водні поли, щоб розважатися й навчатися плавати; для тих, що не вміють плавати, зроблено ґратовий ящик. Крутий високий берег дуже доцільно пристосовано під трибуни. На березі розташовано криті приміщення.

Загальні вимоги до плотових споруджень — добре закріпити плоти на воді, що особливо багато важить для стартового й заворотного містка, а для вежі й стійкості. Заворотні щити, що обмежують довжину дистанцій треба спустити у воду не менше, як на один метр, маючи протяг на всю широчінь басейну. Заворотні щити повинні мати такі властивості: 1) жорсткість (за одночасного відштовхування всіх пловців, що проходять дистанцію від щита, останній не дає прогибу), 2) гладку, рівну, неслизьку й без щілин поверхню.

Грузопіднімання стартового мостика повинно бути достатнім, маючи на увазі стартівників і суддів. Наклін і спуск плоту, коли плавці стають у стартову позицію треба зважувати так само, як і наклон вежки, беручи максимальне навантаження на краях площинки за одночасного (гуртового) стрибка зі всіх площинок.

Будують плоти з ялинкових та соснових брусків діаметром від 25 до 40 см., вкладаючи їх у два ряди і роблячи на них палубу. Плот споруджують також і на добре просмолені бочках. Дерево треба оберегти від загнивання.

До третього типу ми застосовуємо плавальні басейни, рекомендуємо їх для наших великих річок із їх специфічними особливостями: великими течіями, мінливим рівнем і затопленням берегів. Плавальні басейни роблять на понтонах, зроблених із котельного оцинкованого заліза або з дерева. Як засіб для плавання, тут зі зручністю можна користатися з барж й інших суден, численних на великих ріках. Приміром, у Сталінграді користуються з баржі, як з водної бази. Баржу завдовжки більше, ніж 90 м., пристосовано для приміщення водного спорту, а під час свят і під трибуни для кількох тисяч глядачів. На жаль, із самим плавальним пунктом Сталінград не дав собі поради, спорудивши плотову систему за наявності течії.

Оригінальний приклад плавального басейну становить у Ленінграді колишн. т-во плавання „Дельфін“. Затоплена баржа спричинилася до того, що зменши-

лася сильна течія р. Неви, підвищилася до того холодна температура води й установилася тверда дистанція в 50 м. Трибуни розташовано на схилі берега, а приміщення клубу на березі.

Слід зазначити, що затопити баржу не так уже й легко, її треба добре закріпити, стежити за її осадкою. Чимало клопоту й з чисткою її від бруду тощо.

Будівлі з паль є четвертий тип плавальних пунктів. За приклад такої може бути кол. Шу-

Перший вихід після зими

валівська школа, поблизу Ленінграда, що загинула. Забудова берегів змусила винести на озеро всі спорудження, розтошувавши їх на палях.

Закінчуючи статтю ми мусимо звернути особливу увагу на те, що умови в нашому великому Союзі надзвичайно різноманітні і ми, що вивчаємо молоду в нас справу спорудження літніх і зимових плавальних пунктів, із подякою приймемо матеріали щодо будівництва й устаткування різних плавальних пунктів на місцях.

О. Т.

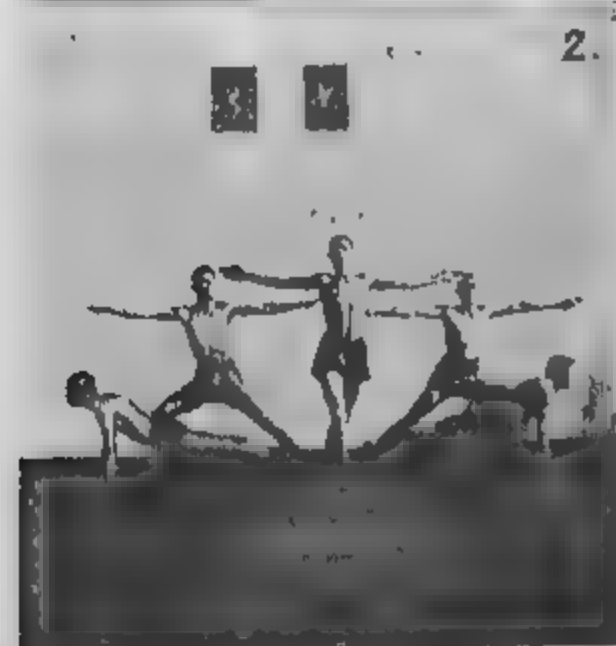
ПІРАМІДОВИЙ П'ЯТИРИК „МАРШ БУДЕННОГО“

Музика чи співи „Марш Буденного“ — (поволі). Рух описано для №№ 1, 2, 3; № 4 — № 2 і № 5 — № 1 тільки в другий бік; нумерація зліва направо. Вихід по п'ять чоловік, — руки* на плечі сусідові. Вихідний стан: основна постава в шерезі, розімкненій на один крок.

1-й такт — під слова пісні марша „Мы красная кавалерия“.

На раз: № 1 випад праворуч, уручити праву, ліву руку за спину; № 2 — рр вправо; № 3 — зручити, долоні досередини,

Два, три, чотири — видержка, фіг. № 1.

2-й такт — слова: „И пронас“ на раз: № 1 — обертання праворуч в упір лежачи за руками з опертям на зігнуту праву ногу; № 2 — випад вправо (праворуч). На два: № 1 — упір лежачи за руками; № 2 — уручити ліву; № 3 — випад з три й чотири — видержка, фіг. № 2. — упір лежачи за руками з опертям на зігнуту ліву ногу; № 2 — випростати ліву ногу, приручити.

На два: № 1 — встати, поворот (обертання) ліворуч до постави — „струнко“ № 1 — з обертанням ліворуч приставити праву ногу до лівої; № 3 — приручити.

Три й чотири — видержка у вихідному стані.

3-й такт — слова: „Былинники речистые“. На раз: № 1 — зігнути; № 2 — поворот праворуч, випростати праву ногу, передручити № 3 — приставити праву ногу приручити.

На два: № 1 — підняти ліву ногу догори; № 2 — зігнути ліву ногу перейшовши в стан випаду лівою назад, зручити; № 3 — зручити від себе; №№ 2, 3, 4 торкаються руками.

Три й чотири — видержка, фіг. № 3.

4-й такт — слова: „Ведут рассказ“. На раз: № 1 — упір лежачи за руками з опертям на зігнуту ліву ногу; № 2 — випростати ліву ногу, приручити. На два: № 1 — встати, поворот ліворуч, приставити праву до лівої. № 3 — приручити; три й чотири — видержки у вихідному стані.

5-й такт — слова: „О том, как ночи ясные“. На раз: № 1 — стати на праве коліно, уручити правою; № 2 — невеликий випад праворуч, уручити правою; № 3 — зручити від себе.

На два: № 1 і № 2 зручити — ліві руки сусідніх №№ торкаються.

Три й чотири — видержка, фіг. № 4.

6-й такт — слова: „О том как в дни ненастные“. На раз: № 1 — витягти ліворуч ліву ногу; № 2 — посилити випад із правої, зігнути сильніше праву ногу;

На два: № 1 і № 2 — великою дугою досередини уручити ліву; № 3 — дугами до середини уручити.

Три й чотири — видержка, фіг. № 5.

7-й такт — слова: „Мы грозно, мы смело“. На раз: № 1 — боковий упір на лікоть правої руки і на коліно зігнутої правої ноги, присунувшись до центру до опертя стопою лівої ноги в ноги № 3; № 2 — стати на праве коліно, ліву ногу витягти й уперти в ногу № 4; № 3 — руки в плечі № 2 і № 4.

На два: № 1 — витягти праву ногу, приставивши її до лівої, № 2 — уклон праворуч (тулуб на лівій нозі). Усі №№ руки на плечі своїм сусідам.

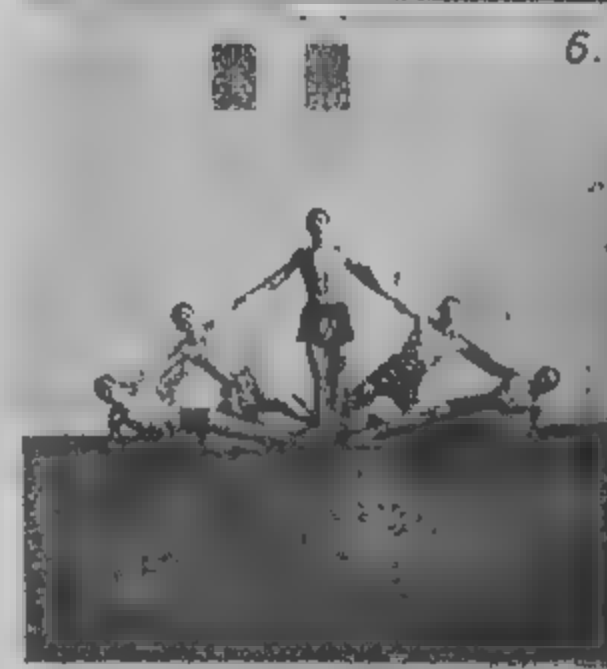
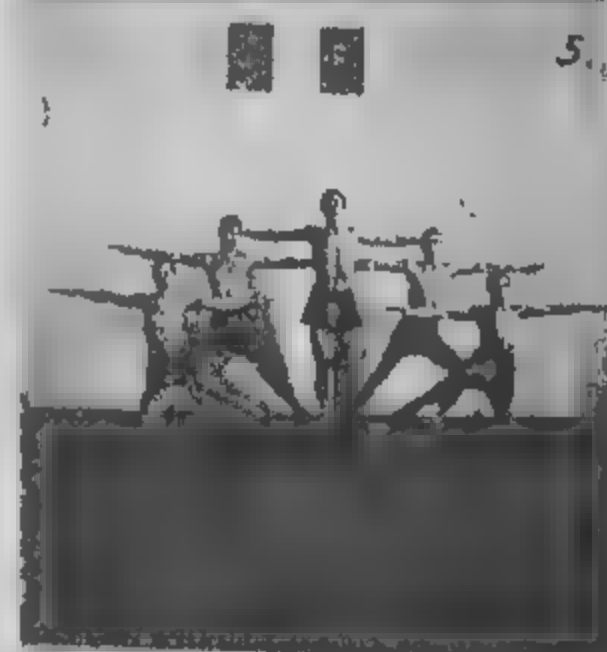
Три й чотири — видержка, фіг. № 6.

8-й такт — слова: „В бой идем“. На раз: стан такий як і на раз у 7-му.

На два: встати, постава „струнко“ у вихідний стан.

Три й чотири — видержка у вихідному стані.

9-й такт — повторюється весь рух.

* Далі „руки“ визначатиметься „рр“.

Фізкультура серед дітей

М. Філь

ЗМАГАЛЬНА МЕТОДА В ШКОЛІ

Фізичне виховання в школі нині ще в незадовільному стані. Поперше, бракує відповідних умов — майданчиків, інвентарю тощо. Замалий ще чисельно кадр викладачів ФК, ба й ті що є часто-густо не досить підготовлені. Педтехнікуми не дають потрібної ф.-к. підготовки груповодам 1-го концентру. Навчальні пляни шкіл переобтяжено.

Проте, не зважаючи на несприятливі умови, ідея про локоначну потребу та про питому вагу фізичного виховання в школі невпинно шириться і серед дорослої людності і серед дітей. Отож треба вітати активізацію дітей та підлітків, що намагаються будь-що-будь самостійно вийти на спортивну дорогу. Лижви, ковзани, санки, купання, плавання, рухливі гри і т. і. — все це нині дуже поширилося серед школярів. Та всеж явище це покищо не масове. Щоб зробити фізкультуру масовою ми повинні прагнути:

1. Піднести якість ф.-к. роботи.
2. Збільшити кількість ф.-к. роботи.
3. Ширше охопити фізкультурою школярів, а саме:
  - а) збільшити в навчальному пляні кількість годин,
  - б) регламентувати гурткову шкільну роботу,
  - в) пропагувати дитячу ф.-к. роботу на домівках (серед батьків).

Перш за все треба поліпшити якість ф.-к. роботи. Саме підвищення якості ф.-к. роботи (а не щось інше) й утворить основні передумови і щодо збільшення і щодо обсягу. Поминаючи всі заходи, скеровані на те, щоб посилити ф.-к. роботу в школі, ми вважаємо за доцільне спинитися лише на одному змагальному моменті, що багато важить саме у посиленні шкільної ф.-к. роботи.

Треба весь час пам'ятати, що радянська трудова школа повинна виховати мужнього громадянина, який у слушний час відважно боротиметься з усякими перешкодами. Отож треба мати на оці й вольовий тренаж. Чимало важить тут і змагальний момент. Треба посилити колективні ф.-к. начала, заохочувати до соціально-корисної поведінки, до вміння та до здатності вчасно боронити інтереси свого колективу. Усе це великою мірою виховує змагання. Крім того не можна забувати і про вміння виявляти соціально-корисну ініціативу. Останні приклади з переключу фабрик і заводів (теж змагання) доводить дільне та позитивне їх значіння.

Зрозуміло, що керунок на цілковите змагання в ф.-к. роботі є зайвий, а то й шкідливий, та всеж у значній частині фізвиховної роботи здебільша можна з успіхом застосовувати методи змагання. Звичайно, ці методи не повинні мати індивідуалістичного характеру боротьби, лише для того, щоб людина могла пазурами та зубами прокласти собі стежку до кар'єри* (бізнесмені в Америці). Цілеспрямованість, щодо цього в трудовій школі треба скерувати на вміння оберігати й обстоювати сьогоднішні інтереси свого шкільного колективу, щоб у

майбутньому вміти боронити інтереси робітничої класи.

З цього погляду ми й мусимо фізичне виховання в школі певною мірою спортизувати, бо тут є цілковитая наявність елементів змагання. Європа та Америка надають нині спортові якнайбільшої ваги. Спортизувати дітей починають там ще зі школи, де учням прищеплюється відповідні практичні й вольові навички. Отож і ми повинні зважати, що наша доросла людність виходить нині на шлях масового спорту (літній і зимовий), а школа повинна давати попередню спортивну настанову. Здійснити все це можна лише практично застосовуючи елементи змагання до низки моментів плянової і позаплянової шкільної ф.-к. роботи.

Відомо, що багато залежить і від методики — від уміння викладати. Аналізуючи засоби фізичного виховання в школі, ми бачимо, що деякі з них побудовано на змагальному моменті (рухливі гри), а інші вивчають, як обов'язкові з відповідними поясненнями, але на основі новизни матеріалу, свідомого ставлення до потреби вивчати його і т. і. Ось чому вимога до керівника — вміти викладати, тобто зацікавити групу, жваво вести навчання, просто й зрозуміло пояснювати тощо. Все це становить якість роботи, хоча практично й не завжди виконується а тому й спостерігаємо: ревізію нормальної лекції в цілому.

Зважаючи на все сказане, ми певні того, що поруч із заходами організаційно-методичними (підвищення кваліфікації викладачів, посилення інструктажу-інспектажу, економіки тощо) треба посилити й скерувати в певне річище в системі шкільного фізичного виховання змагальні моменти. 1-й концентр легше охопити моторовою грою ніж спеціальними гімнастичними вправами та й груповодам зрозуміліше, як саме вести лекції з рухливих ігор. Треба лише розробити відповідні комплекси з ігор за сезонами та іншими засадами (міські, сільські умовини і т. і.).

Щодо старшого віку, то, зважаючи на реальні обставини, треба змагальні моменти запроваджувати пляново, чергуючи їх із вивченням самого матеріалу, де вводити змагальні моменти заважко, а той зовсім не можна з тих чи інших причин. Окрім цього, ми вважаємо, що восени й повесні, ясної години можна кілька навчань будувати на спеціальному змагальному матеріалі, чергуючи зміст, як це ми вже й спостерігаємо

на тепер по багатьох школах України (Харків та інш.), напр.:

Схема I

1. Гра коротка — характеру порядкових, підготовчих (лабіринт).
2. Гра довша — характеру середніх серій (гилка).
3. Кінцеві — з одержаного ефекту змагальні моменти зайві.

Схема II

1. Фігурне маршування з виходом до гри (ефект швидкої порядковості).
2. Низка ігор з велик. м'ячем, характеру середніх серій, як підготовка до спортигор.

На ковзанях з фізськими санками (Ленінград)

* Луначарский — „Воспитательные задачи Советск. школы“. Втор. ступ. труд. шк. ГИЗ, 1928.

3. Естафети.

4. Кінцеві — змагального моменту не вимагають.

Натурально, що такі лекції вимагають великої вдумливості та програмової пляновості.

Окрім плянових навчань ми, беручи до уваги деякий досвід низки шкіл України, вважаємо за доцільне рекомендувати сезонні змагання — осінь, зима, весна.

Осінні змагання проводити, щоб виявити фізичний стан до зимової роботи; зимові для ліпшого засвоєння зимових видів; весняні (наприкінці навчального року), щоб виявити пересічні фізичні досягнення (облік).

Характер змагань лише колективний: група із суміжною групою, школа зі школою, — низка шкіл певного району. Облік досягнень (пересічно) — виявити п'ять кращих у кожному окремому гурткові. Останнє робити лише для даної групи, щоб заохотити особисту ініціативу. Час — на початку навчального року — в один із днів відпочинку за ясної погоди; узимку — під час перерви; повесні — десь в середині травня. Матеріал змагань треба до певної міри усталювати, щоб мати змогу робити відповідні висновки.

Досвід шкільних змагань на Україні протягом 1928 р. стверджує, що ці змагання мають велике значення в школі, як метода, що: 1) викликає інтерес до ФК (звідси й досягнення певних ФК і трудових навиків); 2) дає певний педагогічний і соціальний ефект; 3) збуджує активність учнів і т. інш. (прот. № 5 за 1929 р. Дніпропетровск. шк. секц.).

М. Стремовський

САМООБЛІК УСПІШНОСТІ З ФК У ШКОЛАХ СОЦВИХУ

Останнім часом ми одержали багато пропозицій і варіантів щодо різних форм обліку успішності з ФК у школах Соцвиху. Слід зауважити, що всі рекомендовані форми обліку базуються на так званих балах, тобто роботу школяра оцінює сам викладач ФК.

Але не можна до оцінки досягнень із ФК підходити так, як до дисциплін розумових, хоча б уже й тому, що ні в початковій, ні в середній, ба навіть у Вишніх не вимагають від осіб, що вступають у ці школи, певних хоча б і мінімальних знань з ФК. Саме ця ненормальність у програмах наших учбових закладів і утворює труднощі в роботі з ФК. взагалі, і зокрема стає вона на перешкоді урахувувати успіхи з ФК у школі. Це саме можна сказати й за виклади в школах співів, рукоділля, про роботу в майстернях тощо.

Уже сказане змушує нас нині загострити увагу ширших фізкультурно-педагогічних шкіл на питанні самообліку успішності з ФК.

Основна ідея пропонованого самообліку полягає в тому, що самі учні за керівництвом викладача ФК так чи інакше кваліфікують свою роботу, а їх колективну оцінку уточняє та чи інша система обліку (бажано, щоб це була така система, що існує вже в школі). Напр., облік % (відсотками) за трибальною системою, мнгобальною і т. ін.

Здійснювати таку серйозну роботу можна лише за умов дисциплінованого колективу та доброго ставлення учнів до занять з ФК, а як ні, то й годі починати такий самооблік. Та ми певні, що моменти інтересу дітей до ФК є, а відтак треба у більшості шкіл Соцвиху застосовувати цей самооблік ф.-к. успішності.

Що треба знати для цього дітям? Викладач ФК мусить ознайомити дітей з елементами фізкультурних занять у школі. Далі — запропонувати колективові (чи гурткові), дати оцінку різних елементів фізвправ, що

Молоді лижв'ярі

шкільні маси, сприяючи 100% охопленню.

5. Потрібні деякі стандартні норми з практичного матеріалу.

6. Потрібна лікарська контрола.

7. Змагання є певний стимул до навчання ФК взагалі.

8. Треба опрацювати правила шкільних змагань.

9. Треба запровадити змагання на кращий гігієнічний керунок в групі і т. і.

Підсумовуючи все сказане, ми робимо висновок, що шкільні змагання за доброї методикі стануть за засіб поліпшити шкільну ф.-к. роботу і призведуть до реальних позитивних наслідків.

Проте шкільні змагання можуть спричинитися й до небажаних та навіть і шкідливих ефектів, якщо перед тим не буде відповідної підготовчої роботи. Проробку цього питання конче треба поставити на порядок денний нашої дальшої методичної ф.-к. роботи в школі.

Низка ОРФК України в справі шкільних змагань зробила висновки, що доводять в основному таке:

1. Індивідуальні шкільні змагання потрібні як метода оцінки фізичних досягнень школярів.

2. Командні спортивні змагання потребують обережного й педагогічного підходу, бо можливі моменти чемпіонства й ф.-к. чванства на шкоду загально-виховно-навчальн. роботі.

3. Недостатня фізична підготовленість дітей заважає проводити змагання.

4. Змагання мають велике агітаційне значення, притягують

входять, як складові частини заняття з ФК (приміром, ритмика, гри, дихальні вправи тощо), з погляду корисності даного виду вправ для організму школяра, а також визначити ступінь успішності кожного виду ФК. Після такої теоретичної підготовки викладач ФК пропонує учням скласти таблицю, в якій поруч з даними суто медичними були б і дані антропометричного огляду, фізкультурні навички й відомості про дисципліну та громадсько-фізкультурну роботу. Усі ці заходи треба запроваджувати в кожному гуртку окремо, бо зміст вправ і висновок самих учнів цілком залежить від анатомо-фізіологічних особливостей, а їх регулюють особливості віку даного гуртку дітей. Учні, розібравши в бесіді з викладачем ФК значення кожного виду ФК, легко зможуть висловити свою думку щодо цього. Наприклад визначати відсотками ступінь труднощі засвоєння, а це вже є основа обліку. Наведена тут таблиця (з практики) якнайкраще стверджує сказане.

(Дивись відомість на сторінці 100).

Переглядаючи дану таблицю ми бачимо, що діти досить правильно визначили труднощі тої чи іншої вправи. Приміром вони одмовились проставити % про зріст, обвід грудей і т. п., бо на думку школярів це є природні особливості (мовляв, таким він народився), а тому й нема чого оцінювати. Центр уваги дітей, як видно з таблиці, зосереджено на дисципліні (40%), а потім на ф.-к. навичках, причім гри вони надають значення домінанті. Справді, у школі Соцвиху рухлива гра повинна стояти в центрі. Замало надається уваги перепускам і спізнюванням, адже лекції з ФК ніхто без поважних причин не перепускає й не спізнюється.

Гаразд. Склали діти таблицю. Оцінимо % види ФК, а далі? Ходить про самий облік. А облік потому провадити вже просто. Грунтуючись на методичних

№№ за порядком	Прізвище та ймення	Група	Вага	Зріст		Обвід грудей			Спірометрія	Унутренні органи	Фізкультурні навички і самооблік у відсотках										Громадська ро- бота з ФК у школі	Загальна успіш- ність у відсот.	Примітка	
				Стоячи	Сидячи	Спокійно	Видих	Експирія			Біг на 50 м.	Стрибки в довж. с. м.	Кидання м'яча	Лад і вільн. р.	Гри	Ритміка	Гігієн. навички	Спізн. і відвід.	Дисципл.					
1	Науменко	V, Б"	56,5	162	84,5	85	80	79	6	2400	Нормальн	8,8	162	7,5	12	8	15	10	20	3	35		81	
2	Дуденко	V, Б"	39,2	147	72,5	74	70	69	5	2150	Верх. легк.	10,1	132	12,5	13	0	5	2	0	3	5		15	
3	Локість	VII, А"	62,5	167,5	85,0	89	83	81	8	2620	Нормальн.	7,0	221	11,0	20	10	17	10	20	3	40	Голова гуртка Ф. К.	100	

вказівках викладача ФК за триместр та на трафареті фізвправ даного триместру (було б не погано, якби такий трафарет висів на стінці залі фізкультвправ) школярі провадять оцінку. Учні вже виробили правильний погляд на ФК, діти добре розпізнають чи рух виконано гаразд чи незадовільно. Отож, покладаючись на правдиву думку гуртка про успішність з ФК того чи іншого школяра, викладач робить так. Вишикувавши учнів фронтом до себе, викладач викликає одного школяра, якому й пропонує виконати кілька муштрових і вільних рухів (80%) знаних уже гурткові. Вправи виконано. Викладач звертається до гуртка з такою пропозицією: „Діти, хто з вас за те, що (припустімо Моргун) добре виконав завдання (на 80%) — підністіть руку“. Обізнані на нормах трафарету, діти швидко визначають % успішності школяра з одного виду ФК.

Идучи за думкою проф. Задериголови в книжці „Методика нормування дитячої поведінки в нормальних установах Соцвиху“ ми бачимо, що хай ці вимоги будуть і суб'єктивні, але про них мусять знати всі діти, коли ми вимагаємо від них певних відповідей на запитання, коли вимагаємо акуратного виконання... Можна питати з кожної дисципліни, наприклад, певні вимоги, а потім виконану роботу порівнювати із зразками. Тут оцінювати роботу можуть і мусять усі діти, а спричинятиметься це до того, що суб'єктивізм сходитиме на ніщо.

Так оцінюють досягнення з усіх видів культивованих у даній школі. Після обліку усіх видів фізкультури підсумовують % всіх видів ФК. У графіці загальної

успішності занотовується сумарний відсоток успішності. Визначити задовільний відсоток — справа самих школярів. Повелосся вважати за задовільний бал — 60—70%, і за добру успішність 80—85%.

На громадську роботу в царині шкільної фізкультури так само треба зважати (робота в гуртку ФК, участь у демонстраціях фізкультурних тощо), коли ходить про дисципліну школяра (див. книгу проф. М. І. Задериголови) про спізнення-ж та відвігування гімнастики, якщо така провадиться в школі, подають відомості сами школярі, виділені для цієї роботи загальними зборами гуртка ФК. Облік успішності в нормальних гуртках школи Соцвиху (надто у 2-му концентрі) з таким обережним демократичним підходом повинен забрати якнайбільше дві академі години. Не кажучи вже про те, що такий самооблік успішності з фізкультури дуже зацікавить школярів, ми маємо сміливість запевняти, що така форма обліку — найправильніша, цілком об'єктивний показник успішності з ФК, того чи іншого школяра. Більше за те. Такий облік змушує тих школярів, що з різних причин не мали задовільного бала з ФК скористатися з цього обліку, щоб дістати відповідну оцінку, отже такий облік є здорове товариське змагання. Ми пропонуємо т.т. викладачам ФК зробити такий самооблік. Тільки практика й час покажуть доцільність такого заходу, щодо успішності з ФК дітей шкільного віку*.

* Редакція вважає, що цю форму самообліку слід припустити по деяких школах лише з метою перевірки й досвіду.

ЗДІЙСНЕННЯ СТАРОЇ ІДЕЇ

Практика літньої дитячої оздоровної кампанії доводить, що краще організовувати майданчик із харчуванням, але з причин дорожнечі (15 крб. на місяць — дитина), чималий відсоток дітей залишається за бортом оздоровної кампанії, являючи собою матеріал для руйнівного впливу вулиці.

5—6 років тому на сторінках „ВФК“ л-р В. А. Блях подавав типологію дитоздоровних установ, багато чого вже здійснено, але фізкультвиховний майдан, де так влучно сполучалися вимоги оздоровлення з виховним завданням, залишається не реалізованим, хоча потреба в ньому скрізь велика.

З ініціативи л-ря Іванова (Озд. Мед. ЮЗ'а) та за участю т. Находова (викладача ФК) влітку минулого року, вперше на залізничі, та, здається, й по всій Україні, при ст. Ворзель та Ірпень зорганізовано 2 майдани фізвиховного типу, що охопили більше 30% дітей. Роботу на цих майданчиках організовано якнайкраще, а тому й добрі були наслідки і щодо здоров'я дітей і щодо прищеплення дітям корисних навиків. Що-

місяця витрачали на дитину 1 крб. 10 к. (без витрат на ф.-культурний реманент) лише 61 коп., ц.-т. лише утримання виховника фізкультурника, бо ф.-к. реманент (м'ячі, диски, гранати, ядра, пінг-понг, кеглі, крокет, серсо тощо) і все це передано для користування школам.

Режим для цих майданчиків під систематичним доглядом лікаря був такий: діти брали з собою їжу, збиралися з ранку і 2—4 години гралися, провадили гімнастичні вправи, екскурсії, купалися тощо. Гарна природа місцевості якнайкраще сприяла роботі, допомагаючи відповідному психофізичному настановленню.

Головну увагу, звичайно, зверталосся на фізичне виховання з обліком особливостей віку, статі й семантичності.

Треба широко пропагувати майданчик як потрібне доповнення до харчувального майдану й особливо там, де матеріальні ресурси організації малі, а дитяча маса велика.

Лікар К у н и ц ь к и й

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА В ШКОЛІ

Що таке ФК-хвилинка?

ФК-хвилинка — це вправа протягом однієї хвилини під час звичайної шкільної лекції. Мета вправи — вивести організм із одноманітного втомного стану сидіння, підсилити кровообіг в організмі (щоб не застоювалася кров), випростати хребет, розгорнути груди, а якщо відповідні умови, то й провентильовати легені).

ФК-хвилинка потрібна під час довгих письмових робіт, лекцій і взагалі там, де учні змушені довгий час бути в нерухомому стані. Хто ж мусить провадити ФК-хвилинку?

Проводити її має викладач, що працює цієї лекції з учнями. Для цього викладач ФК в даній школі мусить ознайомити всіх викладачів школи з метою та засобами провадити ФК-хвилинку.

Які вправи рекомендувати на ФК-хвилинки? Лише вправи потрібні організовані за даної хвилини. За приклади до таких вправ можуть вважати потягання, клонення до всіх боків, рух периферійних органів (якщо можна так висловитись), тоб-то рук, ніг; коли приміщення добре провентильовані, то ще й дихальні вправи. Як часто треба переводити ФК-хвилинки? Регламентувати це заважко. Фізкультхвилинку викликає самий момент утоми учнів. Цей момент і має виявляти сам викладач, щоб запропонувати ФК-хвилинку. І як вправи ФК-хвилинки складається з невеликої кількості рухів, то, витрачаючи на це невеликий час зі шкільно-навчального часу, ми в змозі здійснювати охорону здоров'я учня.

Фешотт

ФІЗКОРИ, ПИШІТЬ ДО РЕДАКЦІЇ „ВФК“ ПРО СВЯТКУВАННЯ ПЕРШОГО ТРАВНЯ

по с.р.с.р.

МОСКВА

2800 кіл. на лижах у 57 днів. Зимові першість із плавання. Більше уваги масовій роботі. Науково-методична конференція

До Москви приїхав із Омського на лижах Комвзвод Н полка, що пройшов протягом 57 днів у 2800 кіл. І цим установив незнаний рекорд. Тов. Куропаткін зробив перебіг на лижах типу Всеовобуч, пробігаючи щоденно до 60 кілометрів пересічно.

Зимову першість із плавання дістали Радторгслужбовці, залишивши поза собою „Динамо“ і торішніх переможців КОР

Першість із хокею в групі 1 команди виграв РКІМ'Я.

На лижів'яну першість МГРПС перше місце дістали Заїзничники. Індивідуально кращі—Петров (Текст.) та Герасимова (Робземліс).

На волейбольному розигриші в першій групі перемогу дістав клуб ім. Сокольников, що вперше виступив у календарі змагань, на другому місці СТС, а на третьому „Динамо“.

3-а Всесоюзна Нарада з ФК, що її скликала ВЦРПС у Москві, ухвалила низку важливих рішень, які покладатимуть в основу дальшої роботи профспілок у галузі фізкультури. Усі рішення конференції ухвалено, вважаючи на основну установку—надати якнайбільше уваги масовій роботі. Нарада докладно спинилася на питанні широкої демократії у гуртках ФК, на організаційних питаннях роботи бюро ФК при профспілках, на фізкультурних базах і на взаєминах із радами фізкультури. Нарада в цілковитому певності підкреслила становище, що його багато профробітників не збагнули або не хочуть збагнути, що фізкультура є частина всієї культосвітньої роботи. Нарада відзначила також величезне значіння ФК як методи попередження та боротьби з профвадливостями і визнала за потрібне запроваджувати фізкультуру на виробництві, наблизивши її до робітника та робітниць.

Двотижневики з фізкультури — надано характеру іспита для всіх профорганізацій і гуртків із запроваджуваної ними роботи.

Щодо участі Комсомолу в фізкультурній профспілок нарада підкреслила, що великого успіху в цій роботі дійдемо лише тоді, коли в ній візьме активну участь Комсомол і молодняк.

Із 3 по 8 квітня в Москві відбулася науково-методична конференція, що її скликала ВРФК РСФРР. На конференції були присутні до 100 делегатів із місця, не рахуючи численних гостей, а в тім числі і від інших республік. Від Української ВРФК взяли участь у роботах конференції т. т. Блях, Бедункевич і Філь. На порядку денному стояла низка таких важливих питань, як, приміром: педагогічний контроль в школі й клубі, методи втягнення дорослих у ФК, фізичні вправи для жінок, постановка ФК в Червоній армії, позашкільна робота з ФК серед дітей, підлітків тощо.

Особливо жваві дебати (що свідчило про інтерес до цих питань) викликали доповіді, про педагогічний контроль, про масову роботу літом, про змагання в школі і про місце гімнастики в системі загальної фізкультурної роботи.

Конференція ухвалила резолюції, що внесли ясність у цілу низку важливих методичних питань.

ЛЕНІНГРАД

Перемоги московських хокеїсток. Ліпші лижів'ярі Ленінграда—Трифонов і Павлов. Мотоциклетні гонки на снігу

Московська жіноча хокейна команда після перемоги над збіркою Ленінграда (3:2) зустрілася з переможцем першості міста—командою Червоний Путиловець.

Москвичі, як виявилось, далеко сильніші за Ленінградців, виграли 6:0.

Лижів'яну першість Ленінграда з першого розряду виграли серед жінок—Трифонов (СТС) 5 кил.—32:31, а серед чоловіків—Павлов (Динамо) 30 кил.—2:38:22.

Важкоатлетичні змагання пройшли з високими технічними наслідками. Виграла команда Вас. Острову Металістів, за нею Динамо, а потім Балтфльота.

Командну першість із лінг-понгу виграло ЦБФК.

Міжнародні ковзанкові змагання за участю Енгістанкена, Піля і Лінди виграв Калінін, за ним Якобсон і Котельніков.

Влаштовано мотоциклетні гонки на снігу. Дистанцію в 72 кіл. пройшов як переможець Бойков.

ХАРКІВ

Першість ВИШ'ів із волейболу. Приїзд лінг-понгістів Москви. У гімнастичних змаганнях брали участь 18 організацій. Раніш за всіх підготувилася до літнього сезону футбольна секція. Посилення масово-виховної роботи. Перша Селянська Спартакіада УСРР. ФК на курортах і в будинках відпочинку. Пленум ЧСІ в Харкові

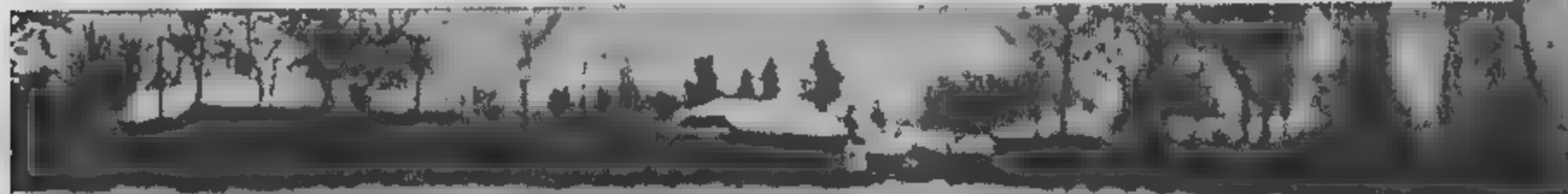
Розигриш першості ВИШ'ів із волейболу закінчився в першій групі чоловічих команд перемогою ХТІ (Харк. Техн. Інст.), на другому місці—ХГЗІ (Харк. Геод. Ін-т), на третьому—ХГЗІ ІІ із другої групи 1—ХГЗІ ІІІ, 2—Техн. Нар. Госп., 3—Всеукр. Курси ФК.

Серед жіночих команд перемогу дістала команда ХГЗІ, 2—Всеукр. Курси ФК, 3—Техн. Нар. Госп.

В останніх числах березня в Харкові вперше на Україні відбулася зустріч з лінг-понгістами РСФРР в особі одної із кращих команд Московського Залізничного клубу імені Жовтневої Революції (КЖР). Проти гостей першого дня виступила найсильніша в Харкові клубна команда Донецьких Залізниць, а другою—збірна міста. Московські залізничники із цих зустрічей легко вийшли переможцями. У Дондора КЖР жартуючи виграли усі дев'ять ігор, із них лише дві у трьох сетах. Другий день склався далеко цікавіше. Три матчі харків'янам пощастило виграти, а два далися москвичам із чималими труднощами.

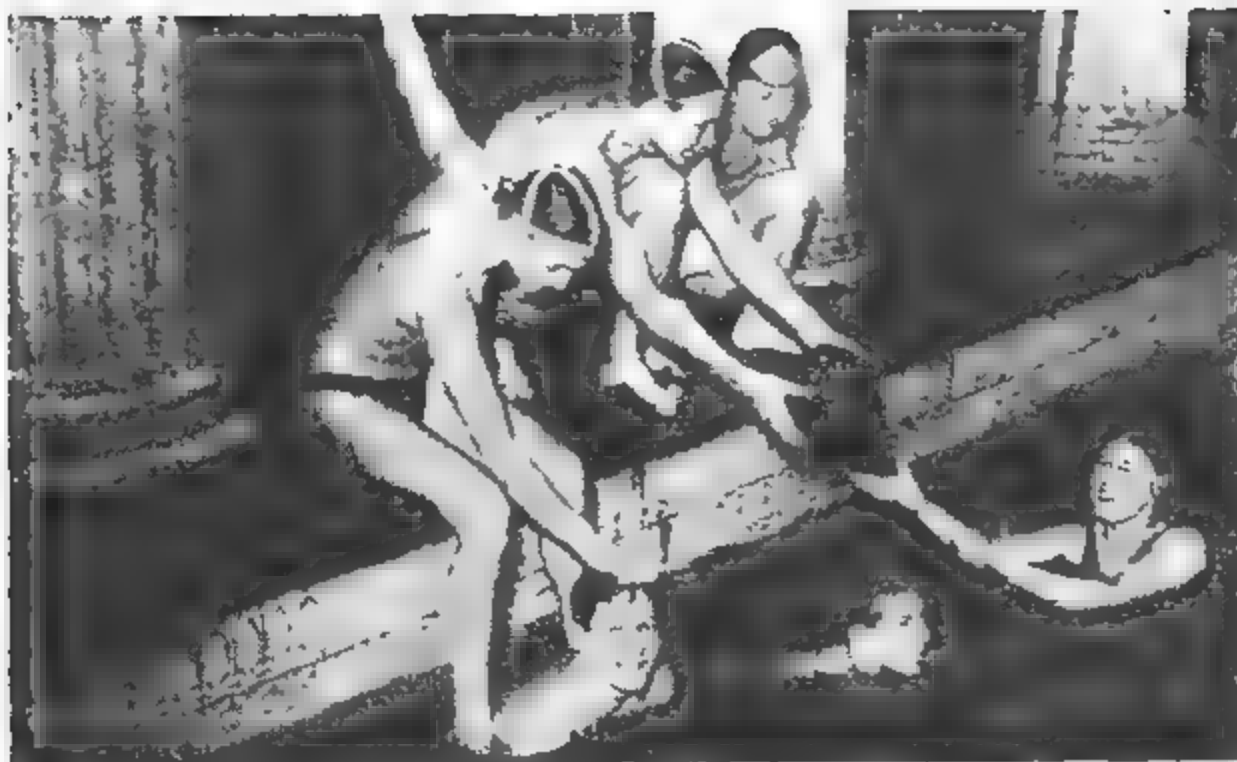
Особливий інтерес становила зустріч сильніших гравців—Фалькевича Б. (Москва) і Анікіна (Харків); Грязнова (Х) і Бунеева (М).

Наслідки другого дня 6:3 на користь Москви.

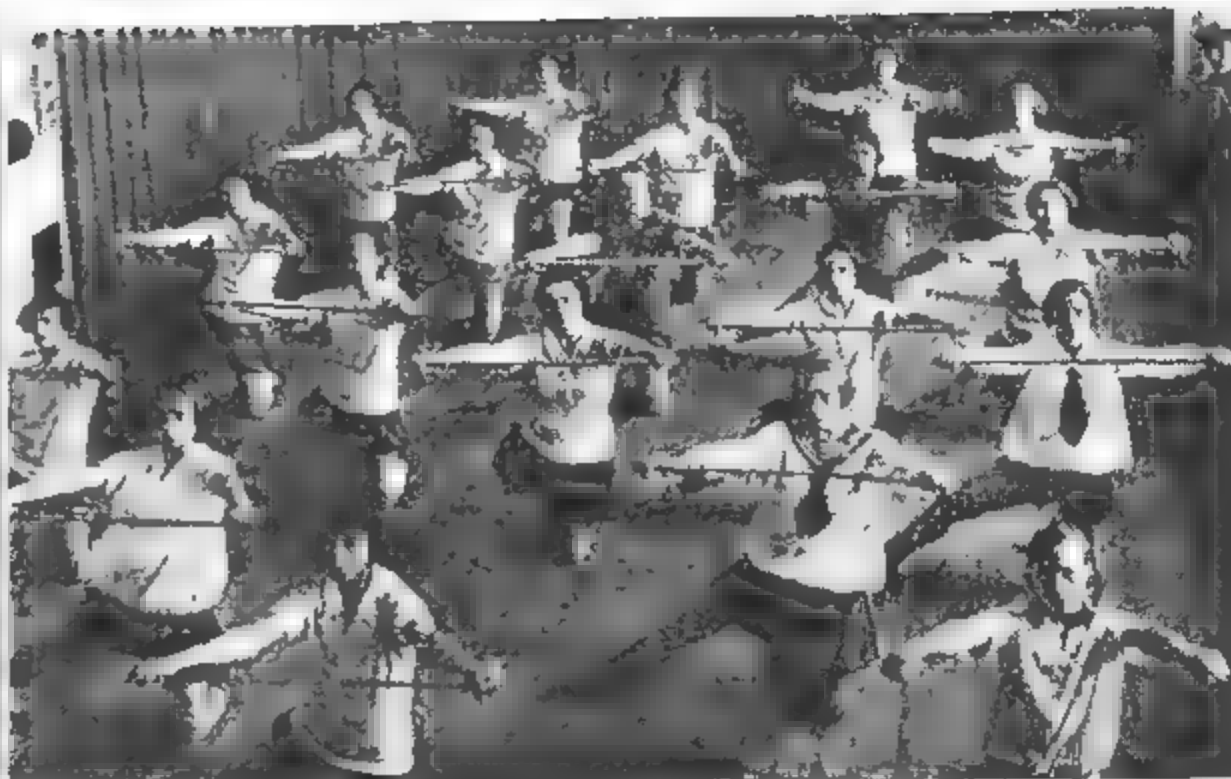

1. „Змагання“ ковзаняра з лижів'ярем у Проскурові. 2. На важкоатлетичних змаганнях (Харків)

Після тренування в поло (Москва)

Вільні рухи жіночої групи (Полтава)

Влучно, і кількісно і якісно пройшли важкоатлетичні змагання. Спілка Металіст розиграла свою першість за участю 47 гирівників і борців від гуртків ДЕЗ, ХПЗ, Серпа та Молота і Велозавода. Більшість із тих, що виступали, новачки, серед них дуже визначилися: Авдицький, Лагоновський і Додотченко. Колективну першість дістав гурток ДЕЗ, за ним ХПЗ і Серп та Молот. Індивідуально перші місця посіли: з гир. — легка вага — Ельконін — 394,96 кіл.; середня — Шевченко 344,39 кіл.; напівважка — Орлеан 386,56 кіл. і важка — Радюк, 338,37 игр. Із боротьби — легку Сербін, середня — Сошенко Т., напівважка — Пурзал, важка — Яременко. У гирівників шість наслідків перевищили Харківські рекорди й два Всеукраїнські: Радюк — штовхання правою рукою — 85,99 кіл. і Орлеан ривок правою — 76,17 кіл.

У змаганнях з гімнастики, що їх перевела Окріпрофрада, взяли участь 262 гімнасти (із них 114 жінок). Від 16 профспілок і 3 районних клубів.

Із першої групи першість взяли, за прикладом минулого року, Гірники, за ними Металісти, Донецькі Залізні, Південні Залізні, Текстильники й Хеміки; з другої групи — першими Шкірники, потім Будівельні, Друкарі й Робмис. З третьої перед вели Комунальники, за ними Швейники, Местран і Медсанпраця. У групі районних клубів — кл. К. Маркса вів перед Журавлівському клубові та 3 Інтернаціоналу.

У березні відбувся випуск слухачів двомісячних курсів спортивного масажу при ЦБФК. Кадр слухачів курсів складався із інструкторів і активістів-фізкультурників.

Підготовку до весняного сезону й цього року, як і за попередніх, раніш за всіх почала — організаційно найсильніша секція — футбольна. Секція проробила такі підготовчі роботи: Гуртки, що мають зареєстровані футбольні команди розбито на групи з 6 гуртками в кожній. Усього склалося таким чином 10 закінчених і одна незакінчена група. Розігриш цього року провадитиметься із зарах. із 4 команд групи „А“, із зарах. з 3 команд групи „Б“ і „В“, із груп „Г“, „Д“ і „Е“ із двох команд, а з останніх по одній. До обліку наслідків футбольної першості ввійдуть і обов'язкові легкоатлетичні змагання за особим комплексом. Розігриш ухвалено провести в 2 круги; весною і восени, окремо вираховуючи наслідки з кожного круга. Решта секцій почали підготовку геть пізніше, розробивши свої плани робіт на весняно-літній період.

Навчешком ухвалив низку постанов загального характеру щодо підготовки семінарів, суддів із різних видів спорту, психо-технічного іспиту суддів, переведення кількох доповідей і бесід спортивно-технічного характеру.

Минулу зиму, за безсезоння хоча й малою мірою характеризує посилення масово-виховної роботи. За найбільші начинання слід вважати диспути, організовані з ініціативи ред. газ. „Пролетар“ „Про культурного фізкультурника“ та диспут влаштований редакцією „ВФК“ разом із ОРФК „Про інструктора-суспільника та суддю — виховника маси“.

Вища Рада Фізкультури УСРР ухвалила перевести поточного

Заняття групи дорослих у гурткові гірників (Харків)

року замість звичайних Спартакіад — Першу Селянську Спартакіаду. Вона буде першою не лише для України, але й для всього Радянського Союзу. Це рішення ВРФК матиме величезне значення для просунення фізкультури на село. Спартакіада буде для селянських радянських організацій стимулом посилювати керівництво ФК, не кажучи вже про те, що по сільських гуртках набагато збільшиться інтерес до занять.

Спартакіаду ухвалено перевести в Харкові. Основні умови участі в ній такі: кожна округа може виставити команду не більше п'яти осіб (3 чоловіки й дві жінки) і брати участь можуть лише селяни, що прожили на селі не менше 3-х років, мешканців міст до змагань не припускати, переїзди в обидва кінці сплачуватиме організація, що відряджає команду; ВРФК даватиме для тих команд на 4 доби приміщення та харч.

Програма Спартакіади складатиметься з обов'язкової й необов'язкової частини.

До обов'язкової частини входять багатоборства, що складаються із біга на короткі й середні дистанції, скоки, лезіння, рівноваги, кидання, піднімання ваги, плавання та городки.

До необов'язкової частини входять гандбол.

У Харкові відбулася конференція в справі фізкультури на курортах та в будинках відпочинку України, що її скликали ВРФК України разом із Куруправою і Головоцстрахом. Конференція, заслухавши доповіді т. т. Побігайла, Бляха, Туркельтауба й Камінського, ухвалила низку важливих рішень щодо методичної й організаційної побудови ФК на курортах і в будинках відпочинку. Визнано також за потрібне організувати семінар із ФК для лікарів, що працюють у будинках відпочинку та в санаторіях. Такий семінар уже почав функціонувати в Харкові з 10 квітня.

Черговий Пленум Червоного Спортінтерну, з пропозиції Виконкому ЧСІ, відбудеться в Харкові з 31 травня до 2 червня.

ОДЕСА

Із баскетболу на першому місці Будівельники й Нархарч. Судді з пристрасстю. Науково-методична конференція. 350 пінг-понгістів — учасники змагання

Сезон баскетболу закінчився. Наслідком упертого змагання чоловічих команд, перше місце посів клуб будівельників, лишивши позаду Січневіків, Комунальників, Ульянівців і Нархарч. Із жіночих команд 1-е місце належить заслужено молодому колективу Нархарч, що обіграв у фінальній зустрічі старих чемпіонів — будівельників. Третє й четверте місця належать Ульянівцям і Комунальникам. З класу „Б“ без поразки перше місце належить клубові СТС, далі деревообробники й водники.

Волейбол почав розвиватися дуже швидко. За остан. час матчі розігрують у 2 залах зранку й до вечора, і не можуть уволити волю всіх команд. Матчі відбуваються не за лічбою, а на час — 20 хвилин кожна половина — 35 хвилинною перервою. Перемогу зараховують за числом м'ячів. Беруть участь 32 команди чоловічих і 10 жіночих.

Дуже неорганізовано відбулися важкоатлетичні змагання. Уперше до програми залучено перетягання канату, що дуже зацікавило фізкультурників, але викликало багато нарікань через велику пристрассть судейської колегії. Остання складалася здебільшого із інструкторів і виявила не зовсім судейські симпатії до команди колективу інструкторів фізкультури.

У кінці лютого відбулася науково-методична конференція, з участю педагогів, лікарів, інструкторів і представників культурно-освітніх установ. Конференція порушила низку цікавих питань.

Особливий інтерес викликало питання про шкільні змагання, з приводу чого відбулись великі дебати. Конференція висловила за припущення шкільних змагань у старших групах під спеціальною лікарсько-педагогічною контролею. Закінчився розігриш командної першості з пінг-понгу. Розігриш притяг 20 команд із загальною кількістю учасників понад 350 ч. Із чоловічих команд першість виграла команда Радторглубовців, а жіночих — команда Виконкому.

Аглер і Л. Грицай

ЖИТОМИР

П'ятирічка фізкультбудівництва. Стан фізкультури в профспілках викликає побоювання.

Оккрада почала складати п'ятирічку фізкультбудівництва, що сюди занесено й устаткування Будинку

ФК, стадіону з дівною й зимньою станціями, а також ФК база для шкіл соцвиху. До того в кожному районі гадають збудувати спорт-майдани й залі ФК.

Розгорнув планову роботу науково-методичний гурток викладачів ФК, що активно проробляє низку цікавих питань ФК педагогічного й методичного характеру.

Не зважаючи на те, що при ОРПС працює фізкультурна комісія, стан ФК організації профспілок викликає серйозні побоювання, тому, що крива розвитку спілкової ФК впала. Такий стан, характеризує те, що міжспілкові ФК організації зовсім не мають матеріальної бази, а спілкові-недостатню. На це слід би звернути увагу ВУРПС, давши відповідні вказівки на місця.

Щодо Наросвіти, то справа з ФК задовільна, ФК запроваджено за нормами НКО в установах Соцвиху і ВИШах; трохи шкутильгає стан її в профшколах.

Н. Варенцов

МИКОЛАЇВ

Першість із волейболу

Закінчився розигриш першости з волейболу. Брало участь 20 команд. Із задоволенням треба відзначити в календарі волейбольних змагань присутність значної кількості дорослих. Першість із певністю виграла команда Водної станції, лишивши на другому й третьому місці Р.Т.С. партшколу.

Фізкор № 13

НОВОСИБІРСЬКЕ

У школі міліції. Побудування зразкового тиру. 'ФК радіом

У №-й школі міліції переведено змагання, за програмою: біг на 150 метрів у повному озброєнні в одязі, біг зі штучними перешкодами, перехід на лижах із стріляниною, вправи на турниках і брусах, лазіння на канатах і жердках. Перше місце взяла 3 чота, що мала 183 очка із 200 можливих.

Поточного року в Новосибірському почнуть будову капітального тиру. Тир збудують із залізобетону. Тир буде мати: класну кімнату, кімнату для вправ і кімнату для схову зброї. Будівля тиру обійдеться до 50 тисяч карбованців.

Сибрада фізкультури розпочинає регулярну передачу лекцій і бесід по радіо на фізкультурні теми.

Буянов

ЗАПОРІЖЖЯ

Росте й міцніє фізкультура

Ще недавно запорізькі фізкультурники не передбачали для себе ніяких перспектив, не було й надії, але все це згинуло, коли організували будинок фізкультури. Колишня синагога, добутий з великими труднощами за допомогою місцевих організацій, обернулася на справжній будинок фізкультури. 10000 карб. витрачено на устаткування, що задовольняє всі вимоги фізкультурників. Тут—бокс, фехтування, атлетична гімнастика, корегувальний, антропометричний кабінет, консультація, військовий червоний куток, шахи, шашки.

Тоді, як зимами минулих років існувало 5 гуртків, нині вправляється в будинкові ФК 22 гуртки профспілкових і 6 шкільних, що охопили понад 1500 осіб.

Г. Г.

РОСТІВ

„Піщевічки“—кращі гімнасти

На честь Міжнародного дня жінки, РФК організувала загальноміські змагання жіночих груп із спорт-гімнастики.

Вільні рухи: на першому місці колектив „Нархарч“ загальна сума очок 319; 2—стс 312 і 3—Металісти 280.

Індивідуальні змагання: 1—Щербакіна А., 2—Пракудіна Н., 3—Синчугова З. (всі Нархарч).

Фізкультуробітник

СЕВАСТОПІЛЬ

Першість міста з важкої атлетики й гімнастики. Все-кримські змагання

У кінці лютого в спорт-базі МС ЧМ переведено змагання на першість Севастополя з підняття ваги й боротьби французької і татарської. Всього в змаганнях брало участь 75 осіб (із них 9 татар) 75% усіх учасників—морські сили.

Заняття групи дорослих у гурткові гірників (Харків)

На початку березня переведено змагання з гімнастики на першість міста. Брало участь 23 чоловіки й 25 жінок.

На кінець березня в Севастополі було переведено змагання на першість Криму з важкої атлетики, гімнастики, фехтування й боксу. Брало участь: Симферопіль, Севастопіль, Ялта, Евпаторія, Феодосія й Карасубазар.

Загальну першість із усіх видів дістав Севастопіль, що виставив сильний колектив, здебільшого із червонофлотців. Установили 12 нових кримських рекордів із штанг. Серед гиревиків потрібно відзначити червонофлотця т. Харченка.

Герчиков

КРИВИЙ РІГ

Літературу підшефному селу. Матері і сестри наслідуйте наш вчинок!

Гурток ФК копальні Артема зібрав 140 книжок і 87 журналів для підшефного села. Всю літературу зібрано серед населення копальні.

У тому ж гурткові переведено стрілецькі змагання, виключно для жінок. Перші місця дістали домашня хазяйка Мамченко, комсомолка Арбер і викладачка школи Герасимова.

Після урочистого засідання виступили дві групи: доросла і дитяча. Виступи пройшли під гаслами: „Матері й сестри наслідуйте нас. Вступайте до гуртків ФК“. „Ми проти матерів, що не пускають дітей до гуртків ФК“. „Кожна мати мусить уміти володіти гвинтівкою, щоб боронити своїх дітей“. Виступи пройшли гарно і дали в гурток ФК 12 жінок робітниць із виробництва, що тут же зразу, після виступу й записались.

Мор

АСКАНІЯ НОВА

ОРФК лицем до району

1924 року, з ініціативи Харківського фізкультурника т. Фортунатова, в „Асканії-Новій“ (Мелітопольської округи) організовано гурток ФК. Недовго пропрацював т. Фортунатов і поїхав до Харкова на курси ФК. 1926 року із Асканії поїхав на ті ж курси т. Давидов, що скінчивши повернувся все ж таки назад і гаряче взявся до роботи. Окружний раді ФК радіти-б тільки, що в районі робота йде добре, так ні, вирішила ОРФК перетягти до міста т. Давидова, де і без нього єсть гарні інструктори. Вирішила. Зробила. А ми знову коло розбитого фізкультурного „корита“. Ну і ОРФК. Можна сказати „лицем“ стала до району.

Ю. Давидов

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ

Робота ОРФК розгортається. Постанов багато, толку мало. Можливості в металістів великі, а досягнення малі

При Учтехкомі Дніпропетровської ОРФК організовано спеціальну секцію роботи серед школярів, що навколо себе утво-

1) Лижівні змагання (Перм)

2) Старт жіночого перегону (Харків)

1. Жіноча група службовців (Полтава).
2. Після фінішу Всеукраїнського лиж'яного перегону у Харкові.
3. Загальний виїзд червоних командирів з жінками у парк (Харків).
4. У фінішу Всеукраїнського лиж'яного перегону в Харкові.

рила актив із завшкіл і шкільно-санітарних лікарів. Секція обслідувала 39 шкіл міста.

Організовано також і сільську секцію із представників Робітземлі, Оксельбуду, КНС, Політосвіти. Обслідувано роботу 6 райрад. До роботи секцій Учтехкому при-тягнуто зараз коло 150 осіб ФК-активу, інструкторів і лікарів.

Не зважаючи на постанови Окружного з'їзду рад, партійного комітету і внесення до наказу міськради XII скликання — про будівлю в місті стадіону справу до цього часу не розв'язано. Окрвиконком не потурбувався навіть включити будівлю стадіону до п'ятирічки будівництва. ВРФК слід би зацікавитись цією справою.

При Райкомі ВСРМ відбулась конференція фізкультурників. На конференції відзначали недостатнє керівництво з боку райкому, дуже велику вартість одного фізкультурника, що доходить до 116 карб. на рік (Кам'янське). Замале охоплення фізкультурою членів спілок, не зважаючи на те, що є спорт-майлани, водостанції і найкраща в УРСР спор-залля в палаці культури (у місті на 47,784 членів спілок 860 фізкультурників).

А. Березін

АРТЕМІВСЬКЕ

Участь фізкультурників у перевиборах рад.
Ініціатива „Кочегарки“

Вперше цього року фізкультурники Артемівщини взяли участь у кампанії перевиборів Рад. Фізкультурники допомагали розносити повістки виборцям, перевели декілька карнавалів, на загальних звітних і перевиборних зборах організували фізкультурні виступи.

У перевиборах сільрад фізкультурники також брали участь, виїжджали в села лиж'яні команди, переводили там бесіди і т. п.

У наказах депутатам вимагали посилення уваги ФК, передачі церков і синагог для клубів і гуртків ФК.

З ініціативи газети „Кочегарка“ редакція газети ДОРПС і ДОРФК переводить конкурс на кращий фізкультуртоток округи. Завдання конкурсу: а) утворити громадську увагу навколо фізкультури; б) зміцнити зв'язок з різними громадськими організаціями; в) розвинути внутригурткову демократію.

Маковський

ЗІНОВІВСЬКЕ

Переведено змагання шкільних команд із волейболу, де взяли участь 24 команди: гра відбувалась за коловою системою що дало можливість виявити кращі колективи й техніку гри. Змагання відбувались дуже живо, при великій кількості глядачів-школярів. На перше місце вийшов колектив 8 трудшколи, друге ЦДР, третє — 9 труд-школа. Майже у всіх школах соцвиху, єсть знярядова гімнастика.

НОВОМОСКОВСЬКЕ

Знову з ФК не ладиться. ОРФК про нас не знає

Нині у Новомосковському (Дніпропетровськ. окр.) єсть 3 гуртки, але роботи в них ніякої не видно. Зиму не можна було нічого робити, бо єдину залю до цього часу, не зважаючи на обіцянки міськради, не відремонтовано й не устатковано. Перспективи на літо теж не задовільні. Майданчику нема. Райрада ФК нічого не робить — певніше її зовсім немає, а Дніпропетровська ОРФК про нас не згадує.

Старт

СУМИ

Агітгрупа „Фізкульт-Металіст“. Зимовий розигриш із волейболу. Змагання з важкої атлетики

Гурток металістів організував живу фізкультурну газету „Фізкульт-Металіст“ за керуванням інструктора т. Вексельмана. Газета має великий успіх серед робітників металістів. До річниці Червоної Армії і до дня 8 березня газета випустила спеціальні статті. Тепер відбувається розигриш із волейболу — на першому місці Радробітники. З волейболом у нас добре: в кожному гурткові пересічно 4 — 6 команд. Погано культивується баскетбол. ОРФК організувала семінар суддів із футболу, волейболу, гандболу, баскетболу й легкої атлетики.

Було переведено міські змагання з важкої атлетики. Перше місце дістала команда Цукровиків.

С. О.

БОГУСЛАВ

Правління клубу лише обіцяє. Взяли активну участь у перевибірній кампанії

При міжспілковому робітничому клубові в Богуславі (Білоцерківська округа) ще в-осени організовано фізкультуртоток. Правління клубу обіцяло, дати гроші на спортінвентар і виплачувати інструкторів, але свою обіцянку не виконало. Тільки завдячуючи інструкторів-супільникові, гурток працює звесь час нормально. Під час перевибірної кампанії Райрада ФК скликала загальні збори фізкультурників, де опрацювали наказ новій міськраді, що його прийнято на всіх виборних участках міста. У наказі фізкультурники вимагають збудувати стадіон, водну станцію й віддати одну з синагог для залі фізкультури.

Горфінкель

КРАСНОДАР

Новий будинок ФК Радторгслужбовців. Семінар суддів закінчили 90 осіб

Цього року Краснодар збагатився на чудово устаткований будинок ФК Радторгслужбовців Кубані, що в ньому є все, що може бажати фізкультурник: кімнати для шахів, пінг-понгу, читальня, тир, душ, зала для вправ де можна грати в теніс, баскетбол і волейбол, зала для вправ із важкої атлетики з матом для боротьби і рингом для боксу і т. п. Крім цього в місті є гарно устатковані помешкання гуртків: Міжспілко-

1. Медичний огляд учасників лижів'яного зіркового перегону „Динамо“ (Київ)
2. Загальні піраміди на святі фізкультури у театрі ім. Луначарського (Одеса)

НИЖНІЙ-НОВГОРОД

Будуємо водну станцію. пляж на пісках Оки

Волга й Ока зливаючись коло Н.-Новгорода, утворюють широченний водяний простір. Не зважаючи на такі сприятливі умови для розвитку водного спорту, в Нижньому немає ні одної достатньо устаткованої водостанції. Цього сезону Волжське Держпароплавство віддало в розпорядження Міськради ФК дебаркадер для водостанції. Водну станцію, що будують, устаткують спортивним інвентарем і закуплять академічні судна для гребного спорту.

З ініціативи секції здоровоохорони Міськради разом з ОСНАВ'ом на пісках Оки влаштовують пляж. Устатковують солярій для прийому сонячних і повітряних ванн, за медичною контролею. Організація пляжа серед багатих природних умов Волги й Оки цінна й раціональна для нижегородців.

В. Р.

ГРИШИНО

Фізкультура в Гришинському районі

На сьогодні в Гришинському районі є 10 гуртків фізкультури, що в них працює 720 осіб і серед них 187 жінок.

У школах соцівху фізкультура охопила 2916 осіб, профосу — 96, ЮП — 120. У районі є дві зимні спортзали і 6 спортивних майданів, що вимагають великого устаткування.

У самому Гришино є будинок фізкультури. Добре працюють у Гришинському районі шефські організації міських гуртків фізкультури над сільськими гуртками. Роботу не обмежували лише живим зв'язком з сільськими фізкультурниками, а періодично постачали для них спортивний інвентар. Треба відзначити велику громадську роботу райінструктора т. Кафанова. З ініціативи т. Кафанова організовано добровільну пожежну команду з активу фізкультурників.

Фізкультурник

СНОВСЬКЕ

Замала увага РВК — РРФК. Немає спортпомешкання

Сновська РРФК коштів не має, бо округа не затвердила кошториса. З великими труднощами здобули кошти на 8 пар ковзанів і партію „пінг-понгу“, частково із Роклубу і із спілки друкарів.

Слабу зацікавленість РВК'у видно, хоть-би з того, що протоколи РРФК валяються не затверджені місяцями.

Помешкання немає. Потрібний ремонт, але колгосп не поспішає. Під час звіту міськради на партзборах, молодь внесла до наказу побажання про устаткування спортпомешкання, але збори відхилили. У школах робота з ф.-к. налагоджується, працює семінар з підготовки викладачів молодшого концентру.

Медведев

вого, Профінтерну, Залізн. і Хеміків.

Кубанська колегія суддів те-ж перевела велику роботу: організовано три семінари підготовки суддів з загальною кількістю слухачів — 90 осіб.

Г. Териков

КРЕМІНЧУК

Ювілей „Більшовика“

У березні гурток „Більшовик“ відсвяткував свій 5 річний ювілей. На урочистому вечорі гурткові дали цінні подарунки і роздали призи. Після урочистої частини гурток показував свої досягнення.

А. Драніков

МАРІУПІЛЬ

Будинок ФКЗ зачинено. „Зарядка“ в Окравиконкомі

Єдиний будинок ФКЗ січня зачинено, тому, що спілки, не зважаючи на постанови культнаради й президії ОРПС, не вносять грошей на утримання ФК. Не працює кабінет корегувальної гімнастики, тому, що окрздоров'я відмовилось утримувати лікаря.

„Зарядову“ гімнастику провадять в Окравиконкомі як зарядку і вона дала позитивні наслідки. Вправляють ранками 45 осіб.

енко

КОРОСТЕНЬ

Перші змагання з важкої атлетики

В окржних змаганнях, що відбулись з важкої атлетики й боротьби перші місця виграли: з Петро Москаленко — 235,9 кг., легч. Еводя менко, з боротьби, Киркле, Еводян, Хомі стеньські волейболісти і пінг-понгісти з великої перемоги проти Житомиру. Команда пінг-понгу виграє в гостей 3:2, з волейболу-ж чоловіча команда гостей виграє, а жіноча програвала.

У місті є 7 гуртків ФК. Устатковано невелику залю ФК. Весною гадають збудувати спортмайдан. Серед членів спілок поширюється індивідуальна гімнастика.

С. Іванов і Б. Александров

Зміцнюємо спортивний зв'язок із шефами

У дні святкування 11-річчя РСЧА шефи нашого полку, робітники заводу ДЕЗ організували загальнозаводські змагання з важкої атлетики разом з нашими важкоатлетами. Почин Дезівців слід всіляко вітати, як спільні змагання робітників і червоноармійців, фізкультурників, що зміцнюють зв'язок заводу з полком. Змагання відбулися на стадіоні „Металіст“ і притягли маси робітників і червоноармійців.

У змаганнях брали участь 34 душі. З підняття ваги пере-

міг полк. Перші місця взяли: Вага „пера“—т. Крижановський (завод) 716 ф.; найлегшу вагу т. Соколов (завод) 758 ф.; легку вагу Смірнов (полк) 710 ф.; середню вагу: Мюллер (полк) 897 ф.; півважку вагу Павлов (полк) 830 ф. і важку вагу Радюк (завод) 1056 ф. З боротьби вийшов переможцем завод. Крайшими з боротьби були: найлегча вага Соколов (завод), легка вага Сербін (завод), і середня вага Міляєв (полк).

М.

Загальна група учасників лижового змагання з біатлону (Білгород)

ФІЗКУЛЬТУРНІ ВИБОЇНИ

Жалюгідні турботи про фізкультуру

Жалюгідно турбується про фізкультуру Томська міськрада. Скрізь міськради активно сприяють і матеріально, і відводом відповідних помешкань.

Наша міськрада теж „не відстає“. За весь час „одвалила“... 50 карбованців, а гарні приміщення... віддала для пивних та біліярдних.

Представники Міськради навіть адресу ОРФК забули, тому що жодного разу на засіданнях не були.

Що скаже новий склад?

Томський

Хто і як „керує“ фізкультурою в Сибіру

Сибрада фізкультури, Крайвно, райздрав і Крайпрофрада, кожна з цих чотирьох організацій вважає себе за головного керівника і всі чотири дуже мало роблять.

Крайпрофрада замість керівництва передруковує торішні обіжники і розсилає їх по округах. Живого зв'язку нема. Крайздрав замість збільшити кількість лікарів-фізкультурників—навпаки скорочує їх. На 30 тисяч фізкультурників є лише 6 лікарів ФК.

Крайвно зовсім осторонь від практичних робіт, Крайрада Фок, як і Крайпрофрада розсилає обіжники, листи й дуже рідко виїжджає на місце.

В Омській, Томській і Кузнецькій окрузі із 118 гуртків лишилось тільки 74, із 4300 фізкультурників лише 1300. Із 285 інструкторів 140 колишні офіцери, чиновники, дворяни соколи, вихованці кадетських корпусів. Гуртки засмічено чужим елементом.

Погано з фізкультурою і по школах.

Отак запроваджують „радянську фізкультуру“ провідні організації Сибіру.

М. Буянов

Загадка для КУ* гірників: хто цінніший—інструктор ФК і районний... парикмахер?

Криворізь є гуртки Ф штаті Райком Відсутність пояснюють тільки радіоінструмента і навіть районного... парикмахера. Не пошкодило-б ВУОВІ гірників пояснити Райкомові, що ФК має на меншу вагу за стрижку волос.

Мор

Соколи і макабісти у влади

Із фізкультурою в Зінов'євському не гаразд. „Зацікавлені“ організації цією справою не керують. Рада ФК бездіяльна і не користується з авторитету. Засідання Ради здебільшого складають випадково, іноді раз на 2—3 місяці. Питання великої ваги розв'язують часто наспіх. Посаду відповідального секретаря заступає технічний секретар. Інструктор-організатор ОРФК Карпузин себе в роботі не виправдав.

Головною перешкодою в роботі переведення радянської фізкультури є інструкторський склад. Більшість інструкторів чужий елемент (старі соколи, макабісти, сконісти). ОРФК ще в листопаді 1928 року постановила виключити зі складу інструкторів трьох осіб за антирадянську роботу, але вони, як і раніше спокійно продовжують працювати, а один, навіть, зараз заступає... інструктора-організатора.

Ми просимо втручання ВРФК і ЦК ЛКСМУ. Далі так лишати справу не можна.

Фізкори Аврашков, Когон

Фізкультбюрократ Черепнін

Він сама звичайнісінька людина—голова гуртка фізкультури клубу Заліз. м. Дніпропетровського. На прізвище—Черепнін.

У спортзалі, за умовою з клубом ЗД, мали відбутися змагання з волейболу, що переводили ОРПС і ОРФК. Команди явилися у залю своєчасно. Але... розгриш не відбувся: тов. Черепнін не дозволили... не дозволили тому, що невеличкій групі гуртка Залдор, що лишалась після занять у спортзалі, не забажалось звільнити залю. „Не допускаю... не дозволяю... і не просіть... ні... ні...“ З такими „адміністративними“ викриками, потушивши у залі світло, де були учасники змагання, судді, представники ОРПС, ОРФК, цей „мудрий адміністратор“ пішов до свого кабінету.

Розгриш не відбувся. Фізкультурники скаржаться, що були випадки, коли, сидячи в кабінеті „голова“, його світлість—Черепнін, примушував команди чекати на вулиці, поки він спуститься, щоб відчинити двері.

Черепніну і його „рукам“ де-у правлінні клубу треба дати по руках.

Фізкультурник

Помилились у розрахунках

Вирішила школа Судно-механічної спеціальності в Херсоні організувати вечір змички в Медпрофшколою. Справа це гарна, звичайно, добре також що в програмі вечора були і спортивні ступи.

Погано лише те, що „Спортвиступи“ ці полягали в тому, що 3 фізкультурники К., К. і Л. виступили в ролі акробатів, самого звичайнісінького циркового гатунку.

Даремно їх умовляли не виступати в ролі циркачів, не допомагала і заборона ОРФК—горді фізкультурники заявили: „плювати на заборону, від відступу не відмовимось“. Як виключать із гуртка,—другий із задоволенням прийме до себе.

Наперед „тріо“ урахувало навіть виступ на вечорі представника ОРФК не на їх користь і підговорила „своїх“ переконати публіку, що їх доповідач п'яний.

К., К. і Л. зараз дискваліфікували на 6 місяців. Хай це буде за приклад і для інших. У радянській фізкультурі циркачам і акробатизму немає місця.

Ф. З.

ВИЙШЛИ ДРУКОМ І ПРОДАЮТЬСЯ ТАКІ КНИЖКИ:

М. Г о с к е. Тренування й змагання... Ціна 30 к.

Д-р І д е. Гімнастика легенів... Ціна 30 к.

ІЗ СТАТТІВ І ЛИСТІВ

● „Наш журнал безумовно виправдує себе, щодо методичного й організаційного керівництва—пише наш постійний фізкор т. Аврашков (Зінов'євське). Але для більшого просунення в маси потрібно завести ще деякі відділи, а саме: На допомогу низовому фізкультурі (завдання ФК, організації вечорів змагань, робюра ФК і т. п.). Художньо-літературний (оповідання, вірші, фельетони) „дитячий відділ“ (робота з дитячими групами фк в школі і інш.); „відділ разваг“ (ребуси, загадки, головоломки тощо).

Редакція беручи до уваги побажання тов. Аврашкова бажала-б почути думку щодо цього й інших фізкорів.

● „Якщо фізкультурник вправляючись, поліпшує техніку, прагне підвищити свої досягнення, то це цілком природньо і ми лише вітаємо, але якщо він вправляється лише для рекорда і вся його мета досягти рекорда—ця течія в радянській фізкультурі шкідлива, так цілком вірно пише в статті „Проти рекордсменства перебіжок“ т. Гурвич (Харків). Навіть навпаки часто йдуть до гуртків, за дописом автора, з прагненнями „здобути собі славу на фізкультурному фронті“.

Тов Гурвич спляється ще на одному ненормальному з'явищі: на перебіжках спортсменів із матеріально слабих гуртків до добре устатко-

Жіночі змагання зі стрільби (Одеса)

Вільні вправи в гурткові Робмису (Харків)

ваних, чому не мало сприяють і самі керівники таких гуртків. Вони підбирають у себе чемпіонів, що нічого не мають спільного з нашим фізкультурнастановленням і цим самим послаблюють інші гуртки.

Викоренити ненормальності зможуть самі профспілки, організувавши гуртки суворо за виробничим принципом.

● Пропозиція яку вніс у № 2 нашого журналу тов. Стремоський (Дніпропетровське) про бажання скликати нараду фізкорів, що працюють у „ВФК викликала ряд відгуків.

„Нарада потрібна. Витрати на скликання виправдають себе. Нарада дасть багато корисного, так самому фізкору, як і редколегії. Як на приклад т. Негін указує на нараду сількорів „Красной Деревни“ де він був, а в наслідок наради і покращала газета і збільшився тираж. Кращий час для наради—червень (т. Негін, Порхов—Півн.-Зах. залізн.) Т. Стремоський має рацію. Фізкори вяряться у власному сокові і працюють кожний по своєму. Обмін досвідом потрібний. Роботу з самокритики слабо розгорнуто. Читаючи журнал можна думати, що все гаразд. Нарада дасть настановлення й зарядку фізкорові в його діяльності. (т. Дранников, Кременчук)

„Цілком пристаю на думку т. Стремоського, що, на Шипці не все спокійно“.— Фізкорові, а особливо молодому трудно знайти правильну путь. Але така нарада не втягне всіх фізкорів і тому краще перевести нараду на сторінках самого журналу, виділивши окремий відділ для цього.

(т. Грицай-Одеса)

Фізкори Зінов'євського вітають таку думку й гадають, що нарада дасть багато цінного в подальшій роботі.

(т. т. Коган, Аврашков-Зінов'євське)

● Яскраву паралель наводить т. Негін (Порхов, Псковської окр.) між селянським парубком, з його побутом і вимогами до військової сміри і тим же парубком, після того як він вступив до лав Червоної Армії. Процес культурного й політичного виховання говорить сам за себе. Зокрема на зміну попередніх бійок, лебширства, як вияв великої молоді енергії до червоноармійців прийшла, посівши відповідне місце фізкультура. У місцевому Н полкові інтерес до спорту дуже великий. Проїшла зима і червоноармійці нетерпляче чекають л

ПРО ВСЕ ПОТРОХУ

● Ніхто не цікавиться станом роботи з ФК у Синявці (Роменської окр.). Немає ні РРФК, ні керівника. Райвик і Комсомол тільки й того що говорять, а робити нічого не роблять.

● Літня спорт-робота в Чернігові—перед загрозою зриву. На єдиному майданчикові „мудрі“ міські заправили зробили—базар.

● У змаганнях із пінг-понгу в Томському на першість виграв із усіх категорій клуб Жовтневої Революції.

● Зустріч між Роменським, Лубенським і Конотопським Товариствами Динамо з стрільання. Зустріч закінчилась перемогою Конотопа, що дістав приза ВУПСТ—Динамо.

● У стрілецьких змаганнях у Білій-Церкві брало участь 200 осіб од 17 гуртків. Перше місце взяв Динамо, 2—Ледтехнікум, 3—Спілка Мисливців, 4—Н Дивізія, 5—Робкомгосп.

● У Челябінському декілька активістів-фізкультурників з власного бажання безплатно працюють у загонах Ю. П. Робота завдяки їх допомозі йде гарно.

● У Зінов'євське приїжджала волейбольна команда Черкас, що виграла у збірної Зінов'євськ. Радробітників і Кушовиків.

● Відбувся 5-річний ювілей гуртка ФК при Гірничому Інституті в Дніпропетровському. Гурток за керівництвом викладача т. Гофа проробив велику роботу, щоб популяризувати серед студентів ФК.

● Відсвяткувавши 7 років своєї роботи, гурток ФК залізничників Дніпропетровського, як кращий в окрузі ОРПС нагородила за добру організацію ФК прапором.

● У Бердичеві почали функціонувати наново організовані антропометричний і корегувальний кабінети.

Заняття жіночої групи в гурткові гірників (Харків)

● У Коростені відбулася загально-міська конференція профспілок з ФК. У дискусії зазначали квалі роботу ОРФК і профспілок і потребу збудувати стадіон.

● У Кронштадті, зважаючи на відсутність відповідного для спортзалі приміщення, порушено клопотання про передачу для цього польського костюлу.

поза кордоном

РОБІТНИЧИЙ СПОРТ

У Сіамі на час релігійних свят влаштовують змагання з веслування на пірогах. Одне з них показуємо на цьому малюнку

Зростання робітничого спортивного руху

Розвиток робітничого водного спорту не однаковий по окремих державах. На першому місці йде Німеччина, що об'єднує в робітничому Спортивно-гімнастичному Союзі 79057 спортсменів - водників. Завдячуючи великій кількості басейнів, що їх споруджують міста, общини й комуні, можна сподіватись, що число членів надалі збільшиться. На другим місці йде Австрія, де єсть 14.000 членів, що більшість їх належить до Віденських ферейнів. Потім йдуть фіни, що мають 1500 організованих спортсменів - водників. У Латвії, Естонії й Польщі, через політичні утиски робітників, водно-спортивних організацій майже нема. Із Західно-європейських держав, робітничий водний спорт треба відзначити в Бельгії й Франції. Дуже розвивається робітничий водний спорт у Америці, де його організували німецькі емігранти.

За 1928 рік польський робітничий спортивний союз дуже виріс. Союз поділяється на 6 округ. У трьох округах: Краківській, Подзінській і Угольній на весні 1928 року було переведено окружні спортивні свята, що привабили багато глядачів. Легка атлетика найшла багато наслідувачів. Хоч міжнародного масштабу досягнення з легкої атлетики й не значні, але порівнюючи з 1927 р. вони дуже вирости.

До складу Швейцарського робітничого спортивно-гімнастичного союзу за 1928 рік приєдналось 50 нових членів.

Виставка гігієни

1930 ро в Дрездені, зважаючи на те, що відкриється нове приміщення музею гігієни, гадають організувати велику „міжнародну“ виставку гігієни. Перше місце на виставці нададуть справі фізичного виховання. Підготовну роботу до виставки вже почали. До підготовки робіт належить рухова виставка „людина й спорт“, що підкреслює важливість для здоров'я фізичних вправ. Виставку цю організовано за підтримкою німецького комітету фізичних вправ і центральної комісії робітничого спорту й фізкультури. Виставка являє короткий огляд історії фізичного виховання й докладно висвітлює анатомічні й фізичні зміни, що їх спостерігають під час вправ. Широко знайомить із вправами для всіх віків і систематичний огляд усіх видів фізичних вправ — гімнастики, легкої атлетики, плавання й т. п.

Профспілки та спорт

Спілка службовців міста Відня, — це перша спілка, що поставила на порядок дня свого з'їзду доповідь про робітничий спорт. Значення спорту й участь у ньому профспілок набуває все більшого визнання. Службовці міста Відня, об'єднаний „Штаб“ яких входить до ВАФЕ, мають велику спортивну організацію, з великою кількістю секцій. Одна лише футбольна секція перевела минулого року 270 ігор.

Фабрично-заводський спорт

Фабрично-заводський спорт і спорт установ, що дають можливість буржуазії більше експлуатувати трудящих, продовжує рости в усіх капіталістичних державах.

На початку січня в Берліні відбулись річні збори німецьких спортивних ферейнів робітників пошти, що на них були представники 48 ферейнів, які об'єднують 32.000 членів. На зборах повідомлено, що в містах гадають організувати нові ферейни і що налагоджено зв'язок з поштовими спортивними організа-

ціями Австрії, Англії, Венгрії і Франції. Також „налагоджено“ аналогічний зв'язок поштових спортивних гуртків і з буржуазними спортивними союзами.

Представник організацій фабрично-заводського спорту в Франції, говорячи про перспективи фабрично-заводського спорту заявив:

„Ми бажаємо об'єднати інтелігенцію всіх видів, використати її знання, щоб довести спорт до найбільшого розвитку. Під словом „інтелігенція“ ми розуміємо всіх великих промисловців, що зацікавлені спортом, як засобом поліпшити продукцію робітників. Цього можна досягти лише через організації фабрично-заводського спорту, як це видно з практики, а не через організацію сенсаційних матчів, що в них бере участь лише по 11 осіб із кожної сторони.

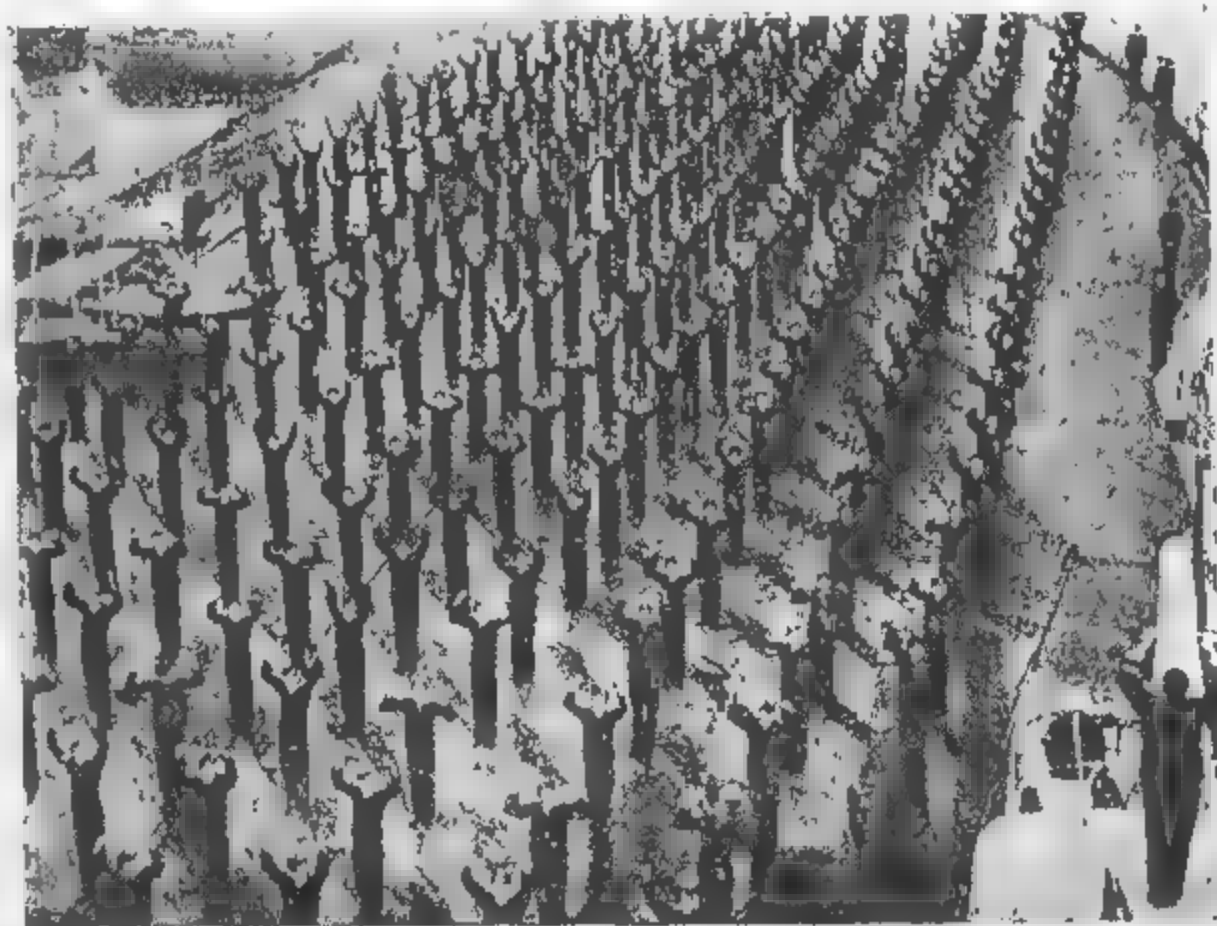
Уже цих декількох фраз досить, щоб мати ясне уявлення про справжню мету організацій спортивних гуртків по фабриках, заводах і установах.

Американські професійні організації вже починають розуміти шкоду фабрично-заводського спорту для робітничого руху.

Об'єднані професійні комітети Чиказької й Південно-західної залізниць заявили протест проти застосування їхніми підприємствами системи втягнення робітників до спорту з тим, щоб відтягти їх від боротьби проти низької зарплатні. Кампанія цих залізниць устаткувала трек, тенісні, волейбольні й інші майдани.

Робітничий спорт і буржуазія

Буржуазія та її спортивні організації намагаються у всьому й скрізь перешкоджати робітничому спортові переводити свята, змагання й т. і.

Матроси Американської авіоматки „Саратога“ під час гімнастичної лекції

Орган французької комуністичної партії „Юманіте“ розпочав організацію змагання з ходьби на приз ФСТ, запрошуючи всіх робітничих спортсменів взяти участь. Буржуазна французька атлетична федерація, (де багато робітників) заборонила своїм членам брати участь у цьому змаганні, загрожуючи виключити їх із федерації. У зв'язку з цим ФСТ одержало такого листа від молодих спортсменів із Нельї — „Товариші, в той момент, коли буржуазія посилює свої удари проти робітничого спорту, робітнича молодь Нельї вирішила відповісти, на провокацію буржуазії заборонаю брати участь у кроці „Юманіте“, і організовує власний клуб „Спортивний авангард“. На першому нашому зібранні, ми вирішили взяти участь і надсилаємо як перший внесок 60 франків“.

Робітники та професіоналізм у спорті

Одним із обов'язкових пактів статуту багатьох буржуазних клубів єсть заборона зустрічатись з професіоналами.

Погоджуючись із цим, далеко не всі розбираються в тому, кого вважати за професіонала. Якщо світових чемпіонів, що половину року роз'їжджають по всіх країнах світу і заробляють величезні гроші своїм чемпіонством, продовжують вважати за „любителя“, то рядового робітника спортсмена за найменшу спробу, навіть через голод, використати свої спортивні здібності — оголошують за професіонала. За цікавий випадок дізнаємося ми з англійських газет: Біржа праці Абаревону одержала таку вимогу: „Потрібні гарні гравці в регбі, переважно захист і центр. Це мусять бути гарні чорнороби, каменотеси, або побічники углекопів, не старше 25 років. Відповідним дамо місця в міському комітетові, можливо з постійною службою“.

Футболісти, що найнялись на вимогу пояснили, що вони пішли на це тому, що боялись, як би не відмовили їм у допомозі як безробітним.

БУРЖУАЗНИЙ СПОРТ

Смерть олімпійського чемпіона

В одній лікарні Бостону вмер Томас Бурке, що був свого часу за чемпіона П. А. С. Ш. з бігу на 400 метр. Виступаючи від Америки на Першій світовій олімпіаді 1896 року в Афінах, Т. Бурке прийшов першим на 100 і 400 метрів.

Канадці в Берліні

4 липня до Берліну приїжджає команда кращих канадських легко-атлетів. Серед каналців будуть дворазовий олімпійський чемпіон Вільямс, другий на 400 метр.— Валь, відомий з жердок Пікард, відомий спринтер негр Едвардс і др.

Носсейр у розквіті

Египтянин Носсейр, переможець Амстердамської Олімпіади з напівважкої ваги, зараз у розквіті. З наслідками 115 і 148 кілометрів він тримає світові рекорди з ривка й товчка двома руками в напівважкій вазі.

Недавно під час тренування Носсейр перевищив свої власні наслідки. Він вирвав двома 118,5 клг. і товкнув двома 157,5 клг. Носсейр збирається найближчого часу повторити свої досягнення перед офіційними суддями, щоб домогтися їх затвердження. Носсейр студент, збирається в червні приїхати до Відня для участі в першествах Європи.

Нью-Йорк—Лос-Анжелос бігом

Незабаром гадають перевести змагання для професійних бігунів за маршрутом Нью-Йорк — Лос Анжелос. Довжина дистанції коло 5.000 кілометрів. Організатор цього Пфін уже запросив для участі до 350 бігунів.

Італія проти Франції

Фехтувальний матч Італія—Франція закінчився перемогою Італії з шпаги й еспадрону і Франції з рапіри. Із окремих зустріч слід відзначити: шпаги — Рікорді (І) переміг Корніка (Ф) з лічбою 10:8; Гаттіо (Ф)—Годіні (І) 10:6; еспадрон — Пуліті (І) — Дюкро (Ф) 10:7.

Баротра — чемпіон Америки.

Третій раз француз Баротра виграв першість П. А. С. Ш з тенісу в зачиненому помешканні. Змагання відбувалися у Нью-Йоркові. У фіналі Боротра зустрівся з американським Гунтером,

Момент гри „регбі“ між командами англійських університетів

що його й обіграв 6:4, 6:0, 3:6, 8:6. Чоловічу парну першість виграла Гунтер—Тільден у Баротра—Вашбурна 6:4, 6:2, 1:6.

Кембрідж переміг Оксфорд

У Стамфорд Бріджі відбувся легкоатлетичний матч між командами університетів Кембрідж і Оксфорд на матчі було до 20 000 глядачів. Перемогу дістала команда Кембріджу — 7:4.

100 ярдів — 1. Вілкінсон (К) — 10,2 с.; 2. Нортон (О) 12,0 ярдів з бар'єрами: 1. Манн (К) — 15,9 с.; 2. Харпер (О) 1 міля: 1. Греєк (К) — 4:22,2 с.; 2. Товненд (О); Ядро: 1. Хатес (О) — 12,37 мтр.; Тисдалль (К); Довжина с/р: 1. Картен (К) — 6,81 мтр.; 2. Рефанс (К) — 6,65 мтр.; 440 ярдів. 1. Чічерін (К) — 50,4 с.; 2. Лейтх Вуд (О). 3 мілі: 1. Пумгреф (О) — 14:59,4 с.; 2. Вільсон (К); 220 ярдів з бар'єрами: 1. Гуттерідж (К) — 1:57,2 с.; 2. Вентворт (О); Височинь з/р: 1. Гордон (О) — 1,71 мтр.; 2 і 3. Молль і Функ (обидва О) по 1,69 мтр.

Жердина: 1. Мак Хілл (О) — 3,30 мтр.; 2 і 3 Бефлер і Мак Піхрее (обидва К) по 3,30 мтр. (після перестрибування).

Про все потроху

Француз Парш установив нові французькі рекорди з плавання. Його час: 800 мтр.— 11:01,2 сек.; 1000 мтр.— 13:52,6 с.; 1500 мтр.— 21:00,6 с. Цей час перевищує відповідні німецькі рекорди.

Рів'єр вирвав двома 88,5 клг., найлегшої ваги, Алльсен вирвав правою 82,5 кіло в середній вазі. Гостін товкнув двома 146 0,5 клг.

Фінляндія надсилає своїх борців для участі в змаганнях на першість Європи: Паппінен (перо), Піхлямеки (найлегчий) Янтілла (легкий), Коккінен (середній), Пелінен (напівважкий) Векстен (важкий). Усі ці борці є переможцями першість Фінляндії у змаганнях що відбувались протягом восьми днів.

У Парижі розиграно першість міста з гир. Найлегша вага: 1. Бодран — 332,5 клг. (62,5 клг.— ривок одною 80 клг.— вижим двома, 85 клг.— ривок двома, 105 клг.— товчок двома, 2. Рів'єр — 320 клг. Легка вага: Арну — 365 кіло (70, 80, 95, 120); 2. Дюферже — 330 клг.; Середня вага: 1. Роже Франсуа — 400 клг. (75, 97,5, 107,5 140); Бібер 39,75 клг. Важкої ваги не розиграли тому, що не булочасників.

Кубок Девіса. Монако перемогло Швайцарію — 3:2. 29 березня в Монте-Карло відбулась перша гра першого кола на кубок Девіса між Монако й Швайцарією. Першого дня Ельфшліман (Ш) виграв у Галеппе (М) 5:7, 6:3, 7:5, 3:6, а Ландау (М) у Моріна (Ш) 4:6, 6:3, 6:2, 6:3.

Другого дня Галеппе (М) виграв у Моріна (Ш) а Палеппе — Ландау (М) виграла парну гру в Ландау — Ельфшліманна (Ш) 4:6 6,4, 6,4, 3,6, 8,6.

Третього дня Ельфшліман (Ш) виграв у Ландау (М).

Германія—Іспанія зустрінуться на кубок Девіса в Барселоні 13-го травня. Команду Германії, ще остаточно не виявлено. На кандидатів висунуто таких гравців: Бус, Дессарт, Фрейнци, Фр. Гпхейм, Доттор, Кленшрот, Кулманн, Ландманн, Молденгауер, Пренн.

Легкоатлетичний матч Германія—Швеція принципово вирішено.

Перша зустріч мусить відбутися цього року в Стокгольмі, друга 1932 року в Берліні.

Легкоатлетичний матч Франція—Фінляндія, призначений на 2 червня в Парижі не відбудеться тому, що фіни вважають, що це дуже рано.

Новий світовий рекорд. У Бостоні міс Схілев установила новий світовий жіночий рекорд із стрибків у височинь з розбігу — 1,604 метр. Попередній рекорд — 1,59 метр. міс Схутервуд. Теперішня рекордсменка на світовій олімпіаді в Амстердамі була четверта.

Американські наслідки. Під час одного студентського змагання в зачиненому помешканні було досягнуто найкращих наслідків. Шптурдф, стрибнув з жердиною 4,16 метр. Гіккеф пройшов мілю за 4:20 сек., перед негром Едварсом, Джемс Далейф виграв вперед Вільдермута 70 ярдів за 7,3 сек: Андерсон товкнув ядро на 14,50 метр.

Новий світовий рекорд із диску установив американець Кренц на міжклубному змаганні. Його досягнення — 49,90 метр. Попередній світовий рекорд установив на тому ж самому стадіоні американець Хузер три роки тому.

У Скандинавських країнах розиграно першість із стрибання з місця в зачинених помешканнях. В Осло подвійно переміг Томмельштад, що стрибнув 1,57 метр. з місця у височинь 3,33 у довжину.

Шведські першества переведені в Гетеборзі, дали переможців: Бестмана — 1,52 метр. у височинь 3/м і Нілсена — 3,25 у довжину метр. 3/м.

Німецькі легкоатлети в Японії. До Берліну прибув офіційний представник Японії, що запросив німецьких легкоатлетів перевести атлетичний матч Німеччина — Японія. Німеччина прийняла це запрошення й надсилає команду в складі: Хубен, Керніг, Ламмерс, Пельтцер, Хіршфельд, Віхманн, Енгельхарт, Тросбах, Бюхнер, Мефер, Шлокот, Карке, Бальтц і Хоффмейстер. Матч відбудеться в Токіо 5 і 6 жовтня. Вся подорож Берлін-Токіо-Берлін відбудеться з 9 вересня до 26 жовтня.

Великий традиційний крос націй розиграно в Парижі. Команду першість виграла Франція, що команда її набрала 31 очко проти 74 у Англії і 117 в Іспанії. Індивідуальну першість виграв англієць Коттерель 12:46,2 сек. Всього в кросі брали участь команди десяти

73.700 глядачів на півфінальному матчі, що відбувся на першість Англії з футболу

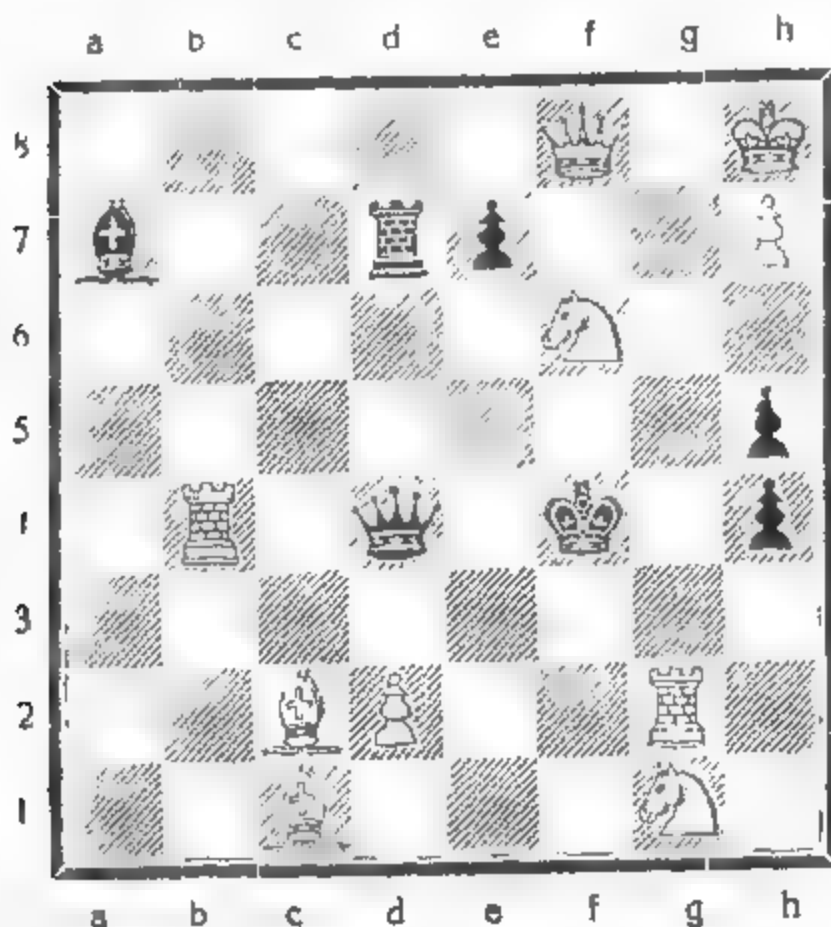
Ш а х и

За редакцією О. О. АЛЬОХІНА

Завдання № 3

С. С. Левмана

Москва

На Україні Харків

Великий шаховий чемпіонат закінчився перемогою т. Терещенка. Остаточний стан чемпіоната такий: Терещенко 9, Тесленко 7, Бланкштейн, Ордель, Сербінов 6½, Григоренко, Альтшулер, Ойстрах 6, Кириллов 5½, Жіляєв 4, Янушпольський 3½, Порт 0.

Дебют Ферзевих пішаків Грали в 3-му турі

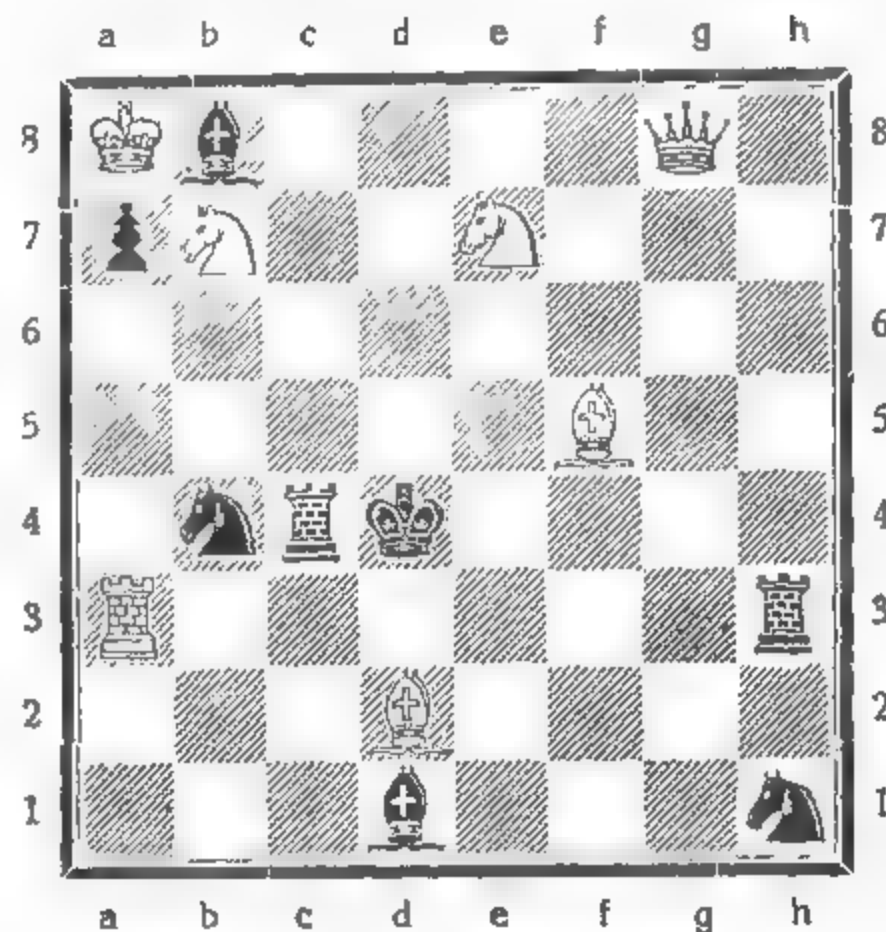
Білі — Янушпольський.
Чорні — Тесленко.

1. d2-d4 Kc8-f6, 2. c2-c4. e7-e6. 3. —b1-c3 d7-d5. 4. —Kc1-f3 Cf8-e7. 5. Ccl-g5 0-0. 6. e2-e3 —Kb7-d7. 7. Cf1-d3 d5:c4. 8. Cd3:c4, c7-c5. 9. 0-0 a7-a6. 10. Fd1-e2. b7-b5. 11. Cc4-d3 Cc8-b7. 12. La1-d1. (Перша серйозна помилка білих. Далеко краще було зіграти 12. Lf1-d1 і надалі La1-c1 держачи під прихованим обстрілом усі центральні лінії) Fd8-c7. 13. e3-e4 (початок неправильного стратегічного плану, що дає можливість чорним брати ініціативу до своїх рук. Треба було зіграти 13. a2-a3, попереджуючи неприємності, що виникли далі) c5:d4. 14. Kf1:d4 b5-b4 (правильний хід, що не тільки тіснить ферзевий фланг білих, але що дається до виграву кількох рішучих темпів). 15. —Kc3-b1 єдиний хід т. я. на 15.—Kc3-a4 буде Fc7-a5, дістаючи що найменше переважно дві лонів. Fc7-a5. 16. Cg5-h4 —Kd7-e5 (звичайно не відразу Fa5:a2 із-за Cd3-c4 з наступною жертвою коня на e6). 17. Cd3-c2 —Ke5-g6. 18. Ch4-g3 Fa5:a2 (змцнивши королівський фланг, чорні спокійно виграють пішака). 19. f2-f4 (хід, що радто атакує, але й не видно, як білим компенсувати себе за втраченого пішака) Ce7-c5. 20. f4-f5 Fa2:b2. 21. Cg3-12 e6:f5. 22. e4:f5 (не краще! K:f5 із-за C:f2+23. L:f2 b3. 24. Cd3 F:e2. 25. L:e2, Kf4! з рішучою матеріальною перевагою) Kd6-f4. 23. Fe2-e5 Ce5:d4. 24. Cf2:d4 Fb2:c2. 25. Ld1-2 (білі відіграють фігуру і прагнуть різноманітних слонів, але...) Kf4-h3+1 (форсуючи виграв у кілька ходів. 26. g2:h3 Fc2-c6 (загрожуючи 27... Le8. 28. Ff4 Fh1+29. Kpf2 Fg2+) 27. Fe5-f4 Lf8-e8. 28. Cd4-e5 Kf6-h5. 29. Ff4-d4 f7-f6. Білі піддалися (вони щонайменше втрачають фігуру).

Завдання № 4

М. Хавеля

Прага

Білі: Kph8, Фf8, Tb4, g2, Cc1, c2, Kf6, g1, п. d2, h7 . . . . . (10)

Чорні: Kp f4, Фd4, Td7, Ca7, п. e7, h4, h5 . . . . . (7)

Мат у 2 ходи.

Білі: Кра8, Фg8, Та3, Cd2, f5, Kb7, e7 . . . . . (7)

Чорні: Kpd4, Tc4, h3, Cb8, d1, Kb4, h1, п. a7 . . . . . (8)

Мат на 3 ходи.

У малому шаховому чемпіонаті закінчують гру в попередніх групах.

Найбільші шанси, щоб прийти до фіналу, мають т.т. Сафріє, Тищенко, Ромашкевич (із 1 гр.), Кусков, Воронець М., Левшин (із 2 гр.), Лівшиць, Бененсон, Казакевич (із 3 гр.).

На великому шашечному чемпіонаті переміг представник молоді М. Перельман (+9 із 13), друге і третє місця поділили Іллінський і Романов (по +8½). Після них йдуть: майстер Бакуменко (+8), Я. Перельман (+7½), Ріммер (+7), Белкін, Мільнер (по +6½), Вербицький, Галактіонов (по +5½), Гусліц (+5), Додінов, Сіміхович, Черкашин (по +4).

Перемога т. т. М. Перельмана, Іллінського і Романова, що перемогли таку величину, як майстер Бакуменко, безперечно свідчить за великі досягнення цих товаришів, щодо підвищення їх кваліфікації.

26 лютого в будинкові Червоної Армії відбувся з нагоди 11-річчя Червоної Армії матч між збіркою командою Червоної Армії. ДПУ і на складу запасу зі збіркою цивільних шахорганізацій Харкова. Після шестигодинного змагання матч закінчився перемогою збірки Черв. Армії +40-37. За першою дошкою Григоренко (Черв. Арм.) виграв у Орделя, за другою Тесленко Черв. Арм.) у Сербінова. На матчі було багато глядачів.

Луганське. У січні відбувся організований ОРФК укупі з бюро ФК ОРПС 1-й окружний шаховий турнір Луганської округи. У турнірі брали участь 9 представників од районів і 8 од Луганського.

Турнір мав такі наслідки: 1 й 2 місця поділили т.т. Дишкант (Червоно-Луганський р.) і Черв'як (Артемівський р.) по +12½, III і IV — Різницький (Луганське) і Безверхий (Червона — Лучка р.) по +11½. Решта призерів: Попов (Кадиевський р.) +10½, Фастенко (Червона — Луч. р.), Пивненко (Луганське) і Корнеев (Луганське). Щоб популяризувати шахи чемпіонат провадили по різних кутках й червоних кутках. Завдяки енергійній роботі окружної ш/д секції шахове життя на Луганщині б'є ключем.

Київ. На початку лютого розпочався великий чемпіонат міста. Серед учасників його майстер Багатиричук.

Сталіне. Закінчився міський профспілковий турнір. Переможцем із якого вийшов металіст Г. Шер (+12½ із 13). Ш/д секція ОСФК зняла питання про запрошення на постійну інструкторську роботу майстера А. С. Селезнева.

Перший міжнародний конкурс триходових завдань

Шахово-дамкова секція ВРФК разом із редакцією „Вісника Фізичної культури“ оголошує міжнародний конкурс триходових завдань на таких умовах:

1. Брати участь у конкурсі можуть усі, хто бажає.

2. Кожний учасник може надсилати на конкурс необмежену кількість завдань.

3. Із завданнями обов'язково треба надіслати їх повне, зо всіма варіантами, розв'язання.

4. Завдання надсилаються на конкурс, або кожне окремо, або декілька разом. Зауваження: Завдання треба надіслати у вигляді діаграм, а до того треба ще пояснити завдання й літерами.

5. Кожний пакунок (одно, чи декілька завдань) має свій окремий девіз: у спільному пакеті, але в окремій запечатаній коперті, прописувати ім'я, прізвище і повну поштову адресу автора пакунку.

6. Останній термін надсилки завдань до конкурсу — 1 вересня. До цього терміну припускаємо надсилку відправлень.

7. За суддю конкурсу буде Л. І. Куббель.

8. П'ять кращих завдань одержать призи: перший — 35 карб., другий — 25 карб., третій — 15 карб., четвертий — 10 карб., п'ятий — 5 карб. П'ять наступних завдань, щодо вартості, одержать почесні відозви.

9. Всі пакунки треба надсилати на адресу редакції „Вісника Фізичної Культури“ (Харків, Спартаківський провулок редакторів шахвідділу О. О. Альохіна).

10. Наслідки конкурсу оголосимо не пізніше як за 3 місяці, після останнього строка надсилки завдань.

11. Постанова судді набирає сили через 2 місяці після її публікації.

12. Всі завдання, прийняті на конкурс, стають власністю „ВФК“.

КВИТОК НА УЧАСТЬ В РОЗИГРАХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ НА ОСТАННІЙ
СТОРІНЦІ ОБКЛАДКИ

АПТЕКОУПРАВА

ДЕРЖАВНА КРАМНИЦЯ № 3

САНІТАРІЇ, ГІГІЄНИ ТА ПАРФЮМЕРІЇ

вул. Лассаля, № 21.

З 1 ЖОВТНЯ 1928 р. ПРИ КРАМНИЦІ

ВІДКРИТО НОВІ ВІДДІЛИ:

ХЕМІЧНО ЧИСТІ РЕАКТИВИ ТА РЕАГЕНТИ, ФОТОГРА-
ФІЧНИЙ ВІДДІЛ (пластівки, папір, картки і т. інш.)

ПОСТАЧАННЯ ЛІКУСТАНОВ МЕДИКАМЕНТАМИ
ТА ПЕРЕВ'ЯЗОЧНИМ МАТЕРІАЛОМ

ОБЛАДНАННЯ ХЕМІЧНИХ КАБІНЕТІВ

Х. О. В. М. П.

ХАРКІВСЬКЕ ОКРУГОВЕ ОБ'ЄДНАННЯ КОМБІНОВАНОЇ
ТЕКСТИЛЬНОЇ ТА ШВЕЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ

„ХАРДЕРЖТЕКСТШВЕЙПРОМ“

Харків, Суздальські ряди, № 89

ОБ'ЄДНУЄ ПІДПРИЄМСТВА:

Швейну фабрику ім. т. Тінякова.

Швейну фабрику № 2.

Панчішно-Сукняну фабрику ім. т. Кутузова.

Сукняну фабрику „Червона Нитка“.

ВИРОБЛЮЄ:

цивільний готовий одяг: чоловічі пальти, жіночі пальти,
костюми, штани. Білизну. Спецодяг. Панчішні вироби:
панчохи жіночі та дитячі, килимки чоловічі та дитячі.

Сукно грубововняне та тонке.

ВСЕУКРАЇНСЬКА КОНТОРА

АКЦІЙНОГО ТОВАРИСТВА „СОЮЗХЛІБ“

ЗАГОТІВЛЯ, ПЕРЕРОБКА ТА ЕКСПОРТ ХЛІБОПРОДУКТІВ

Харків, Горяїнівський пров., № 8

РАЙКОНТОРИ: м.м. ХАРКІВ, КИЇВ, ПОЛТАВА, ОДЕСА, МИКОЛАЇВ, МЕЛІТОПІЛЬ,
ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ, МАРІУПІЛЬ, АРТЕМІВСЬКЕ та СТАЛІНО

ПРОВАДИТЬ ОПЕРАЦІЇ:

1. Заготовлює на ссиппунктах, млинах та елеваторах різні зернохліби.
2. Переробляє різні хлібні культури на млинах крупо-та просорюшках, одержуючи для переробки зерно від кооперації та окремих селян.
3. Сушить кукурудзу. Одержує щоб сушити від кооперації та окремих селян кукурудзу на сушарці та елеваторі.

Вид-во ВУРПС

„УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИК“

ПРАВЛІННЯ: Харків, Палац Праці.

КРАМНИЦІ: 1. Харків, 2. Київ, 3. Одеса, 4. Дніпропетровське, 5. Кривий-Рі

УПОВНОВАЖЕНІ:

1. Полтава.
2. Кремінчук.
3. Суми.
4. Конотіп.
5. Черкаси.

БАЗА КУЛЬТПОСТАЧАННЯ

ХАРКІВ, Палац Праці.

Телеф. № 5'-05.

УПОВНОВА:

6. Винни
7. Мико
8. Зіно
9. Луг
10. Хер

Приймаються замовлення на літній спортреманент для устаткування гімнічних та важкоатлетичних заль, на приладдя до антропометричних кабінетів, на гри та на літературу з фізичної культури.

ПРОФСПІЛКОВИМ ОРГАНІЗАЦІЯМ ЗНИЖКА ТА ПІЛЬГОВІ УМОВИ

Якості краму пильнують спеціалісти

ЦІНИ НА ВЕСЬ КРАМ ЗНИЖЕНО

ЦІННИК надсилається на першу вимогу БЕЗКОШТОВНО

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПАТОЛОГІЇ І ГІГІЄНИ ПРАЦІ

(к. Інститут Рабмеду)

організований у грудні місяці 1923 р. є науково-досвідна й науково-практична установа, що ставить собі за мету всебічне науково-дослідницьке опрацювання професійної патології й професійної гігієни, а також розробити заходи що до керівництва науково-дослідницькою й науково-практичною діяльністю установ, що працюють в царині оздоровлення праці й побуту робочої людности.

ДО ЗАВДАНЬ ІНСТИТУТУ
ВХОДИТЬ:

- а) досліджувати різними методами впливу професійної роботи на фізичний стан захворювання, інвалідність, а також смертність і народження робочих мас;
- б) вивчати етіологію, методи діагностики, професійні захворювання і боротьбу з ними;
- в) наукове удосконалювання лікарів що до підготовки їх до роботи в галузі оздоровлення праці й побуту робочої людности;
- г) поширення та популяризація відомостей про професійну патологію й гігієну.

За п'ять років існування Інститут видав друком сім випусків „Праці і Матеріалів“, що становлять собою літературну об'єкцію Інституту науково-дослідницького матеріалу з тих питань:

- Вип. 1-й — Дослідницькі матеріали що до отруєння отруєння. Дослідження шкіри у робітників різних виробництв. Стан слухового органу у робітників котельного цеху та інш.
- Вип. 2-й — Засадки досліджувань робочих підлітків на Україні 1923 року.
- Вип. 3-й — Досліджування що до отруєння отруєння.
- Вип. 4-й — Досліджування що до втоми на виробництві.
- Вип. 5-й — Досліджування професійних отрут й професійних хвороб.
- Вип. 6-й — Промислові отрути.
- Вип. 7-й — Досліджування маренівських і вальцевих цехів (на Сталінських заводах).

ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПАРОТЯГОБУДІВЕЛЬНИЙ ЗАВОД імени КОМІНТЕРНУ ВИГОТОВЛЯЄ:

паротяги, трактори, плазунові дізелі, нафтові двигуни, смоки, компресори, колінчасті вали й запасні частини.

ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ

на фасонне сталеве ливарництво, вагою від 80 klg. і більше

АДРЕСА ЗАВОДУ: Харків, Плеханівська, 126. ♦ ТЕЛЕГРАМИ: Харків, Комінтернизавод

„СПАРТАК“

орган Ленінградської Ради Фізичної Культури.

Видання „КРАСНОЙ ГАЗЕТЫ“

В 1929 року

ДАЄ:

В 1929 року

52 номери багато ілюстрованого російськими й закордонними фотографіями журналу „СПАРТАК“ у двофарбовій обкладинці, на 20 сторінок кожний.

52 номери „ЛИСТКА СПОРТИВНЫХ ИГР“ зо всіма новинами гокею, футболу, гандболу, баскетболу, волейболу.

4 БЕЗПЛАТНИХ розигриші інвентарю, в яких кожний передплатувач може виграти: велосипед, байдарку, рушницю, лижви, ковзани, сани тощо.

24 фізкультурних книг з окремих відів спорту, ігор і т. п. (за окрему доплату, про яку буде окремо оголошено).

І альбом фізкультурних карток (за окрему доплату).

Ціна окремого №
10 коп.

ПОСПИШАЙ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ!

Ціна окремого №
10 коп.

ВСЕУКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА БУДІВЕЛЬНА КОНТОРА

„ТРУБОБУД“

заготовляє такі роботи ФАБРИЧНО-ЗАВОДСЬКОГО ХАРАКТЕРУ:

- а) нові фабрично-заводські димові труби;
- б) ремонтне різноманітні труби: надбудовує труби, скріплює труби кільцями, ремонтне труби підчас їх роботи, установлює громоотводи тощо;
- в) будує шахтні вапно-обпалювальні печі зі штучними відкидувачами газу із цілковитою механізацією навантажування і відвантажування;
- г) споруджує складні керамічні й тунельні печі;
- г) обмуровує печі.

„ТРУБОБУД“ завжди має запаси ЛЕКАЛЬНО-ПУСТОТІЛОЇ й ФАСОННОЇ ШАМОТНО-ОГНЕСТІЙКОЇ ЦЕГЛИ вищої якості.

Роботи виконують високо-кваліфіковані трубокляди й шамотники, під керівництвом досвідченого техперсоналу.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
**ВЕНЕРОЛОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ**

у м. Харкові засновано
1923 р. та є науково-прак-
тична установа Народнього
Комісаріату Здоров'я

**ГОЛОВНІ ЗАВДАННЯ
ІНСТИТУТУ:**

- 1) науково-дослідна діяль-
ність у галузі соціальної
патології, клініки й експе-
рименту венеричних і шкі-
ряних хвороб;
- 2) шкільна діяльність, ви-
значення кваліфікації ліка-
рів з венеричних і шкіря-
них хвороб і підготовка їх
до роботи в венерологіч-
них установах;
- 3) подача висококваліфі-
каційної допомоги vene-
ричним та шкіряним хорим;
- 4) наукове керівництво
роботою периферійних ве-
нерологічних установ (дис-
пансерів, венпунктів і т. ін.)
Для повнішого виконання
своїх завдань Інститут
розподіляється на три від-
діли: 1) Соціальний, 2) Клі-
нічний, 3) Експерименталь-
но-Аналітичний.

Клінічний відділ Інституту роз-
поділяється на 6 підвідділів:
сифілітичний, чоловічої гонореї,
жіночої гонореї, шкіряний та
дитячий. Кожен підвідділ клініч-
ного відділу Інституту склада-
ється з поліклінічного прийому
амбулаторних (що приходять)
хворих та стаціонарів для ліж-
кових хворих. В Інституті є та-
кож рентгено-фізіо-терапевтич-
ний кабінет, лабораторії, музей
та інші допоміжні установи.

Поліклініка Інституту від-
чинена щоденно, крім не-
діль та свят від 9 г. ранку
до 2 1/2 год. дня.

Приймають хворих у полі-
клініці в зазначені години
за попереднім записом.

Записують до стаціонарія
лише через поліклініку.

АДРЕСА ІНСТИТУТУ:

Харків,
вул. Карла Маркса, № 17,
телефон № 18-28

ВРНГ СРСР
ВСЕСОЮЗНИЙ
МАШИНО-ТЕХНІЧНИЙ СИНДИКАТ
„В. М. Т. С.“

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА КОНТОРА

Будинок Держпромисловости, тел. 46-53

ПРОПОНУЄ МАШИНО - ОБЛАДНАННЯ,
ПАРОВОЗИ, КОТЛИ, ДІЗЕЛІ, СТАНКИ
РІЗНІ, СТРУМЕНТ, АРМАТУРИ І Т. ІНШ.
СИНДИКОВАНИХ ЗАВОДІВ СРСР

ХАРКІВСЬКА КОНТОРА

АКЦ. Т-ВА

„РУДМЕТАЛТОРГ“

КУПУЄ ТА ПРОДАЄ

неліквідні та ізбиточного майна держ-
промисловости

ЗВЕРТАТИСЯ ЗА ЗАПИТАННЯМИ ТА ПРОПОЗИЦІЯМИ:

м. Рози Люксембург, № 7, тел. № 26-10
ТОРГПРОМБЮРО

ХАРКІВСЬКА

КООПЕРАТИВНО-ТРУДОВА АРТІЛЬ

„ІНЖЕНЕР-ТЕПЛОТЕХНІК“

Харків, Слюсарний пр., № 1

Фахівці з монтажу молочарень та маслозаводів.
Монтаж теплосилових установок, котлів усіх си-
стем, топок, щоб опалювати низькосортним паливом.
Ремонт котлів, парових та теплових двигунів.
Розробка та монтаж систем парового опалення та
примвентиляції. Паропроводи. Кошториси, проекти.

ПЕРША ПОЛІКЛІНІКА

ХАРКІВСЬКОГО МІСЬКОГО ТОВАРИСТВА

„ДОПОМОГА“

вул. К. Маркса (кол. Батювіщенська) № 23.

Телеф.: № № 32-92, 13-31.

ПРИЙОМ З УСІХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

при поліклініці є:

ЛЯБОРАТОРІЯ, РЕНГЕН-КАБІНЕТ,
КВАРЦ-ЛЯМПА ТІЯТЕРМІЯ

ПРАВЛІННЯ

У С. Р. Р.

НАРОДНИЙ КОМІСАРІАТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**ПРОЄКТНО-
КОНСУЛЬТАЦІЙНЕ БЮРО**

На підставі постанови РНК
УСРР від 8 вересня 1927 р.
№ 46 525, щоб дати тех-
нічну допомогу місцям
в справі розробки різних
проєктів,

Проєктно - Консультаційне
бюро НКВС УСРР бере на
себе:

**I. В ГАЛУЗІ САНІТАРНОЇ
ТЕХНІКИ:**

- а) складання проєктів та
кошторисів водогонів
і каналізацій населених
місць, очисток промислових
сточних вод, боєнь, лазень
та інших споруджень сані-
тарно-техніч. характеру;
- б) консультацію щодо
проєктування та перене-
сення будівельних робіт;
- в) керівництво переведе-
ням різних вишуків, що
зв'язані з санітарно-тех-
нічними спорудженнями.

**II. В ГАЛУЗІ ЗЙОЖКИ ТА ПЛА-
НУВАННЯ МІСЦЬ:**

- а) складання плянів насе-
лених пунктів, що існують;
- б) складання проєктів но-
вих та поширення існуючих
місць та виселків із усім
технічним обладнанням,
з попереднім вивченням
всіх місцевих умов і скла-
дання програм;
- в) консультація з цих
питань.

**III. У ГАЛУЗІ АРХІТЕКТУРНО-
БУДІВЕЛЬНИХ РОБОТ:**

- а) складання ескізів,
проєктів та р...х рисун-
ків з усім... купками
та вирах... варто-
сти будів... ожень
громадсь... сло-
вого
- б) конс... цих

**IV. ОРГА... АРХІ-
ТЕКТУР... ЛОВИХ**

Випла... роботи
прова... дставі
щкалі... з П за-
затве... а НКВС

АДРЕ... УЛЬТАЦІЙ-
...С:
Ха... івська, 14

АДРЕСА КН... ЛІІ ПРОЄКТНО-
КОНСУЛЬ... БЮРО НКВС:
Київ, Палац Праці, 99.

У С Е Д Л Я Л І Т Н І Х В И Д І В С П О Р Т У

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА“

Основний капітал 100.000 карб.

Фундатори: ВРФК, НАРКОМЗДОРОВ'я, НАРКОМОС
ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛІТНЬОГО СПОРТИВЕНТАРЮ

Устатковування гімнастичних і важкоатлетичних заль,
корегувальних і антропометричних кабінетів

Клубні гри

Є ЗАКОРДОННИЙ СПОРТИВЕНТАР

Точности й правильности спортивентарю доглядає
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ КОМІТЕТ

ЦІНИ ЗМЕНШЕНО ГЕТЬ НА ВВЕСЬ КРАМ
О Р Г А Н І З А Ц І Я М З Н И Ж К А

ЗА КОЛЕКТИВНОЇ ЗАКУПЦІ ШИРОКИЙ КРЕДИТ

АКЦІОНЕРИ КОРИСТУЮТЬСЯ З ТАКИХ ПІЛЬГ:

- 1) дістають у першу чергу дефіцитний крам; 2) одержують крам на кредит;
  - 3) постачаються імпортом крамом; 4) мають додаткову знижку
- ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛІТЕРАТУРИ З УСІХ ПИТАНЬ ФІЗКУЛЬТУРИ

НА СКЛАДІ ЗАВЖДИ НОВИНИ!!!

1. Мюллер — „Ежедневная гимнастика, самомассаж и дыхательные упражнения“ . . . . . — 80 к.
2. Д-р О. Недригайлова. — „Телосложение и спорт“ . . . . . 1 р. 20 к.
3. Ордин и Тир. — „Гандбол“ (2-е дополнен. и исправл. издание) 1 р. 10 к.
4. Сысоев — „Баскетбол“ . . . . . 1 р. 20 к.

5. Сборник — „ФК среди студенчества“ . . . . . 2 р. — к.
6. Шур — „Единый строй в школе и клубе“ . . . . . — 15 к.
7. А. Буценко. — V-річчя рад. ФК — 25 к.
8. За фізкультурне будівництво . . . . . — 25 к.
9. Шабашов — „Спорт и сердце“ . . . . . — 55 к.

В И Й Ш Л И Д Р У К О М :

1. В. Блях — „Индивидуальная гимнастика“ (2-е дополнен. и исправленное издание) . . . . . — 50 к.
2. Д-р В. Блях — „Индивидуальная гимнастика для женщин“ (2-е издание) . . . . . — 85 к.
3. В. Костюк. — „Вольные движения для школьников“ . . . . . — 85 к.

4. Д-р Паже — „24 упражнения для ребенка“ . . . . . — 20 к.
5. Демени — „Механика движений“ (2-е изд.) . . . . . 1 р. —
6. Павлов — „Подвижные игры зимой“ . . . . . — 50 к.
7. Цуккер — „ФК и половой вопрос“ . . . . . — 25 к.

Замовлення і на спортивентар і на літературу виконуємо в трьохденний термін
зі дня одержання замовлення.

ЗАМОВЛЕННЯ ВИСИЛАЄМО, ОДЕРЖАВШИ ВСЮ ВАРТІСТЬ КРАМУ
АБО ПІСЛЯПЛАТОЮ, ОДЕРЖАВШИ 25% ЗАВДАТКУ

Замовлення направляйте на адресу:

ТАЛОН № 4
на право брати участь у
розіграшу ВФК в 1929 р.

1. Харків, ВУЦВК, Акційне Т-во „Фізична Культура“.
2. Москва, Кузнецкий міст, 5/21. Відділ Видавництва „Пролетарий“ (тільки на літературу).
3. Київ, вул. Свердлова, № 3. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“.
4. Сталіно, 2 лінія, Базарна пл., 193. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“.

ПРЕЙС-КУРАНТИ ВИСИЛАЄМО БЕЗПЛАТНО НА ПЕРШУ ВИМОГУ

У С Е Д Л Я Л І Т Н І Х В И Д І В С П О Р Т У

В Л А С Н І С П О Р Т И В Н І М А Й С Т Е Р Н І

Вісник фізичної культури

Листопад 1929

7

на 1929 р. продовжуємо приймати передплату на 1929 р.

НА ЩОМІСЯЧНИЙ
ІЛЮСТРОВАНІЙ НАУКОВО-ПОПУ-
ЛЯРНИЙ СПОРТИВНИЙ ЖУРНАЛ

ВІСНИК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ПЕРЕДПЛАТНИКИ „ВФК“ на 1929 рік
розиграють 100 виграшів і в тому числі:
1 велосипед, різний спортінвентар,
бібліотеки тощо

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Журнал без додатків:	Журнал із додатками:
на 1 рік . . . . . 4 крб. 50 к.	на рік . . . . . 7 крб. —
„ півроку . . . . . 2 крб. 30 к.	„ півроку . . . . . 3 крб. 60 к.
„ три місяці . . . . . 1 крб. 20 к.	На інші строки передплату на журнал із додатками не приймаємо

До журналу будуть такі додатки:

1. Важка атлетика
2. Нові спортивні ігри
3. Розваги на зимов. повітрі
4. Тренування й змагання
5. Як раціонально використати відпустку
6. Зимове тренування легкоатлета

У розиграші братимуть участь перед-
платники, що подадуть 12 талонів „ВФК“.
Талони друкуємо в кожному числі
„ВФК“ на останній сторінці обкладинки

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ:

1. Головна контора—Харків, Спартаківський пров., № 3, буд. ВУЦВК'у, тел. 83-09
2. В-во „Пролетарий“—Москва, Кузнецкий міст, № 5/21
3. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура“—Київ, вул. Свердлова, № 3
4. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура“—Сталіне, 2 лінія, Базарний Майдан, № 193
5. У Дніпропетровському—Рада Фізкультури
6. Усі поштово-телеграфні контори СРСР
7. Спеціальні уповноважені Видавництва

Вісник фізичної культури

№ 7 липень 1929

Восьмий рік видання

орган Всеукраїнської та харківської
— рад фізкультури та ЦК ЛКСМУ —

Зміст

ЧСІ — До всіх пролетарських фізкультурників і фізкультурниць УСРР.

А. Чалов-Шиман — Освіжімо методику воєнно-прикладної гімнастики

В. Ястржембський — Викладачем ФК треба керувати своєю мислюватою роботою згідно завдань індустріалізації країни.

Д-р Гейсс — Користь і шкода від спорту.

П. Суранов — Завдання літньої роботи стрілецьких куртків.

М. Ухан — Довго вже час!

Отто Бейерле — Біз на стіль.

І. Щербанов — Нові види гри у кеглі.

С. Р. — Падль-теніс.

Ф. Штрубе — Гімнастика — забава малим дітям.

В. А. Блях — Зорянка для дошкільників.

А. Тарасов — Муштрові фізична підготовка.

М. Ф. — З якої ф.-м. літератури користатися на час літньої оздоровчої роботи з дітьми.

ЧСІ — До всіх секцій ЧСІ та до організацій, що йому симпатизують.

По СРСР. Шахи.

Фізкультбібліографія.

ДО ВСІХ ПРОЛЕТАРСЬКИХ ФІЗКУЛЬТУРНИКІВ І ФІЗКУЛЬТУРНИЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Дорогі товариші!

У столиці України щойно закінчився V пленум Виконкому ЧСІ. Відбувся він у стільному місті тої країни, що її сотні років пригнічував міжнародній жандар — російський цар, у країні, яка нещодавно була ареною жорстоких боїв із її гнобителями, що їх підтримувала світова буржуазія. Кров'ю робітників і селян Україна здобула собі свободу і пишно розгортає соціалістичне господарство та національну культуру. Ті кілька днів, що їх перевели ми в Харкові, показали нам, як радо, тепло, щиро і дружньо зустрічали нас усі робітники, як живо цікавляться вони життям своїх закордонних братів і бажують усіма силами допомогти їм позбавитися утиску капіталу. Теплий товариський прийом від фізкультурників України посилює нашу певність щодо міцності та єдності робітничого спортивного руху всіх країн. Жадні перепопи фашистської буржуазії не знищать цієї єдності. Хай лютує, хай переслідує, хай забиває цю єдність робітників фізкультурницький поміч-

1. Фехтування
з еспадронами
верхи

2. Делегати
пленуму Спортін-
терну приймають
параду фізкуль-
турників Харкова

ник капіталістів, зрадник робітничої класи — Люцернський спортінтерн. Нікому не пощастить розбити сталеві мури революційних спортсменів. Навпаки, усяке виключення робітників із спортивних організацій за їх революційну боротьбу, усяке нацьковування на Радянський Союз, усякий удар по єдності лав, усяка зрадницька підлість соціал-зрадників повинні викликати і викличуть відсіч руїникам, приведуть до ще більшої єдності бойових лав революційних робітників спортсменів усіх країн і підніматимуть маси на боротьбу з ними. З цілковитою певністю, що фізкультурники України і далі кріпитимуть міжнародний фронт боротьби з капіталом, Червоний Спортінтерн закликає пильно стежити за всім, що послабляє бойову готовність робітників і селян. Кожен фізкультурник мусить твердо стояти на сторожі Союзу Радянських Республік, а в слушний момент — допомогти робітникам усіх країн позбавитися утиску капіталу. Працівники лише своїми власними силами зможуть у радянських країнах будувати соціалізм, викорчовувати корні капіталізму і будувати свою пролетарську фізкультуру. За підтримки пролетаріату всесвіту вони зможуть захистити Радянський Союз у війні, що її готує проти нього світова буржуазія. Робітничі спортсмени, під проводом ЧСІ, вживуть усіх заходів, щоб відстояти першу республіку робітничої класи СРСР. Жадні заборони зустріч, жадні виключення і переслідування не розірвуть братського єднання робітничих спортсменів, що вже установилося і день-у-день шириться. ЧСІ закликає кріпити лави пролетарського спорту. У пролетарів спортсменів є сили розбити спортивну блокаду СРСР. Геть розкольників єдиного революційно-спортивного фронту. Хай загинуть зрадники робітничої класи. Вище Прапор Радянського Союзу!

Хай живе Радянська Україна!

Хай живе Союз Радянських Соціалістичних Республік!

Хай живе світова пролетарська революція!

А. Чалов-Шиман

ОСВІЖІМО МЕТОДИКУ ВОЄННО-ПРИКЛАДНОЇ ГІМНАСТИКИ

(На обговорення)

Війна майбутнього є війна механізована. Але в цій війні проти хемії і вогнететів, проти танків і аеропланів, проти руїнного гарматного і кулеметного вогню — як і раніше стоятиме людина.

Зростання технічних засобів нападу й захисту не тільки не зменшило, але ще й збільшило вимоги до фізичних якостей бійця. Умови сучасного бою вимагають тривалого й повного напруження всіх фізичних і інтелектуальних сил людини, уміння і здібності швидко мобілізувати всі сили свого організму, переносити сильні зовнішні дратування, пристосовуватися й діяти за надзвичайно важких умов.

Фізичну підготовку, що становить один із важливіших розділів бойової підготовки, і покликано розв'язати ці важливіші завдання — виховати і підготувати бійця вести сучасний бій.

Відділя повністю витікають задачі фізпідготовки в даний момент, це: „струснути“ не досить фізично підготовлені організми нашого чергового поновлення; покласти якнайшвидше край кволості, мамуловатості, повільності; навчити бійців технічно правильно виконувати воєнно-прикладні вправи; навчити правильно ходити, бігати й дихати — без чого маршова дисципліна, швидкість маневрування бойового порядку і робота в протигазах не матимуть потрібного фундаменту; розвинути ловкість і спритність лазити, перемагати штучні й природні перепони, бігати по зораному шанцями і вирвами гарматнів протору, плазувати і влучно кидати гранати і, нарешті, вміло оперувати багнетом — без чого і в розвідці, і в бою, і під час атаки буде погано.

Таким чином, основне завдання фізичної підготовки полягає в тому, щоб прищепити бійцеві низку прикладних навичок і спритностей, потрібних для бою. Але цього ще замало... „Завдання вчення, пише Лігнау в своїй книжці „Піхота“, повинно полягати не лише в тому, щоб навчити майбутнього бійця потрібних засобів зі зброї та різних рухів, але й у тім, щоб боець діяв з якнайменшою затратою м'язевої енергії“. Увага бійця за бойових обставин повинна бути скерованою не на те, як зарядити гвинтівку чи кулемет, як подолати перепону, чи перепозати, — усе це боець має робити автоматично; безпосередню ж свою увагу він мусить зосереджувати на розв'язанні тактичного завдання.

Щоб справді здійснити всі покладувані на фізичну підготовку завдання, треба переглянути методику навчання з притиском на більшій її раціоналізації.

Різноманітність і великий обсяг програми, а також і замалий час, що його відводять на фізпідготовку; гостро ставлять проблему такої системи організації навчання, за якої, не зменшуючи змісту, запроваджені знання вправники засвоювали б легко, швидко і взагалі якнайліпше.

Вивчення процесів праці допомогло виробити такі методи роботи, що в найкоротший строк дають найкращі результати. Над цим цілом працюють центральний інститут праці (ЦІП) і Ленінградський Інсти-

тут Праці (ЛІП), способи навчання яких дуже допомагають у заходах раціоналізації трудових процесів у промисловості.

РСЧА не може залишатися в стороні від могутнього руху реконструкції і раціоналізації, що охопили всенний Радянський Союз. Якщо робітник у своїй діяльності широко користується з точно розроблених метод НТП і якщо селянин переходить до нових засобів обробки землі, то в РСЧА час поставити питання про перехід на нові методи навчання, перевірені від ЦІП'ї.

Нині ми маємо в дільниці фізичної підготовки різношерстність у навчанні. Багато до неї перейшло з часів „давно минулих днів“, багато є і від пізніших нашарувань — від різних шкіл ВЕНАВЧ'у, гімнастичних і спортивних товариств. Відсутність „настанови з фізичної підготовки“ погіршує цю ваду. Та позатим, що немає точно розробленої методики, як саме переводити навчання, є ще низка істотних хиб: роблять багато зайвих непотрібних рухів, багато часу гатять на простой, переходять від приладдя до приладдя, „словесність“ і т. інш.

Застосовування метод НОП'ї в царині фізичної підготовки повинно відіграти величезну роль в справі усунення цих хиб. НОП запровадить раціональне використання часу з тим, щоб потрібні знання засвоювати легко, в якнайкоротший строк і якнайліпше, щоб час, заощаджений у навчанні, можна було повернути на придбання нових корисних навичок. У цій справі повинні сказати своє слово і курси фізосвіти РСЧА, що мають достатній досвід у своїй роботі. Час серйозно і рішуче стати до діла, щоб перейти від ведмежої перевалки, від метод „дядьків“ до напівської системи роботи.

Основна суть цієї методи розщепити навчальний предмет на елементи. Найскладніший рух — основний засіб треба вивчати не зразу, а розбивши його спочатку на складові, а потім й на найпростіші способи. Навчання треба починати з цих простіших способів. Лігнау в тій же своїй книжці говорить, що завдання вчення — навчити бійця переводити ті чи інші фізичні дії з найменшою затратою м'язевої енергії — „можна розв'язати лише в тому випадкові, якщо вивчено і розкладено всі рухи на складові частини з цілком точним визначенням непотрібних рухів для кожного даного випадку. Раціональне навчання повинно дати тверду звичку діяти лише тими м'язами, що їх робота справді потрібна для даного руху“. Дуже характерно говорить про нормалізацію рухів і П. Зігель у своїй книжці „Методика муштрового навчання артилеристів“ (видання ВВСР, 1922 р. Ст. 27): „Без жодного остраху воскресити часи устава 1901 р., що точно регламентує з якої ноги підходить номер і з якої відходить, становлячись на місце — треба доходити навіть і таких деталей. Це були засоби і грішили лише ті, що вважали ці засоби за мету. У той же час ліпші інструктори, уміло користуючись цими засобами, доходили швидко-

сти стріляння з нешвидкострільної гармати (що відкочувалася на 3—4 кроки після пострілу) до 30 секунд на постріл. Звичайно, без продуманої роботи і доброго тренування діяти таких результатів — річ неможлива*.

Перед тим, як навчати тої чи іншої фізичної правди із воєнно-прикладної гімнастики, плавання чи багнетового бою, треба спочатку відкинути все непотрібне, що лише перешкоджає чи заважає набуті потрібні навички в найкоротший строк, а коли ні, то боєць марно витратить багато енергії.

У процесі навчання треба надавати потрібної уваги і швидкості виконання. Навчання можна проводити: 1) — повільним темпом, що виробляє чистоту і точність; 2) — нормальним темпом, що виробляє чистоту, точність і спритність; 3) — швидким темпом, що виробляє чистоту, точність, спритність і швидкість.

Опрацьовування точності й чіткості вимагає певної ступеневості вправ, від простого до складнішого, з розподілом засобів на основні, складові і прості. Приміром, у воєнно-прикладній гімнастиці, у розділі „піднімання й переноска ваги“ візьмімо вправу — піднімати й переносити людину одною людиною. Цей спосіб основний, і поділяється він на три складових: а) — піднімання, б) — переноска і в) — опускання пораненого на землю. А ці останні можна розкласти на низку вже простих. Так у складовому способі — піднімати поранену людину є 3 простих: підготовка до способу (захват), піднімання і покладення його на плечі чи на руки.

Для кожного із способів, що потребують вщеплення навичок автоматичного порядку, початківцеві має пророблювати всі зазначені способи потрібне число разів. Це важливо тому, „що нові для організму роздратування завжди спочатку падають на всю серйозну дільницю (загальне уявлення), і тільки потім, порядком виробки умовних рефлексів, порядком повторювання, вправи диференціюються. Це диференціювання є досконалення аналізатора*, його дальшим кроком у процесі поліпшення точності й тонкості його роботи“, говорить В. Л. Розенберг у своїй книжці „Рефлексологія і педагогіка“ (Видавн. „Севкавказька“ Ростів-Дін, 1926 р.).

Читаючи лекції з воєнно-прикладної гімнастики, навчатель повинен ясно, чітко, але коротко з'ясувати спочатку мету вправи, у чім її суть і чого вимагає він від вправників; потому треба технічно-правильно показати, як виконувати даний спосіб. До

* Термін — аналізатор — до фізіології ввів акад. Павлов, для визначення нервового механізму, задача якого є розкладення (аналіза) складувальників зовнішнього світу і внутрішніх явищ організму на окремі простіші елементи.

того часу, поки не зрозуміють змісту способу, його місце у загальній системі — тренувати не можна. Треба доходити свідомого вщеплювання автоматизму.

Нам не потрібні „нормування“ пляц-парадогової штуки часів царської армії, коли найретельнішою регламентацією рухів намагалися зробити із салдата справжнього манекена.

Поруч із раціоналізацією методики навчання всіх видів фізичних вправ, відбором найважливіших і найпотрібніших із них, треба запровадити і раціональну побудову всієї навчальної роботи з фізпідготовки.

Праця, побудована раціонально, складається із таких 4-х елементів: 1) — точне і вичерпне визначення робітного завдання і його складових частин, 2) — повне і досить чітке інструктування комскладу від керівника ф. п., 3) — уважно продумане технічне устаткування і 4) — облік виконаної роботи.

Точне і вичерпно ясне визначення робітного завдання з фізичної підготовки подають відповідні об'єкти ДК РСЧА у „Навчанні стрілецьких частин“ і в „Підручнику з навчання стрілецьких частин РСЧА у літній період“. Керівник фізпідготовки частини повинен на основі їх, з обліком місцевих особливостей, розробити детальний плян, у якому має визначити ті завдання, що їх треба виконати, точно зазначивши при цьому час, а подекуди і порядок їх виконання.

Поліпшення навчань повинно також йти і по лінії плянування лекцій. Треба повести жорстоку боротьбу з повільністю, простоями, непляновістю, невідповідністю до занять і т. п.

Інструктувати комсклад повинен керівник ф. п. у спеціально відведені для цього години. При чім, на цих заняттях треба докладно проробляти методику вправ, користуючись для цього з методи НОП'ї.

Матеріально-технічні засоби дуже впливають на пляномірність переведення лекцій, а відтак дуже важить завчасно продумати питання, де краще в даний момент навчатися: у полі, на майдані, чи в польовому городку. Які треба мати приладдя й влаштування, як їх розставити, щоб не витратити марно час на їх пересування.

Правильно організований облік роботи допоможе в дальшій роботі так організувати навчання, що все буде зважено, а відтак і допоможе в найкоротший час утворити повноцінного бійця.

Тов. Будзьоний приймає парад робітничих кінних гуртків ТСО-Авіахему

ВИКЛАДАЧАМ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТРЕБА СКЕРУВАТИ СВОЮ ВИХОВНУ РОБОТУ ЗГЛЯДНО ЗАВДАНЬ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ КРАЇНИ

Завдання, що стоїть перед Радянським Союзом, перед цілою радянською суспільністю — наздогнати і випередити передові капіталістичні країни, — ставить сьогодні на чільне місце справу соціалістичної реконструкції та індустріалізації нашого господарства. А це вимагає цілої культурної і зокрема технічної революції.

Індустріалізація країни вносить у життя суспільства й окремої людини силу нового, ставить нові вимоги, утворює нові умови. Надмірно тяжку й повільну фізичну ручну працю заступає праця машинова, колективна. Громада стає творцем та біологічним регулятором машини. А це вимагає чималого прискорення реакцій організму, його рухів, вимагає більшої чіткості, точності й швидкості реакцій та рухів, далеко більшої технічної свідомості та вміння швидко орієнтуватись у нових складних умовах оточення. Кінець-кінцем, на зміну розпорошеній індивідуальній роботі машина вимагає чіткої координованої праці колективів, уміння координувати свої реакції та рухи так з машиною, як і з цілим колективом. Таким чином, індустріалізація вимагає заміни простої координації реакцій та рухів в одному організмі куди складнішою координацією, що утворює одне гармонійне ціле поміж усеньким колективом і машиною, навколо якої цей колектив об'єднується.

Індустріалізація, що змінює самі природні умови життя й праці, скорочує простори, нищить відокремленість країн, місцевостей і їх особливості, вимагає від сучасної людини більшої витривалості щодо зміни природних умов, більшої рухливості і вміння швидко пристосовуватись і оволодіти новими умовами праці й життя, що повстають перед нею з новою машиною, новим винаходом та швидким темпом реконструкції цілого життя й побуту. Шалений темп реконструкції цілого життя й побуту ламає старі установки, навички і організацію праці, ламає все життя суспільства, його побут, ламає і б'є найболючіше ту частину суспіль-

ства, і тих окремих її членів, які не встигають переозброїтись та пристосуватись.

В умовах диктатури буржуазії, побудованій на експлуатації та визиску, на утворенні резервної армії праці, як це докладно висвітлили фундатори революційного марксизму, старі відсталі форми разом з їх носіями (кустар, ремісник, дрібний сільський господар) поступ життя нещадно нищить. Реконструкція та індустріалізація щоразу дає все нові блага тисячам панівної верхівки й несе голод, злидні, каліцтво і фізичне винищення мільйонів працівників.

Усе кардинально змінюється в умовах диктатури пролетаріату. Соціалістична реконструкція та індустріалізація господарства повертаються на цілковите знищення експлуатації людини людиною, на звільнення людини від тягара надмірно важкої фізичної праці. Політика владущої класи — пролетаріату — скерована не на просте знищення старих відсталих форм разом з їх носіями, а на плянову й організовану перебудову цих форм на нові, на пристосування мільйонів, що працюють за цими відсталими формами, до нових умов і форм праці, на звільнення їх від гніту й визиску, що породжують ці форми і засоби праці способом пляномірного її усупільнення, кооперації й машинізації. Отже і перед радянською педагогікою, зокрема перед викладавцями фізкультури, повстає величезної ваги завдання культурного переозброєння всієї маси працівників, цілої культурної революції. Треба десятки мільйонів трудящих — робітників і селян — технічно й фізично переозброїти до реконструкції та індустріалізації, дати потрібні знання й навички. Ми підійшли до такого етапу будівництва, коли наша культурна відсталість, невисокий технічний рівень трудящих, а особливо селянства, починають гальмувати темп соціалістичної реконструкції та індустріалізації господарства. Звідси природне зростання уваги до культурного будівництва, прискорення темпу культурної революції, технічного переозброєння всієї маси трудящих.

У яхт-клубі ЛОРПС (Ленінград)

За наших умов диктатури пролетаріату перед мільйонами трудящих Радянського Союзу повстає завдання не лише технічно й фізично пристосуватися до нових умов, але й стати на чолі усього процесу соціалістичного будівництва, що має розгортатися таким темпом, щоб наздогнати й перегнати передові капіталістичні країни. А це вимагає напруженої праці від усіх трудящих. Кожен робітник і селянин, крім виробничої праці, мусить знайти час для поглиблення своєї освіти, удосконалення й поширення технічних навичок, відповідного фізичного розвитку, участі в роботі радянських, професійних і громадських організацій. Треба навчатися робити хутко, без зайвої витрати енергії, швидше відпочивати, швидше відновлювати свої сили, якнайдовше зберігати свою працездатність.

Зважаючи на все вищенаведене, маємо сказати, що фізичне виховання в його найширшому розумінні так дітей, як і всієї маси дорослих працівників, в зв'язку з соціалістичною реконструкцією та індустріалізацією господарства, набуває величезної ваги і вимагає, в першу чергу рішучої війни із закоренілими в нашій побуті християнськими установками про гріховність культури тіла і кардинального перегляду буржуазної спадщини в галузі фізичної культури та кардинального її пристосування до наших соціалістичних завдань.

У яких же основних ділянках маємо запроваджувати фізкультуру за вищенаведених конкретних умов нашої сучасності?

По-перше, нам треба широко розгорнути санітарно-гігієнічну перебудову нашої праці й побуту. Якнайширша пропаганда та систематичне прищиплення санітарно-гігієнічних навичок у виробничих процесах, оздоровлення самого виробництва, житла, раціоналізація одягу, харчування, догляд тіла, боротьба з ганебними побутовими звичками — алкоголізмом, курінням, униканням сонця, повітря, води, прищиплення правильних раціональних заходів фізичного виховання дітей на всіх ступенях їхнього розвитку, поширення й запровадження в побут суспільних санітарно-гігієнічних закладів: лазні, парки, солярії, оздоровні кампанії тощо.

По-друге, по всіх школах, клубних і сельбудках треба широко розгорнути фізкультуру через запровадження раціонально побудованого виробничого навчання, гімнастики, спортивних та інших ігор. Усі ці заходи треба скерувати на пристосування людського організму до нових умов праці й життя, відповідного темпу реакції і рухів, чіткості рухів, уміння швидко орієнтуватися і пристосовуватися до нових складних умов, уміння працювати з максимальною економією енергії, без зайвих рухів, метушні, уміння координувати свою діяльність із цілим колективом та машиною, уміння швидко відпочивати.

По-третє, фізкультура повинна просякнути і оздоровити дозвілля та розвагу трудящих. Дозвілля й розвагу треба побудувати так, щоб вони були справді культурною розвагою й відпочинком, і щоб у той же час дозвілля й розвага сприяли виправляти ті самі ушкодження організму, яких він зазнав на виробництві, або через ненормальні побутові умови. Свіже повітря, сонце для тих працівників, що в процесі роботи позбавлені цього, рухи, що корегують професійну одноманітність і односторонність, гри, спорт, бесіди, вистави, що сприяють підвищенню культурного рівня, щільно підводять і більше пристосовують до вимог сучасного життя, дають належне фізичне і розумове озброєння.

Соціалістичне будівництво та індустріалізація країни вимагають, як зазначено вище, утворення нової людини. Таку людину не можна виховати самим книжковим навчанням. Тут конче треба, як ніколи, широко поставити і розв'язати проблему фізичного виховання. Тут потрібна ціла культурна революція, яка б швидко, кардинально удосконалила людський організм, пристосувала його до нових вимог життя, дала б фізичну

Зустріч шахтарів учасників перегону Шахти—Москва у Харкові біля ВУЦВК'у

базу для його темпу й нових масштабів життя, для реалізації свідомості і волі пролетаріату до соціалістичного будівництва.

Саме тому, перед нами гостро стоїть завдання, за цими новими цілевими установками, науково проробити проблеми фізичного виховання та фізичної культури, починаючи з дошкільного віку і кінчаючи високими школами та й усеньким дорослим суспільством. Відповідним науково-дослідним інституціям, кваліфікованим фізкультурникам-педагогам, лікарям треба науково і методологічно проробити проблеми фізичного виховання для нашої передової доби в усіх його видах і формах, відповідно до вимог нашого соціалістичного будівництва. Треба дати наукові підвалини до культурної революції у цій ділянці, для утворення нової людини. Треба в першу чергу добитися рішучого перелому в ставленні до фізичного виховання основної маси педагогів та лікарів, перевести систематичну роботу з відповідної їх кваліфікації, треба уважно переглянути з цього погляду цікаві настановки й програми фізкультури по наших клубних і сельбудівських гуртках, школах і передусім програми педагогічних та медичних шкіл, що готують керівників на цій ділянці.

Тут треба рішуче переробити стару, хибну й шкідливу педагогічну практику, яка й досі тяжить над нами, практику, що обмежує педагогічний процес майже самою вербальною розумовою діяльністю. Нарешті, треба вивчати зміни, що відбуваються в нашому господарстві й, відповідно до цього, будувати нашу повсякденну виховну фізкультурницьку роботу. Тут, на жаль, ще багато прогалин та ухилів у сторону старої буржуазної фізкультури, — фізкультури відірваної від виробництва, від машин. Фізичне виховання повинно утворити нову фізичну людину. Вона є невід'ємна й дуже важлива частина цілого процесу культурного будівництва. Без належного фізичного виховання гальмується темп індустріалізації країни.

Наукові інституції, кваліфіковані фізкультурники, лікарі, педагоги й широкі маси вихователів-фізкультурників повинні змобілізувати свою увагу і енергію навколо поставлених проблем і належним темпом науково і практично їх розв'язати. Цього від нас вимагає завдання соціалістичної реконструкції та індустріалізації країни.

ФІЗКУЛЬТУРА ПРАЦІВНИКІВ

ПОВИННА СЛУЖИТИ СПРАВІ

ПРОЛЕТАРСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

КОРИСТЬ І ШКОДА ВІД СПОРТУ

Переклад з німецької Тесленка

До цього часу говорили лише про користь спорту, що її можна діяти завдяки фізичній діяльності. Тепер же можна почути і про спортивні шкідливості. Спробуємо визначити, на підставі біологічних законів, межі між користю і шкідливостями від спорту. Спорт ми повинні розуміти як подразник для нашого тіла. У біології є закон, за яким кволе подразнення ослабляє діяльність клітини, середнє сприяє їй, а сильне ослабляє ту ж таки діяльність. Як далеко заходить цей закон?

Завдяки пляномірним вправам, тіло зміцнюється, а відтак і збільшується його відпора різним шкідливостям. Таке зміцнення тіла виявляється передусім у більшій готовності його до акцій, а це останнє можна розглядати, як наявність запасних сил.

Звичайно, за фізичної роботи людина ніколи не витрачає всієї сили. Частина її завжди залишається, становлячи, так би мовити, силовий резерв. Організм працює дуже обережно, і коли запасні сили не витрачаються, то вони псуються, бо їм бракує подразника для діяльності клітини. Як більше ми вправляємося, то більше і набуваємо запасних сил.

За приклад може правити розвиток м'яснів. Без вправ м'ясні хиріють, а за надмірних вимог можуть і рватися. Підчас тренування м'ясні збільшуються, а водночас підвищується і їх працездатність. Зростання м'яснів відбувається через потовщення самої клітини, а не через збільшення кількості волокон. Усе це свідчить про збільшення запасних сил. Тут нема нічого нового. Для своєї життєвої діяльності клітина вимагає подразника середньої сили. Цей подразник є спорт і в цьому головна його користь. При цьому запасні сили нормально збільшуються, організм привчається їх використовувати, швидко реагуючи на вимоги, що йдуть із оточення.

Як більше ми тренуємося, то більше й набуваємо запасних сил; організм стає міцнішим і працездатнішим. Але повинна бути десь і межа, коли завелике подразнення починає вже і шкодити. Спочатку тренажу, через утрату води, вага тіла починає зменшуватися. Далі, після початкового падіння, вага тіла збільшується, становиться сталою, постійною, а одночасно і зростає працездатність. Скупчення запасних сил пояснюється працездатністю, вага в цей час прийшла до певного рівня.

Пояснюють працездатність таким чином: коли тіло стало легше, а сила залишилася такою ж, то значить є можливість і до більших досягнень. Коли ж вага бігуна зменшується, а сила залишається без зміни, то тим самим утворюється можливість і до більшої швидкості. Але все це лише до певної межі. Далі наступає момент, коли зменшується вага, зменшуються і технічні досягнення. Таке явище свідчить про шкідливий вплив спорту, про те, що організм підчас роботи витрачає сил більше, ніж їх набуває. Відбудова запасних сил іде протягом певного часу (повний відпочинок). Коли ж відбудова запасних сил не настає, вага зменшується, а також зменшуються і технічні досягнення, то ми маємо до діла з патологічним явищем — перетренованню, лікувати яке можна лише відпочинком.

При помірному тренуванні, треба мати на увазі щоденне хитання ваги, припустиме, лише в межах до 250 грам. Після

великих напружень, у перетренованих відпорні сили організму знижуються, що і довів проф. Гунтемюллер на вчасниках олімпіад. Вони більше, ніж хто інший, схильні до всіляких захворювань і самі процеси хвороб у них протікають далеко важче, ніж звичайно це буває (напр., злами кости у дуже тренуваних спортсменів іноді на диво кепсько зростаються). Крім зниження технічних досягнень та зменшення ваги, ми бачимо у перетренованих ознаки нервового виснаження, а саме: немає у них після фізичних вправ почуття радощів — ознака є дуже важлива.

У спортивних колах гадають, що окремі системи: костяна та в'язковий апарат можуть через пляномірні вправи безмежно зміцнюватись. Дослідження Бецнера довели, що це не зовсім так. Він бачив на рентгенівських фотографіях суглобів спортсменів зубуваті виступи на місті прикріплення м'яснів та зв'язок. У цих виступах ми бачимо тенденцію кісток пристосуватися до збільшених вимог (як сильніше розвинені м'ясні, то більша і горбкуватість на кістках, де прикріплюється м'ясень). Як розвиток цієї горбкуватості на кістках відбувається у зв'язку з доброю мускулатурою, то ми й не можемо розглядати це явище, як шкідливість.

Подібне явище ми бачили на суглобах. Суглобові поверхні вкриті суглобовим хрящем. Хрящ цей еластичний і одноманітний. Але, коли йому ставляться збільшені вимоги, він губить свою еластичність і стає крихкий. Загубивши свій еластичний захист, він покривається наростами, як кістка; надалі ці зубуваті виступи можна бачити на рентгенівській фотографії. Таку ж картину можна спостерігати і в осіб, робота яких вимагає великого напруження в суглобах. Отож, коли ці явища виступають яскраво, то і говорять лікарі про профшкідливість та старечі особливості. Подібні явища можна було спостерігати і в учасників Амстердамської олімпіади, без того, щоб їх досягнення були знижені, чи почути якісь скарги.

Саме у цих горбкуватостях, що починають утворюватися, ми й повинні бачити межу між фізіологічним пристосуванням і шкідливістю. Коли роздратування збільшується й далі і запасна сила тканин витрачається, тоді виступають слабуваті зміни. Зубці розростаються й далі, шкодять суглобовій поверхні, відламуються під впливом обставин і утворюють вільне тіло, що може легко зникнути. Так ми підходимо до спортивних шкідливостей.

Пр. Baetzel-her-кеже: „З причин надмірної діяльності, при однобічних спортивних вправах, тканини функціонально і анатомічно хиріють, терплять також вони і від структурних змін“.

Ми мали нагоду спостерігати такі пошкодження і в Амстердамі. На учасниках Амстердамської олімпіади міг також і я спостерігати шкідливий вплив однобічного спорту. У багатоборців я знаходив змін далеко менше, ніж у фахівців з окремих видів спорту. Найбільші зміни я спостерігав серед учасників бігу на середні дистанції. І це не випадковість, бо середні дистанції ставлять найбільші вимоги бігунові. Можливо, що причиною тому те, що тут ставляться великі вимоги суглобам через особливий стиль кроку. З другого боку, ми можемо довести, що у багатоборців ці зміни не такі часті. Можливо, що тут багато

Женські змагання з гребіння на відкритті „ТРАВАУ“ (Харків)

Змагання Харків — Київ. У фіналі бігу на 1000 мт.: 1) Яковлев 2) Барков (обидва Харків)

важить те, що нема однобічного перенапруження. Є ще інша можливість зазначити межу, принаймні заздалегідь, перетренювання—це утрата почуття радощів. Ми бачили при перетренюванні, що власне недостача радощів після фізичних вправ означає початок шкідливості. Ця відсутність радощів може просто перейти в небажання спортивної діяльності. І коли тренювання з залізною енергією триває й далі, то швидко настає і шкідливість.

Спортивна діяльність може бути корисною і шкідливою, усе залежить від великості подразника, інакше кажучи, ми підходимо до дозування вправ. Змагання, що часто повторюються і через короткий час, призводять до великої небезпеки перенапруження. Наприкінці літнього сезону, коли змагання бувають дуже часто, можна бачити багато перетренюваних.

Із вищенаведеного ми можемо для покращення спортивного тренювання порадити таке: обмеження змагань і збільшення часу відпочинку, дати перевагу багатоборству перед окремими видами спорту, перед зимовим тренюванням треба дати відповідний відпочинок.

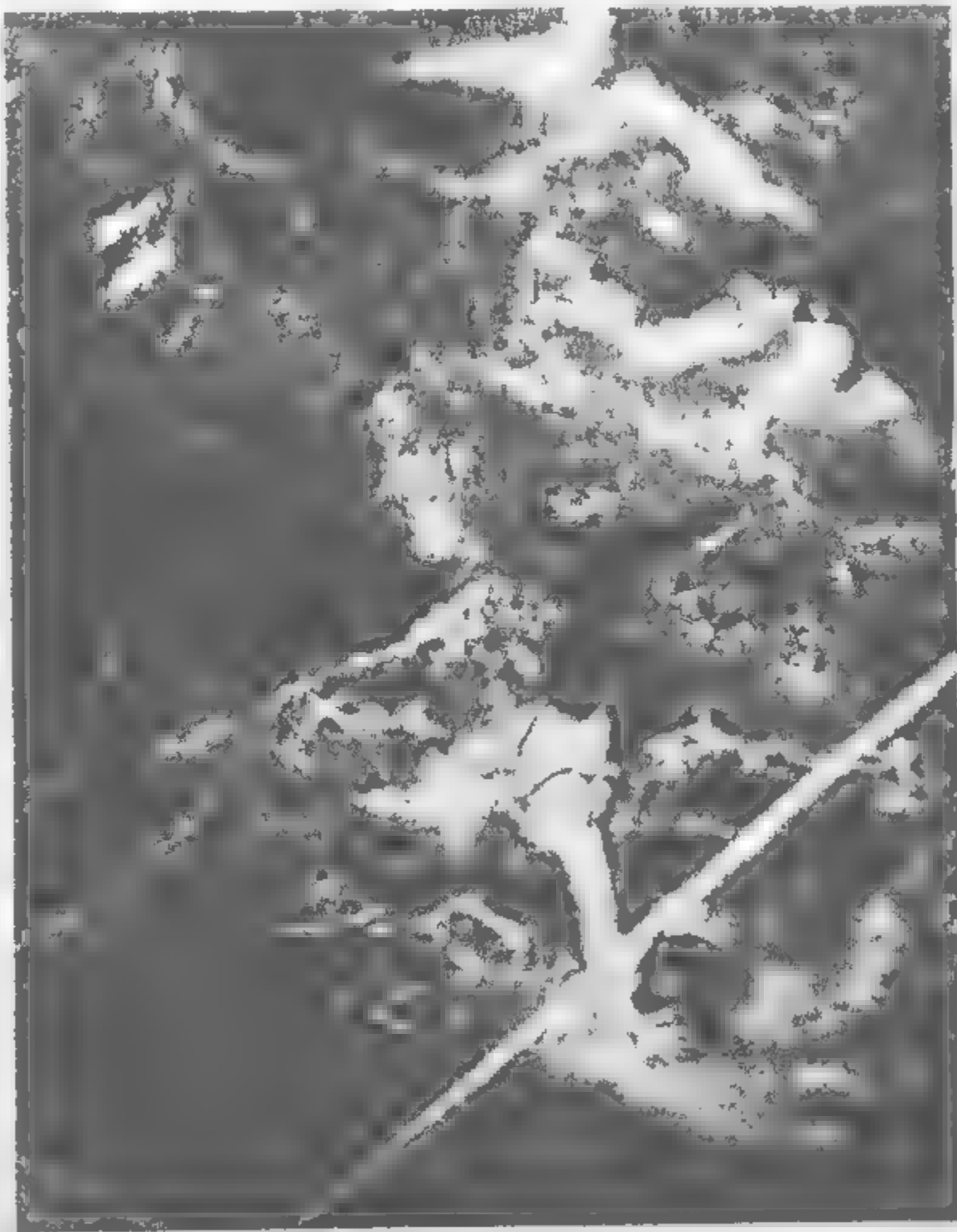
Юнацький організм взагалі особливо легко реагує на подразники, він легко підлягає впливам і дає добрі наслідки при усіх тих видах спорту, що їх запроваджують нормально.

Юнацький організм витрачає частину своєї сили на процеси росту, завдяки цьому схильність юнацького організму до утворення запасних сил невелика. Вище було зазначено шкідливий вплив від однобокого спорту. Саме через це ні в якому разі не можна радити тренуватися юнацтву з одного будь-якого виду спорту.

Взагалі треба завжди віддавати перевагу багатоборству перед удосконаленням із окремих видів спорту.

Спорт є корисна річ і змагання повинні бути, але треба пам'ятати і старе прислів'я: „Що забагато, то зле“.

На всяке переобтяження людський організм спочатку відповідним способом реагує, ніби попереджуючи свого господаря про загрозу катастрофи і вже потім починається самий процес. Залежно від тих чи інших заходів цей процес може або припинитися, або ж, навпаки, розростися, набуваючи часто загрозливих форм.

Матч у поло в басейні (Ленінград)

Ранкові заняття робітників Катерининської залізниці (Євпаторія)

ЗАВДАННЯ ЛІТНЬОЇ РОБОТИ СТІЛЕЦЬКИХ ГУРТКІВ

У роботі наших стрілецьких гуртків дуже багато одноманітностей, а відтак і відчувається в них скука. Скучно ж у гуртках тому, що вони й досі не зуміли вийти за свої стіни й не знайшли будь-яких способів обмінюватися тими знаннями, що їх придбали в цих гуртках. Словом, гуртки не ведуть широкої масової роботи — вони працюють замкнуто. Подруге, гуртки занадто вже багато приділяють уваги стрільню і стрілецькому навчанню і, в той же час, зовсім мало цікавляться іншими роботами. Сама ж лише гола стрільянина давно вже всім обридла, а тому й скучують наші стрільці у своїх гуртках. До такої вузькості в роботі стрілецьких гуртків узимку спричинилися подекуди такі об'єктивні обставини, як брак приміщень, недосвідченість тощо. Нині ж, з початком літа і перенесенням роботи на простір ланів та садів, розгортаються великі перспективи й можливості щодо масової роботи. Успіх у цій роботі залежатиме від того, як зуміємо ми організуватися самі й організувати нашу роботу.

Улітку ці гуртки повинні стати провідниками стрілецьких знань серед широких мас робітників і культивувати добрих стрільців.

Для цього треба при всіх клябах, червоних кутках, садах і спортмайданах організувати стрілецькі виставки, а при воєнних гуртках і стрілецькі відділи, які відбивали б значення стрілецького вогню за сучасних боїв, а водночас і ролю гуртків у справі підготовки добрих стрільців за мирного часу. Усе це треба оздоблювати плякатами, добірними малюнками, вирізками з газет, журналів тощо. У відділі показати, що саме роблять у цьому напрямкові буржуазні країни, показати досягнення і свого гуртка, досягнення окремих ліпших його стрільців, продемонструвати досягнення не лише гуртків свого району, а й цілого Союзу.

У кутку провадити бесіди, гри й доповіді, а також організувати й видачу відповідних довідок.

Не можна із стрілецьких гуртків робити шаблонні виставки плякатів, що їх давно вже всі бачили й знають. Із цієї маси плякатів слід брати лише те, що справді показове і яскраве, а відтак і робити із цього матеріалу відповідний монтаж, додаючи від себе різні пляни, мапи й діаграми власного виробу.

Через кутки пропагувати нові досконалі засоби й пристосовування до стрільня, для чого широко використовувати монтаж із різних плякатів, малюнків і фотографій досягнень наших ліпших стрільців. Разом із тим треба виявляти і негативні сторони стрілецького спорту. Слід також запроваджувати і стрілецькі конкурси між різними гуртками і групами (старі стрільці, жінки, кол. червоноармійці, молодняк тощо).

Переводячи змагання, конче потрібно знайомити учасників змагання, що вже раніше навчалися стрілецької науки, з новими зразками вогнепальної зброї і популяризувати нові досягнення, методи і способи щодо цього. До тих, що не проходили навчання, слід поставити вимогу ознайомитися з методами стрільня й прищепити їм свідомість, щоб вони й надалі навчалися стрілецької науки у відповідних гуртках. Для цього треба підчас конкурсу проводити бесіди і організовувати виставки, що демонстрували б як саме треба стріляти, як стріляють добрі стрільці і, користуючись з нагоди, показати найбільші досягнення. Слід також організовувати й рішення стрілецьких завдань, запроваджуючи для того індивідуальні й групові змагання на ліпше розв'язання чи рішення того чи іншого завдання, а то й цілої групи завдань.

Слід також застосовувати екскурсії робітників до тактично-стрілецьких кабінетів,

Підрахунок очків на стрілецьких змаганнях міліції (Луганське)

М. Ухан

ДАВНО ВЖЕ ЧАС!

Є така дитяча забавка-іграшка. Називають її „Ванька-встанька“. Дуже захоплює вона життєрадіх дітлахів головним чином тою своєю властивістю, що якби не нахилили вони цю мініатюрну „людинку“, якби не перекидали її, стукали чи шпурляли, хоча б і зо всіх сил, і в яке загодно місце, безжурний „Ванька-встанька“, трохи похитавшись, швидко повертається в попередній стан, знову набуваючи потрібної стійкості. Дивись і дивешся... — ні сіло, ні впало — знову поважно красується собі ця „людинка“, вип'яливши лаковане (і таки чималеньке) брюхо, удаючи веселий вигляд та ще й ніби знушається...

Секрет будови такої цяцьки надзвичайно простий: до внутрішньої сторони нижньої спадистої поверхні цієї пустої (легко-важкої постаті, запобігливо припасовано з олива чи з свинцю якийсь груз, що тягне її вниз... Ну, а решту легко зрозуміти й без пояснень.

Просто, елементарно й безхитросно. Така дрібничка із пап'є-маше своїм зовнішнім виглядом (лише виглядом) у загальних рисах, хоч і віддалено, нагадує людей.

Дальші рядки нашого фейлетону присвячуємо вже не забавці, і не дурниці, а

описанню справжнього живого суб'єкта — екземпляра, що своєю унадою і далеко не звичайною стійкістю й прямовисністю, на цей раз — навпаки, дуже нагадує „Ваньку-встаньку“. На прізвище цей суб'єкт — Побігайло В. І. Працює він на посаді інструктора фізичної культури, і проживає... а в тім давайте вже за порядком...

Очевидячки, найсприятливіший ґрунт для (м'яко висловлюючись) „плідної діяльності“, на думку маєстра Побігайла, є територія Донбасу. — Там, „чого хочеш, того й просиш“: і копальні, і шахтарі, і нові палаци праці, і гроші в клубних касах... Ну, чого, чого тільки нема. Навіть випити й закутити скільки твоєї душенці загодно... Заробляй і вітайся!

І заробітки, треба правду сказати, були не погані. — Завдяки дуже рентабельним знайомствам і зв'язкам у відповідних колах, наш „герой“ шодуху пішов угору. На Спартакіяді у Горлівці — він трохи не перша персона. Принаймні, першість із майстерньо випитої там, за ці дні горілки та інш. міцних напійків дістав, і, зауважте, цілком заслужено, він, і тільки він. Покровителі Побігайла із спілки гірників, що було сили та уміння, змагалися із своїм улюбленцем, але перемогти його так-таки й не пощастило...

Твердо витримана „класова лінія“ — ось головна і характерна риса всіх начинань цього не аби-якого інструктора. Чітко здійснюючи твердо взятий курс, він без жадних вагань і хитань запроваджує його до самого кінця. До фізкультурного гуртка

Побігайло приймає лише „відприсків“ рідної йому кляси: синів торгівців, політських дочок і т. п.

Попів і непманів, що правда, у Горлівці залишилося вже небагато. Отож і не дивно, що і кількість членів фізкультурного гуртка, у наслідок такої — перепрошаю на цім слові — „політики“, катострофічно зменшилося. Поки не появлявся на обрії „душка“ — Побігайло, нарахувалося у гуртці близько 300 чол., а на час розтавання з ним залишилося всього-на-всього шось біля 20... Кінчилося на тому, що фізкультурні організації, не оцінивши „талантів“ зазначеного „діяча“, взяли та й вигнали його геть із Горлівки. Тільки й того.

— Але куди ж і до чого тут „Ванька-встанька“? — подумав замислившись читач. Кажете, вигнали? Ну, й добре зробили... туди йому й дорого!

Ба, у тім-то й лих, що „вибрики“ фізкультурника з добрими зв'язками на цьому не скінчилися. Друзі й приятелі Побігайла, що сидять у спілці гірників досить рясно, ніби гиря цяцькової фігурки, вмент відновили стан фізкультурника, що був уже захитався. Вони кинули йому спасальне коло і... Ура! „Фігаро тут — Фігаро там“... Побігайло шасливо винирнув десь аж у Лисичанському. Трохи захитавшись, пережив кілька неприємних хвилин і, знову, дякуючи впливовим покровителям, повернув собі втрачену стійкість. Соковито виявившись, почав він знову чергові свої справи...

Бійниця тиру Янінської копальні (Донбас)

будинків Червоної Армії і воєнних музеїв. Шукаючи нових форм масової стрілецької роботи, конче треба використовувати досвід відповідної роботи профспілкових і культурно-освітніх організацій та закладів.

Ведучи масову роботу, гуртки не повинні послаблювати основний темп своєї роботи щодо підготовки метких стрільців, які вміють не лише добре стріляти, але й непогано обізнані на теорії стріляння та на матеріальній частині зброї. Стрілецьке навчання слід поставити так, щоб усі ці гуртки за літній період справилися з тировими нормами класифікації з малокалі-

берної гвинтівки. З тими, що пройшли тирову класифікацію, треба організувати навчання й тренування для здачі норм польової класифікації з м. к. гвинтівки, а де до того є відповідні умови, то і з бойової.

Робота гуртка і його життєздатність розцінюватимуться передусім кількістю стрільців у гурткові, що справилися із класифікаційними нормами, відповідно до нових правил, що їх проголосила стрілецька секція ЦС Союзу ТСО-Авіахему СРСР*.

* Видання ТСО-Авіахему, 1929 р. Ціна 10 коп.

ХАЙ ЖИВЕ ЧЕРВОНИЙ ДЕНЬ—ДЕНЬ МОБІЛІЗАЦІЇ ПРОЛЕТАРСЬКИХ СИЛ ПРОТИ СВІТОВОГО ІМПЕРІАЛІЗМУ

ВІД РЕДАКЦІЇ

Редакція вважає, що переведення класифікації повинно стати одним із важливіших і невідкладних завдань на літній період для всіх організацій, що культивують стрілецький спорт. Переведення класифікації стрільців покладе край стихійному, безплановому рухові стрілецького спорту. Точний облік стрільців, з розподілом і обліком їх за кваліфікацією на класи й ступені, згідно з чинними у всьому Союзі РР загальними класифікаційними нормами, дасть можливість реально урахувати наслідки витрат народніх коштів на справу оборони країни по лінії суспільній.

Переведення класифікації крім того дасть можливість стрілецьким організаціям відібрати стрільців на б. Всесоюзні стрілецькі змагання. Обов'язковою умовою відрядження на ці змагання поточного року буде — належність до першого чи другого ступня польової класифікації.

Підготовка й одбір стрільців на Всесоюзну демонстрацію досягнень стрілецького спорту буде, таким чином, одним із видів літньої роботи серед ліпших стрільців.

До речі, про лайку. Зважаючи на паперову кризу, ми утримуємося від докладного визначення всіх тих, справді неперейдених безсоромницьких „досягнень“, що так припали до смаку нашому „молодцеві“. Сподіваємося, що відповідні організації докладно вивчать усі ці „багатства“. Вони й підіб'ють точний баянс усіх його досягнень...

Безгосподарність, дезорганізація фізкультурників, небажання зважати ні на РФК, ні на інші організації, обурювальний затиск, що часто переходить у цькування і безсоромне знущання з окремих товаришів. Усе це вже... із Лисичанської епопеї.

— „Я вас виучу, мати вашу...“

Кінцівку улюбленої фрази Побігайла, редакція не вмістила. — Та дарма, не вмістив би її навіть і найлагідніший і потульніший цензор. І кожну чергову свою репліку „симпатичний інструктор“, як правило, обов'язково оздоблює багатоповерховою сором'язницькою лайкою.

... Нічого не вдієш, така вже вдача...

Проте і лисичанці... терпіли, терпіли, а потім і терпець їм урвався...

Одного чудового, похожего дня, ввічливо попросили його лисичанці „по добру по здорову“ — забратися геть.

Бідний Побігайло, тепер йому кришка... — зідхнуть м'якосерді і слабогруді читачі...

... Не зідхайте й не нервуйте марно...

— „Жив Курилка“. Живий і здоров ходить — покровителям із ВУК'у гірників на

втіху. Не відомо лише кому і на яку користь. Тепер „товаришок“ Побігайло, з їхньої ласки... „трудиться“ в Шахтинській окрузі, почував себе гаразд, чого й вам бажає...

Цитуємо рядки із докладного листа нашого фізкора — дуже обуреного всією цією історією.

... „Із ВУК'у надходить іменна путівка на курси інструкторів (платня, звичайно, зберігається)... Яким ви думали, на чие ім'я? Побігайла! Чому? — У Москву на спартакіаду за рахунок спілки Іде той-таки Побігайло. Чому? — На посаду всеукраїнського інструктора фізкультури при ВУК'ові гірників намічають... кого??? — знов-таки Побігайла. А чому?“

„Зазначені штуки — продовжує фізкор — утворюють навколо фізкультурної дуже нездорову атмосферу. І таких випадків чимало. Треба спільно перевірити соціальний склад інструкторів. Треба завдати рішучого удару укриванню і раз назавжди дати відкоша протекціонізму!“

Цю пропозицію слід лише вітати. З нею ми цілком погоджуємося і всіляко її вітаємо.

Але в даному разі справа далеко складніша. — Адже ходить не про звичайний протекціонізм, що набив оскомину і сидить у печінках, і не про звичайних добродіїв, що тягнуться за шлейфом своїх родичів. Витрусити таких „службовців“ з того чи іншого теплого гніздечка, за дружнього сприяння всіх, кому лише дорогі інтереси нашого будівництва, не ста-

новить великих труднощів. — На цей раз ми маємо перед собою зразок „тітчиного хвостика“, із породи „особливої... дуже живучої“. — „Ванька-встанька“ легко не здається. „Ванька-встанька“ не падає доти, поки не пощастить прошупати той груз, що надає йому рівноваги, та що його так ловко захищено від сторонніх спостерегаців десь у середині небезпечної іграшки.

Рішуча війна фізкультурним „Ванькам-встанькам“ і їх покровителям, де б вони не засідали.

Вивести їх на чисту воду і вигнати не лише з Горлівки, Лисичанського чи копалень, але і відусюди, з усіх міст і сіл України. Усіх „послужилих“ чужаків, що намагаються примазатися до нас, кол. мажорів, сіоністів, „соколів“, кол. хазяїв і взагалі „кол. людей“ — усіх треба вигнати!

А таких, на жаль, є, і таких чимало, не лише під крильцями окремих покровителів із ВУК'у гірників. Їх можна розділяти навіть неозброєним оком недалеко від неспалюваних кас та інших „тепленьких місць“ союзних організацій...

Принаймні сьогодні, ця публіка виявляє ще повнокрівну життєздатність. А де-хто із них намагається навіть і вести перед. Але радянська суспільність не спить і приїде час і на цю публіку...

Годі товаришів. Із Побігайлами всіх гатунків і калібрів час поіначити.

Давно вже час!

БІГ НА СТИЛЬ

Біг є основа всього легко атлетичного тренування. Усі легко-атлетичні вправи, більшою чи меншою мірою, побудовано на бігові, що крім цього виробляє ще й потрібну для всіх легкоатлетичних вправ швидкість ніг. Біг має величезний вплив на розвиток мускулатури і зміцнює внутрішні органи, головним чином серце й легені.

Біг на стиль запроваджують на доріжці. Дуже добре, якщо інструктор має можливість супроводити бігунів велосипедом, опрацьовуючи їх і виправляючи їхні хиби з бігання відповідними вказівками. Само собою зрозуміло, що інструктор, перед початком кожного колу, повинен дати бігунам попередні вказівки про те, як саме повинні вони пройти цей окіл. Вправи для виробки стилю треба включити до тренування в такій послідовності.

I. Швидке ходіння на нісках, звертаючи головне увагу на роботу рук.

При цьому треба стежити:

- а) щоб рука рухалася вперед від плеча;
- б) щоб руки рухалися точно в напрямкові бігу (в жадному разі не проти тулуба), а лікті були близько тіла;
- в) щоб кулаки великими пальцями вгору підіймалися не вище плеча і судорожно не стискувалися;
- г) щоб прямий кут між плечем і передрам'ям не змінювався.

Слідкуючи за всіма цими моментами, треба пройти 1—2 околи. Скінчивши біг, проробити дихальні вправи, під час яких працюють дихальні й допоміжні дихальні м'язи, а серце швидше заспокоюється.

II. Пройти один окіл (400 метрів) мірним бігом на витримку, звертаючи головну увагу на роботу рук. Скінчивши цей окіл, пройти $\frac{1}{2}$ околу звичайним кроком, проробляючи в такт з рухом, на кожні чотири кроки, дихальні вправи.

III. Повільний тривалий біг. Стежити за правильністю позиції голови й тулуба. Корпус нахилити вперед (без горба), груди вип'ялити, плечі відвести назад, підборіддя трохи підтягти. Голова відносно пліч не рухається (не хитається й не повертається). Увесь тулуб у напруженому стані. Під час цього бігання, треба виробити у бігунів правильне дихання: на кожні чотири кроки — вдих, і на кожні наступні чотири кроки — видих.

IV. Вивчення роботи ніг. Пройти кроком 1 окіл на нісках, високо підносячи коліна, при чім — стегна повзємно. Треба звертати увагу на те, щоб стегна виносилися вперед у напрямкові бігу, щоб коліна більше

поверталися до себе, ніж від себе, що дуже полегшуватиме правильний рух стегнів, щоб ступні так само були завернуті всередину. Це ходіння, з високим піднесенням колін, треба переводити лише на короткому віддаленні (40—50 метр.), бо воно дуже втомляє вправників. Потому, треба пройти дальші 50 метрів звичайним кроком, проробляючи дихальні вправи, щоб надати організмові відповідної норми. Наступні 40—50 метр. знову проходити, високо підносячи коліна і т. д.

V. Пробігти 1 окіл, високо підносячи коліна. Рух уперед, за правильного виконання вправи, незначний. Особливо важить при цьому додержувати правильної позиції тулуба. Спостережувано, що при сильному піднесенні колін, тулуб сильно подається назад. Цього треба уникати. Піднесення колін не повинно випрямляти тулуба. Бігання з високим піднесенням колін дуже втомляє людину, а тому, після кожних 20—40 метрів треба переходити на ходіння з дихальними вправами.

VI. Пройти 1 окіл мірним бігом на розтягнення кроку, звертаючи увагу головним чином на роботу голінок. Виносячи вперед стегно, бігун підгортає голінку під себе, але не настільки, щоб п'ятка черкалася сиднів. Коли нога виносячись уперед розгинається в коліні, голінка викидається вперед, але не так сильно, щоб нога зовсім випрямлялася в коліні. У момент, коли нога дістає землі, тулуб треба подавати. Ногу ставити на п'яту, потому передавати на всю ступню і закінчувати поштовхом із ніска.

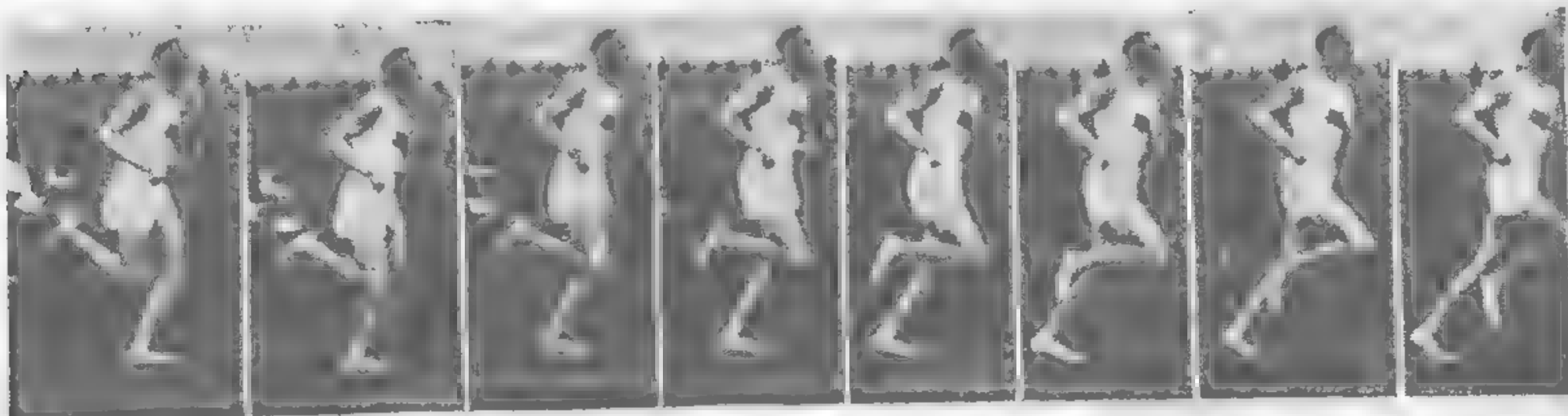
VII. Переступати з ноги на ногу різко, до відпору, випрямляючи кожну ногу. Цю вправу проробляють за швидкого темпу з дуже невеликим просовуванням уперед, майже на місці. Роботу рук виконують майже цілком. Подолавши таким робом віддалення в 20—30 метрів, пройти з дихальними вправами 50 метрів.

VIII. Мішана вправа. Коли зазначені окремі вправи досить засвоєно, можна переходити до мішаного бігу на стиль. Вправники починають рух мірним бігом. На команду — „на місці“ — вони переходять до вправ з переступання, що його запроваджують майже на місці. Для переступання відводиться короткий час і закінчується воно з командою — „з диханням кроком руш“. На цю команду бігун проходить кроком 50 метрів з глибоким диханням. Далі подають команду — „з піднесенням колін“; цю вправу проробляють короткий час і знову міняють ходіння. Потому йде „біг на розтягнення кроку“ (100 метрів), що закінчується ходінням із глибоким диханням. Усі ці види бігання на стиль треба переводити, виладнуючи бігунів у колону по одному, або по чотири. Керівник супроводить свою групу велосипедом, бо так йому краще стежити за вправами.

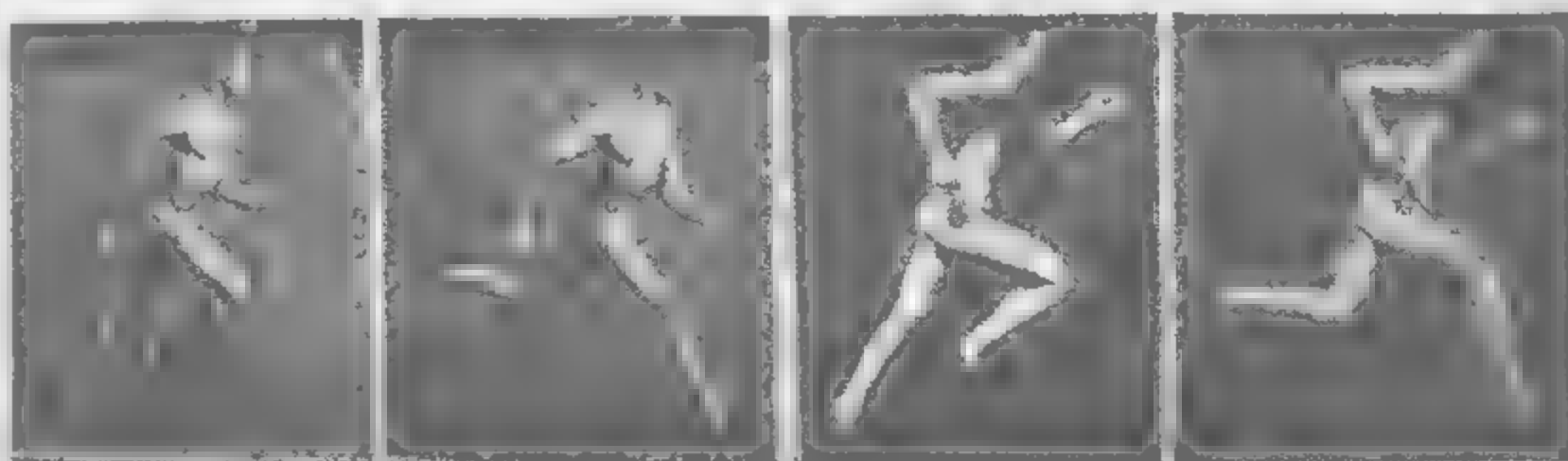
Запроваджуване таким способом бігання на стиль дає, правда, велике навантаження, але зате, завдяки йому, можна дійти технічного досконалості.

На фініші женського бігу на 60 мтр. у день футбольного матчу РСФРР — УСРР (Харків)

1—4. Нурмі і Пельтцер, про стиль яких дані кінострічки, дають ясне уявлення, є зразки стилю: Нурмі—на довгі дистанції, а Пельтцер—на середні; обидва вони йдуть на п'яту.
1—2. Світовий рекордсмен на довгі дистанції Фін Павло Нурмі (5000 метр.—14:26,2 с.; 10000 метр.—30:06,2 с.).
3—4. Світовий рекордсмен на середній дистанції—німець д-р О. Пельтцер (1500 метр.—8:51 с.).
5. Спринтерський стиль „на носок“. Жак Лондон, що посів 2 місце на 100 метрів на світовій буржуазній олімпіаді 1928 р.
6. Стиль „махом“. Нogu викидає від коліна вперед. Гюї Вутлер—одні із ліпших англійських спринтерів. Стиль „ударом“. Нogu, зігнувши в коліні, ставить на землю.

НОВІ ВИДИ „ГРИ У КЕГЛІ“

Нові види гри в кеглі, що їх я пропоную, своєю організацією надзвичайно прості, не вимагають спеціального устаткування та затрат. Їх можна запроваджувати на всякому місці, чи то під відкритим небом, а чи й у закритих приміщеннях. Нове тут те, що за новими формами ця гра із нерухливої, становиться рухливою, як і перша ліпша гра у м'яч, футбол чи волейбол. Цікава вона (за новими формами) ще й тим, що розвиває у гравців гостроту ока, спритність удара, а іноді захоплює навіть і своєрідним запалом, ризиком — надто підчас збивання кеглів із великими на них цифрами.

Опис нових видів „гри у кеглі“

Число гравців — від 2 до 10 чоловіка. Усі гравці діляться на дві рівні частини (команди).

Місце для гри — повинно становити собою довгуватий рівний майдан, завдовжки 15 — 20 метрів і завширшки 2,5 метра.

В одному із кінців майдану, саме там, де повинні стояти кеглі, накреслюють спеціальну квадратну площинку із сторонами в 2,5 метра (пересічно). Залежно від того де відбуватиметься гра, площинку цю окреслюють крейдою або вугіллям (по асфальту), а іноді, якщо ця площинка на утрямбованій землі, чи на землі порослій травою, таку площинку обводять мотузком, що його натягують між кілочками, забитими в землю по кутках площинки.

Приладдя до гри — 9 штук кеглів, на яких чорною фарбою написано цифри з 1 до 9, при чім цифру 9, як найбільшу пишуть на великій кеглі (командир). Крім кеглів, ця гра потребує від 2-х до 10 куль, розміром від 50 до 60 сант. околу й до того ж із доброго міцного дерева.

Як розставляти кеглі — розставляти кеглі для гри можна двома способами, при чім кожний спосіб має по 4 фігури.

Кеглі в кожній фігурі розставляють так, щоб між ними вздовж могла б вільно пройти куля, а впоперек можна було б лежма покласти кеглю.

Примітка: Щодо форми і назви фігур, відносно розташування кеглів, то я не безцільно обрав стрілецький відділ у різних порядках і види відмін кімскладу РСЧА — гадаю, що сполучити приємне з корисним ніколи не шкодить.

Опис гри — завдання гравців полягає в тому, щоб наперед певною кількістю куль, вибити якнайбільшу кількість очків. Як правило, розигрують партію в 100 очків.

Обирають будь-який вид гри (стрілецький відділ), або „знаки відміни“. За обох випадків, на кожну фігуру можна кинути лише 10 куль. Якщо ж із усіх 4-х фігур, при кинутих 40 кулях, жадна із команд не набила 10 очків, фігури повторюють знову.

Перед початком гри, капітан команди кидає жеребок, кому саме починати гру.

Гравці кожної із партій, зважаючи на кількість людей що грають, розподіляють між себе нарівно удари (кулі), виходячи із розрахунку 10 куль на фігуру, і становляться по черезу в смугу вдара (площ. $2\frac{1}{2} \times 1$ метр.).

Кулі намагаються кидати так (котом по майдану), щоб збити ними кеглі з найбільшими очками (цифрами).

Кожному гравцеві надають право кидати кулі якою завгодно рукою. Коли всі десять куль команда, що починає гру, перекидає на фігуру, то її змінює друга команда. Після кожного вдара збиті кеглі приймають з площинки, а суддя в цей час веде облік збитих очків і індивідуально, і за команду.

Вважають, що партію виграє та команда, що за рівної із супротивником кількості куль раніш встигне набити 100 і більше очків.

Якщо ж обидві команди, за рівної кількості шарів, виб'ють однакову кількість очків (по 100 або й більше), то партію виграє та команда, що закінчила гру при меншій кількості фігур.

Правила гри

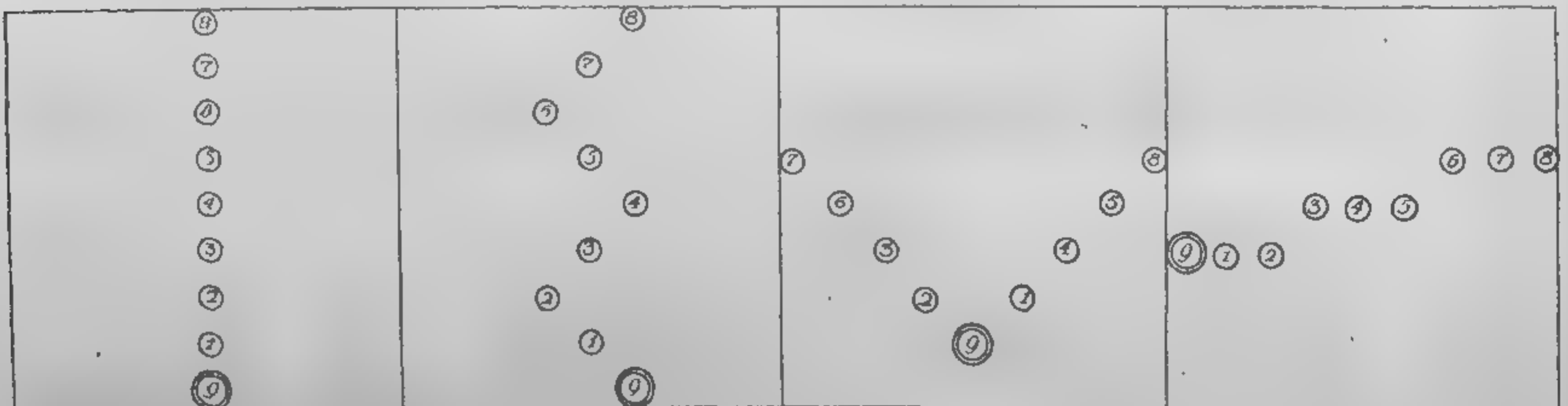
Хід гри:

§ 1. Грав, що кидає кулі, становиться в смугу вдара в першому-ліпшому місті і кидає кулі (котом) в яку завгодно ціль, що її він намітив, і при тому з таким розрахунком і силою, щоб куля докотилася до кеглів і позбивала їх.

Кидати кулі з розбігу не дозволено.

§ 2. Кеглю вважають за збиту: а) якщо вона падає від удара кулею і б) якщо її збивають інші кеглі, що падають.

Фігури нових видів гри у кеглі

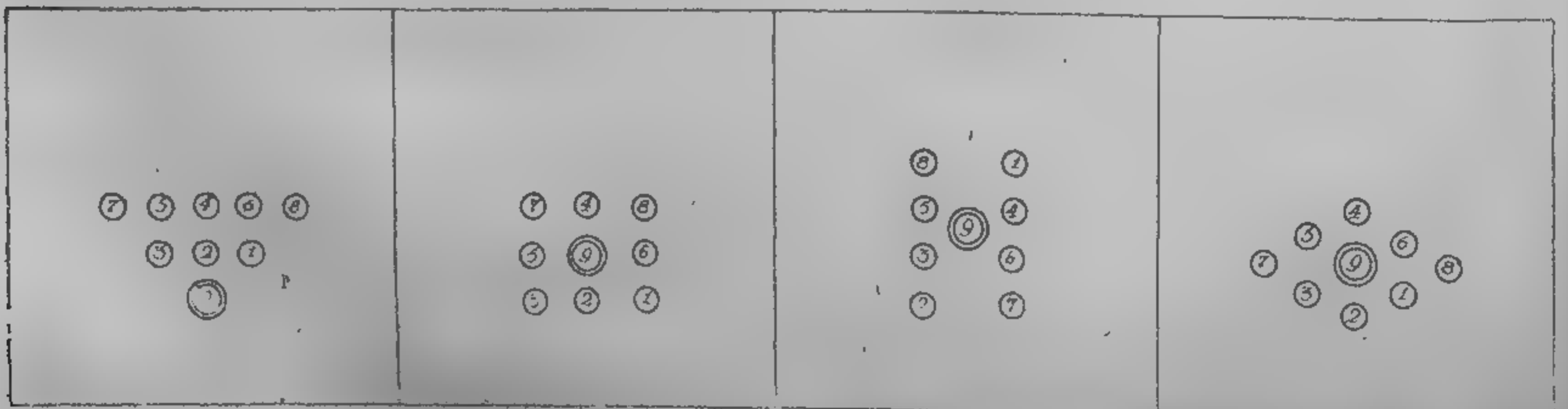

1. У волону по одному

2. Змійка

3. Зграя

4. Ланцюжка

5. Трикутник

6. Кубик

7. Прямокутник

8. Ромб

§ 3. Після кожного удара збиті кеглі треба виносити з площинки (роблять це вільні гравці тої чи іншої команди).

§ 4. Якщо буде кинуте усі 10 куль, а на площинці все ж залишаються невибиті кеглі, фігуру для цієї команди вважають за закінчену, і гру починає друга команда.

§ 5. Якщо команда виб'є фігуру не 10 кулями, а приміром 7, то решту 3 кулі, що залишаються невикористаними, використовують для наступної фігури.

Помилки

§ 6. Кидьок (удар) кулею вважають за недійсний: а) якщо гравець кидаючи виступить уперед або в сторону

Команда „А“

Прізвище, ім'я	Види ігор у кеглі			
	Стр. відділ		Знаки відміни	
	Кільк. кидьків	Сума виб. очків	Кільк. кидьків	Сума виб. очків
Чубар П.	12	35	8	30
Шульга М.	8	22	12	38
Власенко	12	23	8	24
Степаненко	8	19	12	17
Разом	40	99	40	109

Команда „А“ — 0

Команда „Б“

Прізвище, ім'я	Види ігор у кеглі			
	Стр. відділ		Знаки відміни	
	Кільк. кидьків	Сума виб. очків	Кільк. кидьків	Сума виб. очків
Карпов М.	12	36	8	27
Костенко	12	35	8	32
Антонов І.	8	25	12	37
Мачерет М.	9	18	12	20
Разом	40	112	40	116

Команда „Б“ — 2

С. Р.

ПАДЛЬ-ТЕНІС

Порівняно повільний темп розвитку теніса пояснюють здебільшого дорожнечою устаткування, потрібних для цієї гри. Звичайному робітникові, службовцеві, учням, ба, навіть, і для гуртків ця дуже корисна й ваблива гра матеріально мало приступна. Сподіватися, що такий стан скоро зміниться на ліпше не доводиться. Проте зацікавленість цією грою дуже велика. Отож і виникає невідкладна потреба подати таку гру, що, заховуючи принципи теніса, не вимагала б водночас із тим і великих витрат. Така гра і є, дуже поширений в Америці, „падль-теніс“, або „теніс лопаткою“.

Приладдя й устаткування цієї гри такі прості, що їх може виготовити кожен без особливих на те затрат.

§ 1. Майданчик для гри — тверда, рівна, не поросла травою земляна поверхня. Форма майданчика — прямокутник із боковими сторонами АГ і БВ завдовжки 11,70 мт. І лицевими лініями (підстави) АБ і ГВ — завдовжки 540 мт. (див. зарис № 1). Для парної гри користуються з усього прямокутника АБВГ, а для одиначної гри використовують менший прямокутник ДЕЖЗ. Для цього треба на лицевих лініях АБ і ГВ від точок А і Г відкласти урізки

Зар. № 1

АД і ГЗ, завдовжки кожен в 0,675 мт. Сполучивши точки Д і З простою лінією, матимемо лінію ДЗ паралельну АГ. Потому відкладаємо на цих же лініях АБ і ГВ урізки БЕ (=АД) і ВЖ (=ГЗ) і через точки Е і Ж так само проводимо рівнобіжну просту ЕЖ. Прямокутник ДЕЖЗ і є потрібний нам майданчик.

На віддаленні 2,70 мт. від ліцевої лінії паралельно їй проводять лінії ІК

і ЛМ, завдовжки кожна в 4,5 мт. Середини ліній подач сполучають так званою середньою простою ПР. Продовження середньої лінії ПР наносять на серединках обох лицевих ліній АБ і ГВ у вигляді урізків СТ і УФ, завдовжки 0,05 мт. (див. зарис. № 1).

Усі зазначені лінії треба накреслити на ґрунті або на долівці білою фарбою чи крейдою, а то й вапною. Лицева й середня лінії завширшки 0,2 мт., а решта ліній 0,1 мт.

Для того, щоб гравцям вільно було рухатися, треба, щоб за лицевими сторонами майдану був простір щонайменше 3 метри завширшки, а за боковими лініями не менше 2 мт. Підчас гри в закритих приміщеннях такі розміри слід вважати за умовні, наближаючися до них у міру можливості.

§ 2. Між двома стовбачами, позначеними на зарисі літерами Н і О, тугенько натягують сітку завдовжки 6,30 мт. І таким робом ділять майдан пополам. Віддалення стовбів бокових ліній має дорівнювати 0,45 м. Із кожної сторони.

У приміщенні можна прикріпити сітку на бльоках безпосередньо до стінки. Висота стовбів, а також сітки біля них має дорівнювати 0,70 мт. Над середньою лінією висота сітки повинна дорівнювати 0,60 мт. усю верхню лінію сітки на всю довжину треба обшити білою тасьмою завширшки 0,5 мт.

§ 3. М'яч для цієї гри має бути дуплавий із білої або чорної гуми (з білої гуми — легший). Об'єм м'яча — від 0,20 мт. до 0,25 мт.

§ 4. Дерев'яна лопатка такої форми, як і для гри в пінг-понга (див. зарис № 2), цілком заміняє тенісну ракету. Розміри її: завдовжки 0,40—0,45 мт., куди входить і довжина держальця 0,15 мт.; завширшки — 0,15—0,20 мт.; завтовшки до 1,01 мт. і вага лопатки — до 400 гр. Держальце формою й обсягом можна зробити на зразок тенісної ракетки.

У наведених правилах і полягають характерні особливості цієї гри. Щодо решти правил цієї гри, то вони такі, як і в тенісі. Ця гра цінна тим, що вона не потребує багато місця, а відтак її можна культивувати і взимку (в закритих приміщеннях). Щоб уникнути зайвих витрат, можна користатися для цієї гри і сіткою для волейбола, якщо плетиво сітки буде так густеньке, що через нього не проскакуватиме м'яч.

Як робити лопатки.

Лопатки для гри роблять із форніру, як для тамбурина, але площа ширше (див. № 5—6 ВФК, стор. 123, 124).

Фізкультура серед дітей

Фр. Штрубе

ГІМНАСТИКА—ЗАБАВА МАЛИМ ДІТЯМ

Нема чого доводити, що правильне виховання тіла малих дітей і дітей шкільного віку—річ важлива. З практики ми вже знаємо, як добре діють гімнастичні вправи на молодий організм, що перебуває ще в процесі росту. Ми мусимо підготувати його до суворої життєвої боротьби, вчасно подбавши про те, щоб добре його зміцнити, загартувати. Отож і виникла на зразок гімнастики з немовлятами, гімнастика для малих дітей, що цілком відповідає дитячій вдачі.

Ми граємось у гімнастичні вправи, тобто робимо ті самі вправи, що й дорослі, але підносимо їх дітям, як розвагу. Наприклад, дітям треба багато бігати, щоб зміцнювати серце й легені. Але саме бігання дасть їм мало втіхи, а тому, щоб зацікавити їх, ми пропонуємо бігати зигзагами, а також вигадуємо й інші способи, приміром—бігати вдвох, один за воза, другий за коня. Таке бігання не швидко обриває, бо до нього раз-у-раз можна додавати різні зміни.

Я особисто працюючи кілька років із малечею пережив у цій ділянці найкращі години. Отож цікаво було б докладніше знати, не підходячи близько до завдань учителя й вихователя, про заняття з малими, бо ця галузь ще мало знана.

Хто склав вірно програму вправ і має ясне розуміння справи, тому не буде важко скласти добір придатних вправ. Як уже вище згадано, зміцнення серця й легенів у малечі найважливіша справа, і досягти цього можна, головним чином, біганням. Тимто ми й бігаємо різними способами, наприклад: кривульками, в колі, наввипередки, через перепони, попід ослонами, мопід столами і т. п.—усе це захоплює дітей. Лету фантазії немає ніяких меж, бо в дитячих літах сила наслідування надзвичайно велика. Після бігання велять пройтись у колі, щоб заспокоїтись. Потім переходять до гімнастики. Тут також дають легенькі вправи тому, що дитячі м'ясні ще не розвинені. Отже легкі вправи для рук, ніг і тулуба, такі самі як із підлітками, а то й дорослими. Тільки даємо ми вправам інші назви, наприклад: грати в дроворуба, в пиляра, в хруща, в мете-

лика, в коника і т. і. Навчання ведеться так: учитель розказує маленькі оповіданнячки, а діти, як до змісту, роблять вправи, ніби переживаючи ці оповіданнячки. Наприклад, сьогодні ми граємось у коника й возика, і поїдемо в ліс по дрова. Рано-вранці, доки коні ще спочивають у стайні, горобчики вже стрибають кругом стайні, шукаючи поживи. Запрігши, їдемо у ліс, провідник показує нам вірну дорогу в ліс побіля міста. Кілька візників сідають верхи на своїх коників і біжать ристцею. Приїхавши в ліс, рубаємо дерева; коли дерева попадають, то їх розпилюють. Потому перерва снідати: Візники сідають на землю, споживають принесені з собою сніданки і п'ють каву. Тим, що дуже велика спека, їдуть візники підчас перерви до найближчого ставка поплавати. На березі біля річки бачимо ми кілька жаб (мал. 1, повзання на руках і ногах, великими кроками), деякі розлазяться, а котрі й стрибають із нами у воду (мал. 2, стрибання по-жаб'ячому). Потім знов беремось до роботи. Навантажуємо попилени й поколоті дрова і рушаємо знову до міста. Перед містом є спортивний майданчик і на ньому грається сила дітей. Ось ми вже бачимо діти на перегонах (мал. 3, стартові вправи). Прибувши додому, розпрягаємо. Коники радіють, що важку роботу виконали, бігають кружка і кидають задки (мал. 4, спіраються на руки і підкидають ноги високо вгору). Візники беруться за руки і гуртом їдуть додому, співаючи гарних пісень.

Отак-о може вчитель найти силу можливостей до занять і завжди захоплюватиме слухачів. Так само можна зацікавити дітей і іншими грами—забавками, що фактично будуть вправами для цілого корпусу. Закінчивши гімнастику, можна почати вправи на приладах. На кобилках і турніках можна чудово балянсувати, стрибати вгору, вперед, перекидатись, грати в медичного м'яча тощо. Наприкінці кілька вправ для розвитку бадьорості і спритності. Можливо, що деяким вчителям цей спосіб навчання малих дітей здаватиметься чудним, не зрозумілим. Можливо, що декому

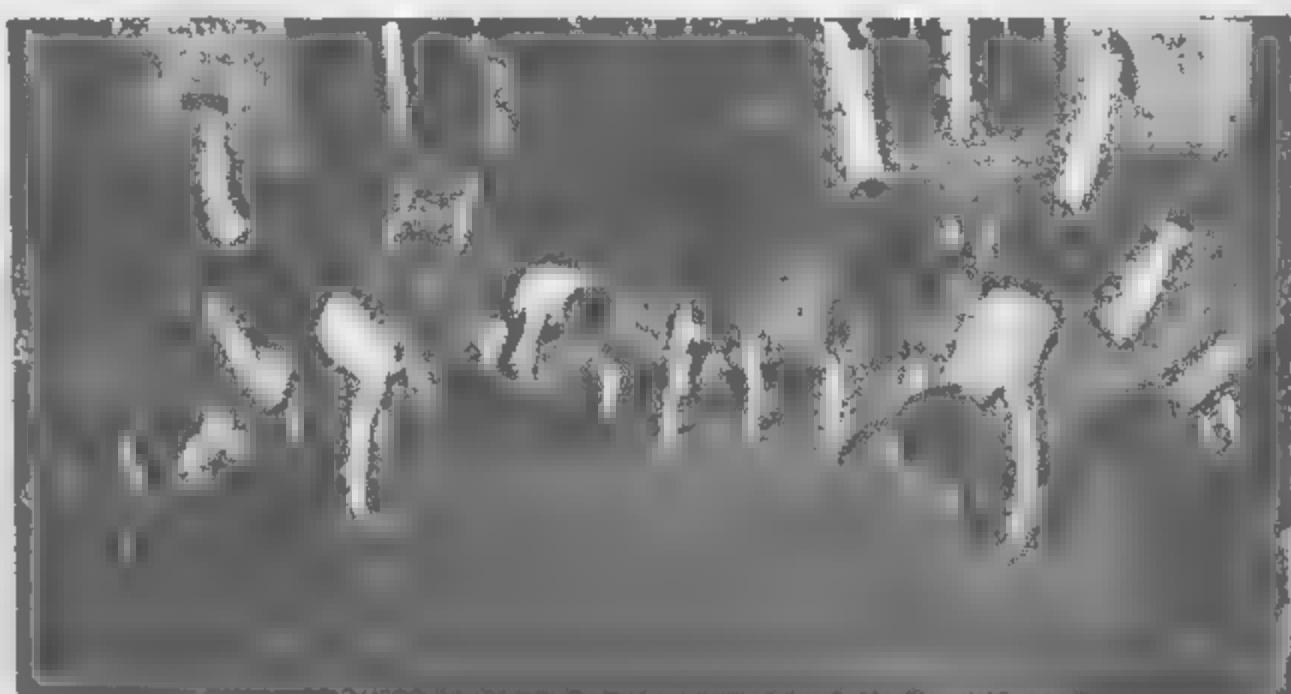
Мал. 1

Мал. 2

Мал. 3

Мал. 4

з них не пощастить втягти дітей таким робом до фіззанять. Що ж, не всі родяться педагогами, а відтак і не всі зможуть справити малечу на вірний шлях ф.-к. вправ. Відома річ, що не кожний здатний до занять із дітьми. Для цього треба мати відповідний хист, спеціальні здібності й особливу тонку вмілість. Взагалі ж такого роду заняття не можна переводити лекційними методами. Учителеві треба не лише мати відповідні уміння й знання, але, керуючи дитячим рухом, він безпосередньо повинен брати участь і у цих іграх, щоб

вчасно допомогти дітям не лише зрозуміти, але й зацікавитися грою. Лише так можна втягти дітей до ф.-к. гри.

Таким способом можна багато допомогти малечі, прищепивши їм вірне розуміння гімнастичних вправ і викликавши потребу щоденної гімнастики. Треба вчасно розпочати зміцнювати організм малих дітей правильною гімнастикою: чи то в спілках, а чи й приватними лекціями вдома. Часто буває це запізно. Отож краще запобігати, ніж виправляти.

Д-р В. А. Блях

ЗАРЯДКА ДЛЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

3 4 до 6 років

Зарядку для дошкільників 4—6 років, як і для 6—8-літніх дітей, передбачено в режимі дня ранком, і проводять її протягом 6—10 хвилин у такій послідовності:

1-а вправа: Мета — розвинути м'язи плечей, діяти гнучкості й рухливості в плечевому суглобі.

Вихідний стан. Основна стійка, руки вниз, перед тулубом, кисті зігнуті долонями вгору.

Виконання. На раз — піднести руки в сторони — вгору; на два — спустити нахрест вперед, униз — якнайближче до огрудини.

Рух повторювати 3—8 разів.

Дихання. Піднімаючи руки — вдихати, опускаючи — видихати.

2-а вправа: Мета — розвинути м'язи стегна і голінки, діяти гнучкості й рухливості в кульшо-стегневому і колінному суглобі.

Вихідний стан. Основна стійка, руки на крижі.

Виконання. На раз — підвестися на ніски, руки вгору; на два — цілковите присідання на ніски, широко розводячи коліна в сторони, руки вниз, тулуб просто.

Рух повторювати 3—8 разів.

Дихання. Піднімаючи руки вгору — вдихати, присідаючи — видихати.

3-а вправа: Мета — розвинути бокові м'язи живота.

Вихідний стан. Сидячи по-турецькому, руки в сторони.

Виконання. На раз — поворот тулуба вліво на 90°; на два — поворот тулуба вправо на 90°.

Рух повторювати 4—8 разів у кожен сторону.

Дихання. Спокійне, рівне, вдих і видих відповідно поворотів — уліво і вправо.

4-а вправа: Мета — розвинути м'язи спини.

Вихідний стан. Стоячи на колінах, руки вздовж тулуба.

Виконання. На

раз — обхопити голностопні суглоби, вигнувши тулуб у стан напруженого вигинання, голова дивиться вперед; на два — повернутися у вихідний стан.

Рух повторювати 4—8 разів.

Дихання. Відклоняючи тулуба назад — вдихати, повертаючись до вихідного стану — видихати (мал. 1).

Підготовка до матчу

5-а вправа: Мета — розвинути прості м'язи живота.

Вихідний стан. Сидячи по-турецькому підгорнути під себе голінки.

Виконання. На раз — розвести руки в сторони, трохи піднісшись вгору; на два — нахил тулуба до відпору вперед, просунувши руки далеко до відпору вперед, долонями вниз.

Рух повторювати 3—8 разів.

Дихання. Розводячи руки в сторони, вгору — вдихати, нахлоняючи тулуба вперед — видихати (мал. 2.)

6-а вправа: Мета — посилити дихання й кровообіг.

Вихідний стан. Основна стійка, руки на стегна.

Виконання. На раз — скік ніг у сторони, руки в сторони; на два повернутися у вихідний стан.

Скоки повторювати 8—15 разів.

Дихання: рівномірне й спокійне.

7-а вправа: Мета — надати організмові спокійного стану й привчити правильно дихати.

Вихідний стан. Основна стійка, руки вперед.

Виконання. На раз — розвести руки в сторони, якнайдалше назад, долонями вгору; голову відклонити назад і підвестися на ніски; на два — повернутися у вихідний стан. Рух повторювати 4—8 разів.

Дихання. Розводячи руки в сторони — глибокий вдих, повертаючись до вихідного стану — глибокий видих.

В червоній армії

А. Тарасов

МУШТРОВА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА

Ми маємо своїм завданням посилити увагу до муштрової та фізичної підготовки РСЧА.

Успішно виконати це завдання можна тільки за умов ясного розуміння завдань і практики не лише муштрової, але й фізичної підготовки, бо вони більше, ніж якісь інші, обопільно обумовлюють одне одного.

Треба вивчати, усвідомлювати й використовувати цю залежність. Лише так розв'язуючи це завдання, ми дійдемо відповідного результату, якнайменше витрачаючи для цього сили, коштів і часу.

Муштрова підготовка є навчання техніки (способів) поготовки до бою і використання бойових засобів, тобто бойової роботи бійця.

У масі способів бойової роботи багато таких, що часто, а іноді й неминуче, потрібні й повторюються в бою за всяких умов: ходіння, біг, переповзання, поготовка до стрільня, самообкопування і т. п.

Зазначене зобов'язує нас не лише навчати перелічених способів, але й тренувати, доходити вироблення навичок підчас їх виконання, а за деяких випадків і автоматизму виконання.

Муштрова підготовка (див. приклади) обмежена лише навчанням, без систематичного, постійно запроваджуваного тренування (використовуючи для того всі наявні можливості), не забезпечує потрібної бойової підготовленості частини.

Часу, відведеного спеціально для муштрової підготовки, не вистачатиме, якщо ми не зможемо комплексувати муштрову підготовку з низкою інших.

Цілеспрямованість фізичної підготовки — сприяти бойовій підготовці армії.

Її конкретні завдання

1. Загальне зміцнення організму і розвиток сил бійця.

2. Підготувати організм бійця переносити тяготи і труднощі, що впливають із умов похідно-бойової обстановки — виробити і тренувати психофізичну витривалість і загартувати організм.

3. Підготувати організм до виконання бойової роботи, тобто рухів, із яких складаються способи поготовки до бою і до самого бою. Підготувати бійця, що уміє використовувати свої фізичні якості, виконуючи ті завдання, що стоять перед ним. Виробити й удосконалити в ньому ці якості: жвавість, спритність, уміння швидко й технічно, правильно, економно реагувати на різні сигнали — подразнити, що подибуються у бойовій обстановці (поява і діяння ворога, зміна оточення г. о. місцевості, подолання різних перепон, техніки способів використання засобів боротьби).

Фізичну підготовку бійця в її 1-му завданні (див. вище) в армійських умовах, за суцільних коротких термінів навчання, за великої і складної змістом програми бойової підготовки бійця — цілком виконати не можна. Ось чому давно вже повстало питання — виконувати це завдання через відповідні громадянські організації, починаючи роботу зі шкільних контингентів.

Завдання 2 і 3 цілком збігаються із завданнями муштрової підготовки.

Муштра, муштрове підготування і діяльність частини є сумісні діяння кількох, або багатьох людей, обумовлені певними порядками, великими правилами.

Фізична підготовка — підготування окремого організму — бійця до виконання (фізичного) бойових завдань армії, її частин, підготування до дії у муштрі і в бойовому порядку.

Фізичне підготування — основна складувана частина муштрової підготовки — її база.

Організовуючи муштрову підготовку, треба знати, ясно бачити початок, форми і зміст фізичної, щоб своєчасно і на своєму місці покласти початок муштрової.

Завдання пов'язуються самі собою, а ось практику роботи ми й досі ще не зовсім пов'язали, не лише поза армією, але й у самій армії.

Муштри, ладнання й команди, підчас навчання фізичної підготовки в громадянських організаціях, майже за всіх випадків, та й у нас в армії, часто не відповідають уставним.

Останні армійські змагання виявили, що більшість учасників погано плазують, не вміють як слід кидати гранати і не досить підготовлені з техніки подолання перепон, а це — елементи муштрової підготовки.

Навчання рукопашного бою обмежують уколом багнета і ударом приклада. Одиниці вправляються з боротьби та боксу. Майже ніхто не знається на джигитсі. Лопата, дзьобак, каміння не визнають за засоби бою. Через те, що немає практики вільного бою з гвинтівкою, шашкою і т. п., наш боець уміє лише бити, але не вміє боронитися і одбивати вдари.

Із муштрової підготовки вправляємося, з фізичної теж, навчаємо і техніки бойової роботи, але на кожних маневрах відзначаємо одні і ті самі хиби — перенавчаємося, бо не вміємо плазувати, перемагати перепони і задихаємося у протигазах.

Маршову підготовку, — одну із основ муштрової — лише за останні 2 роки починають пов'язувати з фізичною. А це одне із первісних завдань останньої.

Подамо кілька витягів із відгуків командирів частин на перше розпорядження про переведення маршової підготовки, за спеціальною від штабкору програмою: „Припадання маршів зі сльотою — ненормально“.

„Не реально“ — (налякалися).

„Розпорядження змусило переладнати всю роботу“ (очевидки маршову підготовку не передбачено. — А. Т.).

„На п'ятому тижні маршів (щосуботи — А. Т.) командир повернув з півпуті матеріальну частину артилерії, бо не можна з нею продовжувати дальшу путь“.

„Колони розтяглися більше, ніж у тричі“.

„Утома до 30% за час переходу до 20 клм.“

„Марші треба запроваджувати не так часто — інакше вони обернуться на неприємний розділ навчання“.

„Підчас морозів і за глибокого снігу, марші не провадити — інакше багато буде потонілих і обморожених“.

„Підчас маршу у 80% не було хліба, цукру, кухликів, ложок, казанків, лопат. У деяких бійців не було патронів, гранат. Кулементні стрічки не набито. Кулементи на возиках, а не на лижвах. Лижв'яр іде дорогою, а дозорець без лижов потопає в снігу. Марші довести до 8 на рік, по 15 клм.“ (добре тренування! — А. Т.).

Піша розвідка складається з піших і лижв'ярів, а це зв'язує останніх. Протиповітряної оборони немає. Перед походом не пригнано обмундирування й лаштування.

„Начальницькому складові на маршах нема чого робити, здря гають час“ (хиби зазначені вище впливають із „нема чого робити“ — А. Т.). „Він до маршів ставиться аби-як“ (які самі, такі й саніт — А. Т.).

„Штабам марші завдають лише шкоду“.

„Темп від 80 до 140 кроків“.

Наступні марші (2—3) повторили всі помилки й хиби першого.

Втрати:

Перші переходи — 3	Останні переходи — 3
15 — 20 клм.	20 30 клм.
Відстало від 4 до 6%	Від 0,3% до 0,7%
Потертості з 5 до 9,3%	„ 1,3% „ 1,7
Дуже втомилися 16,7	„ 2 „ 3,3
до 26,5%	

Витяги із листів начальницького складу подаємо ми, щоб ствердити:

1. Значення маршової підготовки не зрозуміли й не вірно оцінили.
2. В організації маршів замалий досвід і навички.
3. Фізична підготовка бійця, щоб перемагати маршові труднощі — недостатня, але сама з себе не трудна і за достатньої до неї уваги, правильної організації і систематичних підготувань, може дати потрібний результат за короткий час (див. табл. утрат).

М. Ф.

З ЯКОЇ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ЛІТЕРАТУРИ КОРИСТАТИСЯ НА ЧАС ЛІТНЬОЇ ОЗДОРОВНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ

По всіх школах скінчено роботу і відпущено учнів на літні вакації. Треба вміло використати ці вакації, щоб добре спочити, набратися сил і зміцнити звесь свій психо-фізичний апарат, бо з нового навчального року знову ж доведеться приступати до важкої шкільної праці.

За винятком окремих невеличких груп із учнів, що їх об'єднують оздоровні майдани, піонер-загони та табори робітничих підлітків, основні верстви нашого шкільництва щодо літнього відпочинку часто-густо залишаються без жадного керівництва. Це не гаразд. Треба, щоб усі учні діставали відповідні поради з літньої ф.-к. роботи чи окремих питань денного режиму, спорту, плавання, туристичних мандрівок, гімнастики тощо. Окрім фізкультури, Інспектури наросвіти і шкільні викладачі ФК повинні відповідно опрацювати це питання. На нашу думку, слід влаштовувати, крім дитячих літніх ф.-к. майданів і водних станцій, відповідні консультації для дітей шкільного віку з питання — як найкраще організовувати літній відпочинок. Над цим у першу чергу повинна попрацювати кожна ф.-к. методсекція окр. інспектури наросвіти.

Крім цього, нижче ми подаємо для молодих учнів — фізкультурників ту літературу, з якою радимо їм обізнатися і в якій вони дістануть потрібні їм пояснення з окремих фізкультурних і спортивних питань.

I. Центр. Комітет Т-ва Червоного Хреста РСФРР. „Фізкультура в отрядах юных пионеров на летний период“, 2-е видання 1927 р. „Молодая Гвардия“, 112 стор., ціна 70 коп.

У цій книжці вміщено відповідну пояснювальну записку ЦП ЮП та ВРФК про те, що оздоровна робота є основна ланка літньої піонерської роботи. Далі, досить докладно описано фізичні вправи і спортивні розваги за таким порядком:

- 1) Ранкові гігієнічні вправи.
- 2) Фізичні вправи і спортрозваги.
- 3) Порядок провадження ф.-к. занять і спортрозваг.
- 4) Рухливі гри.
- 5) Як покористатися з сонця.
- 6) Прогулянки, екскурсії.
- 7) Використання води.
- 8) Гігієнічні навички.
- 9) Організаційні питання.

Уся книжка з суті має гігієнічну оздоровну настановку.

II. Д-р Под'япольська і д-р Дубовицька. „Летняя физкультура деревенского пионера“. Вид-во Мосадорозвідділ, 1929 р., 140 стор., ц. 70 к.

У цій книжці вдало описано трудові процеси в дитячому віці. Справді, це питання розроблено з погляду гігієни, щодо застосування дитячих сил у виробничих процесах, знало. Кожен керівник і учень знайдуть тут багато цікавих зауважень і порад.

Частина друга містить 50 рухливих і спортивних ігор для дітей віком з 12 до 15 років. За винятком ігор: 15. Прапор і 18. Червоні і білі (краще „день та ніч“), що непридатні з ідеологічного погляду, всі останні підібрано дуже добре і подають багато цікавого матеріалу для кожного шкільного літнього ф.-к. майдана.

III. Збірка статтів „Фізкультура летом“. Фізкультвидав, 1925, Москва, 112 стор., ціна 50 к.

Із цієї збірки слід використати статті Германа „Організаційні питання“, проф. Горіновського „Оцінка літніх родів фізвправ“ і д-ра Бірзіна „Гігієна фізкультурника на літню пору“.

IV. Бойко і Філь „Раціональне плавання“. ДВУ, 1928, стор. 158, ціна 80 к.

Ця книжка є підручник з плавання, що докладно описує всі види плавання з відповідними ілюстраціями. Далі подано рух-

Висновки:

1. Муштровій підготовці надавати постійної уваги, не замикаючи її у рямці формальних годин навчання.

2. Муштрова підготовка повинна пронизувати собою підготовку фізичну і навпаки.

3. Конче потрібно опрацювати питання про можливості і практику переведення муштрової підготовки трудящих і молоді поза армією по лінії Наркомосу, ВРФК, ВЛКСМ і ТСО-Авіахему.

4. До громадянських змагань більше включати, ніж це було до сьогодні, номери техніки бойової роботи — марш, плазування, метання гранат, штурм укріплених дільниць, бойові гри тощо.

5. Треба обопільно обмінюватися досвідом, щодо організації й методики роботи на місцях.

льні гри і розваги у воді, гігієнічні поради, правила похнання, а також і рятування тих, що потоплюють.

V. Д-р В. Блях і М. Філь. „Спортивні гри“. ДВУ, 1928, стор. 180, ціна 80 коп.

У книжці вміщено спортивні гри — правила, техніку і тактику запровадження їх — скраклі, гилка, італійська гилка, волейбол, гандбол, баскетбол. На початку книжки описано допоміжні гри з великим м'ячем і гри на спритність. Хоча, як на вік 12—15 років, змагальні елементи треба було б і обмежувати, проте, поступово все ж годиться запроваджувати визначення спортігор, бо це — найцікавіші літні вправи.

VI. Л. Бархаш і А. Вишневський. „Игры и развлечения летом“. „Московский, Рабочий“ Москва, 1927, сторінок 102, ціна 50 коп.

Це є збірка рухливих і деяких спортивних ігор, у кількості понад 130. Гри розділено на окремі розділи.

1. Рухливі гри помірної навантаги, 2. Партийні гри більшої навантаги і 3. Естафетні гри ще більшої навантаги. Далі йдуть спортивні гри, гри на відпочинок та всілякі розваги типу боротьби.

VII. Є. Черняк. „Военизированные упражнения и игры на местности“. Держвидав РСФРР, Москва, 1928, стор. 168, ц. 60 коп.

Я. Тюшевський. „Физические упражнения военно-прикладного характера“. Держвидав РСФРР, Москва, 1928, стор. 96, ціна 45 коп.

Обидві книжки розраховано на фізично міцну молодь і містять об'єм фізичних вправ, що їх треба проробляти за природних умов, перемагаючи природні перепони. Книжка Є. Черняка подає відомості про елементи військового навчання і висвітлює фізичні властивості, що так потрібні бійцеві. У книжці Тюшевського показано комплекс фізичних військовизованих вправ і опис потрібних до них приладів.

VIII. Д-р Іде. „Гимнастика легенів“. Вид. „ВФК“, Харків, 1929 р., стор. 40, ціна 30 коп.

Брошура може правити за підручник вміло володіти своїм диханням. Якраз учні, з характеру самої шкільної роботи (постійно зігнутий стан), і позбавлені можливості правильно дихати, Отож і треба їм спеціально навчатися дихальних вправ.

IX. Д-р Блях. „Самоконтроль физкультурника“. ДВУ, 1929, стор. 53, ц. 20 к.

Непомірне захоплення фізвправами зле відбивається на здоров'ї фізкультурника-учня. У цій брошурі наведено, як саме мусить контролювати себе фізкультурник, коли справді хоче зміцнити своє здоров'я. Крім цього тут вміщено гігієнічні поради фізкультурникові і найпростіші антропометричні виміри з показником. Виклад цілком приступний кожному.

X. М. Погребельський. „Помощь туристу“. Вид. „ВФК“, 1928, Харків, стор. 125, ц. 75 коп.

У цій книжці вміщено життєво-потрібні практичні відомості щодо пересування в природних умовах і, зокрема, під голим небом. Усе це потрібно знати молодим фізкультурникам, коли вони йдуть десь в екскурсії, чи виражаються у пішу мандрівку.

XI. М. Н. Прохоров, П. Д. Напалков. „Парусная шлюпка“. Вид. ВЦРПС, 1925, Москва, стор. 101, ц. 55 к.

Для всіх учнів, що цікавляться як керувати вітром, у цій книжці радимо прочитати розділи: „влаштування вітрильної шлюпки і керування нею“, „методи початкового навчання керувати шлюпкою“ і „загальні поради щодо організації екскурсій“.

XII. В. Лазар і П. Усіков. „Гребля“. Вид. „Гудок“, 1926, Москва, стор. 102, ц. 50 коп.

Тут вміщено відомості як вивчати веслування на звичайному човні, та як організовувати веслярські екскурсійні поїздки.

по с.р.с.р.

МОСКВА

Футбольний і легкоатлетичний матч Ленінград — Москва

Традиційний футбольний матч Ленінград — Москва зібрав на стадіоні „Динамо“ не менше 30.000 глядачів. Ленінград виставив таку команду: Соколов, Єжов, Корнілов, Філіппов, Феоктістов, Беляков, Грігор'єв, Бутусов, Архангельський, Шелагін і Кусков.

Від Москви грають: Леонов, Старостін II, Фомін, Єгоров, Селін, Нікішін, Старостін I, Блінков, Ісаков, Павлов і Хомін.

Перші 25 хвилин проходять у перемінному натискові обох команд і виявляють добру гру захисних ліній. Потому Блінков, відстаючи від Нікішіна, плясує його в кут воріт Ленінграда. За 10 хвилин до кінця забиває м'яча Старостін I. Хавтайм закінчується 2:0 на користь Москви.

У другій половині, посилено натискує Ленінград і, дець у середині хавтайма, Архангельський квітнується на один м'яч.

Бурхливим натиском, протягом 8 хвилин, Павлов один за одним забиває 2 м'ячі і встановлюється новий рахунок 4:1 на користь Москви. Останні хвилини грають на половині Москви, але ленінградцям не щастить і матч закінчується з тим же результатом 4:1.

У Москви добре грав увесь захист і півзахист, а з нападу слід відзначити Блінкова і Старостіна I.

У команді Ленінграда прекрасно грали в захисті Горнілов і Єжов.

Добре грав Беленов. Лінія нападу в цілому грала погано, саме із-за неї і програв Ленінград.

З надзвичайним успіхом пройшли легкоатлетичні змагання. Установлено 5 всесоюзних досягнень: Дьомін (М) з розбігу вдовж — 5.76; Панов (Л) 1500 мт. 4:09,2; Виставкін (М) метання диску 42,41; Москва — Шведська естафета 3:24,8 у чоловіків і 2:28,3 у жінок.

Технічні результати з усіх номерів дуже добрі.

100 мт. 1) Корнієнко (Л) 10,9; 2) Пужний (М) 11,3; 3) Потанін (Л) 11,5.

400 мт. 1) Громов В. (М) 51,0; 2) Козлов (Л) 51,2; 3) Люлько (М) 51,8.

1500 мт. 1) Панов (Л) 4:09,2; 2) Денісов (М) на грузи з заду; 3) Целев (М) 4:15,9.

5000 мт. 1) Потьомін (М) 15:55,7; 2) Малеев (М) 15:50,6; 3) Бар'єри 1) Дьомін (М) 17,0; 2) Дячков (М) 17,1; 3) Потанін (Л) 18,4.

Гало. 1) Марков (М) 12,98,5; 2) Архіпов (Л) 12,33; 3) Хаспабов (Л) 11,7.

Спис. 1) Решотніков (Л) 61,22; 2) Марков (М) 57,54; 3) Сергеев (М) 55,28.

Диск — 1) Виставкін (М) 42,41; 2) Хаспабов (Л) 40,08; 3) Сергеев (М) 40,07.

Височінь із розбігу — 1) Гадалов (Л), 2) Матвеев (Л) і 3) Дячков (М) по 1,75.

Довжина з розбігу — 1) Дьомін (М) 6,76; 2) Суворов (Л) 6,41; 3) Романов (Л) 6,38.

Тичина — 1) Озолін і Дячков (обидва Ленінград) по 3,70.

В естафеті 4 × 100 першою — команда Ленінграда в складі Омельченка, Потаніна, Козлова і Корнієнка за час 43,5.

У жінок результати також добрі.

100 мт. 1) Шаманова 13,4; 2) Кузнецова (Л) 13,6; 3) Махорова (Л) 13,8.

800 мт. 1) Кузнецова (Л) 2:33,3; Васильєва (Л) 2:33,8; 3) Чистякова (М) 2:38,1.

Гало — 1) Біліда (Л) 9,25; 2) Галка (Л) 36,05; 3) Анісімова (Л) 35,76.

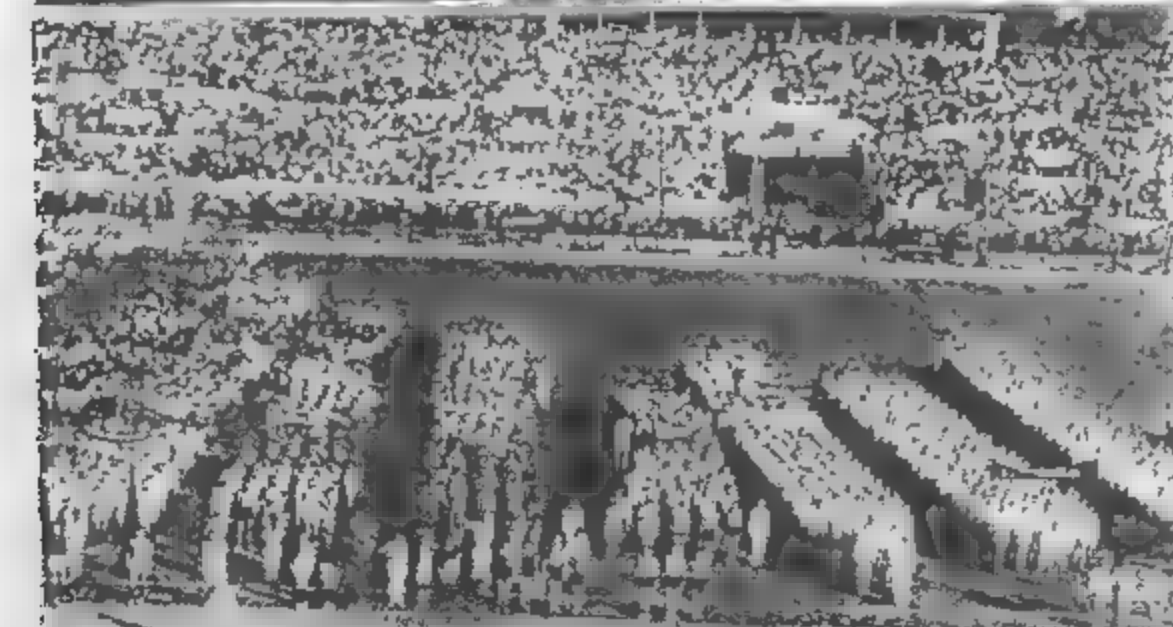
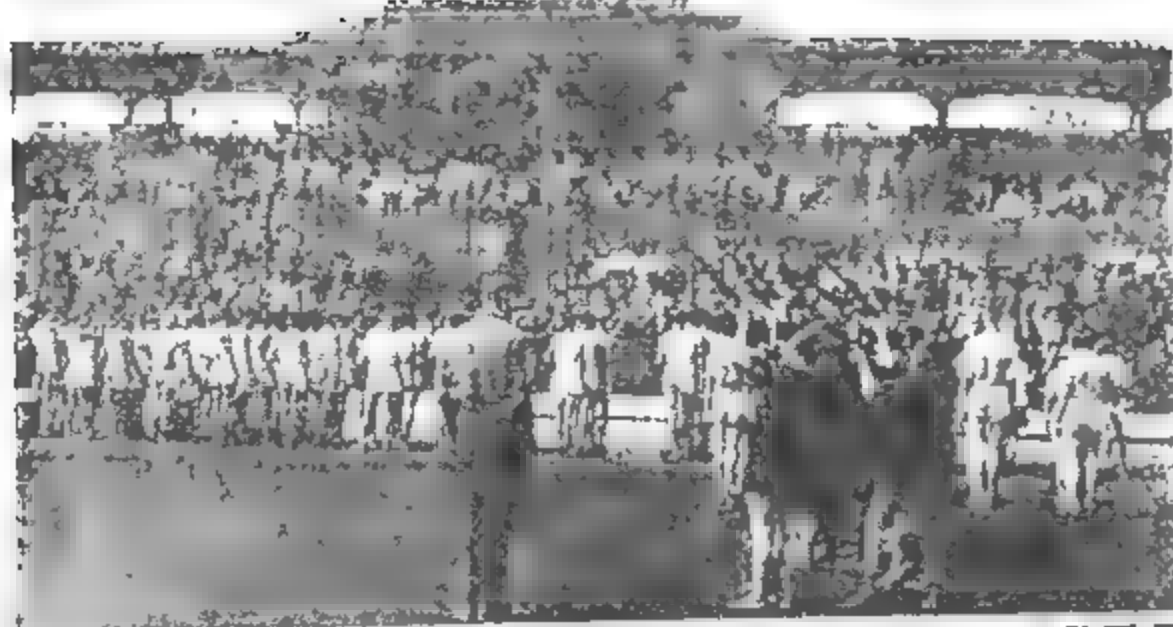
М'яч — Галка (Л) 36,05; 2) Анісімова (Л) 35,76; 3) Романова (М) 35,27.

Довжина з розбігу — 1) Шаманова (М) 5,43,5; 2) Козлова (М) 4,92; 3) Кузнецова (Л) 4,84.

Диск — 1) Андреева (М) 24,56; 2) Біліда (Л) 22,84; 3) Філіппова (М) 22,72.

Височінь із розбігу — 1) Шахова і Кулікова (обидві Л) по 1,40.

Командну першість виграла Москва з лічбою 114:106.

1. Підіймання стягу на спортстадіоні ім. Леніна (Ленінград). 2. Колони фізкультурників ідуть вітати конференцію комсомолу (Луганське). 3. Загальна нарада вчасників свята на честь делегатів V З'їзду Рад СРСР (Москва). 4. Нарада мотоциклістів, присвячена з'їздові Автодору (Ленінград). 5. Колонна Всеукраїнських курсів ФК на параді на честь ЧСІ (Харків)

ХАРКІВ

На честь Пленуму ЧСІ Україна — РСФРР зіграли так на так Першість профспілок із футболу виграв ДЕЗ. Легкоатлетичний сезон проходить блідо. На водній станції СРПС

5-й Пленум Виконкому Червоного Спортінтерну ві зувся в Харкові з 30 травня до 3 червня.

У роботах Пленуму взяли участь делегати: Німеччини, Чехословаччини, Норвегії, Швеції, Франції, Австрії, Північної Богемії, РСФРР, Білоруси, України і представники окремих округ України: Артемівської, Білоцерківської, Вінницької, Дніпропетровської, Кременчуцької, Куп'янської, Криворізької, Лубенської, Мелітопольської, Могилів-Подільської, Ніжинської, Першотравенської, Полтавської, Прилуцької та інші.

ВРФК України влаштувала на честь Пленуму вечір змички харківського фізкультурницького активу із членами Пленуму ЧСІ. Крім того, 2-го червня на іподромі відбулася парада фізкультурників і школярів на честь 5-го Пленуму ЧСІ. У параді взяло участь до 8.000 чоловіка.

Пленум обміркував і обговорив такі питання: 1) Розколницька діяльність реформістів і наша тактика (т. Кедров), 2) Про економічні бої пролетаріату та про участь у них робітничих спортсменів (тов. Діамент), 3) Про спортивно-технічну роботу (тов. Аксаміт).

Доповіді викликали жваві дебати і вся робота Пленуму відбулася за безпосередньою участю не лише делегатів Пленуму, але й численних гостей. Після закінчення робіт Пленуму, делегати надіслали до ВРФК України такий лист:

„Роботи 5-го Пленуму Виконкому ЧСІ закінчились. Відїжджаючи з України, Виконком ЧСІ висловлює свою товариську подяку за той радушний, теплий прийом, який ми дістали в Харкові. Ваші клопоти допомогли нам успішно перевести роботу Пленуму. Та активність робітників фізкультурників, яку ми бачили, кріпить у нас певність, що українські фізкультурники і в майбутньому будуть одною із головних підпор у боротьбі ЧСІ проти буржуазії і помічників її соціал-фашистів. На довгий час збережемо ми пам'ять про активність пролетарів України та його готовність боротися за зміцнення Радянської фізкультури.

Ми певні, що й надалі на Україні ширитиметься і кріпитиметься Радянська фізкультура, як засіб боротьби за міжнародню пролетарську революцію і будівництво соціалізму.

На честь Пленуму ЧСІ, що відбувся в Харкові, 2 червня переведено масову демонстрацію і парад харківських фізкультурників з участю Динамівців, профспілкових і шкільних фізкультурників. Найкраще враження склали на глядачів своєю організованістю фізкультурники „Динамо“. Урочистий день закінчився загально-шкільним святом, легкоатлетичними велосипедними змаганнями і футбольним матчем збірної команди України і збірної РСФРР.

Зустріч двох сильніших у СРСР команд привабила на стадіон металістів рекордну кількість глядачів до 20.000 чоловіка. Матч закінчився так на так (1:1).

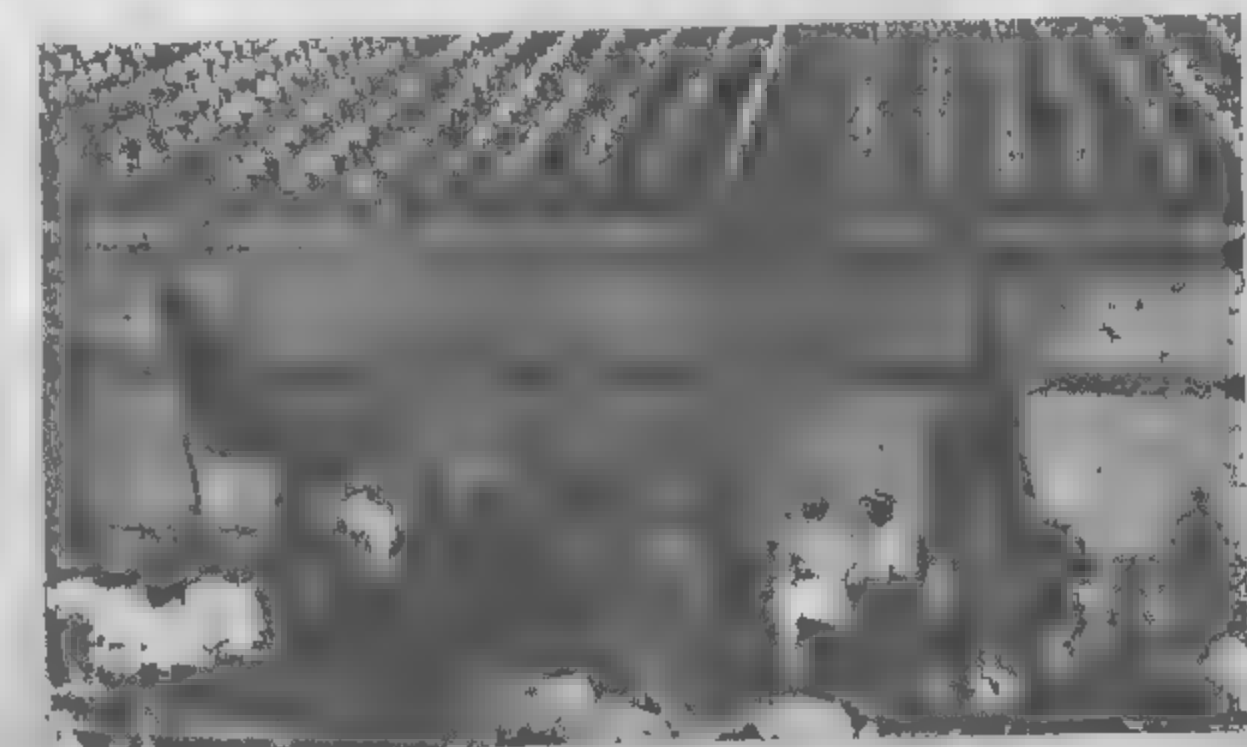
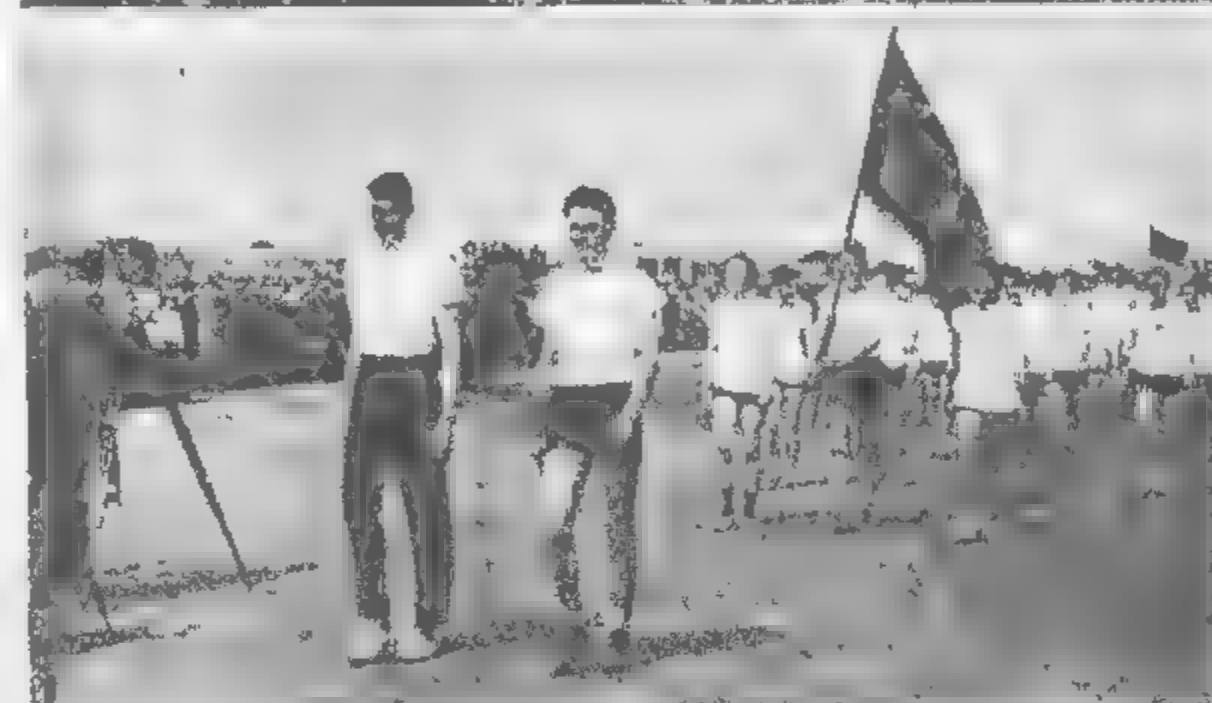
Слід зауважити, що команда РСФРР була не в ліпшому своєму складові.

Весняна футбольна першість профспілок відбулася за виключно напруженої боротьби. Шанси команд першої групи були так рівні, що до останнього дня не можна було визначити, хто ж посіде 1-ше місце. Майже всі гри закінчувалися, або так на так, або невеличкою перевагою, як з м'ячів по окремих командах, так і з очків із загального клубного обліку.

Крім команд ДЕЗ'у і ХПЗ, що досить добре зарекомендували себе минулих років — досить удаю виступили Холодногірці, що було розвалилися восени, але навесні знову силали колектив. Добре враження склали й Залізничники, що хоча й не мають у своїх лавах видатних імен, але сильні загальним тренуванням.

Добре себе зарекомендували і молоді Текстильники.

Кінець-кінцем, першість з першої категорії дістав ДЕЗ, що набрав 35 очків, зігравши з 4-ма командами: з ХПЗ: — перші 3:0, другі 1:2, треті 1:1, четверті 1:1. Із залізничним клубом „Робітник“: 2:2, 1:1, 3:2, 2:0. Із Холодногірцями: 2:1, 3:3, 3:1, 1:0. Із Текстильниками: 2:2, 3:0, 1:2, 3:1, і з Робмисом: 2:1, 5:0, 1:1 і 2:2. „2“ місце з 30½ очками дістав Харківський Паротягобудівельний Завод (ХПЗ), що зіграв з ДЕЗ'ом: 0:3, 2:1, 1:1, 1:1. З „Робітником“: 0:1, 1:0, 1:0 і 0:1. З Холодногірцями: 1:4, 6:1, 1:1, 1:0. З Текстильниками: 3:2, 0:0, 1:2, 1:2 і Робмисом: 4:0, 4:0, 1:1, 2:0. „3“ місце — Клуб „Робітник“ з 28 очками з ДЕЗ'ом — 2:2, 1:1, 2:3, 0:2. З ХПЗ — 1:0, 0:1, 0:1, 0:1. Холодногірці — 3:3, 1:0, 0:1, 0:1, 2:0. Текстильники: 5:2, 1:1, 0:4, 0:1. Робмис — 1:1, 2:1, 2:0, 3:1. „4“ — Текстильники — 25 очків, Холодногірці — 23 очки і останнє місце Робмис — 8½ очків.

1. Виконком Спортінтерну приймає рапорт т. Письменного, що командує парадом (Харків). 2. Колонна металістів на параді на честь ЧСІ. 3. Колонна спілки медсанпраці на параді на честь ЧСІ. 4. Трибуна делегатів ЧСІ на параді харківських фізкультурників. 5. Делегати V пленуму ЧСІ біля кіоску видав „Вісник Фізичної Культури“. 6. Масові вільні рухи школярів на стадіоні Металіст (Харків)

На багаторічний сезон проходили в попередньому числі жувалими доя нелицьми і се... як і раніше виступають... лективом, легко посидіючи... випадках поступаються в жувальних...

Змагання, переміщення... шую подією в місцевому леготилетичному житті. У... групі на 100 метрів — Подіасеньки (Медсипранці), шували... один і затримавшись на старті, зумів все-таки порядно проити в 11,3, після нього кращі результати показали Яковлев А. (Металіст) 11,6 і Шунько (М) 11,8. Грэнату зі слабим кидьком на 61,17 виграв Тир (М), Цілуйко (гірник) 60,52. У шведській естафеті Металісти, прийшовши першими, показали 3,38,1.

З бігу на 60 м. для жєнщин одинаковий результат по 8,8 показали Домашенко (Залізні.), Зубенко (Залізні.) і Мурашкіна (Мет.). М'яч з кидьком, що переважує український рекорд 40,35, виграла Васіна (М), але... перевіряючи м'яча виявлено, що він легше проти інших. Подібні сюрпризи з м'ячами, дисками, кулями і т. п. наші торговельні організації підносять учасникам вже не вперше. Женську малу шведську естафету виграла Залізничники 2:42.

У наступних календарних профспілкових змаганнях добрий результат, не зважаючи на погану доріжку і мжичку, показав на 100 метрів — Яковлев Я — 11,1, другим був Яковлев Є, 11,8 (обидва Метал.). Спис виграв Цілуйко (Гірн.) 42:34, а естафету 5X200 — Металісти. Результат їх команди, що бігла в складі: Шунька, Яковлева Є, Олександрова, Фортунатова і Яковлева Я., є рекорд УСРР — 2:01,4. Довжину виграв з поганим скоком у 5,80 — Яковлев Є, а 1,500 — Шамарін М. (М). 4:29,5. У женських змаганнях ліпші результати показали на 60 м. — Домашенко (Зал.) 8,5, вона ж і на височінь 130,500 м. — Олександрова (ОРК) 1:34,7 і 4X100 — Залізничники 59,8.

Із водного спорту були всі дані для того, щоб широко розгорнути його, а особливо цього року (добра водна станція ОРПС, наявність інвентаря і т. п.). Та через холодну весну майже нічого не пощастило зробити. Лише десь у середині червня переведено змагання — проба на човнах, за маршрутом: Карачівка—Васішево—Карачівка. Перемогу з цього важкого змагання серед 8-ми команд дістали Радторгслужбовці, з результатом — 9 г. 16 хв. Після них були Комунальники і Друкарі.

КНІВ

За піднесення фізкультурницької дисципліни ФК у ВИШ'ах. Бородянський район готується до селспартакіади. На приз кнївського пролетаріату

За останній час у Києві пишню розцвіло спортивне хуліганство. Б'ють судді, б'ються підчас футбольних матчів, матюки нездорове ставлення до жєнщин, стали побутовим явищем серед частини (шоправда, незначної) фізкультурників. До організації минулого року при раді ФК дисциплінарної комісії, боротьбу з хуліганством велося дуже кволо, — напівзаходи не давали позитивних наслідків. Але вже самий факт існування дисциплінарної комісії примусив неорганізованих фізкультурників підтягтися. Проте бюро ФК ОРПС почало ставити рогацьки в колеса роботи дисципкомісії. Приміром, матеріали, що надходили до бюро, передавали в комісію з великим запізненням, а деякі і зовсім клали „під сукно“.

У Києві охоплено фізкультурою студентів 1-го курсу всіх 8 інститутів і педтехнікумів. Пізніше одержання від Наркомосу України програми, методичних вказівок і коштів дуже затримало переведення роботи (почали роботу з грудня, а деякі гуртки лише з січня міс.). Цього року при раді ФК утворено ВИШ'івську комісію. Студенти ВИШ'ів цього року розиграли командно-індивідуальну ВИШ'івську першість з лижов.

У 5-ти ВИШ'івських гуртожитках запроваджено 15-тихвилинну ранкову зарядку. Цю зарядку студенти провадять у великому загально-вишівському гуртожиткові. Щодня, на Володимирську гірку виходять 400 студентів і під керівництвом 3 головкерівників та 9 помічників провадять ранкову вправу. Не вичікуючи на центр, комісія виробила досвідні форми обліку роботи, що нині їх з успіхом переводять на практиці.

Бородянський — найміцніша селянська організація культури на Київщині. У Бородянці та в околиць селах понад 400 активних фізкультурників чоловіків і жєнщин. З досягнєнь Бородянський район веде перед, в 1927 року взяв першість із футболу Київської округи. У селі Бородянці діяльно готуються до Всеукраїнської селянської спартакіади та до святкування десятиліття комсомолу.

Градишійч загально-мський крос-контри, на приз газети „Київський Пролетарий“, притягнули рекордну для Києва кількість учасників — 84 чоловіка, із яких на фініш прийшло 70. Перше місце дістала команда воєнно-піхотної школи, друге Будівельники, 3 — Пхшкола. Індивідуально кращий час показав Колпиков (Будів.) 5 клм. — 19:16, а в женському кросі на 1,5 кілометри переможцем прийшла Литвін (Залізні.).

Манін

МИКОЛАЇВ

Підсумки футбольного сезону. Теніс у загоні. Процвітає волейбол. Хиби водного спорту. Масову роботу на заводі „Марті“ поставлено зле

„Розтянутий“ футбольний сезон закінчено. Увесь календар з участю 17 команд пройшов по лінії МОРПС. Клубну першість з класу „А“ виграла металісти — завод „Марті“. У перших командах класу „А“ переможець сезону не визначився. Останні зустрічі дали тут кілька несподіваних результатів, що переплутали мапу розигри. „Марті“ виграв у „Місцтрану“, але не довів до щасливого кінця свою зустріч із клубом „Свердлова“. Брутальне і недисципліноване поведження окремих гравців заводської команди закінчилося усуненням із поля 4-х „мартінців“; „Свердловці“ несподівано програли гру „Місцтрану“. Команда „Динамо“, куди перейшла більшість гравців із „Залдору“, та що грала за профсоюзним календарем, здивувала всіх своїми програшами і не посіла класного місця. Весняний сезон показав, що спілкові органи мало клопочуться про методи переведення виховної роботи серед футболістів, брак якої зайвий раз підкреслив інцидент підчас гри „Марті“ з клубом ім. Свердлова.

У наслідок „умілого господарювання“ заводської культкомісії і клубу, тенісний корт на червоному стадіоні металістів доведено до цілковитої руйнації. „Загонний“ стан теніса у металістів можна пояснити лише не вижитим ще упередженням про буржуазність цього спорту і деякою короткозорістю заводського фізкультбюро.

Поточного сезону гостро впалає в око надзвичайне зростання волейболних команд. Майже кожен завод, спілка чи рад-установа, не кажучи вже про міцніші спорторганізації, мають 3—4 чоловічих і 1—2 женських, беруть найактивнішу участь у культивуванні цієї корисної і загально-приступної гри. Стан із гандболом примушує бажати багато кращого. Через те, що немає потрібної кількості майданчиків, багатьом командам немає грати. Відтак боротьба за майданчик обертається на боротьбу за існування команди. Скраклі і баскетбол ніяк не можуть прищепитися в Миколаєві і навряд чи зможуть поширитися цього літа. Легкої атлетики, як масового виду ФК, не було раніше, нема її і тепер.

Багатюші водні перспективи Буга і Інгули (ліпші на Україні з своєї моці, кількості суднів та з властивостей води водостанції РФК) наводять на думку, що водний спорт у Миколаєві наба-

1. Парада хеміків на святі фізкультури (Костянтинівка). 2) Змагання шквоти на пареді на честь ЧСІ

1. Вільні рухи на фізкультурницькій святі хеміків (Костянтинівка)
2. Масові вільні рухи 2.000 фізкультурників на Червоному стадіоні (Київ)
3. Старт кросу на 8 кіл. (Ленінград)

Колона „Динамоців“ проходить повз трибуну делегатів V пленуму ЧСІ (Харків)

гато випередив інші водні центри України. А на ділі? Якщо дозволити собі говорити про масовий охват, то немає — ні греблі, ні плавання, ні навіть парусного спорту. Водостанцію Яхт-клуб, ще до революції була ліпшим місцем для розваг буржуазних синків, ще й досі замало оробочено. Не відає нею, як в інших місцях, КВ ОРПС. Більша частина із 75 парусних човнів належать або здано в оренду приватним особам-любителям. Немає водних команд профспілок із греблі й парусу, за винятком хіба радторгслужбовців, що відкрили свою власну водостанцію та ще металістів; і в тих і в других є біля 15 яхт і стільки ж шлюпок та учбових суднів. Замість школи плавання, що її зруйнувала буря, цього року побудовано нову, але навчання провадять там неорганізовано, самотужки, без керівництва, бо в Миколаєві ось уже кілька років немає досвідченого інструктора з плавання. На заводі ім. Марті, ні фізкультбюро, ні райком комсомолу і не намагаються навіть роз'яснити робітничій масі значення рад фізкультури, через що серед заводської суспільності і досі панує думка, ніби фізкультура є лише розвага. Фізкультургуртки не йдуть до маси, а чекають на те, що маса прийде до них.

Миколаєвець

ОДЕСА

За кращу виховальну роботу. Дисциплінарна комісія — орган не лише карати, але й виховувати. Профспілки не беруть участі в роботі комісії. Останні спортивні події

Новий склад дисциплінарної комісії вірно зрозумів свої завдання. Полягають вони не лише в тому, щоб карати, але і в тім (і це головне), щоб виховувати фізкультурницьку молодь. Почавши роботу, дисциплінарна комісія винесла на широке обговорення фізкультурників питання дисципліни. На фізкультурницьких зборах і конференціях члени ДК доповідали на теми: „за культурного фізкультурника“, „про роль судді на полі“, і „про фізкультуру та новий побут“. Переведено також низку показових засідань — „процесів“, де в присутності сотень фізкультурників ДК розглянула справу „аміотажу“, неетичності і недисциплінованості як окремих фізкультурників, так і цілих гуртків. Зокрема розглянуто справу про навмисний програв змагань команди „Динамо“, справу волейболістів і т. інш. Крім того, комісія в різних характерних справах засідає безпосередньо в клубах. — це ще більше пов'язує комісію з масами фізкультурників. Велике значення має також і дисциплінарна штрафна книга, в якій записано всі покарання та дискваліфікації. Вивішено також по всіх місцях, де запроваджують навчання з фізкультури, спеціальні чорні дошки, щоб усі працівники знали про роботу комісії. Проблему піднесення виховальної роботи обговорювано також і на сторінках місцевої преси. Усі постанови дисциплінарної комісії друкують місцеві часописи.

Підчас різних змагань на майданах чергують члени ДК. Розпочато організацію гуртків „друзів стадіону“, що мають правити за осередки в боротьбі з хуліганством, піяцтвом та іншим лихом на стадіонах та на майданах. Нині розробляють питання переведення агітаційної роботи серед глядачів — „плакальничків“.

Одне лише кепське, це те, що дисциплінарна комісія не має відповідної підтримки від професійних спілок, які нічого не роблять, щоб підвищити дисципліну. І все ж дисципліна весь час кращає. Особливо цінно те, що самі фізкультурницькі організації стали до роботи, щоб поліпшити виховання.

З найцікавіших спортивних подій останнього часу, слід відзначити таке: перші місця з баскетболу в розряді чоловічих команд посіли Будівельники та „Січенці“, а серед жіночих — Харчосмак і Будівельники.

У змаганнях з важкої атлетики, першість дістали: Косюра, Сігал, Стриганов, Булгаков, Діденко та Куліков; з боротьби — Муренко, Кричевський та Янкович.

Гімнастичну першість виграла команда клубу ім. Ульянова, а індивідуально — Циціанов та Лучкіна.

Легкоатлетичний сезон розпочато традиційною естафетою по вулицях міста, де перші місця дістали — чоловіча команда Водників і жіноча Комунальників.

Німковський, Петренко

ЗАПОРІЖЖЯ

Літній сезон у розпалі

Літній сезон у розпалі. Після зимового сезону, цього року особливо щасливого, завдяки відкриттю Будинка Фізкультури, гуртки мали можливість відразу ж перейти на майданчики, не починаючи наново роботу. Широко розгорнула свою роботу секція ігор. Проводиться розігра з футболу між 28 командами. З гандболу в розігрі беруть участь 47 чол. і 23 жіночих команд. Умови для роботи цього року далеко сприятливі за минулий рік, хоча багато гуртків (приміром, Харчовики) змушені і тепер переводити роботу за важких умов. Погрожують лагодять загально-міський спортмайданчик.

Відремонтовано майдан Динамо, де є чудовий стрілецький тир, місце для тенісу, гандболу, горіздків і легкої атлетики. Є також кегельбан, роздягалки і душі. Залишається лише побажати Динамі широкі розгорнути свою роботу.

Свій вимовний сезон і перехід на літній Запорізькі фізкультурники відсвяткували імпозантною вечірньою фізкультури, в якій брали участь понад 150 чоловік. На вечорі було понад 1000 чоловік глядачів.

Б.

ЖИТОМІР

Порядком участі в соціалістичних змаганнях. Випущено 20 нових інструкторів. Покарано за те, що залишила поле. У науково-методичному гурткові

За останній час у місті, як участь ф.-к. організацій у соціалістичному змаганні, організовано групи з дорослих членів спілки (ЦРК, ОВК), що перед навчанням запроваджують у себе зарядку. Оклада фізкультури дала вказівки щодо обліку якості ф.-к. роботи, громадської і виробничої цінності фізкультурників, що безперечно підбадьорило гуртки, підтягуючи їх щодо упорядкування стану та поліпшення ф.-к. гуртків.

Відбувся випуск 2 окружних курсів робітників ФК, після чого 20 інструкторів ФК виїхати на 2 м-ці для практичної роботи зі стану в райони та на підприємства округи. У числі випущених інструкторів ФК, 11 комсомольців і 4 члени партії.

На спортивному фронті в Житомирі не все гаразд, про що свідчить хоча б те, що Житомирська збірна футболна команда залишила поле підчас гри з Бердичевом. Не зважаючи на явну перевагу (3:1), за 20 хвилин до кінця гри команда Житомира демонстративно залишила поле. Судколегія, розглянувши даний випадок, ухвалила дискваліфікувати підбурювачів і зарахувала Житомиру поразку.

Наприкінці кілька слів про підсумки робіт секції науково-методичного гуртка робітників ФК, що закінчили свою працю за сезон 1928/29 р. Методком опрацював 25 дуже цікавих питань ф.-к. роботи. Завдяки його існуванню, маса викладачів добре підвищила свою кваліфікацію і подала дуже цікавий практичний матеріал.

Новус

НИЖНІЙ-НОВГОРОД

Літнє свято фізкультури. Фізкультурники в боротьбі за врожайність. Водний спорт у металістів

З нечуваним успіхом пройшло літнє свято фізкультури під гаслом: „Фізкультуру в маси працівників“. Свято припало з „днем школи“ і в параді взяли участь, крім профспілкових гуртків ФК, і НПСТ „Динамо“ та всі шкільні організації Н.-Новгорода.

Фізкультурники, водники г.-ка при затоці Сокольське, разом із комсомолом взяли активну участь у засівній кампанії. У с. Ботолово, силами фізкультурників наново відремонтовано сортувальну машину, а в селі Сокольському трієр. Організовано ремонтну бригаду. Ухвалено протягом літа щомісяця запроваджувати масові вилазки в околиці Поволзькі села.

Широко розгортається водний спорт у металістів. Нижрайком ВРРМ поповнює водну станцію новими човнами, довівши число їх до 60.

В. Рейтер

ЗІНОВІВСЬКЕ

Наше місто часто страждало на брак води і взагалі не мало водного спорту. Нині ж побудовано греблю і місто має не лише потрібну кількість води, але й буде водну станцію, закупило багато човнів і взагалі місто оживилося. Одного лише нам бракує — це досвідчених інструкторів із ФК. Почалися гри у футбол, гандбол і т. п. ОРПС відкриває курси підготовки фізкультурних організаторів.

Гостювала у нас футбольна команда м. Черкас і зіграла з нашою збіркою з наслідками 4:2 на користь Зіновівському. Готуємося до районних сільспартакіад.

Коган, Аварашков

НОВОМОСКОВСЬКЕ

А віз і нині там

Як і раніше, немає в нас роботи. Навіть літній сезон нічим не порадував. Щоправда, є в нас невеличкий майданчик, та нема кому організувати навчання. ОРФК, що складається із трьох осіб, нічого не робить. Інструктора здатного вести роботу, немає. Зраділи було ми, коли РВК асигнував 300 крб., але більшу частину цих грошей утюлюшили на бутці та фуфайки футболістам, а для ширшої маси нічого...

Приїжджали до нас і спортивні гості із Дніпропетровського. Приїхали... побили і поїхали... Оце й усі новини з нашого фізкультурного життя.

Старт

КОЗЯТИН

Як клопочуться про нас ОРФК і профспілки

Про Козятин забуто. Навіть ОРФК, якій здавалося б більше ніж кому іншому треба, щеплювати фізкультуру не лише в округовому центрі, але й на периферії, про Козятин згадує дуже рідко. Ось, до речі, приклад бездушного, чиновницького ставлення до району („що, мовляв, з ними церемонитись!“): про від'їзд на Всеукраїнські змагання ОРФК повідомляє Козятин у день від'їзду. Ото ж і виходить, що або зовсім не треба їхати, або ж, якщо і їхати, то без підготовки. Не краще і з профспілками. Ще в 1927 році дали на стадіон 1000 крб.; галасу було багато, а стадіона... і сьогодні немає.

Свій

ЧЕРНІГІВ

На водній станції ОРФК — „Динамо“ тренується комсомольська команда, що відправляється у воєнно-морський шлюпочний похід.

Студенти фізкультури, що від'їжджають на літню практику, провадять активну роботу в сільських гуртках ФК, працюючи під керівництвом ОРФК.

Робота в деяких профспілкових гуртках перебуває під загрозою розвалу, у наслідок того, що немає матеріальної підтримки від спілок. ОРПС повинна вжити заходів, щоб матеріально підтримати ці гуртки.

Гутвах

ПАНЮТИНЕ

Фізкультурники беруть участь у кампаніях. — Зорганізовано гурток ФК на селі.

Цього року, з приїздом нового інструктора до залізничного клубу ст. Панютине, робота гуртків ФК куди як пожвавилася. Гурток об'єднує нині 82 чоловіка, фізкультурники беруть якнайактивнішу участь у всіх кампаніях, що їх переводять рада села, профспілки та партія. Не забувають фізкультурники і своє підшефне село Хлібне, де вони влаштували спортивно-гімнастичний виступ та стрілецькі змагання, в яких брали участь і самі селяни. У наслідок цього, в селі організовано селянський гурток ФК.

Панютинець

АРТЕМІВСЬКЕ

Робота у залізничному районі хромас. Фізкультурники збирають гроші на трактор. Відкриття нового спортмайдану

22 V. на засіданні Президії Окргради фізкультури, подавала звіт про свою зимову роботу і доповідала про перспективи на літній сезон залізнична Рада. Роботу взимку переводилося не зовсім гаразд. До фізкультури втягнуто лише 3^о.

Кошти, призначені для фізкультури, профспілки витрачають на інші потреби. Приміром, металісти на протязі всього сезону дали лише 80 крб., на які, звичайно, нічого не можна було зробити.

Із місцевого бюджету дають кошти лише на утримання інструктора. Навіть не виписують для Райради журналу „Вісник Фізичної Культури“.

ОРФК звернулася із закликом до всіх фізкультурників Артемівщини про збирання коштів, щоб придбати не менше 3-х тракторів, що ввійдуть до загальної колони „Комсомолец України“.

Нарешті і в нас побудували добрий спортмайдан. У день відкриття переведено спортивні гри і змагання з легкої атлетики. Доводиться відразу ж відзначити, що з футболом у нас не все гаразд. Підчас матчу рефері дозволяв собі великі брутальності: напад на голкіпера, скакав на грача (навіть спирався на спину), штовхав локтями і т. п.

Навчтехкомів треба зробити із першого ж футбольного матчу відповідні висновки.

Анатема

ХЕРСОН

Розгорнувся спортивний сезон. Керівниками забезпечено

В окружних змаганнях із усіх видів спорту беруть участь 16 гуртків. Закінчилася розігра першості з важкої атлетики; на перше місце вийшла команда клубу Металістів, а на друге Водників. З лінг-понгу перше місце посіла Кустспілка, друге РТС. У змаганнях із спортатлетичної гімнастики перемогу дістав колектив Металіст, II — Водники. Почалися змагання з легкої атлетики, волейболу і воєнно-стрілецькі, з водного спорту. Слід відзначити велику активність учасників першостей.

У травні відбувся випуск слухачів з підготовки помічників інструкторів (кермових) з водного спорту. Кадром помічників інструкторів водного спорту і з легкої атлетики гуртки забезпечено.

Ф. Зілберт

АСКАНІЯ-НОВА

Навіщо інструкторові гроші платити?

Правління н/клубу не дуже цікавиться ФК. Вирішило воно, що недоцільно платити інструкторові, коли, мовляв, гуртківці можуть вправлятися й самі... І звільнили керівника тов. Давидова. Тепер робота гуртка занепадає. Хто ж доведе правління, що в культроботі такий „режим ощадності“ — річ не припустима.

Гуртківець

ПИРЯТИН

Гурток фізкультури при ст. Пирятин, Півд. Залізн., вважають за один із найкращих так з кількості вправників, як і з якості фізкультурної роботи. Гурток провадить масову роботу. У змаганнях залізничники завжди на перших місцях. Остання футбольна зустріч пирятинців із Шрамківським цукрозаводом закінчилася перемогою залізничників із лічбою 2:1.

Е. Новицький

На моторній чайці по Дніпру біля Києва

Всеукраїнські стрілецькі змагання спільки гірників, що вже закінчилися, охопили понад 3000 чоловіка.

На фінальні стрілецькі змагання прибули 4 колективи зі Сталінської, Артемівської, Луганської і Криворізької округ. У наслідок змагань, перше місце дістав колектив Сталінського району, що вибив 1307 очків із 1800 можливих. Друге — Горлівський район, що вибив 827 очків, третє — Алмазницький, що вибив

111 очків. Четверте — Жовтневий район, що вибив 553 очка. Стрільці зі Сталінської округи: серед чоловіків — Сичов П., а серед жінок — Дробишева.

З Артемівської округи — Косьмін Т. (чол.) і Нарбур Н. (жен.). З Луганської округи — Долгов С. (чол.) і Коробченко (жен.). З Криворізької — Андрусенко Ф. (чол.) і Колусняк А. (жен.).

А. Буслаєв

ЕСТАФЕТА ВДОВЖ КОРДОНІВ УКРАЇНИ

Грандіозну естафету вдовж кордонів перевела прикордонна охорона України від Чорного моря і до Білоруси. Маршрут завдовжки близько 1500 км, розбито на етапи по 2 км. Перше місце дістав Кам'янецький прикордонний загін, а друге Волоцький. Середня швидкість пробігу дорівнювала 12,5 км. на

годину. Багато прикордонників пробігали свій 2-хкм. етап за 6 хв., не зважаючи на те, що бігли вони при повному похідному лаштункові. В естафеті брали участь 1890 чол. Спроба довела добру підготовку окремих частин, а водночас була і доброю пропагандою ФК по селах, через які пробігали змагальники.

ШКІЛЬНІ СВЯТКИ ФК

Спортивний метод в школі (що в свій час викликала багато суперечок) останніми постановами науково-методичних нарад і конференцій надано чинності. За короткий час застосування цієї методи в школі вона цілком і повністю себе виправдала, сприяючи пошквалюванню роботи, підвищенню активності школярів та стимулюючи пориви поліпшити якість ф.-к. навчання не лише серед викладачів фізкультури, але й від адміністрації шкіл. Адже саме в змаганні відразу ж і виявиться і недооцінка ФК, як учбової дисципліни, і кепська її постановка. Те, що оцінку роботи винесено на суспільний огляд, примусило багатьох „підтягнутися". Проте і тут, як і в усякій справі, не треба дуже захоплюватися. Надмірне спортування шкільної роботи може принести замість користі — шкоду. Змаганням і святкам треба надати плянового характеру. Змагатися передусім повинні колективи, а не одиночки.

Харків. За докладно опрацьованим пляном у Харкові відбулися спочатку шкільні ф.-к. святки в 4-х районах міста, а після того загально-міське свято, присвячене пленуму ЧСР.

Краще за всіх виступали в районах Журавлівському, Жовтневому та Іванівському.

Іванівський район. Брали участь 1200 дітей від 18 шкіл соцвиху і 4-х ФЗУ, премійовані 3 Залізнична, 20 і 44 школи.

Журавлівський — 1200 дітей, від 21 школи соцвиху 2-х ФЗУ. Премійовано 30 школу.

Червонозаводський — 800 учасників від 11 шкіл соцвиху і 5-ти ФЗУ. Премійовано 12 і 50 школи соцвиху, а також і 4 Хемпрофшколу.

Жовтневий — 800 учасників від 19 шкіл соцвиху і 6-ти ФЗУ. Премійовано 2 школа Дон. Зал., 25, 26 і 27 соцвиху (НКО).

Таким чином, у змаганнях із усіх шкіл взяли участь 4000 школярів. Крім шкіл, за добру постановку роботи, премійовано і окремих інструкторів: Гаєвського, Залкіна, Йосілевича, Ковтуненка, Кевеша, Крахмалю, Пеліпейченка, Пузирьова, Туранського, Холіна, Чекарьова, Шабайдаша, Шелекетіна, Шумарова і Шуря.

У загально-міському святі через негоду (було холодно) брали участь менше і шкіл і дітей (1470 чол. від 26 шкіл).

Перавело своє свято ФК і дорожнє бюро фізкультури Південних залізниць. У святі взяли участь 492 школярі від 10 залізничних шкіл соцвиху — Харкова, Люботина, Мерефи і Червоної Баварії.

Загальне перше місце дістала 3-а Харківська школа, а за нею знову таки Харківські, 4 і 2. Свято відбулося гаразд, і з погляду організаційного, і щодо програми. Усім учасникам давано безплатні сніданки. Добре враження склало на глядачів фігурне маршрутування, а особливо „П'ятихутна зірка".

Одеса. У великому спортивному шкільному святі взяли участь понад 5000 учнів трудшкіл та шкіл професійних. Учні

продемонстрували свої досягнення з фізкультури. До програми свята увійшли вільні вправи, стрілецькі змагання і спортивні гри Грицай

Житомир. Переведено другу округову спартакіяду соцвиху, у якій взяли участь 35 колективів із загальною кількістю 212 учасників (із них 80 із районів). Кращі досягнення у хлопчиків: 60 мтр. — 8,6; м'яч — 20,52 мтр., і скік на довжину — 5,30. у дівчаток — 60 мтр. — 8,6; м'яч — 17,85 і скік на довжину — 4,31. Загальну першість міста дістала 23 школа, а з районів Новоград-Волинський.

Варенцов

Новоград - Волинський. У кільком районному святі першість із триборства дістав колектив 3-ої української трудшколи, що його майже в повному складі виділено на округову спартакіяду. Окремі учасники показали добрі результати. У хлопчиків — 60 м. — 8,0 с. і скік на довжину 5,00 м., а у дівчаток на довжину з р. 4,29 і 60 м. — 8,2 с.

Зенов

Ст. Сальськ. Залізнична школа при ст. Сальськ, Півн. Кавк. Заліз., закінчуючи рік, як досвід обліку досягнень із ФК, перевела шкільні змагання. Охоплено всіх учнів, що їм лікар дозволив вправлятися з ФК. Змагання звернули на себе увагу суспільності і помітно збудили інтерес до ФК в учнів. Комсомольський П. осередок школи взяв активну участь у організаційній роботі.

Дьомін

Дніпропетровське. 13 червня переведено шкільну спартакіяду, що дала підсумки ф.-к. роботи по шкільних гуртках.

У змаганнях брали участь 14 колективів, усього 168 чол. (дівчат й хлопців). Перше місце з легкої атлетики дістав колектив 18 трудшколи а за ним 22, 23 школи. Треба відзначити переможця 18 школу — представника робітничого району Амuru, що виступила у змаганнях уперше. Судейський апарат усю роботу виконував організовано та жваво, що і відбилось на досягненнях.

Технічні наслідки: хлопці біг на 60 мтр. — Журавльов (18 шк.) і Клявзя (2 шк. до 7,7 довжини з місця. Коріман (19 шк.) 2,59 с., штовхання кулі (5,4) Грибач (18 шк.) 18,98 (10,05) у височині із розбігу Клявзя (2 шк.) 159 с., Ткаченко (38 шк.) 147,5 і по 142 с. Воложко і Ліндеман (18 шк.). Дівчата — біг на 50 мтр. Б. Шивлі (2 шк.) 7,0 с., довжина з місця Радченко (18 шк.) 2,10 і височині з розбігу Шведун (18 шк.) 1,27.

К.

Момент із футбольного матчу збірних профспілковських команд Київ — Харків

фізкультурні вибоїни

Удень фізкультура, а ввечері пивниця

У такому зворушливому „симбіозі“ перебувають у Миколаєві, „водна станція РФК“ і „Буфет Микробкоопу“. Ось, що пише про це наш фізкор — „Голос багатьох“: „У день на воді та на майданчиках панує пожвавлення — перед вами проносяться з веселим бадьорим шумом, у яскравих одягах гребці, пловці, парусники і т. п., але ввечері від фізкультури залишається са-ми лише спогад; майданчики, школи плавання, рейдводстанци мертві. Центр уваги переноситься на веранду, де міститься буфет миколаївської робітничої кооперації. У буфеті... пиво. Любителі „повечеряти“, не без участі і самих фізкультурників, розташувались за зручними столиками і, споглядаючи річний простір, під звуки ліянина й скрипки, попивають сою комерційно-вигідний „примусовий асортимент“ робкоопу. Чи припустимо „пивне плавання“ на робітничій фізкультурній базі, і чи не час керівникам із МОРФК усвідомити, що сполучати фізкультуру з пивцем аж ніяк не можна“.

До цієї ж картини автор додає, що вивіска, яка показувала б, що тут є друга водна станція, зовсім немає, в той час, як під усім будинком красується: „Буфет Микробкоопу“.

Погоджуючись із поглядом фізкора, ми вважаємо, що ОРФК повинна негайно „усунути пиво“.

До уваги ВУРПС'у і РСІ, або про окрпрофраду, що „загрібає“ гроші

Не вперше на сторінках ф.-к. преси знімається питання про Київський Червоний Стадіон, що з своїх природних умов місцевості є ліпший у СРСР. Та не можна не повернутися до цього питання знову.

„Три роки тому — повідомляє тов. Манін — ОРПС дістала від київської ОРФК Червоний стадіон, єдине місце в Києві для великих ф.-к. свят і змагань, але через безгосподарність ОРФК допустила до цілковитої руйнації цього стадіону, нічого не зробивши щоб надати йому належного вигляду. Головний вхід і фасад, як це й зафіксовано у відповідному акті, загрожують обвалитися. Футбольне поле — не придатне для гри, устаткованої роздягалки для учасників змагань немає, а початий вело-трек, що його так потребує Київ, не тільки не закінчено, ба й зроблене руйнується“.

Читач може подумати, що ОРПС просто бідна, як церковна хриса — і рада б, моваляв, усе зробити, так немає коштів. Але ОРПС виправдатися цим не може. Адже, пише далі тов. Манін, ОРПС намагається не прогавити навіть найменшу можливість загрибати гроші, і акуратно здає спілкам під матчі та під інші види експлуатації Червоний Стадіон і так само ретельно дістає гроші і за експлуатацію ковзанки і за численні матчі від іногородніх футбольних команд. Не зважаючи на прибуткові збори, ОРПС буквально облягає комгосп і міськраду, прохаючи устаткувати стадіон за рахунок місцевого бюджету.

Словом, співає „бідного лазаря“, а грошики збирає. Не пошкодило б ВУРПС'ові і РСІ звернути увагу на цей „комерційний“ характер діяльності Київської окрпрофради.

Манін

„Біда, як ото люди беруться не за своє діло“

У Криворізькій окрузі, не зважаючи на наявність 10-ти добре устаткованих майданів, фізкультурна робота занепадає. Винувата в цьому ОРФК, що спить сою потихенько і нічого не робить. Ну, а за „прикладом“ начальства нічого не роблять і секції, за винятком хіба шахової секції. До цього всього округу бідна і на інструкторів, серед яких є люди, що ганюють і саме звання інструктора. Особливо яскрава постать, щодо цього, за повідомленням фізкора: „Мара“, тов. Білоуса. Ця людина, зовсім не обізнана навіть із елементарними питаннями з анатомії, фізіології та гігієни. Характеризуючи тов. Білоуса, як взагалі людину малокультурну і малописьменну, автор розповідає про таке.

„Якось тов. Білоус, слухаючи лекцію лікаря про менструації, занепокоївся, що йому вже за 20 років, а менструації у нього (!?) немає“.

На лекції з гігієни, Білоус задав лікарці Островській таке запитання: „Чи правда, що коли в нас день, то в Америці ніч“? І т. п. анекдотичні... перли!

У числі інструкторів, що невідомо як і звідки дістали собі це звання, є також і кол. секретар Окружного ЛКСМ, що очевидно дещо чув про фізкультуру, а відтак і вирішив, що цього й досить для викладавця“.

— Заспокоїмо фізкора „Мара“. Недовго вже залишилось „працювати“ таким інструкторам. Екстернат для них — смерть.

Нічого не роблять, а потім ще й ображаються

За останні дні у Житомирі між ОРФК і ОРПС виявилось розходження, що його не зліквідовано й досі. Коли ОРФК, втрапивши будь-яку надію розбуркати Окрпрофраду, сама стала до роботи, то ОРПС ні з того ні з цього обурилася і заявила ноту протесту з приводу втручання ради ФК до профспілових справ.

Старт кросу для жінок (Ленінград)

із статті і листів

Більше уваги наборові на курси інструкторів

В інструкторах — відчуваємо гостро потребу. Кількість їх ще зменшиться у зв'язку з чисткою інструкторського складу. Спеціальних курсів замало. Поруч із тим — пише тов. Неліч (Всеукр. Курси) — система набору на курси залишає бажати багато кращого. Набор на місцях провадять прспішно, аби дістати путівку, що її (до речі сказати), дають до рук за кілька днів до початку навчання. У наслідок цього, на курси відряджають перших-ліпших, що підвертаються під руки, а серед них „подибуються“ і інваліди, і особи, що нічого спільного з ФК не мають“. В результаті цього — ціла низка прикладів уходу після закінчення курсів на виробництво, бо стати на інструкторську роботу такі товариші бояться та й не відчувають до неї тягіння. Через спішний підбір, ухитрилися пролізти на курси мол. офіцери, поповні і взагалі елемент чужий робітничій класі.

Щоб надалі позбавитися цих хиб, тов. Неліч пропонує: 1) вчасно і ретельно переводити підбір-гідних кандидатів, 2) широк

роко висвітлити в пресі питання набору, 3) дати можливість скласти іспити на курси і без путівок.

Яким повинен бути викладавець фізкультури?

Тепер, коли питання про масову роботу з ФК — пише тов. Гвоздьов (Дніпропетровське) — починає завойовувати чільне місце в системі роботи низових гуртків, ролю викладавця, як основного провідника радянської фізкультури, треба визначити з усією точністю.

Які ж вимоги треба поставити до викладавця фізкультури? Перше і основне — це політична письменність і яскраво відбивання ф.-к. роботою загально-політичних завдань країни та різних кампаній. Подруге, — безпосередня участь викладавця в усіх культурно-освітніх заходах тої організації, де він працює, і, нарешті, третє, — агітація і пропаганда радянської ФК. Радянський викладавець ФК повинен наблизитися до виробництва і до робітничого оточення.

про Все потроху

● У змаганнях з пінг-понгу на першість Одеси перемогу дістав Розенберг (чол.) та Левінзон (жен.).

● Третій рік у Одесі ніяк не розв'язують питання про організацію Будинка Фізкультури. Багато вже було різних комісій, але жадних від того наслідків покищо немає.

● Харківська „Динамо“ виїжджала до Краматорської. З футболу Харківці виграли 1:0 і 9:0. Перші місця з легкоатлетики посіли: Шабайдаш (Х) 100 — 11,4, спис — 38,31, довжина 5,71, Мюллер (Х) диск 31,00, Локшін (Х) граната 59,92, Мороз (Х) шест 2,84.

● У селі Гальштадті, Мелітопільської округи, майже вся „фізкультура“ тримається на 5—6 футбольних командах. Перше травня все ж таки відзначено матчем та вечіркою ФК.

● У стрілецьких змаганнях, переведених між делегатами комсомольської конференції Білоцерківської округи, перше місце з 15 колективів посіла Біла-Церква, а далі Фастов і Гребінка.

● У Белгороді закінчено роботу на двотижневих курсах фізкультурників села. Збудовано водну станцію. Залізничники будують свій новий спортмайдан. Передбачається побудувати загально-міський майдан.

ДО ВСІХ СЕКЦІЙ ЧСІ ТА ДО ОРГАНІЗАЦІЙ, ЩО ЙОМУ СИМПАТИЗУЮТЬ

У серпні цього року буде 15 років із дня проголошення імперіялістичної війни. Мільйони працівників кинуто в гирло війни для боротьби за інтереси капіталістів та їхніх батьківщин.

9 мільйонів могил, 3 мільйони інвалідів, сотні тисяч удовиць і сиріт — жалібний монумент кривавої роковини. Кращі наймолодші сили робітничої класи загинули в імперіялістичній бійні. Труп кращих членів робітничих спорторганізацій залишилися на полях війни. Буржуазія по всіх капіталістичних країнах готується до нових нечуваних воєн. Боротьба за завоювання і домінування над джерелами сировини і ринками збуту, боротьба за новий розділ колоній і сфер впливу посилює протиріччя між капіталістичними державами і, таким робом, збільшила небезпеку війни. Але імперіялістичні держави передусім озброюються для рішучої боротьби проти СРСР тому, що у цій країні пролетарська революція поклала край пануванню капіталістів (із резолюції 4 Конгресу ЧСІ). Буржуазія чимраз більше використовує спортивні організації у своїх цілях і зокрема з метою підготувати із їх складу воєнні кадри, кадри фашистських організацій. Ідейне й бойове підготування провадять вони не лише в буржуазних спортивних організаціях. Капіталісти намагаються поширити свій вплив, втягти в сферу підготовки до імперіялістичних воєн, використати в цілях капіталістичної раціоналізації і робітничі спортспілки. Приміром, у Франції, при міністерстві фізичної підготовки, утворено спеціальний секретаріат, що під виглядом допомоги спортрухові, заходами матеріального та ідейного порядку, намагається підкорити впливові буржуазії всі спорторганізації і зокрема робітничі. Усю шкільну молодь, усе юнацтво втягують буржуазні держави у свою систему воєнного виховання. Політика проводирів Люцернського спортивного інтерна сприяє всім цим заходам буржуазії.

Секції Люцерна співробітничать із капіталістами, входячи до їхніх урядових органів, улаштовуючи спільні з буржуазними організаціями спортивні виступи, працюючи разом з Райхсбаннером у Німеччині, із соколами у Чехословаччині і т. д. У той же час вони викидають із своїх лав революційних робітників спортсменів, чим безпосередньо допомагають буржуазії.

На роковини великої імперіялістичної війни 1914 р., всі робітничі організації повинні протиставити шовіністичній агітації буржуазії свою антиімперіялістичну роботу. Усі зусилля треба мобілізувати для боротьби з воєнною небезпекою, для боротьби з ростом капіталістичних озброєнь, для боротьби з нападом на СРСР, що його ввесь час готують капіталісти.

Пацифістською балаканиною й проповіддю про потребу озброєнь, з метою боронити батьківщину буржуазія вміло затушковує свою підготовку до війни. Всілякими комісіями і конференціями обеззброєння намагається вона прикрити справжній характер своєї політики. Щоправда, уся ця пацифістська полова відразу ж відлітає при першій же сутичці з пропозиціями, справді направленими на забезпечення миру. Так було з пропозиціями Радянського Союзу на багатьох зборах буржуазних „миролюбців“ у Женеві. Реформісти, радячи робітникам надсилати до Женеві петиції, допомагають у той же час буржуазії сіяти ілюзії, що капіталісти, мовляв, серйозно розглядають питання обеззброєння й забезпечення миру. Робітничі спорторганізації повинні допомагати викривати і розвіювати пацифістські байки, що їх розповсюджують капіталісти за активної допомоги реформістів.

1-го серпня революційно-класові робітничі організації переводять Міжнародний Червоний День. Допомогти мобілізувати робітничу класу для боротьби з небезпекою нових воєн, зміцнити обороноспроможність пролетаріату на випадок війни повинен цей день.

Міжнародний Червоний День у серпні повинен бути грізною відповіддю на розстріл революційних робітників першотравневих днів 1929 року в Берліні. Робітничу класу повинна показати, що вона не злякалася розправ буржуазії та її поліції, що нею керували соціал-реформісти. У відповідь на наступ буржуазії пролетаріат відповідає своїм контрнатупом.

У лавах революційних демонстрантів Червоного Дня бойове своє місце повинні посісти і робітничі спортсмени. На честь „Червоного дня“, робітничі спортивні об'єднання повинні організувати паради, спортивні виступи, змагання.

Не лише ідейну, але й матеріальну участь у боротьбі з воєнною небезпекою повинні взяти пролетарські спортивні організації. Для підтримки міжнародного антивоєнного фонду слід перевести збори пожертвувань і відрахувань від зборів спортивних змагань.

Із прикладу першотравневих подій 1929 року в Берліні ми знаємо, що для розгону Червоного Дня ні буржуазія, ні реформісти не зупиняться перед тим, щоб пролити кров. Тільки сильна самооборона робітничої класи може допомогти перевести Червоний День без жертв. Цілком зрозуміло, що робітничі спортоб'єднання повинні сприяти революційно-класовим організаціям оборони пролетаріату, червоному фронту, юнгштурмові і т. п. Охорону робітничих демонстрацій, разом із червоними фронтовиками і юнгштурмовцями, візьмуть на себе революційні спортсмени.

Там, де робітничу класу не має своїх революційних організацій самооборони, робітничі спортоб'єднання повинні допомогти утворити такі. У той же час робітничі спортоб'єднання повинні посилити свій зв'язок зі спортсменами в армії і флоті, роз'яснюючи салдатам значення Червоного Дня. Усе це особливо важить тому, що буржуазні уряди використовуватимуть воєнні частини для розгону демонстрацій та інших революційних виступів.

Цілком інша, звичайно, обстановка, в якій відзначатимуть роковину імперіялістичної війни робітничі спортсмени Радянського Союзу.

У СРСР профспілки запроваджуватимуть у серпні місяці двотижневик фізкультурника. Під знаком втягнення широких мас трудящих до фізкультури, втягнення фізкультурників у соціалістичне будівництво, інтернаціонально-класового виховання фізкультурників — пройде Червоний День у СРСР. Разом із усім пролетаріатом Радянського Союзу, фізкультурники збиратимуть кошти для допомоги жертвам білого терору та зрадництва соц-дем. верхівки за кордоном.

Підготування до Міжнародного Червоного Дня по всіх країнах треба почати негайно. Кожні збори і конференції робітничих спортсменів треба використати для пропаганди Міжнародного Червоного Дня та для його підготовки. Усю підготовчу роботу робітничих спортивних організацій до Червоного Дня треба пов'язати з революційними профспілками та усіма революційно-класовими організаціями пролетаріату.

Пояснення завдань і агітацію за участь у Міжнародному Червоному Дні треба перевести серед членів секцій Люцерна і серед робітничих спортсменів, що їх клуби не входять до інтернаціональних об'єднань, а також і серед тих робітників, що входять до буржуазних спортоб'єднань.

У спортивній і загально-робітничій пресі треба розгорнути кампанію пропаганди за Міжнародний Червоний День. На конкретних прикладах треба показати робітничим спортсменам, що успіх пролетарського спортивного руху значною мірою залежать від успіхів тої економічної і політичної боротьби, що її ведуть революційно-класові організації пролетаріату. Наступ капіталістів, капіталістична раціоналізація, збільшення робочого дня, голодна зарплата — все це ставить робітників у безпорадний стан. Це ж саме б'є й по робітничому спорту, бо скорочення вільного часу, збільшення втоми робітників на виробництвах, погана забезпеченість і т. п. — спричиняються і до зриву діяльності робітничих спорторганізацій. Дальший хід класових боїв, бодай на найближчий час, не малою мірою залежатиме від успіху Міжнародного Червоного Дня.

Енергійною підготовкою і масовою участю у Міжнародному Червоному Дні, спорторганізації доведуть свою пролетарську класову революційність.

ВК ЧСІ до Міжнародного Червоного Дня готує льозунги, брошури про мілітаризацію спорту й опрацьовує питання про участь спортоб'єднань у бойових організаціях самооборони пролетаріату.

Секретаріат ВК ЧСІ

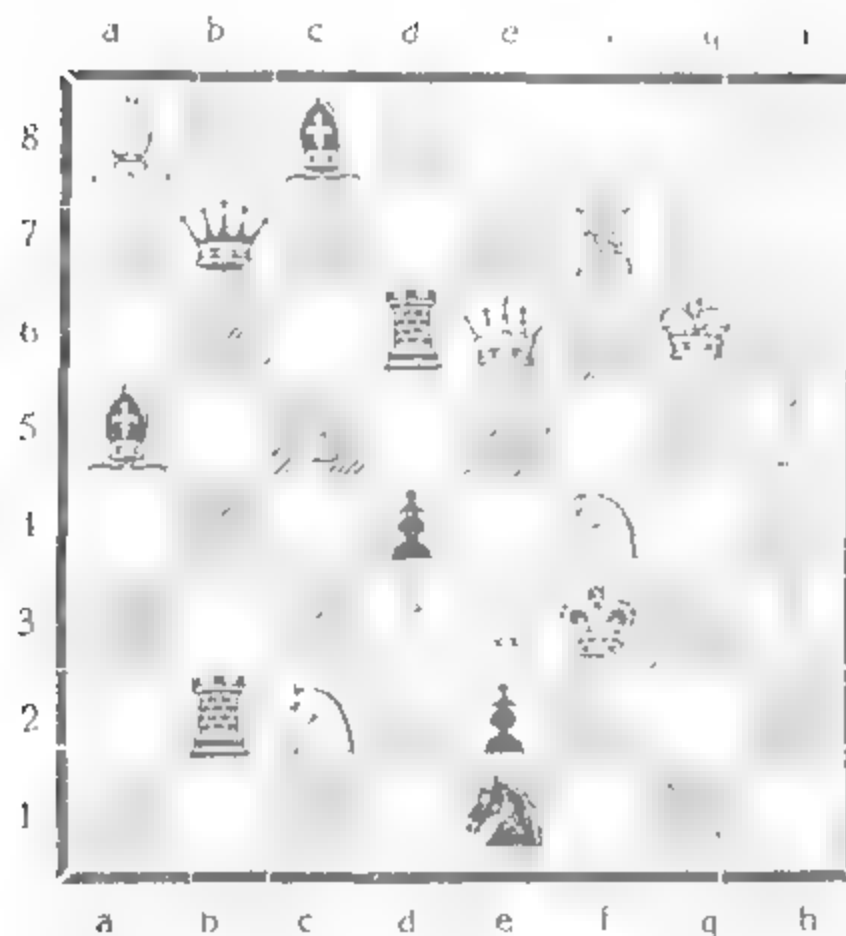
Waxu

За редакцією О. О. АЛЬОХІНА

Задача № 8

В. М. Калини

Київ

Ріхард Реті

5 червня в Празі, на 41 році свого життя помер від шкарлятини Ріхард Петі. Смерть передчасно вирвала одного з найталановитіших шахістів, блискучого новатора, піонера ультрасучасної творчості.

Реті був не тільки видатний грач - практик, але й добрий шаховий педагог та блискучий журналіст. З етюдної творчості Реті посідав також одне з перших місць, давши чимало творів, глибоких змістом та художніх формою.

Смерть Реті велика втрата для шахових кіп усього світу.

Нижче ми подаємо одну з останніх турнірних партій Реті і чудесний його етюд, що дістав перший приз на конкурсі журналу «Шахмати» 1928 року.

Етюд № 4 Р. Рети

Білі: Крh7, Фf6, Пb3. c3, e4, g5 . . (6)
Чорні: Кре8, Тf8, Сh2, Пb5. d6, f7 . (6)
Білі починають і виграють.

Партія № 17. Дебют Ферзевих
пішаків

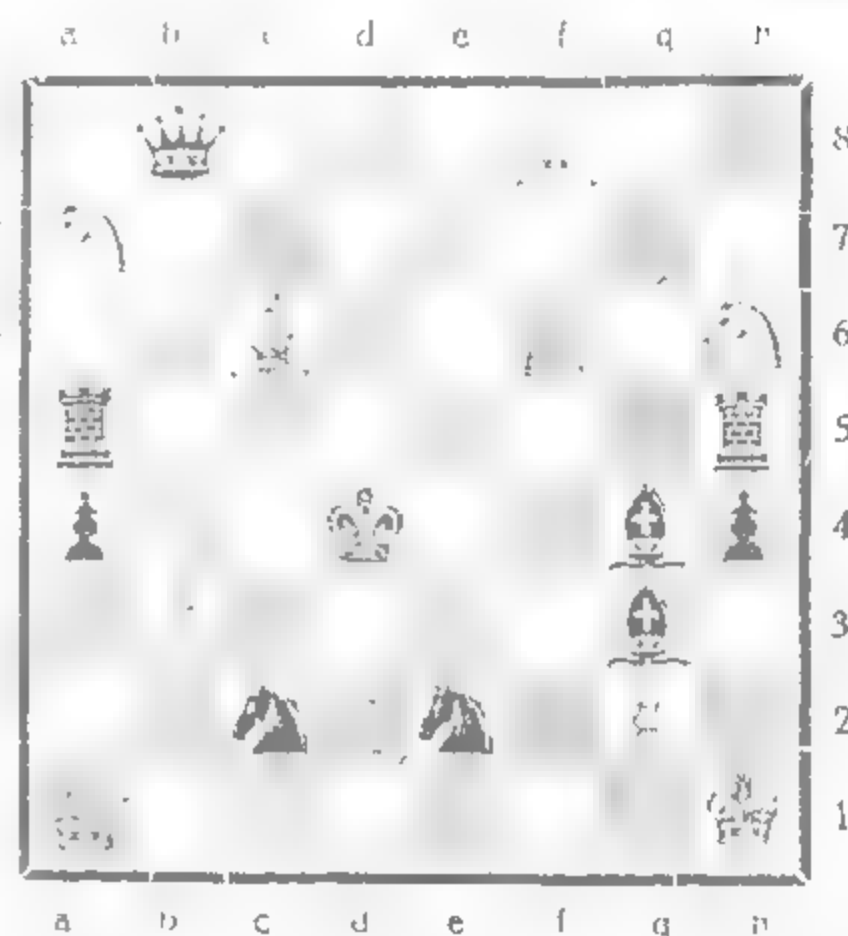
Грано на турнірі в Тренчін-Тепліці 1928 р
Білі — Р. Реті
Чорні — Р. Шнільман

1. d2 — d4 Kg5 — f6, 2. c2 — c4 e7 — e6, 3. Kb1 — c3 d7 — d5, 4. Cc1 — g5 Kb9 — d7, 5. e2 — e3 c7 — c6, 6. a2 — a3 (щоб запобігти Кембрідж-Спрінгського варіанта, що дає чорним добру контр-гру) Cf8 — e7, 7. Kg1 — f3 0 — 0 (тут можна було також грати 7... Ke4, щоб, у випадковій 8. Cf4, відповісти 8... f5), 8. Фd1 — c2 a7 — a6, 9. Ta1 — d1 Tf8 — e8, 10. Cf1 — d3 h7 — h6 (цей хід тільки послабляє королевський фланг чорних. Треба було негайно зіграти 10... d: c4, 11. C: c4 Kf6 — d5), 11. Cg5 — h4 d5: c4, 12. Cd3: c4 Kf6 — d5, 13. Ch4 — g3 Фd8 — a5, 14. 0 — 0! (сильний хід! Білим нема чого побоюватися за пішака a3 [14... K: c3, 15. bc Ф: a3 або C: a3; 16. Ta1 й вигр.], Kd5: c3, 15. b2: c3 b7 — b5, 16. Cc4 — a2 Kd7 — f8, 17. Kf3 — e5 Cc8 — b7, 18. f2 — f4 Ce7 — f6, 19. f4 — f5 Cf6: e5, 20. Cg3: e5 Фа5 — d8, 21. f5: e6 f7: e6 (чорні не мають задовільного захисту Після 21... K: e6 білі вигравали офірою тури, а саме: 22. Т: f7 Кр: f7, 23. Фf5 + Крg8, 24. C: e6 + і т. д.), 22. Tf1: f8 + (можна було грати також 22. Tf3, потім Tdfl і Cb1) Те8: f8, 23. Cc2: e6 + Крg8 — h8, 24. Cc6 — a2! (форсує вигриш за декілька ходів. Після 24. Фg6 Tf6, 25. C: f6 Ф: f6, 26. Ф: f6 g: f6 чорні ще мали змогу боротися) Фd8 — g5, 25. Ca2 — b1 Kph8 — g8, 26. Фc2 — h7 + Крg8 — f7, 27. Cc5: g7! Фg5: e3 + 28. Kpg1 — h Фе3 — e2, 29. Cg7 — e5 — Kpf7 — e6 30. Фh7 — g6 + Кре6 — e7, 31. Фg6 — d6 + Шпільман здався. Рети грав цю партію над усяку похвалу.

Задача № 9

Я. С. Вільнера

Олеся

Всесоюзні шахові змагання

Викриб'юю ради шахсекцій Союзних Республік остаточно визначило місце переведення Всесоюзних Шахових Змагань — Одесу. Передбачають шаховий чемпіонат СРСР почати 20 серпня, турнір команд Союзних Республік та відомств і перший жіноський чемпіонат — у перших числах вересня.

Для переведення підготовної роботи і самих знагань виділено оргкомітет у складі: А. К. Вєроніч, — голова, В. Е. Єрмеєв — зам. готови, А. А. Альохін — секретар, Розенфельд, Шайкевич і Койфман.

До участі у шаховому чемпіонаті СРСР запрошують усіх майстрів: від України — Ф. П. Багатиричука (Київ), Вільєра (Одеса), А. С. Селетньова (Сталіне), чемпіонів Союзних Республік: Ізмайлова (РСФРР), Кириллова (УСРР), Силича або Вигодчикова (БСРР) і т. Голізде (Тіфліс), Островського (Ленінград), Павлова-П'янова (Москва), Рохліна (Ленінград), Рюміна (Москва), Слочіма (Москва), В. Юр'єва (Ленінград), переможки турніра співшукачі, що його організує ВРФК УСРР у Харкові *) і Панова (Москва). Усього 36 шахістів.

Кандидати: Іорданський (чемпіон Черв. арм.). Равінський (Ленінград). Кан, Бернштейн (Москва) і Равзер (Київ).

У турнірі команда України репрезентуватимуть 2 команди зі складом, затвердженим від ВРФК УСРР на засідання ш'д. секції 20 VI ц. р. Склад команди:

1. Команда УСРР

Терещенко, Григоренко, Тесленко, Бланкштейн (Харків), Гордіан, Баллодін (Одеса), Погребіський, Замиховський (Київ), Вербицький (Чернігів) і Ластовець (Полтава).
Кандидати: Орель (Харків), Поляк (Київ), Сербінов (Харків) і Руссо (Одеса).

II. Команда округ

Шапіро (Балта), Розенштейн (Суми) і по одному представникові від округ: Дніпропетровської, Артемівської, Сталінської, Луганської, Полтавської, Херсонської, Миколаївської і Запорізької.

Кандидатські місця представлено: Маріупільській, Шевченківській, Волинській, Тульчинській і Мелітопільській округам.

Розподіл гравців за дошками переведуть самі учасники команд голосуванням на загальних зборах перед початком змагання.

Тривалість турніру команд: 7—8 днів. Усі витрати, зв'язані з відрядженням своїх представників (пороїзди в обидва кінці,

* До участі в цьому турнірі запрошено: Терешенка, Григоренка, Теслянка (Харків), Гордіана (Одеса), Погребіського (Київ), Вербицького (Чернігів) і Розенштейна (Суми).

оплата приміщень у готелях і добові) ні-
ком не лягають на організації, що відрід-
жаються. Ні ВРФК УСРР, ні Оргкомітет жад-
них грошових допомог учасникам змагань
не видаватимуть. Нарешті, в жіночому
чемпіонаті 3 місця із 15 дістала Україна.
За всіма даними, в чемпіонаті гратимуть
по одній представниці від Харкова, Одеси
і Києва.

● Харків. Тренувальний турнір першої категорії з участю маистра Селезньова закінчився перемогою Д. Д. Григоренка (+5½ із 7). Боротьба за 2 і 3 місця триває далі між тт. Кирилловим (+5) і Терещенком (+4 і незиграна партія з Орделем). Решта учасників показали: М. Селезньов (+4½), Янушпольський (+3½), Ордель (+2½ і 1 незигр.), Колеснікова (-1) і Осовець (0).

У Центральному показовому шаховому гурткові, що перейшов на літній час у Булинок Червоної Армії, іде низка кваліфікаційних турнірів усіх категорій. У найближчий час буде переведено великий турнір гандикап.

● **Коростень.** Тут відбувся матч місцевої збірної команди Житомира. Матч закінчився перемогою Житомира з результатом +6,—4. У матчі зіграному зразу ж після цього з Бердичевим перемому дістав Коростень (+5! , —2!).

● Полтава. Чемпіонат міста закінчився перемогою Г. Ластовця ($-8\frac{1}{2}$ із 10), II — Мільяновський ($+7\frac{1}{2}$), III — IV — Дубровський і Шаховнич по $+7$, V — VI — Груздев і Шабельницький по $+5\frac{1}{2}$.

● За кордоном. За останніми відомостями, матч на першість всесвіту між Альохінім і Боголюбовим почнеться у Вісбадені 18 вересня.

З 28 липня по 30 серпня в Карлсбаді відбудуватиметься великий міжнародний турнір. Організатором турніру пощастило пригяти до участі в ньому майже всіх сильніших сучасних майстрів. Поваємоловний склад учасників турніру: Боголюбов, Кеміш (Німеччина), Капабланка (О. Куба), Ейве (Голандія), Каналь (Перу), Колле (Бельгія), Німцович (Данія), Томас, Яс, Віра Менчик (Англія), Відмар (Югославія), Рубінштейн, Тартаковер (Польща), Маттісон (Латвія), Іонер (Швейцарія), Мароші (Венгрія), Монтічеллі (Італія), Грюнфельд, Шпільман (Австрія), Гільч і Трейбал (Чехо-Словаччина). Із наведеного видно, що цей турнір буде величезною подією в закордонному шаховому житті останнього десятиліття.

З 1 по 12-го червня в Бредлі-Біче (курорт поблизу Нью-Йорка) відбувався турнір із участю сильніших американських гравців, Альохіна і Штайнера. Турнір закінчився з таким результатом: Альохін 8¹, (із 9) Л. Штайнер 7, Купчик, Туровер 5¹/₂, Фокс 5, Маршалл 4¹/₂, Кевін 4, Г. Штайнер 2¹/₂, Сінгрон 2, Бігелов 1¹/₂.

Фізкультбібліографія

Д-р К. А. Воррінген. „Что должен знать врач о физкультуре“. Переклад з німецької. Вид-во „Наукова Думка“. Тираж 3000. Ціна 1 крб. 60 коп.

Обізнатися лікарів із фізкультурою не так уже й легко, бо всі потрібні для цього матеріали здебільша розкидані по багатьох підручниках, що переглянути їх не кожен має змогу. Нині кожен лікар має бажання і теоретично, і практично ознайомитись із засобами фізкультури, а особливо з корисним та шкідливим її впливом. На превеликий жаль, до цього часу нам бракувало відповідних підручників. Книга Воррінгена: „Что должен знать врач о физкультуре“ якоюсь мірою заповнює цю прогалину. Ця книжка складається із двох частин: у першій автор у стислій формі знайомить читача з всіма видами фізвправ і дає вказівки про те, які тут можуть бути пошкодження, а також і коротенько висвітлює вплив ФК на фізичний стан людини. По тому, в цій же частині, подає коротку характеристику спортивного типу, тобто який саме морфологічний стан сприяє найвищим досягненням у тому чи іншому виді спорту.

Друга частина має назву: „Спортивно-врачебная консультация“.

У цій частині автор підводить теоретичну базу та обґрунтовує вплив фізичних вправ на організм людини, докладно спинаючись на таких певних питаннях, як серце спортсмена, легені та фізичні вправи. Далі автор знайомить читача з біологічними властивостями жінчин та станом тих організмів, які швидко зростають і розвиваються. Треба сказати, що досі це питання в нашій літературі так докладно і всебічно ще не висвітлювалося.

У заголовці сказано: „Що повинен знати лікар про фізкультуру“, а ми б від себе додали: що повинен знати про фізкультуру кожен свідомий громадянин. З цього погляду зазначена книжка повинна правити за настільний підручник у лікарів, викладачів фізкультури, вихователів і взагалі, у кожного, хто вбачає у фізкультурі передусім не розвагу, а загально-приступний і дешевий засіб покращити психо-фізичний стан людини.

М. Є. Тесленко і Л. М. Фішлев

Д-р В. А. Блях — Самоконтроль фізкультурника. ДВУ, 1929 рік, ц. 20 к.

Наша українська література дуже бідна на книжки, що стисло висвітлювали б вплив фізичних вправ на людський організм. Лише тепер, коли фізичні вправи завоювали собі права громадянства в школі, клубі, будинкові відпочинку і т. п., коли їх розглядають не лише як розвагу, але і як засіб загартувати і зміцнити людський організм, потреба в науковому висвітленні цього впливу дуже зросла. Крім того, лікарська контроль, на превеликий жаль, не охоплює всіх фізкультурників, а відтак і можливі випадки, коли фізвправи замість користі чинитимуть людині саму шкоду.

Видаючи цю книжку другим тиражем (гадаємо, що тираж 5000 прим. замалий і швидко розійдеться), авторіві треба буде взяти на увагу таке:

Передусім докладніше спинитися на самовідчутті, як на одній із метод самоконтролю, бо ми знаємо, що пригнічений стан, легка подразливість, погане почуття після раннього прокидання, м'ясна кваліть і т. п. — все це ті ознаки, що сигналізують перетому і свідчать про доконечність доброго відпочинку.

Друге, що слід зазначити — це безсумнівну потребу оздобити брошуру відповідними пояснювальними малюнками. Правда, автор докладно описує, як саме треба виміряти ріст, але малюнки все ж таки посирили б ефект.

Третє, наукові вирази в деяких місцях слід було б віддати популярніше, бо вживані спеціальні терміни вимагають від читача відповідної підготовки, а це не годиться для популярної літератури. Але усі ці хибі аж ніяк не зменшують вартості рецензованої праці.

Четверте, бажано було б, щоб вид-во, випускаючи книгу другим виданням, не збільшило б на неї ціну.

М. Тесленко

Издательство „ВФК“ доводит до сведения подписчиков журнала „ВФК“ в РСФСР, что в связи с переходом журнала на украинский язык — возможно будет получить взамен подписной платы за вторую половину года литературу по физкультуре Изд-ва „ВФК“ или же комплекты журнала „ВФК“ за прошлые годы на ту же сумму.

О желательности замены журнала литературой надлежит сообщить в редакцию „ВФК“ не позднее 1 августа тек. года.

Неполучение ответа до указанного срока редакция будет рассматривать как желание подписчиков из РСФСР получать журнал на украинском языке.

Изд-во и редакция „ВФК“

ХАРКІВСЬКЕ ОКРУГОВЕ КООПЕРАТИВНЕ ТОВАРИСТВО

„УТИЛЬПРОМСИРОВИНА“

ПРАВЛІННЯ: м. Харків, Старий Пасаж, № 34, тел. № 8-33

ПОТОЧНИЙ РАХУНОК: Сельбанк № 615
Українбанк № 2220
Кустарспілка № 215

ВИРОБНИЦТВА

Фарбові: фарби сухі, олійні і емальові. Повстове: повстове, ажур.
Гудзикові: гудзики металеві, перламутр., рокові і з живиці. Штамповальні: килими із шкіри, металеві, галантерейні крами, мармурові дошки для електропромислу, мармурові дрібки. Гребітцелі: гребні металеві. Іграшкові: вироби із пап'є-маше, гри м'які, металеві. Багет: виробництво рям різн. розмірів.

Купівля й продаж різн. неалквідного майна, вартостів, машин і частин до них під устаткування і виробництва.

Збирання різного лому чорних і кольорових металів, ганчір'я, клантя, пап'є, рокожі, мішковини, різного ганчір'я, паперових відходів, шкір, обрізів, спецодягу та інш.

СКЛЕПИ:

- № 1 — Кацарська 25.
- № 2 — майд. Маркса № 15.
- № 3 — м. Вовче.
- № 4 — м. Зміїв.

Дивитися в Харкові, вул. 1-го Травня, 27, гараж
УАПТ, з 9 г. ранку до 3 г. дня.

2 автобуси фіят 505 ф. налог. сил 9 НР у розібраному вигляді.

Дивитися в Маріуполі, Італійська вул. 12, з 9 год.
ранку до 3 г. дня.

ХАРКІВСЬКА КОНТОРА АКЦ. Т-ВА

„РУДМЕТАЛЬТОРГ“

КУПУЄ Й ПРОДАЄ НЕЛІКВІДНЕ Й ЛІЖКОВЕ МАЙНО
ДЕРЖПРОМИСЛОВОСТИ

ЗВЕРТАТИСЯ З ПОПИТОМ І ПРОПОЗИЦІЯМИ:

майд. Р. Люксембург № 7, тел. 26-19, ТОРГПРОМБЮРО

ПЕРША ПОЛІКЛІНІКА ХАРКІВСЬКОГО МІСЬКОГО Т-ВА

„ДОПОМОГА“

вул. К. Маркса (кол. Благовіщенська) 23, тел. 32-91, 13-34.

ПРИЙМАЄ З УСІХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

ПРИ ПОЛІКЛІНІЦІ Є: лабораторія, рентген-кабінет, кварц-машина, діатермія.

ПРАВЛІННЯ

УКРАВТОПРОМТОРГ

ПРОДАЄ АВТОМОБІЛІ НА ХОДУ

ВАНТАЖНІ: Адлер 3 тонни налогових сил 22 НР

Тейлор 4 тонни налогових сил 22 НР

Пірс-Арроу 5 тонн налогових сил 27 НР

ЛЕГКОВІЙ: Шеффельд Сімплес 6 місць налогових сил 19 НР з електричним приладдям (освітлення і стартер)

ВСЕУКРАЇНСЬКА
СПІЛКА ТВАРИННО-
ВОДНО-МОЛОЧАРСЬКОЇ
КООПЕРАЦІЇ УКРАЇНИ

„ДОБРОБУТ“

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ І ГОСПОДАРНИЙ ЦЕНТР ТВАРИННО-
ВОДНО-МОЛОЧАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ УКРАЇНИ

АДРЕСА: м. Харків, Красні Риди № 13.

ДЛЯ ТЕЛЕГРАМ. Харків — Добробут, тел. № 20-47

Об'єднує на ІХ 28-29 р. 28 тваринно-молочарських спілок 8 сільгоспкредит-спілок, 1135 тваринно-молочарських товариств, 578 тваринноводних т-в, 177 сільгоспкредит. т-в із 208829 господар. членів з 187497 кор.в.

Оборот системи з ІХ 27 р. по ІХ 28 р. 170.000 000 карб.

Поруч із господар. діяльністю система надає великої уваги підготовці торгівельно-кооперативних кадрів, особливо із комсомольських кадрів села. На ІХ 28 р. передано 36 різних курсів (з маслоробства, тваринноводства, рахівництва і т. п.) з обхватом 1620 пакичків. На курсах маслоробства комсомольці в нараховувалося до 45 проц. Деякі спілки (Поліська) переводять спеціальну підготовку молоді. Тут передано із самої молоді курси підготовки робітників для роботи над сировиною.

ЛЕНЖЕТ

УВАГА!

ХЕМКОМБІНАТ

ВИМАГАЙТЕ НАЙКРАЩУ МИЛЬНО-ПАРФЮМЕРНУ ПРОДУКЦІЮ:

ТУАЛЕТНЕ МИЛО, ОДЕКОЛЬОНЬ, ПАХОЩІ, ПУДРУ І КОСМЕТИКУ ВИРОБНИЦТВА

ЛЕНЖЕТу і ХЕМКОМБІНАТу

ПРОДАЖ У ВСІХ ДЕРЖАВНИХ І КООПКРАМНИЦЯХ

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРЕДСТАВНИК—МАСЛОЖИРСИНДИКАТ

ЛЕНЖЕТ

УКРАЇНСЬКИЙ

ТУБЕРКУЛЬОЗНИЙ ІНСТИТУТ

ЗАСНОВАНО РОКУ 1922

За завданнями НКЗ він становить собою навчально-практичну установу, що вивчає питання лікувально-медичного характеру і всебічно розробляє проблеми туберкульозу та боротьби з ним. Туберкульозний Інститут в ділянці цих питань є науково-консультативний орган НКЗ.

До завдань Інституту входить також і педагогічна діяльність. Інститут є катедра і клініка з ТБЦ для студентів 5-го курсу Медичного факультету. При Інституті організуються курси з ТБЦ для дільничних і санітарних лікарів, відряджуваних до Інституту удосконалення лікарів, а також і спеціальні курси перекваліфікації лікарів-фізіятрів.

Санітарно-освітня діяльність також підлягає Інституту через його філію соціальної Патології і Профілактики.

Інститут видав 2 збірники „Туберкульоз у місті й на селі“ і випустив низку робіт з різних питань, надрукованих у руській й чужоземній пресі.

Головний лікар Інституту

ЄФРЕМОВА.

ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ

ПРОЄКТУВАННЯ ШАХТНОГО БУДІВНИЦТВА
В КАМ'ЯНОВУГІЛЬНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

„ДІПРОШАХТ“

УСТАВНИЙ КАПІТАЛ 400.000 КРБ.

Проектує нове копальне будівництво в кам'яно-вугільній промисловості, а також складає проекти розширення і реконструкції наявних шахт (штолень). Щоб здійснити зазначені цілі, „ДІПРОШАХТ“ має право приймати на себе:

а) розробку питань про найвигідніші типи споруджень, про систему викриття, про межі дільниць для копалень та інш.;

б) складати схематичні проекти копального будівництва, з визначенням попередньої кошторисної вартості повного обхвату робіт, собівартості продукції та інших економічних факторів, а також і складати відповідні пояснювальні записки;

в) складати детальні проекти споруджень, у розвиток схематичних проектів, а також і кошторисів та робітних рисунків;

г) розробляти типові проекти і стандарти копальних споруджень, підбирати і систематизувати друковані й інші матеріали радянської й чужоземної літератури, з питань проектування копального будівництва і підсобних споруджень;

г) консультувати і експертизувати з питань оперативного виконання споруджень кам'яновугільних підприємств, практичного пристосування запроєктованих нових способів окремих процесів виробництва;

д) розглядати і оцінювати, порядком технічної експертизи, проекти нових копалень і реконструювати наявні, що їх виконують інші підприємства і установи Союзу РСР та чужоземні фірми;

е) організувати досвіди, у зв'язку з проектуванням нових способів виробництва.

АДРЕСА ДЛЯ ЛИСТІВ:

Харків, майдан Тевелева, 28, „Діпрошахт“.

АДРЕСА ДЛЯ ТЕЛЕГРАМ:

Харків, „Діпрошахт“.

ФІЛІЇ У ДНІПРОПЕТРОВСЬКОМУ І ЛЕНІНГРАДІ

ВСЕУКРАЇНСЬКА

ДЕРЖАВНА ТОРГОВЕЛЬНА КОНТОРА
ДЛЯ ЕКСПОРТА ТА ІМПОРТА

„ДЕРЖТОРГ УСРР“

ПРАВЛІННЯ:

м. Харків, вул. Лібкнехта, № 44.

КРАЄВІ КОНТОРИ:

Київ, Харків, Одеса, Кременчук,
Миколаїв, Дніпропетровське, Винниця, Ніжен.

Агентства і заготпункти по всіх округових і районних центрах України

ДЕРЖТОРГ УСРР провадить заготівлю різної утильсировини, а саме: ганчір'я, стари канати й мотузки, калосі, гуму, кістки, роги, копита, папір-брак, старі лантухи, лом різних металів, скло, кишки різної худоби.

ДЕРЖТОРГ УСРР провадить заготівлю різної лікрослини.

ДЕРЖТОРГ УСРР провадить заготівлю через власні пункти, які розташовані по всій Україні.

ДЕРЖТОРГ УСРР виплачує на своїх пунктах повну лімітну ціну, що встановлена НКТоргом УСРР.

ДЕРЖТОРГ УСРР дає всім довідки та інструкції, як збирати, переховувати та здавати лікрослину та утильсировину на його пункти.

ДЕРЖТОРГ УСРР закликає усіх громадян культурно ставитись до збору лікрослини та утильсировини, не нівечити цінності, що потрібні країні та які дають користь і селянину й робітничій класі.

Збирайте та здавайте лікрослину та покидьки (утильсировину) на склепи, пункти, а також і збирачам Держторгу УСРР.

У С Е Д О Л І Т Н І Х В И Д І В С П О Р Т У

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА“

Основний капітал 100.000 карб.

Фундатори: ВРФК, НАРКОМЗДОРОВ'я, НАРКОМОС

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛІТНЬОГО СПОРТИВЕНТАРЯ

Устатковування гімнастичних і важкоатлетичних заль,
корегувальних і антропометричних кабінетів
Клубні гри

Є ЗАКОРДОННИЙ СПОРТИВЕНТАР

Точности й правильности спортінвентаря доглядає
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ КОМІТЕТ

ЦІНИ ЗМЕНШЕНО ГЕТЬ НА ВВЕСЬ КРАМ
ОРГАНІЗАЦІЯМ ЗНИЖКА

ЗА КОЛЕКТИВНОЇ ЗАКУПКИ ШИРОКИЙ КРЕДИТ

АКЦІОНЕРИ КОРИСТУЮТЬСЯ З ТАКИХ ПІЛЬГ:

- 1) дістають у першу чергу дефіцитний крам; 2) одержують крам на кредит;
- 3) дістають імпортований крам; 4) мають додаткову знижку

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛІТЕРАТУРИ З УСІХ ПИТАНЬ ФІЗКУЛЬТУРИ

НА СКЛАДІ ЗАВЖДИ НОВИНИ!!!

1. Мюллер — „Ежедневная гимнастика, самомассаж и дыхательные упражнения“ . . . . . — 80 к.	4. Сысоев — „Баскетбол“ . . . . . 1 крб. 20 к.
2. Ордин и Тир — „Гандбол“ (2-е дополнен. и исправл. издание) 1 крб. 10 к.	5. Шур — „Единый строй в школе и клубе“ . . . . . — 15 к.
3. Сборник — „ФК среди студенчества“ . . . . . 2 крб. — к.	6. А. Буценко — „V-річчя рад. ФК“ — 25 к.
	7. „За фізкультурне будівництво“ — 25 к.
	8. Шабашов — „Спорт и сердце“ . — 55 к.

В И Й Ш Л И Д Р У К О М :

1. Д-р В. Блях — „Индивид. гимнастика“ (2-е дополнен. и исправленное издание) . . . . . — 50 к.	5. Д-р Паже — „24 упражнения для ребенка“ . . . . . — 20 к.
2. Д-р В. Блях — „Индивидуальная гимнастика для женщин“ (2-е издание) . . . . . — 85 к.	6. Демени — „Механика движений“ (2-е изд.) . . . . . 1 крб. —
3. В. Костюк — „Вольные движения для школьников“ . . . . . — 85 к.	7. Павлов — „Подвижные игры зимой“ — 50 к.
4. Госпе — „Тренировки и состязания“ — 30 к.	8. Цуккер — „ФК и половой вопрос“ — 25 к.
	9. Иде — „Гимнастика легенів“ . . . . . — 30 к.

Замовлення на спортінвентар і на літературу виконуємо в триденний термін
із дня одержання замовлення.

ЗАМОВЛЕННЯ ВИСИЛАЄМО ОДЕРЖАВШИ ВСЮ ВАРТІСТЬ КРАМУ,
АБО ПІСЛЯПЛАТОЮ ОДЕРЖАВШИ 25% ЗАВДАТКУ

Замовлення направляйте на адресу:

ТАЛОН № 7
на право брати участь у
розигранні ВФК в 1929 р.

1. Харків, ВУЦВК, Акційне Т-во „Фізична Культура“.
2. Москва, Кузнецкий міст, 5/21. Відділ Видавництва „Пролетарий“ (лише на літературу).
3. Київ, вул. Свердлова, № 3. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“.
4. Сталіне, 2 лінія, Базарний майд., 193. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“.

ПРЕЙС-КУРАНТИ ВИСИЛАЄМО БЕЗПЛАТНО НА ПЕРШУ ВИМОГУ

У С Е Д О Ф І З І К У Л Ї З К У Л Ї З К У Л Ї

В Л А С Н І С П О Р Т И В Н І М А Й С Т Е Р Н І

ВІСНИК СРІДНЬОЇ КУЛЬТУРИ

на 1929 р. продовжуємо приймати передплату на 1929 р.

НА ЩОМІСЯЧНИЙ
ІЛЮСТРОВАННИЙ НАУКОВО-ПОПУ-
ЛЯРНИЙ СПОРТИВНИЙ ЖУРНАЛ

ВІСНИК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ПЕРЕДПЛАТНИКИ „ВФК“ на 1929 рік
розиграють 100 виграшів і в тому числі:
1 велосипед, різний спортінвентар
і бібліотеки тощо

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Журнал без додатків:	Журнал із додатками:
на 1 рік . . . . . 4 крб. 50 к.	на рік . . . . . 7 крб. —
„ півроку . . . . . 2 крб. 30 к.	„ півроку . . . . . 3 крб. 60 к.
„ три місяці . . . . . 1 крб. 20 к.	На інші строки передплату на журнал із додатками не приймаємо

До журналу будуть такі додатки:

1. Важка атлетика
2. Нові спортивні гри
3. Розпаги на зимов. повітрі
4. Тренування й змагання
5. Як раціонально використати відпустку
6. Зимове тренування легкоатлета

У розиграші братимуть участь перед-
платники, що подадуть 12 талонів „ВФК“.
Талони друкуємо в кожному числі
„ВФК“ на останній сторінці обкладинки

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ:

1. Головна контора — Харків, Спартаківський пров., № 3,
буд. ВУЦВК'у, тел. 83-09
2. В-во „Пролетарий“ — Москва, Кузнецкий міст, № 5/21
3. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура“ — Київ, вул. Сверд-
лова, № 3
4. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура“ — Сталіне, 2 лінія,
Базарний Майдан, № 193
5. У Дніпропетровському — Рада Фізкультури
6. Усі поштово-телеграфні контори СРСР
7. Спеціальні уповноважені Видавництва

Вісник фізичної культури

№ 8 серпень 1929

Восьмий рік видання

орган Всеукраїнської та харківської
— рад фізкультури та ц.к. л.с.м.у —

Зміст

Е. Каплан — Проти війни імперіалістичної — на війну з буржуазією.

Д-р Куницький — Як поліпшити фізкультурно-освітню роботу

А. Тарасов — За масовість фізкультури.

К. Чорний — Соціалістичне змагання дибом.

ВФК — Один із кращих дискболів Німеччини Поулус.

ВФК — Кращий списометатель Німеччини Шлокит.

Д-р Саркізов-Серазіні — Як схуднути.

С. Шиманський — Через Сванетію.

Н. Філь — Яких рухливих пор потребують підлітки.

По СРСР. Шахи.

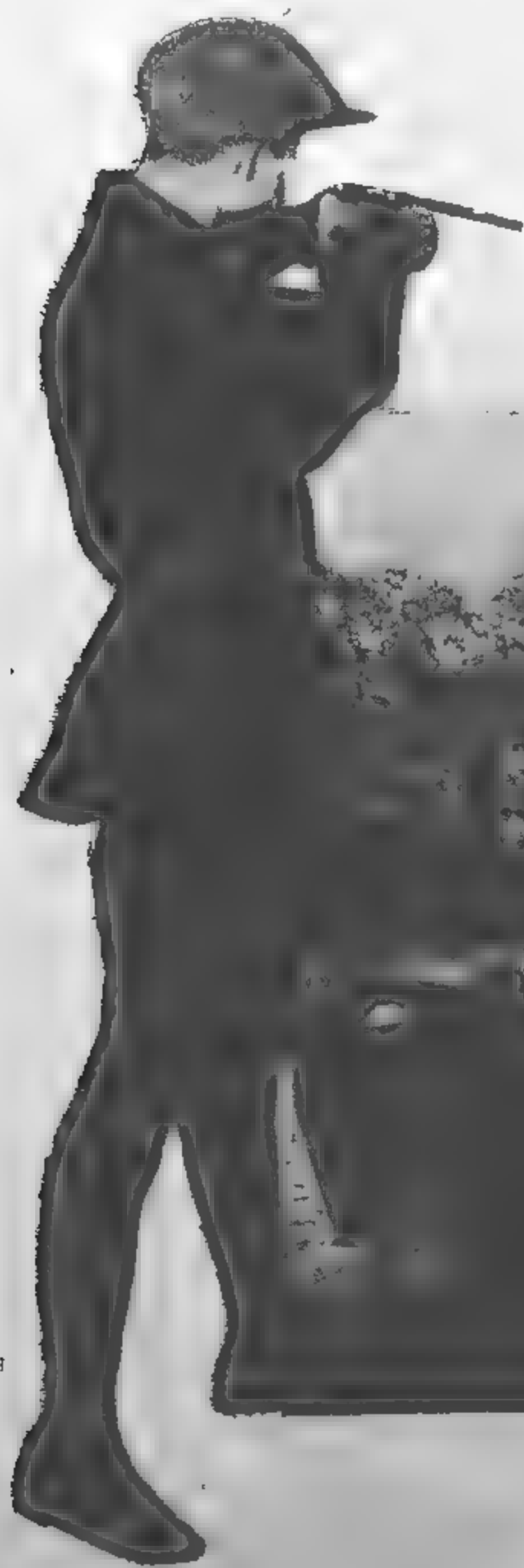
Е. Каплан

ПРОТИ ВІЙНИ ІМПЕРІАЛІСТИЧНОЇ — НА ВІЙНУ З БУРЖУАЗІЄЮ

Якщо капіталізм намагається усунути воєнними авантюрами ті розбіжності, що його так роз'їдають, а відтак і сподівається від війни на всілякі блага, то пролетарітові війна несе ще більше пригнічення, ще більшу експлоатацію і незчисленні жертви. Сотні тисяч забитих, покалічених, безпритульних і безробітних — ось наслідки війни для пролетаріату. Війна нищить наймолодшу, фізично сильнішу і найенергій-

нішу, завжди готову до рішучої боротьби частину пролетаріату. Щодо цього, то сучасні війни, з їх дивоглядними винаходами, змінили дуже мало. Хіба тільки те, що через вживання газів, аеропланів і т. п. імперіалізм розширяє фронт безпосередніх воєнних дій, винищуючи при цьому не лише безпосередніх учасників воєнних дій, але й так звану мирну людність. Отож, із усіх проблем, що стоять перед пролетаріатом, вимагаючи до себе якнайпильнішої уваги й ставлення, і повстає на весь зріст проблема воєнної небезпеки, безперечно — найпекучіша і найважливіша.

Із надзвичайною майстерністю і вмінням готує буржуазія людські бійні. Свої погоні за новими ринками, за дешевою робочою силою та за надприбутками —

1. Стрілецькі змагання комсомольців у тирі металістів (Москва)
2. Старт всеукраїнського велоперебігу «Динamo» Харків—Київ

буржуазія ретельно приховує. Блискучий тому приклад є останні війни, а надто—світова. Досить перегорнути кілька сторінок періодичної преси часів світової війни, щоб перед вами повстала ціла картина брехні і обману, що їх так широко застосовувала буржуазія, як методи дурманити пролетарів, посиляючи їх на смерть. Буржуазія кожної з країн, що лише воювали, щоденно труїла за допомогою брехливої преси, шкіл і церков свідомість пролетаріату, запевняючи його, що війну доводиться вести в ім'я демократії, справедливості, спасіння цивілізації і т. п. Чи не найганебнішою, щодо поширення цієї брехні була роля „соціалістичних“ партій. Проводирі цих партій, схвалюючи до війни численні резолюції, що взагалі засуджували війну, під час світової війни виступили на стороні буржуазії. В інтересах тої ж буржуазії, проводирі цих „соціалістичних“ партій пропагували теорію, за якою нищити пролетарів одної країни їхнім же братам, але з іншої країни дозволено, бо, мовляв, це зовсім не заперечує класового завдання пролетаріату, адже до завдань пролетарів кожної даної країни входить і боронити свою батьківщину. Тільки через цю брехню, лише через зрадництво соціал-демократії, буржуазія й спромоглася погнати мільйони людей для взаємного нищення.

Від часу закінчення останньої світової війни пройшло лише 11 років, але цей досить таки недовгий період часу цілком спростував всілякі байки, що їх так дбайливо ширила буржуазія та соціал-демократія, ніби світова війна 1914—18 років була остання. Протягом цих 11-ти років, імперіалізм збагатив свою історію ще цілою низкою таких „дрібних“ воєн, як, скажімо, в Хіні, Сирії, Марокко та по інших країнах. Нерозв'язувані суперечності капіталісти намагаються розв'язати ще одною—„останньою“ війною, до якої і почали посилено готуватися. За 11 років, що пересілися після світової війни, противенства капіталізму не тільки не зменшилися, ба й навпаки,—основа цих розбіжностей куди як зростає і розширилася. До всіх розходжень капіталізму добавився ще один чинник, особливий своїм значінням—існування СРСР. Успішний розвиток соціалістичного будівництва в СРСР—величезний фактор, що посилює розбіжність капіталізму і прискорює його загибель. Отож і не дивно, що готуючись до капіталістичних воєн, імперіалісти водночас спішно готують і війну проти свого головного ворога—єдиної у світі пролетарської держави—проти СРСР. Саме цьому боротьба з воєнною небезпекою і стала для пролетаріату пекучим завданням сьогодення.

Чи не найважливіша умова успішної боротьби з воєнною небезпекою—це широко роз'яснити усім трудівникам актуальність цієї небезпеки і мобілізувати активність широких мас для боротьби з нею. Лише тоді, коли кожному робітникові і взагалі трудівникам буде цілком ясно, що воєнна небезпека справді нависла над нами, що розроблений план нападу на СРСР уже здійснюється (польсько-румунська та інші угоди) і про-

летаріат буде готовий на ділі відповісти на імперіалістичну війну війною проти буржуазії—тільки тоді, і тільки це і буде справжньою гарантією успіху в боротьбі з воєнною небезпекою.

Антивоєнний день—1-ше серпня, що його підготують комуністичні партії і всі революційно-класові організації, повинен у зв'язку з цим стати могутньою демонстрацією всіх революційних сил пролетаріату проти воєнної небезпеки. Усі революційні організації пролетаріату мусять мобілізувати своїх членів, щоб утворити спільний пролетарський фронт боротьби з небезпекою нападу на батьківщину всіх трудівників—на СРСР, на боротьбу з тою небезпекою що вже насувається. У мобілізації активності пролетаріату для боротьби з воєнною небезпекою, повинні взяти якнайактивнішу участь і революційні робітничі спортивні організації. Боротьба проти небезпеки війни висовує перед цими організаціями низку специфічних завдань, що впливають із особливостів цих організацій, та що їх переведення має надзвичайно важливе значіння, надто коли ходять про мобілізацію активності пролетаріату. Взяти хоча б питання про роль спорту в процесі мілітаризації людності, що її провадять, до речі сказати, з ініціативи соціалістів (Поль Бонкур). Капіталісти відводять тут виключне місце діяльності робітничих спортивних організацій. На думку авторів цих законів, спортивні організації повинні стати кадрами війни. Через утворені державні комітети і секретаріати „допомоги“ спортивним організаціям, буржуазія та її воєнні міністерства уже виконують свій задум. В Італії, Франції, Польщі та по інших країнах буржуазні спорторганізації, так само як і ті спорторганізації, що ними керують реформісти, уже застосовують свою діяльність, за проводом відповідних воєнних міністерств. Буржуазія переслідує та розганяє ті революційні спортивні організації, що борються проти війни та мілітаризму. Реформісти так само виганяють із робітничих спілок революційних робітників-спортсментів, що підносять свій голос протесту проти спорудження панцерників і взагалі против війни. Отже революційні робіт-

1. Самокатники „Динамо“ перед виступом у переїзді Харків—Київ

2. Стрілецькі змагання інструкторів ТСОАВіахему в Кускові (Москва)

ничі спортсмени повинні пов'язати свою участь у підготуванні до 1-го серпня з широкою роз'яснювальною роботою про ролі, щодо підготувань війни, буржуазних спортивних організацій та реформістів із ЛСІ.

Було б зовсім невірно, якби революційні робітничі спортсмени обмежили своє готування до 1-го серпня самою лише загальною агітацією проти війни. Пропагуючи революційні лозунги, треба використовувати кожен факт, починаючи з таких величезних, як укладення різних дружніх угод, що мають на меті спільний

наступ на СРСР, і кінчаючи заборонаю від реформістів поїздки членів їхніх організацій на спортивні змагання з СРСР. Ця заборона переслідує ту ж таки ціль—утворити єдиний фронт проти робітників і селян Радянського Союзу. Усі ці факти треба широко використовувати для мобілізації мас проти війни. Революційні робітничі спортсмени повинні на таких конкретних фактах, як воєнізація спорту, озброєння і т. п., викривати буржуазію, що намагається „болтологією“ про обеззброєння та всілякими іншими нічого не вартими угодами-обіцянками про мир приховати справжній стан щодо загрози війни. Кожен факт розкольніцької діяльності реформістів із ЛСІ, чи то вони виключають із своїх організацій революційні елементи, чи співробітничать із буржуазією, а чи й якісь інші зрадницькі кроки—усе треба розцінювати, як акт сприяння та допомоги буржуазії застосовувати воєнні приготування. Адже кожному зрозуміло, що такі зрадницькі дії лише послаблюють опір пролетарського фронту.

Усю підготовчу роботу до 1-го серпня, як і самі виступи в цей день, революційні спортивні організації провадитимуть разом із іншими класовими організаціями пролетаріату. Але це ще не значить, що робітничі спортивні організації від себе нічого не робитимуть. Сувмісні підготовчі роботи до антивоєнного дня, як і його проведення не тільки не виключають, ба й передбачають якнайбільший вияв ініціативи від робітничих спортивних організацій.

Водночас із провадженням підготовчої роботи до 1-го серпня серед своїх членів, революційні робітничі спортсмени повинні широко пропагувати цей день і серед робітників-спортсменів, що перебувають у рядах буржуазних і реформістських організацій. Через спеціальні конференції, мітинги та наради робітників-спортсменів, що перебувають покищо поза лавами революційних спортивних організацій, прихильники революційного спорту повинні роз'яснити, що успіх розвитку пролетарського спортивного руху залежатиме передусім від успіхів економічних і політичних боїв пролетаріату. Отож, усіх робітників-спортсменів треба втягти до демонстрацій 1-го серпня.

У комітетах і фондах антивоєнного дня, що вже існують по багатьох країнах, робітничі спортивні організації братимуть якнайактивнішу участь. Організуючи спеціальні збори, спортивні змагання і т. п., революційні спортсмени повинні всіляко поповнювати фонди антивоєнного дня.

Готуватися до 1-го серпня вже почали. Але готується до нього не лише пролетаріат; телеграми, що надходять за останні дні, коротко, але ясно свідчать про ту

Фігурна їзда робітників „Дуксу“ підчас виступу робітничих кілних гуртків ТСОВіяхему (Москва)

підготовчу роботу, що її веде буржуазія до 1-го серпня. Буржуазна і реформістська преса уже почали кампанію цькування цього дня, вимагаючи навіть його заборони. Якщо пригадати оті „демократичні“ методи німецької соціал-демократії, що їх вона запроваджувала на вимогу буржуазії у день 1-го травня, то не трудно собі уявити, як буржуазія і соціал-демократія відповідатимуть на антивоєнну демонстрацію пролетаріату. Не трудно також передбачити і те, що соціал-поліцаї будуть у перших рядах буржуазії в її боротьбі проти пролетаріату.

Усе це зовсім гострою висовує перед пролетаріатом питання про самооборону. Із лав пролетаріату вийдуть наперед сильніші, енергійніші і відважніші товариші, що оберегатимуть робітничі демонстрації од нападу поліції, фашистів і соціал-фашистів. Серед цих активних груп і загонів пролетарської самооборони, так само як і в справі організації цих об'єднань, безперечно братимуть якнайактивнішу участь революційні робітничі спортсмени.

Зовсім іншою, звичайно, буде та обстановка, в якій відзначатимуть роковину імперіалістичної війни робітничі спортсмени Радянського Союзу. У СРСР профспілки провадитимуть у серпні місяці двотижневик фізкультурника. Під знаком втягнення широких мас трудівників до фізкультури, участі фізкультурників у соціалістичному будівництві, готування до оборони СРСР від нападу буржуазії, під знаком, зрештою, посилення інтернаціонального класового виховання пройде у нас Червоний день. Разом із усім пролетаріатом Радянського Союзу, фізкультурники збиратимуть кошти для допомоги жертвам білого терору та зрадництва соціал-демократії.

Революційні робітники-спортсмени, що беруть активну участь у готуванні до проведення дня 1-го серпня, активно борючись проти воєнної небезпеки, пов'язуватимуть цю боротьбу із боротьбою проти капіталізму—головного свого ворога, що породжує війну. Зовсім не мріями про можливість обеззброїтися, за умов існування капіталізму, що їх так полюбляють проповідувати реформісти, повинен зарядатися пролетаріат, а волею і готовністю до боротьби, за остаточне знищення гнилого капіталістичного суспільства. Борючись усіма силами і засобами проти війни, робітники-спортсмени разом із тим повинні пам'ятати, що війна неминуха якщо її не попередять соціалістичні перевороти.

Підчас світової війни, Ленін говорив про те, що жінки революційної класи, виховуючи своїх дітей, наказуватимуть їм: „Ти швидко виростеш великий. Тобі дадуть рушницю. Бери її та добре вчись воєнної справи.—Ця наука потрібна і пролетаріатові, але не для того, щоб стріляти своїх братів—робітників інших країн, як це роблять за цієї війни і як радять тобі робити зрадники соціалізму, а для того, щоб покласти край експлуатації, злидням і війнам, не способом ласкавих побажань, а перемогою над буржуазією і обеззброєнням її“.

Отож, борючись проти війни, ми пам'ятатимемо, що лише перемога над буржуазією знищить всілякі війни. Тому ми й будемо повсякденно і повсякчасно пов'язувати нашу роботу і нашу боротьбу з головним завданням—перемогою над буржуазією.

МІЖНАРОДНЯ БУРЖУАЗІЯ ОЗБРОЮЄТЬСЯ ДЛЯ ВІЙНИ,

МІЖНАРОДНІЙ ПРОЛЕТАРІАТ ОЗБРОЮЄТЬСЯ ДЛЯ СВІТОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

ЯК ПОЛІПШИТИ ФІЗКУЛЬТОСВІТНЮ РОБОТУ

На обговорення

Знайомлячись зі станом здоров'я фізкультурників, вивчаючи їх у побуті й на виробництві, спостерігаючи фізкультурницьку роботу по кльобах, на майданчиках і на лоні природи, — мимохіть робиш висновок, що ідеї фк часто перекичують, а ще частіше справляють на невірну путь.

Являючи могутні засоби боротьби зі шкідливостями соціально-економічного середовища і незамінні способи розвитку психо-фізичних здібностей людини, будучи регулятором між біологічною суттю людини і соціально-економічним оточенням, фк часто-густо обертається на засіб легковажної і шкідливої розваги празної юрби, а відтак і становиться причиною багатьох важких і часто непоправних пошкоджень організму.

За матеріалами Московського Военного Шпиталю за 1924/25 рік, травматизм із різних видів фізвправ становлять: приладдева гімнастика — 344 д.; футбол — 79 д.; легко-атлетика — 53 д.; боротьба 40 д., інші види спорту — 38 д.; кінний спорт — 31 д. і лижви — 16 д.*. Разом, за 2 роки 601 д. І це за даними лише одного шпиталю.

Дейчук Кауфу констатує, що при обслідуванні у Відні 3.200 фізкультурників, збільшення розмірів серця, в наслідок неправильної постановки різних видів фізвправ, за даними рентгеноскопії, розподіляються за таким порядком: веслування — 27,3%; лижви — 18,2%; плавання — 14,9%; боротьба — 11,0%; важка атлетика — 9,3% і футбол — 2,7%.

М. Керді (Америка) знаходить органічні пошкодження серця у 18% із числа обслідуваних, а гострі запальні процеси в нирках (білок у сечі) у 38%.

Андерсен, після змагальних ігор, знайшов у 96,6% порушення ниркової діяльності.

Отже фізкультура, що її покликано повернути людині втрачену на історичній путі здорову природню наслідність, ця сама фізкультура, що повинна налагодити людський організм, оберігати його від шкідливостей і розвивати психо-фізичні особливості, часто-густо спричиняється до інвалідності і гальмує нашу культурну революцію.

Величезну людську енергію безрозсудно витрачають фізкультурники на щоденну й щочасну гонитву за сумнівними емоціями, а в наслідок цього безпощадна фізкультурницька машина, загартувавши й удосконаливши небагатьох, решту обертає на остружки цієї роботи.

Ці потерпілі здебільшого — новачки, тобто люди, які нещодавно прийшли до фізкультури.

Величезні, за різних видів спорту, числа травматизму, тяжкі пошкодження таких важливих органів людини, як серце, нирки і т. п., спостережувані також у дуже і дуже багатьох фізкультурників, сонячні обпалі, відморожування, неврози і т. п., і справді становляться ніби й звичайними попутниками фк роботи.

А з другого боку, на 90 — 95% нерозважливе ставлення до гігієнічних навичок, недостатнє піклування й догляд тіла, порушення таких головніших і елементарних вимог фк режиму, як харчування, відпочинок, сон тощо.

Такі здебільшого, на превеликий жаль, сумні досягнення нашого „фізичного виховання маси“, а в наслідок цього і швидке розчарування молоді, і спостережувана майже скрізь поточність складу фізкультурників.

Вливання нових кадрів фк має ту ж таки тенденцію: прийдуть на короткий час і облишають цю справу, якщо й не назавжди, то принаймні на довгий час.

Що-ж спричиняється до цього? Хто винний у цьому? І що саме треба зробити, щоб усунути це зло?

За найголовнішу причину цього треба вважати не-обізнаність фк мас зі справжніми індивідуальними впливами різних видів фк на людський організм у межах окремих досягнень. До необізнаності ж такої спричиняється недостатній лікарський вплив, неправильний інструктаж, а також подекуди і некультурність самих фізкультурників, а в наслідок цього і надмірне форсування тренування, що переходить часто-густо справжні сили й можливості людини, занедбання основних вимог гігієни і, зрештою, подавлення здорових інстинктів самоохорони.

Знайти тут винуватих дуже важко, бо динаміка розвитку фізкультури в нашій країні подібна до грізної стихії, що не зважає навіть і на найбільший опір середовища. Але, так чи інакше — передусім винні лікар та інструктор, бо радянську фк доручено їм. Найменше, звичайно, повинні в цьому сами фізкультурники.

Щоб усунути це зло, передусім треба піднести кваліфікацію лікарів та інструкторів. Але, крім загального поліпшення постановки фізкультурницької роботи, треба ще й справити роботу в сторону справжнього культурного піднесення фк мас та їх фізкультурницької освіти. Виконати це завдання і покликано фізкультосвіту, що нині лише народжується.

Головна її мета — переставити фізкультурницьку роботу на рельси НОП'ї, обґрунтувати її зверху й до низу, як нову могутню-науку, поновити трудящий люд, надати чинним фк формам ґрунтового радянського змісту.

Найближчі її завдання скеровано в 3-х головних напрямках:

1) Боротися зі шкідливими ухилами, 2) посилити корисні починання і 3) втягувати до фізкультури нові кадри.

За віхи в цьому рухові повинні правити: установлення міцного зв'язку, між технічною фк роботою і свідомістю фізкультурника, що безперечно сприятиме росту справжніх фк цінностей, поєднання дій інструктора з вимогами науки і загальним завданням держави і, зрештою, доконечність паралізувати фк знахарство, всезнайство та темряву.

Найболючіше явище в нашій фк це — надмірне ви-п'ялювання двигальної техніки перед усіми іншими ви-

дами фк. Значіння таких природних факторів, як повітря, вода і сонце, ще не досить оцінено, як масові організаційні засоби фк. Так звана ортобіотика (правильний режим) перебуває ще й на сьогодні в ембріональному стані. Питання фк моралі взагалі покищо нікого не цікавить, хоча правда, ніхто й не заперечує вели-

На фініші 100 мт. — першим Дьомін 11,5 (Москва)

* Военно-санітарний кабінет. Держмедвидав, Москва.

чезну користь усіх цих фк дільниць. У наслідок цього сама лише груба м'язева робота за умов майже зневажливого ставлення до всіх інших невичерпаних багатств людської натури, утворює сумнівні цінності. Адже м'язи без мозку — озвіріння, а мозок без м'язів — виродження (канонт).

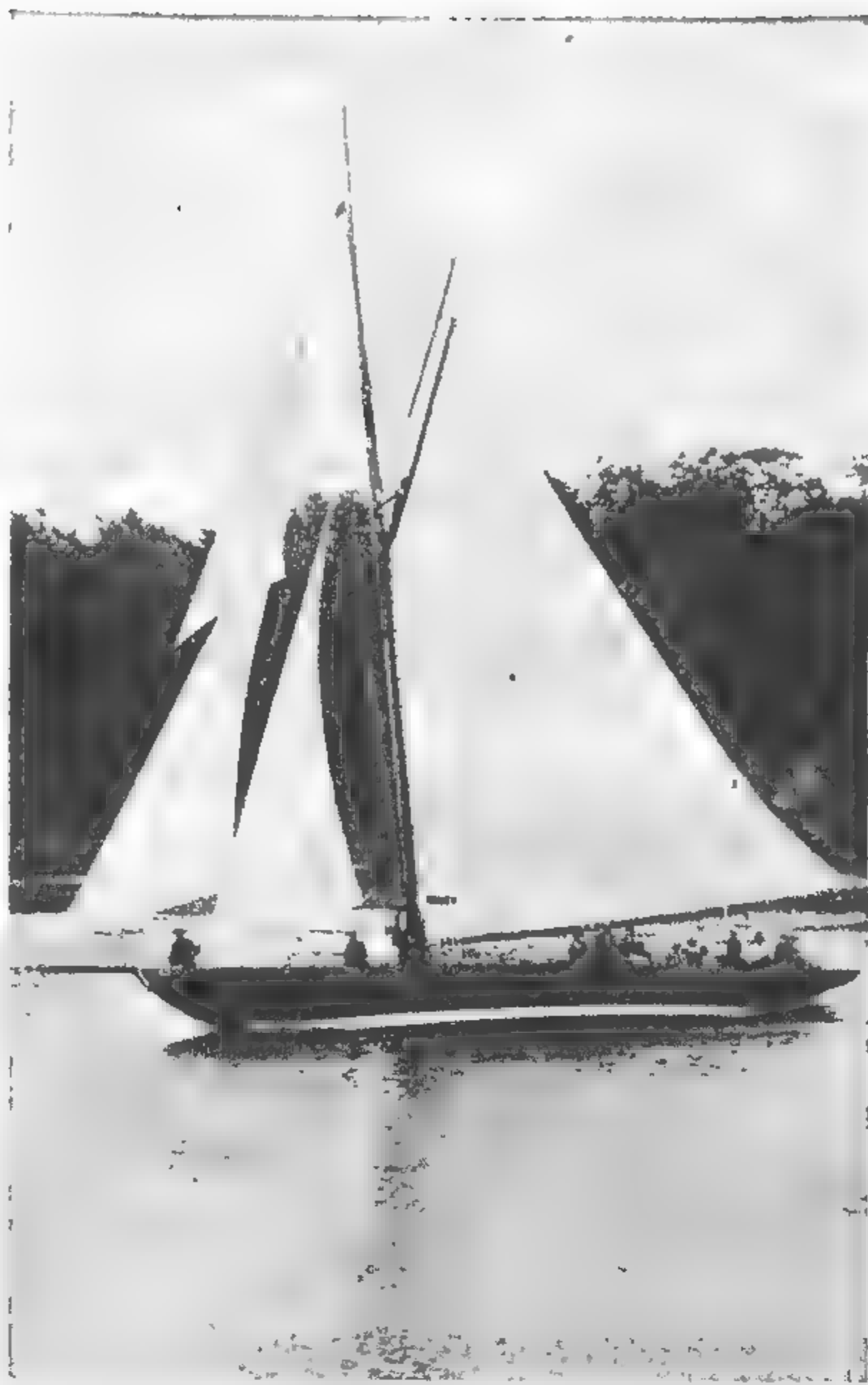
Час уже зрозуміти, що держава, яка витрачає величезні кошти на фк, зовсім не потребує футболістів, гімнастів, баскетбольників, важкоатлетів та інш., звичайно, як таких.

Держава потребує людей молодих, із всебічно-розвиненою психо-фізичною структурою, сильних, спритних, виносливих, швидких і, взагалі, з високо розвиненою координацією, а до того ж і з надійними мозковими функціями: уважних, спостережливих, із твердою пам'яттю, із доброю орієнтацією і взагалі людей, що мають цілу низку таких позитивних моральних якостей, як дисциплінованість, колективізм, рішучість, настирливість, мужність і т. п.

Усього цього легко можна дійти за допомогою фізкультури, того ж таки футболу, гімнастики, баскетболу, важкої атлетики, водного та зимового спорту і т. п. Але все це має високу й позитивну цінність лише тоді, як ці високолюдські якості йдуть паралельно з підвищенням здоров'я. Якщо ж цього доводять, приносячи в жертву серце, нирки та нервову систему, ламають руки та ноги, обпалюють сонцем тіло, або відморожують кінцівки — ціна всім цим досягненням невисока.

Лише на цілком здоровій базі можна розвивати справжню силу, справжню красу, духові та фізичні начала людини. Усе це повинно бути предметом роботи фізкультосвіти взагалі, і передусім лікаря та інструктора.

Як же організувати фізкультосвіту, щоб вона з'явилася на світ не мертвонародженою? Насамперед треба зважити психологічні особливості слухача, що краще сприймає матеріал тоді, як лекцію побудовано на живих конкретних прикладах, взятих із його звичайного середовища. А до того-ж, треба намагатися ввести до сприймання більшу кількість рецепторів (зовнішніх органів почуттів) і тим примусити його слухати, а водночас і бачити, дотикатися, розуміти, засвоювати і провадити в життя. Ось чому методика фк освіти повинна виходити із життєвих фактів, може подекуди й жорстоких, але очевидних, а тому й зрозумілих масам. Якщо лікар провадить бесіду, або читає лекцію фізкультурницькому колективові, то він повинен брати за основу роботу саме цього колективу, результати лікарського обслідування цього ж таки колективу і, вже на цих конкретних фактах, робити наукові узагальнення. Цю роботу раніш за все треба застосовувати з новачками,

Подорож екскурсантів на яхті „Робітник“ (Ленінград)

чиння. Отак непомітно виникне нова тема про рекорди: морфологічні й функціональні. Багато цінніше за всяку іншу, навіть добре прочитану, лекцію індивідуальна фк освіта в буденній роботі, безпосередня віч-на-віч бесіда лікаря з фізкультурником, де неминуче дається відповідь на конкретні запитання, що так мучать фізкультурників. Чи буде це в кабінеті лікаря, а чи й того краще в самій залі, або й на майданчику, де лікар, бачачи на власні очі шкідливі моменти, забере з тренування того чи іншого фізкультурника, дослідить його серце, перевірить вагу, спірометрію, кров'яний тиск, а відтак і зробить відповідні висновки. Систематична фіксація таких досліджень — найкращий спосіб виявити потомленість та інші патологічні, чи якісь інші негативні впливи фізкультури. Саме такий вид роботи й називаємо ми фізкультосвітньою консультацією.

Збирати такий матеріал корисно ще й тому, що в майбутньому він правитиме за цінне джерело для відповідних лекцій.

Такою ж мірою стосується це й бесіда інструктора, що всякій новій технічній роботі повинен перед лекцією, підчас, або й після такої дати теоретичне обґрунтування, ознайомити з діями у цій роботі тих чи інших важелів, впливів різних процесів на організм, на моторний апарат і обов'язково застерегти слухачів від можливих шкідливостей.

Треба весь час виховувати поривання не до абсолютних, а до порівнянних досягнень, і орієнтуватися не на рекордні цифри, а на біологічні можливості колективу.

в даному фк об'єднанні. За мету фк освіти слід собі поставити: навчання самоконтролі, свідомого ставлення до фізкультурницької справи, збудження інстинкту охорони і обережного та культурного ставлення до свого здоров'я.

За кращий ілюстративний матеріал до лекцій повинні правити не діаграми та плакати, а живі тіла фізкультурників на яких можна продемонструвати так само й усілякі види конструкцій, у зв'язку з різними видами фк, а за одне й позитивні та негативні її впливи.

Демонструючи паперовий матеріал (діаграми, схеми, таблиці та інш.), і зважаючи на малу підготовленість аудиторії до фізкультосвіти, краще за все виходити із простішого, первісного матеріалу, тобто із індивідуальних профілів, виведених за стандартною таблицею, і з найзрозуміліших показників типу Кетле, Ернемонд, Марті і т. п.

Треба увесь час підкреслювати, що абсолютна цифра (приміром із спірометрії, діаметрії, екскурсій і т. п.), без обліку інших даних (ваги, росту, стану серця і т. п.) не мають розв'язувального значення.

Продовження в наступному номері

**ОБОРОНА РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ—
СПРАВА РОБІТНИЧИХ СПОРТСМЕНІВ УСІХ КРАЇН**

ЗА МАСОВІСТЬ ФІЗКУЛЬТУРИ

Переможець пригання у воду Н. Слівина (Москва)

Жовтнева революція, разом з іншими завоюваннями, передала до рук самих трудящих і справу оздоровлення та фізичного виховання працівників.

Фізичну культуру, як засіб виконати зазначене вище завдання, не зважаючи на господарську руїну і потребу протягом багатьох років збройно боронити завоювання Жовтня, трудяща молодь добре зрозуміла і широко використала.

В епоху „Все-вобучу“ ми втягли до фізвправ і до масових свят фізкультуримільйони трудящих, хоч вони й були голодні і напівроздягнуті.

Але фізичне оздоровлення й розвиток цього процесу досить складні, а тому й потребують чималого кадру досвідчених керівників.

Розбуркавши широкі маси, ми змушені були визнати великий брак провідних кадрів і шукати шляхів поповнити ці кадри.

Отож, щоб розв'язати це завдання, ми й змушені були піти на згортання широкої роботи в масах.

Щоб підготувати керівників масової фізкультури, ми повинні були виділити з маси відповідний актив і використати його.

Організаційно це вилилося в утворення гуртків фізичної культури.

Але... гуртки охопили переважно молодь.

Та воно й природньо — так було колись, так сталося й тепер.

Захоплення самопідготуванням веде до захоплення безмежним удосконаленням.

Але удосконалюватися у всьому — річ неможлива, а тому й спиняється кожен на тому, на чім кохається.

Гурток, як організація різнорідної маси, перестав задовольняти. Утворюються (стихийно) спеціальні групи.

У фізкультурі цілком природні змагання, а змагальні начала, без твердого проводу, неминуче виростають у спортивні захоплення.

До цього ми й пришли.

Захоплення спортом ради самого спорту вело раніше, як веде і нині, до росту, але водночас і до здрібнення організації, бо за таких умов — неминучий розпад на видатних середняків, які розраховують на те, що висунуться з часом і на тих, що втратили на це надію. Середняк розшаровується між першими і останніми.

Перші становляться провідною силою, а тому й робочі обставини (місце і способи навчання) підлягають їхній виробничій програмі.

Отож й доводиться останнім відходити до „диких“ фізкультурників.

Провідні організації, під напором перших, починають перебудовувати свою роботу в сторону задоволення їх попитів, а відтак і піддаються їхньому впливові, втрачаючи опору на широку суспільність. Внутрішні організації (секції і комісії) центрів захоплюють групи спортивного активу, замикаючи собою їх рямці.

Широкі маси, позбавлені активу й проводу, але свідомі потреби оздоровитися, намагаються знайти таке оздоровлення сами — звідси сотні тисяч, мільйони неорганізованих відпочивальників за містом, що купуються поруч водних станцій, переповнюють платні ковзанки, лижвяні станції і т. п. Усе це, — так звані, „дикі“ фізкультурники.

Інструкторський склад і літературні робітники, що дістали колись виховання в узько спортивних організаціях, не гаразд розуміють попити мас і, не звикши до масової чорнової роботи, цілком переходять на службу спортові.

Роботу в масах починають розуміти лише як демонстрації спортивних досягнень.

Маса обертається на глядача, а фізкультурник на артисту.

Виробництво інвентаря й будову місць для ф.-к. занять пристосовують до спортивних програм, а відтак і

Костя Чорний

СОЦІАЛІСТИЧНЕ ЗМАГАННЯ ДИБОМ!

ВІД РЕДАКЦІЇ

Радянський Союз, мобілізуючи творчу енергію мас, іде через Індустріалізацію країни важкою, але найкоротшою стежкою до соціалізму.

Багато перепон доводиться поборювати державі в цьому невинному рухові, і обов'язок кожного громадянина СРСР напружити всі свої сили, щоб всемірно допомагати партії здійснити зав-

дання, поставлені перед робітничою класою — підняти продуктивність праці й зменшити собівартість продукції.

Мільйони трудящих, щоб здійснити ці завдання, зайшли в соціалістичне змагання.

Проте, є ще окремі одиниці, що не досить усвідомили собі всю важливість цього змагання.

приводу поїздки) і каже: — Ось що, братва, пропоную, визвати Текстильників!.

Тут закричали всі: „Правильно! Ми їм покажемо, хто... чортів син! Розшитаємо!“ А він: „не перебивайте — каже — не просто я пропоную їх викликати, а зайти в соціалістичне змагання!“

Тут Петя Збийбугор здивувався.

— Що то воно є, питає, за соціалістичне змагання? 5 років, каже, граю, а такого не чув... А Кривотолков, знай собі посміхається. Ну, відома річ, не знає... бо-годухівський же!

І пояснює:

— Скрізь, каже, тепер таке повелось, змаганням прозивається. Мода вроді така зайшла. Ну, а я так думаю, що й ми ж під школою колись ночували, як ви гадаєте, га?

— Ну, завичайно, футболісти, не гірші за людей, кажуть...

Гумореска, що ми подаємо її нижче „соціалістичне змагання дибом“ — висмієє норови „спортсменів“, фізкультурників, що дивляться на всеняке життя, яке відбувається навколо них, лише через призму спорту. Ця гумореска показує, як саме не годиться фізкультурникові брати участь у соціалістичному змаганні.

— Так, ось я й надумав, каже Кривотолков, викличемо ми Текстильників, а перед матчем дамо їм угоду підписати, та й сами підпишемо!.. Згода?

— Та що ж це ти, гад ползучий, крамничку хочеш будувати? — Обурився було Петя. Ми, каже, на провокацію не підємо!.. Грати, так грати.

А Кривотолков ніби й не чує, і продовжує: Текст угоди, каже, я вже склав, ось він, вислухайте...

І почали читати.

1. Угода

„Ми, представники фізкультурників Текстильників і Металістів, підписали своїми підписами цю угоду від імені всіх наших і ваших футбольних команд, втім, що протягом найближчих п'ятиліток дійдемо ми, всебічно і безперечно, такого: 1) під-

Кращий вісьмерик Миколаєва—переможець заїзду і омаків, підчас торшньої Всесоюзної Спартакіади

зростають стадіони, за рахунок майданів у робітничих виселках та по селах.

Зв'язок із закордонними організаціями будують по лінії переведення змагань, а звідси й вивчення стилів та методики тренувань щоб змагатися підмінюють поривання вивчити організацію, зміст і методи масової фізкультури.

Пресу заповнюють правила й наслідки змагань та портрети переможців, при чім, надто видатні, після кожної перемоги (хоча б це було і через день), неминуче „оздоблюють“ сторінки наших газет і журналів.

Про основні фактори, що ними треба визначати зміст роботи, починають потроху забувати — „руки не доходять“.

У наслідок тренувань появляються всілякі пошкодження (розширення серця, розтягнення, вивихи і, навіть, політичні вивихи).

Лікарі заб'ють на тревогу, поведуть наступ на спорт і почнуть заперечувати всякі змагання, вбачаючи в них саму лише шкоду.

Вправники, що їм лікарі забороняють вправлятися, уникають лікарської контролю і обертаються на диких спортсменів. Маса або остаточно мириться з цим, або починає обурюватися і вимагати відповідної до себе уваги.

Усе має свою путь.

Ось до такого стану докотилися й ми.

Нема де правди діти —

На те й самокритика, щоб усовувати хиби.

Наші вади — безпосередній наслідок і вплив із нашого росту.

Радянська фізкультура молода, і їй можна подарувати захоплення таким привабливим „молодцем“ як спорт.

Але не можна подарувати цього вихователям, якщо вони не зрозуміють, що буржуазія дивиться на спорт, як на засіб відтягти трудящі маси від політичного підготування й боротьби, як на засіб підготувати салдата. Звідціль і її щедрість, коли ходить про широкий розвиток спорту, забезпечення його і розпалювання спортивного запалу.

У буржуазії треба вчитися техніки та методики з окремих видів фізичних вправ і спорту, але малувати на сліпу їхні організації — це значить непомітно для самих себе допомагати їм.

Три основні фактори визначають зміст радянської фізкультури:

1) Імперіалістична й громадянська війна, голод, епідемії і багатоговіковий капіталістичний утиск вкрай підрвали здоров'я трудящих, що безпосередньо відбивається навіть і на тих, що лише народжуються.

2) Потреба постійно посилювати темп соціалістичного будівництва і

3) Посилене і спільне підготування капіталістів всесвіту до нападу на СРСР, що, самим лише фактом свого існування, неминуче розхитує основи капіталізму і веде його до загибелі.

Зазначене ставить перед нами завдання:

1. Термінові і всебічні заходи, щодо оздоровлення трудящих мас союзу.

2. Підготувати максимально працездатного будівника соціалізму і

вищемо проти норми класу гри на 117%, а лічбу матчів на 217%; 2) зменшило кількість покалічених у своїй команді на 7%; 3) зменшило кількість аутів, корнерів та іншого браку на 50%; 4) всемірно наблизимось до 7-мигодинного футбольного дня; 5) знищимо лідарів і прогульників, що перепускають матчі і не відвідують щоденних тренувань із-за різних там надурочних і т. п.; 6) доскоцемо навіть того, щоб до виробничої програми на підприємствах заведено було тренувальні моменти, вроді удара м'яча головою, поштовхів корпусом та інш., з тим, щоб у майбутньому мати на заводах кадри кваліфікованих футболістів...

Тут Кривотолков, підвів голову і пояснив:—завдяки цьому, каже, можна буде важку індустрію одним духом пересадити на футбольне поле". І продовжував читати далі:

— „Вважаючи футбол за основну засаду культурної революції, зобов'язуємося виконати все зазначене вище за допомогою бутів, м'яча і зеленого поля. З футбольним м'ячем увійдемо ми в царство комунізму!..“

— Точка... гордо закінчив інструктор і оглянувся навколо, — от, мовляв, знайте наших!

А футболісти сидять собі, роти пороззіляли...

От, думають, і справді-ж інструктор наш який молодець!.. Голова у нього, ну, чисто тобі наркоміаська. І як це подумалися викинути його із Комсомолу? Зовсім не зрозуміло...

Тільки-но отой „Збийбугор“ скрізь свого носа сує.

— Там, щодо калічення, вставляє він, то треба, каже, дещо викинути, а то гру калічитимемо, замість гравців.

А Кривотолков (ну, й хитрий-же, гад ползучий!) йому відповідає:

— Е, та там же написано „зменшити на 7% кількість покалічених у своїй команді“, а чужих калічити... ну, хто ж може це заборонити? Ну, Петре, слабо тобі! — нема чим крити, здався...

2. 7 + 17

На роботі Петька позіхав, ледаче оглядався по сторонах, перекидався з товаришами словами, пригадуючи вчорашнє тренування.

— Ех, браток! звернувся до нього сусіда, комсомолець Болторіз, чого терпуга поклав у сторону?

— А, хіба ти не знаєш, що в нас зайшло соціалістичне змагання?

— Отож то й диано, саме через це і треба було б міцніше тримати тарпуга! Адже знаєш 7 + 17?

Але Петро, шось уже собі „надумав“ і відповідає: ну, 7 + 17 = 24. Тут і знати нема чого... Я, товаришок, і не такі числа можу складати. А ось ти, Болторізе, неуважно слідуєш за життям наших футбольних команд!

Адже в нас соціалістичне змагання з футболу, — треба сили зберігати якнайбільше „щоб краще грати.“

Ну, тут Болторізу зовсім стало ясно, чому це всі футболісти на заводі ходять, як печені, і чому в них тільки й мови, що соціалістичне змагання.

Подивився він на Петьку уважно та серйозно, а далі й каже до нього:

— Знаєш що, Петре, отой твій футбольний м'яч, що у всіх нормальних людей головою називається, як видно погано накачано... Потому, каже, занадто вже далеко він одскакує від справжнього життєвого поля, — чи не з ужилом, бува, він у тебе?

Сказав, тріпнув непонірною гривою, сплюнув і замовчав над верстатом, злившись усією своєю істотою з напруженими співами механізму.

О 3 години, коли з особливим якимсь надривом гудуть мотори, і в унісон їм шарудять трансмісії, футболісти один по одному... кидали роботу.

— Васько, звернувся підручний до одного із них, ти куди? Адже до гудка ще не менше як півгодини.

— Та цить „малохольний“, мені на тренування треба йти, а ти гляди мені, не забудь номерок мій повісити, чуєш?

— Та ладно, ладно, відповіла підручний, та тільки ж і мені без тебе нема чого робити...

— Ну, та як небудь длубайся там про очі, — порадив Васька, йдучи до виходу.

Він із товаришем знав „секретний трюк“, як вийти з заводу, коли лише загодно...

А тепер цей трюк, як ніколи багато для них важив, у зв'язку з соціалістичним змаганнями...

ВИКРИВАЙТЕ ВОЄННІ ПЛЯНИ,

ВОРОЖІ РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗОВІ

3. Підготувати трудящих до захисту завоювань пролетарської революції.

Фізична Культура СРСР може бути лише масовою. Трудящі це знають і пам'ятають, що ми послабили свою роботу з ними для нашої виучки, щоб утворити кадри досвідчених ф.-к. керівників.

Через гуртки ми підготували не одну сотню тисяч активу, що може піти на чорнову роботу в масах.

Час сплачувати векселі.

Учасники пленуму ВРФК і науково-методичної конференції рішуче висловились за доконечну потребу і вчасність повернутися до масової роботи.

Пленум ВРФК ухвалив: звернути максимум уваги на роботу в масах і цілком використати для розвитку цієї роботи нинішній літній сезон.

Це рішення, будь-що-будь, треба провести в життя.

Запроваджуючи цю роботу, не треба спускати з ока, що фізична культура є одна із ділянок на фронті культурної революції, а тому вона й мусить стати невідривною частиною цілого плану культурного походу, пронизуючи собою всі його моменти.

Без активності самих мас не може бути успіху в масовій роботі.

Викликати в масах активність можна, лише своєчасно зважуючи і задовольняючи її попит і інтереси.

Щоб зрозуміти це і перевести відповідну роботу, треба рішуче відмовитися тягти маси до фізкультурорганізацій, а останнім, зі своєю практичною роботою, піти туди, де є маси, або туди, де її можна зібрати (посвійському) і, з можливості, без матеріальних затрат останньої. Такими місцями повинні бути: робітничі околиці, робітничий виселок, місця для гулянь, відпочинку, купань, фабричний двір й т. п.

Треба, щоб фізкультурорганізації стали основною провідною силою, яка б організовувала масовий культурний відпочинок і здоровий домашній і трудовий побут.

На цьому тлі і лише на ньому, улюбленими масами формами і видами спорту, як гри, танці і т. п., і треба втягувати мільйони трудящих до постійної фізкультури.

Особливої уваги треба надати втягненню дорослих. Саме на цьому шляху і повстають великі труднощі. Тут

особливо треба турбуватися, щоб утворити і заховати авторитет фізкультурних організацій, правильно поставленою і приведеною на службу трудящим масам, практичною роботою.

Не можна допускатися дитячого чванства з фізичної переваги.

Не хвастання й обезнадіювання, а уважне товариське ставлення і допомога дорослим. У нас систематично користуються з засобів фізкультури не більше 3—4% людності. Перед нами завдання—втягти до цієї справи і навчити 150 мільйонів чоловіка.

Єдино, де можна виконати це завдання—в країні пролетарської держави,—в СРСР, бо лише в нас—і урядові, і громадські організації справді цим зацікавлені.

Чимало й перешкод на нашому шляху:

1. Матеріальне убожество.

2. Замала обізнаність багатьох наших відповідальних товаришів із основами і важливими завданнями фізкультури в СРСР, а відтак і бюрократичне ставлення до цього. Усе це в корні підриває роботу.

3. Брак досвідченого провідного складу.

4. Одрив гуртків, а частенько і РФК від мас.

5. Фізкультурна неписьменність мас.

6. Недосить розвинене виробництво потрібного інвентарю, і

7. Занижений загально-культурний рівень мас...

Та багатомільйонові партійні, комсомольські, профспілкові й громадські організації, при цілковитій підтримці державних організацій, зможуть і справляться з цим завданням.

Посилімо фронт культурної революції багатомільйонною армією фізкультурників!

Жодного фізкультурника безучасного до масової роботи!

Нещадна боротьба зі всякою спробою одірватися від фізкультурорганізацій, від мас!

Командири і політробітники РСЧА і червоноармійці-відпускники повинні стати за організаторів і провідників масової фізкультури!

— А все ж таки, що ото воно за 7+17? налізчутно роздумував собі Петька, тільки тепер звернувши увагу на цифри, прибиті на стовпі проти заводу.

— А грець його маму знає... відповів Васька, мабуть чи не будемо в найближчі ж часи спати по 7 годин на добу, а 17... гуляти, коли все вже змеханізують. Ото буде живуха! От коли вже натренюємося!

3. Ударне змагання

Кривотолков, посміхаючись потирав руки. Усе йшло, як по маслу. Текстильники зразу підписали угоду, що її склав... хто? — Кривотолков. Чия ініціатива — Кривотолкова... — От так ми, думав Кривотолков, усім футболістам зможуть закинути аполітичність, ну, а мені вже чортя риготі!

І потому, до чого ж і ловко змалював я у своїй промові розквіт футболу в майбутньому!.. Замість заводу — пара стадіонів і... держава збереже мільярди... Ну хто б зумів це так наочно і логічно довести, га?

Але тут підбіг фізкультурник і обірвав лів інструкторової... честолубної фантазії.

— Товаришу інструкторе!.. «ударники» на вас чекають, час вже й починати соціалістичне змагання!..

Кривотолков заметушився і подався десь на середину футбольного поля. Перший етап соціалістичного змагання з футболу між двома «ударними бригадами» почався навдивовижу брутально. «Ударники» якось особливо були «в ударі» і з

усіх сил «старалися» виправдати свою назву... на всі 100%!

— Трісь... ного пополам... у противника! Геп!.. і потягли з поля голкіпера.

А навколо радіють «болільники» — подумати тільки, через які-небудь 5 років, цю надзвичайну брутальність вирвуть із коренем... на 70%, не вернеться вже!..

Біля воріт стоять вже «запасні ударники», стоять і розмовляють:

— Мишка, зараза, не прийшов на матч...

— «Не сознательной»... який з нього футболіст? Як працює у вечірній зміні, то ніколи не приходить на майданчик, хоч який би там матч не випадав йому грати...

— По морді таким гадам, зауважив хтось із команди, бити їх треба... колектив підривають...

А на полі продовжують палке «соціалістичне змагання».

Кривотолков зосереджено шось насвистує, секретар змагання (він же і суддя на боковій лінії) заводить до «чорної дошки» прізвища тих гравців «ударників», що дали максимальну кількість такого браку, як ауті, корнери, фоли і т. п.

(Брутальну гру за брак не вважали, адже це не балет, а такий футбол) . . .

На велику радість глядачів, «соціалістичне змагання» так-таки й не пошастило закінчити за браком гравців, що їх одного по одному майже всіх повинні були з поля.

Продовження змагання призначено було на наступну неділю.

Кривотолков обіцяв ще краще афішувати зустрічі і, навіть, гарантував оркестру музики з фокстротним репертуаром.

Із настрою публіки можна було бачити, що успіх наступного матчу цілком забезпечено.

4. «Герої праці»

Другого ранку, особи, що бажали подивитися на обидві «ударні бригади» в повному складі, могли це виконати лише відвідавши поліклініку.

Черга футболістів геть розтяглася, перед дверима хірургічної філії.

Позіхаючи та сварячись поміж себе, «ударники» мріяли про декілька тижнів відпочинку.

Забуто строчну роботу на заводі, їх не обходило напруження всього заводського колективу.

«Хто куди, а я до страхаси» — це вираз одного з «ударників».

На фронтоні поліклініки гасло: «Здоров'я — трудящим».

Сьогодні його можна амінити на таке: «Хвороби — лидарям».

Фізкультура взагалі — засіб підвищити продуктивність праці, ну, а зокрема і лікарів.

А втім з оцим-о «зокрема» давно-б уже час покінчити.

Футбольних «героїв праці» нам не треба. Ми цінимо лише фізкультурників трудівників.

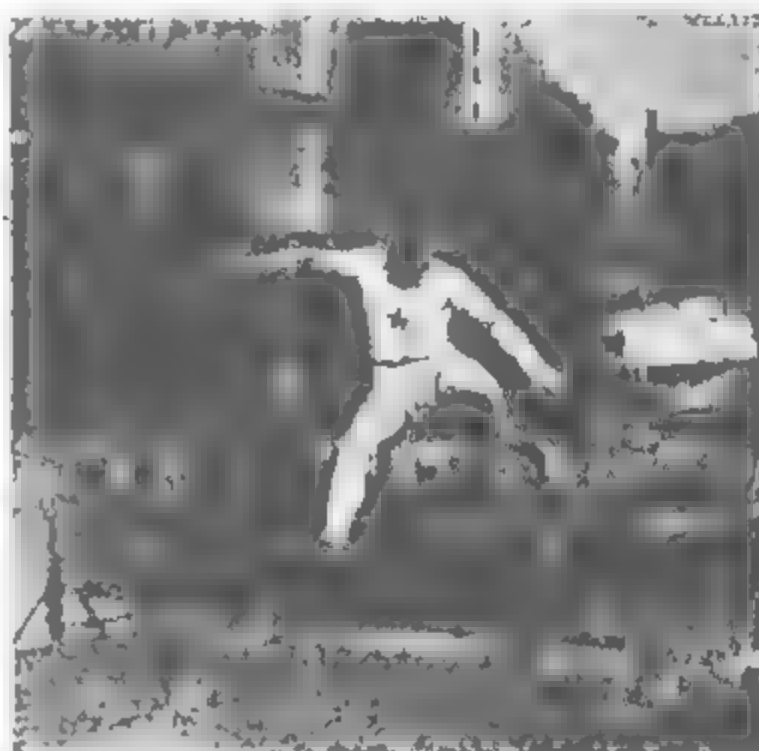
ДОСВІД, З ЯКОГО ТРЕБА СКОРИСТАТИСЯ

Нещодавно в Парижі відбувся Всесвітній б.г. Учасники його, під час самого бігання, повинні були подолати низку перепон, кілька разів метнути гранати і пробігти певне віддалення з обтяженням.

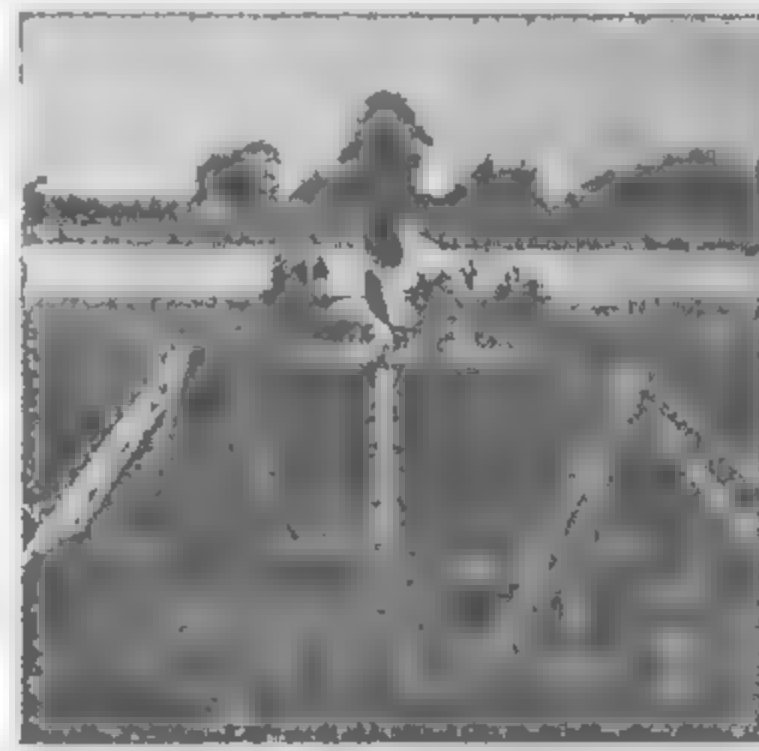
Щільно й безпосередньо підходячи до запровадження елементів воєнізування у нашій фізкультурницькій навчанні, ми повинні звернути якнайсерйознішу увагу на запровадження подібних змагачь у себе.

1. Старт одного із забігів. Усенський б.г. відбувся по трав'яній стежці.
2. Подолання паркана.— перепони, що не становила великих труднощів для учасників.

3. Лазіння по кодолі. Кожен із учасників повинен був по кодолі дістатися верху, перехопитися через верховину конструкції і спуститися долу по тій же кодолі, але по другу сторону.
4. Метання гранати. 5. Огорожа — перший із чотирьох скоків.

6. Другий скік — скік на довжину. 7. Третій скік — комбінований. 8. Четвертий скік — опорний.

9. Учасники беруть на плече мішок піску вагою в 50 кіл і продовжують біг далі з цим обтяженням.
10. Добігши певного місця, учасники скидають свої мішки і далі фінішують бігма.
11. Переможець змагань Куртежер закінчує дистанцію.

ОДИН ІЗ КРАЩИХ ДИСКОВОЛІВ НІМЕЧЧИНИ—ПАУЛУС

1. Попередній розмах. Метатель піднімає диск правою рукою над головою і тут же підхоплює його лівою. Вага тіла в цей момент на лівій нозі.

2. Розмах. Праву руку заносить низом назад. Ліву руку — на себе. Вага тіла передається на праву ногу.

3. Розмах продовжується. Тулуб перекручується з поперекові. Права рука з диском, пройшовши низом, заноситься назад і вгору. Індивідуальна особливість метателя — у цей момент він повертає руку з диском долонею вправо; з початком повороту повертає її назад, долонею до землі. Права рука з диском продовжує ще рух розмаху, а ліва нога — готова вже почати поворот.

4. Передаючи вагу тіла на ліву ногу, і нахлянувшись тулубом вперед — вліво, метатель починає на ній поворот. Підчас повороту права рука з диском не залишається нерухомою — вона йде „хвилею“. Перед тим як почати поворот, праву руку занесено вже назад і вгору (3); з початком повороту на лівій нозі, права рука опускається вниз (4); наприкінці поворот на лівій нозі, в момент, коли метатель переходить на праву ногу, права нога знову піднімається вгору (5 і 6) наступає кидьок — йдучи за хвилею, права рука з диском спочатку проходить низом (7 і 8); а потім здійснюється вгору (9), де й відбувається випускання диску. На цьому малюнок ми бачимо початок хвилі — рука з диском опускається вниз.

5. Поверт на лівій нозі закінчується; тулуб випрямляється; рука з диском, йдучи за хвилею, починає підніматися вгору.

6. Метатель перейшов на праву ногу. Йдучи за хвилею, права рука піднялася ще вище. Тулуб починає новий нахил вперед — вліво.

7. Поверт закінчено, ліва нога стала у переднього краю кола. Важливо відзначити, що повертаючись, тулуб метателя весь час ішов далеко вперед від правої руки з диском. У наслідок цього тепер, коли починається самий кидьок, метатель має розмах величезної амплітуди.

8. Самий кидьок починається не рухом руки. Вигинаючись вправо, згинаючи праву ногу в коліні, метатель виводить вперед праве стегно — рух, що тягне за собою і праве плече. Права рука з диском все ще позаду. Наслідуючи хвилю, права рука опускається вниз. Тулуб починає випростовуватися.

9. Пройшовши справа — вниз від метателя, права рука з диском виходить уперед. Тут, у рівень з обличчям, метатель випускає диск, надаючи йому обертового руху за годинниковою стрілкою. Усе тіло метателя в цей момент випростовується.

10. Випустивши диска, метатель з енергії заносить праву руку на себе. Диск викинуто з підсподу і з „підхвисанням“, а не проведено стороною. Отож і не тягне

метателя вліво на перескік. Його може потягти лише вперед, за диском. Ось чому багато вправників, що метали диск саме за цим стилем, випустивши його, ставлять праву ногу вперед — вправо на одну лінію з лівою.

Треба в даному стилі зазначити роботу тулуба і ніг, що працюють у такт із „хвилею“. Початок повороту (4) — тулуб наклоняється вперед — вліво, ноги згинаються в

колінах, кінець кружляння на лівій нозі — тулуб і ноги випростовуються (5); початок повороту на правій нозі (6) — тулуб починає новий нахил вперед — вліво, ноги знову згинаються в колінах; кінець оберту на правій нозі (7) — нахил тулуба і згин ніг ще збільшуються; самий кидьок (8, 9 і 10), тулуб і права нога надають тілу кривини з тим, щоб підкінець кидька зовсім випростатися, надаючи тим самим дискові висоти летіння.

КРАЩИЙ СПИСОМЕТАТЕЛЬ НІМЕЧЧИНИ — ШЛОКАТ (63. 40 мтр)

Шлокат, що метав списа стилем Міурі, бере розгін завдовжки біля 25 метрів. Підчас розгону, метатель тримає руку зі списом зігнутою так, що кулак її припадає над плечем. Відмінний момент цього стилю є кругове розмахування рукою зі списом, що його (розмахування) метатель провадить на останніх кроках перед кидьком: 1) крок вперед з лівої ноги Л¹, метатель починає опускати руку зі списом у сторону — вниз і трохи вперед, намагаючись при цьому притиснути її лікоть до свого боку; 2) крок правою ногою П², спис опустився ще нижче і набрав поземного стану, при чім, права нога згинається трохи сильніше проти того, як це буває звичайно при біганні, а тулуб трохи наклоняється вперед — метатель ніби присідає; 3) крок лівою Л³, метатель починає випрямлятися і відводить випростану руку зі списом, при цьому тулуб повертається вправо; 4) крок із правої П⁴, праву ногу повернуто і наклонено вправо, а руку зі списом повернуто долонею вгору і зовсім витягнуто назад (мал. № 1); 5) останній крок із лівої ноги, підчас якого метатель ви-

соко підносить ліве коліно для міцного вдара об землю (мал. № 2).

Метатель починає самий кидьок з виносу в перед правого стегна, що тягне за собою і праве плече. Права рука починає згинатися в лікті. Вага тіла передається з правої ноги на ліву.

Вага тіла перейшла на ліву ногу. Праве стегно продовжує свій рух уперед. Підчас винесення стегна, тягнеться і праве плече, а за ним і права рука зі списом (мал. № 3).

Рух стегнів і плеча продовжується. Згинаючись, права рука зі списом виходить ліктем уперед. (мал. № 4).

Випускання списа. Ривком руки, метатель надає списові висоти і наряду летіння (мал. № 5).

При чім, права рука зі списом виходить вперед не кистю, а ліктем. Перед кидьком, відводячи праву руку зі списом назад, метатель заносить на себе ліву руку. У момент кидання, щоб посилити винос вперед правої руки, він відкидає назад ліву руку.

У дальшому, в момент випускання списа, долоня

правої руки повертається вправо. Щоб не переступити планки, метатель, після вилету списа з руки, перескакує на праву ногу.

Загальна довжина розбігу становить 20 — 25 мет., — останні 5 кроків із круговим розмахом і кидьком із перескоком вимагають 8 — 9 метрів. |

ЯК СХУДНУТИ?

Як схуднути? — часто запитують лікарів багато людей схильних повнішати і, рідко задоволені з відповідей, починають застосовувати різні крайності, аж до тривалих голодувань. Щоб відповісти на таке запитання, базуючись на сучасних даних науки, треба виявити, що саме спричинило до повноти. Від правильного розуміння цих причин залежить і наш підхід до застосування різних засобів, щоб зменшити відкладання лійової тканини в нашому організмі. Сучасна наука встановила, що причини опасистости є надмірне вживання харчових продуктів, порушення харчового балансу у прибутковій та витратах харчу, або, просто кажучи, зажерство з обмеженням власних рухів, коли людина більше сидить чи лежить, ніж рухається, а з другого боку — стійкі поглядження викликаються ще й на ґрунті зміненої роботи залоз внутрішньої секреції, борлакової залози, мозкового придатку, а особливо статевих залоз.

Відомо, що після 40 років чоловіки починають повнішати, — відпускати брюшко. Ця опасистість збігається з моментом зменшення роботи статевих залоз, секрет яких надзвичайно сприяє закисненню чи згоранню лійової тканини. Дуже часто зменшення виділень статевих гормонів починається і після 20 років, і тоді ми маємо ранню опасистість.

Після операції, з усуненням яєчників у женщин, після пологів і одруження, коли женські яєчники зазнають різних змін, коли порушується робота цих залоз, настає опасистість навіть у молодих женщин. За такої опасистости не допомагають вже ні голод, ні сувора дієта.

Буває наслідна схильність гладшати, або, як кажуть, схильність до порушення „обміну речовин“ в організмі. Ці люди в процесі фізичної роботи не гладшають, але як тільки вони, бодай на короткий час, поживуть спокійним життям, як починають швидко товстішати, або, як кажуть, — „поправлятися“. Таким чином, якби ми спробували поділити людей схильних повнішати на групи, ми їх розподілили б за таким порядком: 1 група гладшають, бо переїдають; 2 група — мало рухаються; 3 група — від спадкової схильности повнішати. До цих груп ми віднесли б ще й осіб, що колись працювали важкою фізичною працею, колишніх спортсменів, що проміняли фізичний рух на крісло кабінета чи канцелярії, а також і „аматорів“, що вживають велику кількість напиків, а особливо пива. За цими групами йдуть уже особи з порушеною роботою борлакової, статевої та інших залоз.

Тепер розгляньмо кожну групу зокрема і ті засоби, що їх рекомендує сучасна наука для тих, хто хоче схуд-

нути. Візьмімо першу групу гладких, з причин зловживання харчем. Наші заходи позначаються в такому: ми радимо їм відповідну дієту, із складу якої виключаємо всі ті харчові продукти, що сприяють утворенню лійової тканини, а саме: солодке, борошняне, жирне. Щодо вживання рідин, то тут погляди вчених розходяться. Одні стоять на тому, щоб якнайменше вводити до організму рідин, а інші, навпаки, стоять на тому, щоб вживати їх якнайбільше.

Особливо цікава дієта, що її нині широко застосовують в Німеччині, дієта проф. Розенфельда. Він змушує осіб, що хочуть схуднути пити необмежену кількість рідин, виходячи з тих міркувань, що холодна вода введена в середину, вимагає від кліточок і тканин великої кількості тепла, а це останнє й спричиняється до посиленого згорання жиру. Із своєї дієти він зовсім виключає цукор і хліб. Цукор замінює сахарином, а замість хліба — овочі. Щодо решти, то особи, що бажають схуднути, можуть споживати необмежену кількість м'яса, огородини й садовини. У кабінеті лікувальної гімнастики пр. ДЦІФК, що його я організував і через який щороку проходять до 150 гладких людей, застосовують часто водозмінну дієту Карреля. Уважно зваживши стан серця, призначають молочний режим, із розрахунку 4—6 склянок молока, 2—3 яблука і 1 помаранча на цілий день. Тривалість дієти 10—12 днів. Протягом цього часу спостерігалось втрату ваги, що дорівнювала 4—5 кілограмам. Після дієти Карреля, ми застосовуємо деякий час дієту Розенфельда, або переводимо на звичайний режим із обмеженим споживанням хліба, солодкого, жирів та призначаємо 2 молочні дні на тиждень, у які слід жити лише молоком.

Дальший наш захід до зазначеної категорії гладких є застосування води. Застосовуємо холодну й гарячу воду. Холодну воду — як обтирання, з наступним розтиранням усього тіла, особливо з масажуванням місць, на яких відкладаються найбільші запаси лійової тканини.

Теплу воду — як парку в гарячій воді, за допомогою віника з подальшим укутуванням, щоб потіти (улюблений спосіб здати з ваги у спортивних колах). Роблять це так: хвилин 8—10 паряться на полиці, „у парні“, потім йдуть до роздягальні, закутуються в ковдри, чи в волохате по-

Гра в крокет у санаторії „Харакс“ (Крим)

Ранкова зарядка робітників Катерининської залізниці (Євпаторія)

стирало і відпочивають так хвилин із 5—10, потім знову лізуть до парні хвилин на 8—10 і знову відпочивають, закутавшись у тепле простирало, для підвищеного потіння. І так повторюють цей спосіб до 4 разів, кладучи щоразу на голову холодний компрес. Таким робом здають із ваги протягом тижня, проробляючи такі експерименти через день.

Такий спосіб згорання жирової тканини не небезпечний, надто для осіб із деякими слабостями серця. Отож застосовувати парки з наступним потінням можна не всім. Ми радимо лише одноразове користання з такої процедури з наступним потінням не частіше 2-х разів на тиждень.

Нарешті, другий спосіб позитивного впливу на процес окиснювання лійової тканини є рух, втілений у різні види гімнастики, що його систематично треба застосовувати протягом певного часу.

Гімнастика, посилюючи кровообіг в організмі, сприяє безперервному підвезенню кисню до наших тканин і викликає таким чином швидке згорання лійових відкладів. Дуже часто найсуворіша дієта, настирливіше застосування води не дають нам тих позитивних результатів, що їх ми дістаємо в наслідок м'язевих гімнастичних рухів.

Особливо цікавий ефект схуднення в першій категорії гладких. Їх лійове прошарування, під впливом гімнастики, в простому розумінні слова „тане“, вони худнуть, не відчуваючи жадної слабости, заховуючи цілком бадьорий настрій.

Наш досвід доводить, що ліпші діяння і швидкі результати схуднення бувають після комбінованого застосування дієти і гімнастики. Людина починає економно споживати харчові продукти, у неї виробляється своя „норма“ і вона вже не так віддається перевигодництву. Одне практичне зауваження особам, що хочуть схуднути. Рухи треба провадити посилено та енергійно лише за умов нормального серця, а коли ні, то вони неприємно здивуються, помітивши щомісячне збільшення ваги, не зважаючи на пророблювану гімнастику.

Це парадоксальне на перший погляд явище пояснюють тим, що під впливом „холодком“ запроваджуваної гімнастики, посилюється почуття голоду, в наслідок чого людина ще більше споживає харчові продукти.

Усе сказане про схуднення першої категорії гладких можна сказати і про інших людей, що уникають рухів. Якщо для перших особливого значіння набуває дієта, то для других — рух є раціональний спосіб схуднути, спосіб, що його позитивний вплив спостерігаємо вже через якийсь тиждень — другий.

У таких людей швидко пропадає віддишка, а відтак і появляється бадьорість та активність. Вони сами починають уникати сидіти на одному місці або їздити, замість того, щоб ходити. Виховальне значіння рухів повстає перед нами в таких самих випадках на ввесь свій зріст.

Отже гімнастика робить такі чудеса, що наука мимохіть мусить визнати і визнає рух за один із діяльніших засобів застосовуваних до гладких людей.

3-ю категорію, зі спадковим порушенням обміну речовин, можна віднести до 2 групи. Для них дієта не відіграє такої домінуючої ролі, як для 1-ої категорії, але натомість набуває важливого значіння гімнастика. Вона поліпшує обмін речовин і підвищує засвоюваність харчу. Без перебільшення можна сказати, що гімнастика для „спадківців“ — єдиний засіб не дати можливості відкладатися й надалі лійовій тканині.

Щодо аматорів пива, то їм, перед тим як надіятися на успіх задуму схуднути, треба кинути пити. Це основна вимога. Без жертв не можна дійти свого. Покінчивши зі своєю слабкістю — посилено запроваджувати гімнастику. Ці ж самі слова можна повторити і для колишніх спортсменів та осіб важкої фізичної праці. Залишивши на час канцелярію, присвятити одну годину на добу гімнастиці і другу на ходіння та гуляння після служби. Це швидко позбавить вас зайвої ваги без ніякої дієти. Гімнастика і баня — ось два могутніх фактори, щоб схуднути таким людям.

Якщо так позитивно й швидко діють на вищезазначені категорії гладких людей наші різні способи, то жировикам, у яких ожиріння є наслідок ендокринної системи, і гімнастика, і дієта, і водні процедури — нічого не допоможуть, якщо в додаток до цих засобів не застосовувати відповідні витяжки з різних залоз. Так, наприклад, за виснаженої статевої діяльності, ми радимо застосовувати витяжку із насіннєвих залоз — охрикрин; якщо зазнали поразки яєчники — оварин; якщо потерпіла борлакова залоза — тиреодин. І лише вводячи до нашої крові речовини здатні окиснити наші клітки та діяти на згорання лою, ми можемо сподіватися на порівняний успіх, хоча цей успіх своїм розміром не доходить до інших категорій схудлих.

Вага під впливом гімнастики трохи збавляється. У тих випадках, коли наростання ваги після гімнастики становиться загрозливим, лякатися нема чого. Після курсу рухів вага стабілізується, тобто і не зростатиме, але й не падатиме вниз. Отож гімнастикою таким людям можна дійти результатів, що їх не додержувано ні електрикою, ані терапією і т. п. Під впливом рухів у таких осіб пропадає віддишка, змінюється психіка, міцнішають нерви, на деяких місцях тіла появляється пружна тканина, пружним і сильним стає брюшний прес. Коротко кажучи, навіть у цієї категорії людей, що їх можна вважати за людей хорих, гімнастика позначалася, як показують наші наукові спостереження в кабінеті лікувальної гімнастики в Державнім Центральнім Інституті Фізкультури, позитивно.

Який же висновок повинні ми зробити після короткої аналізи рекомендованих засобів, щоб схуднути? Вірний і надійний спосіб стати худим, чи позбавитися зайвого лою — це, повторюю, посилені рухи, дієта, а за деяких випадків і препарати ендокринних залоз.

ВИЩА РАДА ФІЗКУЛЬТУРИ ПАЛКО ВІТАЄ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЗЛІТ ЮНИХ
ПІОНЕРІВ І ВИСЛОВЛЮЄ НАДІЮ, ЩО ПІОНЕРИ УКРАЇНИ ЗАВЖДИ БУДУТЬ
У ПЕРШИХ ЛАВАХ ФІЗКУЛЬТУРНИКІВ, ГОТУЮЧИ ДОСТОЙНУ ЗМІНУ

С. Шиманський

ЧЕРЕЗ СВАНЕТІЮ

Із усеньких кавказьких маршрутів, нас давно вабила Сванетія своїми сніговими шапками, чудесними верховинами і своєрідним побутом вільних сванів. Нарешті, наближився час поїздки.

За 2 дні дісталися ми с. В. Баксан біля підніжжя головного кряжу, неподалеку Ельбруса.

Тут довелося вперше замислитися, чи під силу ж обрали ми собі маршрут? Чи зможемо ми перевалитися через сніговий кряж?

Занадто вже високим вдавався він нам... Переказувано, що напередодні рушила в путь експедиція в складі 8 чоловіка, але ж із ними були провідники, льодоруби, кітвиці, бичови тощо. У нас же не було жадних знаряддів, не було грошей, не було й провідників.

Знизивши на кілька ступенів свою самонадійність, ми вирішили все-ж спробувати піти до Ельбрусу.

Сонце, яскрава зелень, альпійські квіти, ковдри суніці і надзвичайна мальовничість гір — скоро збудили в нас впевненість у своїх силах. Через два дні, сидячи на „круговиді“ Ельбруса ми зовсім забули, що то є страх, яким нас так під'южували там десь далеко внизу. Без жадних провідників піднялися ми на 3500 метрів, тобто на висоту перевалів головного кряжу і... нічого з нами не сталося.

Перевал забрав у нас 2 дні. Першого дня дісталися ми до горішніх альпійських пасовиськ десь під льодовиками і тут ночували у пастухів. Другого дня, на світанку, рушили ми далі і десь о 4 год. дня, двічі відпочивши, пересілися на ту сторону кряжу, на тверду землю. Іще верстов 20 гірськими стежками під зливою, і ми дісталися першої сванетської оселі.

Ці 2 дні варті були усієї мандрівки. Ішли ми вертепами, льодовиками, обсипами і кручами, де всякий непевний крок загрожував нашому життю, а відтак і потрібна була велика сила волі, щоб не розтертися перед несподіванками, що весь час нас підстерігали. Краще за всіх ішов осел. На диво умна тварина і зовсім несправедливо ославлена від людей. Щодо цього, то ми переконалися якнайглибше, а надто коли ходило про те, чи в людських же силах перехопитися на той бік у даному місці. За таких випадків наш ослик, поглядаючи на нас, сам рушав у путь, доводячи, що перемогти цю путь можна, принаймні це в його, ослиних силах. Тоді нам ставало дуже ніяково за людську

природу, і ми плазуючи, ковзаючись і падаючи на обледенілих відкосах, ішли за ним.

Підкінець дня і осел сплонував. Спускаючись із перевалу по карнизах вздовж скель, саме коли ми споглядали первісний хаос природи, раптом почули крик провідника. Ми кинулися вперед і побачили, що осел дрижить і нервово дригає задніми ногами, а провідник, вчепившись обома руками осліві за хвіст, тягне його до себе. Речей на осліві не було. Десь далеко внизу чутно було шум від каменців, що дзвінко котилися геть, приведені в рух речами, які попадали з осла. Карниз був надто вузький, щоб осел з поклажею міг пройти, а до того ж ще й звисала над ним величезна скеля. Саме на це і не зважив осел і ледь-що не зірвався. Десь уночі спинилися ми біля високих стін якоїсь фортеці. Недовго вагаючись, почали ми гатити палками у великі дерев'яні ворота і, лише після довгих переговорів через нашого провідника, нас впустили і дали переночувати.

Як потім виявилось десь уже на ранок, ми лучили у фортецю колишнього князя Дадічкіліані, якому до революції належала добра половина Горішньої Сванетії. Наша зустріч із господарем відбулася вранці на дворі, де „його світлість“ босяка „заганяли“ до хліву свиней.

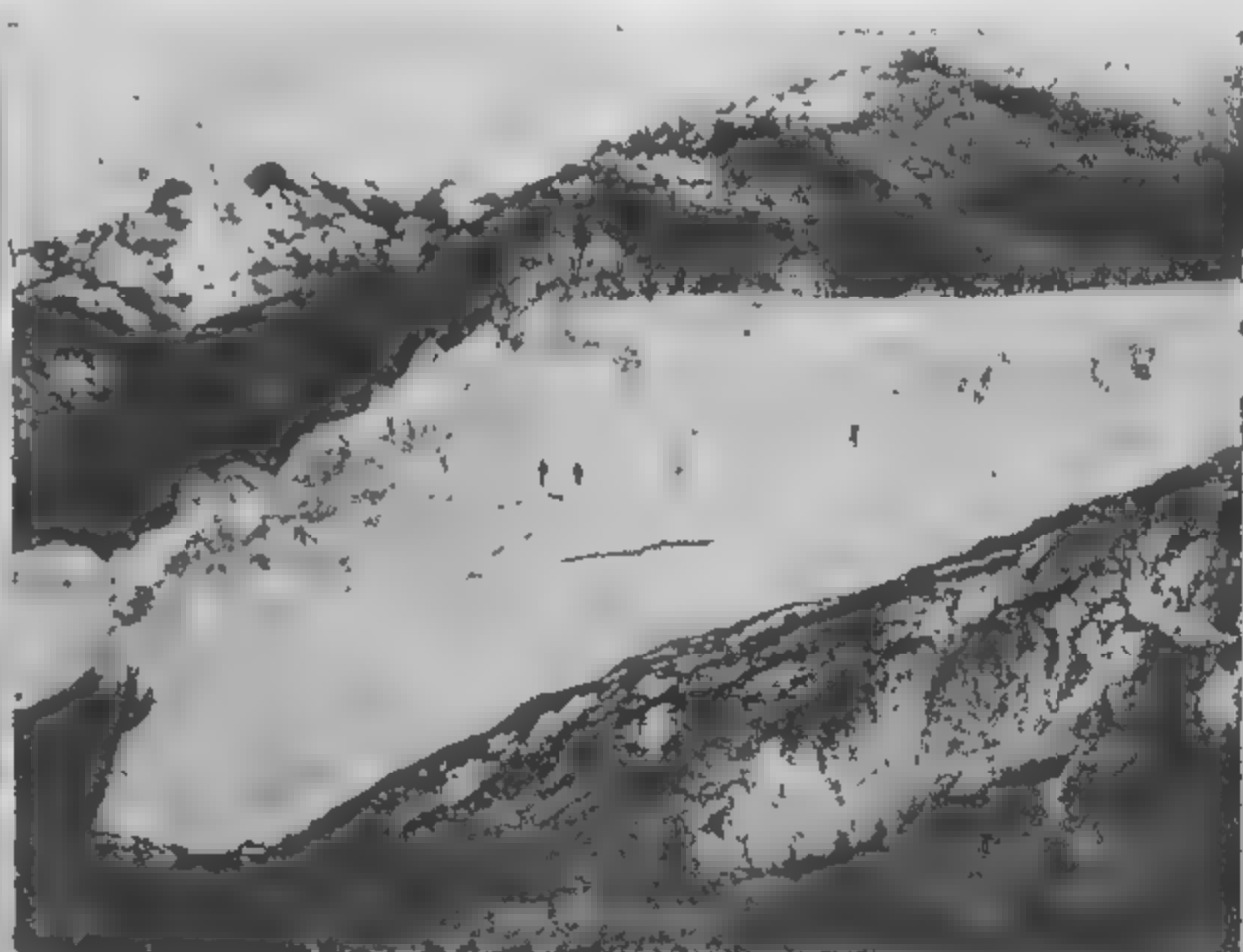
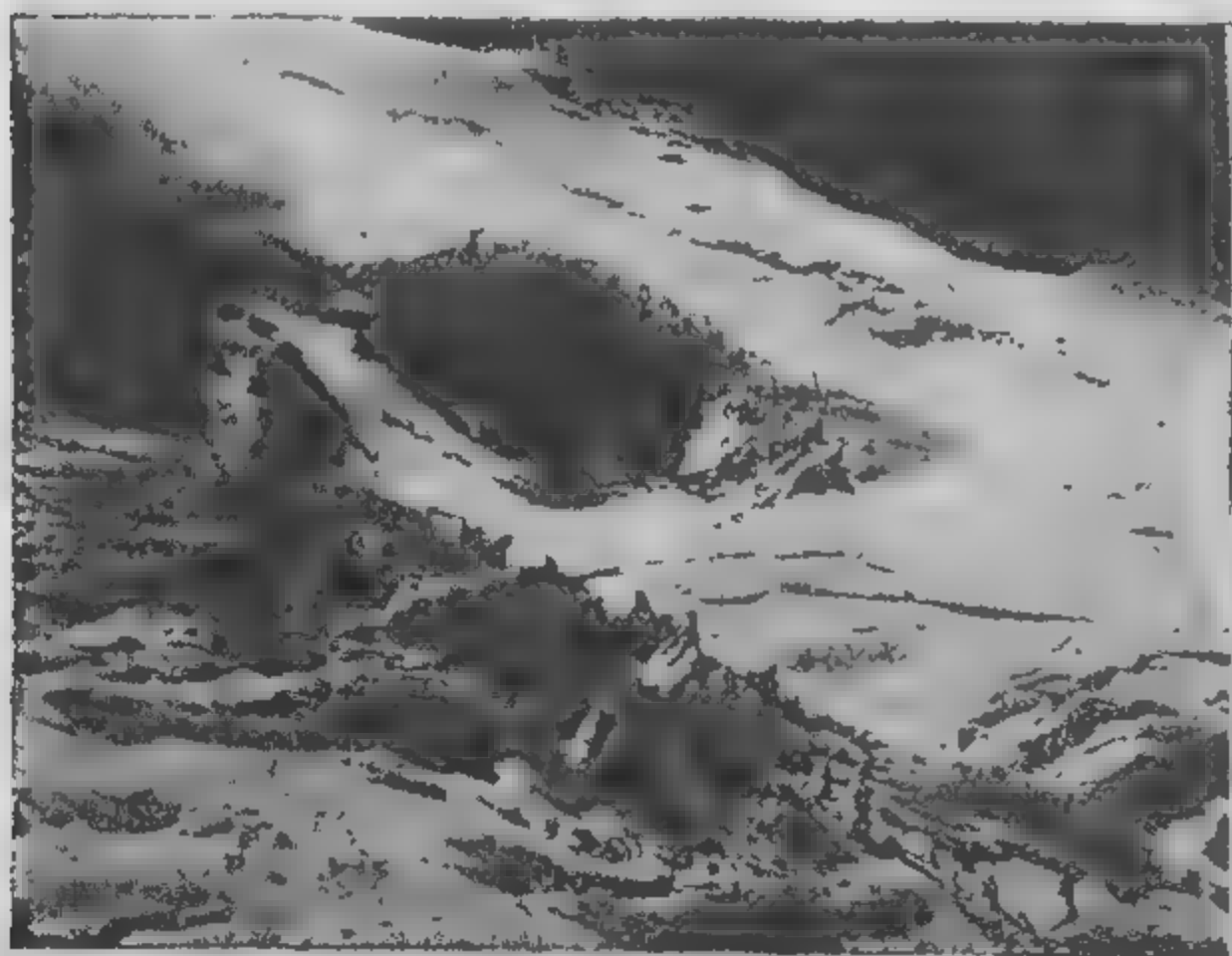
З часом ми довідалися, що свани народ далеко культурніший проти того, як нам його змальовували, хоча своїм укладом життя цих людей і нагадувало вельми часи середньовіччя.

Жувуть вони родами у вежах-фортецях. І досі ще важіє над ними кривава помста.

За радянської влади, свани посилено почали приєднуватися до культури. Будують школи, лікарні, налягають телеграфний дріт, будують пошти. Є в них покищо єдина на всю Сванетію зразкова с/г. школа, є вже й радіо, прокладають і дороги і т. ін.

Вивчаючи життя й побут сванів, ми пробули в них щось біля тижня. Скрізь, від першого-ліпшого свана і до голови виконкому, діставали ми якнайкращий, радушний прийом. У Местії (столиця Сванетії) була для туристів і база, де можна було безплатно ночувати і діставати потрібні поради.

Поверталися диким вертепом річки Інгури. Стежка, завширшки не більше як метр, стрічкою тяглася по самих карнизах; то десь під хмарами, а то й біля самої води ревучої Інгури.

Через Сванетію: 1) Дорога до перевалу Юсеньги; 2) Льодовик В. Азау на Ельбрусі.

ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ ЗЛЮТОВІ ЮНИХ ПІОНЕРІВ—НАШ Ф.-К. ПРИВІТ

З 9 по 16 серпня ц. р. в Харкові відбудеться Всеукраїнський Зліт Юніонерів. У зльоті візьмуть участь 1000 делегатів, що злетяться від усіх усюдів України, перевірити свої досягнення в царині комуністичного вихову і водночас заявити про свої потреби.

Юні піонери є передові загони нашої радянської дитячої суспільності. Це є організоване представництво того третього покоління, якому невпинно й настирливо доведеться продовжувати будувати соціалізм.

Фізичний вихов є складова частина комуністичного вихову і править за певний чинник у соціалістичному житті. Отож і треба перевірити, як же стоїть справа з фізичним зміцненням нашого третього покоління. Мусімо визнати замалу покищо ф.-к. роботу серед піонерів, як організаторів цієї самої справи серед дітей трудівників. Це вимагає від

усіх керівних ф.-к. організацій конкретних заходів у царині піднесення ФК і до того ж у найближчому часі.

Наш журнал хоча й обслуговує піонерів методичними ф.-к. матеріалами, та все ж ми вважаємо нині за потрібне посилити цю роботу. Отож і запрошує редакція ВФК т.т. учасників Всеукраїнського Піонерзльоту до участі в роботі, бо лише спільна праця, побудована на конкретних вимогах і на задоволенні цих вимог, утворює живий зв'язок нашого журналу з юніонерами-читачами.

Щоб відзначити Перший Всеукраїнський Піонерзліт і щоб встановити живий зв'язок юних піонерів із нашим журналом, редакція ухвалила передати Всеукраїнському Піонерзльоту, для розподілу на його узгляднення, 41 фізкориванток.

Будьте напоготові!

М. Філь

ЯКИХ РУХЛИВИХ ІГОР ПОТРЕБУЮТЬ ПІДЛІТКИ

Радянська фізична культура, як відомо, має певні завдання — підготовлювати до праці й оборони. Отож і заходжуємося ми біля цього з перших же кроків у школі, дедалі поступово розширюючи й поглиблюючи роботу.

Підготувати ж до праці та оборони — це й значить розвинути в дитині чи підлітку ті ж самі здібності, що якраз їх і потребують, за умов нашого теперішнього життя, ці основні завдання, а саме: міцну фізичну силу, витривалість, вигадливість, рішучість, спритність, сильний волевий керунок, певні умовні рефлекси.

В арсеналі фізкультури є чимало практичних заходів виховувати мужніх, сильних громадян, а серед цих засобів не останнє місце посідають і рухливі гри. Н. К. Крупська з приводу цього каже: „Гра є потреба дитячого організму, що зростає; у грі розвиваються фізичні сили дитини... у грі вироблюються в дітей організовані навички, розвивається витримка, уміння врахувати обставини“.

Рухливі гри взагалі користуються у дітей великою популярністю. Дітей і підлітків цікавить тут не лише виконувати окремі функції за змістом, ба й самий рух і, нарешті, та емоційність, що звичайно так насичує рухливі гри. Якщо рухливі гри чогось із всього зазначеного тут бракує, то вона — малорухлива, не цікава змістом, а через те й мало цінна. Прищепити таку гру дитячому колективі буває завважно. І навпаки, як більше в грі цікавого змісту і досить руху, як більше в ній емоційності, то й улюбленішою стає вона у дітей. Недарма ж по багатьох країнах, як от в Англії, чи в Америці, головні засади фізичного вихову будують здебільшого на рухливих та спортивних іграх.

Справу з дітьми малого віку в першому концентрі (до 12 років) розв'язати досить легко. У цьому вікові, з причин біологічних його особливостей, є багато змог зацікавлювати дітей і конкретним змістом у рухливій грі, і основними формами руху, що з них насамперед треба тренувати бігання, стрибання, виверти тощо. Так само і з юнацьким віком (хлопці з 18 років, а жінщини з 16) — справу розв'язується досить просто: тут можна широко застосовувати систему різних спортивних ігор помірно, середньо і великої навантаги. Усі ці спортивні ігри (а водночас і досить прості з своєю фабулою), а до того ж у цьому вікові молодь цікавиться не так безпосередньо фабульним питанням, як тими комбінаціями, що їх є змога вигадувати і застосовувати в тій чи іншій грі, на ґрунті вдалих особистих поодиноких і колективних моторових дій.

Зовсім інакше доводиться розглядати справу з перехідним віком, з 12 до 16 років. Передусім мусімо зважати тут на несталість фізичного розвитку (початок статевого досягання), що аж ніяк не дозволяє будь-яких фізичних перевантаг. Подруге, на мислення дітей цього віку значною мірою позначається конкретизованість (кол. гри в індійців, усілякі бойовничі гри тощо). Отож з одного боку доводиться задовольняти дітей цього віку до певної міри конкретним фабульним змістом, а з другого — дати певну щодо віку психо-фізичну навантагу, застерігаючи водночас і надмірне захоп-

лювання, що так зле може відбитися на фізичному стані даної вікової групи. Усе це куди як ускладняє питання, — як же саме застосувати рухливі гри певного виховного значіння для дітей віку з 12 до 16 років. На допомогу тут приходять те, що діти в цьому віці якраз дуже цікавляться грами, що в них за фабулу правлять елементи розвідання, мисливства, колективно-групового (група проти групи) змагання, з певновизначеними завданнями й чіткістю, щодо виконання ролі. Саме з цього і треба відповідно скористатися, щоб задовольнити групи цього віку, надаючи їм відповідних і психофізичних, і емоціональних навантаг. Вітак і доводиться запроваджувати такі рухливі гри, що відповідали б цим вимогам.

Обставини військового життя примушують витратити якнайбільше сил, умінь, спритності, а головне фізичної, у найрізноманітніших напрямках, витривалості. Людина отак вихована завжди буде здатна і до всяких інших життєвих обставин. Саме тому такі рухливі гри, що даються до виховання певних військових навичок, часто-густо й називають військовизованими рухливими грами. Не заперечуючи таке визначення з суті, ми ладні були б уточнити його, назвавши: „гри посиленого життєво-практичного значіння“, бо ті риси психо-фізичного керунку, що їх прищеплюють такі гри, потрібні не лише за військових обставин, ба й за обставин праці на заводі, біля варстату, а радгоспі, на земляних роботах, на копальнях, на воді тощо. Саме цьому й доводиться розширювати розуміння цих ігор, як ігор лише військовизованих. Усе це, очевидно, зовсім не визначає, щоб гри посиленого життєво-практичного значіння (чи то військовизовані) обов'язково складались із військовизованих чи бойовничих фабул. Ми вважаємо це до того ще й за недосить повне визначення, бо для радянського суспільства характеристичніше фактично процеси не бойовничі, а навпаки, мирної праці.

Тут доводиться дбати лише за головне — не змінити виховної цілеспрямованості і аміти застосовувати саме такі рухливі гри, щоб у них гравці могли за змістом виявляти свої моторові знання так, щоб прищеплювати собі мужність, спритність, тямовитість, поступово-оперативні діяння щодо перемоги та ін. Звичайно, що різноманітніше буде зміст ігор (військові, мисливські, трудові, суто гімнастичні і т. п.), то всебічніше й тренуватиметься в потрібному напрямі даний колектив підлітків. Зауважимо, що тут треба мати на оці не лише хлопців, а й дівчат, хоч останні щодо їхньої схильності до ігор бойовничого характеру, і не доходять хлопців. На цьому ставимо притиск саме тому, що багато

наших авторів чомусь мають наметі здебільшого самих лише хлопців, а це звичайно не вірно. До того ж умови шкільної ф.-к. роботи обмежені, і поділювати колективи в процесі академічних лекцій навряд чи є змога, хоча б це й диктували біологічні особливості дітей тої чи іншої статі та віку.

На першому місці треба поставити гри рухливі масового, колективно-групового характеру (з розподілом переважно на 2 групи), де в наявності було б змагання між окремими групами, і де окремий гравець діяв би лише, як член даного колективу. Додержуючи колективності, ніяк не можна нехтувати вихов

Фізкультурницькі вправи на дитячому майдані Донецької залізниці (Харків)

особистої ініціативи, що якраз маємо за приклад у методиці навчання в Червоній армії в першу чергу. (Вихов окремого ініціативного бійця).

Треба відзначити, що де-хто плутає справу військового навчання із революціонізуванням. Ясно, що коли поділити колектив на дві групи, давши одній назвисько „червоні“, а другій „білі“ та ще намагатися судити гру так, щоб обов'язково виграла „червоні“, хоча б зі своїх фізичних сил і моторних умінь ці „червоні“ грали і далеко слабше проти супротивника — жадної військової зацікавленості тут не буде ані крихти. (Не кажучи вже про те, що взагалі оці всі „білі“ в дитячих грах є просто недотепність, про що нині вже й знялися розмови на конференціях і в пресі) *.

Іноді, з причин невдалого пояснення, чи невмілого навчання, цікава гра такого посиленого практично-життєвого значіння не прищеплюється даному колективові. Тоді викладач, щоб заповнити програмову прогалину, намагається вигадати щось нове, так би мовити, винайти свій порох, що часто-густо слід визнати за даремну спробу, бо, усунувши якусь таку невдало пояснену, але з суті цікаву гру, викладавець позбавляє колектив змоги перевірити на цій грі свої психомоторні вміння.

Ми неодноразово спостерігали в нашій ф.-к. літературі опис таких ігор, що їх з великим успіхом можна і треба віднести до звичайнісінької макулатури педагогічно-неписьменного характеру. Отож, не вигадуючи марне, можна знайти багато ігор, що вони цілком придатні для підлітків, мають потрібний акцент і цікаві змістом. Їх треба лише вміло культивувати. Застосовуючи в підлітковому віці певні гри, ми мусимо мати на увазі, що цей вік дуже цікавиться спортом, а відтак і в цій напрямі теж має заобути певне задоволення. Разом із цим не треба однак забувати, що характер теперішнього життя — спільність у праці, уміння працювати в колективі, привчати цікавитися життям колективу, жити його інтересами, і т. п. — усе це повинно якнайповніше відбитись у підліткових іграх, бо при військовому стані якраз і найпридатніші такі властивості, як розвинені колективні почуття та вміння виконувати в колективі (у військовій частині) свої певно визначені та узгоджені з колективним оточенням обов'язки. Виховати так дітей — значить військово-візувати психофізичний керунок і окремого підлітка, і цілої групи.

Які ж саме рухливі гри такого характеру слід запроваджувати до ф.-к. практики дітей цього віку? Подамо зразкову характеристику таких окремих ігор:

1. Спортивна гра типу волейбола:

- а) дає досить емоціональності, бо має певно-визначену фабулу і колективний характер;
- б) має достатню психофізичну навантагу — стрибки, поскоки, робота рук, орудування м'ячем;
- в) привчає узгоджувати свої дії з колективом, проявляючи водночас і свою ініціативу;
- г) запроваджується в меншому об'ємі і за полегшеними правилами.

2. Спортивна гра типу баскетбола:

- а) дає посилену емоціональність;
- б) увесь час вимагає чіткої узгодженості своїх, особистих дій із діями колективу;
- в) дає велику психофізичну навантагу — короткі ривки бігу, уміле орудування м'ячем;

Снідання на майдані „Черв. Залізничник“ після шкільних змагань (Харків)

- 5. Рухливі гри легкоатлетичного характеру типу „лисички“:
- а) дають чималу навантагу;
- б) задовольняють мисливські нахили щодо висліджувань переслідувань і т. п.;
- в) точаться за природних умов — ліси, чагарники, гірки, річки тощо;

- 6. Рухливі гри типу „барів“:
- а) вимагають чималої активності від окремого гравця;
- б) рішучості окремого гравця (переслідувати втікача до меж, бо інакше гра втрачає весь інтерес);
- в) вимагають від окремого гравця йти визволяти товаришів, що потрапили в полон і т. д.

- 7. Рухливі гри з малим м'ячем типу „м'яч на колі“:
- а) вимагають уміння швидко й спритно володіти м'ячем;
- б) перебуваючи в колі, вміти швидко вивертатись, зберігати увагу і пильно стежити за передаванням м'яча, не потрапивши під удар;

- в) Гра на колі виховує в гравцях уміння стримуватись і користися капітаном, не втрачати даремно ударів;
- г) дає досить емоціональності.

- 8. Рухливі гри типу „день та ніч“:
- а) вимагають уважності й стриманості, дають чималу психофізичну навантагу.

- 9. Усякі інші гри на зразок „лисички“ — лише масово-групового характеру (10 лисичок, а 20 мисливців їх ловлять), де треба діяти колективом (лисички мають окрему тактику і т. п.) і кроси з навантагою, розрахованою на даний вік.

- 10. Сюди слід залучити і частину спортивних розваг — ігор, як от узимку боротьба за фортецю за перекиданням сніжків, побудова різних снігових споруд і т. п.

- 11. Спортивні вправи типу тренування й розваг, як спускання з гір, стрибки до води, купатися з конем, кидати в ціль списа, м'яч тощо.

Ми навели деякі типи ігор з характеристикою їх, щоб зазначити чого саме вони вимагають, і чому саме їх треба вважати за гри посиленого життєво-практичного значіння. Радити відразу такі гри для всіх неможливо, бо умови ф.-к. роботи не скрізь однакові: степ, ліс, вода тощо. Тому кожен викладач повинен проробити точний комплекс, відповідно до даних умов і розбити його з ступенів навантаги за віком: 12 — 15 і 15 — 16 років.

Правильно й вдумливо розроблені такі рухливі гри для підлітків завжди дають позитивні виховні наслідки, і куди як покращать загальний ф.-к. вихов.

У ШУКАННЯХ ПРАВИЛЬНОЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ З ФК У ШКОЛАХ СОЦВИХУ

Рідко коли можна зустріти цілком однакові системи оцінки успішності з ФК, бодай у двох викладачів. Один оцінює, зважаючи на акуратність відвідування лекцій, інший — на поведінку, третій — зважаючи на виконання елементів ледгімнастики протягом навчального року, а ще інші — наприкінці навчального року провадять іспити з порядкових та підготовчих вправ і т. п. Якщо взятися визначати всі системи цінувань, з якими довелось мати мені до діла та моїм товаришам, що працюють у семирічних Соцвиху, то доведеться перераховувати такі чималу кількість таких систем.

Здебільшого ж керівники зовсім не провадять оцінки успішності з ФК, а звідси у школярів і висновки: „Із-за фізкультури на другий рік не залишають, а відтак і ставитися до неї можна аби-як“.

За такого стану, особливо велику поміху в роботу фізичного виховання вносять учні, що уникають лекцій, здебільша нездатні та вістали, щодо свого фізичного розвитку. Саме вони і вважать відвідування лекцій фізичної культури за неприємний обов'язок. Замале відвідування такими учнями однаковою мірою псує настрій і відсталі дітям і викладавцям ФК, що безплідно намагаються координувати чужерідні рухи цих дітей.

Безперечно, явище це ненормальне, з ним треба повести боротьбу і його легко зліквідувати, запроваджуючи цілком точну оцінку успішності з обов'язкового предмету фізичної культури.

Тут треба лише знайти правильну путь оцінки успішності і провадити таку наприкінці кожного триместра, ураховуючи акуратність, виконувальність, товариське ставлення і т. п. якості.

Зважаючи на те, що групи комплектуються точно за віком, саме з цієї сторони і можна поставити до учнів даної групи цілком однакові вимоги. Але й тут треба зважати ще й на те, що одні учні успівають швидше, щодо удосконалення фізичних навичок із свого фізрозвитку, інші ж відстають від них.

Зваживши все це, можна твердо сказати, що оцінку фіздосягнень треба провадити за якимось коефіцієнтом даного учня, але така система оцінки — непоказова, а відтак і непедагогічна. Отож, очевидно, доведеться провадити оцінку, зважаючи на середніх у групі, хоч такий спосіб і не є досконалий.

Способові оцінювати успішність із фізрозвитку учнів треба надати тепер якнайбільшій увазі, запроваджуючи з майбутнього навчального року обов'язковий облік фіздосягнень, за одною, спільною для всіх викладавців ФК, стандартною системою — таблицею.

МОСКВА

Легкоатлетичний і футбольний матчі ХОРПС — ММРПС. Розигра приза ім. Ворошилова. Відкриття трека „Динамо“. Міжнародні змагання з плавання. Командна розигра з тенісу. День естафет

Відбулася зустріч профспілок Москви і Харкова з футболу і легкої атлетики. У футбольному матчі збірних профспілок Москва виграла з рахунком 3:0. Харків мав нагоду забити 2 одиннадцятиметрових, але використав їх невдало. Від ММРПС грали: Філіппов, Родіонов, Макаров, Філіппов, Старостін III, Литвейко, Семенов, Прокоф'єв, Кривоносов, Поляков і Шалашников. Склад Харкова: Бабкін, Бобришов, Семенов, Дюженко, Горюхов, Капустін, Овчаренко, Паравишников, Алферов, Зуб і Сирота.

Легкоатлетичний матч закінчився з рахунком 57:39.

Технічні наслідки в деяких номерах досить добрі.

100 мтр.: 1) Пужний (М) — 11,0; 2) Підгаєцький (Х) — 11,3; 3) Яковлев (Х) — 11,3;

1500 мтр.: 1) Цел'єв (М) — 4:15,3; 2) Шамарін (Х) — 4:17,4;

3) Малярєнко (Х) — 4:28,4;

У височінь із розбігу: 1) Підгаєцький (Х) — 1,70; 2) Яковлев (Х) — 1,65; 3) Ейман (М) — 1,65.

Естафету 4x100: 1) Харків — 43,8; 2) Москва — 44,0. За невірну передачу Харкову результат не зараховано.

У жінок на 100 мтр.: 1) Шаманова (М) — 5,04; 2) Козлова (М) — 4,68,5; 3) Домашенко (Х) — 4,38.

Гало: 1) Яковлева (М) — 8,34; 2) Васіна (Х) — 7,94; 3) Шаманова (М) — 7,70.

Метання м'яча: 1) Васіна (Х) — 37,60; 2) Філіппова (М) — 32,41; Зеленська (М) — 32,35.

У розигрі приза ім. Ворошилова взяли участь 1500 бігунів: із них 1000 бігунів від „Динамо“. Тридцятиступнева спека вплинула на успішність змагання: майже 40% учасників залишили біг.

На фініші 8 клм. кросу першим прийшов Маляєв (ЦБЧА) 33:40. Друге і третє місце посіли Табачников (ЦБЧА) 34:05 і Канідов (Динамо) 34:13. На загальне місце з масовості і швидкості перебігу вийшла „Динамо“ в 287 хв. 29 с. (зараховано з восьми перших).

Друге місце за ЦБЧА — 289 хв. 40 с.

14 липня почалися перші мотоциклетні гонки на шойно відкритому трековому стадіона „Динамо“. Це найбільший залізобетонний трек у СРСР, довжина доріжки якого дорівнює 660 мтр.

Підчас зустрічі з командою німецьких плавців москвичі показали прекрасні результати.

В естафеті 4x100: 1) Москва — 4:48; 2) (нове Всесоюзне досягнення); 2) Німеччина (Команда Форвертс) — 5:19.

200 мтр.: 1) Кіслухін — 2:55,4; 2) Мавєєв — 2:58,4 (обидва Москва).

100 мтр.: 1) Кістяковський І. — 1:24,5 (М); 2) Лісановський (Форвертс) — 1:28; 3) Хуствілі (Форв.) — 1:30.

Змагання у жінок, кращі результати у німкенів.

100 мтр. на спині Клейнке (Форв.) — 1:43,2.

100 мтр. в-ля брас: Мотек — 1:34,9.

100 мтр. вільним стилем Мессерер — 1:26.

Матч з водного поло виграла також команда Москви у Форвертса з великою перевагою 2:1.

У командній розигрі з теніса в класі „А“ місця посіли за таким порядком:

1) ЦБЧА — 370 очк.; 2) СЧІ — 328; 3) Динамо — 232; 4) РКІМА — 232 і 5) Робос — 228.

Найкращою із перших команд була „Динамо“. У змаганнях із естафети з найбільшим успіхом виступали Харчовики 40x100. Першими прийшли Радробітники 1:57,6.

Підчас цієї естафети знято за неправильну передачу естафети, за загублення такої, а також і за паління бігунів. 2 команди РКІМА, Друкарів, ЦБЧА і Харчовиків.

У естафеті 5x200 Харчовики у складі Лаушкіна, Лібова, Нікіфірова, Львова і Пужного встановили нове Всесоюзне досягнення 1:57,6.

3x100: Харчовики 8:20,4

У жінок 4x250: Харчовики 2:26. 10x100: Медики — 2:19,8.

В індивідуальних номерах добрі досягнення показав молодий легкоатлет Левицький, що скакнув на 3,50 мтр.

ЛЕНІНГРАД

Футбольні гри з Одесою і московськими харчовиками. Змагання з плавання. Яхти вийшли в закордонне плавання

Футбольна команда Одеси грала з 1-ю і 2-ю збірними Ленінграда. Від 1-ї збірної Ленінграда виступали: Соколов, Топталов, Юденіч, Петров, Батирев, Беляков, Голігор'єв, Бутусов, Мурашев, Шеллагін, Кусков.

Склад Одеси: Клименко, Кусинський, Волін, Кравченко, Зве, Лоскутін, Афас'єв, Штрауб II, Штрауб I, Голінський, Злочевський, Міхлін.

За перші п'ять хвилин Одеса дістала від Мурашева і Грігор'єва 2 м'ячі. Уся дальша гра відбулася на половині Одеси. Окремі спроби одеситів перейти в наступ, захист енергійно ліквідує. Найкращі виступи з одеської команди складають Клименко і Злочевський.

Старт запливу на 100 мт. на станції ММРПС (Москва)

Другого дня команда Одеси прогала другій збірній Ленінграда з рахунком 3:2.

Послаблена команда Харчовиків Москви (бо не було в ній гравців Полова, Єгорова і Леута) зустрілася в Ленінграді з місцевими харчовиками. Перший хавтайм закінчився так-на-так (1:1). У другій половині далеко більше відчувалася перевага москвичів і матч закінчився з рахунком 3:1. Склад Ленінграда: Алексєєв, Юденіч, Айт, Петров, Федоров, Гуськов, Єгоров, Бутусов, Колотушкін, Андрєєв, Зяблінков.

Від Москви грали: Філіппов, Текстон, Старостін II, Прокоф'єв, Старостін III, Литвейко, Старостін I, Ісаков, Кривоносов, Поляков і Артем'єв.

Другого дня Харчовики РСФРР грали із нашивидку складеною командою Ленінграда. У наслідок упертої боротьби, матч закінчився так-на-так (1:1).

Від Ленінграда грали: Петроченко, Штукін, Топталов, Сидоренко, Феокістов, Попов, Казарінов, Язєв, Дежонков, Івін і Смірнов.

У змаганнях з плавання у школі спілки Харчовиків на 100 метрів в-ля брас, Остен-Сакєн установив нове Всесоюзне досягнення 1:22.

На 100 метрів вільним стилем перший був Китаєв 1:06,2.

З ватерполо 1 збірна Ленінграда виграла у другій з рахунком 5:1.

Виступили в агітпохід шлюпки з 6 матросами Балтфлоту з маршрутом Ленінград — Рибінськ — Астрахань.

Колонна гірняків бере участь у зірковому перебігові на честь десятиріччя комсомолу України (Харків)

Яхти ленінградських фізкультурників „Революція і Металіст“ 17 липня вийшли в закордонне плавання з маршрутом Ленінград — Ревель — Рига — Ганге — Гельсінгфорс — Острів Готланд — Ленінград.

Х А Р К І В

Футбольні матчі. Легкоатлетичні змагання. Зустріч із Москвою

Після весняної футбольної розігри ХОРПС провела перехідні матчі

Зустріч Робмис'у (найслабша кл. А) — ЖРК (найсильніша кл. Б) виграла Робмис 2:2; 3:1; 3:2 і завдяки цьому залишилася в класі А.

У перехідному матчі Електростанція (кл. Г) з великими труднощами дістала перемоги у Деревообробників (класа В) з рахунком 1:0.

У футбольному матчі з робітничою командою Франції, харківська збірна легко дістала перемогу з результатом 14:0.

Довгождані гри з Москвою в технічному розумінні пройшли блідо, бо гравці „Динамо“, не брали участі. У наслідок чого і послабшав склад команди Харкова.

У першій зустрічі зі збірною Харкова, Москва виступила в посиленому складі, спеціально покликавши із Москви двох братів Старосітних та Ісакова. Ці гравці викликали великий інтерес своєю жвавістю та енергією. Молода харківська команда відчувала, звичайно, технічну перевагу москвичів, та всеж не один раз москвичі зазнавали небезпек, і лише виключна гра воротаря Леонова спасала Москву від кількох м'ячів. Кінцевий результат матчу 4:0 на користь Москви. Невдало виступив, уперше у відповідальному матчі, молодий воротар Харкова Анічкін.

Склад Москви: Леонов, Попов, Старосітін II, Пчоліков, Коротков, Егоров, Старосітін I, Блінков, Ісаков, Леута (потім Гуров) і Холін.

Від Харкова грали: Анічкін, Бобришов, Пономаренко, Шведов, Сергієнко, Ус, Костіков, Лісний, Паравишників, Бем і Іванов.

Другого дня москвичі грали ще краще, і лише перший хавтайм почувалася боротьба. На час перерви — результати 2:1 на користь Москви. У другому хавтаймі стан різко змінився. Москвичі провели всю гру біля воріт Харкова. У наслідок упертої і наполегливої гри, москвичі дістали перемоги і над першою збірною Харкова з рахунком 5:1. У цілому команда Харкова грала кволо.

Склад Харкова: Бабнін, Семенів, Бобришов, Ус, Капустін, Привалов, Сирота, Лісний, Алферов, Паравишників і Овчаренко. 2 збірна ХОРПС виїжджала до Іваново-Вознесенська і виграла там 2 матчі: у Збірної Профспілок 9:1 і у „Динамо“ 5:0. У липні проведено легкоатлетичні змагання по лінії ХОРПС. Результати змагання неважкі.

200 мтр.: 1) Обаріус (РТС) — 25.1; 2) Шелекетін (Гір) — 25.2.

Диск: 1) Карий (Мет.) — 30.03; 2) Пурзал (Мет.) — 28.10.

Гало: 1) Мірошник (Мет.) — 10.63; 2) Цілуйко (Гір.) — 9.87.

Скоки на височині: 1) Підгаєцький (Медсанпр.) — 1.71; 2) Руттер (Мет.) — 1.65.

300 мтр.: 1) Юрима (Метал) — 10:01.4; 3) Фоменко (Гір.) — 10:03.4.

У жінок на 80 мтр.: 1) Чечіна (Гір.) — 11.3; 2) Журавлева (ЖРК) — 11.3.

Довжина з розбігу: 1) Домашенко (Заліз.) — 4.61; 2) Ситало (Гір.) 4.16.

Диск. 1) Ситало — 20.87.9; 2) Биндюк (Текст.) — 17.95.

У змаганнях з ходіння взяли участь 24 ходики. Старт було призначено на майдані Спартак, а фініш на майдані „Металіст“ Зі старту ходики рушили містом на майдан Тевелева, а звідти по Плеханівській трамвайній лінії і до кінця дистанції, що дорівнювала 4.6 кілометрів. На фініші першим був Морозов (Харчовики) — 38:54; 2) Філіо (РТС) — 39:17; 3) Глушко (Мет.) — 40:21.

З організаційного погляду змагання колективів Харкова в складі волейбольних команд (чолов. і женськ.) і скраклістів, що виїхали в Білорусь для участі в спортивному святі, на честь 10-річчя Білоруси, проведено добре.

У Менську волейболісти (чоловіки й жінки) України виграли у збірної Білоруси по 2:0.

Скраклісти Харкова програли Менському клубові Харчовиків із рахунком 2:1.

У Бобруйську, волейболісти (чолов. і женш.) виграли у збірної міста по 2:0. З тим же результатом харківські скраклісти виграли у бобруйців.

Мотоциклісти Харкова провели великий мотоциклетний перебіг Харків — Москва — Ленінград — Харків. Перебіг переслідував завдання виявити якість мотоциклістів нових чужоземних марок і випробувати витривалість вожатих.

В І Н Н И Ц Я

Проведено шкільну спартакіяду

У шкільній спартакіяді взяли участь 18 шкіл, що повиставляли чоловічі та женські колективи по 12 чол. в кожному. Усього взяли участь 432 особи.

Спартакіяда викликала велику зацікавленість не лише молоді, але й усього громадянства. Глядачі обмінювались думками щодо ф.-к. досягнень шкіл. Перемогу дістали трудшколи: 1, 2 та 14 (селянська), а також Будівельна, Механічна (чоловіки), Повивальна і Кооперативна (женська).

Переможцям видано нагороди — спортивний інвентар.

Спартакіяда стимулювала поживання фізкультурницької роботи не лише серед молоді, але й серед дорослих.

А. Яма-да-Сана

К І Й В

До 8 000 крб. утілюючи в нас на будову тенісного корта й атлетичного майданчика на терені кол. партійного клубу. З переходом майданчика до Будинка Комуністичної Освіти, атлетичний майданчик напівазруйновано й закинуто, а на тенісному корті завбуду тов. Рабічев організував кіно, виживши звідти інженерів, що орендували корт.

Отож і питаємо, навіщо було кидати на вітер 8.000 крб. народніх грошей?

У Радторгслужбовців теніс розвивається. Зважаючи на те, що 2 х кортів замало, до Всеукраїнських змагань із тенісу радторгслужбовців, що мають цього року відбутися в Києві, побудують ще й третій корт. Теніссекція радторгслужбовців — найсильніша в місті. У числі гравців тенісистів-радторгслужбовців 5 переможців на Всеукраїнських змаганнях у 1928 році. Інженери влилися до радробітників і асигнують близько 500 крб. на устаткування третього корта. Почато розігру серед клубних першостей. У розігрі беруть участь чоловіки й жінки, всього в кількості 30 ч. На червоному стадіоні будують два корти. Є корти в Будинку Наукових Робітників, у Відників, на Трухановому острові, за Дніпром і в Київському Політехнічному Інституті. Теніс став улюбленим спортом киян.

Манін

С Т А Л І Н Е

ОРФК провела першу шкільну спартакіяду. На жаль, через негодую, в змаганнях взяли участь лише 4 семирічки, з загальною кількістю учасників 130 дітей. Загальну першість дістала семирічка № 2, а друге місце посіла семирічка № 3. З великим успіхом виступали хлопці: Розчупкин, Павленко, Єрмаков, Ларіонов, а із дівчаток — Закуцька.

З волейболу перемогу дістала семирічка № 2 (і хлопці і дівчата).

Герасімов

П Р О С К У Р О В О

Потроху мобілізується громадська думка навколо питань ФК, Профспілки, разом із громадськими організаціями і ОВК, поставили собі завдання — доустаткувати міський стадіон, а також і упорядкувати сад фізкультурника. У саду будуть майданчики для волейболу, баскетболу, теніс-негельбану, дитмайданчики, а також і бібліотека з шахами та дамками.

Водні станції Комбобезу, залізничників, як і спілок, не працюють. Човни пересохли і нищать. Літо в нас порівняно жарке, а купатися нема де.

Міськрадо, поцікався цим питанням!

Онішук

Тренування в яхтклубі „Червона Зірка“ (Ленінград)

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ

Підготовну роботу до соцзмагань ОРФК провела. Чистка судейського апарату ОРФК. Негативне в школах СОЦВИХУ. Шкільні легкоатлетичні змагання. Велоспорт у загоні. Ще про фізкультбюрократу Черепніна

ОРФК провела і провадить далі величезну роботу щодо соціалістичного змагання: доповідь про заходи ОРФК у справі соціалістичного змагання заслухали Орг. Апп. Бюро, збори викладавців ФК, а після дебатов на зборах питання це поставлено ще й на обговорення широкій наради із представників бюро ФК, гуртків і ф.-к. активістів Соціалістичне змагання протягом року дасть збільшення кількості фізкультурників на 10.000 чоловіка.

Щоб перевірити роботу кожного судді, ОРФК провадить чистку всього судейського апарату. Підчас чистки кожен суддя доповідатиме зорам про пророблену роботу. На сьогодні ОРФК нараховує шість із 150 (?) чоловіка судейського апарату.

Цього року по всіх школах Соцвиху випускникам давано характеристики про їх успіхи з ФК. Були випадки, коли шкільні педради давали школярам атестацію з ф.-к. успіхів способом голосування (?), не зважаючи на протест викладавців ФК. В.Н. О. Дніпропетровського треба звернути на цей прикрий факт якнайсерйознішу увагу.

Закінчилося шкільне легкоатлетичне свято. Від кожної школи у святі брали участь по 12 чоловіка дітей (6 хлопчиків і 6 дівчаток). Змагання відбувалося за п'ятибор'ям (хлопч.) і чотирибор'ям (дівчат.). Усього в святі взяли участь 13 колективів із загальною кількістю 156 дітей. Змагання виявило добру ф.-к. підготову школярів і організованість судейського апарату ОРФК.

Кількість велосипедистів із дня в день зростає. Для організації велсправи Райком Металістів запросив спеціального викладавця, але... немає трека. До речі сказати, на будову трека витрачено вже 3—4 тисячі карб., та на цьому нині і засохло, бо Райком спить і не дає додаткову суму грошей (ще стільки), щоб закінчити будову трека. Це останнє й спричиняє до неможливості методично правильно провадити роботу. Подальший розвиток велоспорту гальмується ще й тим, що немає в нас велосипедів із дерев'яними ободами.

У журналі „ВФК“ № 4 повідомлялося вже про фізкультбюрократу Черепніна, що дезорганізував роботу залізничного гуртка ФК. З цього виводу є вже рішення бюро ФК ОРПС про заміну його іншим товаришем, але Черепнін і черепнініщина все ще фізкультбюрократять на залізниці. Коли ж цьому край буде?

Слово за правлінням клубу залізничників.

Стремовський

ЗАПОРІЖЖЯ

Міжміські зустрічі з теніса, футболу і гандболу

Протягом перших місяців літнього сезону проведено низку різних спортивних зустрічей із різними містами — з теніса, футболу і гандболу.

Найцікавішою була зустріч Запорізьких тенісистів із Харківською командою у складі: Татарки, Гляубермана і Калмикової. Від Запоріжжя виставлено: Герцмана, Серпухова і Штрауса. У перший день зіграно чоловічі одиноці: Герцман — Татарко — 9:7, 6:2 і Серпухов — Гляуберман — 3:6, 6:4, 6:3. Серпухов молодий грач, що лише недавно виявив свою класичну гру. У змішаних парних змаганнях — Герцман і Штраус легко виграли у Татарки і Калмикової обидві гри з наслідками — 6:2 і 6:2. З одиночних жіноських: Штраус програв Калмиковій — 6:3, 6:2. За остаточним рахунком Запоріжжя перемогло Харків із рахунком 3:2. Через неgodу змагання не було цілком закінчено.

Найцікавішими футбольними зустрічами сезону були гри з Сімферополем, Дніпропетровським і Одесою. Сімферопіль зіграв з командою Авіозавода з рахунком 3:1. З таким же результатом програв і кл. Дроб'язки.

Далеко цікавішими були гри з сильнішою Дніпропетровською командою Залізничників. Першу гру з командою Комунар залізничники легко виграли з гандбольним рахунком 9:0. Другого дня Дніпропетровське з трудом виграє у Дроб'язки 2:0. Найцікавішою була зустріч із Одеською командою „Місцтран“. Проти гостей грали Софіївка, що програвла 6:0, збірна Металістів — 0:1 і в останній день кл. Дроб'язки — 2:6. Не без успіху грали наші футболісти і в Миколаєві, Мелітополі, Сімферополі, Синельникові та інш.

Міжміська зустріч із гандболу з постійним переможцем Запоріжжя Збірна Дніпропетровського зібрала величезну кількість глядачів. У першій грі Дніпропетровське виграє у Радторгслужбовців 12:10.

У матчі збірна команда Запоріжжя легко розгромила Дніпропетровців із величезним результатом 10:4.

Бур'ян

БЕРДИЧІВ

Змагання профшкіл

У жіноських змаганнях профшкіл найліпші досягнення показали: з бігу на 60 мтр. т. Ліберзон — 10,3; Гончарова — 10,5; з кидання диска Ліберзон — 10,35; із скоків у височінь із розбігу Гончарова — 116 см.

1. Командир Н полка відряджає самокатників „Динамо“ у перебіг Харків—Київ. 2. Вправи з легкої атлетики на Всюкр. курсах ФК (Харків). 3. Парада гребців на стадіоні ЦБФК (Ленінград). 4. Парада академічних суднів на відкритті яхтклубу ДОРПС (Ленінград)

1. Старт перебігу по бульварах навколо Москви 2. Парада велосипедистів Горлівки перед перебігом Горлівка—Київ

У хлопців: на 100 мтр. Тимошенко—12,8, Мельників—12,9, диск у сумі: Волосяк—48,20, Розенберг—45,40; скік у височінь: Тимошенко і Волосяк по 140 смт.

Загальна першість: 1) Будівельна школа—71,5; 2) К. П. Ш.—105,5, 3) Механічна—113.

По школах совику: у хлопців: гало—Студінов 8,35; 60 мтр.: Насілов—8,5 і височінь із розбігу Моделен—140 смт.

У дівчаток: на 50 мтр. Самошкіна—7,9; кидання м'яча—12,63 і у височінь 125.

У загальній першості: 1 шк., 2 шк. і 13.

Мельник

КРЕМЕНЧУК

Синагоги та церкви під культурні установи

Антирелігійний похід у кременчуцькій окрузі розгортається по всьому фронту. Деякі церкви та синагоги вже повернули на культурні установи. У старовинному „Любавичському" молитвенному домі міститься нині єврейська профтехнічна школа. У новій хоральній синагозі міститься тепер міжспілковий будинок відпочинку і тепер там щодня відправляють урочисту службу... богу Геркулесові... різні спортивні гуртки. За останній час вирішено і собор відвести під другий будинок ФК, а головну хоральну синагогу під будинок Червоної армії.

Л. Федер

ЖИТОМИР

Стан ф.-к. роботи характеризується нині перенесенням центра ваги на масову роботу, що її запроваджуємо і у формі ранкових зарядок по установах та на підприємствах (ОВК, ЦРК, Райспілки і МСП), і організаціями екскурсій за місто.

Передусім нам бракує виховної середгурткової роботи, що їй не надають потрібної уваги спілкові організації. Не гаразд і з лікарським оглядом, бо в місті є лише один кабінет.

Цими днями відбулася загально-міська конференція ф.-к. активу, на якій обговорювано стан ФК в місті, а також і участь гуртківців у соціалістичному змаганні.

ОРФК, урахувавши цей момент, домовилася з редакцією місцевої газети „Робітник" про встановлення перехідного приза на кращу поставу масової роботи.

Підготувань до двотижневика по спілчанській лінії ще й досі не ведеться. На нашу думку, до цього спричиняється те, що ОРПС і досі має лише одного робітника ФК та й той сполучає цю роботу з іншою, дістаючи за це додатково 20 крб. на місяць. Треба кінець-кінцем ВУРПС'ові розв'язати це питання.

Новус

ЗІНОВІЇВСЬКЕ

Готуємося до округової селянської спартакіади

ОРФК надіслала до всіх районних центрів (по великих селах), інструкторів міста, що повинні були провести районні змагання, тобто організувати підготування до округових змагань. Поїздка ця довела, що жадної ф.-к. роботи на селі в нашій окрузі немає, бо з 17 районів змагання проведено лише в 3-х. Змагання довели, що навіть і в цих районах ф.-к. робота провадиться далеко не так, як треба було б.

Відбувся агіт-перебіг у місті на віддалення 3 км. У перебігові взяли участь до 70 фізкультурників міста. Цей перебіг ще раз показав, як слабо стоїть у нас справа з ф.-к. роботою взагалі, і зокрема з легкою атлетикою. На цей корисний вид спорту гуртківцям треба було б звернути якнайпильнішу увагу.

ОРПС за допомогою ОРФК організувала двотижневий семінар підготування фізкультурників при профспілках. Семінар розраховано на 120 годин і відвідують його до 30 чоловік, звільнених на цей час від роботи. Учасники семінару щодня працюють по 8 годин на день.

Коган і Аврашков

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ

Волейбольна команда Кам'янець-Подільського виїжджала в Проскурів, де її радо зустріли. У першій грі з командою Ділового Клубу Кам'янчани дістали перемогу з рахунком 5:8 і 15:9. Уся команда Ділового клубу складається із дорослих. Дальший матч між збірними командами міст також виграв Кам'янець із наслідками—15:0 і 15:2. І третій матч із Радторгслужбовцями так само закінчився перемогою Кам'янчан—15:2, 15:0.

У Проскуріві волейбол користується великим успіхом у дорослих.

1. Переможці кросу Литвин і Колпиков (Київ). 2. Мітинг біля Московської Ради на честь шахтарів, що приїхали велосипедами з Донбасу (Москва)

НОВОСІБІРСЬК

Відкриття водної станції

Відбулося урочисте відкриття водної станції „Динамо”. Нова станція щодо свого устаткування налігала на весь Сибір.

На березі устатковано павільйон, де є кімнати роздягатися і відпочивати. Добре устатковані баскетбольний і волейбольний майданчики. На воді побудовано десятиметрову вишку для стрибання у воду. Є коробка, щоб навчатися плавати. На станції є два інструктори фізкультури.

Через школи плавання щодня проходить не менше 50 чоловік членів Т-ва „Динамо”. Є весляні і академічні судна, на яких і провадять навчання.

ТУЛА

Губнарада з питань масової роботи. Виїзди тульських фізкультурників у райони. Неув'язка в роботі секцій ігор МРФК та МРПС

Закінчилася губнарада з питань масової роботи ФК. Виявилося недостатнє керівництво МРФК і незадовільний зв'язок із місцями. Нарада ухвалила в першу чергу поліпшити керівництво і надати більшої уваги сільській фізкультурі.

Щоб популяризувати фізкультуру, відбулися виїзди фізкультурників у райони. Приїзд тульських ФК викликав живий інтерес людності. Найкращі виступи були в м. Єфремові, де зібралося до 2.000 глядачів. Показано добрі результати: у жінщин 60 м. Теплова — 8 с., довжина з розбігу і гало Юшева — 4,67 і 7,80 с. У чоловіків 100 м.: Толстанов — 11,6 с. Диск Плєско — 34 м.

У зв'язку з утворенням секцій при МРПС, погіршилося керівництво роботою секцій гуртків. Футбольні й баскетбольні гри провадять зовсім без обліку, а в наслідок цього і спостерігаємо серед граців підупад дисципліни.

Будуємо „Парк Культури й Відпочинку”, де передбачено устаткувати різні спортмайданчики, душі та солярії.

Профспілки провадять масові прогулянки з участю фізкультурників, що користуються великим успіхом у дорослих робітників.

Відбувся вело-крос на 1 км. Перше місце дістав Додонов 35 м. 45 с.

Фізкультурники еднаються з Червоною армією і, зокрема, піднесли червоноармійцям, як подарунок, пушбол.

Відчуваємо брак у судейському апараті. Через неплідготовленість такого взимку, зірвався весняний крос. Учасники, прождавши на суддів близько 2-х годин, змушені були нічим розійтися.

А. Б.

На фініші зіркового перебігу на честь 10-річчя комсомолу України: 1. Фізкультурники вітають представників комсомолу. 2. Колонна фізкультурників глухонімих

МИКОЛАЇВ

Футбольні матчі з Москвою

Ще задовго до приїзда збірної Москви, і в місцевих фізкультурних колах, і серед широких кіл трудящих Миколаєва багато було розмов про наступну зустріч. Москва виставила такий склад: Леонов, Соколов, Попов, Єгоров, Коротков, Нікішін, Бочков, Блінков, Загрядський, Гуров, і Холін. У миколаївській команді не було Войтенка і Денісова. О 6 год. і 10 хв. червоні фуфайки... Гра почалася натиском Москви, але лінія нападу не може використати низку вигришних моментів. Потому гра вирівнюється, а згодом відчувається вже перевага миколаївців. На час перерви — результати: 2:0 на користь Миколаєва. У другій половині гри за перші десять хв., завдяки влучно пробитому одинадцятиметровому, москвичі поквитали результат.

Далі знову миколаївці, на цей раз остаточно, беруть ініціативу в свої руки, раз-по-разу проводячи м'яч у сторону Москви. Матч закінчився перемогою миколаївців із результатом — 6:3.

Загальне враження від гри гостей: Москвичі привезли неадало скомбіновану команду, — захист слабкий, півзахист грав увесь час рівно і клясно. З нападу — центрову трійку оцінювати в серйоз не доводиться, а з крайніх — гру показав лише Холін.

Наступного дня Москва трохи змінила склад, виступивши проти збірної Миколаївських Металістів. Гра була безцітна. Москвичі грали „з прохладцем”, зберігаючи очевидячки сили для наступних зустрічей із Одесою. Команда Металістів показала блискучу... назиграність, напад грав нижче будь-якої критики. У наслідок цього, гості виграли 4:0. З м'яча забив Блінков і 1 Леута (що заступив Гурова).

В. Войтенко

СЕРЕДНЬО-ВОЛЗЬКИЙ КРАЙ

Фізкультурницький технікум, що є в Сталінграді аж ніяк не може задовольнити попити Середньо-Волзького краю. Треба буде стояти на тому, щоб організувати технікум і в Самарі.

Уже й тепер, поки ще це питання не розв'язав Раднарком, ми мусимо провести велику роз'яснювальну роботу серед широких мас.

Треба буде сказати: кого, в якій кількості і як слід приймає до технікуму.

Тепер же, не чекаючи на рішення Раднаркому, треба утворити масовий рух за утворення технікуму. У першу чергу ми розраховуємо тут на молодь, на її завзяття.

ВСЕУКРАЇНСЬКІ ЗМАГАННЯ ТОВАРИСТВА „ДИНАМО” У КИЄВІ ТА ХАРКОВІ

Наприкінці червня дано старт конним і велосипедним групам, що з усіх сторін України направляються до фінішу зіркового перебігу — до Києва. У перебігові взяли участь 11 кінних груп. Із них одна Харківська йшла на чолі голови ДПУ УСРР тов. Баліцького. Крім кавалерійської, у зірковому перебігові брали участь 7 велосипедних груп, дивізіон самокатників у складі 100 чоловік і Авто-мото-група Харківського Динамо.

6 липня у Києві всі групи без жадних втрат і в повному складі прибули на фініш. Більшість груп пройшли віддалення близько 500 кілометрів. На фініші відзначено було прекрасний стан машин, а також людського і кінського складу.

На честь зіркового перебігу там же в Києві, з 1 по 7 липня, переведено футбольні змагання на першість „Динамо” України. У змаганнях брали участь 19 команд. Після великої боротьби з командами Києва і Одеси, дістала з футболу перемогу команда Харкова, вигравши матчі з однаковими наслідками 3:1.

Перемогу з кінського перебігу дістала група Окружного Учбового прикордонного ескадрона, що одержала перехідний приз. З вело-перебігу перше місце посіла Миколаївська команда „Динамо”.

Переведені змагання, щодо масштабу були досить великі

(усього учасників було близько 700 чоловік) і відіграли помітну роль в справі просунення спортивної роботи до мас співробітників і військ ДПУ УСРР.

Окремо слід відзначити групу фізкультурників у 4 чоловіки від Волочиської Динами. Ті 4 фізкультурники вийшли на фініш водночас із кінською групою свого Т-ва, при чім усю путь частково йшли, а частково бігли. Всього пройшли вони близько 400 кілометрів за 6 днів. Усіх 4-х Всеукраїнська „Динамо” нагородила срібними годинниками.

У легкоатлетичних змаганнях на першість „Динамо” у Харкові взяли участь до 100 легкоатлетів від різних товариств України. Із деяких номерів легкої атлетики учасники дійшли цілком добрих результатів.

100 м.: у чоловіків Шабайдаш (Харків) — 11,6; 1500 м.: Єрмаков (Кам'янець) — 4:27,0; диск Хорошевський (Дніпропетр.) — 34,51; височінь із розбігу Чайка (Житомир) — 170,5; довжина з розбігу Шабайдаш (Харків) — 6,18.

Серед жінщин на 60 м.: Варенцова (Житомир) — 8,0; довжина з розбігу Сметенська (Київ) — 4,51; височінь із розбігу Миколайчук (Харків) — 1,41; метання м'яча 36,05; 300 м.: Варенцова 45,2 м.

фізкультурні вибоїни

Час покінчити з „царством“ Бушів

У Кам'янець-Подільському ще минулого року побудовано, за останнім словом техніки, тенісний корт.

Можна було сподіватися, що з тенісного корту ім. ЛКСМУ користатимуться всі фізкультурники, але виявилось, що на тенісному корті дозволено грати самим лише чемпіонам, братам Бушам В. і Г., а решті фізкультурникам... хіба що пощастить пограти на цьому майданчику хвилини 10—15, та й то не завжди.

Коли ж прийде кінець царювання Бушів на тенісному корті ім. ЛКСМУ?

І. Л.

Гонитва на фізкультуру в селі Коларівці

Нині особливої уваги надають розвитку та зміцненню фізкультури на селі. Цього року вперше відбудеться селянська спартакіада. У селі ж Коларівці, Мелітопольської округи—на-

парада яхтсменів у день відкриття яхтклубу ЛОРПС (Ленінград)

впаки, від провідних верхівок села, ба й від самої РРФК запроваджується система гонитви на фізкультуру, через що й загибає добре налагоджена робота сільського гуртка фізкультури.

Керівники фізкультури т. т. Визирський і Герванів лише про око в президії РРФК, а тому й ніякої роботи не провадять.

Громадські організації вважають нас, фізкультурників, за людей, що зовсім не беруть участі в культурному будівництві села.

т. Бичков дає свисток, за перебування одного із маріупольців у стап „поза грою“. Капітан Маріуполя протестує і, в наслідок суперечок із суддею, залишає поле

Але це лише квітоньки. Ображений капітан Маріупольців, бажаючи, очевидно, помститися на судді, вивів із поля всю команду маріупольської „Динамо“.

Оце вже й ягідки!

Щоб піднести дисципліну серед фізкультурників, треба покарати команду маріупольської „Динамо“ за демонстративне залишення поля, але так, щоб найбільше це відчув капітан команди.

Анатема

Одеська, Миколаївська та Київська РФК не бажають поділитися своїм досвідом

Зінов'ївська ОРФК не раз зверталася до Одеської, Миколаївської та Київської рад фізкультури, прохаючи надіслати команди з різних видів спорту. Звичайна відповідь на наші прохання, це повідомлення про те, що всі команди даної ОРФК завантажені. А буває і так, що й зовсім не відповідають на наші листи...

По інших місцях відбуваються зустрічі з інгородними, сильними технічно колективами, а наш стадіон пустує.

Чому ж ради фізкультурників таких міст як Одеса, Миколаїв і Київ не хочуть поділитися з нами своїми досягненнями та знаннями? Дуже просимо відповісти нам.

Коган

Надміру заощадливі профспілчани

Осередок фізкультури, при школі № 1 ім. Шевченка в Оренбурзі із року в рік зростає. Актив осередку зумів організувати молодняк і тепер він своїми силами устатковує в себе спортінвентар. Сами фізкультурники зробили собі баскетбольні стійки, хокейні ключки та інш.

В осінній розгрі баскетбольна команда школи посіла перше місце. Окремих фізкультурників школи нагороджено дипломами. Але ці невеличкі досягнення дісталися з великими труднощами. Улітку вправлятися з усіх видів спорту не пощастило, бо МРПС—господар водної станції, заломив таку суму, що навіть ОкріНО не зміг її сплатити.

Узимку осередкові не давали безплатно працювати на ковзанці.

Очевидячки ОРПС цього літа не дасть уже безплатно користатися і з водної станції.

Знову, мабуть, буде однобокість: самий баскет та легка атлетика.

Єрахов

Чиновники, чи культробітники?

У залізничному клубові ст. „Олександрівське“ Півд. Залізниць з кожним днем зростає кількість вправників, але не зростає.. увага від правління клубу. Маючи в гуртці до 100 чол., бюро подало до правління кошториса на 252 крб., а дістало.. 8 крб. У гуртці немає навіть потрібного інвентаря для л. атлетики та ігор. Спроби розгорнути масову роботу ні до чого не привели, бо правління ввесь час відмахується від цього. Гурток надає багато уваги підшефному селу, інструктор клубу навіть безплатно провадить на селі навчання, а правління і тут не дає жадної копійки. Таке ставлення мимохіть збуджує думку: хто ж кінець-кінцем керує культроботою,— культробітники, чи чиновники?

Залізничник

Кращий плавець СРСР на довгі дистанції — Вгорова (Москва)

Мелітопольській РФК час уже ознайомитися зі складом Коларівської РРФК і поживати роботу гуртка ФК.

Фізкультурник

Треба покарати Маріупольських Динаміяців

23 червня в Артемівському грали команди „Динамо“ Артемівського та Маріуполя.

Артемівці за перші 5—7 хвилин забивають 2 м'ячі. Далі суддя

На водних лижах по Москві-річці (Москва)

робітничий спорт

ФАБРИЧНО-ЗАВОДСЬКИЙ СПОРТ ПОЗА КОРДОНОМ

Спорт притягує до себе робітників, а особливо робітничу молодь. Отож, по багатьох промислових підприємствах, фабрично-заводський спорт розвивається в далеко більших розмірах проти попереднього. Фабрично-заводський спорт утворюється виключно в цілях капіталістичної раціоналізації, мілітаризації і відривання уваги робітників від революційної класової боротьби. Крім того фабрично-заводський спорт існує і для рекламування крамів, що їх виробляє дана фірма.

На період раціоналізації промисловості, 40% робітників складається робітничою молоді. Отож і не дивно, що підприємці так зацікавлені розвитком фабрично-заводського спорту.

Щоб яскравіше показати значіння фабрично-заводського спорту для підприємців, подамо їхні ж слова. У звіті про організацію відпочинку в промисловості, що його опублікував департамент праці, одна з найбільших фірм Серпного Заходу заявляє, що „при відповідному воленні, робітничі спортсмени швидше підвищують свою виробничу дисципліну (курсів наш), ніж завсяко іншою методи“.

Організація спорту й відпочинку на фабриках дуже поширена. Департамент праці в останньому бюлетені (1926 р.) дає такі цифри з цієї галузі роботи: число установ, що ведуть спортивну роботу у вигляді фабрично-заводського спорту й спортивних клубів — 319. Втягнуто робітників 1 309 802 чол. Ці 319 спорто-організацій належать до найбільших промислових підприємств країни і кожна з них нараховує не менше 10 000 робітників. Цифр, що стосуються дрібніших підприємств, немає. (Треба урахувати, що ці цифри складені 3 роки тому). За неофіційними даними нині число робітників, втягнутих до фабрично-заводського спорту, подвоїлося.

Найбільшою увагою в фабрично-заводському спорті надають бейсболу, як найпопулярнішому виду спорту в Америці. Деякі фірми мають від 15 до 30 команд. Фірми, що мають більше одної фабрики, організують фабричні ліги. Така політика підприємств спричиняє до розколу між робітниками різних відділів, що стоять за свої команди і, в інтересах підприємця, утворює суперництво між відділами та фабриками.

Дальший щодо популярності вид спорту є футбол. Буваючи порівняно новим видом спорту в Сполучених Штатах, він має підтримку головним чином серед робітників чужоземці. За

останній час, підприємці почали надавати особливої уваги організації стрілецьких команд. Нині понад 250 підприємств мають уже свої стрілецькі клуби. За членів цих клубів здебільша можуть бути службовці, що користуються з найбільшого довіря підприємців, як от наглядачі та конторський штат. Мета цих клубів: по-1., вони є частина загальної програми мілітаризації і по-2., ці клуби підготовляють ту озброєну силу, що її на час страйків можна обернути проти робітників. Крім зазначених вище видів спорту, є ще й інші, приміром, легка атлетика і т. п., куди втягують і жіншин.

Расове відокремлення підприємців проводять і в фабрично-заводському спорті. Так муринів (негрів) здебільшого організовано в спеціальні клуби і команди, при чім вони не мають права брати участь у змаганнях проти білих команд.

Усіх цих видів спорту доглядають спортивні й атлетичні клуби, що їх контролюють фірми. Виконкомом цих клубів складаються здебільша із наглядачів та інших службовців фабрик. Щоб надати їм якоїсь подібності виборних організацій, до них додають кілька слухняних підприємців робітників.

Внески в таких клубах здебільшого несталі, десь від 10 до 25 центів та тиждень. Хоча й немає правил, що змушували б робітників вступати до фабрично-заводських клубів, та все ж економічні міркування примушують їх це робити.

На чолі промислових підприємств, що заохочують до фабрично-заводського спорту, стоять провідні фірми, як от: Західня Електрична Кампанія, що має один із найбільших спортивних клубів ввсесвіті з 23 000 членів; Пенсільванська залізниця, що має 15 000 робітників і службовців, організованих у спортивну асоціацію з філіями у головних місцевих пунктах залізничі; фірма „Дженерал Моторс“, тисячі робітників якої на численних заводах організовано в спортивні клуби. Ціла низка інших важливих підприємств у Америці так само діяльно сприяють фабрично-заводському спортові.

Цей новий антиробітничий рух перебуває під водительством національної індустріальної ліги, що працює за діяльної підтримки різних торговельних палат і інших промислових та комерційних організацій. Християнська асоціація юнаків, через свої промислові філії, також діяльно допомагає розвитку фабрично-заводського спорту.

Буржуазний спорт

З УР-ХАНЕ

Через вузький, темний провулок, ризикуючи шохвилини покласти ногою в сточну яму, дісталися ми, за допомогою ласкавих зірок, що замість ліхтарів освітлювали нашу путь, низенької двері, оббитої кованими залізними оздобленнями. Ми — біля входу в ліпшу Зур-Хане Тегерана. Сюди вечорами збирається молодь для занять із атлетичних вправ, згідно з традиціями, що пережили понад 2000 років. Саме в таких Зур-хане („Зур“ — сила, „Хане“ — дім) вироблювалися персидські багатирі — „пехлевани“, герої персидського народнього епосу.

Нині Зур-хане переживає занепад. У самому Тегерані, із сотні атлетичних установ, що красувалися років 25 тому, збереглося не більше 10. Ліпші із них — „Гордане-Іран“ („Персидські багатирі“) і „Зур-хане йе Ашраф“ („Аристократична Зур-хане“). Сьогодні ми вирішили подивитися багатириів, відклавши аристократію до іншого вечора.

Кривим низьким коридором зі сходами вниз і вгору, несподівано попадаємо ми в досить простору кімнату, щось схоже на двоповерхову залу зі скляним вікном у стелі. Стіни залі увішано портретами ушавлених атлетів, релігійними малюнками і написами, малюнками тварин, що уособлюють силу (лев, тигр, бик). Біля дверей висить серія багатириських штанів, що їх налівали в минулому на час прилюдних змагань із боротьби („Кошти“). У сусідній кімнаті складено приладдя по вправам і там же роздягаються атлети. А в тім, останній з більшою охотою роздягаються в залі, тут же серед відвідувачів, залишаючись в одязі, що складається на трусики, з тою хіба відмінною, що вона утворюється в наслідок обмотування стегнів і верхніх частин ніг куском картатої матерії („Лонг“).

Самі вправи відбуваються в особливому углибленні, що має форму басейну із земляною долівкою („Гонд“). Тули стонбають гімнасти і вправляються під керівництвом інструктора („Моршід“) Усі вправи засновано на ритмі, ось чому просяють їх під музику. Остання дуже нескладна: щось середнє між барабаном і бубном, на якому музика відбиває такт, то повільний, то бурхливий, супроводжуючи його співами віршів фірмівсі із ушавленого героїчного епосу „Шах Наме“ („Книга царів“).

Господар цього своєрідного клубу Хаяжі Мірза Махмуд Шаріф зустрів нас дуже радо, і особисто дав пояснення окремих номерів програми, перепрошуючи, що її, з причин несподіваного приходу гостей, не було спеціально підготовлено. Персидська атлетика знає, за його словами, до 500 способів. Нам показано щось біля 40. Тут крім вправ із гирями, різних ритмічних рухів для всіх частин тіла, особливо характерні були окремі обертувальні рухи, що іноді переходили в забавний танець. Упадав на око атлетичний танець із сагайдаком, зробленим із кусня заліза („Кабаде“). Високо штурбуючи сагайдак у повітря, то правою, то лівою рукою, з одночасним обертувальним рухом тулуба, іноді перекидаючи його позза себе, або затримуючи зубами, за допомогою кусня кольорового „лонгу“, один із гімнастів — високий, стрункий юнак довідаємпл до вихру, до краю,

що заразило і глядачів. Такі обертувальні рухи, за поясненнями Шаріфа, „зміцнюють мозок і внутрішні органи“.

Земляну долівку в Зур-хані вважають за священну, і іновірців туди не припускають. Атлети, що туди плігують, цілують землю, доторкуючись до неї рукою і потому підносять палець до губ.

Зур-хане, власне, не є клуб і не має постійних членів. Туди може зайти кожен, хто бажає фізично вправлятися. Тут немає і устанавленого тарифа оплати. За звичаєм, кожен відвідувач, виходячи звідти, залишає на килимі невеличку суму грошей біля музики.

У фізкультурному розумінні, обстановка персидських Зур-хане залишає бажати багато кращого. „Гордане — Іран“, як передова установа має для тих, хто цього хоче, душ і щось подібне до лікарського догляду. Закінчивши вправи, тут можна дістати масаж. Гімнастична зала має досить повітря. В інших місцях справа обстоїть далеко гірше. Соціальний склад відвідувачів Зур-хане, головним чином, ремесники і торговці. Очевидячки, це характерно і для клубів „аристократів“. Принаймні, перебуваючи в Мешеді, в одній із Зур-хане, що носила гучну назву „Фоколі“ (так називають європейзованих персів, що одягають ковчиринки), я переконався, що там не було жадного відвідувача у ковчиринку і що більшість фізкультурників були звичайні робітники фарбувальної і ткацької промисловості, сулячи з їх профанованих дологів. Хазяїн клубу намагався запевнити мене, що тут бувають також і урядовці, офіцери та учні. — проте, як це виявилось, висловлюючись м'яко, все це було перебільшення.

Справді ж, Зур-хане переживає в Персії цілковитий занепад. У період каледарської монархії, до конституційних реформ (1906—1907 р.) шоденне весняне свято „Новруз“ було водночас і оглядинами сил персидських „Пехлеванив“, багатириів Зур-хане, що зважалися багатотисячну юрбу на швахському „селяне“ і діставали нагороди та призи із рук шаха. Після конституції цю традицію скасовано, що позбавило програми Зур-хане „цілевого настановлення“.

Ще більшого впадало стародавній персидській атлетичній поширення в Персії усіх видів європейського спорту, а особливо за останні роки. Молодь, що навчається, дуже захоплюється футболом, який так само глибоко заземлив міцні свої коріння в армії. У Тегерані є кілька десятків футбольних клубів і гуртків.

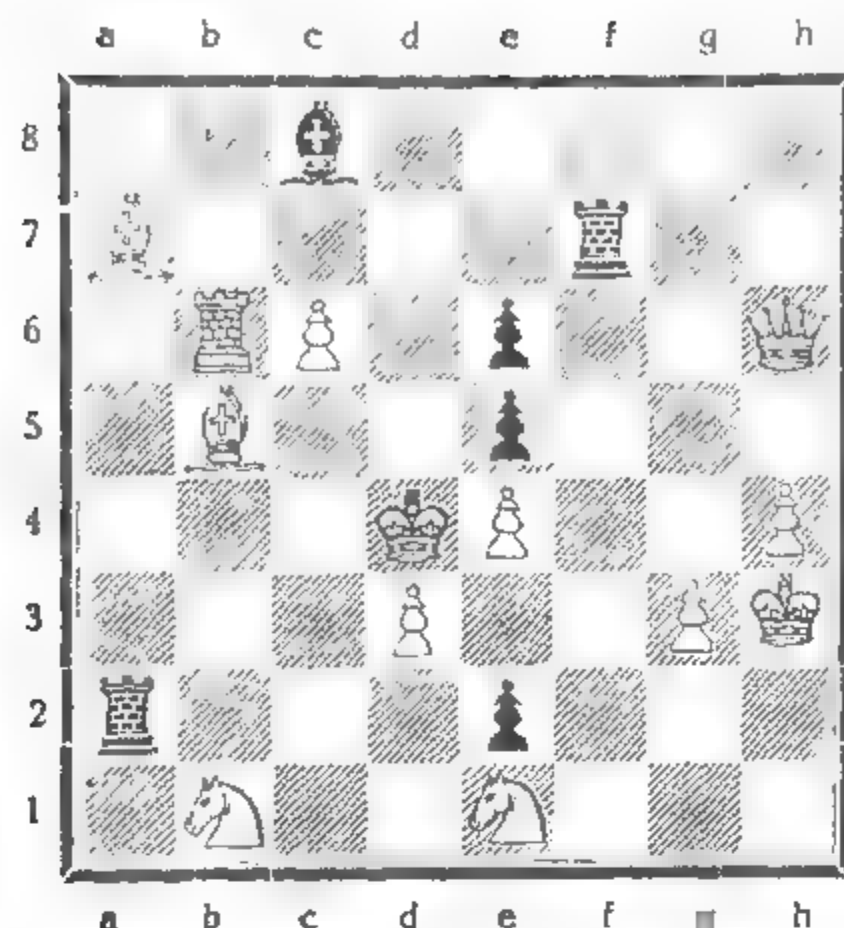
Гри і спорт на повітрі, з їх масовим запалом, підірвали роботу навігаторних і задушливих Зур-хане, з їх скостенілими багатотисячними традиціями. Останні обслуговують нині найвідсталіші групи персидського ремесла і цехових організацій, що самі визнають кризи під натиском буржуазних взаємин, які пробивають собі путь разом з дешевими європейськими фабрикатами. Персидські ремесники цупко держаться всіх пережитків старого, і на сьогодні становлять майже одиноку кліентуру Зур-хане, що вже відмирає.

Руж

Задача № 10

Р. Брауна

Білі: Kph3, Фh6, Тh6, Са7, b5, Кb1,

8 e1, п. с6, d3, e4, g3, h4 . . . . (12)

7 Чорні: Kpd4, Та2, f7, Сс8, п. e2

6 e5, e6 . . . . . (8),

Мат за 2 ходи

4 Білі: Kpb8, Сс8, g7, Ка6, с7,

п. h6 . . . . . (6)

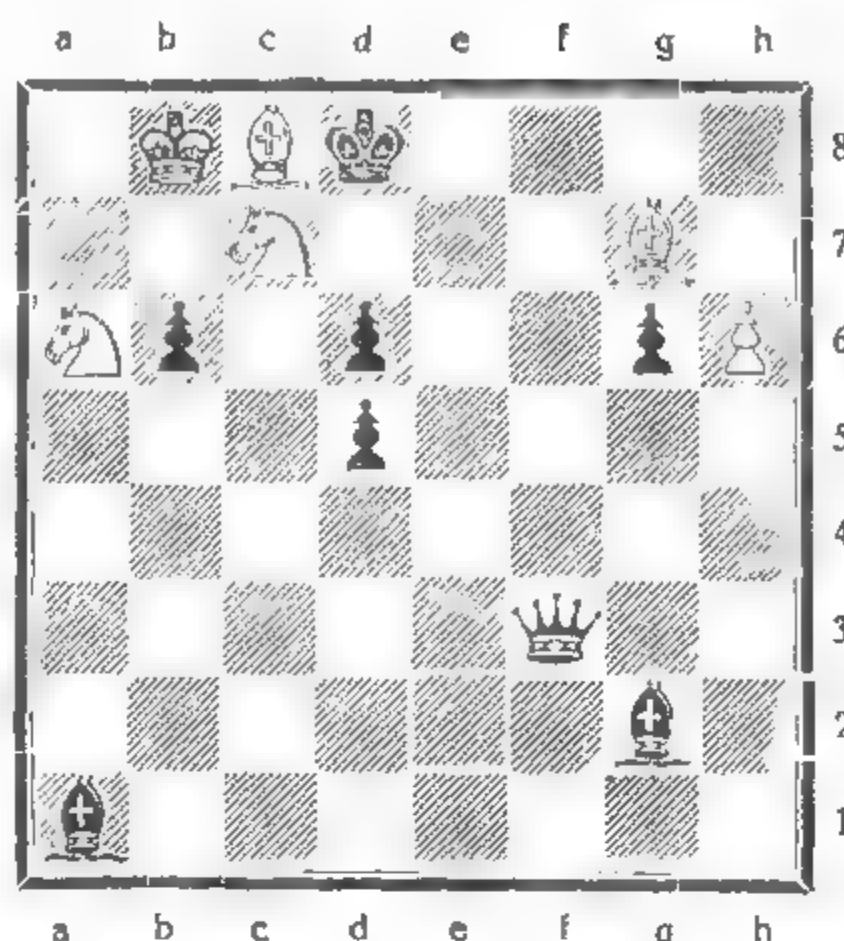
Чорні: Kpd8, Фf3, Са1, g2, п. b6,

2 d5, d6, g6 . . . . . (8)

Мат за 3 ходи

Задача № 11

К. Ерліна

Список майстрів і шахістів 1-ої категорії, що перебувають на терені України (На 15 липня 1929 р.)

Майстри: Ф. П. Багатирич (Київ), Я. С. Вільнер (Одеса), О. С. Селезньов (Сталіно).

Шахісти 1-ої категорії. 1. О. О. Алехін, 2. Альтшулер, 3. С. А. Бланштейн, 4. Д. Д. Григоренко, 5. О. В. Жіляєв, 6. В. Т. Кірілов, 7. М. П. Ойстрах, 8. С. А. Ордель, 9. А. Ф. Порт, 10. К. В. Сербінов, 11. В. О. Терешенко, 12. П. І. Тесленко, 13. Тищенко, 14. М. Я. Фрейдберг, 15. І. Л. Янушпольський (Харків), 16. Грінберг, 17. Заміховський, 18. Павлов, 19. Погребіський, 20. Поляк, 21. Б. Я. Ратнер, 22. В. А. Раузер, С. С. Рудник (Київ), 24. С. Ф. Баллодін, 25. М. Ф. Гордіян, 26. Д. І. Руссо (Одеса), 27. Тютін, 28. Мінковський (Дніпропетровське), 29. Г. А. Ластовець, 30. Шабельницький (Полтава), 31. М. М. Вербицький (Чернігів), 32. Е. З. Розенштейн (Суми), 33. Б. С. Шапіро (Балта).

Всесоюзні шахові змагання

Харків. З 6-го по 10-е липня відбувся матч-турнір, переможця якого, згідно з постановою Виконбюро Ради Шахсекцій і було припущено до участі в чемпіонаті СРСР. У турнірі взяли участь т.т. Григоренко (Харків), Ратнер, Погребіський (Київ) і Гордіян (Одеса). Подаємо наслідки турніра:

	1	2	3	4	Всього	Місце
1. Григоренко	●	1/2	1	1 1/2	5	I
2. Погребіський	1/2	●	1 1/2	1	4	II
3. Гордіян	0	0 1/2	●	1 1/2	2	III
4. Ратнер	0 1/2	0	1 1/2	●	1	IV

Даємо партію, що її грали в III турі цього турніру 7/VII ц. р.

Індійська

Білі — Григоренко (Харків)

Чорні — Ратнер (Київ)

1. Kgl — f3 Kd8 — f6, 2. c2 — c4 e7 — e6, 3. g2 — g3 b7 — b6 (ферзева, Індійська проти дебюта Реті), 4. Cf1 — g2 Сс8 — b7, 5. 0 — 0 Cf8 — e7, 6. Kbl — c3 (в лусі дебюта Реті було продовження 6. b2 — b3) 0 — 0, 7. d2 — d4 (тепер ми маємо звичайний варіант ферзєво-Індійської партії) d7 — d6 (у цій позиції чорні мають тільки дві добрі відповіді: 1. 7... Kf6 — e4 і 2. 7... d7 — d5, 8. Kf3 — e5 Фd3 — c8. Після хода в партії, груднощі чорних полягають в тому, що їхнього королівського слона заперто), 8. Фd1 — c2 (можна й відразу d4 — d5 e6 — e5, 9. Kf3 — h4) Kb8 — d7, 9. e2 — e4 e6 — e5, 10. d4 — d5 (або 10. Tf1 — d1 і далі b2 — b3 і Сс1 — b2 і у білих також краща гра) Tf8 — e8 (звичайне в таких позиціях продовження — a7 — a5

і Kd7 — c5, на що білі грають h2 — h3 Сс1 — e3, потім b2 — b3, a2 — a3 і b3 — b4, починаючи атаку на ферзєвий фланг супротивника), 11. b2 — b3 (і тут треба було звернути увагу на маневр h2 — h3 з наступним Сс1 — e3), Сс7 — f8, 12. Сс1 — b2 g7 — g6, 13. Kf3 — d2 Cf8 — g7, 14. Та1 — e1 (білі підготовляють хід f2 — f4) Kf6 — g4 (щоб після h2 — h3 Kg4 — h6 мати змогу зіграти f7 — f5), 15. Кс3 — d1 Те8 — f8, 16. f2 — f4 f7 — f6 (коли e5: f4, Сb2: g7 Kpg8: g7, g3: f4, то білі після h2 — h3, 1 Kd2 — f3 і e4 — e5 мали б значну перевагу в центрі; проте 16... f7 — f5 грати чорні не можуть, бо після f4: e5 супротивник виграв би пішака f5), 17. Сg2 — h3 Kq4 — h6, 18. Kd1 — e3 Фd8 — e7, 19. Ch3 — e6+ Kpg8 — h8, 20. f4 — f5 Та8 — d8? (помилка. Сліа було грати або одразу Kd7 — c5 і після Кс5: e6, або a7 — a5), 21. b3 — b4 Td8 — a8, 22. Kd2 — b3 Tf8 — d8 (на хід 22... a7 — a5 білі відповіли би 23. b4: a5, потім a2 — a4, Сb2 — c3 і Фс2 — d2), 23. c4 — c5! d6: c5, 24. b4: c5 Kd7 — f8 (і після К: c5, 25. К: c5 Ф: c5, 26. Ф: c5 bc, 27. Тс1 білі виграють), 25. d5 — d6! c7: d6, 26. c5 — c6 Кb7 — c8 (або 26... Са6, 27. Kd5 і 28. Кс7 з вигравшем слона), 27. Ке3 — d5 Фе7 — e8, 28. Kd5 — c7 Фе8 — e7, 29. Кс7 — d5 Фе7 — e8, 30. c6 — c7 Td8 — d7, 31. Фс2 — c6 Сс8 — a6, 32. Се6: d7 Kf8 — d7, 33. Те1 — c1 Kd7 — c5 (зрозуміло не С: f1 із-за c7 — c8Ф), 34. Фс6: e8 Та8: e8, 35. Kb3: c5 d6: c5, 36. Tf1 — d1 (з загрозою К: b6 або Kb4 і Td8) Kh6 — f7, 37. f5: g6 h7: g6, 38. Тс1 — c3 (тепер білі виграють ще пішака a7 або b6, а з тим і партію) Са6 — b7, 39. Тс3 — a3 Сb7: d5 (коли 39... Та8, то 40. К: b6! і вигр.), 40. Td1: d5 a7 — a5, 41. Та3 — b3 Те8 — c8, 42. Td5 — d7 Kph8 — g8, 43. Tb3: b6 Kpg8 — f8, 44. Tb6 — b8 Kpf8 — e8, 45. Td7: f7. Чорні здалися.

Партія, що її прекрасно провів т. Григоренко.

Київ. У червні місяці тут відбувся тренувальний турнір з участю майстрів Ф. П. Багатирича, Вільнера (Одеса) та сильніших гравців першої категорії м. Києва. Турнір закінчився перемогою обох майстрів (+5). За переможцями стали: Заміховський +3, Поляк і Ратнер +2 1/2, Раузер +1 1/2 і Погребіський +1.

Даємо з цього турніру одну партію і закінчення.

Англійська партія

Білі — Багатирич

Чорні — Вільнер

1. e2 — e4 Kb8 — c6, 2. Kgl — f3 e7 — e5, 3. c2 — c3 d7 — d5, 4. Фd1 — a4 Kq8 — f6 (захист Леонгерда), 5. d2 — d3 Cf8 — d6 (кращі ходи тут Cd7, або h6), 6. Сс1 — g5 Сс8 — d7, 7. Kbl — d2 0 — 0 (не зовсім правильна жертва пішака, але чорні, завдяки своїй позиції в турнірі, змушені були грати на вигриш), 8. Сg5: f6 g/: f6 9. e4: d5 Кс6 — e7, 10. Фа4 — b3 f6 — f5, 11. 0 — 0 — 0 b7 — b5 (щоб дістати у коня пункт c4), 12. g2 — g3 (коли d4, то не e4

із-за К — e5 а f7 — f6) a7 — a5, 12. Cf1 — g2 Та8 — b8, 13. Td1 — e1 f7 — f6, 14. Kf3 — h4 a5 — a4, 15. Фb3 — d1 b5 — b4, 16. c3 — c4 Tf8 — f7! (тонкий хід, що звільняє поле f8, щоб утворити нападання на пункт a3, і в той же час посилює захист королівського флангу чорних), 17. Th1 — f1 (підготовляючи f2 — f4) Фd8 — f8, 17. Сg2 — h3 b4 — b3!, 18. a2 — a3 Ке7 — g6, 19. Фd1 — h5 (коли 19. К: g6, то h: g6, 21. Kbl? Фh6+ і вигр.; або 19. Kbl К: h4, 20. g: h4 Фh6+ і т. д.) Cd6: a3, 21. Kd2 — b1 (прийняття жертви програє негайно. Наприкл. 21. b2: a3, Ф: a3+, 22. Kpd1 b2, 23. Кре2 e4! і вигр.) Са3 — b4, 22. Kh4: f5 a4 — a3 (із-за zeitnot'a чорні не бачать простіше продовження 24... С: f5 і потім 23... С: e1), 23. b2: a3 Сb4: a3+, 24. Kpcl — d1 Cd7: f5, 25. Ch3: f5 Tf7 — g7, 26. Те1 — e4 Са3 — b4, 27. f2 — f4 (рішуча помилка) Tb8 — a8!, 28. Kpd1 — e2 Та8 — a2+, 29. Кре2 — f3 Фf8 — c5, 30. Cf5 — e6+ Kpg8 — h8, 31. Фh5 — h3 Kg6 — e7, 32. f4: e5 f6: e5, 33. Фh3 — h4 Ке7 — c6!, 34. g3 — g4 (d5: c6? Фс5 — f8+ і вигр.) Фс5 — f8+ Се6 — f5 Кс6 — d4+, 36. Те4: d4 e5: d4, 37. Фh4 — h6 Фf8 — e7, 38. Фh6 — e6 Фе7 — h4, 39. Фе6 — e8+ Сb4 — f8!, 40. Фе8 — e1 (взяти слона не можна, бо тоді Tg7 — g8 і чорні виграють) Фh4 — h3+ Білі здалися (вони не мають захисту: 41. Кре4 Те7+, 42. Се6 Ф: g4+, 42. Tf4 Т: e6+, 44. d: e6 Ф: e6+ і вигр.; або 41. Kpf4 Cd6+, 42. Кре4 Те7+, 43. Се6 Ф: g4+ і вигр.).

Закінчення з партії Вільнер — Поляк.

Білі (Вільнер): Кра2, Фс3, Те3, Ch2, Kd3, п. a3, b3, c2, d4, f3 . . . . . (10)

Чорні (Поляк): Kpb7, Фd8, Tf6, Kf5, Kg5, п. a7, K5, e6, d5, h4 . . . . . (10)

У цьому становищі білі форсували виграти таким чином:

1. Kd3 — c5+ Kpb7 — a8 (Сумна потреба. Коли Kpb6, то 2. Те8!! Ф: e8, 3. Фа5+. Кр: a5, 4. Сс7X), 2. Кс5 — e6! Фd8 — c8! (взяти коня не можна ні турую: 2... Т: e6, 3. Т: e6 К: e6, 4. Ф: c6X, ні конем: 2... К: e6, 3. Ф: c6X), 3. Ке6 — c7+ Кра8 — b7, 4. Те3 — e8 Фс8 — d7, 5. Фс3 — a5. Чорні здалися. Порятунку немає. Коли 5... c5, щоб захистити пункт a6, то 6. Ке6!! Ф: e8, 7. Фс7+ Кра8, 8. Kd8, загрожуючи матом на b8; або 5. Kg3, 6. Фа6+ Кр: c7, 7. Ф: a7+ Kpd6, 8. Фb8+ Фс7, 9. Td8+ і вигр. ферзя.

Відкриття Всесоюзних шахових змагань, до програми яких входять чемпіонат СРСР, турнір команд Союзних Республік і відомственный женський чемпіонат, відбудеться в Одесі 1 вересня. Гру в турнірах почнуть 2 вересня.

До участі в шаховому чемпіонаті запрошують 36 сильніших шахістів СРСР (від України: Ф. П. Багатирича, Я. С. Вільнера, А. С. Селезньова, В. Г. Кірілова, Д. Д. Григоренка. Кандидати — В. А. Терешенка і В. А. Раузер). Якщо в чемпіонаті братимуть участь понад 24 чоловіка, то гру провадитимуть по групах. До фіналу турніра увійдуть переможці груп (одна третина учасників).

РОЛЯ ВЕТЕРИНАРІЙ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я ЛЮДСТВА

У жадній державі влада не надає такої уваги широкому розвитку фізкультури серед трудівників, як у СРСР.

Для успішного розвитку фізичних властивостей людини треба щоб вона не тільки відповідно харчувалася, надто підчас її зростання, але й щоб ті продукти, які вона споживає були доброякісні, а відтак і не шкодили-б її здоров'ю.

Усе те, що споживає людина, як відомо дають нам дві основні галузі сільського господарства — рілляництво та скотарство.

Питома вага скотарства в житті людини надзвичайно велика. Професор Тимірязівської Академії, Лісхун говорить, що все наше життя й майбутнє наших нащадків перебуває в найтіснішому зв'язку з успіхами розвитку скотарства. Продукти, що їх дістає людина від скотарства, мають надзвичайне значіння в справах харчування народу, виробу одягу, взуття, в засобах пересування і т. п. І брак тварин у тій чи іншій країні завжди становить загрозу, що може спричинити до виродження й загибелі цілого народу.

І справді, не можна уявити собі зростання взагалі, а надто дітей без продуктів скотарства: молока, жирів тощо. Діти, яким доводиться зростати не споживаючи продуктів скотарства, завжди бувають бліді, худі, кволі, рахітичні і т. п.

Із наведеного бачимо, що скотарство відограє величезну роль в житті людини. Не менше важить у житті людей і рослинність.

Через рослини утворюються в природі великі цілності, що йдуть на споживу всьому людству. Через рослини сонячний промінь перетворюється в енергію потрібну людині, а тварини споживаючи рослини перетворюють їх у такі найкращі продукти харчування як молоко, сало, масло тощо.

Але ж треба мати на увазі ще й те, що всі ці чудові й смачні продукти харчування стануть у пригоді людству лише за умов їх доброякісності. Молоко, масло, сир, сметана, що їх ми дістаємо від корови, кози чи вівці, які хоріють на сухоти тощо не тільки не будуть корисні дітям чи дорослим, ба й навпаки — такі продукти можуть бути за джерело тяжких хвороб: горбковиці, туберкульозу і т. п. М'ясо тварини, хорої на телії, якщо господар заріже таку тварину за 3—5 годин перед тим як її здохнути, так саме стане за джерело тяжкої хвороби Шкіра зідрана з такої тварини може спричинити до масового захворювання робітників на шкірзаводі. М'ясо тварини, що хоріла на горбковицю якщо хвороба ця була вже генералізована, легені вражені сухотами, нирки, печінка, кистки, плівка і т. п., усе це, якщо споживати його недостатньо просмаженим, чи провареним може спричинити до захворювання людини на туберкульоз.

Свинина та сало так само дуже корисні для людини, але-ж, коли свиня хоріла на призінроз, чи крупку, то людина, в першому випадку може захоріти на туж саму хворобу, тоб то на керіхоз, а в другому — на глисти на так званого солітера-цігтяка. Звичайному споживачеві таких м'ясних продуктів годі запобігти відповідних захворювань.

На превеликий жаль, широкі кола суспільства гадають, що охороняють здоров'я людства лише медичні робітники. Насправді ж це не так. За останні роки, по всьому радянському союзові ветеринарні робітники, щоб забезпечити харчування трудящого люду доброякісними молочними продуктами, досліджують дійних корів не лише в різних кооперативах, але й взагалі по великих господарствах. Це дає змогу попередити споживання шкідливих для людини продуктів.

Величезну роботу провадять ветеринарні робітники щодо охорони людства від різних захворювань від недоброякісних продуктів, а також і щодо охорони здоров'я робітників шкіряних, шиточних та інших виробництв, що мають до діла з продуктами тварин.

Відомо, що успіх усяких заходів залежить від підтримки його широкими колами суспільства, від свідомості людинності та прихильного ставлення.

Ветеринарно-санітарні заходи скеровані на охорону здоров'я людства і на боротьбу з хворобами, часто-густо не зустрічають певного віагуку в широких масах, а іноді доводиться навіть і спостерігати вороже до цього ставлення. Усе це, звичайно гальмує справу.

Селянська молодь, а особливо комсомол, що веде перед на селі, може впливати на успіх запроваджуваних заходів, що мають таке величезне громадське значіння, щодо охорони людства від таких хвороб, що пореходять на людину від тварин.

Фізкультурник, комсомолець і взагалі активний робітник споживаючи склянку молока, чи шматок м'яса повинні пам'ятати що ці продукти, даючи йому споживу, але в той же час можуть і заподіяти лихо.

Певну гарантію нешкідливості таких продуктів він може мати тільки за умов ветеринарно-санітарного догляду. А це буде лише тоді, як ветеринарні заходи не тільки не зустрічатимуть байдуке чи вороже до себе ставлення селянського активу та широких мас трудівників, ба й навпаки, сільанти всіляко підтримуватиме їх.

Діти могутніх синів сонця повинні це пам'ятати...

Видавці: УВРФК, ХОРФК, ЦКЛКСМУ, ХОКЛКСМУ

Голова Редколегії д-р В. Блях

Укрліт № 68/жб

Харків, 1-а друкарня Вид-ва „Пролетарий“

Зам. № 547.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ БУДИНОК СЕЛЯНИНА

ПРИ КРИМЦВК'у

Салгірна вул. № 22, телефони: 2-68 і 71

СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАР-
СЬКИЙ МУЗЕЙ

ВЕТЕРИНАРНИЙ МУЗЕЙ
АГРОНОМІЧНЕ БЮРО

ЮРИДИЧНЕ БЮРО

ДОВІДКОВЕ БЮРО

БІБЛІОТЕКА Й ЧИТАЛЬНЯ
НОМЕРИ Й ГУРТОЖИТОК

ДЛЯ СЕЛЯН — ПЛАТНЯ ЗА ГУРТОЖИТОК 25 коп. НА ДОБУ

Міські Станції у Криму

ПОСТІЙНІ:

Сімферопіль
Бахчисарай
Севастополь
Ялта

Керч
Теодосія
Евпаторія
Мелітополь

СЕЗОННІ:

Судак
Сакі
Гурауф
Алушка

Сімєй
Місхор
Алушта
Балаклава

Примітка: із зазначених міських станцій Алушта провадить квитково-багажні операції Решта — лише квиткові.

90 відс. місць, за кормою регульовочного бюро (Севастополь), Міських станцій відводять куржорні і Будинкам Відпочинку, а в межах решти 10 відс. норми Міських станцій провадять реєстрацію пасажирів, що їдуть поодиночі.

Прійом вміст від лікувальних установ і Будинків Відпочинку, а також і реєстрація одиниць припиняється за 5 днів до відходу відповідного потягу.

ПИЙТЕ „МІРРАДЖ“

МІНЕРАЛЬНА ВОДА РАДІОАКТИВНОГО ДЖЕРЕЛА

:: МІРГОРОДСЬКОГО КУОРТУ ::

ЦЕНТРАЛЬНИЙ СКЛАД: м. Харків, вул. Вільної Академії № 1, тел. 40-01

ПРОДАЖ ПО ВСІХ КРАМНИЦЯХ ЦРК, ПО АПТЕКАХ, ІДАЛЬНЯХ І БУФЕТАХ

УКРАЇНЬКА КУОРТНА УПРАВА

ВЖИВАЮТЬ: ПРИ ХВОРОБАХ ТРАВНИХ ОРГАНІВ, ТРИ-

ВАЛИХ І ХРОНІЧНИХ КАТАРАХ, НЕВРОЗАХ

ШЛУНКУ ТА КИШОК, ХВОРОБАХ ОБМІНУ РЕЧОВИН, ПРИ

ПОДАГРИ, КАТАРАЛЬНИХ ЗАХОРУВАННЯХ, ЖОЛЧЕВИХ ПУ-

ТЕЙ І Т. П. ::

КООПЕРАТИВНО-ВИРОБНИЧЕ ГУРТОВЕ ТОВАРИСТВО ІНВАЛІДІВ

„КОЖЕВНИК“

ПРОВАДИТЬ РІЗНІ ЗАГОТІВЛІ

Торговельні одиниці: ШКІРЯНІ Й ФУРНІТУРНІ

АДРЕСА: ХАРКІВ, ВУЛ. ЕНГЕЛЬСА, 29 — 32, „ІНВАЛІД-КОЖЕВНИК“

АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

ТОРГІВЛІ МЕДИКАМЕНТАМИ І ЛІКТРАВАМИ

„УКРМЕДТОРГ“

ПРОДАЖ МЕДИКАМЕНТІВ, МЕДМАЙНА, ХІРУРГІЇ, ОПТИКИ,
ЗУБО-ЛІКАРСЬКОГО СТРУМЕНТАРІЯ І МАТЕРІАЛІВ

Відділ термінов. відпуску—Харків, Кацарська, 18, тел. 21-28

ОПЕРАЦІЇ ОПТОВОГО ПРОДАЖУ КАРТ, ЛОТА І ДОМІНА

ПРОВАДИТЬ ПРИ ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ КОНТОРІ ДЕРЖ-
БАНКУ ПІДВІДДІЛ КАЗНАЧЕЙСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ

На розі Гоголівської вул. і Театрального майдану. Вхід через ворота

Продаж із 10 год. ранку до 2-х год. дня: готівкою, на кредит

і на комісію з відповідними солідними званнями

Про умови кредиту можна довідатись у Інспектора
Державної Карточної монополії тов. Григор'єва

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ КЛІНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ОРТОПЕДІЇ І ТРАВМАТОЛОГІЇ

ХАРКІВ, Пушкінська вул. № 72, телеф. № 6-51, 7-45

Науково лікувальна практична установа НКЗУ для всебічного вивчення профілактики, патології і терапії, захоруння і пошкодження двигального апарату.

У своїй діяльності Інститут здійснює такі завдання:

- а) науково опрацьовує питання Ортопедії і Травматології. (Зокрема інститут розробляє нині такі методи лікування ортопедичних і травматологічних хорих, що якнайбільше відповідають умовам нашої дійсності).
- б) науково-практично розробляє питання повернення працездатності.
- в) вивчає характер травматизму, залежно від умов виробництва та професій.
- г) консультує з питань Ортопедії і Травматології з метою планомірної боротьби з каліцтвом.
- д) сприяє органам Охорони Праці в розробці запобіжних заходів, щоб попереджувати каліцтва на виробництвах.
- е) Консультує на місцях з питань організації профілактики і терапії каліцтва, а також і з питань спеціального лікування в окремих випадках.
- ж) Консультує з питань правильної постановки фізичного виховання робочої молоді, з метою профілактики деформацій і каліцтва.
- з) Підготовляє лікарів спеціалістів ортопедів — травматологів і знайомить ширші кола лікарів (фаб. зач., лікарів ВКЧ та інш.) із сучасними методами терапії, а надто з профілактикою захоруння і пошкодження двигального апарату.
- и) подає спеціальну — побудовану на сполученні методів хірургії, ортопедії і фізіотерапії — високо-кваліфіковану допомогу застрахованим і членам їхніх родин у клінічній обстановці.

Заважаючи на доконечність здійснити покладені на нього завдання, Інститут поділяється на такі філії:

- а) клінічна стаціонарна філія,
- б) амбулаторія,
- в) ортопедичний кабінет, що обслуговує стаціонар і амбулаторію.
- г) ортопедична майстерня.
- д) Кабінет фізичних методів лікування, що обслуговує стаціонар і амбулаторію.
- е) Рентген. Кабінет з фотографічною лабораторією.
- ж) Клінічна і експериментальна лабораторія з анімаліком.
- з) Науково-дослідницька філія з інструкторсько-консультативним бюро.
- и) Відділ соціальної патології.

Інститут лікує:

- а) Усі види пошкодження двигального апарату, за винятком переломів хребта, ускладнених стійкими паралічами простої кишки і сечового міхура.
- б) Травматичні пошкодження периферичних нервів, м'язів і сухожилля.
- в) Наслідки травматичних пошкодження: неправильно зрощені переломи, неправдиві суглоби і паралічі, якщо такі потребують хірургічного, або ортопедичного лікування.
- г) Контури і авкілози.
- д) Травматичні, вроджені і паталогічні звихи.
- е) Природжені хіби і порушення росту кістяку.
- ж) Туберкульоз кісток, суглобів і хребта за тих випадків, коли можна розраховувати на успіх від хірургічного й ортопедичного лікування.
- з) Наслідки дитячого параліча і спастичного дитячого параліча.
- и) Хронічні захоруння кісток, суглобів, м'язів, сухожилів, фасцій і слизових торблячок, що вимагають хірургічного, або ортопедичного лікування.

Інститут приймає хорих і амбулаторних, і стаціонарних безплатно, якщо їх направляють відповідні організації, а саме: застрахованих — від Харківського Лікувального Бюро; незастрахованих — від Харківської Поліклініки Розподільника, а Харківських хорих — від поліклінік та інших лікустанів.

Порядок направляти хорих із округ України регламентує спеціальна інструкція Наркомздорв'я УСРР.

Інститут видає друком спеціальний журнал „Ортопедія і Травматологія“, а участь в ньому видатних ортопедів і травматологів СРСР і Західної Європи.

УКРАЇНСЬКИЙ ТУБЕРКУЛЬОЗНИЙ ІНСТИТУТ

ЗАСНОВАНО РОКУ 1922

За завданням НКЗ він становить собою навчально-практичну установу, що вивчає питання лікувально-медичного характеру і всебічно розробляє проблеми туберкульозу та боротьби з ним. Туберкульозний Інститут у ділянці цих питань є науково-консультаційний орган НКЗ.

До завдань Інституту входить також і педагогічна діяльність. Інститут є катедра і клініка з ТБЦ для студентів 5-го курсу Медичного факультету. При Інституті організуються курси з ТБЦ для дільничних і санітарних лікарів, відряджуваних до Інституту вдосконалення лікарів, а також і спеціальні курси перекаваліфікації лікарів-фізіятрів.

Санітарно-освітня діяльність також підлягає Інституту через його філію соціальної Патології і Профілактики.

Інститут видав друком 2 збірники „Туберкульоз у місті й на селі“ і випустив низку робіт з різних питань, надрукованих у руській й чужоземній пресі.

Головний лікар Інституту ЄФРЕМОВА.

УКРАЇНСЬКИЙ ТРЕСТ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОГО БУДІВНИЦТВА

„УКРТРЕСТСІЛЬМАШ“

ОРГАНІЗУВАВ ВИРОБНИЦТВО ТАКИХ НОВИХ ТИПІВ МАШИН ТА ПРИЛАДІВ:

ТРАКТОРНІ МОЛОТАРКИ УДОСКОНАЛЕНОЇ КОНСТРУКЦІЇ, ЕЛЕВАТО-
РІВ - СОЛОМОПІДЙОМНИКІВ ДО НИХ, БУРЯКОКОПАЧІВ, КІНСЬКИХ
МОТИК, РУЧНИХ ПОЛОЛЬНИКІВ АМЕРИКАНСЬКОГО ТИПУ „ПЛАНЕТ“.

Адреса для листів Харків, „Укртрестсільмаш“, Будинок Держпромисловости

Адреса для телеграм: Харків, „Укртрестсільмаш“

За останній час у пресі появилися статті, що перебільшують напади на Укр. Екскурсійне Товариство (УМПЕТ). Саме це й змушує нас, на сторінках тих же газет, заявити про справжній стан справи в Товаристві, про наше ставлення до різних екскурсій та екскурсантів щодо обслуговування їх і, взагалі, раз і назавжди розвіяти ту атмосферу фалши та вигадок, що її утворюють навколо Т-ва зазначені статті.

Не заходячі в теоретичні суперечки про екскурсії та туризм, ми заявляємо, що екскурсійне Т-во утворено для сприяння розвитку екскурсійно-туристської справи (розділ „б“ § 1 стат.).

З першого-ж дня роботи Т-ва і по сьогодні, ми застосовуємо всі можливі й приступні нам форми обслуговування, і екскурсантів, і туристів.

Поточного року, вславлені 5% літерів для туристів установила культнарада ВУРПС'у, а не екскурсійне Т-во. Фактично ж і ВУРПС і окремі спілки сами зламали свою постанову, почавши видавати на одержання пільгових літерів талони в кількості, що нічого спільного з 5% не має.

Екскурсійне Т-во жадній особі, що йде індивідуальним порядком, не відмовило одержати літеру, повідомивши про це ВУРПС листом своїм з 28/V 1929 року, що його текст і подаємо нижче:

„Культнарада при ВУРПС'і ухвалила видавати пільгові літери на групові екскурсії і тільки 5% видавати для індивідуальної подорожі (туристичні)“.

Між тим, і окремі спілки, і навіть Культвідділ ВУРПС'у сами-ж порушують цю постанову і багато надсилають вимог а іноді й виключно на видачу індивідуальних літерів.

Заперечення від Т-ва цілком природньо викликають обурення тих товаришів, що звертаються до нас по літери. Вважаючи таке становище за неможливе, екскурсійне Т-во просить ВУРПС дати окремим профспілкам тверду щодо цього директиву і попереджує, що надалі Т-во видаватиме літери, згідно з вимогами спілок, а відтак і покладатиме всю відповідальність за вірну лінію щодо цього на спілки.

На всіх наших базах ми однаково обслуговуємо всіх: і плянові групи, і індивідуальних туристів. Що-правда, з метою надати рухові пляномірности й організаційности, ми рекомендуємо їм наперед реєструватися, хоч обслуговуємо і, так званий, самотік.

Усе вищезазначене вміщено в наших плякатах та проспектах так поточного, як і минулого року. Не один раз і в інтерв'ю інформували ми представників преси про це саме. Правда, ми ведемо боротьбу з існуванням, з поїздками на курорти, додому, із всілякими відрядженнями під виглядом туризму і т. ін., але-ж потребу такого відбору, здається, визнали всі організації, що бодай трохи близько стоять до туризму. Отже за те, що ми одні із перших почали боротися із зловживанням пільговими літерами, навряд чи заслуговуємо ми на напади.

Тепер про „двухрублевые права на существование“. Ніхто мабуть, та навряд чи й сам автор статті, вміщеної у „Вечірньому Радіо“ припускає думку, що організація, яка перебуває на госпрозрахункові, хоч вона здійснює і культосвітні завдання, могла б даремно обслуговувати бодай і туристів.

Чутки про те, що, мовляв, туристи не користуються з послуг баз, можуть розповсюджувати лише особи, що геть стоять від цієї роботи.

Здебільшого туристи будують свій маршрут за даними розташування екскурсійних баз, а відтак і користуються із їх послуг. Далі йдуть далеко менші групи туристів, що спинившись на базі, роблять вилазки десь навколо такої. Такі туристи не завжди користуються з послуг баз. Нарешті окремі одиниці, що роблять тривалі вилазки у місця, на далекому віддаленні від баз. Ці туристи і справді майже не користуються базами. Але таких випадків не багато, бо явища ці поодинокі і з свого характеру наближаються вони вже до експедицій. У таких випадках Т-во не тільки не бере платні за посвідку, ба й дає ще деяку й підтримку, що, приміром, і мало місце підчас поїздки тов. Погребельського минулого року в Середню Азію.

Гадаємо, що з усіх перелічених груп навряд чи знайдуться особи, що зовсім не користуються з екскурсійних баз. Ми певні, що таких туристів чи екскурсантів немає. Навпаки, ми вважаємо за потрібне всіма можливими засобами притягати екскурсантів і туристів до екскурсійних баз, тобто до центрів, що й справді ведуть культосвітню роботу, втягаючи таким чином мандрівників у загальне річище осіб, що справді бажають мандрівками підвищити свій культурний рівень, поширити світогляд, уникаючи в той же час сумнівних ночліжок, духанів, пивниць тощо.

До послуг мандрівників трудящих УСРР, 1929 року Укр. Екскурсійне Т-во організувало до 150 екскурсійних баз, розташованих на терені всього Союзу. З' посвідками Т-ва, на українських базах здешевшують платню за ночівлю на 33%, а поза межами УСРР — на 20%. Крім цього, таким людям позачергово дають місця і вже зовсім безплатно обслуговують організаційно та консультацією.

За знижки, зроблені українським мандрівниками на базах поза межами України, Т-во само платить гроші за кожен таку видану посвідку.

Перебуваючи в маршруті лише 8 — 10 днів (а треба мати на увазі, що середній маршрут безперечно перевищує зазначений час), товариші, що мають наші посвідки, не тільки-но повертають собі два карбованці, витрачені на посвідку, ба й децимю заощаджують.

Сподіваємося, що цей лист покладе край всіляким інсинуаціям, утвореним навколо екскурсійного Т-ва, хоч товариші, що вишукують неправдиві відомості про Т-во, мабуть і раніш знали про фактичний стан справи. Якщо це так, то ми змушені будемо вдатися по допомогу до відповідних органів, хоча-б і до прокуратури та РСІ.

ІНСТИТУТ ПРОМИСЛОВОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Харків, вул. К. Лібкнехта № 18 20, телефони: 36-82, виробн. в. 12-66, 33-84.

Інститут промислової енергетики, на попити і завдання підприємств та установ, провадить наступне:

- а) досліджує роботу котельних установок, щоб виявити засоби поліпшити їх роботу;
- б) досліджує роботу промислових печей і газогенераторів, а також різну виробничу апаратуру, що споживає тепло та електричну енергію;
- в) досліджує все теплове і теплосилове господарство підприємств у цілому;
- г) провадить індикування, з метою перевірити і регулювати органи розподілу, парові машини, двигуни внутрішнього згорання, компресори, смоки і т. п.;
- д) постійно доглядає теплові та теплосилові установки (турбогенератори, газогенератори, печі, водоочисні установки і т. п.);
- е) приймає іспити різного роду теплових і теплосилових (а в тому числі і електричних) установок, з метою перевірити гарантії поставників;
- ж) досліджує електричні установки так окремих агрегатів, як і всього електросилового господарства в цілому;
- з) досліджує загальний розподіл і використання енергії у цілому підприємстві в усіх її видах й формах, складає енергетичний баланс, від опалювання котлів або печей, до ефективної роботи виконувальних механізмів;
- і) консультації, експертизи і наукові дослідження з усіх питань енергетики;
- к) розробляє проекти, устаткування і переустаткування котельних установок, опалювальних систем; комплектних силових установок, виробки технічних умов замовлення енергетичного устаткування, оцінки пропозицій поставників і т. п.

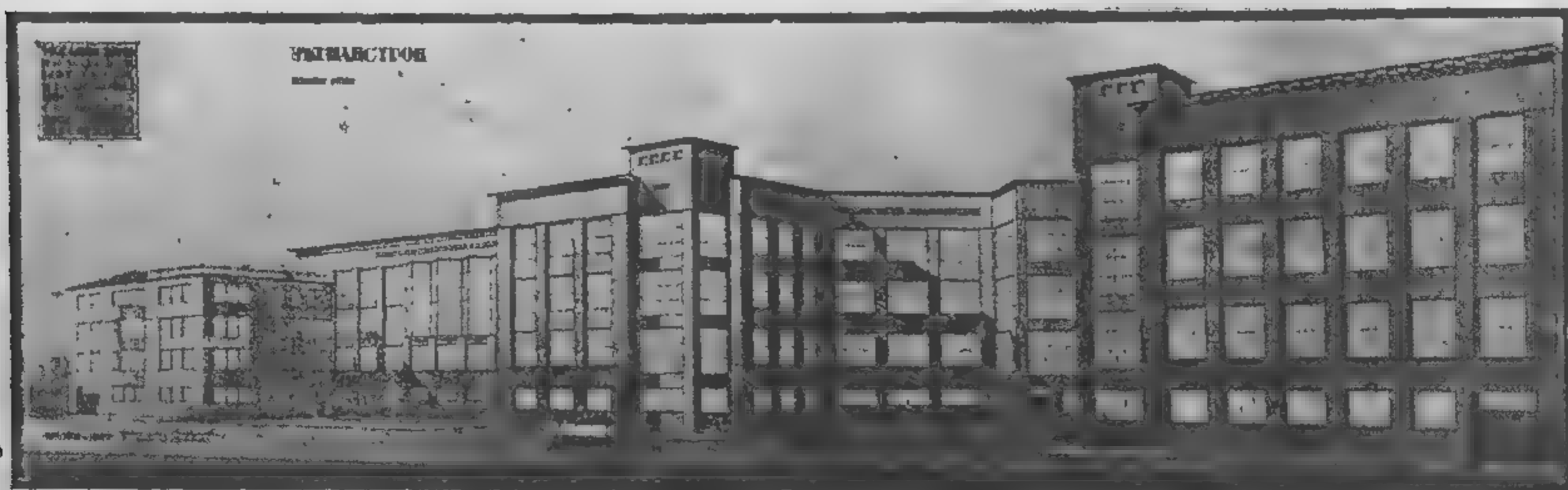
Виробничі майстерні інституту виготовляють:

Гнучкі сталеві вали діаметром від 6 — 35 м/м., і завдовжки до 15 метрів в одному цілому кавалкові.
Комплектні апарати для чистки від накипу водотрубних і жаротрубних парових котлів, а також і для чистки чавунного ливарництва.
Парометри і водоміри, що регулюють з передачею показань на віддалення.
Ртутні диференціальні манометри для паромірів проф. Ясинського.
Термоелектричні парометри для вимірювань до 600°, 1000° і 1600°.
Гойдальні вагові нафтоміри з лічильниками що підсумовують.
Рурки Піто і мікроманометри.
Водяні петлі, щоб переносити покази рівнів води в паровому котлі на перше ліпше віддалення вниз.
Діаграмний папір для вимірювальних приладів, що реєструють, а також і для індикаторів.
Кальориметри для визначення вохкості пари.
Ремонтне та вивіряє всілякі вимірювальні прилади.

НАРКОМЗДОРОВ'я УСРР

ЗАХОДИВСЯ ПОСТАВИТИ НОВИЙ БУДИНОК

УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО РЕНТГЕНОЛОГІЧНОГО І РАДІОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Щодо устаткування та удоскалень, Рентгенінститут має бути першим у СРСР ПРИ ІНСТИТУТІ ПЕРЕДБАЧЕНО ТАКІ ВІДДІЛИ: 1) рентгенологічний, 2) біологічний, 3) фізичний, 4) навчальний, 5) соціального захоруння.

ПРИ ІНСТИТУТІ БУДУТЬ: 1) Клініка на 100 ліжок, 2) Диспансер для боротьби зі злосливими захоруннями.

Крім спеціальних відділів, клініки й диспансеру — інститут буде устатковано бібліотекою і музеєм.

АДРЕСА ІНСТИТУТУ: Харків, Пушкінська вул. №№ 74, 76, 78.

ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ
ПРОЄКТУВАННЯ ШАХТОВОГО БУДІВНИЦТВА
В КАМ'ЯНОВУГІЛЬНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

„ДІПРОШАХТ“

УСТАВНИЙ КАПІТАЛ 400.000 КРБ.

Проектує нове копальне будівництво в кам'яно-вугільній промисловості, а також складає проекти розширення і реконструкції наявних шахт (штолень).

Щоб здійснити зазначені цілі, „ДІПРОШАХТ“ має право приймати на себе:

- а) розробку питань про найвигідніші типи споруджень, про систему викриття, про межі діляниць для копалень та інш.;
- б) складати схематичні проекти копального будівництва, з визначенням попередньої кошторисної вартості повного обхвату робіт, собівартості продукції та інших економічних факторів, а також і складати відповідні пояснювальні записки;
- в) складати детальні проекти споруджень, у розвиток схематичних проектів, а також і кошторисів та робітних рисунків;
- г) розробляти типові проекти і стандарти копальних споруджень, підбирати і систематизувати друковані й інші матеріали радянської й чужоземної літератури, з питань проектування копального будівництва і підсобних споруджень;
- г) консультувати і експертизувати з питань оперативного виконання споруджень кам'яновугільних підприємств, практичного пристосування запроєктованих нових способів окремих процесів виробництва;
- д) розглядати й оцінювати, порядком технічної експертизи, проекти нових копалень і реконструювати наявні, що їх виконують інші підприємства та установи Союзу РСР і чужоземні фірми;
- е) організовувати досвіди, у зв'язку з проектуванням нових способів виробництва.

АДРЕСА ДЛЯ ЛИСТІВ: Харків, майдан Тевелева, 28, „Діпрошахт“.

АДРЕСА ДЛЯ ТЕЛЕГРАМ: Харків, „Діпрошахт“.

ФІЛІЇ У ДНІПРОПЕТРОВСЬКОМУ І ЛЕНІНГРАДІ

У С Е Д О Л І Т Н І Х В И Д І В С П О Р Т У

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА“

Основний капітал 100.000 карб.

Фундатори: ВРФК, НАРКОМЗДОРОВ'я, НАРКОМОС

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛІТНЬОГО СПОРТИВЕНТАРЯ

Устатковування гімнастичних і важкоатлетичних заль,
корегувальних і антропометричних кабінетів
Клубні гри

Є ЗАКОРДОННИЙ СПОРТИВЕНТАР

Точности й правильности спортивентаря доглядає
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ КОМІТЕТ

ЦІНИ ЗМЕНШЕНО ГЕТЬ НА ВВЕСЬ КРАМ
О Р Г А Н І З А Ц І Я М   З Н И Ж К А

ЗА КОЛЕКТИВНОЇ ЗАКУПКИ ШИРОКИЙ КРЕДИТ

АКЦІОНЕРИ КОРИСТУЮТЬСЯ З ТАКИХ ПІЛЬГ:

- 1) дістають у першу чергу дефіцитний крам; 2) одержують крам на кредит;
- 3) дістають імпортований крам; 4) мають додаткову знижку

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛІТЕРАТУРИ З УСІХ ПИТАНЬ ФІЗКУЛЬТУРИ

НА СКЛАДІ ЗАВЖДИ НОВИНИ!!!

1. Мюллер — „Ежедневная гимнастика, самомассаж и дыхательные упражнения“ . . . . . — 80 к.	4. Сысоев — „Баскетбол“ . . . . . 1 крб. 20 к.
2. Ордин и Тир — „Гандбол“ (2-е дополнен. и исправл. издание) 1 крб. 10 к.	5. Шур — „Единый строй в школе и клубе“ . . . . . — 15 к.
3. Сборник — „ФК среди студенчества“ . . . . . 2 крб. — к.	6. А. Буценко — „V-річчя рад. ФК“ — 25 к.
	7. „За фізкультурне будівництво“ — 25 к.
	8. Шабашов — „Спорт и сердце“ . — 55 к.

В И Й Ш Л И Д Р У К О М :

1. Д-р В. Блях — „Индивид. гимнастика“ (2-е дополнен. и исправленное издание) . . . . . — 50 к.	5. Д-р Паже — „24 упражнения для ребенка“ . . . . . — 20 к.
2. Д-р В. Блях — „Индивидуальная гимнастика для женщин“ (2-е издание) . . . . . — 85 к.	6. Демени — „Механика движений“ (2-е изд.) . . . . . 1 крб. —
3. В. Костюк — „Вольные движения для школьников“ . . . . . — 85 к.	7. Павлов — „Подвижные игры зимой“ — 50 к.
4. Госпе — „Тренировки и состязания“ — 30 к.	8. Цуккер — „ФК и половой вопрос“ — 25 к.
	9. Иде — „Гимнастика легенів“ . . . — 30 к.

Замовлення на спортивентар і на літературу виконуємо в триденний термін
із дня одержання замовлення.

ЗАМОВЛЕННЯ ВИСИЛАЄМО ОДЕРЖАВШИ ВСЮ ВАРТІСТЬ КРАМУ,
АБО ПІСЛЯПЛАТОЮ ОДЕРЖАВШИ 25% ЗАВДАТКУ

Замовлення направляйте на адресу:

ТАЛОН № 8
на право брати участь у
розіграшу ВФК в 1929 р.

1. Харків, ВУЦВК, Акційне Т-во „Фізична Культура“.
2. Москва, Кузнецкий міст, 5/21. Відділ Видавництва „Пролетарий“ (лише на літературу).
3. Київ, вул. Свердлова, № 3. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“.
4. Сталіне, 2-лінія, Базарний майд., 193. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“

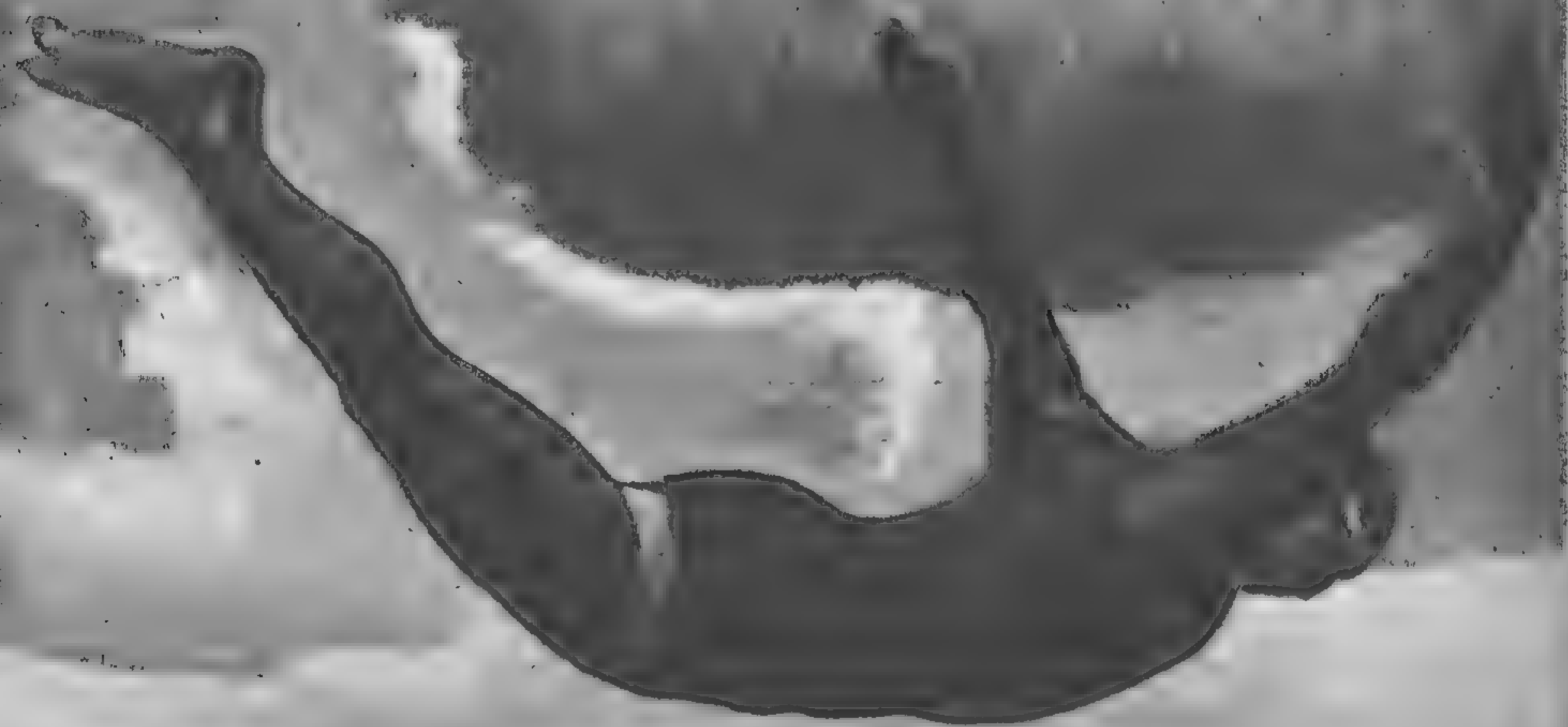
ПРЕЙС-КУРАНТИ ВИСИЛАЄМО БЕЗПЛАТНО НА ПЕРШУ ВИМОГУ

У С Е Д О Ф І З І К У Л Ї Т У Р И

В Л А С Н І С П О Р Т И В Н І М А Й С Т Е Р Н І

Вісник фізичної культури

9

ХАЙ ЖИВЕ МОЛО

на 1929 р. продовжуємо приймати передплату на 1929 р.

НА ЩОМІСЯЧНИЙ
ІЛЮСТРОВАННИЙ НАУКОВО-ПОПУ-
ЛЯРНИЙ СПОРТИВНИЙ ЖУРНАЛ

ВІСНИК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ПЕРЕДПЛАТНИКИ „ВФК“ на 1929 рік
розиграють 100 виграшів і в тому числі:
1 велосипед, різний спортінвентар,
бібліотеки тощо

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Журнал без додатків:	Журнал із додатками:
на 1 рік . . . . . 4 крб. 50 к.	на рік . . . . . 7 крб. —
„ півроку . . . . . 2 крб. 30 к.	„ півроку . . . . . 3 крб. 60 к.
„ три місяці . . . . . 1 крб. 20 к.	На інші строки передплату на журнал із додатками не приймаємо

До журналу будуть такі додатки:

1. Важка атлетика	4. Тренування й змагання
2. Нові спортігри	5. Як раціонально використати відпустку
3. Розваги на зимов. повітрі	6. Зимове тренування легкоатлета

У розиграші братимуть участь перед-
платники, що подадуть 12 талонів „ВФК“.
Талони друкуємо в кожному числі
„ВФК“ на останній сторінці обкладинки

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ:

1. Головна контора—Харків, Спартаківський пров., № 3,
буд. ВУЦВК'у, тел. 83-09
2. В-во „Пролетарий“—Москва, Кузнецький міст, № 5/21
3. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура“—Київ, вул. Сверд-
лова, № 3
4. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура“—Сталіне, 2 лінія,
Базарний Майдан, № 193
5. У Дніпропетровському—Рада Фізкультури
6. Усі поштово-телеграфні контори СРСР
7. Спеціальні уповноважені Видавництва

Вісник фізичної культури

№ 9 Вересень 1929

Восьмий рік видання

орган Всеукраїнської та харківської
— рад фізкультури та ц.к. л.с.м.у —

Зміст

А. Буценко — Фізкультура на оборо-
ну країни.

І. Бабкін — М'яг і наші завдання
в роботі фізкультури.

С. Прівіс — Рушаймо в соціалі-
стичне змагання.

Луї Меллер — Прельбал.

Кологномос — Вправа в колі.

В. Бедункевич — Стрибок на дов-
жину з розгону, стрибок на висо-
чину із розгону стилем „Ларсена“.

Мінін — Турням і велосипед.

О. Коновалов — Заплати досвід
двоптижника фізкультури.

Д-р П. Кунницький — Як поліпши-
ти фізкультурно-освітню роботу.

Всеукраїнські максимальні досяг-
нення в легкій атлетиці.

Е. Черняк — Вовнізування фізич-
ного вихову дітей.

По СРСР.

Пова кордоном.

Шахи.

А. Буценко

ФІЗКУЛЬТУРА НА ОБОРОНУ КРАЇНИ

Безперервні намагання світової буржуазії спровокувати Радянський Союз на війну, небезпека якої з кожним роком загострюється, викликає так з боку працівників СРСР, як і тієї частини міжнародного пролетаріату, що усвідомила своє братерство з робітничою класою Союзу та позбавилася ганебного впливу соціал-лєвокаїв, низку заходів самозахисту. День 1-го серпня, як могутня демонстрація пролетарських сил, показав одностайне прагнення мільйонів робітників нашої кра-

їни до миру і повне співчуття закордонних пролетарів, які, не зважаючи на жорстокі репресії своїх урядів, на ув'язнення і вбивства кращих представників, провели святкування першого міжнародного противоєнного дня, свідчить про рішучість робітничих мас дати відсіч цим намаганням буржуазних хижаків.

Буржуазія використовує всі засоби для того, щоб у майбутніх класових боях забезпечити свою перемогу, і фізкультура в її руках відіграє в цьому напрямкові

Антиімперіалістичний день у Ростові н/Д. Колони фізкультурників Північно-Кавказької залізниці

Вивчаймо військову справу!

**БУДЬМО
НАПОГОТОВІ**

статт
НА ЗАХИСТ
соціалістичної
батьківщини!

не останню роль. Буржуазні спорторганізації через систематичне обдурювання молоді й виховання її під гаслом боротьби з комунізмом перетворюються в школи мілітаризму і становлять собою додаткову до офіційних озброєних сил армію. Люцернський Спортінтерн, що провадить свою ганебну політику ізоляції спортивного руху мільйонів фізкультурників Радянського Союзу, одверто показав обличчя клясового ворога.

Радянські фізкультурні організації повинні зробити з цього належні висновки. Активна участь їх у революційній боротьбі проти воєнної небезпеки, що її готують імперіалістичні держави, становить їхнє першочергове завдання. В цьому напрямку фізкультурники повинні взяти якнайжвавішу участь у всіх заходах пролетарських мас щодо зміцнення обороноздатності соціалістичної батьківщини. Виконання величезного плану „великих робіт“ по перебудуванню всього економічного і культурного життя країни, що його в цифровому виразі накреслено нашою п'ятирічкою, є головна умова такого зміцнення. Ось чому зусилля кожного фізкультурника повинні бути скеровані на подолання тих труднощів, що повстають перед нами при здійсненні п'ятирічки. Фізкультурник повинен бути серед тих, що захоплені виробничим ентузіазмом, що певно усвідомили шляхи соціалістичного розвитку країни.

Втягнути до своїх кіл якнайбільшу кількість трудящої молоді та забезпечити їхнє інтернаціональне клясове виховання — це становить чергове завдання сьогодення фізкультурних організацій, що мусять бути масовими пролетарськими організаціями. Підсилення військово-підготовчих елементів у фізкультурній справі та ознайомлення й вивчення основних форм і засобів ведіння війни в сучасному вигляді повинно посідати належне місце в роботі фізкультурних гуртків. Отже, наші фізкультурні організації повинні ці моменти урахувати й виховати свої пролетарські кадри у тому напрямкові, щоб кожний фізкультурник на перший заклик соціалістичної батьківщини був готовий стати на захист, озброєний військовою свідомістю і клясовим ентузіазмом.

Тому що перетворення імперіалістичної війни в клясову війну за перемогу всесвітньої революції є гасло ленінізму, наші фізкультурні організації повинні всіма засобами зміцнювати зв'язок з братерськими пролетарськими організаціями за кордоном через Червоний Спортивний Інтернаціонал і відкривати вороже клясове обличчя буржуазного спортивного руху, що в руках буржуазії є знаряддя підготовки імперіалістичної війни.

У той же час фізкультурні організації повинні провадити свою роботу в повному контакті з громадськими організаціями, що мають своїм зав-

данням сприяти підсиленню обороноздатності країни, як от: ТСОАвіахем, Червоний Хрест, а також із профспілковими і комсомольськими організаціями. Слід твердо пам'ятати, що радянські фізкультурні організації є лише частина всієї радянської суспільності, яка під проводом комуністичної партії сприяє радянській владі виконувати чергові завдання будівництва соціалізму, що прагне до цілковитого забезпечення миру, але з повною рішучістю повстане на захист здобутків Жовтневої революції, якщо міжнародна буржуазія спробує їх знищити. У цей час боротьби радянські фізкультурники будуть у перших колонах всієї суспільності.

7 серпня в Ростові н/Д. Момент воєнно-прикладних вправ

МЮД І НАШІ ЗАВДАННЯ В РОБОТІ ФІЗКУЛЬТУРИ

1 вересня відбудеться XV міжнародній юнацький день, день бойового огляду і мобілізації сил робітничої молоді.

МЮД, що народився масовим протестом робітничої молоді проти імперіалістичної війни, був завжди справжньою демонстрацією класової солідарності робітничої молоді, днем мобілізації класових пролетарських сил проти імперіалізму.

Основне бойове гасло, під яким буде проходити XV МЮД по всьому світі, є — мобілізувати трудящу молодь на боротьбу з небезпекою нових імперіалістичних воєн на захист СРСР, як бази світової пролетарської революції, викривати і боротись із соціалфашизмом і противниками КІМ'у, розгорнути кампанію за бойовий більшовицький інтернаціоналізм, далі боротись за комуністичний вплив на робітничу молодь, підтягувати широкі коли молоді до соціалістичного будівництва, мобілізувати маси комсомолу і трудящої молоді на боротьбу за генеральну лінію партії проти опортуністів усіх гатунків, що нині становлять головну небезпеку і в партії, і в комсомолі та що намагаються пошкодити виконати плян соціалістичного будівництва, на рішучу боротьбу з класовим ворогом, за класове пролетарське виховання молоді, кріпити оборону Радянського Союзу.

Комсомол був і є один із основних керівників і проводирів фізкультури серед трудящих.

До цього дня треба підвести підсумки втягнення комсомольців і робітничої молоді в фізкультуру. Протягом місяця провести перевірку роботи фізкультури організаторів у ЛКСМУ і військово-спортивних комісій, провести перевірку виконання директив і постанов з'їздів партії, комсомолу і профорганізацій у царині практичних заходів щодо розгортання фізкультурної роботи, які в основному полягають: у боротьбі з аполітичністю в фізкультурі, оздоровлення трудящих через фізкультуру, підготувати трудящих до активної оборони пролетарської держави, будувати всю роботу на самодіяльності і масовості, максимально вербувати широкі трудячі маси до фізкультури.

У нас ще кволо на місцях розгорнуто роботу з ФК. Спостерігаються моменти в зв'язку з незадовільною постановкою ФК; організація диких колективів, чемпіонство, недисциплінованість серед фізкультурників, кволе протиставлення всім цим явищам від пролетарської громадськості фізкультурників, а також і з боку окремих керівників і провідних органів фізкультури. Нам треба утворити щодо цих явищ настрій громадської засудженості з боку фізкультури організаторів, тим більше, що у фізкультурному рухові все з більшою силою виявляється активність

класово-ворожих пролетаріатів і соціалістичному будівництву елементів. Фізична культура притягає увагу класово-ворожих сил, як ділянка ідеологічного впливу на маси.

Чужі, ворожі соціалістичному будівництву, сили місцями намагаються захопити в свої руки керівництво самодіяльністю фізкультурної роботи.

Фізкультурний рух повинен стати в авангарді культурної революції. Виконання ролі фізкультури в оздоровленні побуту, виховуванні дисциплінованості, колективізму, утворенні звичок організованої праці, чистоти і акуратності вимагає від нас серйозної боротьби з хворобами в самих ф.-к. організаціях, чемпіонством, чванством, індивідуалізмом, брутальністю, лайкою, пияцтвом і інш. виявленнями неетичності.

Тому найближчий час треба використати для всебічного підвищення якості гурткової і масової фізкультурної роботи в низових фізкультури організаціях. Наше завдання зуміти зацікавити робітничо-селянську молодь, знайти форми, які б сприяли втягненню широким кіл молоді в фізкультури організації на основі широкої самодіяльності і добровільності. Ось чому, для виконання чергових завдань, нам потрібно:

а) Посилити організаційне й політичне керівництво фізичною культурою серед молоді, і керівних органів з ФК, а також низових організацій. Взяти безпосередньо активну участь у переведенні перевірочної кампанії бюро гуртків ФК.

б) Поступово підготовляти фізкультурний рух до переходу на добровільність, на основі виборності керівних органів знизу доверху і на основі повної самодіяльності всіх фізкультурників. Разом із цим перевести роз'яснювальну кампанію щодо рішень VIII З'їзду ЛКСМ із питань фізкультури.

в) Організації ЛКСМУ повинні в найближчий час перевірити роботу в цій галузі і поставити за завдання розвиток енергійної роботи гуртка, використовуючи цей рух з метою виховувати молодь і наближати безпартійні маси до комсомолу. Особливу увагу комсомолу треба звернути на розгортання фізкультури на селі, що дуже пожвавить діяльність культурно-освітніх організацій і об'єднає навколо цієї роботи селянську молодь. Фізкультури організаторів ЛКСМУ повинно виділити в усіх осередках, які мусять разом із усіма комсомольцями-фізкультурниками здійснювати вплив комсомолу в гуртках. Треба перевести кампанію обговорення питань фізкультури на пленумах комітетів і зборів осередків ЛКСМУ, разом із позапартійною молоддю. Для успішності в роботі, навколо ф.-к. робітників в комітетах і осередках повинні бути об'єднані активні комсомольці-фізкультурники і позапартійні товариші. Їх треба використати для перевірки та інструктування фізкультурної роботи в осередках і для розробки конкретних практичних питань (участь фізкультурників в екскурсіях, гулянках, бесідах, організації змагань із місцевими заводами, втягнення нових товаришів тощо).

г) Закріпити так в організаційному, як і в методичному розумінні, основну ланку фізкультурної роботи — гурток фізкультури, низову фізкультури організацію, фізкультурний центр і фізкультурну базу.

г) Загальним завданням організації ЛКСМУ повинно стати розгортання енергійної роботи за втягнення в фізкультуру робітничої і селянської молоді, а також всієї маси комсомольців.

д) Нам треба додати до загального плану роботи комсомолу на найближчий час переведення кампаній, організації пропаганди фізкультури серед широким мас комсомолу та позапартійної молоді, а саме:

1. Проводити популярні доповіді і лекції з фізкультури на осередках ЛКСМУ, зборах молоді.

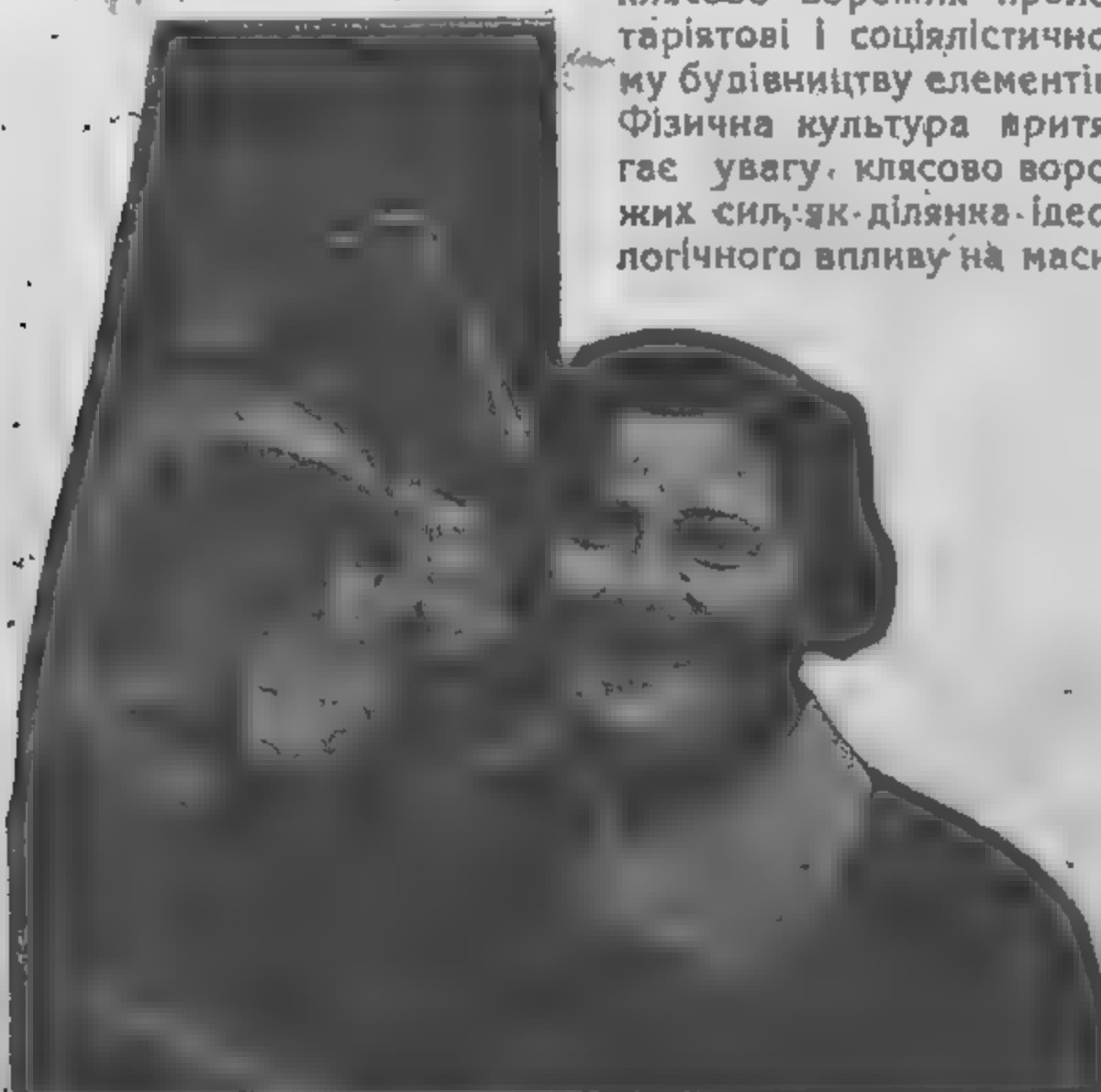
2. Регулярно освітлювати питання фізичної культури в пресі.

3. Пересилати доповіді з фізкультури, використовуючи радіо.

4. Організувати кутки фізичної культури (де ще не організовано).

5. Організувати з можливості при фізкультурних майданчиках, залах, що є при клубах, стадіонах, базах, будинках фізкультури, хоч би невеликі читальні, гри в шахи й дамки, розумові гри і розваги тощо.

6. Притягти фізкультурників до обслуговування загально-політичних, профсоюзних і ін. кампаній (брати

УСЯ ТРУДЯЩА МОЛОДЬ ПІД ПРАПОРОМ ЧСІ НА БОРотьБУ ЗА ВСЕСВІТНЮ ПРОЛЕТАРСЬКУ РЕВОЛЮЦІЮ!

участь в соціалістичному змаганні, перевибори завкомів, засівна кампанія, МІОД'у, тиждень захисту країни).

7. Особливу увагу треба звернути на інтернаціональне виховання фізкультурників, ознайомлювати їх із завданнями оборони СРСР, зв'язуючи з Червоною армією.

е) Для посиленої боротьби з алкоголем, хуліганством, релігійними святами, обрядами треба розгорнути масове втягнення трудящих в фізкультуру і туризм, для чого треба домагатись негайно приступити до утворення по лінії радфізкультури, профспілок, комсомолу, кооперації, Динамо і інш. громадських організацій кустових районних фізкультбазцентрів, тирів, будинків фізкультури, зразкових гуртків, вело-прокатних пунктів, туристських і шахо-дамкових гуртків, визнавши за потрібне асигнувати більше коштів для цієї мети по лінії тих організацій, при яких існують ці низові гуртки і всі перелічені заклади, а також і по лінії держбюджету.

Ті негативні явища, які спостерігаються серед фізкультурників: брутальність, хуліганство, порушення встановлених правил і товариської дисципліни, треба усувати. В першу чергу комсомольцям, що вправляються з фізичної культури, посилити виховну роботу серед членів гуртків, розвиваючи в них суспільність, колективізм, дисципліну і притягаючи їх до загально-культурної роботи.

Треба повести рішучу боротьбу за викорчовування з лав фізкультурників ворожих нам елементів, проти їхнього впливу на пролетарські кадри фізкультурників,

треба навколо цього організувати пролетарську думку фізкультурників, мобілізувати організацію за класову чистоту лав фізкультурників, за класово-пролетарський зміст фізкультурної роботи. Це основні завдання і заходи, над якими ми мусимо зосередити нашу увагу і які ми повинні провадити в життя.

У святкуванні XV Міжнародного Юнацького Дня всі фізкультурники і фізкультурні організації повинні взяти найактивнішу безпосередню участь у тих масових мітингах, зльотах і інших заходах, що їх присвячується роковинам МІОД'у і які буде провадити комсомол.

Для цього треба організувати фізкультурну демонстрацію, спортвиступи, стрілецькі змагання разом з ТСО Авіахему, а також і різні спортивно-показові змагання загально-міського і загально-районного масштабу. Тепер вся наша практична робота в царині фізкультури повинна будуватись на колективному всебічному розвитку молоді, наближаючи всю масу фізкультурників до комуністичного виховування і комуністичних завдань, всіляко популяризуючи ідеї ЧСІ, ув'язуючи це з інтернаціональним виховуванням молоді.

На цьому важливому фронті соціалістичного будівництва комсомол повинен стояти в перших рядах. У час свята XV Міжнародного Юнацького Дня комсомол ставить завдання: надалі більш уваги надавати фізкультурній роботі, більше безпосередньої участі і допомоги фізкультурним організаціям. Комсомол! Своєю бойовою енергією, більшовицьку витриманість, ленінське виховування — на фізкультурницький фронт!

Всеукраїнський зліт юних піонерів у Харкові: 1, 2, 6 — На параді; 3 — Швидка допомога; 4 — Змагання з бігання; 5 — Трибуна біля ВУЦВК'у; 7 — Занотовують враження

РУШАЙМО В СОЦІАЛІСТИЧНЕ ЗМАГАННЯ

На заклик партії і радянської влади до перемоги труднощів і до дальшого соціалістичного будівництва широко й гаряче відгукнулася робітнича класа. Огляди, переклички і за останній час соціалістичне змагання — кращі форми втягування робітничих шарів у соціалістичне будівництво — є яскрава відповідь на цей заклик.

Соціалістичне змагання охоплює тепер все більш і більш широкі шари робітників; у цю справу втягуються шахти, заводи культурно-освітні заклади, — вся країна охоплена підйомом, прагненням перемогти труднощі, що стоять на путі нашого будівництва. Безперечно, що за доби розгортання соціалістичного будівництва, коли вся робітнича класа зайшла в соціалістичне змагання, щоб виконати 5-тирічний

план великих робіт, — фізкультурники, як один із загонів, як провідники культурної революції, не можуть бути в стороні.

Вища Рада Фізкультури звернулася до всіх фізкультурників, фізкультурних організацій і громадських організацій, що провадять фізкультуру, із закликом взяти найактивнішу участь у соціалістичному будівництві.

Робота гуртків фізкультури повинна проходити під знаком безпосередньої участі в переведенні загальних завдань, що їх поставила партія і уряд перед трудящими нашої країни, через організацію ударних груп, змагань на кращого виробника, за боротьбу з прогулами, за підвищення продукційності праці, за зменшення собівартості, за оздоровлення праці й побуту, за поліпшення держапарату. Треба втягти й охопити більше робітників і робітничої молоді до гуртків ФК, домагатись устаткування фабричних спорт-майданчиків, залів-душів тощо. Виконання рішень ВРФК і ВКЧСІ буде найкращим успіхом у справі соціалістичного змагання фізкультурників.

Вкорінення фізичної культури на фабриках, заводах і інших підприємствах дасть великий здвиг до поліпшення здоров'я і трудової спроможності робітничо-селянських шарів.

Організація і проведення соціалістичного змагання є важливий іспит на витриманість і свідомість фізкультурників Радянського Союзу. Всі фізкультурники повинні бути в перших лавах соціалістичного змагання.

Свята, гулянки, вечори й виступи на спортмайданчиках і водних станціях повинні дати нормальний відпочинок.

Участь у шефських виїздах на село, велоперебіги, періодичні ф.-к. видання (газети, часописи), організація ф.-к. гуртків на селі й інш., повинні стати засобом агі-

тації і пропаганди соціалістичного змагання з фізичної культури.

Як повести роботу

Форми й методи змагань мають полягати в розв'язанні ініціативи і доброзичливості трудящих, спрямованій,

щоб розв'язати те або інше завдання.

Змагання можуть провадитись між профспілками, школами, ВИШ'ами, Динамо, виробництвами, бюроми ф.-к. гуртків, секціями, викладачами, — для підвищення ф.-к. роботи й широкого розвитку масової фізкультурної й самодіяльності трудящих.

Соцзмагання мають:

1) Підвищити продукційність праці, плідно боротись з пи-

яцтвом, прогулами, розпустою, недисциплінованістю, неакуратним відвідуванням ф.-к. занять, брутальністю серед фізкультурників, релігійними забобами тощо.

2) Домагатись збільшення фізкультурних організацій так, щоб в кожній спілці, на виробництві, в цехові, селі, колгоспові був ф.-к. гурток.

3) Домагатись активної участі фізкультурників в піднесенні продукційності праці: а) раціоналізувати весь процес і окремі деталі виробництва, б) найдоцільніше використовувати площі цеху, бережливо ставитись до устаткування, струментів, матеріалів, додержувати певності й акуратності в роботі, в) поліпшити якість продукції і зменшити брак, г) усунути нерестой, г) зразково поставити виробниче навчання учнів школи ФЗУ, д) посилити трудову дисципліну й ущільнити робочий час, е) зменшити накладні видатки, є) поширити технічні знання.

Фізкультурники окремих фабрик, цехів, заводів, колгоспів, радгоспів беруть участь у соцзмаганні в загальних ударних бригадах.

4) Максимально поліпшити соціальний склад гуртків за рахунок підвищення відсотка робітників, наймитів, незаможників. Втягти до цих гуртків корінну робітну масу молоді, а також домагатись якнайбільше втягти комсомольців у ф. к.

5) Звернути увагу на втягнення дорослих робітників до ф.-к. гуртків, а також доправлятися по лінії Наросвіти запровадження ф.-к. занять по всіх школах Соцвиху, профшколах, побфаках, ФЗУ і ВИШ'ах, організації шкільних ф.-к. майданчиків, потрібного упорядкування ф.-к. розділу по бібліотеках, акуратного відвідування занять.

6) Правильно ставити серед фізкультурників по школах і ф.-к. гуртках медконтроль з охопленням фіз-

1 серпня у Ростові. Момент підписування угоди на соціалістичне змагання між Харчовиками та Металістами

КОЖНА НАША ПЕРЕМОГА
НА ФРОНТІ
СОЦІАЛІСТИЧНОГО БУДІВНИЦТВА

С
Р
С
Р

ЗМІЦНЮЄ Й ОБ'ЄДНУЄ АРМІЮ
ПРОЛЕТАРСЬКОЇ
РЕВОЛЮЦІЇ УСЬОГО СВІТУ

культурників міста і де можна, то й села через лікарські та медичні пункти.

7) Агітувати за доступні масові форми й методи ф.-к. роботи і розгортати їх серед робітників і селян.

Організувати масову ф.-к. роботу по садах, парках, будинках відпочинку, збільшити роботу інтернаціонального виховання серед фізкультурників. Забезпечити організацію нових спортивних майданчиків для ф.-к. занять, а також посилити культурне й політичне виховання фізкультурників. Організувати змагання на раціонально-гігієнічне і режимне покращення умов праці й побуту.

8) Поліпшити якість роботи ф.-к. гуртків, втягуючи широкі верстви фізкультурників до повсякденної роботи в царині будівництва ФК. Розпочати широко самокритику, виявити самодіяльність у гуртках, поліпшити роботу бюро гуртка, секцій, стежити за регулярними перевиборами, своєчасно провадити звітність, встановити обов'язки фізкультурників, ліквідувати ф.-к. неписьменність, підвищувати дисципліну, поживавити роботу санкомісії, брати участь у роботі заводу, клубу й осередка в справі запровадження чистоти, санітарії в приміщеннях, вести боротьбу з палінням тютюну, алкоголем.

9) Підготувати зі свого осередку суддів, помічників, керівників спорту, ігор, ф.-к. розваг, організаторів масової ф.-к. роботи, висувати із гуртківців найактивніших і організуючи для них семінари для опрацювання організаційних і методичних тем.

10) Піднести навколо соціалістичного змагання в царині ФК громадську думку. Кожна рада ФК, профспілка, осередок ЛКСМУ повинні поставити перед кожною ф.-к. організацією конкретні вимоги щодо участі в соцзмаганні в справі поліпшення ф.-к. роботи.

Для цього: а) провадити широкі наради ф. к. активу, обговорювати на бюрох ФК, б) організувати в клубах, юнсекціях, сельбудах вечірні популяризації і агітації за соцзмагання з ФК, в) популяризувати ці питання в пресі (стінгазета), видрукувати спеціальні листівки, освітлювати хід соцзмагання ФК в журналі „ВФК” і в інших журналах та газетах. Ставити ці питання на зборах комсомольців, позапартійної молоді, фізкультурників у червоних кутках, клубах, сельбудах, хатах-читальнях. Організувати, якщо можна, окремі демонстрації і карнавали.

11) Щоб краще провадити вищезазначені заходи, треба роботу організувати так, щоб працювали не окремі ф.-к. активісти, а вся молодь, усі комсомольці, фізкультурники, викладачі ФК, профактив. Тому потрібно розподіляти і спланувати між ними роботу, давати окремі конкретні завдання, організовувати групи популяризації питань соцзмагання, проведення зборів нових гуртків, команд, секцій, культполітвиховної роботи, групи розвитку окремих зразкових родів ФК і інш.

12) Треба, щоб РФК провадили і між собою соцзмагання — так само як і Оккради фізкультури України,

та інших республік і областей. Про всі виклики повідомляти ВРФК, журнал „ВФК”, КВ ВУРПС для того, щоб виділяти відповідний арбітраж.

13) Слід підкреслити, що соцзмагання в царині ФК є не кампанійна робота, а та нова метода нашої щоденної ф.-к. роботи, яку нам запропонувала комуністична партія.

Бойовим завданням фізкультурного руху повинно стати — сплотити в процесі своєї роботи й діяльності навколо партії, комсомолу і профорганізацій ті маси, які він (фізкультурх) охоплює, посилити політичне виховання, всю фізкультуроту насичити класово-пролетарським змістом, брати активну й безпосередню участь у підвищенні продукційних сил країни, в розв'язанні проблеми культурної революції і закріплювати обороноздатність країни.

У чім полягає робота РФК

Ради Фізкультури мусять розгорнути роботу так, щоб безпосередня участь фізкультурників у соціалістичному змаганні проходила по лінії низових фізкультурорганізацій (гурток ФК, окремі фізкультгрупи на виробництві, РФК, спортивні центри тощо) на базі широкої ініціативи мас.

Треба в справі питань змагання з ФК скликати разом з ОРПС і ОК ЛКСМУ наради комсомольців міського активу ФК і викладачів ФК.

Також треба дати вказівки методичного, спортивно-технічного і організаційного характеру для райрад, профспілок, гуртків, секцій ФК.

Соціалістичним змаганням у царині ФК керує ОРФК в постійному тісному контакті з профспілками, комсомолом та інш. зацікавленими організаціями. До завдань ОРФК входить об'єднувати пляни соцзмагання по лінії відомств і організацій, здійснювати загально-міські і загально-округові заходи і стежити за провадженням їх в життя.

Професійні та відомчі організації керують по своїй лінії соцзмаганням ФК серед підприємств, відомств, організацій безпосередньо.

Підготовчу роботу на все це треба розпочати негайно, а початок соціалістичного змагання з ФК пристосувати до Міжнародного Юнацького Дня або до роковин Жовтневої революції.

Соціалістичні змагання допоможуть нам перемогти труднощі, що є в нашому фізкультурхові, у фізкультурному будівництві. Потрібно негайно всім фізкультурникам і організаціям, що провадять фізкультуру, спільно і енергійно взятись за роботу з таким темпом, який відповідав би поставленим перед нами завданням в період реконструкції. Лише загальним зусиллям і ентузіазмом фізкультурники України з честю зможуть виконати завдання, поставлені перед ними.

Жодного фізкультурника, жодної фізкульторганізації поза соціалістичним змаганням.

Луї Меллер

ПРЕЛЬБАЛ

Переклад із німецької С. Онищенко

Історія гри

Просто дивно, якого поширення набула гра в прельбал. Бувши попервах грою для забави, вона перетворилася, принаймні у Франкфурті, на гру для змагання в залах, що нею залюбки вправляються і чоловіки й жіноцтво різного віку, а також і молодь обох статей. Скрізь у гімнастичних залах і інших приміщеннях, а також на вільному повітрі „підкидають” іноді на обмежених, іноді на різних великих необмежених майданах до гри. Хоч правила гри не мають однаковості, а втім грають скрізь із однаковим захопленням. Основні правила однакові по всіх місцях, бо походять вони з того самого джерела, але тільки через те, що їх переказано усно, і виникли різні розбіжності.

Нині маємо нагальну потребу закріпити письмово найновіші й точні правила гри, бо в прельбал грають не в самих тільки гімнастичних спілках, а так само жваво і в приватних гімнастичних гуртках і курсах, у закладах для плавання, для лікування світлом і повітрям і т. ін., і при тому особи, що здібуються випад-

ково. Із спілок та курсів потрапив прельбал до шкіл Установлений порядок провадити післяобідню гру також і взимку змушує нас відбувати навчання в гімнастичних залах. За цих випадків був прельбал дуже бажаний, а надто для старших учнів та учениць. Він поширився за надзвичайно короткий час і залишив далеко за собою і народній м'яч і масову зальову гру (Hallen-Massenspiell). Не зменшуючи ваги народнього м'яча, я, проте, віддаю перевагу прельбалу. А якщо вибір дати учням на призволяще, то будьте певні, що виберуть вони прельбал. Та як би там не було, ми маємо вітати прельбал, як збільшення кількості зальових ігор.

Щодо заведення скрізь однакових правил гри, то за такі слід визнати, як акт вдячності, ті, що їх наново склав „старий майстер” прельбалу Роберт Ріхтер з Франкфуртської гімнастичної спілки року 1860 і від нього таки, через його власну гру або навчання в гімнастичних спілках, закладах для лікування світлом та

повітрям, у гімнастичних залах плавальних закладів і т. ін., багато людей понавчилося. Це повинно ґрунтуватися ось на чому.

За батьківщину прельбала, принаймні тому, що переводився плямовно, слід визнати Франкфуртську гімнастичну спілку 1860 р. Вже року 1909 регулярно вживалося цієї гри, переважно старішими, як гри для розваги, кожного разу після закінчення гімнастичних вправ. Завзяті гравці Гассель, Зальфельд та Альфред Ольбріх керували грою за найпростішими правилами. Їхній учень був Роберт Ріхтер, відомий гравець у кулачного м'яча, саме він і застосував прельбал у своїй команді кулачного м'яча, після відповідних поліпшень правил, як чудову гру взимку, щоб навчатися грати в гурті, виховувати в гравцях швидкість і спритність, хапаючи м'яча, та привчати їхнє око в момент орієнтуватися.

Отож, попервах грали там у прельбал, що притулювався був до гри в кулачного м'яча, 4—5 чоловіка, на звичайних виставах. Але тому, що гімнастичні зали, маючи недостатні розміри, не мали змоги виділити поля завширшки як треба для кулачного м'яча, то кількість гравців обмежувалася щонайбільше трьома з кожної сторони. Головні правила гри були цілком схожі з правилами гри в кулачного м'яча, тільки й різнилися тим, що м'яча не посилювалося зразу з підскоку на супротивникове поле, а так били його сильно навкіс униз об землю свого поля, щоб він з одскоку перелетів межу і потрапив на супротивникове поле. Ідею гри запозичено безперечно в гри в кулачного м'яча, а не в лявн-теніса. Ріхтер розповідає: „Гассель подався на Гамбург і запровадив там гру. Року 1910 зробили ми подорож до Гамбургу для гри в кулачного м'яча і при цій нагоді було в нас змагання в прельбал з Гасселевою командою. За керівника був Ольбріх“.

У жовтні 1912 року видруковано вперше правила гри в прельбал під назвою „Правила гри в прельбал, що склав відділ гри в кулачного м'яча Франкфуртської гімнастичної спілки 1860“. Духовим батьком цієї книги був Роберт Ріхтер*.

Заслуговує на увагу в цих перших друкованих правилах те, що в них мова мовиться про „просту“ й „подвійну“ гру. Кожна половина поля гри була 10 мт. завдовжки та 5—10 мт. завширшки. Замість вживаної в кулачного м'яча напненої заввишки 2 мт. від землі шворки, що відзначає межу проміж обома половинами поля, вживається висної балки, звичайної в усіх гімнастичних залах. Обов'язкової височини балки не було передбачено. Грали не на час. Гру вважалося за закінчену, якщо котрась партія „награвала“ 20 помилок. Для „подвійної“ гри правила були недосить виразні, бо в них неясно, чи тільки самі легенькі м'ячі, чи кожного м'яча треба було подавати другому гравцеві. Про так звані „легкі м'ячі“ не дано жодного пояснення.

З вищенаведеного виходить, що прельбала призначалося, головним чином, як зальову гру взимку в гімнастичних спілках. Але помалу-малу гра стала в Франкфуртській гімнастичній спілці міцнішою ногою, техніка гри стала витонченішою і от виникло бажання кругової гри. Року 1921 проведено таку гру в Франкфуртському гімнастичному т-ві під керівництвом А. Райца. Він переробив Ріхтерові правила, ясніше взявши за основу правила гімнастичного т-ва.

У цьому, другому, друкованому зведенні правил варто уваги те, що на одній половині поля той самий гравець може доторкуватися до м'яча двічі поспіль, що гру велось на час, а саме 2×5 хвилин; що було визначено три роди прельбала, а саме: „звичайний прельбал“, „гра з затриманням“ (стопорення), „гра з обов'язком піддавати“.

Кругові гри згодом занедбано, зате гра знайшла стежку в інші спілки та курси фізичної культури. Дальший витвір правил гри, що на бажання гравців спрямовані на турнірну гру, так само належить Роберту Ріхтерові. Їх написано року 1927. Тепер ідуть вони в новім викладі гравцям на користь. Побажаймо ж їм великого поширення, щоб з їхньою допомогою з часом зникли теперішні різниці правил. Тоді знову настане час зальової кругової гри.

Правила гри*

Загальне. Прельбал є зальова гра, але в неї можна грати й на дворі, на зовсім рівному, не порошному ґрунті.

Прельбал ставить гравцям великі вимоги щодо швидкості та спритності; він привчає око моментально орієнтуватися і вимагає в момент діяти.

Ця гра може стати у великій пригоді, щоб витренувати тіло в найкоротший час. Серце й легені не матимуть шкоди, робота нервів величезна. За доброї техніки це буде видатна гра для молодих людей.

Але вона придатна також для людей усякого віку, обох родів. Властива людям різного віку більша чи менша техніка дозволяє грі бути для кожного приємною, навіть тоді, коли вона набирає властивостей гри для розваги, тобто без завзятості гри на змагання, то й тоді вона не втрачає своєї загальної цінності й викликає радість і охоту до гри.

Для розваги можна грати в прельбал удвох на найменшому просторі.

А. Основна думка

Гравці (кількість однакова на обох половинах поля) мають завдання—великого, порожнього в середині, м'яча бити навкіс у землю свого поля, щоб він з одскоку перелетів через шворку, яка розподіляє поле пополам, до супротивника і при цьому якнайдужче утруднював супротивникові подавати м'яча назад таким самим способом, змушуючи його зробити помилку.

Після помилки знову подає та команда, що помийлилася. Хто вперед зробить 10 чи 20 помилок, то програє. Граючи на час (5 хвил.) за переможця вважається той, хто зробить найменше помилок.

Після 5 чи 10 помилок однієї партії, або зігравши половину часу—міняються полями гри.

Б. Правила гри

І. Поле гри

Майданчик на гру є прямокутник 10 мт. завдовжки і 4 мт. завширшки для простої гри і 6 мт. завширшки для гри подвійної.

Поверхня майданчика мусить бути геть чисто рівна. Майданчик поділяється надвоє туго натягнутою на височині 30 ст. шворкою.

Увага. До напінання шворки доцільно вживати переносних стоянів 30 ст. заввишки. Замість шворки найкраще брати світлопофарбованої стьожки $\frac{1}{2}$ ст. завширшки. Межі поля треба виразно відзначити крейдою.

Увага. Межові лінії належать до поля гри, отже м'яч, що доторкнеться до межової лінії, вважається за дійсний.

	5 мт.	5 мт.		5 мт.	5 мт.
4 мт.	Проста	гра		6 мт.	Подвійна гра

2. Приладдя до гри

Можна вживати добре надутого кулачного, ручного або легкого футбольного м'яча.

3. Спосіб грати і гравці

У прельбал грають в просту і в подвійну гру, а відповідно до цього кожному половині поля посідає або один, або два гравці.

Увага. Якщо треба приміром у школах чи в спілках помістити на одній половині більше, ніж два гравці, треба брати поле гри ширше.

У грі на змагання і в простій і в подвійній повинно грати тільки на полі зазначених розмірів.

4. Час і кінець гри

Проста гра на змагання триває 3 хвил., подвійна 5 хвил., переминяються місцями, зігравши половину часу. Якщо обидві партії мають нарівні помилок, то гра продовжується: у простій гри 2×1 хв., у подвійній 2×2 хв. з обміном місцями після половини часу.

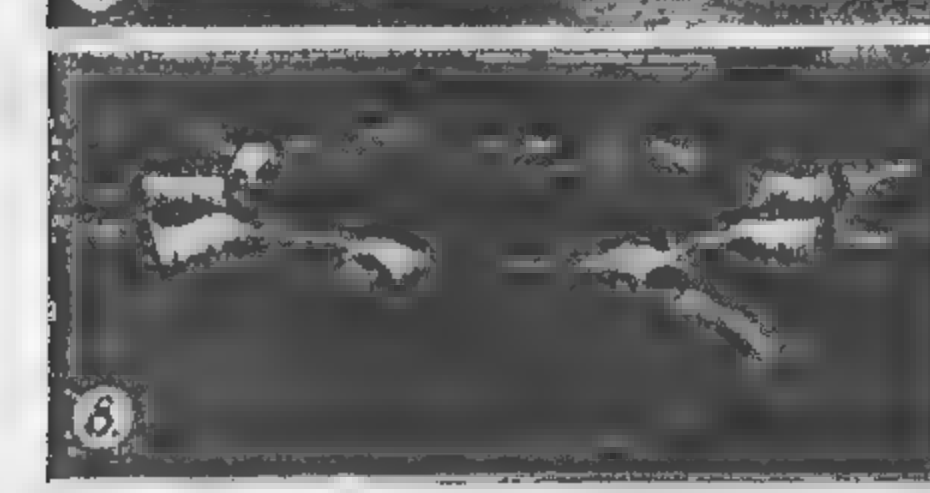
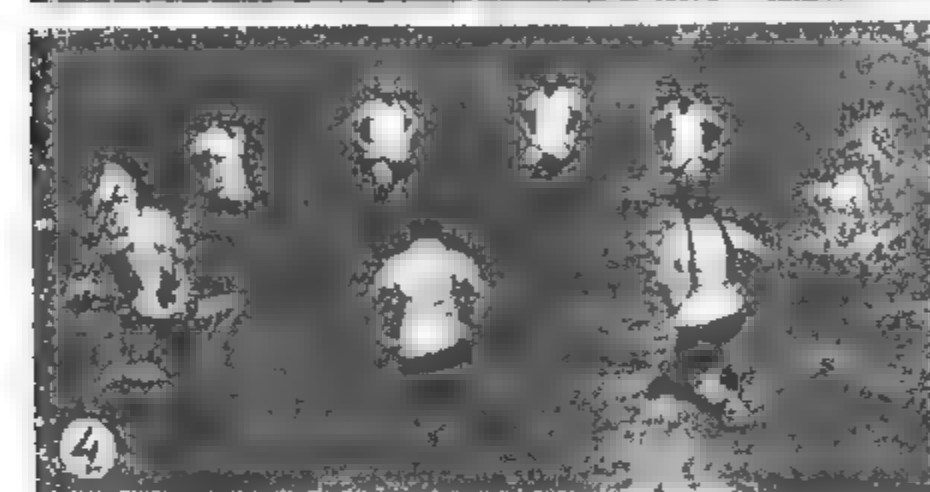
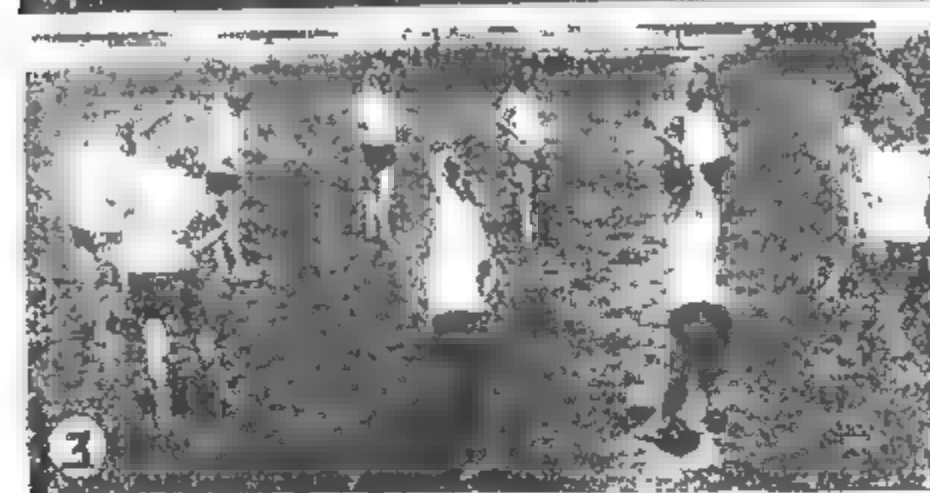
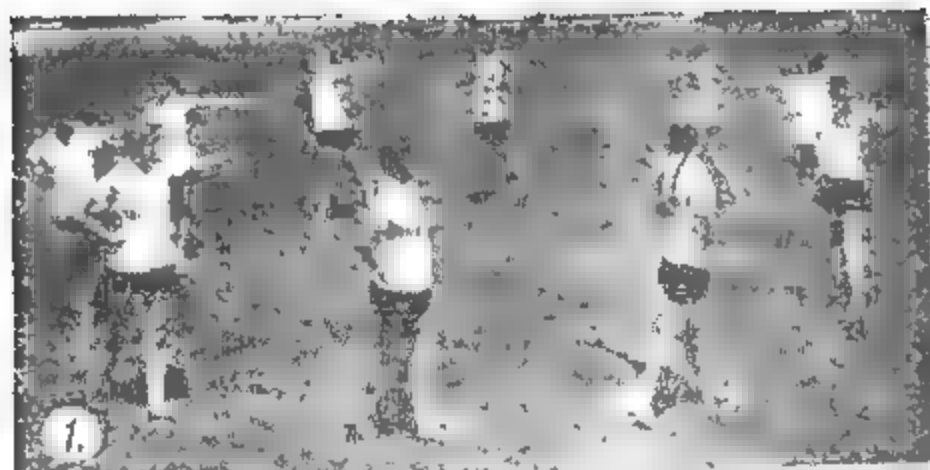
Переможець (партія) той, хто за весь час зробить найменше помилок. Якщо й після продовження кількості помилок буде однакова, то гру вважається за нічию.

У грі не на час за подолану вважається та партія, що матиме 10 або 20 помилок, як до умови. (Далі буде).

* Оброблені, погодивши з Р. Ріхтером.

* „Regeln für das Preilballspiel, zusammengestellt, von der Faustballabteilung des Frankfurter Turuvereins 1860“.

В. Кологномос

ВПРАВА В КОЛІ

У цій вправі, що описуємо, можуть брати участь в одному колі від 10 до 20 чоловіка.

Ті, що беруть участь, стають по колу на віддаленні 2 кроків один від одного лівим боком до центру.

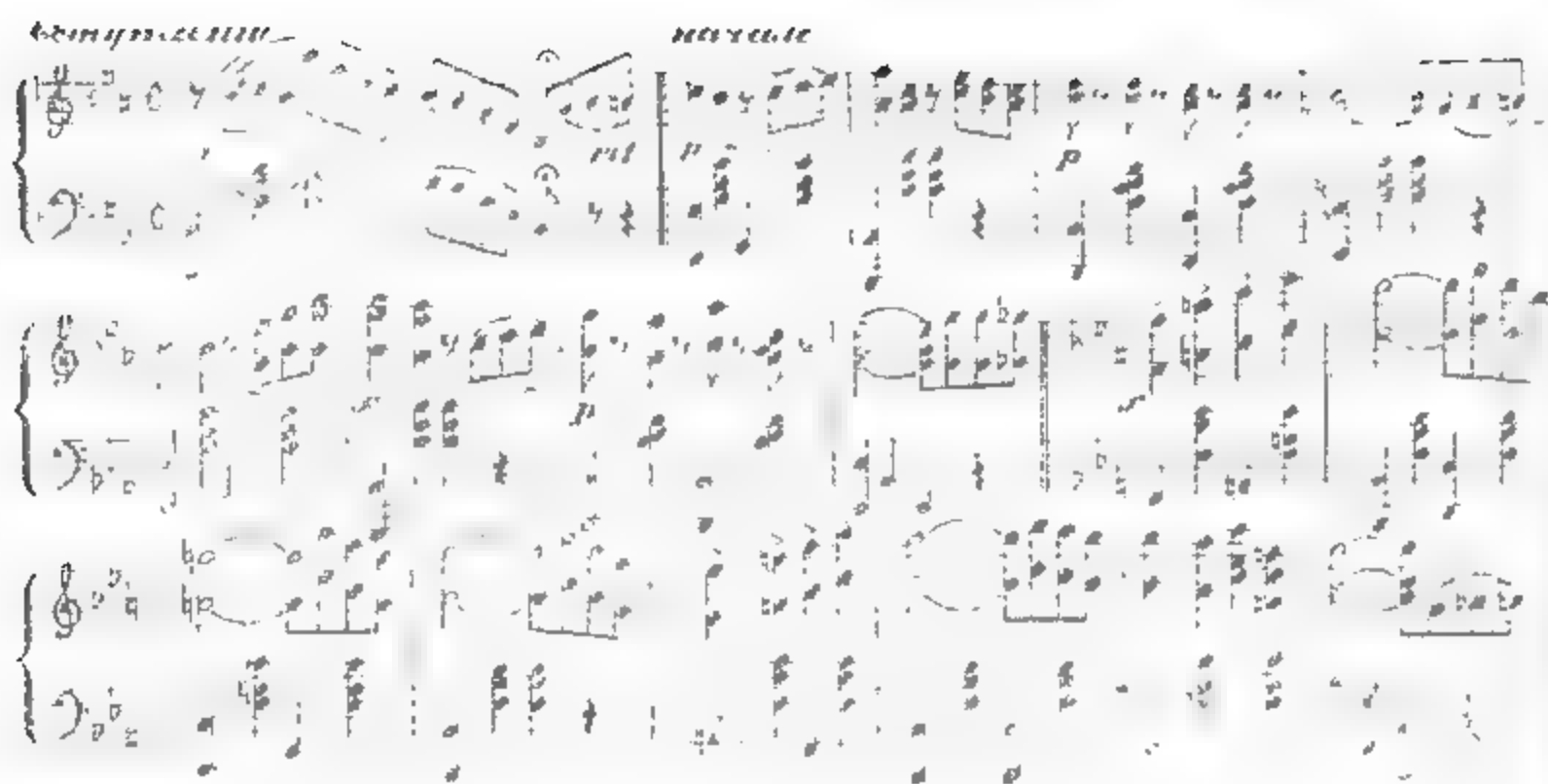
- I такт 1. }
2. }
3. }
4. }
- 2 такт 1. } Вісім кроків уперед по колу, починаючи з лівої ноги,
2. } праву руку на стегно, ліву в сторону (фот. 1).
3. }
4. }
- 3 такт 1. } Поверт ліворуч (на 180°), праву руку в сторону, ліву
на стегно (фот. 2).
2. }
3. }
- 4 такт 1. } Шість кроків уперед по колу, починаючи з правої
ноги, руками видержку.
2. }
3. }
4. } Приставити праву ногу до лівої.
- 5 такт 1. } Відставити праву ногу в сторону на носок, нахилити
тулуб праворуч, праву руку на стегно, ліву зігнути над
головою (фот. 3).
2. } Видержка.
3. } Перенести вагу тулуба на праву ногу, ліву поставити
на носок, нахилити тулуб ліворуч, ліву руку на стегно,
праву зігнути над головою.
4. } Видержка.
- 6 такт 1. } Поверт праворуч (на 90°), стати на ліве коліно, руки
на стегна (фот. 4).
2. } Видержка.
3. } Відвести праву ногу в сторону, нахилитися ліворуч,
лівою рукою спертися на землю біля лівого коліна,
праву руку в сторону паралельно землі (фот. 5).
4. } Видержка.
- 7 такт 1. } Приставити праву ступню до лівого коліна, випроста-
тися, руки вперед (фот. 6).
2. } Видержка.
3. } Піднятися, викинути ліву ногу назад, відхилитися назад,
руки на голову (фот. 7).
4. } Видержка.
- 8 такт 1. } Перенести вагу тулуба на праву ногу, ліву відвести
назад (ластівка), руки в сторони — з'єднані в загальне
коло (фот. 8).
2. }
3. } Видержка.
4. }
- 9 такт 1. } Випростатися, крок лівою ногою вперед (фот. 9).
2. }
3. } Чотири кроки вперед, починаючи з правої ноги, руки
4. } не роз'єднуючи, ступнево підняти вгору.

ФІЗКУЛЬТУРНИКИ!

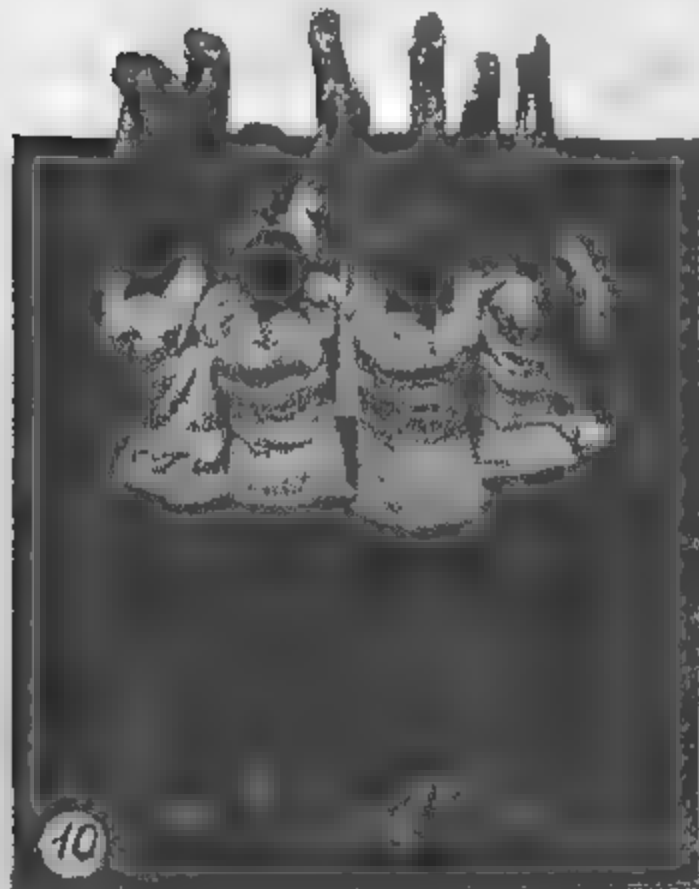
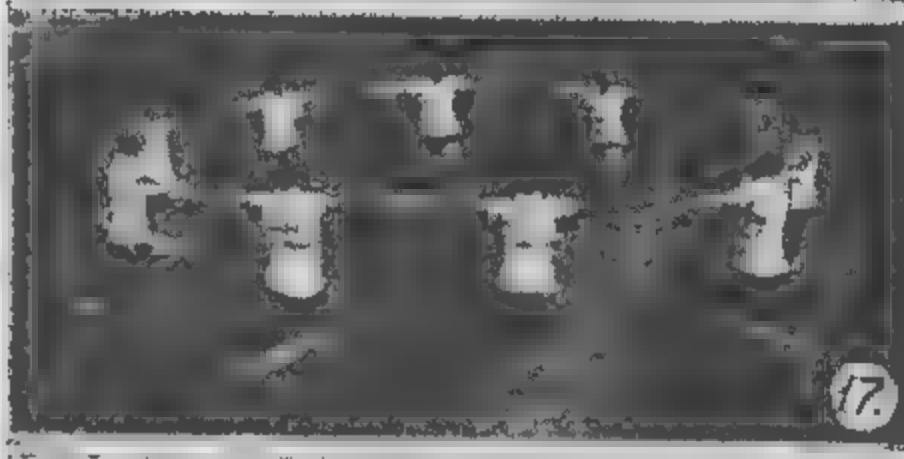
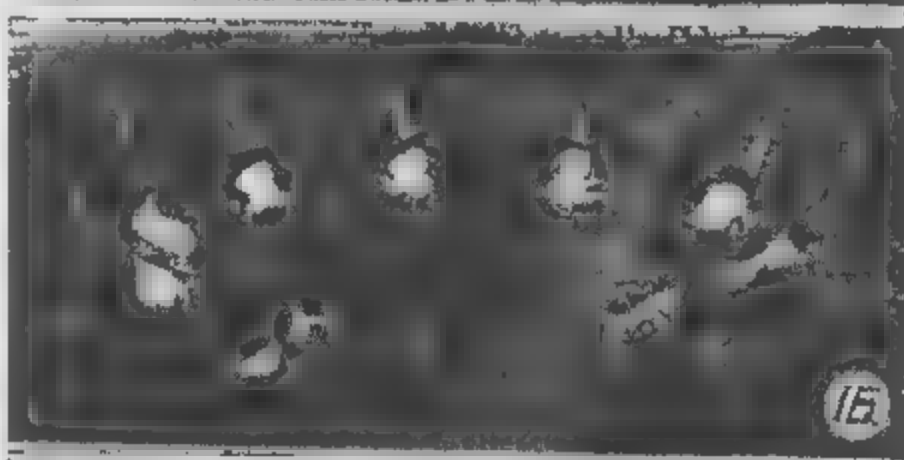
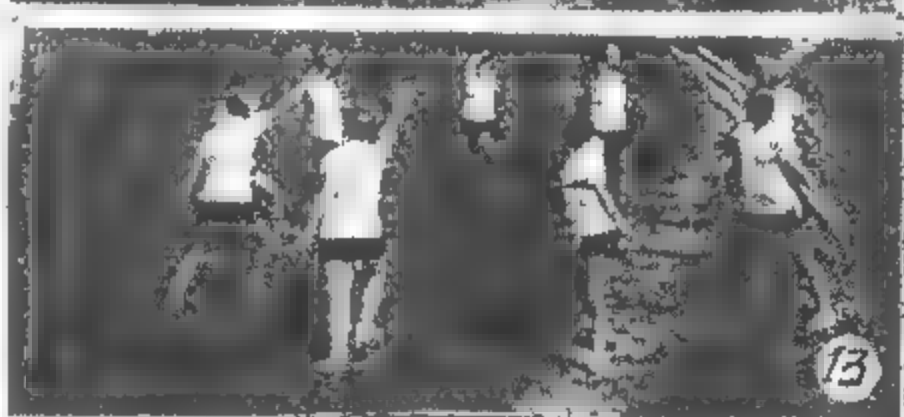
ЗБУДУЙМО СВІЙ ТАНК

„ФІЗКУЛЬТУРНИК УКРАЇНИ“

ЗБИРАЙТЕ КОШТИ Й НАДСИЛАЙТЕ ЇХ ДО м. ХАР-
КОВА В УКРАЇНБАНК, НА ПОТОЧНИЙ РАХУНОК ВРФК
та журналу „ВФК“, № 01039

- 10 такт 1. } Приставити праву ногу до лівої, руки вгору (фот. 10).
 2. }
 3. }
 4. } Відхилитися назад (фот. 11).
- 11 такт 1. } Випростатися (фот. 10).
 2. }
 3. }
 4. }
- 12 такт 1. } П'ять кроків назад, починаючи з лівої ноги, руки, не
 2. } роз'єднуючи, ступнево відвести в сторони.
 3. }
 4. }
- 13 такт 1. } Поверт ліворуч, руки вгору через перед (фот. 12).
 2. } Видержка.
 3. } Дуги руками в середину до стану: права рука в сторону
 догори, ліва в сторону до низу, викид правою ногою
 до центру кола (фот. 13).
 4. } Видержка.
- 14 такт 1. } Поверт на лівій нозі ліворуч (на 180°), викинути праву
 ногу від центру кола, руки, спускаючи вниз у мо-
 мент повороту до кінця викиду повернути в попередній
 стан (фот. 14).
 2. } Видержка.
 3. } Поворот ліворуч (на 90°), стати на праве коліно, ліву
 руку вперед догори, праву зігнути в лікті — передрам'я
 коло лоба (фот. 15).
 4. } Видержка.
- 15 такт 1. } Відвести ліву ногу назад, нахилитися вперед, спертися
 зігнутими руками в лікті на землю (фот. 16).
 2. } Видержка.
 3. } Випростатися, поставити ліву ступню біля правого коліна,
 руки в сторони (фот. 17).
 4. } Видержка.
- 16 такт 1. } Піднятися, поворот праворуч (на 90°), вагу тулуба на
 ліву ногу, праву ногу на носок, руки вгору — ліву руку
 підняти дугою донизу (фот. 18).
 2. } Видержка.
 3. } Приставити праву ногу до лівої, руки опустити вниз
 через сторони — основна стійка.
 4. } Видержка.
- Всю вправу проробляти двічі.

В. Бедункевич

СТРИБОК НА ДОВЖИНУ З РОЗГОНУ

На фотографіях один із кращих стрибунів Німеччини Доберман, що стрибає з угином спини.

1 і 10. Стрибун відштовхується лівою ногою. Одночасно зігнута в коліні права нога викидається вперед — угору. Не махання руками уперед — угору є хиба стилю Добермана.

2 і 11. Стрибун відділився від землі. Права нога ще більше вийшла вперед, а ліва — відійшла назад.

3. В наступний після поштовху момент стрибун з'єднує ноги. Для цього він спускає вниз зігнуту в коліні праву ногу і підводить до неї ліву.

4. З'єднавши ноги, атлет ривком угинає тулуб у крижах. Зігнуті у колінах ноги відкидаються назад, а руки — назад і в сторони. У такому вигляді, буцімто стоячи на колінах, стрибун досягає найвищої точки траєкторії свого стрибка.

5. Атлет із угнутими крижами дійшов до вищої точки зльоту. Тут різким рухом він складається в крижах. Малюнок № 5 показує початок цього руху.

6 і 7. Складання продовжується. Ноги виходять уперед, руки спускаються вниз, тулуб нахилиється вперед.

8 Складання закінчується. Руки через низ відводяться назад. Ноги й тулуб продовжують свій рух уперед.

9. Складання закінчено. Тулуб нахилено вперед, ноги притягнуті до грудей, руки відведено назад. Таким чином, стрибун готовий до приземлення. Тут треба відзначити деякі подробиці в стані ніг. Ноги злегка зігнуті в колінах. Це потрібно, щоб, у момент приземлення, ноги під вагою тіла легко зігнулися. Інакше, якщо ноги будуть цілком просто, то в момент приземлення стрибун, наштовхнувшись на них, може впасти назад. Ноги тримаються не щільно — вони трохи розведені в сторони. Тому то в момент приземлення, коли ноги під вагою тіла зігнуться, коліна розійдуться в сторони і буде досить простору, щоб тулуб міг пройти вперед. Інакше, при викиданні вперед зімкнутих ніг, стрибун наштовхнеться грудьми на свої ж власні коліна й перекинеться назад.

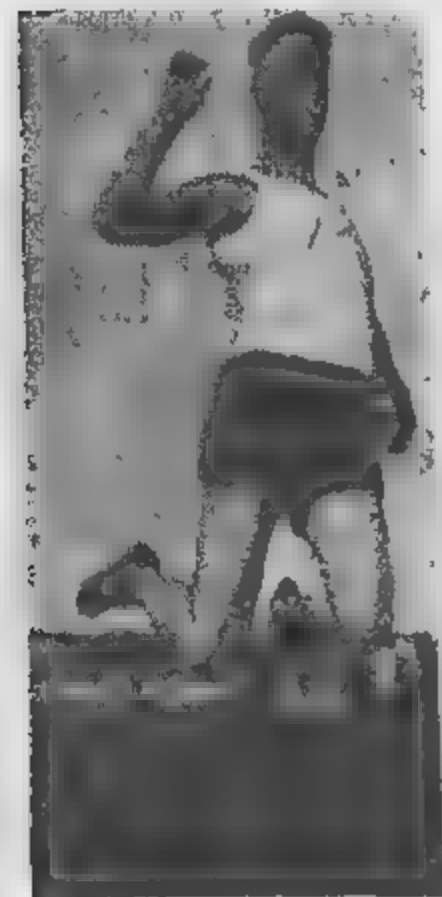
У цьому стані, перед приземленням, руки стрибуна відведені назад. У момент самого приземлення стрибун робить руками змах уперед і цим удержує себе від падіння назад.

СТРИБОК НА ВИСОЧІНЬ ІЗ РОЗГОНУ СТИЛЕМ „ЛАРСЕНА“

На фотографіях Гун. Багато разів був він переможцем першенств Німеччини.

1. Стрибун узяв розгін під кутом $40-45^\circ$ до планиці і відштовхнувся, далі від планиці, лівою ногою. Вільну праву ногу він випростав уперед-угору над планицею.

3, 4 і 13. Праву ногу підняв над планицею. З цього стану стрибун робить нею мах за планицю, вправо-вниз. Одночасно з цим рухом правої ноги, ліва — в зігнутому стані посіла стан уздовж планиці. У результаті цього руху ніг стрибун, нахилиючися тулубом у середину, лягає лівим боком на планицю.

№ 10

5, 6, 7 і 8. У другий момент стрибун переносить ліву ногу через планицю і робить нею ривок униз. Одночасно з цим стрибун робить поворот управо і різким рухом угинає тулуб.

9, 10, 11 і 14. У такому стані, угнувшись як можна в крижах, стрибун, спиною до планиці, прослизує над нею.

12. Надалі стрибун, усе так же спиною до планиці, спускається на землю на ліву ногу, що дала поштовх.

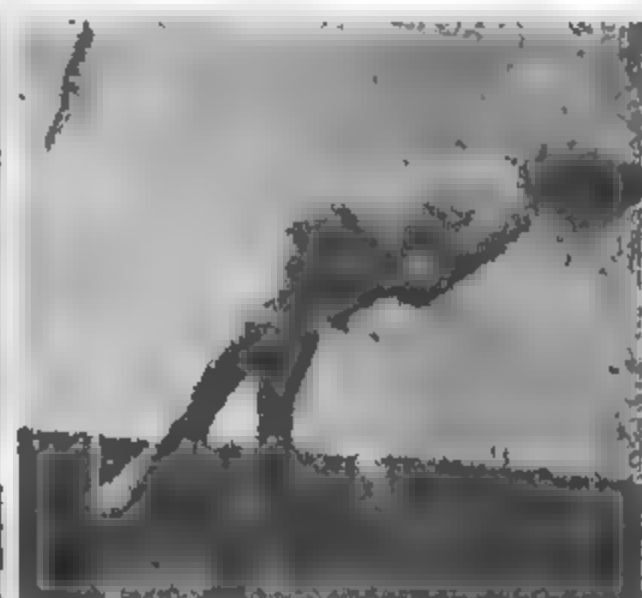
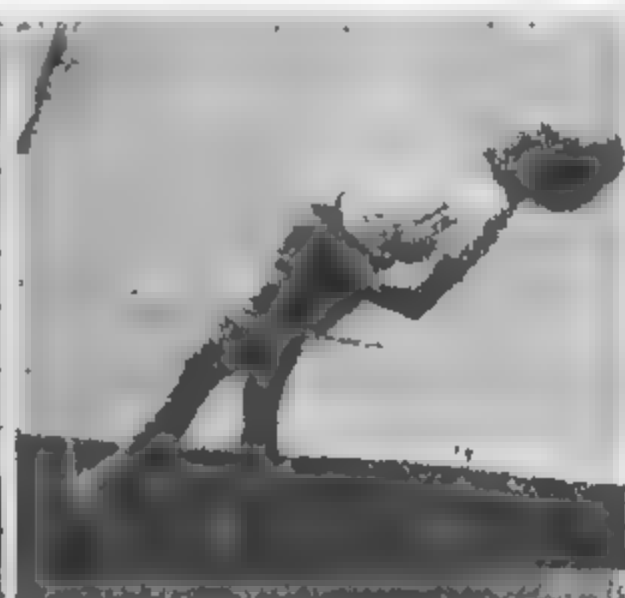
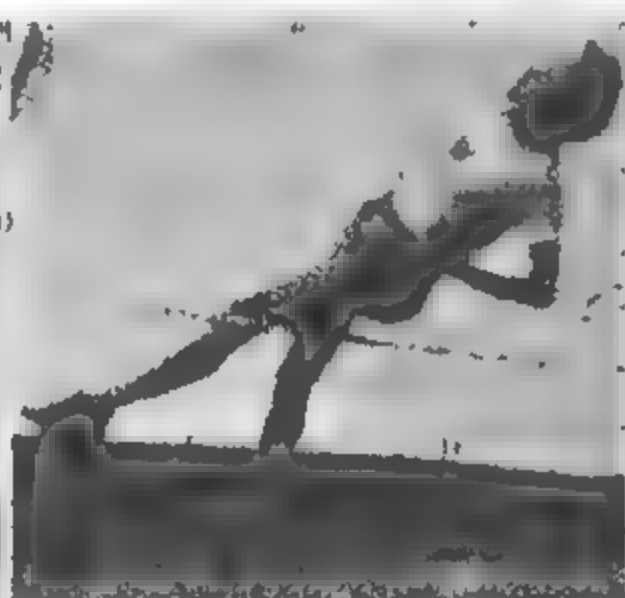
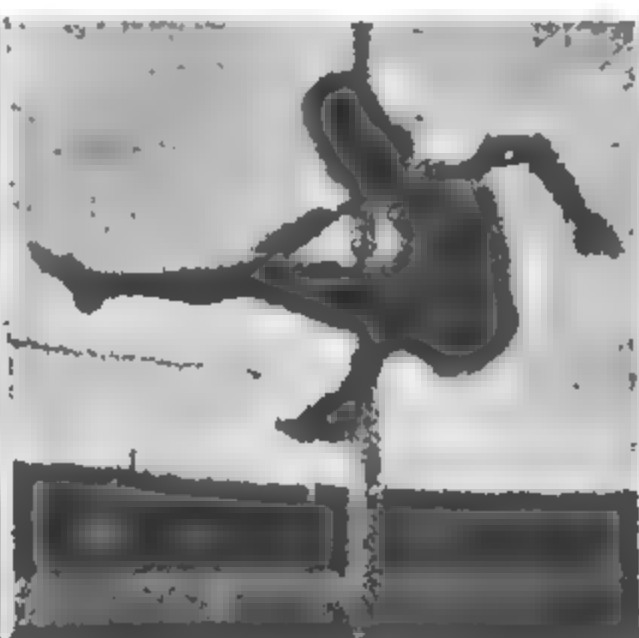
Цей стиль стрибка, стиль „Ларсена“, багато європейських фахівців звать східньо-американським стрибком із поворотом навспак.

Справді, кінчаючи моментом, коли стрибун ліг лівим боком на планицю, цей стиль нічим не відрізняється від східньо-американського стрибка із зігнутою ногою. І тільки тут починається різниця. Атлет, що застосовує східньо-американський стиль, зробив би в цьому моменті „ножиці“ і повернувся вліво, обличчям до планиці. Атлет, що застосовує цей стиль, повертається в цей момент спиною до планиці, вправо, тобто навспак. Отже, даний стрибок з цілковитою підставою можна назвати американським стрибком із поворотом навспак.

Для більшої ясності тут додано фотографії обох цих стрибків і в довжину і височину, зроблені з інших точок. Так, тут подано дві фотографії стрибка на довжину Добермана (10 і 11), на яких показано моменти, позначені на кіно-стрічці №№ 2 (10) і 4 (11). Крім того подаємо дві фотографії Гуна (13 і 14). На них показано моменти, позначені на кіно-стрічці №№ 4 (13) і 9 (14).

№ 11

ТУРИЗМ І ВЕЛОСИПЕД

Подорожі, зв'язані з постійно мінливою обстановкою, мають у собі елементи, що дуже добре впливають на нашу психіку і нервову систему. Чи варто говорити про те, що сонце й повітря за таких умов роблять чудеса? Але не всі подорожі однакові щодо цього? Коли групу путників увесь час водять ніби на ланцюжку, коли про неї повсякчас хтось турбується і, з годинником у руках, пропонує оглянути ті чи інші накреслені в пляні місця, то це — екскурсія. Навпаки, група що подорожує за пляном, який накреслили самі учасники, а відтак і не боїться несподіванок і перешкод на своїй путі і взагалі завжди ладна з ними боротися — це група туристів.

Туристи використовують різні засоби пересовуватися. Я ж, у даному разі, маю на оці туристів велосипедистів, що їм і подам низку практичних вказівок, які надто стануть у пригоді тим товаришам, що використають своє дозвілля для подорожі на південь СРСР. Передусім їхати одному не годиться. Треба рушати в подорож лише міцно спаяним товариством, з усякого погляду. Обравши одного із т-ва на командира, можна покласти на решту господарські, грошові та інші обов'язки, що й надасть усій групі певної оргструктури.

Велосипед треба брати з собою дорожний, з гальмовою втулкою і вільним ходом.

Річ у тім, що іноді доводиться кілометрів 15—20 їхати під уклін на гальмі, інколи маневрувати серед дрібних і великих камінців, розсипаних на дорозі, а часом і подибуються несподівані перепони, що змушують давати мертве гальмо і миттю зстрибувати. Найдоцільніша передача 72—78.

До велосипеда конче треба прихватити потрібні струменти, щоб розбирати його, а то й робити нескладну починку, а також і запасні частини: кульки, вісі, конуси, гайки, ланки ланцюжка, спиці, ніпелі тощо.

При кількох машинах можна і відповідно скоротити цю кількість, причім машини однакової марки куди як спрощують підбір запасних частин. До стерна корисно додати й арматуру (ізолювальну стрічку, а поверх неї сукно скріплене обшивкою). Сідельце вигідно мати м'яке і широке. Край потрібні сильні сигнали (свищики).

Замість багажника можна використати звичайну металеву платформу, прикріпивши її позаду сидла. Багаж, згорнувши в церату, притягують до платформи ремінцями.

Аж ніяк не раджу складати багаж у речовий мішок з тим, щоб мати його за плечима.

Оляг: штанці, дві фуфайки (літні), полотняні штани, капці.

Медикаменти: бинт, йод, хіна. Крім цього треба запаситися папером, олівцями та іншим. Дуже добре мати під рукою і портативний фотоапарат.

Раджу взяти з собою і брезентову підстилку, розміром 1 мтр. X 45 см. Рекомендую також

мати на все товариство один невеличкий бляшаний чайник. Досвід довів також, що в дорозі треба завжди мати при собі бодай і невеличкий запас їжі. В аулах і по дрібних селищах дістати продукти іноді буває за-

надто важко, — луплять за продукти іноді утридорога, ну, а торгуватися голодному — заважко. Вага багажу доходила в нас підчас подорожі до 8 кілограмів на кожного. Середня добова швидкість 50—60 кілометрів.

Перед тим, як рушати в подорож, треба розібрати велосипеди і запакувати їх.

Коли визначено учасників подорожі і з'ясовано час відпусток та матеріальні можливості, тоді можна вже й починати складати плян подорожі та вибирати маршрути. Велотуриста дуже зв'язує дорога та її стан, а тому я й спиняюся на цьому питанні докладніше.

Добрих доріг на Кавказі мало. В умовах кавказької природи, дороги, порівняно з нашими, часто псується. Ліпша проти інших кавказьких доріг щодо свого стану — воєнно-грузинська. Опис цієї дороги можна знайти у першій-ліпшій подорожній книжці по Кавказу. Красоти природи, а надто славетної Дар'яльської вертепи досить широко відомі. Дорогу цю нині приведено у блискучий стан. Побудовано плавні спуски та узвози. Із 201 кілом. з за важких узвозів пішки довелося нам пройти не більше 20 кілом. Зупинятися радимо на екскурсійних баз, у селищах: Казбек, Ананур, Пассанаур, Душеп та Мінхет. Ночівлі й тривалі зупинки краще за все робити на ст. Казбек і ст. Пассанаур звідкіля й провадити екскурсії в гори.

Дальша дорога воєнно-осетинська зв'язує Північний Кавказ з Закавказзям.

Ця дорога здебільшого шосована, має віддалення 270 кілометрів і сполучає селище Алагир (27 клм. від станції Дарк-Кох, Північно-Кавказької зал.) із Кутаїсом. Ремонтують дорогу замало. Спуски і підйоми тут трудніші проти воєнно-грузинської дороги. Пішки довелося пройти щось біля 60—75 клм. Дорога не завжди однаково придатна для їзди велосипедом. Сяка-така дорога від Аларгії до аула Лісрі (в 12 клм. від Манісонського перевалу) і поганюща від Лісрі до Гуршеві.

Погана тако ж і від Гуршеві до Уцері. Сюди-туди дорога від Уцері до Альпані і вже зовсім пристойна від Альпані до Кутаїса. Воєнно-осетинська дорога щодо пригожості їзди по ній велосипедом багато уступає воєнно-грузинській, але з краси природи вона далеко краща за останню. Найцікавіша частина воєнно-осетинської дороги славетна Кассарська вертепа.

Екскурсійні бази є в селищі Алагир, у заповідникові Миколи (звідци раджу, залишивши машини, піднятися на Цейський льодовик), в аулі Заромаги. Далі йде безлюдна перевальна ділянка. За перевалом екскурсійної бази є курорти Шові та Оні. На стані дороги дуже відбиваються дощі, що, їх так багато випадає на південному схилі Кавказького головного кряжу, тобто за перевалом у долині р. Ріони.

Зовсім інший характер має

Чорноморське шосе, що тягнеться вздовж Кавказького берега Чорного моря від Батума до Новоросійського. Часом блакитне, часом гірське Чорне море і пишні субтропічна рослинність його берегів становлять особливу

Вело-перебіг: Київ — Гомель — Київ. Київська група в путі

красоту. Проте і ця дорога має терни. Чудове шосе, оточене дивною рослинністю, геть простяглося від Батума до Кабулеті. Далі починаються терни. Ціла сотня кілометрів путі не становить ніякого інтересу, бо тягнеться вона болотяним низькодолом. Дороги лише ґрунтові. Багато невеличких річечок. Мостів здебільшого немає. Товаришам, що бажають заощаджити час, раджу зі ст. Кабулеті доїхати поїздом до ст. Сантреді (приблизно 100 клм.). Тим же, що не хочуть скористатися з залізниці, доведеться обрати таку путь: Кабулеті, Нотанебі (вздовж залізн. лінії), Озургеті, Нагомарі, Бурнаті і Сантреді (ґрунтові дороги та к. шосе).

Із Сантреді тягнеться сяке-такє шосе до Ново Сенакі, а далі через Зугдіді, перепливши паромом р. Інгур, шосе приведе до великого селища і ст. Очамчирі і знову до берега Чорного моря (від Сантреді до Очамчирі приблизно 140 клм.). Від Очамчирі дорога робиться чим раз кращою. Через 100 клм. — Сухум, а далі по добрій шосі і надзвичайно мальовничій місцевості — Новий-Афон, Гагри, Адлер, Сочі, Туапсе і т. д. аж до Новоросійська. Найцікавіша дорога між Сухумом і Сочі. Хиби дороги — надто круті підйоми. Часто доводиться

Вело-перебіг Київ — Гомель — Київ. На фотографії кнівська група роздає в путі агітлітературу

Відкриття нового велотреку на стадіоні «Динамо» в Москві

йти пішки. Підчас нашої подорожі, середня швидкість на годину не перевищувала в нас з цією причини 12 — 13 клм.

Ще одна дорога заслуговує на увагу туристів. Це лінія Тіфліс — Батум завдовжки понад 400 клм. Стан

дороги (ґрунтова, місцями шосована) не однаковий. Від Тіфліса В.-Грузинською до Мухета, а звідти ґрунтовою дорогою до Горі (50 клм.), а далі погана шосована до Боржома. Звідци йде шоса, по якій весь час відбувається регулярний рух автомобілів на Абастуман і далі через село Хуло до Батума. Від Тіфліса до Батума дорога не становить інтересу. Цю ділянку краще проїхати потягом. Далі дорога дуже мальовнича. Поволі вона набуває висоти і, дійшовши найвищої точки (1 клм. н/рів. моря) на перевалі Годернському, має плавний спуск до самого Батума. Селища розташовано густо. У цих селищах виноградники і головним чином фруктові сади. Екскурсійних баз за винятком Боржома по дорозі немає. Ночувати вигідніше в школах. Ліпший час для такої подорожі по Кавказу Серпень — Вересень (поспіває виноград і фрукта, година сталіша).

Свої нотатки подав я з тим, щоб зацікавити читачів використати свій канікулярний час, або відпускний період для такої подорожі. Попутно я подав і деякі відомості суто практичного характеру, що можуть стати у пригоді тим товаришам, що як і ми використають свою відпустку з велосипедом по Кавказу.

Докладніші відомості охоче подамо всякому, якщо лише вони потрібні будуть. Наша адреса — Ленінград, Зверінська вул. 33, кв. 1. Члени ЦБФК Мінін і Степанов.

ФІЗКУЛЬТУРНИЦЬКІ УЧБОВІ ЗАКЛАДИ НА УКРАЇНІ

У зв'язку з розгортанням 5-річки, Народній Комісаріят Освіти УСРР на наступний навчальний рік затверджує такий план роботи в царині підготовки нових кадрів викладачів ФК:

I. ФК ВІДДІЛ ПРИ ХАРКІВСЬКОМУ ІНО

Контингент прийому — 60 студ. — укомплектовується з числа осіб, з вищою педаг. (ІНО, Педтехнікум та 3-річні педкурси) чи медичн. освітою, відповідають вимогам фізичного розвитку і мають практичну спортивну підготовку. Термін навчання 1 рік.

II. ФК ВІДДІЛ ПРИ КИЇВСЬКОМУ ІНО

Контингент прийому — 40 студентів — укомплектовується з числа осіб, що мають середню освіту. Термін навчання 3 роки.

III. ОДНОРІЧНІ КУРСИ ФК ПРИ ОДЕСЬКОМУ ІНО

Контингент прийому — 40 курсантів, що мають освіту не нижче за 7-річку.

IV. ОДНОРІЧНІ КУРСИ ФК ПРИ АРТЕМІВСЬКОМУ ПЕДТЕХНІКУМІ

Контингент прийому — 40 курс., (безпосередньо з вироб. що мають осв. за 7-річку.

Докладн. відомості про умови прийому та характеристику всіх цих учб. закладів надіслано від ВРФК до всіх ОРФК, де й можна дістати докладн. інформації (див. Бюл. НКО за 29 р., № 32).

ЗВАЖИТИ ДОСВІД ДВОТИЖНЕВИКА ФІЗКУЛЬТУРИ

Двотижневик фізкультури на Україні пройшов мляво. Наше завдання — постійно, день-у-день агітувати за фізкультуру. Здійснимо гасло — фізкультуру в маси!

Строки проведення двотижневика ФК закінчено. Хоч підсумків цієї кампанії ще й немає, проте, вже й тепер ясно, що двотижневик фізкультури пройшов мляво. До цього спричинилася неволужна робота фізкультурницьких профспілкових організацій, що не зуміли розворушити навколо цих питань профспілкову суспільність.

Майже ніде, за невеличкими хіба винятками, пляни двотижневика вчасно не опрацьовано й не обговорено в культвідділах спілок, на їх розширених правліннях. Не кажемо вже про низові ланки профсоюзного проводу та фабрично-заводські комітети. Вони навіть і не обмірковували у себе питань двотижневика, а тому здебільшого й не змогли притягти маси зі своїх підприємств та установ на спортивні свята, що їх організовували профспілки.

Усе це свідчить про те, що немає ще у нас достатньо серйозного ставлення до фізичної культури. Багато ще людей бачать у фізкультурі саму лешу забаву, засіб так-сяк цікаво розважитися, і то засіб приступний здебільша для молоді. Саме підчас двотижневика і треба було дійти рішучого перелому; адже фізкультура, звичайно, не забава, її включається до загальної системи нашої культурно-освітньої роботи, як дуже велику й важливу ланку. Цього не зроблено.

Льозунги фізкультури не кинуті в фабрично-заводську гущу підприємств, до робітника вони не дійшли.

А масовість один із основних моментів, що входить до завдань двотижневика. Ми лише тоді справді здійснимо завдання фізичного зміцнення робітничої класи, коли кожний робітник, незалежно від його віку, братиме якнайактивнішу участь у фізкультурницьких гуртках.

Ніде двотижневик ФК не проходив у супроводі масових записів до фізкультурницьких організацій.

За фізкультуру досі ще не велось справжньої агітації, хоча б у її примітивних формах. Лише в останні дні двотижневика оздоблено центри фізкультурницької роботи — наші спортивні майданчики — льозунгами, що роз'яснювали мету та завдання фізичної культури. Директива ВУРПС'у про двотижневик ФК говорила ясно і чітко: „з метою популяризувати фізкультуру використати всі види й методи агітації та пропаганди.“

Не допомогла і преса.

Майже у всіх центральних і окружних газетах є розділи „спорт і фізкультура“. І все ж таки, переглядаючи за двотижневик фізкультури цілу гору газет, можна прийти лише до такого висновку: часто-густо преса недооцінює, а то й зовсім не розуміється на завданнях фізичної культури, а тому й зводить свою роботу щодо цього до звичайнісінької спортивної хроніки.

Майже скрізь залишилися осторонь цієї кампанії і ради фізичної культури, хоч завдання їх і полягало саме в тому, щоб максимально допомагати якнайкраще провести двотижневик.

Взагалі, на нашу думку, з самого початку взято неправильну установку — двотижневик треба було провадити як обопільний захід і профспілок, і рад фізкультури.

Двотижневик пройшов кволо

Про це свідчать ті дані, що їх ми маємо про хід цієї кампанії у Харкові, Києві, Одесі, Дніпропетровському, Маріуполі та по інших містах.

Краще стояла справа з двотижневиками ФК по деяких робітничих центрах Донбасу.

Двотижневик закінчено; наслідки його невеликі, але висновки цілком ясні — треба розгорнути широкую роботу, щоб популяризувати ідеї фізичної культури. До цього ми й закликаємо профспілки та ради фізкультури.

Д-р П. Куницький

ЯК ПОЛІПШИТИ ФІЗКУЛЬТОСВІТНЮ РОБОТУ

(Продовження)

Аудиторію, обізнану вже на фізкультосвітніх настановленнях, треба було б поволі знайомити і з теорією фізкультури, і передусім з найжиттєвішими її розділами.

Подаємо теми за ступенем важливості таких:

- 1) Перевтома, її наслідки та боротьба з цим;
- 2) Гігієна тренувань;
- 3) Фізкультурницький травматизм, його причини і боротьба з ним;
- 4) Норми харчування фізкультурника;
- 5) Гігієнічні навички, як обов'язкова ознака фізкультурника;
- 6) Особливості женського організму і ФК;
- 7) Значіння для здоров'я повітря, сонця й води та раціональне їх використовування;
- 8) Гігієнічна оцінка окремих видів спорту і гімнастики (особливо футболу, баскетболу, веслярства, лижов, важкої атлетики, приладової гімнастики);
- 9) Залежність між формами людського тіла і його функціями;
- 10) Наукова організація праці та раціоналізація фізкультурницького процесу.

Провідну літературу для розроблення цих тем подаємо наприкінці статті.

Фізкультосвітня робота повинна посісти певне місце, як така, що сама — одна собі доволіє, як друга половина фізкультурницького комплексу у само діяльності ф.-к. колективів, а саме: на виробничих нарадах фізкультурників, на яких вивчають поруч із організаційними питаннями і справу поліпшення метод роботи, причини травматизму, провалів та досягнень із змагань, причини абсентеїзму, поточності складу, розглядають пляни подальшої роботи і, взагалі, всі ті питання, що стосуються поліпшення не самих лише форм, але й змісту, цілей та завдань роботи.

Само собою зрозуміло, що і лікар, і інструктор повинні брати участь у цих зборах, як обов'язкові його

члени. Ці виробничі збори мають правити за головний регулятор усієї ф.-к. роботи даного об'єднання.

З ініціативи тої ж таки маси, належить організувати і гуртки вивчення наукових засад, ФК видавати стінну газету, організовувати диспути, суди, живу газету, зразкові виступи, конференції, ф.-к. кутки, вибори фізкорів до ВФК або до місцевої газети, фізкультурницькі шефства над заводами, фабриками та селами, організувати бібліотеки, гуртки першої допомоги і т. п.

Саме в таких формах і мислимо ми собі реалізувати ф.-к. освіту на місцях.

Щодо центрів, то гадаємо, що вони, не обмежуючись співчутливим ставленням до ф.-к. освіти, повинні розпочати плянову роботу в цьому напрямі.

За обов'язки центрів ми вважаємо — використовувати пресу спеціальну й загальну, користатися з кіна, проробляти методичні провідні вказівки, видавати друком популярну і водночас дешеву літературу, що висвітлювала б наукові основи фізкультури, утворювати ф.-к. освітні форми, підготовляти освітників — пропагандистів наукових основ ФК по ВИЩ'ах і технікумах, докваліфіковувати ф.-к. керівників, що вже працюють і, нарешті, почати підготовні роботи до організації ф.-к. виставок і музеїв.

Фізкультосвіта повинна мати свої постійні шпальти не лише в журналі, але й у загальній пресі, адже роль ФК — розбуркати суспільство, наблизити його до природи, підготовлювати сильних борців за майбутнє, усунувати шкідливості зі всякої роботи, збуджувати інтерес до забутих, занедбаних культурних навичок і, взагалі, вивести всю ф.-к. роботу із того тупика, в якому вона перебуває по багатьох місцях, обернувшись на марудну схолястичну мудрість.

Безперечно, могутню роль кіна, як засобу, приступного для ширших мас суспільства, треба широко використовувати і для фізкультосвіти. Потрібні добрі сце-

нарії. Вони багато дечого навчать і притягнуть чималі кадри юних фізкультурників.

Методичні матеріали з фізкультосвіти позбавлять місця зайвих шукань та витрат часу, а часто і невірних кроків.

Надзвичайна обмеженість на книжковому ринкові популярної, життєвої і приступної з ціни ф.-к. літератури, що її з такою жадобою розкуповують, свідчить передусім про непослабний у масах інтерес до зрозумілого викладом, життєвого і наукового матеріалу. Звідси висновок — пропозиції повинні задовольняти попит.

Фізкультосвітників — оті, так би мовити, фізкультурницькі вітаміни, — треба покликати до життя не як випадкових лекторів, а як визнаних вісунів наукової організації ФК. Центри повинні поклопотатися про організації ф.-к. катедр не лише при медичних ВИШ'ах, але й при інститутах народної освіти, при педагогічних і медичних технікумах та школах. Програми цих шкіл слід будувати не на опрацюванні організму ф.-к. технікою, а на теоретичному й практичному вивченні основ ФК.

Треба потурбуватися і про докваліфікацію наявних кадрів лікарів та інструкторів із ф.-к. освіти і, взагалі,

поглибити ф.-к. освіту, організовуючи для цього курси та постачаючи літературу.

Невідкладний момент у цій царині є також видання підручників із фізкультосвіти для лікарів і інструкторів.

Ф.-к. музей, як і всякий музей, скупчує в собі матеріальні атрибути теперішнього й минулого, що завжди збуджували гостру допитливість мас. Саме в музеях і зможуть широкі кола суспільства, на видимих реальних речах, на предметах, малюнках, фотографіях, муляжах, струментах, апаратах, картках, діаграмах, приладах, предметах ф.-к. устаткування, на моделях і т. п. — якнайкраще одзнайомитися, і до того ж із найменшою, затратою часу, з усією суттю такого величезного комплексу, як ФК в минулому і сьогодні.

Ф.-к. виставки, переслідуючи ті самі завдання, що й музеї, повинні бути першим ступенем до майбутніх музеїв...

Із сказаного ясно, що давно вже час піднести фізкультурницьку освіту мас на потрібну височінь і покласти тим початок другій половині фізкультурницької роботи — фізкультосвіті.

ВСЕУКРАЇНСЬКІ МАКСИМАЛЬНІ ДОСЯГНЕННЯ З ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ

Чоловіки

60 метр.	— Калина В. (Київ) . . .	6,9 с.	1923 р.
100 "	— Калина В. (Полтава) . .	11,0 с.	1921 р.
200 "	— Підгаєцький (Харків) . .	22,8 с.	1927 р.
400 "	— Підгаєцький " . . .	50,8 с.	1928 р.
500 "	— не встановлено		
800 "	— Кожушко (Київ) . . .	2:03,8 с.	1928 р.
1000 "	— Кожушко " . . .	2:41,2 с.	1928 р.
1500 "	— Кожушко " . . .	4:26,2 с.	1927 р.
2000 "	— не встановлено		
3000 "	— Кожушко (Київ) . . .	9:48,2 с.	1928 р.
5000 "	— Єрмаков (Кам'ян.-Под.)	16:55 с.	1929 р.
10000 "	— Іванов М. (Київ) . . .	38:19,3 с.	1922 р.
1/2 ч.	— Іванов М. " . . .	8 167,27 с.	1922 р.
1 ч.	— Іванов М. " . . .	15,560,10 с.	1922 р.
4 × 100 метр.	— Харків (Барков, Шунько, Фортунатов та Яковлев А.)	45 с.	1928 р.
5 × 100 "	— не встановлено		
10 × 100 "	— Харків (Фортунатов, Козловський, Шаповалов, Відулін, Дяков, Тесленко, Шунько, Лісний, Маляренко-Саліш) — 2:06,5 с.		1926 р.
5 × 200 метр.	— не встановлено		
4 × 400 "	— Київ (Кожушко, Хейфец, Калина та Нюрнберг) — 3:41,7 с.		1927 р.
3 × 1000 "	— Харків (Маляренко, Жіляєв та Юрима) — 8:39,2 с.		1927 р.
5 × 100 "	— не встановлено		
10 × 1000 метр.	— Харків (Шматько, Долженко, Фомін, Старіков, Філіо, Адаменко, Богачевич, Сіроткін, Орлін, Жилієв) — 31:16 с.		1923 р.
400 + 300 + 200 + 100 м.	— Стрекозов, Ладонін, Каченко и Павлов (Одеса) — 2:12,4 с.		1929 р.
800 + 400 + 200 + 100 м.	— Харків (Маляренко, Фортунатов, Яковлев А., Шунько) — 3:36,6 с.		1928 р.
800 + 400 + 200 + 200 м.	— не встановлено		
1000 + 900 + 800 + 700 + 600 + 500 + 400 + 300 + 200 + 100 м.	— не встановлено.		
110 метр. з бар'єрами	— Фортунатов (Харків) — 17,6 с.		1928 р.
200 "	— (76 см.) — не встановлено.		
200 "	— (91 см.) — не встановлено.		
400 "	— Снетенчук (Житомир) — 64,7 с.		1927 р.
Стрибок у довжину з/м	— Фортунатов (Харк.) . .	3,005 м.	1926 р.
" з/р	— Яковлев А. (Харк.) . .	6,59 м.	1928 р.
" трійний з/м	— Фортунатов (Харк.) . .	9,335 м.	1926 р.
" з/р	— Безруков (Київ) . .	12,65 м.	1927 р.
" у височінь з/м	— Безруков (Київ) . .	1,47 м.	1927 р.
" з/р	— Ерлман (Київ) . .	1,73 м.	1927 р.
" з жердиною	— Гриняківський (Черкаси) . . .	3,2 м.	1928 р.
Диск ліпш. рук	— Шугай (Харків) . .	38,06 м.	1926 р.
Диск сума	— Козир (Маріупіль) (35,125 + 32,19) . .	67,32 м.	1928 р.
Спис ліпш. рук	— Поль В. (Харків) . .	48,06 м.	1924 р.
Спис сума	— Ерлман (Київ) . .	74,03 м.	1928 р.
Граната ліпш. рук	— Денисенко (Полтава)	65,84 м.	1928 р.
Граната сума	— не встановлено		

Куля ліпш. рук
Куля сума

— Мартинів (Артем.) . 12,245 м. 1927 р.
— Хорошевський (Дніпропетровське) . 22,68 м.
(11,915 м. + 10,765 м.) 1927 р.
— не встановлено
— Подкович М. (Київ) . 31,76 м. 1924 р.
— Виставкін (Кр. Пир.) . 55,68 м. 1927 р.
— Безруков (Київ) . . 87,50 м. 1927 р.

Молот (5,6 клм.)
Молот (7,258 клм.)
М'яч ліпш. рук
М'яч сума

Жінки

50 метр.	— Ледок М (Харків)	7,4 с.	1926 р.
60 "	— Варенцова (Житомир)	8 с.	1929 р.
80 "	— Пономарьова (Харків)	11,3 с.	1927 р.
100 "	— Зубенко (Харків)	13,4 с.	1928 р.
200 "	— Варенцова (Житомир)	30,9 с.	1927 р.
300 "	— Варенцова (Житомир)	45,5 с.	1928 р.
500 "	— Спіридонова (Артемівське)	1:25,5 с.	1928 р.
800 "	— Литвин (Київ)	2:37,1 с.	1928 р.
1000 "	— Сахно (Сталіне)	3:22,2 с.	1928 р.
4 × 60 "	— Павлова, Дуклер, Гайделіс, Гришко (Одеса) — 33,9 с.		1929 р.
10 × 80 "	— не встановлено		
4 × 100 "	— Гришко, Дуклер, Гайделіс, Ієвлева (Одеса) — 56 с.		1929 р.
5 × 100 "	— Пиріжкова, Каченовська, Снетенчук, Симонович і Варенцова (Житомир) — 1:12,2 с.		1926 р.
10 × 100 "	— не встановлено		
5 × 200 "	— Аппель, Пестрякова, Олександрівська, Бугрімова, Пономарьова (Харків)	2:41,5 с.	1926 р.
3 × 500 "	— Артемівське	4:36,7 с.	1927 р.
5 × 500 "	— не встановлено		
3 × 1000 мт.	— Яковлева, Єршова, Плам (Харків)	12:10,7 с.	1924 р.
200 + 150 + 100 + 50 "	— Домашенко, Зубенко, Михеева, і Кивгела А. (Харків)	1:10,5 с.	1928 р.
400 + 700 + 100 + 100 "	— не встановлено		
400 + 300 + 200 + 100 "	— Головченко, Миколайчук, Закржевська, Вишнівська (Київ)	2:40,5 с.	1927 р.
800 + 400 + 200 + 100 "	— не встановлено		
Довжина з/м	— Ледок М (Харків)	2,32 м.	1926 р.
Довжина з/р	— Бусигіна (Дніпропетр.)	4,84 м.	1927 р.
Височінь з/м	— Ледок М. (Харків)	1,13 м.	1924 р.
Височінь з/р	— Миколайчук (Харків)	1,41 м.	1929 р.
Диск л/р	— Васіна (Харків)	27,26 м.	1928 р.
Диск сума	— Вишнівська (Київ)	46,12 м. (23,685 м. + 22,435 м.)	1927 р.
Спис л/р	— Пузирьова Т. (Харків)	29,465 м.	1924 р.
Спис сума	— Гайделіс (Одеса) 43,02 с. (24,855 м. + 18,165 м.)		1927 р.
М'яч л/р	— Миколайчук (Харків)	36,05 м.	1929 р.
М'яч сума	— Вишнівська (Київ)	63,15 м. (32,64 + 30,51 м.)	1927 р.
Куля 3,6 клг. л/р	— не встановлено		
Куля 3,6 клг. сума	— не встановлено		
Куля 5,4 клг. л/р	— Бугрімова (Харків)	8,265 м.	1927 р.
Куля 5,4 клг. сума	— Гайделіс (Одеса)	15,24 м. (8,115 + 7,125 м.)	1927 р.

НАДСИЛАЙТЕ НЕГАЙНО МАТЕРІАЛ ДО № 10 ВФК,

ПРИСВЯЧЕНОГО ДВОТИЖНЕВИКОВІ ФІЗКУЛЬТУРИ

Фізкультура серед дітей

Всередині літнього табору піонерів у Харкові 1. Богодучівські делегати. 2. Презентація літака «Діти Жовтня». 3. На демонстрації. 4. У гуртожитку

Є. Черняк

ВОЄНІЗУВАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВУ ДІТЕЙ

Воєнізування фізичного вихову дітей, з одного боку, повинно полягати в певному вихованні, деяких воєнних і воєнно-застосовних навичок; з другого боку — у воєнізуванні самої методики роботи. Особливу увагу слід приділити саме цьому питанню. Воєнізувати методику, значить надати їй максимальної чіткості, налагодженості, організованості.

Методика має завдання дисциплінувати дітей, при чому це дисциплінування треба побудувати не на примусі і ні в якому разі не на страху, але, головним чином, на основному розумінні дисципліни й порядку і на почутті поваги. Річ у тому, що біологічні особливості віку дітей і підлітків характеризуються великою кількістю невикористаних сил, нагальністю в характері й т. ін. Діти надзвичайно свободолюбні, надзвичайно важко переносять усякий примус і т. ін.; все це разом узяті створює досить погану передумову для слух'яності й через те, якщо вимагати дисципліни тільки як слух'яності, то дійти добрих наслідків буде дуже важко. Куди легше дійти їх якщо пощастить довести дітям безумовну потребу дисципліни для спільного навчання. Треба переконати учнів у тому, що для того, щоб примусити себе виконувати розпорядження, треба мати далеко сильнішу волю, аніж для того, щоб не виконувати його, тому що важче й почесніше зробити те, чого не хочеться, аніж те, що хочеться. Треба розвінчати недисциплінованих і грубих дітей, що не слухають керівників, що грубіянуть і порушують загальний порядок. Звичайно, діти на таких дивляться, як на героїв, «що йдуть проти влади». Треба довести, що це ніякі герої, а навпаки: люди з кволою влачею, що не вміють підпорядкувати розумові свої діяння і вчинки. Довести це буде не важко, так як не важко обґрунтувати, що різні грубості, порушення дисципліни й порядку заважають навчанню і зривають роботу колективу. Отже, керівник прагне того, щоб дитина виконувала його розпорядження не тому, що вона боїться кар, а тому, що вона розуміє потребу слух'яності й тому, що їй буде соромно, якщо вона не зуміє цього розпорядження виконати.

Щоб виховувати в дисципліні, треба брати на увагу ще одну основну вимогу: бездоганність щодо цього керівного складу. І старший керівник, і його помічники повинні бути за зразок дисциплінованості, акуратності, точності й витриманості. Діти надзвичайно підпадають впливові прикладів як поганих, так і гарних, і, безумовно, в своїх ставленнях до керівника наслідуватимуть ставлення помічників керівника до нього ж.

Другий воєнізований момент, крім дисциплінованості, є прищеплення навички бути акуратним і точним. Цього досягають найточнішим дотриманням усіх правил на майданчику або на учобі, зовсім не припускаючи жадних запізнь і т. ін.

Нарешті; третій момент, що має воєнізований характер — це заохочування всякої ініціативи й самодіяльності тих, що навчаються, і прищепування їм до відповідальності. Керівник (особливо під час прогулянок і екскурсій), даючи будь-кому з дітей якесь завдання, або призначаючи за начальника будь-якої групи, на капітана команди й т. ін. — надає дитині волю й ініціативу в діях, але разом із цим покладає на них і відповідальність за виконання завдання.

Прогулянки й екскурсії

Надзвичайно важливу роль в роботі щодо воєнізування повинні відігравати прогулянки й екс-

Всеукраїнські Курси Фізкультури, внісши для побудови танка „Фізкультурник України“ 400 карб., закликають і інші ф.-к. організації наслідувати їх приклад.

курсії. Вони, крім чисто фізично-культурного значення, мають надзвичайно велике освітнє й воєнізовне значення. Виховати в дітях різні властивості, потрібні для бійця, треба головним чином у процесі цих прогулянок і екскурсій.

Цього діяти можна тільки тоді, коли вміло організувати екскурсії і максимально використати як час, призначений для прогулянки й екскурсії, так і всі можливості, що вона дає.

Прогулянки-екскурсії бажано влаштовувати не менше як один раз на тиждень. Бажано в святковий день. Доцільно б було, щоб у цих прогулянках-екскурсіях брали участь представники від батьків. Екскурсію треба досконало проробити технічно, тобто накреслити маршрут, підготувати й накреслити місце для відпочинку й табору, організувати харчування й розробити найдокладніший план діяльності всієї групи на екскурсії.

При цьому треба взяти на увагу такі моменти: кожна прогулянка-екскурсія складається з двох частин:

- 1) Подоріж до місця призначення й повернення назад.
- 2) Перебування на місці, що його обрано для екскурсії.

Ці два моменти треба в достатній мірі повно використати.

1. Перехід. Віддалення від збірної до кінцевого пункту для даної віком групи не повинно перевищувати 4—5 клм. При чому на цьому маршруті, приблизно на половині його, треба накреслити пункт для короткого—10—15-хвилинного відпочинку. Сам перехід буде так. Всіх учасників сповіщають про екскурсію напередодні або в останній день навчання перед екскурсією; їм призначають час і місце збору, оголошують куди вони підуть, а також, що вони мусять узяти з собою. Взагалі бажано, щоб кожний з учасників мав у себе фляжку з питною водою, кухоль і якісь харчі. Коли є можливість, бажано влаштувати спільне харчування учасників на кінцевому пункті екскурсії. В даному разі, звичайно, доведеться забезпечити себе відповідним посудом і т. ін.

Розпорядження й відповідальність за цю частину справи найкраще доручити комунібудь із представників батьків. Не треба забувати також узяти з собою на екскурсію похідну аптечку.

Коли діти зберуться на збірному пункті, їх розподіляють на маленькі групи, як до числа керівників. Ці групи можна назвати „загони“ і в певному порядку група вирушає за маршрутом. У дорозі треба використати всі можливості, щоб ознайомити подорожників з особливостями місцевості, з характером її щодо

Харк. Окр. Рада Фізкультури, внісши 100 карб. для спорудження танка „Фізкультурник України“, закликає всі Ради ФК України та інші ф.-к. установи піти за її прикладом.

воєнної справи, також бажано використати перехід, щоб діти засвоїли шики та порядки і зрозуміли їхній зміст, тобто роз'яснити дітям, чому в даному разі найзручніший є той чи інший порядок.

В дорозі кожний із керівників у своєму загоні провадить цілу низку ігор, щоб розвинути спостережливість, щоб уміти орієнтуватися, щоб правильно й швидко виконувати команди.

2. Місце призначення. Екскурсії найкраще влаштовувати влітку в місцевості, тобто кудинебудь до лісу, до річки й т. ін. Звичайно, можуть бути екскурсії і з освітньою метою, тобто кудинебудь до млина, в село на польові роботи, в радгосп і т. ін. За останнього випадку, прийшовши на місце призначення, організувати відпочинок. Потім група під керівництвом старших і керівників оглядає особливості даного місця. Після того організувати сніданок; знову маленький відпочинок і група вирушає додому.

За першого ж випадку, тобто коли екскурсія не має певного освітнього завдання, після приходу на місце призначення й короткочасового відпочинку, проводити різні воєнізовні гри в місцевості. При цьому спочатку треба, щоб керівник роз'яснив дітям якесь основне військове правило, наприклад: як треба ховатися, як вистежувати; або як визначати віддалення у місцевості й т. ін. Після цього провадити воєнізовні гри, щоб набути ці навички. Ці гри можуть продовжуватися 1½—2 год. Після них, якщо можна, купатися, снідати й рушати додому. Приклади воєнізованих ігор ми також даємо нижче. За підсобний матеріал може бути книжка Ментюкова „Занимательная тактика“, ГИЗ, 1929 р. і книга Черняка „Военизированные игры и управления на местности“, ГИЗ, 1928 р.

Влаштовуючи екскурсії й прогулянки, треба взагалі дотримувати тих же самих методичних правил, що й на учеві на майданчику, тобто всемірно підтримувати й виховувати дисциплінованість, акуратність, точність і т. ін.

1. Ранкова зарядка юних піонерів у таборі біля Москви. 2. „Завжди готовий“

по с.р.с.р.

МОСКВА

Всесоюзне свято Динамо. — Нові досягнення СРСР — Першенство з веслування — Тенісну американку виграла Новіков і Мальцева.

За найбільшу подію за останні дні було Всесоюзне свято Динамо. У змаганнях з легкої атлетики, футболу й мото взяли участь 400 учасників від 12 кращих колективів СРСР.

Свято відбулося з великим піднесенням і високими технічними досягненнями.

Щодо футболу, то перше місце посіла Москва, що виграла в фіналі в України 4:3, друге місце посіла Україна, після неї Північний Кавказ, Ленінград, Нижній Новгород, ЦЧО, Середня Азія, Урал.

Щодо легкої атлетики, то першенство виграв колектив Ленінграду. Кращі результати: Всесоюзне досягнення встановили Варенцова (Україна) 300 м. — 43,2 с.; Шварцбей височина — 183; Парфюнович (Ростів н/Д) довжина 6,77. Крім того досягли добрих результатів: Варенцова на 60 м. — 8,0, Потьомін (Москва) 1.500 — 4.14,2, Шахова (Ленінград) височина 140, диск — 26,24, Галка (Ленінград) спис — 29,41, Корнієнко (Ленінград) 100 м. — 11,0.

Першенство Москви з веслування відбулося з величезним успіхом при рекордній кількості учасників (400 чол.); гарні наслідки показала молодь. Встановлено декілька всесоюзних рекордів. Найвдаліше виступили гребці 1 водної станції, що виграла приз, на другому місці Динамо.

Тенісна „американка“ відбулася без участі Тіхонова, що захворів. І Правдіна, що виїхав. У чоловічій групі перше місце посів Новіков, що виграв найвідповідальнішу гру в Ованесова 8:6 і 6:2.

У жіночій групі — Мальцева виграла рішучу зустріч у Теплянової 8:6 і 6:2.

Москву відвідали на початку серпня Ленінградські харчовики, що програли Московським харчовикам з рахунком 3:1. Матч збірної харчовиків обох міст проти збірної Москви закінчився перемогою харчовиків 3:2.

ХАРКІВ

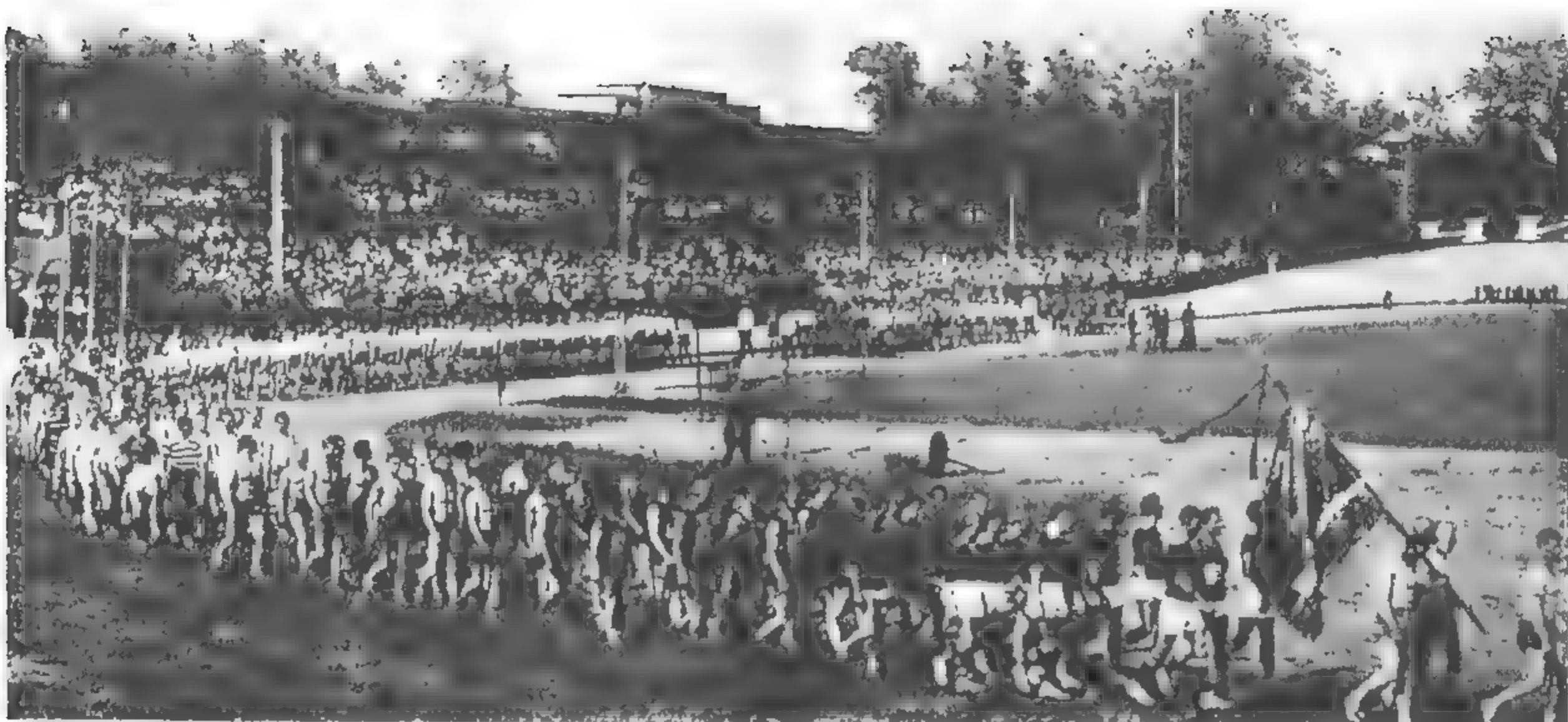
Неуспіх двотижневика — Французькі робітники футболісти в Харкові. — Успіхи залізничників у Ленінграді й Москві. Перемога металістів у Донбасі. Динамівські змагання України — Крим. — Забуті види спорту

Фізкультурне життя Харкова за звітний період було головним чином у підготованні й проведенні заходів, зв'язаних із Всесоюзним двотижневиком ФК. Двотижневик у цілому був блідий. Справжньої масової роботи щодо агітації й пропаганди ФК не було проведено. Організатори й інструктори пішли переважно второваною стежкою влаштування змагань, перебігів, що не мали масового характеру. Правління спілок виявили взагалі недосить зацікавленості до питань, що висунув двотижневик. Спілки дещо зробили, але дуже

1. Москва. Відкриття плячнерної станції біля Москви. Момент пускання плячнера. 2 Скін на довжину (Ленінград). 3. Яхта „Просвєдзєц“ перед тим як рушити в закордонне плавання (Ленінград). 4. 13 мотоциклетів Німеччини підчас перебігу — Кенігсберг — Москва — Ленінград — Кенігсберг (Ленінград)

Олімпіада Балтфлоту (Ленінград)

мало. Ініціативу виявили: металісти, залізничники, харчовики, медсанпраця, будівельники і зв'язівці.

Двотижневик закінчився досить цікавими змаганнями на стадіоні Металіст, підчас яких показано 4 результати вищі за всеукраїнські рекорди: Зубенко (залізн.) на 60 м — 8,1 сек.; жіноча команда залізничн. у шведській естафеті 2:39,4; Шамарін у бігу на 1500 м. 4:21,8 і Шабельніков у гранаті 69,70. На жаль, останні два досягнення не зафіксовано як рекорди через недостатню кількість хронометрів і неправильної ваги гранати (який уже раз?). Кращі результати з легкої атлетики такі: чоловіки — 100 м. Аббаріус (РПО) 11,2; гранати Шабельніков (друж.) 69,70; Шамарін (мет.) 1500 — 4:21,8; Металіст І — шведська естафета 8:46,9.

Жінки. 60 м. Зубенко (залізн.) — 8,1 і на груди ззаду за той же час Журавлева (ОРК); довжина Зубенко 4:80,5; залізн. (Чернухіна, Домашенко, Зубенко, Крежеваш) 2:38,4.

На велосипедних перегонках вдаліше за всіх виступили Металісти, серед них вирізнявся новак Середенко. Футбольний матч між чемпіоном Харкова ДЕЗ і збірною ОРПС виграли Дезівці з рахунком 4:2. Підчас свята на стадіон прибули учасники пропагандистських вело-перебігів 49 гірників Донбасу, Харківська команда Робземлісу, і команда спілки Місцтран і Білгорода.

Перед останнім загальноміським святом спілки проробили свої виступи. Щодо технічних результатів, то треба відзначити: видатний стрибок на довжину Зубенка (залізн.) 4 м. 98,5 см., кидання м'яча Васіна (метал.) 40 м. 20 с. Обидва результати вищі за рекорди УСРР.

Крім двотижневика, притягла й собі увагу в звітному періоді Інтернаціональна футбольна зустріч збірної Харкова з робітничою командою Франції. Матч цей, проте, через наявну нерівність щодо спортивних сил не задовольнив глядачів, закінчившись поразкою гостей 14:0. Із виїздів окремих колективів Харкова до інших міст слід відзначити велику подорож залізничн. клубу «Робітник», пристосовану до двотижневих відпусток. Залізничники відвідали Москву і Ленінград, де зазнайомилися з

художніми цінностями, культурним і виробничим життям обох столиць. Щодо спорту, то подорож також більше, аніж вдала. У Ленінграді харківські залізничники, вигравши в ленінградських залізничників 2:0, зіграли в нічию зі збірною міста, у Москві харківці виграли у КЗК 6:2. ЦБЧА 5:4 і з кращим залізничним клубом КОР зіграли в нічию 2:2.

Команда «Серп і Молот», що виїздила до Костянтинівки, виграла матч з результатами 4:1 і 4:3, а ДЕЗ — виграла у Слов'янському в місцевої команди 5:1 і 6:2. Збірна ВІШ'ів також відвідала Донбас, де зустрілася з Будионівською копальнею, зігравши 3:3 і програвши 5:3.

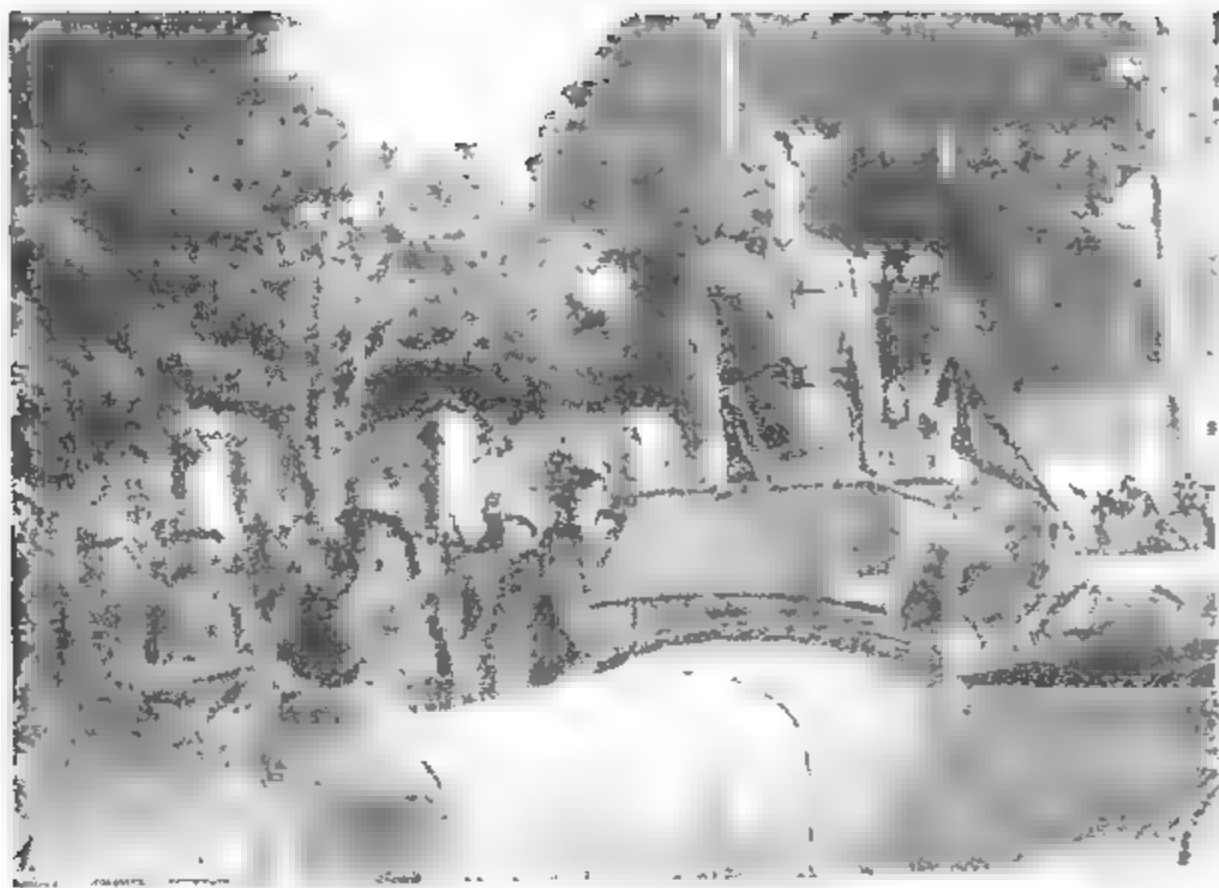
Легко-атлетичні змагання на першенство товариств «Динамо» України і Криму, що відбулися в Харкові, дали такі результати. Чоловіки — Тіконов (Крим) 100 м. 11,5 с, довжина 6,04; Хорошевський (Україна) ядро 11,60; Дубровський (Крим) 35,54; Ермаков (Україна) 4:24,8; Ердман (Україна) височина 167; спис. 46,0. Жінки — 60 м. Варанцова (Україна) 8,4; диск — Луценко (Україна) 20,16; довжина Грандлезон (Крим) 4,73; м'яч — Ніколайчук (Укр.) 32,09; загальне першенство виграв колектив України.

Літній сезон закінчено — розпочинається осінній. Підсумовуючи літню роботу, доводиться констатувати яву діяльність наших гуртків і керівних організацій у галузі запровадження таких видів спорту, як водний, скраклі і велосипед. Цей стан речей непростимий цілком уже через те, що дані для розвитку зазначених видів цього року сприятливіші, аніж коли.

Водна станція, поширена й добровпоряджена, цілком не бачила минулого сезону змагання ні на веслах, ні з плавання, ні з ватер-поло. Відсутність змагань — головного стимулу до поживлення роботи в низових гуртках — відбилася згубно на плановості навчання гуртків. Тренування як такі, майже занехаяні. Такий же стан і з вело, коли не рахувати 2—3 випадкових змагань на треку — календарних гонок зовсім не було. Шосейний вело-транспорт, не вважаючи на чудові асфальто-бетонні шосе, що наново збудовані, забутий певно не жартома й надовго. Не чути було також і про скраклі.

Біг на приз ім. Ворошилова, в якому взяли участь 1,500 харчовиків (Москва)

1. Київ. Тов. Біліцький вітає Динамівців — учасників велоперебігу. 2. Москва. Старт глісерного походу. 3. Матч: Одеса — Ленінград. 4. 1-е серпня в Москві. — На стадіоні „Харчовик“; колективний відпочинок харчовиків за американською системою. 5. На стрільцких змаганнях робітників (Ростів)

КИЇВ

Двотижневик ФК. Змагання Динамо

Фізкультурне життя міста сколихнулося завдяки деяким заходам, серед яких треба відзначити проведення в Києві Всеукраїнських змагань „Динамо“, відвідування Москви, змагаючися з якою Київ переміг, та проведення профспілкового двотижневика фізкультури. Але щодо двотижневика фізкультури, треба зауважити, що він хоч і має деякі досягнення (зворушення ф-к. роботи по клюбах серед гуртків), але через те, що на це не звернув уваги культвідділ та правління спілок, він не набув значення масової кампанії, а навпаки, ми маємо випадки скорочення коштів на ФК та інструкторів (РКГ, Місцтран), що негативно впливає на хід кампанії.

На двотижневик КОРПС відпустила коло 800 крб. і цілком зрозуміло, що ці кошти не дозволили Бюро ФК ОРПС (що само працює за двотижневик) полагодити цю справу. Із спортивних подій, що трапилися за останній час, треба відзначити проведення змагань „Динамо“ по осередках адмінвідділу та міліції, в яких брало участь 46 осіб. Розигравалося першенство з легкої атлетики, кінного, вело та стрільцього спорту. Загалом першенство та перехідний приз здобув Петрівський район міліції, що набрав 122 очки. З досягнень з легкої атлетики треба вказати: біг 200 м. у протигазах — 32,3 (з навантаженням для міліціонера). Матч із волейболу виграла команда резерву.

М. Варенцов

ОДЕСА

Закінчився двотижневик фізкультури

Перший день двотижневика фізкультури почався загальною парадом фізкультурників. Ще раніш одеська преса підкреслювала невідповідність багатьох спілок до переведення двотижневика.

Це ствердилося на параді. Замість 5—6 тисяч фізкультурників у параді взяли участь... 600 фізкультурників. Деякі профспілки, як Робос, Місцтран, Нарзв'язок, Робмис, Линварі зовсім не виставили своїх фізкультурників.

Найбільше фізкультурників виставили Будівники, СТС та РКГ. Блідо пройшов зірчастий легкоатлетичний перебіг по місті, що зовсім не був використаний з погляду агітації. Після закінчення перебігу на фінішу — стад. „10-а ком-лу“ відбувся мітинг.

Слід відзначити, що мітинг пройшов зовсім без участі самих фізкультурників і закінчився після однієї промови завкультвідділу Окрпрофради тов. Маймістова.

Протягом першого тижня по профспілкових клюбах (і то не по всіх), прочитано доповіді, відбулися хоча й блідо фізкульт. вечори тощо.

На тлі невдалого переведення двотижневика найкраще пройшло морське свято. У великій програмі свята взяли участь біля 1000 організованих фізкультурників і більше 1000 одиниць.

Двотижневик фізкультури закінчився. Треба відзначити, що головне завдання двотижневика — втягнення робітництва в фізкультуру — в Одесі не виконано.

Першенство з футболу виграли „Січневці“. Зустріч із московськими футболістами

Закінчилася розігра футболного календаря. На перше місце вийшли знову линварі, що набрали 148½ очк. Друге місце посіли „Січневці“ (144½). Третє місце заняли місцтранівці. За ними йдуть харчовики, чинбарі, „Динамо“ і т. п.

11 та 15 липня збірна Одеси зустрілася з гостями — москвичами.

Матчі в деякій мірі розчарували глядачів. Москвичі виступили в послабленому складі: без таких гравців як Ісаков, Селін та бр. Старостіни.

Першого дня москвичи зустрілися з другою збірною Одеси, що зазнала поразки 5:0. На другий день гості зустрілися з першою збірною — на цей раз програли матч за рахунком 3:1.

Л. Грицай

ВІННИЦЯ

Про змагання „Динамо” — Вінниця — Жмеринка

У змаганнях многобороття для чл. т-ва Динамо брали участь колективи: Житомира, Вінниці, Гумані та Коростеня. Перше місце посів Коростень, 2 — Житомир, 3 — Вінниця. Крайні індивідуальні результати: для с/м.: Кроб (Корост.) 2,92; височина зр Чайка (Житомир) 1,75, спис Григор'єв (Житомир) 42,19; жердина: Деменюк (Гумань): 2,95, Варенцова (Житомир) 60—8 с.; довжина зр. 5:00.

На стадіоні ОРФК відбулася зустріч: Вінниця — Жмеринка (залізн.) Легка атлетика, троебороття. Виграла Жмеринка, що взяла крім 100 м. чол. всі перші місця. Довжина зр індивідуально гарний результат показав у стрибках Маслов В (Вінниця) 6,33.

Волейбол чол. 2:0, жін. 2:1 на користь Вінниці. Футбол 1:0! на користь Вінниці (Динамо).

Глядач

ХЕРСОН

28 липня почався двотижневик ФК. Перед ним проведено гурткові зібрання. Кволо стоїть справа з доповідями про двотижневик на виробництвах.

Двотижневик відкрив привітальною промовою зав. культвідділу ОРПС тов. Панський. Після урочистої частини відбулися змагання з водного спорту і концерт.

Наявність численної публіки свідчила про великий масовий інтерес працівників до фізкультури. 30 липня відбулася парада всіх союзних гуртків ФК разом із воєнізованим комсомолом, порядком проведення міжнародного червоного дня.

1 серпня всі фізкультурники взяли участь у загальних демонстраціях, присвячених міжнародному червоному дню.

Із 2 по 7 серпня відбувся воєнізований похід на село Каховку, що геть простяглося вгору по Дніпру. Учасники походу пливли шлюпками та яхтами на чолі відповід. секретаря ОРФК тов. Козакова, принагідно агітуючи і витягуючи до фізкультурницьких лав нові сили дорослих робітників. У поході взяли участь близько 70 чоловіка.

ОРПС приділила багато уваги двотижневику. Було б не погано, якби стільки уваги надавали цій кампанії і окремі профспілки.

Ф. Зільберт

Легкоатлетичні змагання у Москві. Москва — Харків. Фініш бігу на 100 метрів

ПОЛТАВА

Відкриття спортивного стадіону

Гурток фізкультури РТС — кращий у місті. У Полтаві відбулося відкриття нового стадіону, якого будовано протягом п'яти років і коштує він понад 25 000 крб. На стадіоні обладнано футбольне поле, гандбольний, баскетбольний і волейбольний майданчики, бігові стежки, луш, сонячний майданчик і т. ін.

У день відкриття стадіону відбулися масові фізкультурні виступи. Матч між новою організованою командою Динамо і командою шкіряників, що дістала першенство міста в лігових розіграх 1928 р., закінчився 6:0 на користь Динамо. Полтаву відвідала Харківська футбольна команда Робмис. Перший матч Харків провів із кращою командою міста Динамо Виграв 2:0. Другий матч із залізничниками закінчився в нічию 1:1.

Якісар

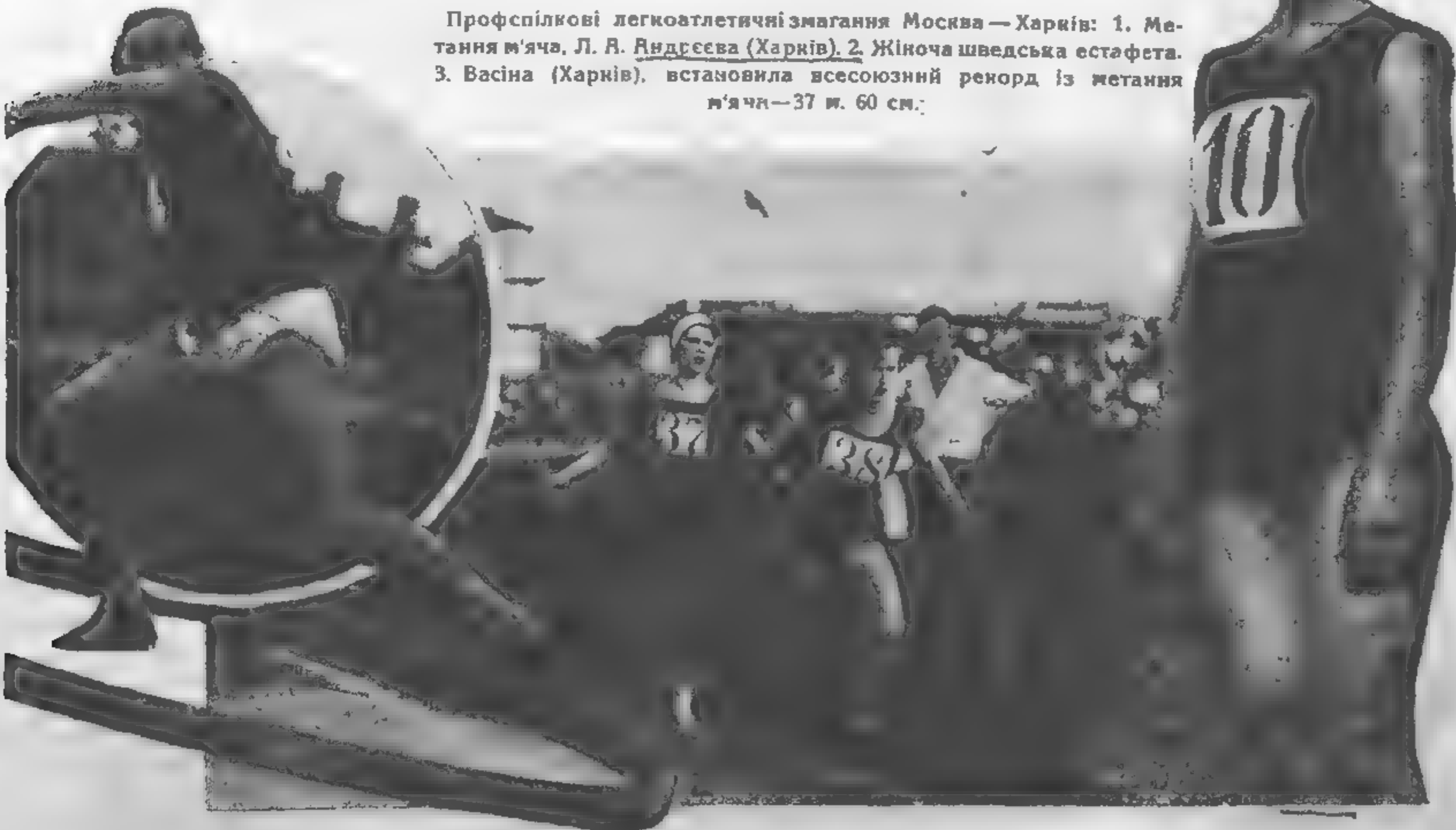
КРИВОРІЖЖЯ

Без стерня й без вітрил

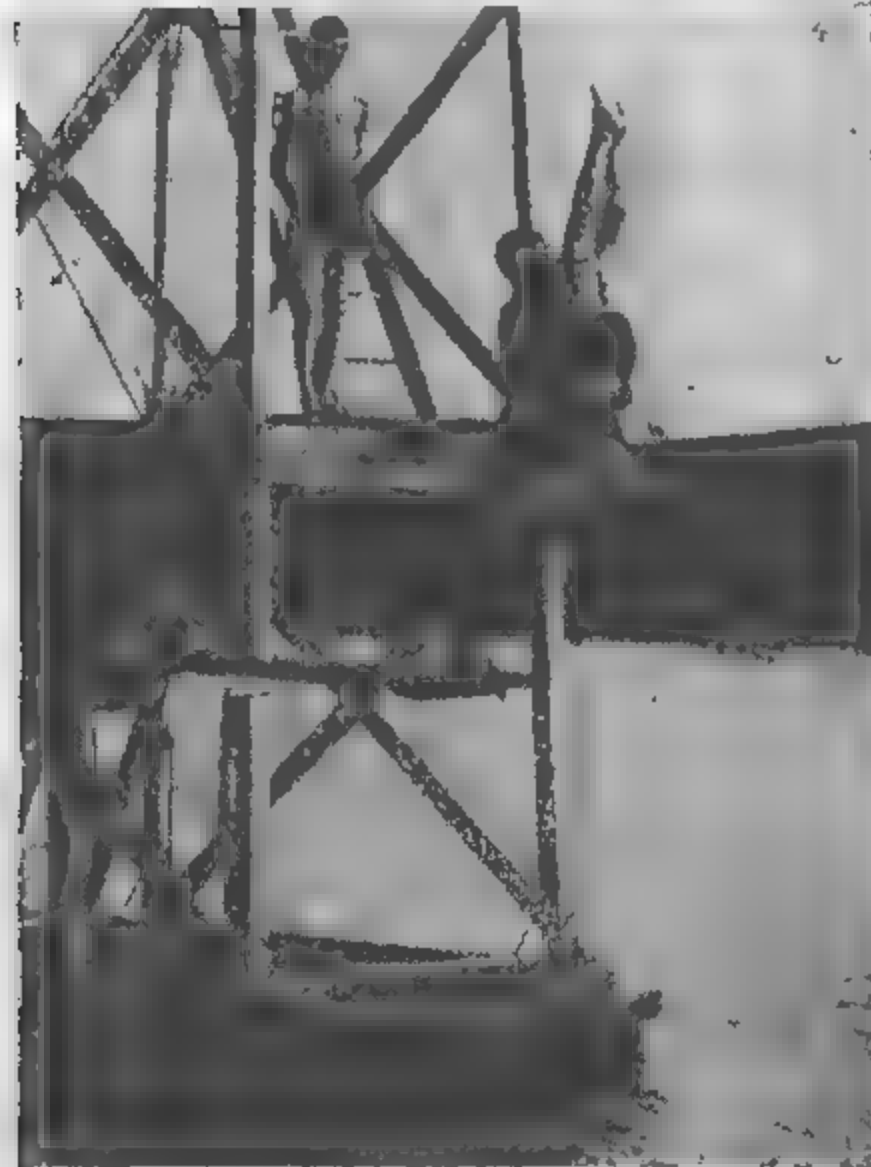
Криворіжжя — це великий робітничий центр. Самих гірників коло 30.000 чоловіка, що працюють у залізничній і марганцевій промисловості.

Майже при всіх копальнях улаштовано спорт-майданчики, а в Кривому Розі стадіон. Є й Інструкторський персонал, що досить добру дістає зарплатню (пересічно 100—150 карб.). У чому ж конкретно виявляється фізкультурна робота? Грають у гандбол, футбол, волейбол — і ось і все. Та й ці види спорту провадяться гідно. Спізнення на матчі, розмови й суперечки із суддею, базарна

Профспілкові легкоатлетичні змагання Москва — Харків: 1. Метання м'яча, Л. А. Андреева (Харків). 2. Жіноча шведська естафета. 3. Васіна (Харків), встановила всесоюзний рекорд із метання м'яча — 37 м. 60 см.

- 1) 1 2) Волинська Спартакіада Соцвиху;
- 3) Водна станція в околицях Харкова;
- 4) Матч Москва — Ленінград. На фотогр. чемпіон СРСР Кудрявцев;
- 5) Новосибірськ. Водний велосипед, винахід робітника М. Пономаренка

ДО ЧИТАЧІВ „ВФК“

Редакція журналу „ВФК“ почала збирати лексично-фразеологічний матеріал для упорядкування спеціального ф.-к. словника. З метою якнайширше охопити всі галузі ф.-к. роботи до найменших дрібниць, редакція „ВФК“ звертається до своїх читачів з проханням надсилати до редакції ті слова і окремі фрази з ф.-к. практики, що важко даються до перекладу українською мовою. Матеріали редакція журналу прийматиме до 1-го жовтня 1929 року.

лайка, куріння під час тренувань, а іноді й під час матчу, гра в офіційних матчах підлітків 14—16 років, все це є звичайне явище. Буває гірше. Мені довелося бачити, коли сам суддя під час судування спокійно попихував цигарку. Командний склад у своїй більшості далеко не відповідає своєму призначенню, вони не є керівники фізкультурного руху, а плетуться у хвості. За такого стану роботи безумовно не можна думати про те, щоб фізкультурники брали участь чи організовували якісь кампанії.

Фізкультурний рух виключено із нашого загального будівництва, а через те і має такий вигляд. Окружний орган „Красний Горняк“ висвітлює тільки спорт-хроніку і то рідко й дуже мало. Надалі таке становище терпіти не можна. Без ніякої користі витрачаються величезні кошти на інструкторський склад, на роз'їзди футбольних і гандбольних команд.

Я пропоную: щоб ВРФК і ВУРПС негайно обслідували фізкультроботу і зробили певні організаційні висновки, поставити фізкультурний рух на правильні, відповідні до нашої епохи, рейки, а надалі приділяти більше уваги нашій окрузі.

Н. Виставкін

КЕРЧ

Плавання на „Товарище“

Багато хто, може бути, не знає, що уявляє з себе „Товарищ“. Постараюся коротко про його розказати. „Товарищ“— велика чотиримачтова барка. Три перші мачти в неї простого гарматування, в остання (бізань) косога. Крім вітрил, ніяких двигунів немає. Придатна вона для практичних плавань слухачів морських технікумів усього Союзу.

Вміщає 160 практикантів і 85 чоловік кадрової команди (з керівниками). Плавання на такому вітрильному судні дає само-собою великий матеріал для розвитку й зміцнення організму, тому що кожного дня доводиться лазити по мачтах і рях тягнути заправи на палубі, брати участь у шлюпочних навчаннях; крім того, ми маємо в необмеженій кількості три найважливіших фактори оздоровлення: сонце, повітря й воду. Але все це нас не задовольняє, і ми організували фізкультургурток. Ядро старих фізкультурників організувало навколо себе фізкультурний молодняк. Робимо вправи ми на морі з вільних рухів, кілець (єдиний пристрій, який можна присто-

сувати на нашому судні), стрілянини, пінг-понгу, шахів і дамок.

На стоянках у портах: з футболу, баскетболу, волейболу і легкої атлетики. Під час ремонту „Товарища“ в Керчі ми зіграли з місцевими командами 3 матчі. Перший матч (баскетбольний) зіграли з водниками Керчі. Він закінчився з рахунком 27:4 на користь „Товарища“.

Другий (також баскетбольний) зіграли з командою металістів, яка посіла перше місце в Керчі; перемогли її з рахунком 18:6. У футбол з ними дістали поразку з рахунком 1:0.

Крім цих матчів, ми відбули з водниками товариське навчання-змагання з гімнастики, важкої атлетики, пінг-понгу і скраклів. Усією роботою гуртка керує бюро в числі 3 чоловік і інструктор із своїх же практикантів.

У кожному порту, куди запливаємо, намкреслено зустрічі з вищезазначених видів спорту з місцевими командами.

Про всі результати зустрічей і про нашу роботу сповіщатимемо регулярно кожних два тижні, тому що життям на „Товарище“ цікавиться увесь Союз, і, звичайно, для кожного фізкультурника буде цікаво знати про нашу роботу.

Із 119 практикантів (із них 5 жінок, майбутніх штурманів) наш гурток охоплює до 50 чоловіка.

П. Тум

ПРОСКУРІВ

Відкриття нового спортмайдану. Останні зустрічі проскурівських спортсменів

Відкриття нового профспілкового спортмайдану урочисто відбулося при великій кількості глядачів. За останній час

чимало пожвавилася взагалі робота. Закликано з центру добрих інструкторів і зорганізовано 6 нових гуртків фк. Із змагань, в яких брали участь проскурівські спортсмени, слід відзначити футбол: Н дивізія (Проскурів)— Кадієвка 3:0, Динамо— Н дивізія 4:1, Польський клуб— Бронедивізіон 1:0, Н дивізія— Н дивізія 4:1, Одеське Динамо— Проскурівське Динамо 2:2, Одеське Динамо— Н дивізія 1:0; волейбол— Кам'янець— Проскурів 30:9.

З негативних явищ треба відзначити недисциплінованість гравців, лайка на майдані та суперечки із суддею.

П. Ш — а н

Німеччина — Ленінград. Старт запливу на 50 мтр. (Ленінград)

РИКОВО

Риківці ждуть і просять допомоги ВУК Металістів і ВРФК України, відповідайте!

Після того як було надруковано в № 2 „ВФК“ про Риківський гурток фізкультури на Донбасі, де зазначалося про те, що правління клубу і завод не звертають ніякої уваги на гурток, не дають засобів, не давали зимового помешкання для гуртка й т. ін., буцім то повинен був би звернути увагу Артемівський райком металістів і дати вказівки заводу і правлінню клубу про те, як треба провадити роботу щодо фізкультури, але нічого не було зроблено.

Бачачи те становище, фізкультурники Риківського заводу звернулися з листом до Всеукраїнського комітету металістів, копію цього листа надіславши Артемівському райкомові металістів, редакції газети „Труд“, Вишій Раді Фізичної Культури України, де зазначали про всі недоліки й ненормальності в роботі правління клубу і заводу і просили вжити заходів, щоб усунути зазначені недоліки. Хто ж відгукнувся на цього листа риківських фізкультурників? Діставши листа від риківців, Артемівський райком металістів відрядив до Риківського свого культсекретаря, який, приїхавши до Риківського, скликав позачергові загальні збори фізкультурників, зробив інформацію про мету свого завітання і попросив фізкультурників розказати про те, як поставлено роботу щодо фізкультури, ставлення до роботи фізкультури правління клубу і т. ін. За найяскравіший доказ тому, як правління клубу ставиться до гуртка фізкультури, є така резолюція загальних зборів фізкультурників:

„Ставлення правління клубу треба відзначити якнайнесумлінніше і чисто адміністративно-бюрократичне, нема абсолютно ніякого керівництва гуртком, а лише дрібне опікування“. Узявши собі резолюцію загальних зборів фізкультурників, культсекретар райкому поїхав до Артемівського... Що ухвалив райком у даному питанні, риківські фізкультурники не знають до сьогодні дня.

А що ж зробили такі організації як ВУК металістів і ВРФК України, до яких риківці надіслали свої листи? Абсолютно нічого! Редакція газети „Труд“ також не виконала прохання риківських фізкультурників, не вмістила їхнього листа в своєму щотижневикові „Физическая Культура“. Якби вищезазначені організації вжили своєчасно заходів до викорінення тих ненормальностей, про які було зазначено в листі, то цілком була б інакша картина фізкультурного життя. Що ж спостерігається тепер у м. Риківі? Спочатку про Районну раду фізичної культури, на чолі якої відомий тов. Саутенко А. К. (якого оголошено за фізкультбюрократом, № 1 журнал „ВФК“ № 5—6). Риківська рада фізкультури протягом більше як шести місяців не відбуває зборів, не було ні жодної наради, ні жодного звіту бюро гуртка, ні жодної фізкультурної конференції, не проведено ухвали минулого пленуму Червоного Спортінтерну. Рада фізкультури не цікавиться роботою гуртка, в звідси її неавторитетність. Тов. Саутенко зацікавлений більше за все в тому, щоб дістати утримання в Раді і в школі Соцвиху. А що ж спостерігається в гуртку металістів? Основний кадр фізкультурників, актив гуртка розпався, бачачи, що ніхто не зацікавлений у роботі фізкультури, і тепер гурток металістів (на 12 тисяч членів спілки) налічує тільки 82 чоловіка. Великий розмірами спортивний стадіон, але абсолютно не устаткований. Треба засобів, засоби є, але їх не хотять дати на фізкультурну роботу і, 1928 р., наприклад, недовитрачено зі статті „Фізкультура“ коло 1000 карб.

ВУК металістів і ВРФК України, снажіть же своє слово, допоможіть нам!

Фізкор Р. Каспар'янц

БЕРДИЧІВ

Профспілки зрештою розкачалися і тепер мають декілька човнів для прогулянок.

Гуртки ФК регулярно щотижня влаштовують організовані прогулянки човнами на річці Гнилоп'яті. Комунвідділ збудував купальню.

З 15 липня до 1 серпня ОРФК провела 1-й та 2-й круг розгрі з футболу, гандболу та волейболу між районами Бердичівської округи. Закінчуються роботи на стадіоні, на будову якого цього року ОРФК витратила 7 тис. крб.

А. В — ю ч

СУМИ

Літня робота пожвавилася. Спорт-залю під біржу

Робота в Сумах за весняний та літній сезон дуже поширилася. З нагоди огороження стадіону до Сум запрошено футбольні команди з Ромен, Харкова (Динамо), Глухова, Охтирки тощо, чим підвищилася класа сумських футболістів. Треба відзначити гарну гру сумських волейболістів радторгслужбовців, які мали зустріч з харківськими РТС.

Кепська справа із спорт-залю. Для сумських фізкультурників є загроза лишитися без спорт-залі на зиму, бо стару спорт-залю занято під... біржу.

Авраменко

НОВОСІБІРСЬК

Двотижневик фізкультури. Красні стрілецькі змагання

Двотижневик фізкультури відкрився загальноміською естафетою на сім кілометрів. У естафеті взяли участь 12 команд. Перемогли транспортники.

Слідом за естафетою дано старт пішої гонки по місту, у ній узяло участь тільки 57 чоловіка. На водній станції „Динамо“ проведено змагання з плавання.

Участь у водному святі човнів і байдів не відбулася.

М. Б.

Наслідки двотижневика фізкультури

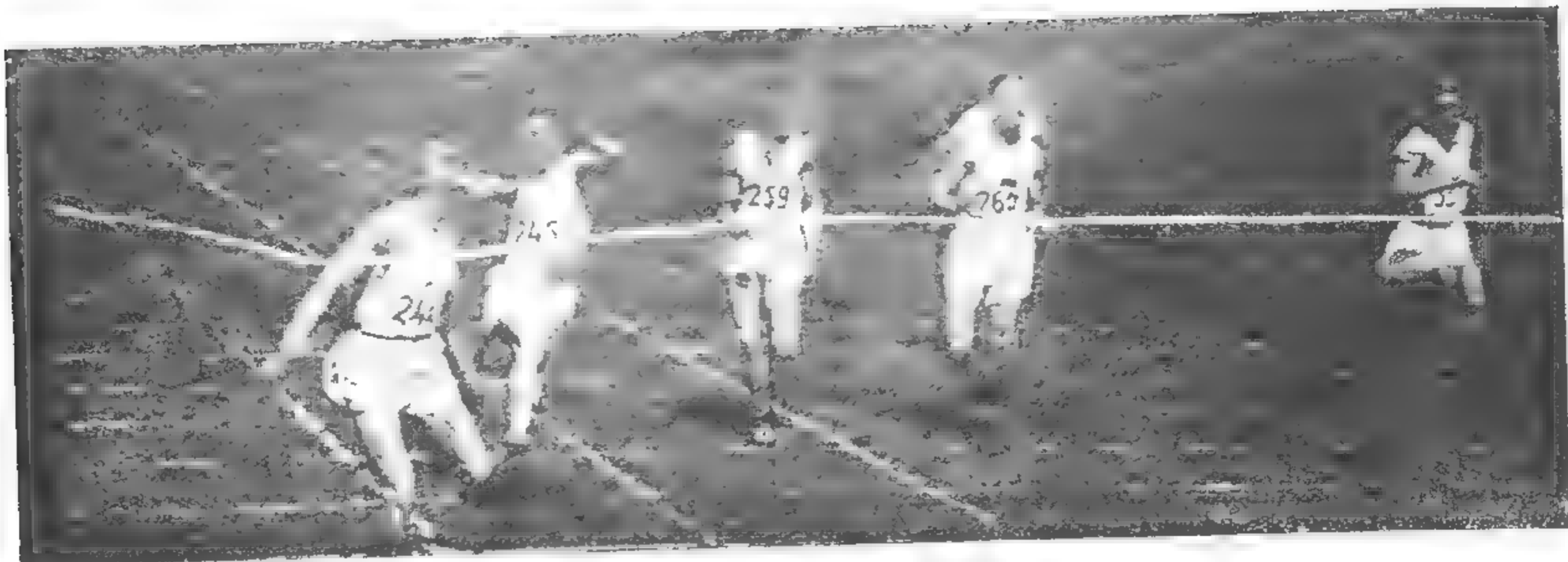
Початок двотижневика фізкультури не пройшов безслідно серед гуртків фізкультури м. Новосибірська. Раніше за інших стали до роботи будівельники. Вони вперше почали запроваджувати в себе в гуртці зарядкову гімнастику, втягнувши сюди з перших же днів робітників із будівель. Водночас із будівельниками запровадили зарядкову гімнастику і транспортники, які проте перше втягли робітничу масу. Щодня перед початком робіт робітники збираються для зарядки на цілий день.

Дуже пожвавилася і робота гуртків фізкультури. Навіть і ті гуртки фк, що за останній час ледве животіли, взяли участь у переведенні двотижневика.

Ленінград. Змагання з плавання Німеччина — Ленінград. На фотографії німецький пловець Паппе

Фініш бігу на 100 мтр. (Ленінград)

Кволо проявили себе деякі профспілки. Приміром, Крайвідділ спілки сільгоспробітників зовсім нічого не зробив щодо про ведіння двотижневика по профспілковій лінії. Місця зовсім не мали жодного матеріалу. Про недостатню участь у двотижневикові ФК повідомляють і із Омського та Байська. У Барнаулі двотижневик ФК зовсім зірвано, довелося відкласти його на інший, пізніший строк.

М.

Водний велосипед

Робітник Пономаренко винайшов водний велосипед. На зробленій моделі тов. Пономаренко розвиває швидкість від 6 до 10 кілометрів на годину. Велосипед посувається по волі за допомогою гвинта, що рухає педалі.

Рисунки, що їх надіслав тов. Пономаренко в Сибраду фізкультури, ухвалено й передано в майстерню Динамо для виготовлення точнішої моделі.

До своєї моделі т. Пономаренко приробив маленьке вітрильце.

М. Б.

НИЖНІЙ-НОВГОРОД

Від початкових джерел Волги до Астрахані човном. ФК в житлокооперацію

Через Нижній пропливли звичайним човном члени Ниж. "Динамо"—Степанов і Лазарев, що роблять один із найбільших в СРСР похід від початкових джерел Волги до Астрахані. У розмові з нашим кореспондентом учасники походу сповістили: стартували ми від села Селіжарова, Твер. губ. (10 кіл. від озера Волго) 2 липня. Погода не сприяла ввесь час нашому походу: часто потрапляли в грози. Недалеко від міста Балахни човен потрапив під сильний боховий вітер і ледве не сталася аварія. Пересічно пливемо під супротивний вітер 30—40 км. на добу, за краших же умов 140 км.

Мета походу—раціонально і з максимальною користю для здоров'я використати водний туризм. Обое ми студенти-стажори й вирішили своє дозвілля до часу воєнної служби присвятити мандрівці. Стоянки робимо в містах Надволжя, де оглядаємо знайомості, знайомимося з побутом. Дякуючи тому, що ми маємо туристську книжку "ОПТ", ми легко дістаємо всі продукти харчування. Почуваємо себе бадьоро, ні грози, ні штурм нас не лякають.

Фізкультура стихійно проникає в побут житлокооперації. При житлокоопі ім. "7 листопада" з ініціативи активістів-житлокоопівців устатковано майданчик. У громадському саду щодня відбуваються масові гри, з особливих симпатій у дорослих користуються скраклі.

Вол. Рейтер

СВЕРДЛОВСЬКЕ

Літній сезон у розгарі. Єднання уральських і московських фізкультурників. Про фізкультурне соцзамагання не чули. Трактор ім. фізкультурників Уралу

Літній спортивний сезон відзначається посиленням охоплення нових кадрів фізкультурників. Ті, що є, спортмайданчиків же не в силі обслужити тих, що спортують. Водна станція Урал. профради, що перелускає до 1000 чоловіків на день, уже

21

Момент гри у ватер-поло другої збірної Ленінграда

стала недостатня. Ранкова зарядка, що її організувала Уралпрофрада, починає користуватися великим успіхом навіть у службовців і робітників, що по-мішанському настроєні. У дні святкування Х роковин звільнення Уралу від Колчака, 14—16 липня, свердловські фізкультурники взяли активну участь у святкуванні, провівши в ці дні цілу низку масових спортивних виступів і змагань.

У ці ж дні свердловські фізкультурники зміцнили ще більший зв'язок із фізкультурниками Москви, що приїхали на свято звільнення Уралу разом із делегацією московських робітників. Виступи футбольної команди ММРПС в іграх з ІІІ зборною міста, не зважаючи на поразку свердловських футболістів, що програли гостям 5:0 і 5:1, викликали виключний інтерес як у місцевих фізкультурників, так і населення міста.

Як не дивно, але до цього часу фізкультурні маси Свердловська про соціалістичне змагання фізкультурників майже не знають, через що до цього часу соціалістичних змагань у гуртках ФК не провадиться.

З ініціативи свердловських велосипедистів розпочато збирання коштів на трактор імені уральських фізкультурників. З цією метою пущено підписні листи, організуються різні змагання.

І. Сичов

ПЕРЕЯСЛАВ

Комсомол відмовився від фізкультури. РВК та профспілки жодної копійки на ф.-к. роботу. „Фізхалтура“ в роб. клубі. „Фаховець“ Медведенко запроваджує її також і по школах

Переяслав—один із невеликих райцентрів на Київщині, але має багато фізкультурних „досягнень“. Досить сказати, що на 14.000 населення немає жодного викладача ФК. Райрада ФК до останнього часу існувала лише на папері. В місті немає спортмайдану. Тому не дивно, що ще минулих років у Переяславі існували такі „розваги“ як от кулачні бійки. Райком ЛКСМУ у своєму новому складі анічогісінько не зробив, щоб поживити ф.-к. роботу серед молоді.

Протягом усього часу РВК та профспілки жодної копійки не асигнували на ФК.

Негаразд і справа фізвиховання по школах м. Переяслава. Запроваджує її там „фаховець“ гром. Медведенко. Вся кваліфікація його у званні кол. царського офіцера, з одного боку, й у вільних рухах—з другого.

Школи та дитбудинки не мають ніякого спортприладдя. Ставлення лікарів та вчителів до фізкультури несприятливе.

Треба, щоб Райрада ФК, яку шойно утворено, притягла громадську увагу до вимог ФК та підвела матеріальну базу під свою роботу під час складання кошторису РВК для засновання штатної посади інструктора ФК та розгортання фізкультурної роботи на селах.

В. Григоросулло

САМАРА

У Самарі нема водного спорту

Надволзькі міста, що мають багатющі можливості, щоб розвивати водний спорт, використовують їх у кращому разі дуже мало, а частіше за все майже не використовують.

У Саратові, краєвому центрі, наприклад, весловий спорт і плавання організовано майже не культивується, про ватер-поло рідко хто й чув.

На краще справа щодо цього і в Самарі, про що сповіщає нас фізкор.

СОЧІ

Сочінська ФК почала працювати, але ФК організація дуже маломісна. У 3 гуртках налічується 110 чоловік з одним платним робітником. Почали будувати спортмайданчик, який буде за найкращий в окрузі. Місцева газета не приділяє ніякої уваги питанню ФК.

ЛКП

ДО ВСІХ ФІЗКУЛЬТОРГАНІЗАЦІЙ І ФІЗКУЛЬТУРНИКІВ!

Наближається зима. Поспішайте вчасно придбати потрібний Вам зимовий спортінвентар. Не гаючи часу, надсилайте заявки до Правління Всеукраїнського Т-ва „Фізкультура“.

ФІЗКУЛЬТУРНИКИ НА ЗАХИСТ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ

З ініціативи низових ф.-к. організацій, Вища Рада фізкультури і Редакція журн. „Вісник Фізкультури“ організували спеціальні збори коштів, щоб побудувати ТАНК „ФІЗКУЛЬТУРНИК УКРАЇНИ“.

ЗАКЛИКАЄТЬСЯ ВСІ Ф.К. ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УСТАНОВИ взяти якнайактивнішу участь у

зборах коштів ДЛЯ ПОБУДОВИ ТАНКУ, організуючи для цього спеціальні вечори Ф.К., спортивні зустрічі, підписні листи, колективні та індивідуальні виклики і т. п.

Гроші переказувати в Харків, на спеціально відкритий для цього в Українбанкові поточний рахунок ВРФК і „ВФК“ № 01039.

фізкультурні вибоїни

Голова Райвиконкому — гробар фк

Редакція одержала лист із Піратина від фізкора про вороже ставлення голови Піратинського РВК до фк. Цей листий навідимо:

„У Піратині був єдиний спорт-стадіон, де щодня вправлялося 100—150 чоловік. Куряви на стадіоні не було тому, що шлях від нього лежав далеко, а до того й стадіон обсажений деревами та садами.

Одного ранку коло 9 год. прибігає до Райради фізкультурник і говорить, що на стадіоні копають ями і возять сіно. Секретар Райради перевірів цей факт, і виявилось, що голова РВК дав свою згоду на це Союзхлібові, не погодивши цього питання з Райрадою фізкультури, навіть до ранку Райрада про це нічого не знала. Тепер 250—300 чоловік фізкультурників тиняються по місту, шукаючи притулку. Такий вчинок голова РВК зробив не вважаючи на те, що президія РВК в ухвалі своїй констатувала, що цього року фізкультура охопила масово молодь і що фізкультурники беруть участь у кампаніях, що їх провадить радзлада.

Тепер питаємо: коли забирають єдине місце, де можна провадити роботу, щоб оздоровити молодь, щоб скерувати її енергію в соціалістично-будівничі річище, як це можна назвати?

Відповідь на це питання повинна дати Вища Рада ФК та ВУЦВК — органи, що керують цією справою. Цей випадок свідчить про несерйозне ставлення місцевої влади, в особі голови РВК, до фізкультури, у той час, коли є місце для сіна біля стадіону. Коштів, щоб обладнати новий стадіон, нема. Їх було витрачено досить на стадіон, що тепер зруйновано.

Це вже другий випадок у нашому районі. За перший випадок у № 12 „ВФК“ за 1928 р. було вміщено замітку „Куди ми йдемо“. Тоді наступили на мозолі, а тепер уже — на саму голову“.

А. Фішер.

Від редакції: Редакція вважає за конче потрібне перевірити через ВУЦВК цей факт і, якщо він ствердиться, поставити перед ВУЦВК питання про притягнення до відповідальності винних у цьому антигромадському вчинкові, щоб і іншим було за приклад.

Відповідальний секретар, що не любить фк.

Про кволий стан фізкультури на Глухівщині нам уже доводиться чути не вперше. Хто в цьому винний? Об'єктивні умовини або люди, що на чолі керівництва? За словами нашого фізкора з Глухова, справа нині зовсім погана. І в цьому винний виключно відповідальний секретар, що зовсім не цікавиться фізкультурою.

про все потроху

САМАРА

● Самарські комсомольці-фізкультурники зформували військові частини, які кожної хвилини готові виступити боронити Радянський Союз проти імперіалістичних хижаків.

● Восени в Самарі відкривається обласний технікум фізкультури. Технікум розраховано на 90 чоловік, із них 40% жінок.

● При обласній раді фізкультури організовано тимчасову експертну комісію. Без санкції комісії інструкторів не припускають до керівництва ФК роботою.

● Гурток металістів заводу № 42 складає угоду на соціалістично-змагання з фізкультурницькою організацією ленінського заводу № 50.

● У Самарі відбудуться зустрічі з футболу зі збірною командою Північного Кавказу. Збір із матча надійде в антивоєнний фонд.

● Зарядкову гімнастику введено на курсах профробітників, що їх організувала спілка деревообробників. Відвідування займають дуже добре.

● Установлено перехідний приз ОРПС за масову ФК роботу. Цього року приз видадуть за краще проведення „двотижневика фізкультури“. 1930 року приз дістане та профспілкорова організація, що якнайбільше виконає обов'язків соціалістичного змагання з ФК.

● У Чапаївську відбулася зустріч команди бакінських візників і збірної з футболу Чапаївської команди. Матч закінчився поразкою чапаївців з рахунком 4:6. Команда Баку виїхала в Казань.

Ось що пише фізкор т. Жердина:

„Ще й досі не закінчено реєстрації спорткоманд і не взято певної лінії в цьому напрямкові, нема календаря розигри в спортіграх, нема програми й засад про Оксрспартакіаду, що її намічено провести, й т. ін. Заходи, що намічає УТК для впорядкування роботи й скерування її в певні рямці, не запроваджуються до життя, зустрічаючи пасивне або вороже ставлення відповідального секретаря ОРФК, в наслідок чого УТК напередодні повного занепаду. Фізкультурбота в теперішніх умовах на Глухівщині — це випадкові зустрічі з випадковим супротивником і випадковим складом команд. При чому, тому що немає компетентних суддів (семинар для суддів провести не пощастило, судколегії немає), справа доходить до бійки на полі (таке трапилось при зустрічі з футболістами хут. Михайлівського) або фактичного зриву гри, що також було підчас гри в гандбол із конотопцями. Щоб упорядкувати й установити роботу ОРФК, треба відповідне інспектування та керівництво ВРФК (не на папері), тому що декілька невдалих відповідсекретарів, що змінюються один по одному, відповідальних між іншим тільки на папері, „розгортаючи роботу“, розгорнули вже її аж нікуди“.

Ще про інструктора Побігайла

Додатково до фейлетону, що вміщено його в № 8 ВФК, фізкор фк подає нам деякі дані про „роботу“ інструктора Побігайла.

„Побігайло всіляко придушував ініціативу гуртківчан, не визнаючи ніякі бюро гуртка. „Я п'ять років працював без гуртка і ще працюватиму без бюро“. Човни, лижви й ін. спортінвентар видавав на записки особам для користування, що нічого спільного з КФК не мають, через що інвентар псувався.

Роботу гуртка провадив без плану і ні з ким не погоджував її, через що були зриви комзборів і т. ін. Зірвав карнавал у день МЮД'у у той спосіб, що забрав команди ваговіз і поїхав грати матч. У демонстрації не брав участі з гуртком, і карнавал, через те що не було ваговозу, було зірвано.

Побігайло всіляко намагався підірвати ухвали РФК виключною самостійністю: „сам собі господар“.

Фізкультурників, що провинилися, фізично карав: „Пошел вон к брусьям“; дасть лопатковий стай, а сам іронічно „ти мені стій як слід, а то стоятимеш до завтрього“. Кару відбули Пивоварова, Стрюк і ін.

Візди команд і приймання робив самовільно без згоди клубу, а через те саме дискредитував фізкультурників“.

Редакція вважає, що треба б було, щоб ВУК гірників розслідував діяльність гр. Побігайла й про наслідки сповістив.

● В Одесі місцеві фізкультурники вчисті зустрінули учасників великого водного походу Смоленськ-Одеса.

● У Кременчуці відкрито першу водну станцію. Будівництво її коштувало понад 20.000 крб., що їх відпустили спілка радторгслужбовців та ОРФК.

● Першенство Білої Церкви з футболу дістала молода команда водників, що у фінальному матчі перемогла (чемпіонів минулого року) збірну ВПШ'ів з рахунком 5:2.

● У змаганнях із спортивно-атлетичної гімнастики в Чернігові взяли участь 12 команд. Перші місця посіли у двох розрядах — чоловіча команда — шкірники та Харчесмак і жіноча — швальники.

● У Мелітополі відбулися такі матчі: Сімферопільські залізничники виграли у збірної міста 3:0 та в місцевих залізничників 1:0; Запоріжжя виграє у збірної 4:3 та у залізничників 2:0.

● З успіхом відбулися змагання між командами Динамо Сибіру та Сходу. Найкращі наслідки в легкій атлетиці — граната 68,88 Єлісеєв та 100 м. — 11,2 Перекрестов та Великанов.

● 3000 карбованців асигновано в Сибірському краю для проведення селянських свят ф.-к. Головна мета цих свят — пропагувати ф.-к. серед селянської молоді.

● Тенісний матч між Кам'янцем та Вінницею виграли кам'янецькі гравці бр. Буш, що перемогли вінничан Андреева та Савост'янова і в парник і в індивідуальних матчах.

● Міжнародні матчі з Австрією в Харкові 25 і 27 серпня закінчилися із такими результатами: Австрія — збірна металістів — 1:0; збірна України — Австрія — 4:1.

Поза кордоном

Міжнародній антивоєнний день

Радянські спортсмени закликають усіх робітників-спортсменів узяти участь у Червоному Дні

Виконком Червоного Спортінтерну дістав таку телеграму від ташкентських фізкультурників (Туркменістан).

„Відкриваючи двотижневик фізкультури, напередодні Міжнародного червоного дня, закликаємо до участі в ньому робітників спортсменів усіх країн. Наштемповуємо ганебним клеймом провокаторів-зрадників проводирів Люцернського Спортінтерну, що зривають єдність робітничого спорту, які приховуються в теорії аполітичності, а на ділі втягають робітників-спортсменів у джерело імперіалістичної війни. Через голови зрадників дійдемо єдності із закордонними товаришами. 1 серпня всі робітники-спортсмени — в колони протесту проти війни. Нехай живе класова солідарність трудящих спортсменів. Митинг демонстрації фізкультурників ташкентських профспілок“.

Робітники-спортсмени дають відсіч розкольникам

Нові спроби до розколу в 6 окрузі

Реформістські розкольники 6 округи робітничої спортивно-гімнастичної спілки не кидають свою розкольніцьку діяльність. Так, нещодавно вони оголосили про зняття з керівних посад декількох небажаних для них товаришів і про заміну їх на інших, потрібних їм людей, при чому все було проведено без відома й згоди членів. 7 липня було скликано позачерговий окружний з'їзд в Есені, при чому було ухвалено резолюцію, яка протестує проти розкольніцької діяльності соціал-демократії і її прагнень перетворити робітничий спортивний рух на додаток соціал-демократичної партії, що обуржуєлася. „Делегати, що зібралися, констатують, говориться далі в резолюції, що перед опозиційними й виключеними робітниками спортсменами стоїть завдання боротися за збереження єдності робітничого спортивного руху на платформі загостреної класової боротьби“.

Зазнайомившись з резолюцією революційних робітників спортсменів, один із керівників 6 округи — соціал-демократ заявив: „Не можна нехтувати ніякими засобами до того, щоб скрутити шию опозиціонерам“.

Нюрнберзьке свято робітничої спортивно-гімнастичної спілки Німеччини

Зеверінг бажає знищити робітничий спортивно-гімнастичний рух

Перед відкриттям у Нюрнберзі другого свята Німецької робітничої спортивно-гімнастичної спілки з привітальними промовами виступила ціла низка осіб, серед них соціал-демократичний міський голова Нюрнберга д-р Лютер, після якого виступив небажаний Зеверінг, соціал-демократичний міністр внутрішніх справ Німеччини. У своїй промові він зазначив, що ті суми, які відпустило міністерство внутрішніх справ для робітничого спортивного руху, призначаються не тільки для самого свята, але й на повсякденну роботу фізкультурників. „Уряд здає собі цілковите справоздання щодо значення цієї підтримки“. Як політичні плани є в Зеверінга і уряду щодо робітничого спортивно-гімнастичного руху, видно з таких його слів:

„Я маю намір ще цієї осені скликати всі великі культурні й гімнастичні спілки Німеччини й спробувати об'єднати їх“.

Ця фраза була, безперечно, за найважливішу частину промови Зеверінга, тому що вона розкриває справжню суть урядової фінансової допомоги. Зеверінг має надію, давши грошову підтримку, купити робітничий спортивно-гімнастичний рух для буржуазії і влити його в буржуазний спортивний рух. Це заявив Зеверінг цілком ясно й чітко. Він хоче використати всі засоби, щоб ліквідувати робітничий спортивно-гімнастичний рух, як фактор класової боротьби робітників, і перетворити його разом із буржуазно-фашистськими спортивними організаціями на зброю безумовної коаліційної політики ново-німецького імперіалізму.

Всі робітники спортсмени повинні зрозуміти, через що реформістські спортивні проводирі з такою впертою ненавистю виключають із робітничої спортивно-гімнастичної спілки всі небажані для них спортивні клуби й окремих членів. Стає ясною справжня мета всієї політики розколу робітничого спортивно-гімнастичного руху, кінцева мета якої зводиться до ліквідації самостійного класового спортивного руху пролетаріату.

Робітники-спортсмени проти керівництва соціал-демократів

З'їзд робітничої самаритянської спілки в Кельні, після виключення опозиційно настроєних робітників — членів окремих клубів, ухвалив постанову, що фактично зводиться до повної передачі спілки соціал-демократичній партії Німеччини.

Окружний з'їзд 2 округи Райнської області робітничої самаритянської спілки, обмірковуючи постанови з'їзду спілки, ухвалив провадити вперту боротьбу з соціал-демократичними постановами з'їзду спілки. В ухвалі, крім того, визнано за успішну роботу Міжпроблему в справі допомоги робітникам, що борються, і обіцяно підтримку цій організації з боку 2 округи.

Переслідування робітничого спортивного руху в Чехо-Словаччині

У зв'язку з антиімперіалістичною роботою, що провадить Робітничу спортивну федерацію Чехо-Словаччини (ХПТ — чехо-словацька секція ЧСІ) і особливо у зв'язку з підготовною роботою до проведення Міжнародного червоного дня, дуже збільшилися утиски від буржуазії на ФПТ. Так, нещодавно уряд прикрив терміном на 6 місяців центральний орган ФПТ „Дельніка Теловіхова“, зроблено наліт на секретаріат ФПТ, при чому було зарештовано декілька керівників ФПТ, серед них товариші Аксаміт, Пішек і Ябурек.

Дисваліфікація за гру з радянськими футболістами

Як уже ми сповіщали, до Фінляндії виїхала лєнінградська футбольна команда. Нині одержано сповіщення, що правління Фінської робітничої спортивної спілки виключило 11 гельсінфорських футболістів і суддю, що взяли участь у грі з лєнінградськими футболістами.

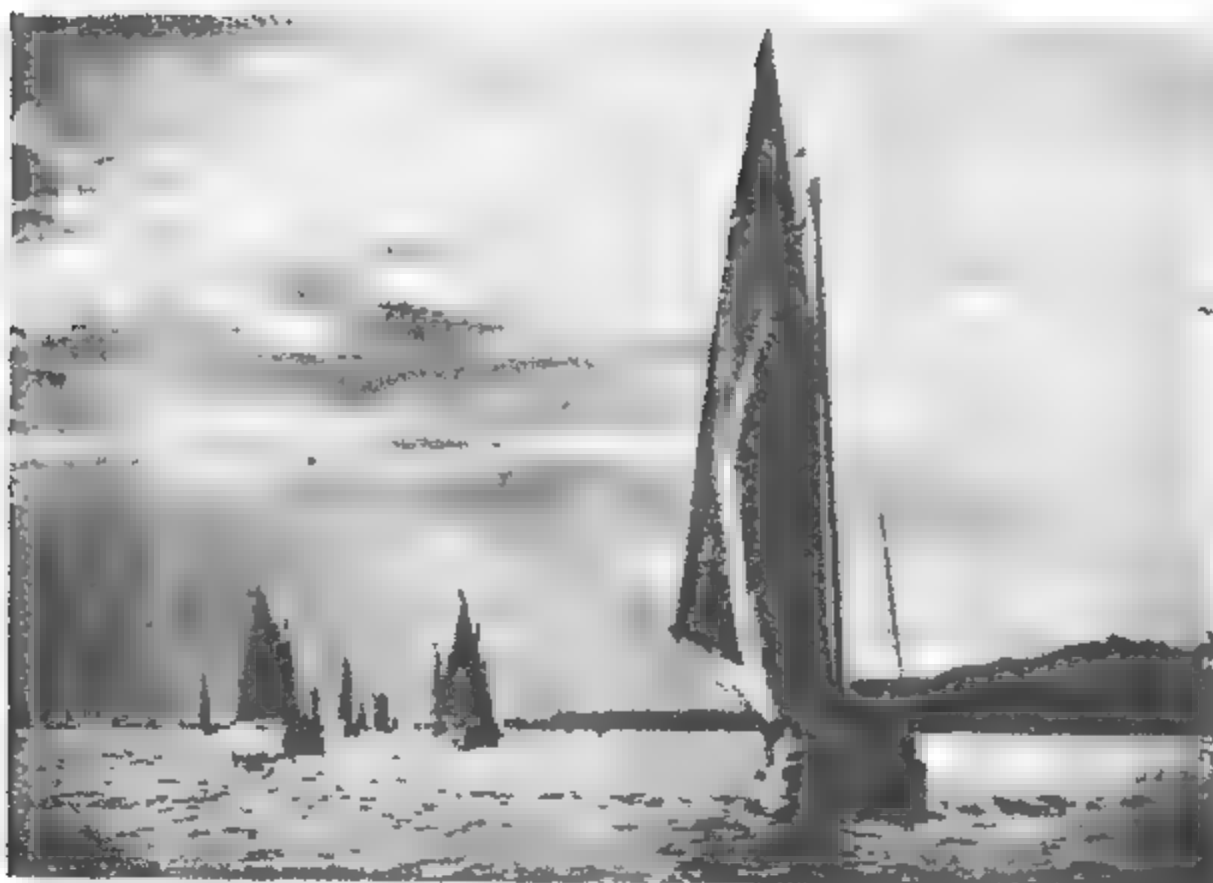
У зв'язку з цим робітнича газета „ТЮЕ“, відбиваючи погляд пролетарського авангарду спортивної спілки, пише: „Руські футболісти є вчителі фінських робітників щодо футболу. Успіхи фінських робітників у футболі треба вілнести на рахунок практики їхньої гри з радянськими футболістами“.

Спортивні розваги на пляжі. „Римські колесниці“

„Розніжка“ з турника

Спортивні яхти виходять у море

У Франції

З нагоди 20 роковин існування ФСТ (французька секція ЧСІ) у Парижі проведено великі міжнародні зустрічі. Перша зустріч відбулася 14 липня з німецькими пловцями, що виключені за свою революційну діяльність із Німецької робітничої спортивно-гімнастичної спілки. 21 липня на стадіоні Персінг відбувся легко-атлетичний матч також з участю німецьких товаришів. 27 липня має відбутися матч з боротьби і боксу з участю швейцарських товаришів. Запрохані на цей матч члени ФПТ (чехо-словацька секція ЧСІ) надіслала сповіщення, що вони не можуть прибути через те, що чехо-словацький уряд відмовив видати паспорт. 28 липня мало відбутися міжнародне змагання з велосипеду з участю англійських і радянських робітників-спортсменів. Але уряд наказом це змагання заборонив.

Угорські робітники-спортсмени у Відні

У неділю 14 липня у Відні відбулася міжнародна зустріч угорських і австрійських робітників-спортсменів з легкої атлетики. Брала участь команди Будапештського клубу і робітничий Більдунгсфайр IX Відень. Переміг Будапештський клуб, що виграв у Відня в результаті 65:64 пункти.

Наведемо деякі результати: 100 метр. з перешкодами 16,3 сек., 200 метр. (жінки) 28,6 сек., стрибок на довжину 6,22 м., кидання диска 31,72 м.; стрибок на височину (жінки) 1,28 м.; 800 м.—2:07,1 хвил.; кидання списа — 47,94 м.; стрибок на довжину (жінки)

„Вправа з рівноваги“. Катання на байдарці стоячи. 4,44 м., шведська естафета: Будапешт 2:07 хвил. (новий угорський рекорд).— Відень 2:10, 3 хвил

В Америці

Зростання робітничої спортивної спілки

Робітнича молодь Філадельфії швидко відгукнулася на заклики робітничої спортивної спілки про організацію робітничих клубів, і нині в Філадельфії утворено низку безбольних і футбольних команд, утворено також і легко-атлетичні клуби.

Мурини виходять із бойскаутських організацій

Нещодавно в Філадельфії відбулися збори протесту проти становища муринів. Збори скликала комуністична партія, ліга комуністичної молоді і піонери в самому центрі муринського кварталу. В результаті зборів вийшло 700 муринів-скаутів із бойскаутської організації.

В Ельзас-Льотарінгії

Як ми словіщали, в серпні 1929 р. відбудеться всеспількове свято Ельзас-Льотарінгської спортивної робітничої спілки. Спілка звернулася до місцевої генеральної ради з проханням відпустити певну суму для підготовки свята, але видати будь-яку субсидію робітничій спортивній спілці було відмовлено з „принципових міркувань“, як сповіщає одна із клерикальних газет. Цікаво відзначити, що на свято католицьких спілок, що відбувалося 1928 р. в Ельзас-Льотарінгії, рада відпустила 10.000 франків.

ХАРКІВСЬКА КООПЕРАТИВНО-ВИРОБНИЧА АРТІЛЬ ІНВАЛІДІВ

ДРУКАРНЯ „ІНВАЛІД—ДРУКАР“

АДРЕСА:

Костюринський пров. № 7.

Телеф. № 15-95.

**ПРИЙОМ
ДРУКАРСЬКИХ ТА ПАЛІТУР-
НИХ РОБІТ
ЗА ЦІНАМИ
ХАРПОЛІГРАФТРЕСТА**

ВКЛАДИ В ТСТ—НАДІЙНЕ І ПРИБУТНОВЕ ВМІЩЕННЯ КОШТІВ ПАЙОВНИКІВ

ТРАНСПОРТОВЕ СПОЖИВЧЕ ТОВАРИСТВО ПІВДЕННО-ЗАХІДНИХ ЗАЛІЗНИЦЬ

Щоб збільшити обігові кошти ТСТ за рахунок втягнення вільних заощаджень пайовників, надати останнім зручного і корисного зберігання своїх заощаджень в кооперативній касі, щоб дати можливість пайовникам одержувати кредитування в розмірі вкладу і робити замовлення на закупку для них на суму вкладів різного кращу. ТСТ згідно з постановою 9-ої сесії Ради ТСТ від 11—12 квітня ц. р.

ПОЧАЛО ПРИЙОМ ГРОШОВИХ ВКЛАДІВ

З 1-го липня ц. р.

ЗА ОДЕРЖАНІ ВКЛАДИ ТСТ ПЛАТИТЬ ВІД 8 до 12%.

ВКЛАДИ ПРИЙМАЮТЬ:

НЕ ТЕРМІНОВІ—що їх повертають на першій вимозі
ТЕРМІНОВІ—на термін від 1 місяця і більш
ВІДОМОСТІ ПРО ВКЛАДИ ЗБЕРІГАЮТЬ В СТВОРІЙ ТАЄМНОСТІ

ВКЛАДИ ПРИЙМАЮТЬ В ТАКИХ МІСЦЯХ:

У ЦЕНТРАЛЬНІЙ КАСІ ТСТ вул. Воронського, 25, — У КРАМНИЦЯХ ТСТ В МІВІ:

Крамниця Ч. 1 — Борщагіська вулиця
3 — вул. Урицького (на Союзі)
4 — вул. Зарудного 24
6 — Дмитровська 10 Екбаз
7 — Лєвша 42

У КРАМНИЦЯХ ТСТ НА КОПІ:

Крамн. Ч. 10	ст. Бобринська	Крамн. Ч. 24	ст. Біла-Церква
11	Сніла	25	Шепетівка
12	Христинівка	27	Козятин
14	Гайворон	29	Киростень
17	Жмеринка	30	Білокрівичи
20	Прокірів	32	Умань
22	Камен.-Под.	50	Фастів

Вклади в ТСТ — засіб полегшення і подолання кооперативного обслуговування пайовників

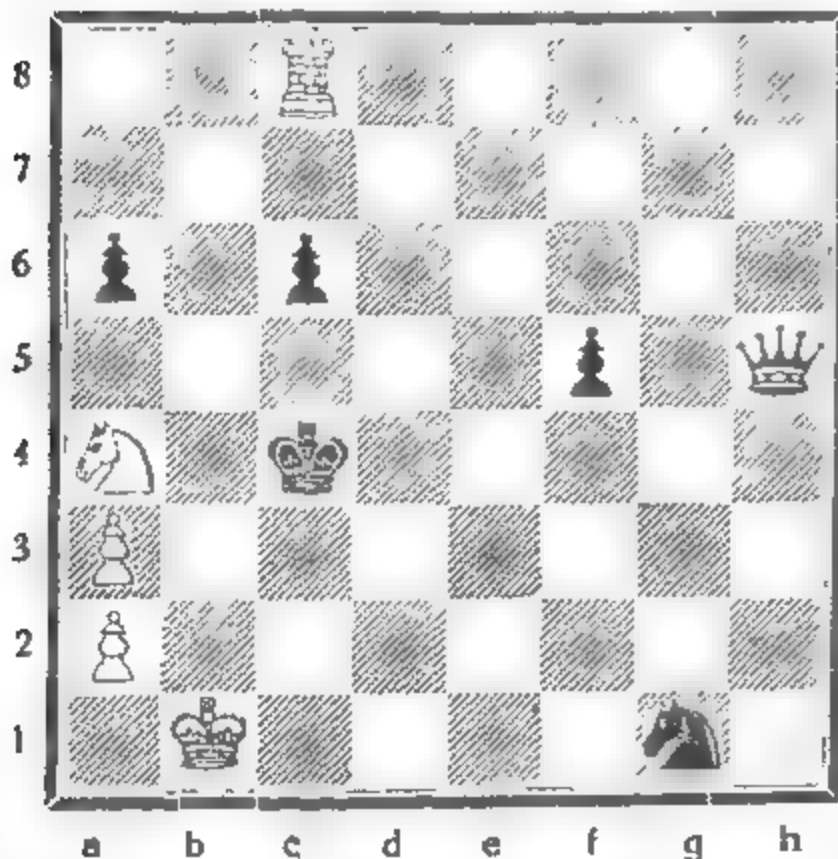
шахи

Завдання № 11

Л. І. Кубелля   Ленінград

1 приз на конкурсі „Neue Zeitz. Ztg.“

а б с d e f g h

ДО ВСЕСОЮЗНИХ ШАХОВИХ ЗМАГАНЬ

Здоручення Виконбюра Ради Шахсекцій союзних радянських республік організаційний комітет і вища кваліфікаційна комісія встановили такі норми кваліфікації учасників наступних всесоюзних шахових змагань. У чемпіонаті СРСР звання майстра дістануть усі переможці кожної з попередніх груп (по 4 чоловіка від кожної групи) і, крім того, учасники, що набрали в групі кількість очок, що передбачається засадами про кваліфікацію. У тому випадку, коли для визначення права на вступ до фінальної групи одного чи декількох конкурентів, що мають рівну кількість очок, застосовується принцип Бергера, то звання майстра привласнюється й тим особам, які, згідно згаданого принципу, не потрапили до фіналу. В турнірі команд союзних республік й урядів союзних республік на дошці одного й того ж визначеного номеру, розглядаються як учасники окремого кваліфікаційного турніру. При цьому,

Остаточні умови матчу на першенство Всесвіту. У Вісбадені 9 липня Алехін, Боголюбов, представники Вісбадена, представники Німецької шахової спілки і представники Голландії підписали угоду про наступний матч на першенство Всесвіту.

Матч гратиметься на більшість із 30 партій. Отже, за переможця визнають того, хто набере 15½ очок, але це число очок повинно включати в себе об'язково 6 виграних партій. Отже, за стану, наприклад, +5, -4, нічий 21 (що дає одній стороні +15½, а другій +14½) матч визнають усе ж за нічий. За такого стану речей мінімальна кількість партій, яка повинна бути зіграна в матчу, дорівнює 16. Відкриття матчу й виїмання жеребка відбудеться 5 вересня в кургаузі у Вісбадені. З 6 по 24 вересня у Вісбадені зіграють перші 8 партій (за умовами грають 6 раз на тиждень від 2 до 7 год. веч). З 24 вересня по 1 жовтня матч перервуть. 9, 10 і 11 партії зіграють у Німеччині (у Шварцвальді). 6 наступних партій гратимуть у Голландії, далі 6 у Берліні і останні 7 партій знову у Вісбадені (починаючи 1 листопада). Увесь матч передбачено закінчити не пізніше, як 15—20 листопада.

У разі ж коли результат матчу визначиться раніше й останні партії відпадуть, Алехін і Боголюбов зобов'язані зіграти у Вісбадені низку гастрольних партій і відбутися декілька сеансів.

За редакцією О. О. АЛЕХІНА

Білі: Kрb1, Фh5, Тc8, Ка4, п. а2,

8 а3 . . . . . (6)

Чорні: Крс4, Кgl, п. а6, с6,

6 f5 . . . . . (5)

Мат за 3 ходи

Білі: Крh3, Фf3, Тe1, f8, Ca2, d2,

4 Кс5, h4, п. с3, e2 . . . . . (10)

Чорні: Кре5, Фd3, Сb1, c1, Кf5,

2 п. f6 . . . . . (6)

Мат за 2 ходи

щодо їхнього кваліфікування, застосовуються норми кваліфікації, передбачені засадами про кваліфікацію. Учасників, що досягли кращого результату в грі на першій дошці, допускають до участі в наступному чемпіонаті СРСР. Того, що досяг кращих результатів на другій дошці і другого з результату на першій дошці зараховують відповідно за першого й другого кандидата у чемпіонаті СРСР. Для жіночого чемпіонату норми кваліфікації будуть установлені, коли виялять персональний склад турніру.

Першенство СРСР і розподіл призових місць у чемпіонаті СРСР вирішено визначити лише після результатів гри в фіналі, не додаючи до них результатів попередньої гри в групах.

Кандидатський список учасників чемпіонату СРСР доповнено т.т. Сорокіним (Тіфліс), Рагозіним (Ленінград), М. Макагоновим (Баку) і Мудровим (Москва). Докладний звіт про всесоюзні шахові змагання буде подано в наступному номері.

На підставі ухвал Виконбюра Ради Шахсекцій, всесоюзна шахконференція, під час всесоюзного змагання в Одесі, не відбу-

Міжнародний турнір у Карлсбаді безумовно величезне буржуазне шахові змагання останнього десятиріччя. Справді, у списку його учасників, крім Алехіна і Ласкера, значаться імена всіх видатних сучасних шахових майстрів. У турнірі, за жеребком, беруть участь: 1. Гільг (Чехословаччина), 2. Колле (Бельгія), 3. Відмар (Югославія), 4. Шпільман (Австрія), 5. Мароці (Угорщина), 6. Тартаковер (Польща), 7. Томас (Англія), 8. Рубінштейн (Польща), 9. Боголюбов (Німеччина), 10. Каналь (Перу), 11. Ятс (Англія), 12. Віра Менчик (Чехословаччина), 13. Беккер (Австрія), 14. Ейве (Голландія), 15. Трейбал (Чехословаччина), 16. Німцович (Данія), 17. Капабланка (о. Куба), 18. Маттісон (Латвія), 19. Грюнфельд (Австрія), 20. Маршалль (США), 21. Земіш (Німеччина), 22. Ієнер (Швейцарія). Після 16 тура попереду йшли: Шпільман 11½, Капабланка й Німцович по 11. Даємо дві партії з Карлсбадського турніра.

№ 13. Дебют Каро-Кан

І тур, 31 липня

Білі — Мароці (Угорщина).

Чорні — Маттісон (Латвія).

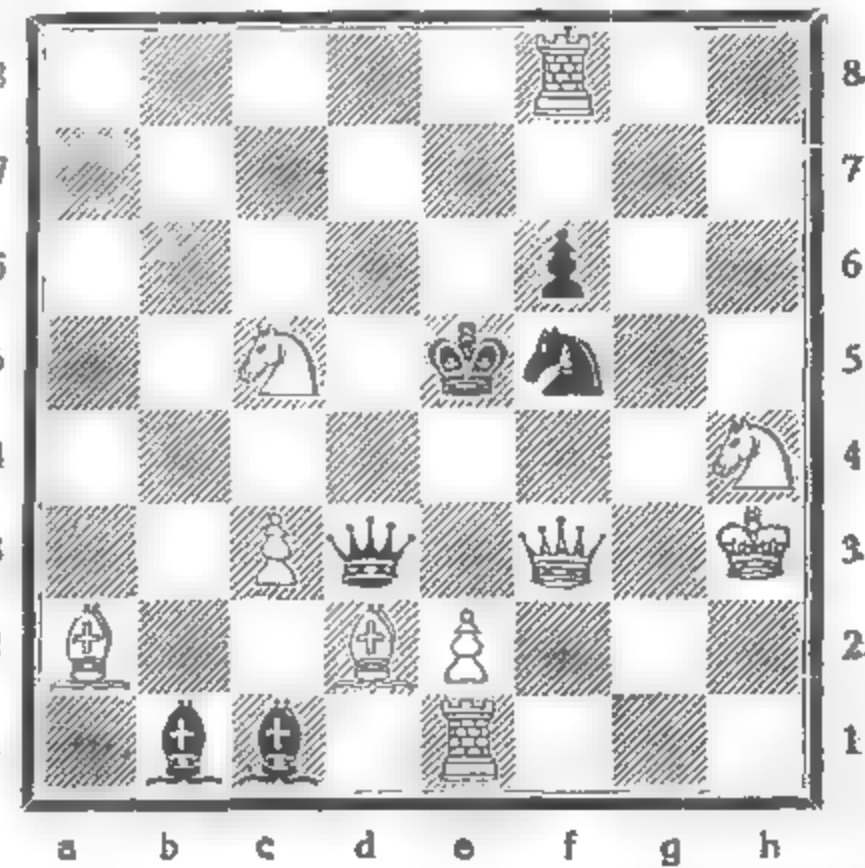
1. e4 — c6. 2. d4 — d5. 3. Кс3 — d1: e. 4. К: e4 — Cf5. 5. Rg3 — Cg6. 6. f4 — e6. 7. Кf3 — Kd7. 8. Cd3 — Kgf6. 9. 0 — 0 Ce7. 10. f5 — e: f5. 11. К f5 0 — 0. 12. Cg5 — Te8. 13. К: e7 + T: e7. 14. C: g6 — hg. 15. с3 —

Завдання № 12

А. Уайта

1 приз на конкурсі „Chess Amateur“

а б с d e f g h

Конференція шахінтерну відбулася в Ленінграді з 20 по 27 серпня. Крім ділової частини, присвяченої питанням міжнародного робітничого шахового руху, до програми конференції було включено: 1) Міжнародний робітничий шаховий турнір з 20 учасниками і 2) побічний турнір у складі 36 чоловіка. Подорожці в наступному шахвідділі.

Чемпіонат Червоної Армії і фльоти вирішено провести в жовтні місяці в Москві. Останній чемпіонат Червоної армії і фльоти відбувся 1927 р. Переможцем його був П. К. Іорданський (ПУР).

Всесоюзний студентський турнір для виявлення студентської команди на всесоюзних шахових змаганнях закінчився перемогою студента 2 Московського Університету. т. Носкова (11½ із 13). Наступні місця посіли ленінградці Лісичин 8½, Гольдберг 8 і Ровнер, 7½. Представники Харкова зіграли в турнірі надто невдало. Лишається пожалкувати про те, що окрпролетстуд в свій час не організував турнір конкурентів для виявлення справді найсильніших представників Харківського студентства, що налічує в своїх рядах чимало талановитих гравців.

Фb6. 16. Фc2 — Tae8. 17. Tae1 — T: e1. 18. T: e1 — T: e1. 19. К: e1 — Фа5l 20. C: f6 — g: f6. 21. a3 — Фg5. 22. Kf3? — Фе3+. 23. Kpf1 — Kb6. 24. c4 — Kpg7. 25. h3 — a5. 26. a4 — Kpf8. 27. b3 — Kpg7. 28. Фd1 — Kc8. 29. Ke1 — Kd6. 30. Фd3 — Ф: d3. 31. К: d3 — Rf5. 32. Kc6 — b6. 33. Kd7 — K: d4. 34. К: b6 — Kb3. 35. Кре2 — Kpf8. 36. h4 — Kc5. 37. g4 — g5. 38. h5 — Kpg7. 39. Кре3 — f5. 40. Kc8 — f4+. 41. Kpd4 — К: a4. 42. Ke7 — c5+. 43. Kpd5 — f3. 44. Kf5 + Kph7. 45. Ke3 — f2. 46. Kf1 — Kph6. 47. Крс6 — Kb2. 48. Кр: c5 — a4. 49. Kpb4 — a3. 50. Кр: a3 — К: c4+. Білі здалися.

№ 14. Сіцилійська партія

V тур, 4 серпня

Білі — Ятс (Англія).

Чорні — Німцович (Данія).

1. e4 — c5. 2. Kf3 — Kf6. 3. e5 — Kd5. 4. Kc3 — e6. 5. Ke4 — f5. 6. Kc3 — К: c3. 7. d: c3 — Ce7. 8. Cf4 — Фb6. 9. b3 — Фc7. 10. Cd3 — b6. 11. Фе2 — c4. 12. b: c4 — Kc6. 13. 0 — 0 — Cb7. 14. Tfe1 — 0 — 0 — 0. 15. Tad1 — Cc5. 16. Kd2 — g5. 17. Ce3 — К e5. 18. C: c5 — Kg4. 19. g3 — Ф: c5. 20. Ce4! — Ca6. 21. Cg2 — Kpc7. 22. h3 — Kf6. 23. Фf3 — Фc6. 24. Фе3 — Ke4. 25. К: e4 — f: e. 26. Ф: g5 — d5. 27. c: d5 — e: d5. 28. Фе5 + Kpc8. 29. a4 — Th8. 30. Фd4 — Фc5. 31. h4 — Ф: d4. 32. T. d4 — Tf7. 33. c4 — Tdf8. 34. c: d5 — T: f2. 35. C: e4 — h6. 36. d6 — Tf1+. 37. T: f1 — C: f1. 38. g4 — Ca6. 39. Cf5+. Чорні здалися.

В умовинах інтензивного росту індустріалізації СРСР, а також і України, питання про автотранспорт становиться дуже актуальним. У п'ятилітньому плані індустріалізації передбачено широко розгорнути автобудівництво в СРСР.

Вже нині пророблено щодо цього чималу підготовчу роботу. Так у Нижньому Новгороді будують величезний авто-завод з розрахунком випускати на рік 100.000 машин. Передбачено пристосувати машинобудівельні заводи СРСР і для часткового, і для повного збирання автомашин та виготову запасних до них частин. Організують авторемонтні майстерні, ремонтують і будують нові транспортні путі. Ведеться підготовка кваліфікованих спеціалістів автотранспорту і щоб будувати, збирати та ремонтувати автомашини, а також щоб управляти ними.

Україна, беручи активну участь у реалізації п'ятилітнього плану індустріалізації взагалі, не може й не повинна грати посередню роль в автобудівництві.

Розвиток авто-транспорту перебуває в простій залежності від заселеності, грузообігу, авто-насиченості і авто-потреби. Це є ті 4 рішучі чинники, за якими для України є такі порівняльні показники:

а) Густота населення (головніших районів)

Україна — 73,5 душ, Центр. Черномор. р.-н. — 62,5; Центр. Пром. р.-н. — 52,1; Закавказзя — 36,9; Крим 32,33; Північний Кавказ і Дагестан 33,8; Середня Азія 21,8

б) Грузообіг

Щодо цього, робота залізниць України за п'ятилітнім планом визначається (орієнтовно) в такому вигляді:

1927 — 1928	
відправлено	перевезено
51,9 м. т.	91,6 м. т.

1932 — 1933	
відправлено	перевезено
109,1 м. т.	182,6 м. т.

Роль місцевого транспорту, в загальному грузообігові визначає відношення — 4:1 і на його пайку випадає робота від 20,4 м. т. у 27/28 р. до 75,5 м. т. у 32/33 році.

Зазначений ріст грузообігу вимагає посилення основного виду транспорту (Залізниця) і визначає доконечну потребу посилити і авто-транспорт, що й відповідає плановим завданням Союзу.

в) Автонасичення

За даними Московського Діпромету щодо автонасиченості, Україна посідає 4-е місце, а саме:

Ц. Пром. район	13 ^{1/2} (осн. коеф.)
Північн. Схід	7 ^{1/2} "
Крим	4 ^{1/2} "
Україна	3,5 ^{1/2} "

г) Автопотреба

За тими ж даними Діпромету, автопотреба України на 5 років становить 133.000 машин, тоді як Криму — 5.000 машин, Закавказзя — 31.000 маш. і План. Кавказу — 70.000 машин. Таким чином усі райони, що їх зараховано до півдня СРСР, вимагають у всій їхній сукупності

менше машин, ніж сама Україна.

Аналіз наведених даних дається до таких висновків:

1. Щодо заселеності, Україна із усіх районів Союзу посідає перше місце;

2. З автопотреби перше місце (на півдні СРСР)

3. Щодо насиченості, то Україна геть відстає.

Отже, різке розходження між потребою України авто-транспорту і насиченістю її таким — цілком очевидне. Таке розходження тим більше не природне, що економічна структура України цілком сприяє інтензивній механізації транспорту.

Проте Україна не лише великий споживач автомашин. Маючи висококваліфіковану робочу силу і добре устатковані машино-будівельні заводи, будучи величезним центром гірничої і металургійної промисловості, а також маючи густу мережу залізничних і водних путей, Україна мусить взяти на себе чималу частину виробничого виконання автобудівельної програми.

І Україна справиться з цим завданням. Харківський велозавод ім. Петровського може стати щодо цього за приклад і доказ. Відбудований достойно на власні кошти, цей завод дає зростання з 2.500 машин у 1925 році до 25.000 — у 1929 році, а на 1932-33 рік запроєктовано 120.000 машин. Отже є всі підстави вважати, що він буде основною базою для розвитку велосипедної справи в союзному масштабі. Неможна замовчувати і курси для робітників з авторемонтної справи, які щороку випускають до 200 висококваліфікованих спеціалістів. Наявність же в Харкові цілого ряду спеціалістів автомобільної справи забезпечує автобудівництво адміністративно-технічним персоналом.

Автобудівництво на Україні доцільне й економічно, бо постачання українських споживачів машинами місцевого ж виробництва скорочує, а за деяких випадків і зовсім усуває додаткові транспортні витрати, що важким тягарем лягають на споживача.

Використання можливостей місцевої індустрії, для виготову частин машин і збірки їх скорочує витрати і на капітальне устаткування, і на пристосування, зпешевшуючи тим самим виробництво й збирання частин машини, а відтак і машини в цілому.

Ці можливості Україна має в повній мірі. Неможна спускати з ока ще й такий важливий момент: організуючи на Україні автобудівництво, тим самим дається поштовх до виникнення і суміжних виробництв: запасних частин, струменту для них і т. п., як це вже й було з тракторним будівництвом. Усе це промовляє за те, що Україна матиме дешеву машину лише при умові справжньої активної участі в будівництві її.

Про значення ж для України і СРСР інтензивної механізації місцевого транспорту, поруч із зростанням загального темпу індустріалізації, годі й говорити.

Участь України в Автобудівництві повинна йти такими путями:

1. Будова нових машин.

2. Збирання автомашин імпортованих і виготовлюваних на заводах СРСР.

3. Збирання й одночасне виготовлення деяких деталей.

4. Ремонт і виготовлення запасних частин та струменту (виробництва та збирання).

Хоча перше питання і надзвичайно актуальне, проте воно ще не розв'язано, і побудова на Україні спеціального автозавода поки що не ввійшла в план будівництва сьогоднішнього дня. Але будувати грузові машини можна вже й на тих заводах що вже є, при умові деякої їх реконструкції. Ось чому раніш за все поставлено питання про збирання машин, організацію допоміжних виробництв і виготову окремих машинних частин.

Раднарком УСРР своєю постановою з 16 IV-29 року запропонував ВРНГ УСРР разом з Головдирпр'ом вжити всіх заходів до розвитку авто і мото-будівництва на Україні. На розвиток цієї постанови, ВРНГ УСРР своєю постановою 26 IV-29 року скликала при правлінні Укртресту особливу нараду щодо цього питання, в наслідок чого і організовано бюро в складі інж. Крушеля, інж. Школьника і Зав. Ком. відділу — Коломойцева, за постійної участі правління Укртресту. При правлінні тресту організовано окремих секретарят, економгрупу і Бюро інформацій. До роботи Бюро притягнуто Укр. і Окр. Автотор, УВО, КПЗ та інші.

Питання організації на Україні автобудівництва широко освітлювалося в пресі, до розв'язання його притягнуто і широку українську суспільність.

У наслідок величезної підготовчої роботи, ВРНГ УСРР скликав на ім'я ВРНГ СРСР доповідну записку і 8-VII ц. р. відрядила до Москви спеціальну делегацію у складі т. т. Водоп'янова, Крушеля, Плотічера, і Матросова для подачі доповідної записки і захисту питання про включення України до плану збирання і будови автомашин. У наслідок упертої роботи делегації, з участю в ній Пост. Представн. України, останню включено до плану авто-мотобудівництва. Участь ця позначається в наступному:

1. Автобудівництво: Це питання не фіксовано офіційною постановою, але від держплану і ВРНГ СРСР не було принципів заперечень проти побудови 1500 грузових машин.

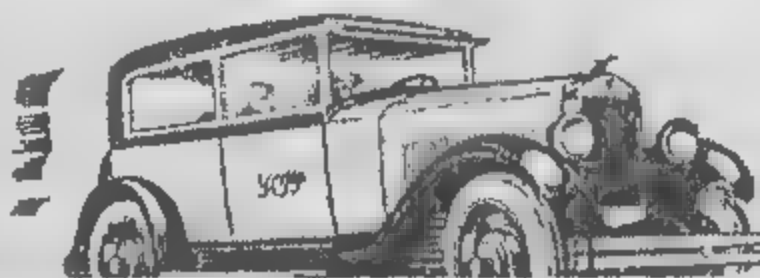
Питання ж про будову спеціального автозавода поки що не розв'язано.

2. Збирання: Згідно з постановою колегії Головмашбуду від 13-VII ц. р., закордонні машини поступатимуть для збирання на Україну лише з другого року після того, як почнуть вони поступати до Союзу. ВРНГ УСРР взяла на себе обов'язок підготувати приміщення для шорічного збирання 4—5 тисяч фордівських машин.

Водночас із автобудівництвом на Україні організується виробництво мотоциклів і моторів до них.

Таким чином, Україна стоїть перед фактом організації на її терені автопромисловості.

Безперечно, Україна має всі дані, що дозволяють їй розраховувати на великий розвиток цього виду промисловості. Ініціатива українських відомчих організацій не залишалася без позитивних результатів; ця ініціатива вже знайшла якнайчужіший відгук в українській суспільності. За її посередньою участю і допомогою, почате автобудівництво поставлено буде на широкі рельєси, що приведуть до організації на Україні нового виду промисловості у великому масштабі.

У С Е Д О Л І Т Н І Х В И Д І В С П О Р Т У

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА“

Основний капітал 100.000 карб.

Фундатори: ВРФК, НАРКОМЗДОРОВ'я, НАРКОМОС

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛІТНЬОГО СПОРТИВЕНТАРЯ

Устатковування гімнастичних і важкоатлетичних залів,
корегувальних і антропометричних кабінетів

Клубні гри

Є ЗАКОРДОННИЙ СПОРТИВЕНТАР

Точности й правильности спортивентаря доглядає
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ КОМІТЕТ

ЦІНИ ЗМЕНШЕНО ГЕТЬ НА ВВЕСЬ КРАМ
ОРГАНІЗАЦІЯМ ЗНИЖКА

ЗА КОЛЕКТИВНОЇ ЗАКУПКИ ШИРОКИЙ КРЕДИТ

АКЦІОНЕРИ КОРИСТУЮТЬСЯ З ТАКИХ ПІЛЬГ:

- 1) дістають у першу чергу дефіцитний крам; 2) одержують крам на кредит;
- 3) дістають імпортований крам; 4) мають додаткову знижку

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛІТЕРАТУРИ З УСІХ ПИТАНЬ ФІЗКУЛЬТУРИ

НА СКЛАДІ ЗАВЖДИ НОВИНИ!!!

1. Мюллер — „Ежедневная гимнастика, самомассаж и дыхательные упражнения“ . . . . . — 80 к.	4. Сыроев — „Баскетбол“ . . . . . 1 крб. 20 к.
2. Ордин и Тир — „Гандбол“ (2-е дополнен. и исправл. издание) 1 крб. 10 к.	5. Шур — „Единый строй в школе и клубе“ . . . . . — 15 к.
3. Сборник — „ФК среди студенчества“ . . . . . 2 крб. — к.	6. А. Буценко — „V-річчя рад. ФК“ — 25 к.
	7. „За фізкультурне будівництво“ — 25 к.
	8. Шабашов — „Спорт и сердце“ . — 55 к.

В И Й Ш Л И Д Р У К О М :

1. Д-р В. Блях — „Индивид. гимнастика“ (2-е дополнен. и исправленное издание) . . . . . — 50 к.	10. Иде — „Гимнастика легенів“ . . . — 30 к.
2. Д-р В. Блях — „Индивид. гимнастика для женщин“ (2-е изд.) — 85 к.	11. Малая — „Танцевальные шаги и гимнастические танцы“ . . . — 65 к.
3. В. Костюк — „Вольные движения для школьников“ . . . . . — 85 к.	12. Бейрле — „Зимняя тренировка легкоатлета“ . . . . . — 85 к.
4. Госке — „Тренировки и состязания“ — 30 к.	13. Ульянов — „Современная игра в теннис“ . . . . . — 50 к.
5. Д-р Паже — „24 упражнения для ребенка“ . . . . . — 20 к.	14. Калачев — „Ренские колеса“ . . — 60 к.
6. Демени — „Механика движений“ (2-е изд.) . . . . . 1 крб. —	15. Черкасов — „Волейбол“ . . . . . 40 к.
7. Павлов — „Подвижные игры зимой“ — 50 к.	16. Погребейский — „Путевая книжка туриста“ . . . . . 1 руб. —
8. Цуккер — „ФК и половой вопрос“ — 25 к.	17. Соколов — „Городки“ . . . — 50 к.
9. Паже — „25 вправ із опорою для дитини“ . . . . . — 25 к.	18. Левитин — „Футбол в вопросах и ответах“ . . . . . — 50 к.
	19. Бурцева — „Массовые пляски“ . . — 40 к.

Замовлення на спортивентар і на літературу виконуємо в триденний термін
із дня одержання замовлення.

ЗАМОВЛЕННЯ ВИСИЛАЄМО ОДЕРЖАВШИ ВСЮ ВАРТІСТЬ КРАМУ,
АБО ПІСЛЯ ПЛАТОЮ ОДЕРЖАВШИ 25% ЗАВДАТКУ

Замовлення направляйте на адресу:

ТАЛОН № 9
на право брати участь у
розигранні ВФК в 1929 р.

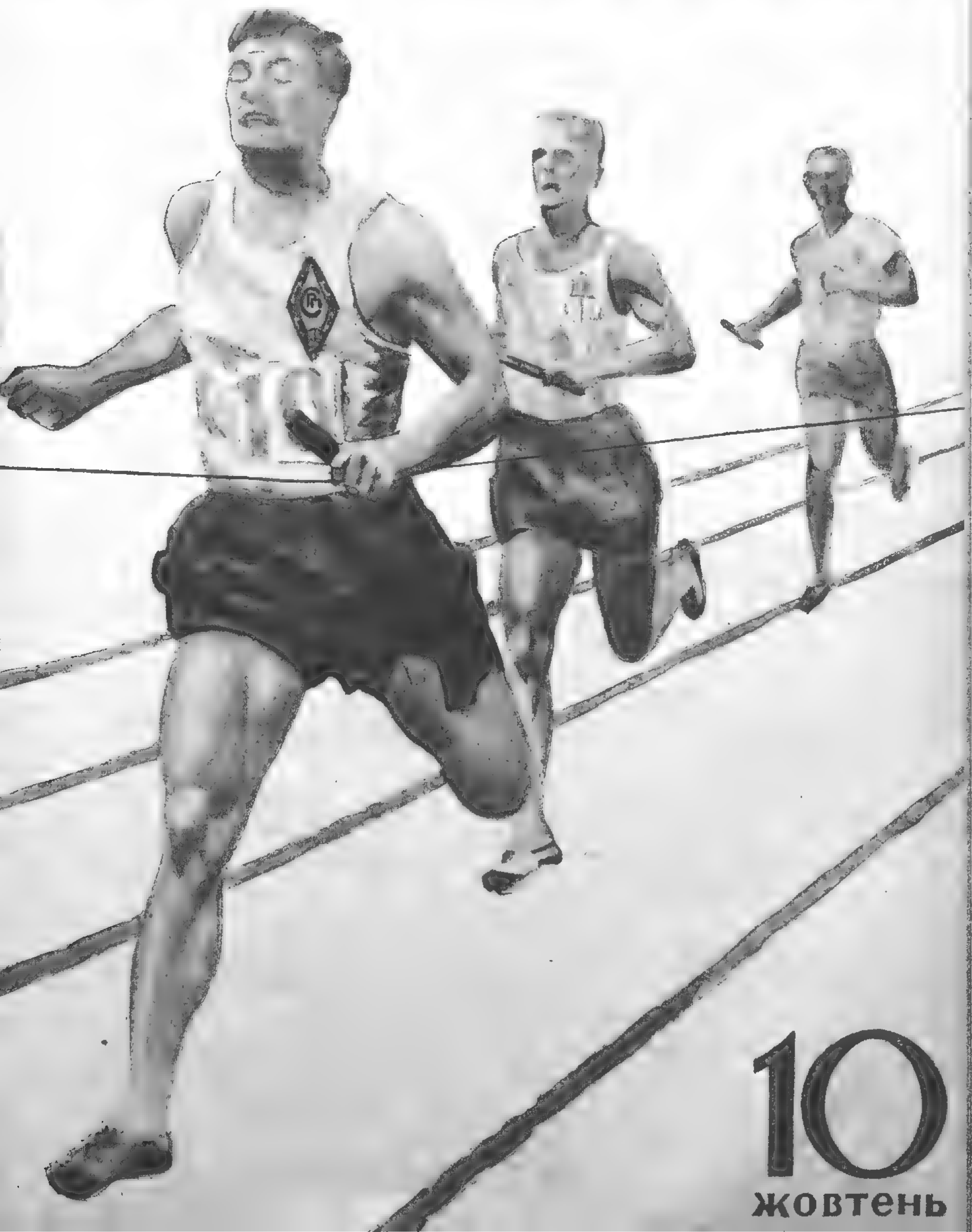
1. Харків, ВУЦВК, Акційне Т-во „Фізична Культура“.
2. Москва, Кузнецкий міст, 5/21. Відділ Видавництва „Пролетарий“ (лише на літературу).
3. Київ, вул. Свердлова, № 3. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“.
4. Сталіне, 2 лінія, Базарний майд., 193. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“.

ПРЕЙС-КУРАНТИ ВИСИЛАЄМО БЕЗПЛАТНО НА ПЕРШУ ВИМОГУ

В Л А С Н І С П О Р Т И В Н І М А Й С Т Е Р Н І

Вісник фізичної культури

10

ЖОВТЕНЬ

на 1929 р. продовжуємо приймати передплату на 1929 р.

НА ЩОМІСЯЧНИЙ
ІЛЮСТРОВАННИЙ ІЛАЗКОВО-ПОНІ-
ЛЯНИЙ СПОРТИВНИЙ ЖУРНАЛ

ВІСНИК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ПЕРЕДПЛАТНИКИ „ВФК“ на 1929 рік
розиграють 100 виграшів і в тому числі:
1 велосипед, різний спортінвентар,
бібліотеки тощо

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Журнал без додатків:
на 1 рік . . . . . 4 крб. 50 к
„ півроку . . . . . 2 крб. 20 к
„ три місяці . . . . . 1 крб. 20 к.

Журнал із додатками:-
на рік . . . . . 7 крб. —
„ півроку . . . . . 3 крб. 60 к.
На інші строки передплату на
журнал із додатками не приймаємо

До журналу будуть такі додатки:

1. Важка атлетика
2. Нові спортігри
3. Розваги на зимов. повітрі
4. Тренування й змагання
5. Як раціонально використати відпустку
6. Зимове тренування легкоатлета

У розиграші братимуть участь перед-
платники, що подадуть 12 талонів „ВФК“.
Талони друкуємо в кожному числі
„ВФК“ на останній сторінці обкладинки

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ:

1. Головна контора—Харків, Спартаківський пров., № 3,
буд. ВУЦВК'у, тел. 76-23
2. В-во „Пролетарий“—Москва, Кузнецький міст, № 5/21
3. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура“—Київ, вул. Сверд-
лова, № 3
4. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура“—Сталіне, 2 лінія,
Базарний Майдан, № 193
5. У Дніпропетровському—Рада Фізкультури
6. Усі поштово-телеграфні контори СРСР
7. Спеціальні уповноважені Видавництва

Вісник фізичної культури

№ 10 жовтень 1929

Восьмий рік видання

орган Всеукраїнської та харківської
— рад фізкультури та ЦК ЛКСМУ —

Зміст

Підготування до наступного року

А. Тарасов — Перевіримо нашу фізичну боєспроможність

Вільні рухи для жінчин

К. Чорний — Фізкультурні дні

Л. Перлін — Пішки по Паміру

В. Бедунівіч — Естафетний біг

Луї Меллер — Прельбаль

О. Вишневський — Шльопанка

По СРСР.

Поза кордоном.

Шахи

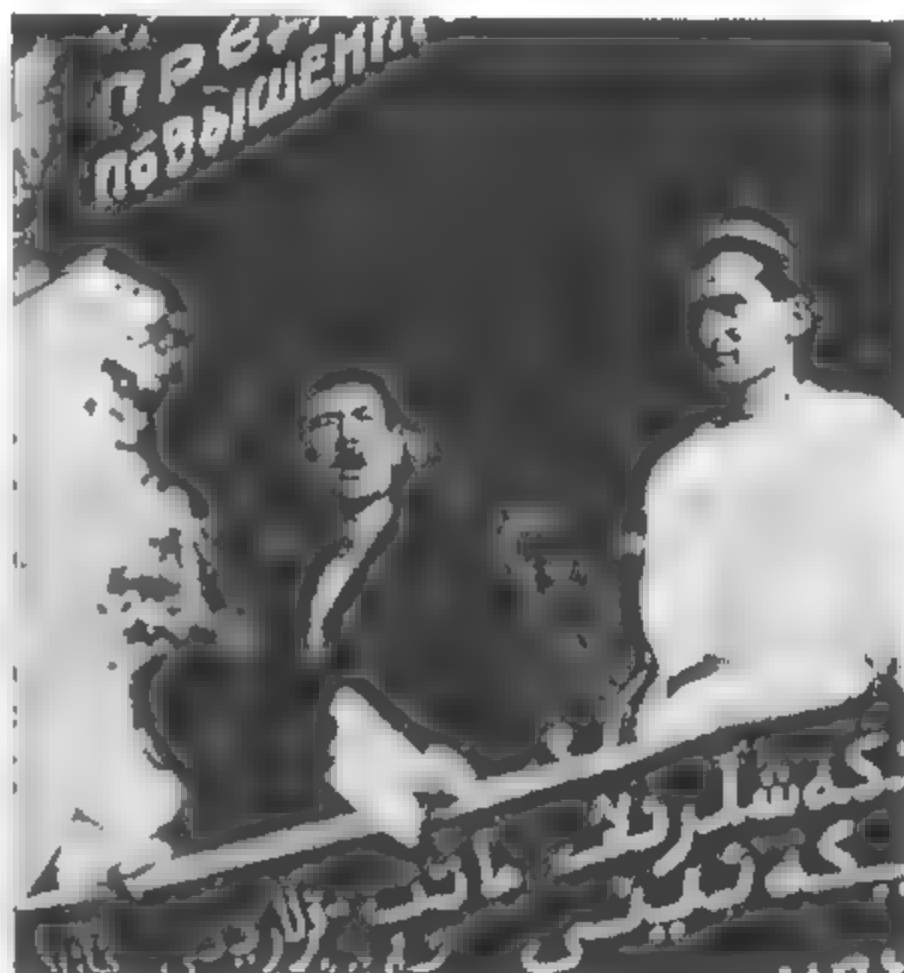
ПІДГОТУВАННЯ ДО НАСТУПНОГО РОКУ

Затверджені від верховних органів диктатури пролетаріату СРСР плани величезних робіт побудови соціалізму в нашій країні, на цілих п'ять років уперед, обговорювали широчезні кола радянської суспільності та останні З'їзди Рад республік. Отже, ми мусимо, суворо додержуючи позиції класової боротьби, керуватися цими планами в своїй щоденній практичній роботі.

Головну свою увагу нам треба звернути на зміцнення наших досягнень, на закріплення пролетарської позиції, даючи рішучу відсіч всіляким ворожим пролетаріатові елементам, що намагаються пошкодити соціалістичному будівництву. Рішуче борючися з класовим ворогом — непманом,

куркулем та їхніми підголосками, ми в той же час повинні вперто боротися і з різними ухилами, спрямованими на перегляд генеральної лінії нашої партії, ухилами, що мають на меті послабити вуздечку приватно-капіталістичним елементам, сільським куркулям тощо. Отже й на цьому фронті ми повинні чітко додержувати класову лінію, щоб перемогти наші труднощі і, під керівництвом своєї партії, остаточно збудувати соціалізм у нашій країні.

Так само цілком виразну й чітку класово-пролетарську лінію повинні запроваджувати ми і в фізкультурній роботі, виховуючи фізкультурницькі маси та просовуючи фізкультуру до широких мас

1. Комсомольці Узбекістану вітають парад фізкультурників (Ташкент) 2. Фініш бігу на 60 м. на змаганнях, під час двотижневика фізкультури (Харків)

У НОГУ З ПАРТІЙНИМИ, ПРОФЕСІЙНИМИ ТА ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ — ЗА ЗДІЙСНЕННЯ П'ЯТИРІЧКИ

суспільства. Партія поставила собі завдання — індустріалізувати країну і якнайдоцільніше розв'язати проблему культурної революції. Частина цього величезного завдання припадає і на нашу ф.-к. роботу. Ось чому, будуючи пляни наших подальших робіт, ми мусимо зважати і на зазначену проблему культурної революції. Держава розпочала вже підготовну роботу. Робітничо-селянські маси та трудова радянська інтелігенція обмірковують конкретні пляни соціалістичного будівництва, контрольні числа, бюджетові операції, пляни робіт установ та підприємств. Отже й у нашій роботі треба накреслити нові перспективи на цілий рік, щоб ширше розгорнути в наступному році радянську фізкультуру. Перед нами стоїть завдання — негайно розпочати підготовну роботу до нового господарного року. Роботу цю ми маємо запроваджувати не лише через свої апарати, але й за безпосередньою участю всієї радянської фізкультурницької суспільності. Передусім, ми мусимо скерувати свою увагу на ув'язку фізкультурницької роботи із загальним процесом індустріалізації країни, якнайбільше сприяючи підвищенню праці, поліпшенню якості продукції та виховуючи здорового виробничого працівника. Ось чому ми висовуємо на перший плян роботу фізкультурницького виховання на виробництві. На підприємствах виробнича гімнастика мусить посісти чільне місце і підчас перерви, і перед початком робіт, і після закінчення робочого дня.

Ради фізкультури, профспілки, фабзавкоми, партійні організації, а головне комсомольські осередки повинні піднести цю справу, втілюючи її в свої виробничі пляни.

По буржуазних країнах виробнича гімнастика дає підвищення продуктивності праці пересічно до 15,—18%. Не менше важить і наша льокальна проблема — це культурне виховання нашого фізкультурного організатора. Адже радянський фізкультурник не є лише технічний виконавець — спортсмен, наш фізкультурник, передусім, є носій фізкультури пролетарської, він — людина громадська, а відтак і повинен підносити фізкультурницький стан широких мас нашого суспільства. Ось чому, готуючись до нового року, ми повинні особливу увагу приділити проблемі культурного вихову

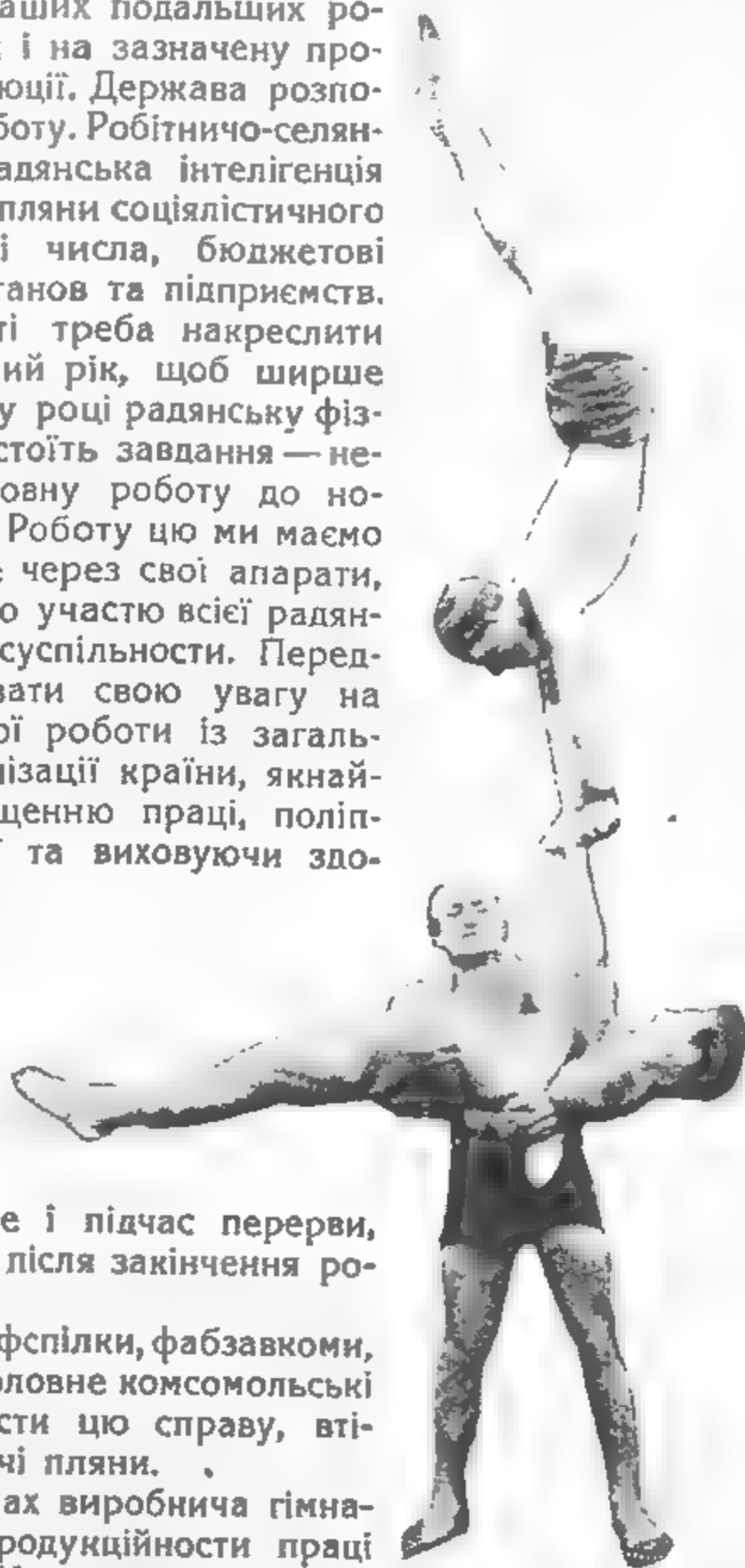
нашого радянського фізкультурного організатора. Про те, якими путями має розгорнутися робота ф.-к. вихову широких мас суспільства, в першу чергу мусять потурбуватися профспілки та КСМ, а на селі майже всі суспільні організації, під проводом, звичайно, партійних осередків.

На велику від нас увагу заслуговує і справа вияву та перевірки наших керівних та технічних сил і, насамперед, інструкторських кадрів. Це треба зробити на початку ж року, притягуючи для цього широкі маси суспільства з тим, щоб ця робота носила загальногромадський характер. Адже, нема чого критися, серед наших інструкторських кадрів таки чимало є осіб, цілком ворожих пролетарській революції і з чужою нам ідеологією. Це здебільшого колишні керівники бойскавтів та макабістів, офіцери царської армії, а подекуди й особи, що не користуються в нашій країні правом виборного голосу. Такі керівники, на превеликий жаль, калічать радянську фізкультуру, хоч мусимо зазначити, що й на фізкультурницькій роботі, як і на інших ділянках нашого будівництва, чимало є людей, що працюють цілком чесно і щиро. Як старі спеціалісти, такі працівники з великою користю можуть прислужитися справі пролетарського будівництва. Таких людей та їхню працю пролетаріят звичайно оцінить.

Але, в той же час, пролетаріят не може терпіти у себе людей, що залізли в його організації і своєю старою ідеологією лише шкодять справі. Таким явищам зо всією рішучістю треба покласти край, даючи одсіч і усуваючи шкідливі елементи з наших установ та організацій.

Підготовну роботу ми мусимо розпочати до громадського перегляду інструкторів та інших працівників, на тих чи інших посадах у фізкультурницькій роботі. Дальше вербування мас до фізкультурницьких лав не повинно зникати з обрію нашої повсякденної роботи. Ми маємо зосередити свою увагу і на роботі серед підлітків, шкільників та дошкільників, на роботі в учбових закладах, у колгоспах, радгоспах і т. п.

Усі ці проблеми ми мусимо зважити, готуючись до нового фізкультурницького операційного року, щоб закріпити засади нашої радянської фізкультури і, з поновленими силами, твердим кроком, разом із усім нашим суспільством, під проводом Ленінської Комуністичної партії, продовжувати свою путь прямування до соціалізму.

Складна піраміда партерної гімнастики Ленінградського фізкультурницького театру

Двотижневик фізкультури в Новосибірську: 1) заплив на 100 м. і 2) парада фізкультурників у день відкриття водного свята

ПЕРЕВІРИМО НАШУ ФІЗИЧНУ БОЄСПРОМОЖНІСТЬ

Соціалістичне будівництво вимагає від кожного з нас проявити максимум активності, щоб здійснити господарний план п'ятилітки. Здійснити ж завдання, що стоїть перед нами, можна лише за умов повсякчасного зростання творчої ініціативи багатомільйонових трудящих мас і вчасного та цілкового використання їхньої творчої ініціативи. Величезність і складність таких завдань передусім вимагають від нас залізної дисципліни, моральної та фізичної витриманості і загартованості.

Щоб розв'язати ці завдання, ми повинні стати не лише політично та технічно грамотними, але й фізично сильними. Техніка, що безперервно прогресує, вимагає від нас не так грубої сили, як спокою, рішучості, уміння швидко орієнтуватися в складних обставинах, вимагає спритності, виносливості і натренійованих навиків.

Міжнародня обстановка безупинно ускладнюється. У міру того як кріпне й зростає наша господарська та бойова міць, наростають і хвилі світової пролетарської революції, підмиваючи капіталістичні підвалини. Ось чому світова буржуазія поспішно готує на нас свій напад.

Кожному ясно, що розвиток і зміцнення господарської моці є кращий засіб посилити обороноспроможність Радянського Союзу. Але, хоч як розвиватиметься та удосконалюватиметься господарська й воєнна техніка, все ж роля людини на війні від того не тільки не зменшуватиметься, ба й навпаки—набуватиме чимраз більшого значення, ввесь час ускладнюючись. Напад готують на нас непримирювані наші класові вороги. Класова ж війна не може закінчитися капітуляцією „на милість переможця“. Вона може стати та очевидно й стане затажною, потребує посередньої чи безпосередньої активної участі в ній на фронті чи в тилу всього дорослого населення Союзу. Звідси, на ввесь зріст повстає перед нами завдання—організувати й провести воєнне підготування багатьох мільйонів трудівників. Бойову підготовку можна вважати за повноцінну лише тоді, коли боєць не лише вивчить властивості зброї, але й добре засвоїть та натреніюється на способах застосовувати її.

Слабо розвинутий і фізично ненатренійований боєць, хоч як технічно він буде грамотний, всеж не зможе справитися з вимогами техніки й тактики, за умов походів і боїв. Із досвіду минулих воєн, ми знаємо, що основна маса бійців (мільйони) вибула із рядів армії переважно „через хворобу“, „з причин кволого здоров'я“, тобто за рахунок тягощів походно-бойових обставин, що їх вони не могли витримати. Важко собі й уявити, які колосальні кошти й сили непродуктивно витрачає держава на виучку, утримання та на всілякі перевози, фізично не досить підготовленої і незагартованої, армії.

Умови нашого життя, і зокрема величезне напруження всіх сил на фронті господарського будівництва, цілком природне викликають чимале виснаження та перевтому, і тим самим ще більше ускладнюють справу фізичного підготування майбутніх кадрів та поповнень РСЧА. Усе це ще більше змушує нас посилити увагу до цього питання і перевірити, чи все ж викори-

стано і чи все зроблено.

Зовсім зайве доводити, що в справі оздоровлення та фізичного розвитку людності наша трудяща молодь повинна стати за застрельника та за головного організатора й провідника у практичній роботі.

МЮД — день огляду наших сил, наших досягнень, нашої поготовки продовжувати бо-

ротьбу, не лише на фронті господарському, ба й у наступних боях із капіталістичним світом за радянський союз — твердиню світової революції. До нинішньої програми в МЮД треба включити й перевірку нашої

участі та готовості в справі фізичного підготування людності до праці й оборони. На жаль, частенько доводиться пересвідчуватися, що серед молоді, більше ніж серед літніх людей, поширено думку, що, мовляв, їй (молоді) нема коли вправлятися з фізкультури, бо й без цього молодь дуже переобтяжена, і, до того ж, справами геть серйознішими ніж ФК. Чи варто доводити, що до таких погля-

дів і міркувань спричиняється лише нерозуміння всієї ваги цього важливого питання. Чи неясно, що такі погляди спричиняють лише до послаблення робото-спроможності нашої молоді. Ми переконалися на тисячах фактів, що кожен із таких передчасних „старих“, після 20-хвилинної фізичної зарядки, робить удвічі, втричі більше ніж робив до зарядок, носячи в собі „недуги“, зроджені антигігієнічними умовами його праці й побуту. І таких „старих“ у нас, на жаль, сотні тисяч...

У МЮД ми повинні запитати себе, чи беремо ми досить активну участь у розгорненні масової фізичної культури, чи, може, обмежуємося лише ролею зігнутого в три погибелі глядача на стадіоні, спостерігаючи, як кілька десятків спортсменів показують свої досягнення.

Цього року автор наглядав путі, якими йде фізичне підготування в Німеччині. Ось де треба нам повчитися! Сотні тисяч людей обох статей і всякого віку завжди можна побачити на Баварських Альпах. Із ранцями за плечима, з пляшетками, компасами та біноклями йдуть вони горішніми стежками. Кожну відведену для відпочинку годину уміють ці люди використовувати, щоб зміцнювати своє здоров'я, розвивати сили, спритність, відвагу, спостережливість та інші цінні якості, потрібні робітникам та бійцям.

А як організовано наш туризм? Як використовує свої відпустки наша молодь? Чи не обмежуються наші

Забирає бар'єр

Стіпльчез у Н — ському полку (Москва)

екскурсанти захопленням красою природи лише з вікон вагонів? Чи не повертається із відпусток наша молодь перевтомленою... від безділля? Чи не переповнює вона будинки відпочинку, щоб набути малокорисну жирову опасистість?.. На жаль, це так і є. У МЮД ми повинні з усією рішучістю зажадати від нашої молоді розвантажити будинки відпочинку, поступившись ними для літніх людей з тим, щоб молодь заповнювала собою горішні верховини Кавказу, Криму, Уралу та інших хребтів.

Наш відпочинок повинен стати активним, і цього ми дійдемо, бо лише такий відпочинок є та справжня путь, що дасть нам можливість швидко справитися з поставленим завданням — зміцнити своє здоров'я та підготувати максимально — працездатного будівника соціалізму і боєспроможного салдата Світової Пролетарської Революції. Кожен комсомолец повинен стати за

зразок фізичної підготовленості і до праці, і до наступних боїв.

Невпинною лавою загартованих бійців повинна наша молодь отаборитися і ринутися на фізичну неміч. Від балачок про масову фізкультуру ми мусимо негайно перейти в наступ, поставивши собі завдання — підготувати до наступного МЮД'у виступи, що демонстрували б наші досягнення і на цьому фронті. Якщо кожний комсомолец особистим своїм прикладом втягне до активної діяльності, з метою самооздоровлення широких кіл працівників, бодай п'ять-десять чоловіка, то й цього досить, щоб посилити боєспроможність десятків мільйонів членів профспілок, ТСО-Авіахему та інш. організацій, щоб вкрити Радянський Союз лижвяними й водними станціями та щоб посилити кадри загартованих у боротьбі з природою туристів по Казбеку, Ай-Петрі, Таганая та по інш. горішніх хребтах.

О. Цеміт

АКЦЕНТ ВОЄНІЗУВАННЯ ФІЗКУЛЬТВПРАВ У КЛЮБІ

Воєнізуючи нашу фізкультурботу в клубі, ми не повинні ламати контакт із основними принципами клубної роботи (доброхитність, зацікавлення мас у фізкультурі і т. п.). Навпаки, ми мусимо весь час додержувати основ методики та гігієни, застосовуючи фізичні вправи.

Форми й методи застосовуваної в нас гурткової фізкультурботи і, зокрема, секційна метода ф.-к. вправ, цілком відповідають завданням оборони країни та підготування бійців. Треба лише чітче й конкретніше визначити ті окремі моменти в нашій загальній фізкультурботі, що безпосередньо сприяють набуванню навичок і якостей, потрібних сучасному бійцеві, навичок, що їх легко практично здійснити за умов нашої клубної роботи.

Таким чином, акцент воєнізування фізкультвправ взагалі, і зокрема в клубі, можна визначити, не застосовуючи будь-яких нових форм і методів. Для цього досить освіжити чинні на сьогодні методи воєнноприкладної гімнастики в клубі, а також чітче й яскравіше визначити практичні моменти воєнно-виховного та освітнього характеру, через нормальні педагогічні лекції з гімнастики та секційні навчання окремих видів спорту. Складаючи плян роботи, гуртки фізкультури та окремі їхні секції повинні урахувувати основні завдання нашої радянської фізкультури взагалі і, зокрема, зважати на посилювані тенденції капіталістичних країн будь-що-будь спровокувати нас на війну. Ось чому до фізкультвправ конче треба включити ті практичні моменти, що особливо цінні і з погляду вщеплення навиків та якостей; потрібних сучасному бійцеві, і в розумінні загальної політроботи та інтернаціонального вихову.

І гімнастика, і окремі види спорту та ігор взагалі, якщо підходити до них не як до самоціль, самі вже з себе становлять багатий матеріал для використання цілої низки моментів воєнно-прикладної роботи, як і моментів воєнно-виховного та освітнього характеру.

Переходячи до конкретного визначення практичних моментів воєнізування нашої радянської нормальної

Американська піонерка вітає делегатів Всеукр. зльоту

педагогічної лекції в клубі, мушу зазначити ці моменти, розклавши лекції на окремі частини, а саме:

1-ша частина лекції. Поруч із вправами педагогічного характеру та загального розвитку, не порушуючи загальної системи та гігієни фізкультвправ, до цієї частини лекції якнайбільше треба включити муштрових вправ. Ці вправи слід використовувати не лише як засіб розмістити людські маси, але й як методу та спосіб організувати їх.

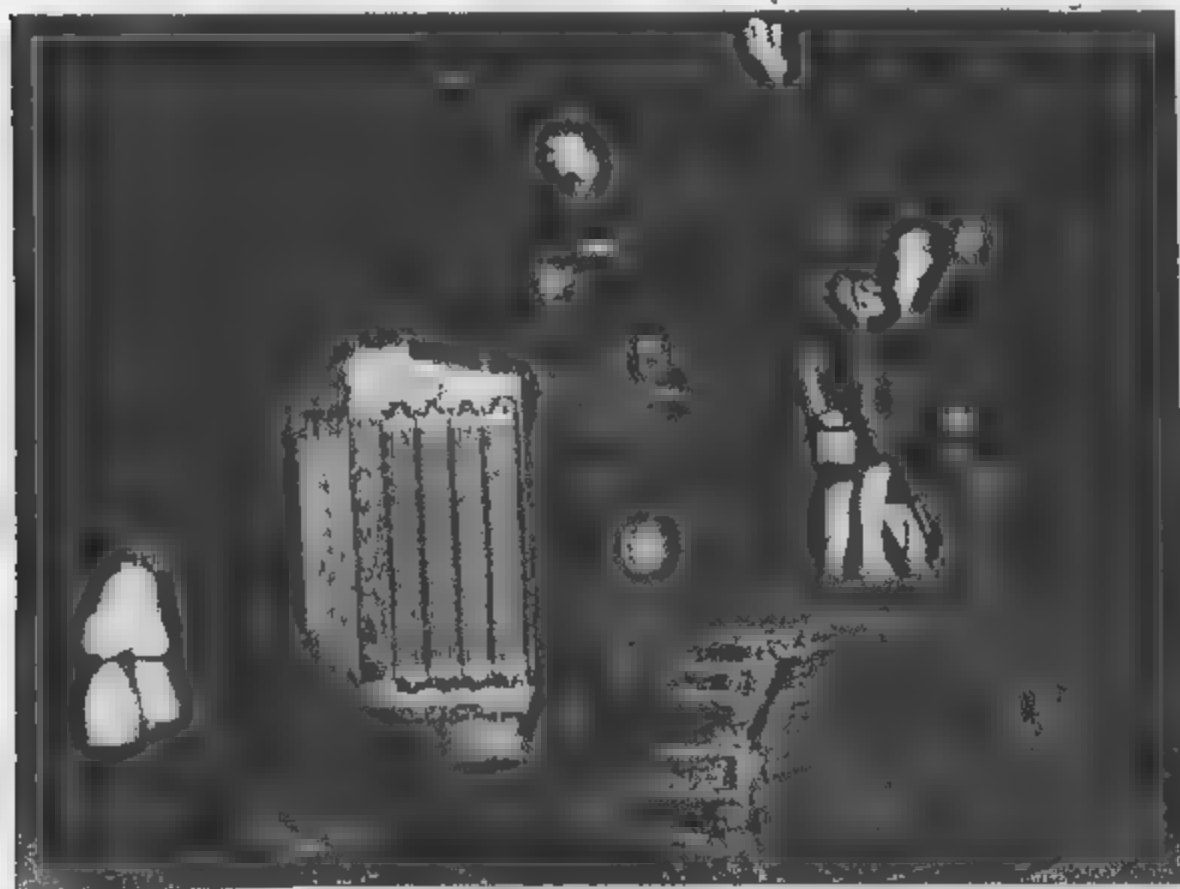
Методично цю частину лекції треба узгоджувати і з відповідними уставами РСЧА, що для інструкторів фізкультури мають правити за практичну підручну літературу.

II частина лекції. Акцент воєнізування цієї частини лекції треба визначити запровадженням великої кількості рухів, що складаються з елементів воєнно-прикладної роботи.

Треба доходити точного й швидкого виконання елементів захисту та нападу зі зброєю і без зброї, додержувати передачі сигнальних команд і розпоряджень, використовуючи для цього звичайні гімнастичні прилади, палиці, прапорці та інш., запроваджуючи в той же час вправи з такими зовсім не як самоціль.

Методичну сторону цієї частини лекції також слід узгоджувати з відповідними уставами РСЧА, з якими інструктори фізкультури, ще раз підкреслюю, повинні ознайомитися, щоб користатися з них, для практичного керівництва в своїй роботі. Усі ці моменти треба виявити так, щоб через них не зменшувати загальної живості, методики та гігієни даної частини (серії) лекції.

III частина лекції. У цій частині треба більше приділяти уваги вивченню способів метання гранати. Приклади та пояснення (вивчення) властивостей і значення гранати у воєнній справі додадуть і відповідну воєнно-освітню цінність. Вивчення елементів метання гранати із різних станів, різними способами і по різних метях, також надасть цьому видові вправ велике воєнно-прикладне значення.

Комсомольський танк у день святкування МЮД'у (Харків)

Виробнича гімнастика у гірників (Рутченково)

IV частина лекції. До вправ із упирання та висіння треба додати ще й елементи вивчення способів подолання всіляких перепон різними засобами, що лише подибуються і в природному житті, і за воєнних обставин, а також вивчення і елементів захисту та нападу. Цим самим ми дійдемо ліпших результатів, щодо підготовки вправників до життя взагалі. Для цього ми, до якоїсь міри, змушені будемо звернути увагу на устаткування наших спортмайданчиків і стадіонів, щоб пристосувати їх до форм і методів воєнно-прикладної роботи.

V частина лекції. Основа цієї частини лекції — гри.

Більшість ігор існують вже тисячоліття, але, не зважаючи на чималі зміни з техніки й тактики воєн, вони й досі залишаються основними засобами фізичного вихову бійця.

Акцент воєнізування цієї частини лекції позначиться на умілому підборі ігор, що мають у собі і окремі моменти воєнно-освітнього та виховного характеру, прищеплюючи в той же час і воєнний дух.

VI частина лекції. Основні способи посилити вправи з спритності, в цій частині лекції, є стрибання. Якщо ми не обмежимося спеціальними гімнастичними та легкоатлетичними стрибаннями, а здобути техніку та навички зі стрибання ввесь час будемо удосконалювати, вправляючись з подолання природних перешкод (ярки, канави, паркані, стіни і т. п.), то воєнно-прикладна цінність їх тоді звичайно збільшиться.

А тому, щоб не користатися з цього виду вправ, як з самоцілі, треба запроваджувати стрибання не лише на спеціальних приладах, удосконалених сучасною технікою, але й культивувати також подолання природних перепон. Це особливо полегшується в літній час, коли навчання проводять на свіжому повітрі.

VII частина лекції. Цінний засіб вщеплювати вправникам воєнний дух є всілякі воєннобойові ігри.

Із свого фізіологічного діяння на організм, такі ігри відповідають даній частині (серії) лекції. Виховальне ж їхнє значення величезне.

Таким же способом ми можемо визначити акцент воєнізування лекції, побудованої і за будь-якою іншою схемою (з якою завгодно кількістю серій), залежно від місцевих умов і поставленої мети лекції.

Ще успішніше можна визначити акцент воєнізування секційної роботи з фізкультури. Майже всі види спорту, запроваджені порядком секційних навчань, можуть дати велику кількість моментів воєнно-прикладного, виховного та освітнього характеру не лише для регулярних поглиблених гурткових вправ, але й для простіших форм масової роботи.

Щодо воєнізування всієї нашої фізкультурницької роботи, в зв'язку з завданнями оборони країни, то про це вже не раз писано на сторінках нашої преси. Зокрема писано і про організацію та методику такої.

Але в цілому ми повинні бути переконані в тому, що загальне фізичне удосконалення людини робить її придатнішою до будь-якого виду діяльності, а відтак і до бойової, та що спортивні вправи, засновані на тренюванні в найприродніших для людини рухах, служать не лише умовним, але й безпосереднім воєнно-прикладним тренюванням для вправників.

Отже, акцентуючи ті чи інші форми нашої фізкультури, в цілях піднесення воєнно-прикладної виховальної та освітньої цінності, ми в жадному разі не повинні забувати і про основні вимоги гігієни, з одного боку, та про особисте захоплення і зацікавленість у навчанні самого вправника — з другого.

Воєнно-спортивне вчиття комсомолу в Москві: 1) розвідка місцевості, 2) наступ стрілецької ланки, 3) навчання стріляти

НЕ ПОВИННО БУТИ ЖОДНОГО ФІЗКУЛЬТУРНИКА, ЩО

НЕ ВМІЄ ВОЛОДІТИ ГВІНТІВКОЮ ДЛЯ ЗАХИСТУ СОЦІА-

ЛІСТИЧНОЇ КРАЇНИ

1 вправа

Вихідний стан: стій розкročний — взручити від себе (мал. 1).

I частина

1. Передклін із рухом рук між ніг (мал. 2) — вспрямлення — взручити від себе.

2. Велике бокове коло вперед руками, повз лівої сторони тіла.

3. Теж саме, що й у 1-й вправі.

2 вправа

Вихідний стан: стій закročний правою ногою (мал. 6).

I частина

1. Велике коло правою вперед, повз лівої сторони тіла, згинаючи коліна й кружляючи тулубом (малюнок 7).

2. Велике коло правою вперед, повз правої сторони тіла, глибоко назад, як для кидька (мал. 8).

3 вправа

Вихідний стан: стій розкročний — взручити від себе (мал. 11).

I частина

1. Кружляння тулуба вліво — передклін — руки долонями на долівку рядом із лівою ступнею — угин лівою. Ступні на місці (мал. 12) — Вихідний стан.

2. Велике коло руками від себе.

3. Як і 1, але в праву сторону.

4 вправа

Підчас вступу поволі передручити догори (мал. 15). Руки зовсім вільні.

I частина

1. Присід на носках — передклін — через перед і приручення зручити (руки не напружені). Послідовність рухів — стегна, коліна, ступні (малюнок 16).

2. Випрямлення (на носках) — передручити догори.

3—4. Уклін вліво з присіданням (мал. 17). Праву руку вільно над головою.

5—8. Повторити 1—4, але уклін вліво.

4. Кружляння вперед руками повз правої сторони тіла.

5—8. Повторити 1—4.

9. Велике коло руками вперед, повз лівої сторони, із згинанням колін і кружлянням тулуба вліво (мал. 3).

10. Велике коло руками вперед з правої сторони тіла, згинаючи коліна і кружляючи тулуб управо.

11—16. Тричі повторити (9—10).

17—32. Повторити 1—16.

3—8. Рух руками, як і 1—2, але на 7 вспрямитися і приставити праву, стій сп'ятний.

9. Присід, не згинаючись у стегнах — передрученням уручити (малюнок 9).

10. Встати — передрученням приручити (вільно для дальших рухів).

11—16. Як і 9—10 три рази.

17—32. Повторити 1—16 (починати поволі).

4. Велике коло руками від себе.

5—8. Повторити 1—4.

9. Півприсід у розкročному стої, не згинаючись у стегневих суглобах — уручити (мал. 13) — Вихідний стан.

10. Велике коло руками від себе.

11—16. Повторити 9—10 ще три рази.

16—32. Повторити 1—16.

9—16. Повторити 1—8.

II частина

1—8. Ненапружені рухи гойдання лівої ноги вперед і назад (мал. 18 і 19), на 8 приставити ногу.

9—16. Те саме, але правою ногою.

III частина

1—4. 4 кроки з лівої назад. На 4 стан, стоячи викрочний правою назад.

5—8. Подвійний поворот наліво (на 360°) поскоками, починаючи з лівої (мал. 20 і 21 ліча).

II частина

1—4. Легкі кроки стрибками (м. 4) з лівої ноги. За третього поскоку, поверт направо-кругом на лівій нозі, на 4 приставити праву ногу.

5. Поскік на місці.

6. Поскік — розножити, доскакуючи — зножити (мал. 5).

7—8. Як і 5—6.

9—32. Повторити 1—8 ще три рази.

II частина

1—4. 4 кроки вперед.

5—8. 4 поскоки з великими колами від себе (мал. 10) і повертом вліво за першого скоку.

9—32. Повторити 1—8 ще три рази, до вертання на своє старе місце.

II частина

1—2. 2 кроки з лівої вперед.

3—5. Поскоком на лівій, поверт наліво кругом на 3 (мал. 14), передножити праву на 4.

5—8. Зовсім вільні рухи, правою ногою назад і вперед.

9—16. Зразу ж повторити 1—8, але починаючи з правої ноги, повертаючись направо кругом і т. д. 17—32. Повторити 1—16.

Примітка: на 5 викрок поскік лівою з повертом вліво (90°), на 6 поскік правою з наступним повертом, на 7 останній поскік лівою з повним повертом вліво (180°), на 8 приставити праву.

9—12. Поволі підвівшись на носки — вільно зігнути руки над головою. Дивитися вперед — угору. Рух рук закінчити на лічбу 12 (малюнок 5с).

13—16. Повільним урученням приручити. Стій сп'ятний.

17—32. Повторити 1—16.

М. 1

М. 2

М. 3

М. 4

М. 5

M. 6

M. 7

M. 8

M. 9

M. 10

M. 12

M. 13

M. 14

M. 15

M. 16

M. 17

M. 18

M. 19

M. 20

M. 21

Моменти з виступу Ленінградського фізкультурницького театру в Харкові

Костя Чорний

ФІЗКУЛЬТШКІДНИКИ

Уявіть собі: рухається вперед лавина, а посуваючись увесь час зростає.

Рухаючись тягне вона за собою і все чуже їй, стороннє.

Стороннє рухається разом із лавиною, але не тільки не сприяє її рухові, ба й усіляко гальмує його, намагаючись на кожному кроці розвалити всю лавину.

Лава — це фізкультура. Отже, тим що гальмують її рух ми й присвячуємо цього листа.

Скрізь, у першій-ліпшій фізкультурницькій організації, зустрінете ви людей, що на перший погляд вдаватимуться вам активістами, але на ділі... на ділі вони лише турбуються про свої особисті інтереси, хоча б і на шкоду громадському масовому зростанню фізкультури.

Не місце таким „друзям“ фізкультури в наших організаціях! Наше завдання — викрити їх перед лицем радянської суспільності, щоб оздоровити атмосферу роботи гуртків.

Цілком явні симптоми підпаду дисциплінованості та зростання хуліганства серед фізкультурників — тривожний показник, що сигналізує хиби в роботі провідних організацій.

Відтак — війна фізкультшкідникам.

Т.т. фізкори! Пишіть про ті почварства, що їх ви спостерігаєте в роботі відомих вам гуртків. Пишіть про фізкультшкідників, що дискредитують радянську фізкультуру.

А поки що, подаємо вам першу серію „фізкультшкідників“.

Закуцький із Маріуполя

Прийшовши в Артемівське на матч, Закуцький, до початку матчу, прижав від страху, а вийшовши на поле, почав брутально поводитися з суддею, в наслідок чого й змушений був через 10 хвилин залишити гру. Залишаючи поле, Закуцький вивів із собою і всю команду.

Цікаві ми знати, де Маріупільська „Динама“ викопала собі такого „славного капітана“ і якими ухваленнями про дисципліну годує його?

Інструктор Мезера

Якщо відкинути, що Мезера — інструктор, а не капітан, то аналогія з попереднім випадком цілковита.

Капітан гандбольної команди заводу „Дінода“ в Переїздній (Артемівської округи) Мезера, у перший же день гри з Харківською збіркою, відзначився своїми хуліганськими вибриками, неетичними зауваженнями і брутальністю, що її з трудом стримував суддя з м. Харкова.

Другого дня, Мезера нахабно, при людях заявив своєму супротивникові, що він його покалічить.

Суддя, спеціально викликаний із Артемівського, не вподобався Дінодівському інструкторові і капітану. Отже, Мезера підійшов до тов. Моїсеєнка, що прекрасно судив гру, і заявив йому:

— Суди краще, а коли ні, то я тебе викину з поля...

На пропозицію судді негайно залишити поле, Мезера не пішов, а запропонував судді „продовжувати матч, або здати свистка“.

Команда, що перебувала під впливом хулігана, і собі заявила, що „без Павла Тимофійовича не гратиме“.

Публіка кричала, вимагаючи продовжувати матч; і довелося, скрипивши серце, підкоритися волі хулігана-інструктора.

Не місце такому „мезерному“ вихователю серед фізкультурників.

Мезера потребує перекваліфікації, не кажучи вже про... дискваліфікацію.

Бахмацька скрипка

Не знаємо вже, чи Страдіваріус робив цю скрипку, а чи може й який майстер попростіше, тільки ж тов. Скрипка — інструктор клубу ім. 1-го Травня в Бахмачі — знає собі ціну і „зашибає монету“, працюючи відразу і в клубі, і в кількох школах.

Проте, не зважаючи на ціну, цій скрипці властиво іноді й фалшивити.

У двотижневик фізкультури, на єдиному футбольному майданчику Бахмача, о 4 год. дня почали грати клуб ім. Шевченка та м. Ічня, а о 5 год. 30 хв. повинні були розпочати гру клуб ім. 1-го Травня і ст. Сновськ.

Підчас матчу шевченківців, першотравневці прийшли, під керівництвом своєї „першої скрипки“, і почали гнати футболістів з поля, зірвавши таким чином перший матч.

Поганий тон подала бахмацька скрипка! Почалася какофонія, що продовжувалася

не більше, не менше, як 2 години. Від цієї какофонії перелякані гості-футболісти із Сновського та Ічні „схватили в охапку кушак і шапку, скорей без пам'яті додому“.

Не збагнула музики „першотравневців“ і обурена цією історією бахмацька маса.

Якби арія першої скрипки та була правильна, то могли б відбутися обидва матчі.

Бахмачане!.. Настройте вашу скрипку, бо інакше в усій оркестрі фізкультурників можуть полопатися струни терпіння.

„Шостенські художники“

Уявіть собі: член ЧСІ на майданчиків... криє матом футбольного суддю.

Не можлива річ, кажете?

Так ось же, факт. Виявляється, у Шостці є гурток ФК „ім. ЧСІ“ і члени цього гуртка дозволяють собі такі вільності.

Грала ЧСІ із Конотопом. Грач цієї команди, що має таку почесну назву, т. Хоценка, задержувався поводити себе із суддею і лаявся.

Капітан „ЧСІ“ — Лисенко покривав хулігана і відмовився усунути його з поля, не зважаючи на вимоги судді.

Цікаво, що секретар РРФК, (він же і грач ЧСІ) Ніконов, розсердившись на конотопчан, відмовився видати їм гроші не лише на вечерю, ба й на зворотний переїзд залізницею, не зважаючи на письмову угоду, що існувала між ними.

Присутні члени райради ФК не тільки не припиняли хвилі образ, що їх зазнавали гості від місцевих болільників, ба за деяких випадків навіть і нацьковували хуліганів.

Нас поінформували, що хуліганство „звійшло в побут Шостенських футболістів, проявляючись протягом низки останніх років, і що виною цього — недостатнє керівництво від РРК та глухівської ОРФК“.

Не заважає декому із „владущих“ звернути увагу на „художество“ шостенців.

Доведи, що ти не верблюд!

Відзначилися на Всеукраїнських змаганнях радгоспслужбовців у Києві і Запорізькі гандболісти. У першому хавтаймі фінального матчу виграли вони з Одесою 2:1.

Підчас перерви, ходили собі запоріжці та руки потирали, суддю виквалюючи.

Але в другому хавтаймі не пощастило заборіжжям. Усміхнулася доля не їм, а Одесі, в наслідок чого і прогало Запоріжжя першість із результатом 6:3.

Зажурилися запоріжці — „славні молодці“, крутять собі чуби.

Довго думали вони, як повернути втрачену першість і таки надумали. Подали заяву до оргкомітету, що суддя, мовляв, був п'яний (хай доведе, що не верблюд!).

Явну інсинуацію все ж було викрито, і факт застосування недостойних методів спортивної боротьби доведено.

Київська суспільність обурена. Ми теж приєднуємо до цього свій голос.

Слід нагадати декому, що змагання — не мета фізкультури, а лише засіб оздоровлення.

Хай же і київські змагання будуть засобом оздоровити ФК роботу Запорізького окривділу радторгслужбовців.

Хуліган Яровицький

Хиби спостережувано у фізкультурницькій роботі не лише в провінціях, але й у столиці.

Є в Харкові Журавлівський район, а в ньому клуб „Просвіщеніє“.

Нещодавно, „освічені“ фізкультурники грали з гуртком заводу „Серп і Молот“ футбольний матч. Страсті навколо гри

розгорілися, і „болільники“ перекидалися лайками.

Коли стало ясно, що виграє „Серп і Молот“, ватага „освітянців“ оточила воротаря Кравченка і почала його бити.

Почин хуліганському виступу поклав фізкультурник Яровицький.

Нині Яровицького дискваліфіковано й виключено за хуліганство із клубу, але ж справа не в цьому. Своєю поведінкою він поклав пляму на фізкультурницький рух.

„Хірургічних засобів для різних Яровицьких не досить“. Вони потребують повсякденної профілактики і систематичного обезшкоджування. Такі способи лікування слід поширити і на решту цитіників радянської фізкультури.

„Ех, Одеса — мама!“

Одеса — торговельне місто.

У одеситів (так, принаймні, люди говорять) комерційна жилка виросла в комерційну систему і ступнево витискує систему і нервову, і кровотечну.

Перед матчем з Миколаєвом, Одеським футболістам треба було потреніюватися. Перша і друга збірні домовилися тренуватися в четвер 15 серпня, і вже з понеділка рада ФК поклопоталася розвішати афіши, що сповіщали громадян про цю дуже важливу подію, запрошуючи одеську

публіку полюбоватися „квітами міста“ (інакше кажучи „гнати монету“).

У четвер народ валом-валив.

Із заціненням на добру годину, висипали на поле і „квіти міста“. Різнокольорові були ці квіти. Грачі зодягнуті були в майки всіх фарбів, багато грачів були і без панчох, а деякі і без сорочок.

Усього „квітів“ зібралось 12 чоловіка. Добрали ще 6 чоловіка... із публіки. Комерційна система публіки не витримала.

— Крамарі... Верни гроші!

Гроші назад!

Такий крик лунав на все поле.

А рештки „нервової системи“ підспівували.

Геть халтуру... Шевці!..

Лише вчасне повернення грошей із каси врятувало голову секції від остаточного атрофування із-зовні кровотечної системи.

На середині гри, з дозволу секції, на воротах першої збірної став п'яний воротар Канатчиков.

В очах йому двоїлося... Отож, намагаючись піймати другий уявлюваний м'яч, пропустив він у ворота п'ять справжніх, проти двох забитих від нападу з чималими труднощами.

І подумати тільки, до чого доводить Одеську раду фізкультури її комерція!..

Л. Перлін

ПІШКИ ПО ПАМІРУ

На південному сході радянської Середньої Азії, між Афганістаном і західньою Хіною виступає клином мало досліджена Горішньо-Бадахшанська автономна країна — Памір. Улітку минулого року, в складі радянсько-німецької експедиції, провів я 4 місяці в цій дивній країні, пройшовши пішки понад тисячу кілометрів.

Німецькому альпіністові, д-ру Кольгаупту і мені доручено було дослідити путь до Танімаського льодовика, що про неї на мапах були розбіжні вказівки.

Припасши на 2 дні їжі, забравши маленький намет і теплі речі, виїхали ми верхи 13 липня з табору. Путь лежала через кам'янисте річище Танімаси. За 3 години приїхали ми до льодовика, що зсовувався до річки міцною стінкою у кілька десятків метрів заввишки і понад кілометр завширшки. Діставшись вершини горбка, побачили ми на заході силует ще одного льодовика, а туди далі й третього. Отож і відпала відразу легенда про єдиний Танімаський льодовик, на який покликалися попередні дослідувачі Паміра; бо замість одного льодовика, як виявилось, є їх аж цілих три. Та що найбільше порадувало нас, так це вид долини р. Танімас. Стрижень річки підносився на захід

личені цим, облишили ми коней і, забравши з собою рештки харчу та альпійські лаштунки, продовжували свою путь пішки.

Зважаючи на стрім схилу, довелося нам перейти на самий льодовик, зв'язавшись перед цим один із одним шворками. Льодовик на Памірі, як і всі тропічні, має ту характеристичну особливість, що поверхня його нерівна, стримка і складається із ледяних пірамід, нагадуючи собою величезні ледяні щітки заввишки до 30 метрів. Наявність таких пірамід пояснюють глибоким роз'їданням льодовика інтенсивним сонячним промінням. Щось біля 2 годин ішли ми льодовиком. Частенько такі подибувалися нам розщелини, глибокі, але вузькі, а тому й порівняно легко через них ми перестрибували. Надвечір зійшли ми з льодовика і, на жодну хвилину не заплющуючи з холоду очей, переночували. Уранці, знову рушили в путь по невеличкому льодовику. Підбадьорені вчорашнім успішним переходом, ми не зв'язалися на цей раз верівками. Д-р Кольгаупт ішов спереду мене десь у п'яти кроках. Раптом, почув я страшенний грюкіт і не встиг отямитися, як побачив, що мій спутник почав зникати. Величезна

кочугура обвалилася під Кольгауптом, а ноги його висіли вже над потоком, що протікав під льодовиком. На щастя, Кольгаупт устиг ухопитися руками за лід і задержатися. Миттю підбіг я туди й допоміг йому видертися із небезпечного місця.

Ще 3 години путі, і ми на величезному льодовику, завширшки із 5 кілометрів і вкритому порівняно свіжим снігом. Це був

Федченків льодовик, один із найбільших у світі, що тягнеться понад 70 кілометрів. Частина нашої путі по Федченківському льодовику була найтруднішою. За

Типи таджиків Західного Паміру

Наступного ранку намагалися ми перехопитися верхи далі. Та, як виявилось, виконати це завдання — річ неможлива. Довелося йти крутим берегом, геть чисто покарбованим крутими ярками. Переправа через

один із таких ярків забрала в нас 3 години, при чім, не зважаючи на те, що ми по чергово тягли шворками коней, один із них зірвався і пустився дна ярка. Спанте-

дуже розріженого повітря, посуватися вперед було завважно, а до того ж ще й ноги глибоко пірнали в м'який сніг. Сонце, відбите у снігових просторах, достеменно засліплювало очі, а палюче його проміння, ніби голками, шпигало шкіру. Спуститися геть у один із перевалів, що виднівся десь на західному Памірі, ми не наважились, бо не було вже в нас ні харчу, ні намету.

Із табору експедиції, куди я з Кульгауптом повернувся за 2 дні, власне й почалися мої мандри пішки в західній Памір. Відмінно від східного Паміру, де кочують скотарі киргизи, західній Памір посіли землероби-таджики. Відмінність цих таджинських кишлаків від усього світу цілком опрічна, що можна пояснити майже непрохідними путями.

Особливо вславилася щодо цього долина р. Бартанг, куди я й дістався на 3-й день після виходу із Танімаського табору. Путь пролягала вздовж скелистого берега, де не було навіть сякої-такої стежки. Через кожні кілька верстов подибувалися, так звані, „овринги“ та „балькони“. Овринги — це тонкі жердки так-сяк припасовані до скель над бурхливим під ними Бартангом. Ідучи цим мостиком, що весь час хитається, іноді пів кілометра над безоднею, доводиться весь час чіплятися руками за найменші виступи скель, бо опора під ногами зовсім не надійна. Якщо перехід через овринги вимагає просто міцних нервів, то „балькони“ Бартанга — зв'язані з ризикуватою і часто небезпечною для життя акробатикою... Тут доводиться пробиратися зовсім прямовисно до схилу річки, зависаючи тілом на найменшому виступі. Подибуються часто виступи, що висять і над самою потокою, перетинаючи путь. Їх доводиться обминати, або певніше перестрибувати, зачепившись самими руками і ставлячи ногу на який-небудь виступ у скелі пониже; саме ці виступи і дають цим місцям назву бальконів. Тиждень ходіння вздовж Бартанга пам'ятатиму я завжди.

Переправляються через Бартанг на так званих „турсуках“, бо гірські таджики ще не навчилися будувати містки та човни. Беруть ділька козячих шкір надутих повітрям, кладуть їх на зв'язані трикутниками палиці і плот готовий. Пасажирів, як і вантаж до цих турсухів прив'язують, бо інакше вони не вдержаться. Провештався я сім важких днів, поки дістався гирла Бартанга, на самих кресах Аваністану. По той бік р. П'янджа лежать авганські виселки, звідкіля вночі й переправляють контрабандисти опій та чистокровних скакунів, що їх авганський уряд забороняє вивозити, під страхом накласти голову.

Затиснута скелями р. П'яндж становить рідке видовисько. З півночі, заходу і сходу геть простяглися сніжні верхогір'я Гіндукуша, Заалайського і Танімаського хребтів.

Коли ж перехопишся до долини Ванча, а особливо

до Рохару, то мимохіть відчуваєш ніби перенісся у якесь казкове царство гномів. Більша половина людности — якісь куцаки, карлики, що не доходять на зріст навіть і плечей нормальної людини.

Через незнаний і незаведений до мапи перевал лежала моя путь у молодосліджену долину Язгулема. Про верхів'я Язгулеми понаслухався я таки чимало легенд, ніби там є якийсь таємничий кишлак, людність якого аж ніяк не припускає до себе будь-кого. Отож і не дивно, що не без хвилювання наближався я до отого таємничого Барнавата. А втім, як виявилось, усе це не так страшно, як говорено. Якось дуже стара людина, що вийшла мені на зустріч, з рідкою гостинністю привітала мене „коржами“ та тутовими ягодами. Почував я себе тут куди безпечніше ніж це було в путі до Паміра. Без труда пощастило мені зговоритися з провідниками, щоб дістатися Кафгурбоджського перевалу, мало проходжуваного європейцями. Це скорочувало мені на 2 тижні зворотню путь до Танімаського табору.

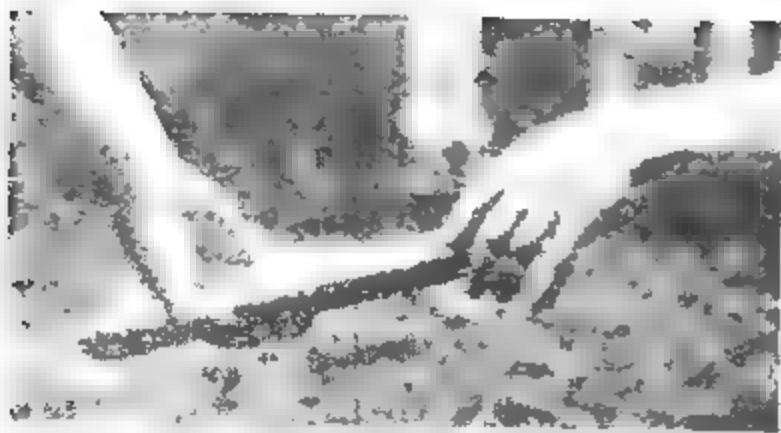
13 серпня рушив я із Барнавата в напрямкові до перевалу Кафгурбодж. У цей день дісталися ми останньої летовки, де людність Барнавата на невеличких, відвойованих у річки, клаптиках землі сіє собі пшеницю й ячмінь. Після летовки знову незаселена місцевість, що ми її перетинали протягом 3-х днів. Надвечір другого дня, дісталися ми підніжжя перевалу, на 10 кілометрів північніше проти позначеного на мапі. По морені льодовика й по самому льодовикові, багатому на зрадницькі розщелини, піднялися ми до перевалу, з якого відкривалися виключні краєвиди верхогір'їв східного й західного Паміру. За півдня надбали ми і на перші пасовиська, що належать людності Бартанга. Відтак, ми вже й на східному Памірі.

21 серпня доплентався я до Танімаського табору, де, після невеличкого відпочинку, приєднався до радянських та німецьких альпіністів, з якими й провів кілька високогірських піднімань. Одна із вершин, до якої ми зрештою таки дісталися, дорівнювала 5.900 метрів, тобто вища за Ельбрус. Цілком природно, що дістатися таких вершин відразу неможна. Таке завдання потребує кількох переміжних етапів — високогірних таборів. Найцікавішим спортивним досягненням, що в той же час безперечно має і наукове значення, був перехід більшої частини нашої експедиції через увесь льодовик Федченка. Цей, один із найбільших у світі льодовиків, понад 70 кілометрів завдовжки, перетяли ми від одного кінця до другого і, дослідивши його потрібним способом, завели до мапи. Цей „ледяний перехід“ завів експедицію до кресів Алайської долини, до киргизького селища Алтин-Мазар, геть чисто вкритого зеленою порослю. Це селище і правило за вихідний пункт повернення нашої малої експедиції.

1. На путі до перевалу Кафгурбодж. 2. Таджики мисливець із крем'яною рушницею

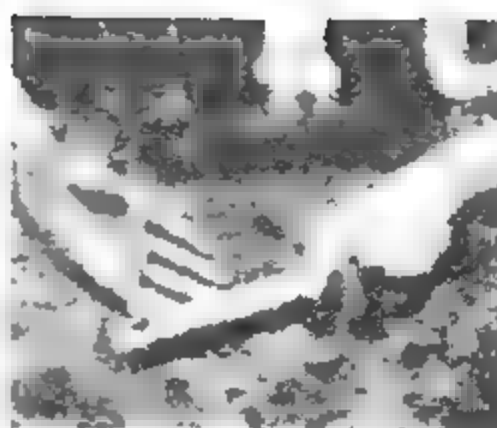

4

1

2

1

В. Бедункевич

ЕСТАФЕТНИЙ БІГ

Бігун, що передає естафету, закінчує свій етап, держачи естафету за нижній край. Приймач стоїть на межі 20-метрової зони, відведеної для передачі, дивлячись через плече назад. Коли передавач наблизився до нього метрів на 8, приймач повертається вперед і починає біг, не оглядаючись назад. Передавач ще більше наблизився до приймача і перебуває від нього на віддаленні 3—4 метрів; у цю мить передавач, криком „вперед“ подає приймачеві знак, на який останній починає йти щосили. Зробивши по цім два-три кроки, приймач витягає назад праву руку, передавач витягає вперед ліву з естафетою і вкладає її в праву руку приймача. Щоб зробити це, щоб дістатися правої руки приймача, передавач якнайбільше здовшує свій останній крок, подаючись усім тілом уперед до руки подавача естафети. І передавач, і приймач увесь час мусять бігти, заховуючи правильну техніку спринтерського бігу, увесь час чітко працюючи і руками, і ногами. І передавач,

і приймач витягують свої руки (перший ліву, а другий праву) лише в останню мить, як це вже й зазначено вище. Приймавши естафету правою рукою, приймач відразу перекладає її вліву і так перебігає весь свій етап.

Як саме приймач повинен відводити назад свою праву руку, щоб прийняти естафету?

Приймач витягає праву руку вниз і трохи назад так, щоб плече залишилося нерухливим у тулуба, а кисть, долонею до тіла, біля стегна.

Кисть розкрита — великий палець відведено до тіла, а решта — сполучені один із одним — від себе (зовні). Передавач вкладає естафету знизу в розкриту кисть приймача, між великим та рештою пальців. Описаний спосіб передавати розраховано на естафети з короткими етапами (4×100 і 5×200 метрів). За доброї стреньованості, сама передача повинна відбуватися у другій половині відведених для цього 20 ти метрів.

5

6

7

1) Передавач, тримаючи естафету за нижній край, витягує ліву руку вперед. 2) Приймач витягує вниз—назад розкриту праву руку. 3) Передавач вкладає естафету між великим та рештою пальців приймача. 4) Приймач, відчувши дотик естафети, стискає кисть, а передавач у цей момент і собі випускає естафету. 5) Момент передачі естафети 4×100 метр. на буржуазних олімпійських іграх у Амстердамі. Правильна робота рук і ніг, запроваджувана до самої передачі у бігунів, що йдуть по брівці. Правильний стан у німців, що йдуть по четвертій доріжці. Помилка у приймача, що йде шостою доріжкою, — він завчасно витягнув праву руку назад. Крім того долоню правої руки він обернув не до стегна, а вгору. 6) Німецька олімпійська команда 4×100 метр. на тренуванні. Хоубен передає. Правильний стан обох бігунів. Слід відзначити вздовження останнього кроку, ривок, витягування всього Хоубенового тіла вперед, у момент самої передачі, щоб дістатися приймача так, щоб вкласти до нього в руку, на повному ході, естафету. 7) Першість Німеччини 1926 р. Фініш естафети 4×100 метрів (час—42.1 сек.). Добрий кидок бігуна в білій фуфайці на стрічку. Кидаючись грудьми на стрічку, щоб посилити цей рух, він відкидає обидві руки вниз — назад

ПРЕЛЬБАЛ

Продовження

5. Проведення гри

а) Початок гри.—Кому належить право першої подачі м'яча — розв'язують жеребком. Команда, що їй не припало першій подавати м'яча, набуває право вибирати поле гри.

Хто перший подає м'яч, той має також право і на останній удар із одскоком, після половини встановленого часу гри.

Увага. Приймати цього м'яча супротивник не має більше потреби. Це має значення лише для подавальної команди, а саме — коли вона, віддаючи м'яча відскоком назад, зробить помилку і цю помилку їй зараховується.

Помінявшись місцями після половини часу, право першої подачі м'яча переходить до другої партії.

б) Подача й удар із відскоком. У подвійній грі подавати м'яча може перший-ліпший грач подавальної команди.

Подаючи м'яча, грач мусить перебувати на полі гри (межові лінії належать до поля).

Увага: У подальшій грі, грачеві дозволено стояти і за межами поля.

Подають м'яч так: лежить він у одній руці, а б'ють другою коротким ударом навкося, у землю свого поля так, щоб м'яч із відскоком вільно потрапив через шворку на супротивникове поле.

Увага: 1. Якщо м'яча кинуту однією або обома руками, то таке подавання вважають за невірне.

2. Якщо м'яча спочатку кидають або вдаряють об землю, і вже потім посилають його з одскоку (знову вдаривши) до супротивника, то таке подавання так само вважають за помилкове.

3. Треба вважати: кут падіння дорівнює кутові відбиття. Отже, якщо хочуть послати м'яча рівно через шворку, то треба бити його так, щоб він летів з гостротою кута; якщо ж хочуть послати м'яч високо, то треба бити його круто об землю власного поля.

Бити м'яча для одскоку можна — як до бажання — і відкритою рукою, і тиловою частиною, і кулаком, і кистю. Тіло при цьому може перебувати в будь-якому стані.

Ударити м'яч дозволено лише зверху, зверху-навкісь або збоку; при чім, м'яч повинен щоразу торкатися землі на власному полі.

Увага: Піднімати м'яча або бити його зісподу не дозволено; такий удар вважають за помилку.

в) Затримання, підгравання та подавання м'яча з одскоку назад.

1. Якщо м'яч надходить дуже швидко або високо летить, то грач затримує його (штопорить), для чого, доки м'яч не доторкнувся ще землі, наставляють проти нього руки, а в наслідок опору м'яч падає долу і, тільки коли він підскочить, ударяють його, посилаючи з відскоку назад до супротивника.

2. М'яча, що летить рівно, змушують коротким ударом зверху ударитись об землю і підскочити вгору, щоб другим ударом, безпосередньо після підскоку, послати його з одскоку на супротивникове поле.

3. У простій грі дозволено і пригравати, тобто грач, перед тим як послати м'яча другим ударом із одскоку назад до супротивника, приграє його ще раз самому собі.

У подвійній грі, навпаки, м'яча треба пригравати своєму співграчеві, і вже останній посилає його з одскоку назад до супротивника.

4. Посилаючи м'яча, чи відбиваючи його назад до супротивника, треба стежити, щоб м'яч, передусім, доторкнувся землі на своєму полі, і вже потім із одскоку летів через шворку.

5. Підчас посилення м'яча з одскоку назад до супротивника, грачеві можуть трапитися такі випадки:

А. У простій грі

Перший випадок: М'яча (переважно середньої височини), доки він не доторкнувся ще землі грачевого поля, можна прийняти й послати назад до супротивника (простий удар).

Формула: рука — земля і назад.

Другий випадок: м'яч (рівний, не гострий) доторкується поперше до грачевого поля і вже потім, коли він знову підскоче, посилають його з одскоку до супротивника.

Формула: земля — рука — земля і назад.

Третій випадок: м'яча (гострого й високого) грач затримує (штопорить), у наслідок чого м'яч падає додолу (див. в 1), підскакує, і лише тоді надсилають його до супротивника.

Формула: рука — земля — рука — земля і назад.

Четвертий випадок: м'яч (гострий і рівний) доторкується землі грачевого поля, грач тут же посилає його гостро з відскоку вгору і, коли він підскочить високо вдруге, грач посилає його назад.

Формула: земля — рука — земля — рука — земля і назад.

П'ятий випадок: як і четвертий, але перед тим, як упасти м'ячеві додолу, його б'ють, щоб він підскочив високо вгору (щоб затримати м'яча, підчас низького льоту, потрібна неабияка вправність).

Формула: рука — земля — рука — земля і назад.

Увага: 1. Грач у простій грі має право двічі доторкуватися до м'яча, відбиваючи його назад до супротивника, але не раз-у-раз (м'яч повинен побути на землі поміж двох доторків до нього рук). Якщо доторкнутися до м'яча подвійно поспіль, то останній буде „мертвий“ і тоді м'яч треба подавати знову.

2. Доторкуватися до м'яча можна двічі зряду тією ж самою рукою, або навпереміжку — лівою й правою.

3. Якщо м'яч раз-по-разу двічі торкається до землі, то його вважають за мертвий, і тоді знову треба його подавати.

Б. У подвійній грі

Перший випадок: м'яча (переважно середньої височини) приймає 1-й грач і, не даючи йому упасти додолу, приграє його 2-му грачеві, і вже цей останній подає м'яча назад до супротивника.

Формула: 1-й грач: рука (пригравання) — земля.

2-й грач: рука — земля і назад.

Другий випадок: (фк. А 2): рівний, негострий м'яч, що попереду доторкується землі.

Формула: 1-й грач: земля — рука (пригравання) — земля.

2-й грач: рука — земля і назад.

Третій випадок (як А 3): гострий і високий м'яч, що його грач стримує.

Формула: 1-й грач: рука (стримування) — земля.

2-й грач: (що біжить поруч): рука — земля і назад.

Четвертий випадок (як А 4): гострий і рівний м'яч, що спершу доторкується землі.

Формула: 1-й грач: земля — рука (посилання з одскоку високо вгору) — земля.

2-й грач, що біжить поруч: рука — земля і назад.

П'ятий випадок: (як А 5): гострий і рівний м'яч, що його грач глибоко стримує.

Формула: 1-й грач: рука (глибоке стримування ударом із одскоку високо вгору) — земля.

2-й грач, що біжить поруч: рука — земля і назад.

Увага: 1. У подвійній грі дозволено кожному грачеві, перед тим як подавати супротивникові м'яча, доторкуватися до останнього тільки один раз. Якщо ж котрийсь із грачів доторкнеться м'яча кілька разів, бодай і не раз-по-разу, то м'яч вважають за „мертвий“, і його треба знову подавати.

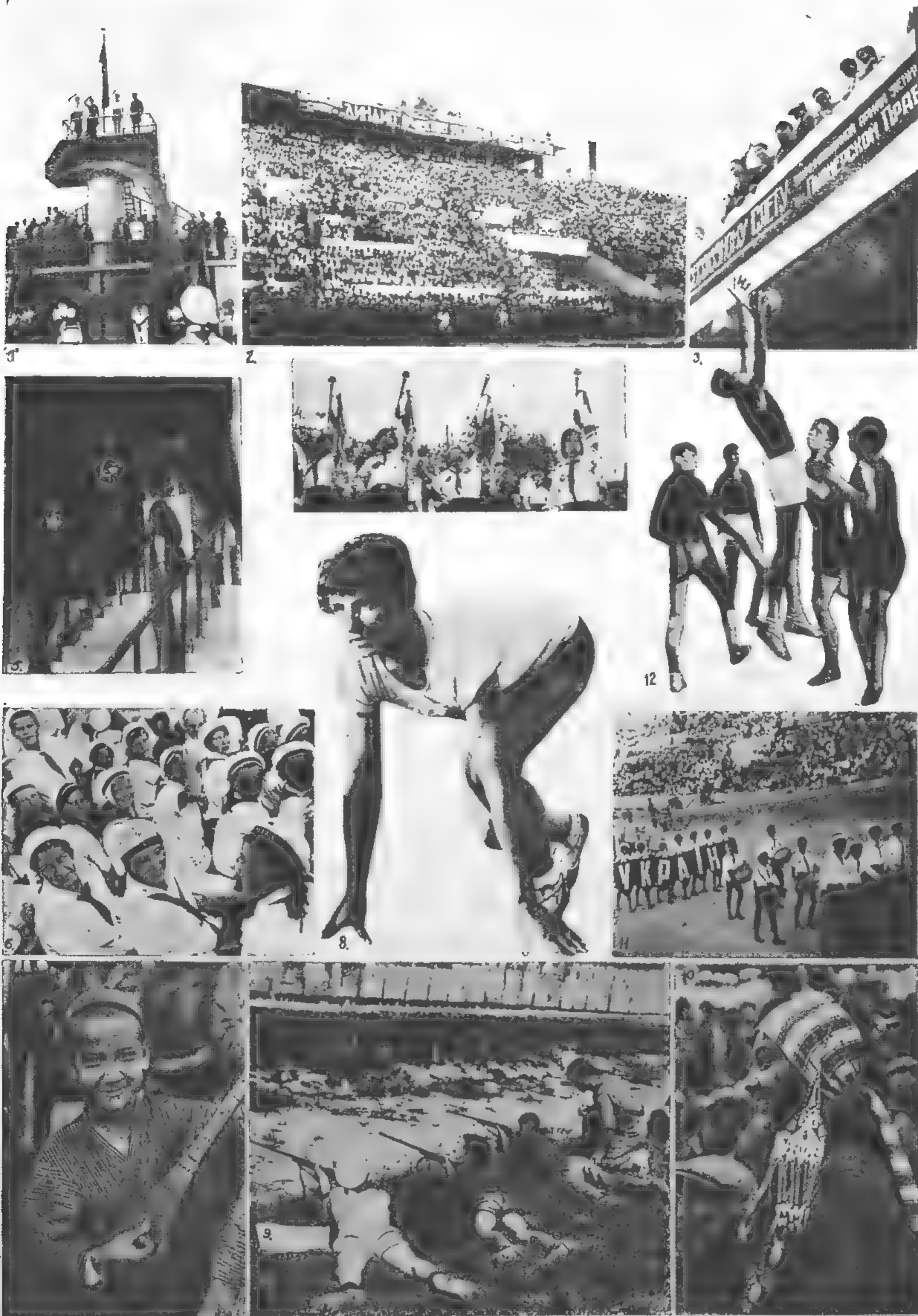
2. Дивись А. Увага 3

Помилки і мертвий м'яч. Та партія, що зробить будь-яку помилку, повинна знову подавати м'яч. За помилку вважають:

1. Якщо грач кидає м'яча, замість ударити.

Всесоюзний Зліт Піонерів

1) Момент піднімання стягу. 2) Загальний вид трибуни стадіона „Динамо“ підчас зльоту. 3) Члени уряду вітають піонерів. 4) Сигнал починати змагання. 5) Тов. Енукідзе передає прапор піонерам України. 6) Групи піонерів Москви. 7) Характерний представник піонерів із околиці СРСР. 8) На старті. 9) Змагання зі стрільня в Митищах. 10) Піонера-делегатка Північного Кавказу. 11) Українці, учасники паради Всесоюзного зльоту. 12) Момент волейбольного матчу

2. Якщо грач, подаючи м'яча, стоїть за межею поля гри.
  3. Якщо поданий м'яч доторкнеться шворки чи стояна.
  4. Якщо грач, передаючи м'яча, доторкнеться шворки чи стояна.
  5. Якщо м'яч полетить попід шворкою.
  6. Якщо м'яч перелетить через шворку, не доторкнувшись перед тим землі.
  7. Якщо м'яч доторкнеться землі за межами поля гри (NB: межові лінії належать до поля гри).
  8. Якщо грач знизу доторкнеться м'яча (підніме або вдарить).
  9. Якщо грач двічі доторкнеться м'яча.
- Увага: за винятком простої гри.
10. Якщо грач раз-по-разу двічі доторкнеться м'яча.

11. Якщо м'яч доторкнеться грачевого тіла (крім кисти).
  - д. Посередник (суддя). Посередник стоїть на середині бокової межі. Його постанови остаточні. Йому допомагають 2 лінійних посередники (судді), що стоять на задніх лініях.
- Посередник (суддя) відкриває гру подвійним сигналом (свистком).
- Усяку помилку суддя відзначає звичайним свистом, а також викрикує і рід помилки, приміром:

М'яча кинута	М'яча піднято
Доторкнувся шворки	Двічі доторкнувся
Нижче	Двічі земля
Вище	Тіло
Межа.	

Писар записує помилки. Посередник (суддя) подає подвійним свистом сигнал половини часу й кінця гри.

О. Вишневський

„ШЛЬОПАНКА“

Підліткова спортивна гра

Кількість грачів—18 чоловік. Грачі поділяються на 2 команди, по 9 людей у кожній.

Місце для гри. Майданчик для гри—прямокутник, завдовжки від 15-ти до 18-ти метрів і завширшки від 7-ми до 9 м. (волейбольний майданчик). Посеред майданчика, вздовж його креслять лінію, що поділяє цей майданчик на 2 половини (від 4,50×18 до 3,75×15 м.). Над середньою лінією, на висоті 1-го метра прив'язують матузку з прапорцями. У правих задніх кутах кожної половини майданчика креслять по квадрату, розміром у 1 кв. метр—квадрат подачі (див. малюнок).

Прилади до гри: добре надутий футбольний або волейбольний м'яч і верівка, з підвішаними до неї прапорцями.

Описання гри. Суть гри в „Шльопанку“ полягає в тому, що відбивають (певніше шльопають) м'яча одною або двома руками (долонями чи кулаком однаково) об землю так, щоб після відскоку од землі м'яч перелітів би через верівку до супротивників і там доторкнувся б землі двічі, а то й більше разів зряду.

Команду, що їй випав жеребок подавати м'яча, називають подавачем, а супротивників її приймачами. Грачі перелічуються за порядком номерів і розташовуються на терені свого майданчика, як зазначено на малюнках. На знак судді, грач № 1 подавальної команди становиться в квадрат подачі, злегка відкидає м'яч догори, потім сильним шльопком зверху б'є його в землю так, щоб він після першого відскоку перелітів через верівочку і вдарився десь на половині супротивникового майданчика. Останні одбивають м'яча подібним же шльопком назад до подавачів. Щоразу, як тільки м'яч доторкнеться землі, треба вдаряти його, так само як і після кож-

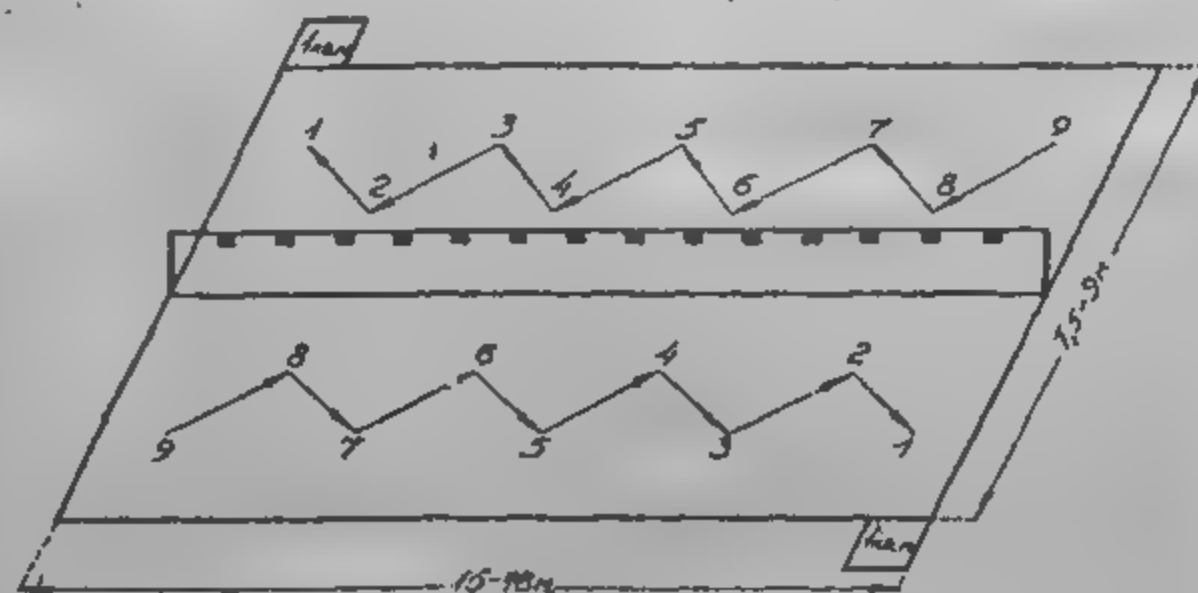
ного шльопка рукою по м'ячу, він повинен обов'язково вдаритися об землю (передавати м'яча в повітрі не дозволено). Можна не відразу одбивати м'яча, а передавати його перед тим легким шльопком грачам, що стоять спереду. Подібна передача м'яча через верівочку триває до першої припущеної помилки. Якщо помилки допустилася команда подавальна, то вона втрачає лише подачу, якщо ж помилки допустилася команда-приймач, то вона втрачає одно очко, на користь команди подавальної. Таким чином команда, що подає м'яча, може програти, тільки право на подачу, а втрачати очки може лише команда, що приймає.

За повторного повернення м'яча, для подачі його до першої команди, подавати починає другий грач, що становиться для цього в квадраті подачі. Для цього всі грачі посуваються на один номер вперед, а грач номер 1 іде на місце останнього—9-го (за рухом стрілки на малюнці).

Отак, щоразу міняються грачі місцями, коли команда виграє подачу. У приймальній же команді жадних переміщень не відбувається. Результат гри визначають очками. Команда, що дістане більше очків (або—те саме—допустить меншої кількості помилок) виграє гру.

Правила гри

1. Тривалість гри. Гра триває 30 хвилин. Після 15-ти хвилин команди міняються сторонами май-

Майданчик і розташування грачів на початку гри в шльопанку. Стрілкою зазначено напрям, у якому грачі міняються місцями після виграшу подачі

данчика. Перерви між двома половинами гри не роблять.

2. Подачу вважають за недійсну: а) Якщо грач команди—подавача промахнеться, б'ючи м'яча;

б) Якщо м'яч після шльопка перелетить не через верівку, а під нею, або доторкнеться її;

в) Якщо м'яч від удара перелетить за межі майданчика своєї чи супротивникової половини;

г) Якщо грач, подаючи м'яча, виступить за межі квадрата подачі.

За кожну таку помилку, що її допустить подавальна команда, остання втрачає право на подачу.

3. За помилки, підчас відбивання м'яча, вважають:

а) Якщо м'яч пролетить під верівочкою, або черкнеться її;

б) Якщо м'яч перелетить через верівочку, але не від одскоку з землі, а після того як доторкнеться до будь-кого із грачів;

в) Якщо м'яч вдариться об землю двічі, а то й більше зряду і жадний грач не зможе, в переміжці між торканнями до землі, зробити шльопок по м'ячу;

г) Якщо м'яча вдарить двічі зряду один і той же грач;

д) Якщо зроблено більше як три шльопки по м'ячу на одній стороні поля;

е) Якщо м'яч від удара доторкнеться землі за межами майданчика свого чи чужого;

ж) Якщо по м'ячу буде зроблено два чи три шльопки, хоча й різними грачами, але, в переміжці між шльопками, м'яч не доторкнеться землі й перелетить у повітрі.

За кожну помилку, що її допустить та чи інша команда, відповідним способом вона або програє одно очко (приймальна команда), або втрачає право на подачу (подавальна команда).

Результат гри

4. Вважають, що гру виграє та команда, яка в установлений термін (30 хвилин) набирає більше очків.

по с.р.с.р.

МОСКВА

Розигри футбольної першости Москви. Народне веслування. Шведські та естонські гості в Москві. Експертизи інструкторів з фк. Теніс. Антиалькогольний перебіг у Москві

Не в приклад минулим сезонам, жавао відбувається розигра першостей Москви з футболу. Не зважаючи на те, що пройшло вже 3 дні календарних ігор — очевидного переможця покищо не видно.

Із проведених ігор, треба відзначити гру „Харчовики—Динамо“. Остання, так само, як і в Ленінграді, притягує до себе увагу маси глядачів. Так сталося і за останньої зустрічі, але публіка, що зібралася у великій кількості, трохи розчарувалося тим, що в команді Харчовиків не було Н. Старостіна та П. Ісакова. Це й сказалося уже в першій половині гри, в якій Харчовики програли 4:0. У другій половині, не зважаючи на те, що команда Динамо послабилася усуненням з поля гри знайомого українцем К. Фоміна, переможеним пощастило відіграти лише 1 гол.

У Москві другий рік зряду розигрують першість Москви з народнього веслування. Змагання з останнього цілком приступно всім, хто лише бажає. Ось чому розигра першости з веслування взагалі становить великий інтерес, і лише невдало обраний для змагання час не зібрав тої кількості глядачів і учасників, на яку сподівалися. Загальну першість дістали Металісти, в особі клубу „Пролетарская Кузніца“, що об'єднує заводи АМО, Динамо і „Парострой“. 2. СРТС і 3. Друкарі. Крім цього, вперше розиграно першість на водних лижах, де перемогу дістав Зімін. (Парк Культури й Відпочинку), що пройшов 500 м. у 2:54 с. Серед жінок перше місце посіла Курова (Пари), що пройшла 250 м. у 2:14.

Два дні в Москві гостювали естонські та шведські легкоатлети, що брали участь у великих міжнародних змаганнях. Будьскільки серйозного опору супротивникові вони не становили, і взагалі змагання пройшли і скучно, і не цікаво. Слід лише відзначити Пужного, що ввесь час прогресує і установив новий Всесоюзний рекорд з бігання на 400 м. пройшовши поза конкуренцією в 50,2 на 200 м. і він же в 23,5. Другим — швед Свенсен 24,0.

Нині в московській області відбуваються експертизи всіх викладачів та інструкторів фізкультури, що, треба сподіватися, очистять фк колективи від баластів, які ми спостерігаємо нині.

Закінчується першість Москви з тенісу, яка, не зважаючи на велику кількість осіб, що записалися, відбувається дуже блідо. До такого стану певною мірою спричиняється і холодна погода. У першій категорії немає Правдіна, Тіхонова та Іванова, а тому й першість проходить блідо.

В останніх іграх треба відзначити: К. Заржецького II, що виграв у Новікова, того самого, що грав 1-м за Москву.

15-го вересня відбувся перший антиалькогольний перебіг по місту на дистанцію 5 кил. Старт і фініш у Краснопрес. заставі. Записалося лише 300 чол. замість передбачених 600. Останнє пояснюється неогодою, а також і грами на першість, що відбувалися у Губвідділах. Найбільшу кількість виставило Т-во „Динамо“. Переможцям видали призи.

С. Солонін

ЛЕНІНГРАД

Змагання Москва—Ленінград з футболу і легкої атлетики

У вересні, на стадіоні ім. Леніна відбулися легко-атлетичні змагання на перехідний приз ЦБФК Естонія—Москва—Ленінград. Перемога залишилася за ЦБФК, на другому місці, на 1 очко позаду Московське Динамо і на третьому—Ленінградське Динамо. Усіх учасників було коло 200 чол. Змагання дали такі технічні результати:

Бігання 100 м.—1. Козлов (Ленінгр. Динамо) 10,9; 2. Меєровіч (ЧСІ) $\frac{1}{2}$ мет. позаду.

Бігання на 1000 м.—1. Смірнов (Моск. Дин.) 2:40,3; 2. Орлов (ВОМ)—2:45,3.

Бігання 110 з бар'єрами—1. Россіус (Моск. Дин.)—17,8.

Стрибки на довжину з розбігу. 1—Суворов (ЧСІ) 674,5 (результат вище Ленінградськ. досягнення), 2. Озолін (Моск. Дин.) — 633.

Стрибки на височінь із розбігу — 1. 2 — Меєровіч і Озолін — 175 сант., 2—3 Матвеев (кл. Ільіча) і Суворов (ЧСІ)—150 сант.

Метання диска — 1. Архіпов, 38,55 сант., 2. Андреев 38,38 (обидва ЦБФК).

Поштовх гала — 1. Андреев 12,74 (нове Ленінгр. досягнення); 2—Хаспабов 11,97.

Жінки: Бігання 100 м.—1. Варанцова 13,4 (Моск. Дин.), 2. Е. Кузнецова 13,5 (Харчосмак).

Стрибки на височінь із розбігу — 1. Кулікова 145 (кл. Зв'язку).

Метання диска—1. Шахова (Ленінгр. Дин.) 27,96 (нове Всесоюзне досягнення); 2. Біліда (В.—О. М.)—26,74.

Змагання притягли велику кількість глядачів.

Тоді ж, на стадіоні ім. Леніна, відбувся традиційний футбольний матч між збірними командами Москви і Ленінграда. Чудесна година і великий спортивний інтерес до цього матчу зібрали рекордну для Ленінграда кількість глядачів—25.000 чол. Москва виставила далеко не кращий склад: Філіпов, Пчолков, Соколов, Нікішін, Селін, Єгоров, Ільїн, Павлов, Леута, Блинков, Старостін. Ленінград вийшов на поле в складі: Соколова, Топталова, Юденіча, Попова, Батирева, Беякова, Грігор'єва П., Мурашева, Бутусова, Івіна та Кускова. Гра почалася швидким темпом і була дуже багата на красиві комбінації. За явної переваги Ленінградців, перша половина закінчується з рахунком 2:0 на користь Ленінграда. М'ячі забили: Попов — із одинадцятиметрової і Бутусов — із подачі Івіна. Друга половина дала рівнішу вже гру, і закінчилася так-на-так (1:1).

Загальний результат гри 3:1.

Другого дня відбувся другий матч із 2-ю збірною Ленінграда. Перша половина закінчилася в нічию (1:1). Друга половина, не зважаючи на обопільні зусилля, нічого не змінила. Відчувалася потомленість москвичів від попередньої гри.

І. Вязовський

Святкування МЮД'у в Москві: 1) Демонстранти слухають привітання тов. Рикова, 2) тов. Риков вітає демонстрантів од імени ЦК ВКП(б), 3) Колона прапорів

Доброхитня дружина комсомольців, що записалися до окремої далеко-східньої армії, бере участь у поході на честь МЮД'у

Х А Р К І В

Подорож Харківських легкоатлетів до Ростова на Дону. Велика поразка тенісистів Харкова. Успіхи Будянських легкоатлетів. Футбольна розігра протікає дуже цікаво. Австрійські футболісти в Харкові. Подорож українських металістів за кордон. Беріть приклад із об'єднаного житлокоопу № 66

Харківські легкоатлети зовсім рідко виїжджають до інших міст, а тому й подорож до Ростова на Дону здавалася дуже цікавою. Та, на жаль, секція відрядила колектив у послабленому складі: без Підгаєцького, Фортунатова, Шелекетіна та Яковлева А. Змагання в Ростові набули великого інтересу, давши досить добрі результати.

Чоловіки: 100 — Юдін (Р) 11,2, Цілуйко (Х) 11,7. 1500 — Шамарін (Х) 4:36,2, Скопцов (Р) 4:42,2. 4×100 — Ростів 46,2, Харків — 52,2. Велика шведська естафета (800+400+200+100) Ростів 3:45,6, Харків 3:49,8. На довжину Парфіянович (Р) 6,19, Юдін (Р) 5,94. На височині — Данильченко (Р) та Яковлев по 160; Куля — Данильченко 10,20,5, Журавльов (Х) 10,00. Диск — Клименко (Р) 36,15, Журавльов — 35,69.

Якщо чоловіки виступали невдало, то харківські легкоатлети дійшли цілковитої перемоги: 60 м. — Наринська (Р), Дьоміна (Р) по 8,2. 300 — Домашенко (Х) 51,1, Чечіна (Х) 51,5. 4×60 — Ростів 32,5, Харків — 33,0. Мала шведська (400+300+200+100) Харків — 2:40,9, Ростів — 2:41. Куля — Васіна (Х) 9,10,5, Наринська 8,10. Диск — Васіна 27,11,5. На довжину — Зубенко 4,93,5, Домашенко 4,79. На височині — Домашенко 140, Зубенко — 135.

Як видно, зустріч між Ростівськими та Харківськими легкоатлетами носила характер упертої боротьби. Сили обох супротивників були майже рівні. Цікаво було б зробити традиційним матч із Ростівцями.

Відбулася інтересна міжнародна тенісна зустріч із Закавказзям. Гості приїхали в складі: Негребєцького, Гомера, Серебреннікова та жінки Гоголіурі. Харків виставив: Татерку, Глоубермана, Калмикова та Калмикову. Закавказці перемогли Харківчан на всіх фронтах. Жодної гри наші тенісці не виграли. У навчальному розумінні, ця зустріч дала дуже багато. Гості продемонстрували різні стилі. Особливо треба відзначити гарну гру молодого робітника Негребєцького, що здивував усіх своїми сильними подачами м'яча, великою рухливістю, стрибаннями та гарною грою сіткою.

На запрошення робітників Будянської фабрики (район Харківської округи), 15 вересня виїжджала в Буди команда харківських легкоатлетів. У цих змаганнях уперше виступив рекорсмен СРСР Виставкін, що переїхав до Харкова. Несподівано за доброго конкурента йому став, майже невідомий у спортівних колах, будянець Щекотков, що після Виставкіна скрізь посів другі місця. Ось наслідки змагань обох учасників: Виставкін — куля 11,60, диск 38,65, м'яч 59,20. Щекотков: куля 11,02, диск 36,11, м'яч 59,22, 100 м. — 11,2. Другий будянець, Кудряшов далі за всіх кинув гранату 64,68. Харківчанин Яковлев Є. посів перше місце на 100 м. — 11,1 та з потрійних стрибків 13,02. Серед жінок краще за всіх виступали: Зубенкова (Харк.) 60 м. — 8,1, довжина 5,13 та Андреева (Харк.) 60 м. — 8,2, куля — 8,40, диск — 20,20, на довжину 481. З Будянок друге місце з диска посіла Нералько — 19,17, третє на 60 м. — 9,5.

Наслідки Виставкіна з диска та м'яча і Зубенка зі стрибків на довжину кращі за Всеукраїнські рекорди, але їх не зафіксовано, бо не було металеві рулетки. Гандбольна команда ДЕЗ'у, що також гостювала в Будах, зазнала поразки від місцевої команди з великим рахунком — 15:5. Як бачимо з вищезазначених результатів гри, в Будах є добрі спортивні сили. ОРФК та ОРПС, що в своїй роботі орієнтуються на самі лише міські фізкультурні організації, треба більше звернути увагу на Будянський район.

Давно вже футбольні розігри Харкова не викликали такого інтересу, як нині. За минулі 2—3 роки, на місцевих матчах глядачів майже зовсім не було, бо матчі зі спортивного по-

гляду були мало цікаві. Тепер же сили команд, а особливо групи А, так вирівнялися, що кожен матч протікає за упертої боротьби усіх команд, і часто важко буває сказати наперед результат гри.

Наведемо кілька результатів найцікавіших ігор: ДЕЗ, що зовсім легко грав із сильними Холодногірцями, набравши всі 10 очків по 4 командах (перші команди 1:0, другі 3:2, треті 2:0 і четверті 6:1), несподівано зазнав великої поразки від Залізничників, що набрали 8 очків (1:0, 3:1, 1:1, 1:2). Залізничники добре грали з молоддю, але міцною командою Робмис, вигравши 8 очків (2:1, 1:0, 1:2 і 2:0) і не зовсім вдало зіграли з ОРК, діставши лише 5½ очків (4:4, 7:0, 0:5, 0:0). ХПЗ дістав велику перемогу над Текстилями, набравши 9 очків (4:2, 10:0, 2:0, 2:3). Останні віддали 7 очків (1:0, 4:1, 1:3, 1:2) Холодногірцям. ОРК перемогла Текстильов з 5½ очками (1:2, 2:0, 2:0 і 1:1), а Робмис набрав 6 очків від Холодногірців (4:3, 1:2, 2:0 і 1:2).

Крім офіційних матчів на першість Харкова, відбулася низка цікавих зустрічей із командами інших міст, і в тому числі з Австрійською робітничою командою. У першому матчі проти гостей виступила Збірна металістів Харкова, що зазнала поразки від австрійців, з результатом 1:0. У другому матчі, закордонні футболісти зустрілися зі збіркою України, що складалася з таких гравців: Клименко (Одеса), Семенів, Бобришев, Прівалов, Фомін В. (усі Харків), Жорданія (Дніпропетровське), Штрауб (Одеса), Шпаківський, Алфьоров, Кротов (усі Харків) і Печений (Київ). Дуже цікавий матч пройшов у швидкому темпі і закінчився результатом на користь України (4:1).

В останніх матчах на Україні, австрійці дішли таких результатів: з «Красним Лучем» 2:1, з Кадієвкою 0:2, зі збіркою Артемівської округи 2:3; з Дніпропетровськом 2:2; з Одесою 1:0 і 1:5; з Києвом 4:3 (з Динамо) і 1:5 (з ОРПС); з Бердичевом 5:1; з Сумами 2:0 і з Харковом 2:3.

Після двох матчів, затверджено такий склад команди металістів для подорожі до Австрії: голкіпери — Бабкін (Харків) та Федорів (Київ), захисники: Бобришев (Х), Семенів (Х) та Заварной (Сталіне); півзахисники: Шведов (К), Капустін (Х), Ус (Х) та Старостін (Дніпропетровське); напад — Левенцов (Горлівка), Кротов (Х), Алфьоров (Х), Лагдишук (Дніпропетровське), Костіков (Х) та Омельченко (Миколаїв). На суддю висунуто тов. Парцевського, а на лікаря т. Сапронова. З командою їдуть два представники від ВРФК та ВУК'у.

Протягом тижня, Харківський Паротягобудівельний завод провів свою міжзехову Спартакіаду. Погода підчас змагань була погана, тому й кількість учасників була далеко менша, ніж передбачалося. Але самий факт організації такої Спартакіади свідчить про те, що Металісти взяли курс на наближення ФК до виробництва. Програма змагань складалася з легкої атлетики, стрільнян та різних ігор.

Фінальна частина відбулася в день початку «Тижня Оборони». У цей день проведено також вельосипедні перегони, в яких відзначився новак Середенко, що переміг на 200 м. із ходу і на 7½ кил. досвідченого вельосипедиста Пікура, з наслідками 15,2с і 12:19,8. Зато Пікур узяв реванш на 1 кил. Найкращий від усіх час на 200 м. показав 2-розрядник Мазниця 14,9. Усі ці переможці з клубу Металіст.

Останніми днями почалася осіння розігра з гандболу, волейболу та скраклів. Серед найкращих гандбольних команд відбуваються великі перетасовки гравців, що бігають із клубу в клуб. За фаворитів тут можна вважати команди «Динамо» та Робмис. Розігри зі скраклів проходять дуже цікаво, але широкі маси майже нічого не знають, через те, що фізкультурники майже нічого не роблять, щоб популяризувати та афішувати цю гру. Кількість команд, порівняно з минулим роком, збільшилась.

У наслідок двотижневика ФК при Житлокоопі № 66 зорганізувався гурток ФК. Правління та культкомісія всемірно підтримали гурток і дали кошти, щоб придбати футбольний та волейбольний реманент. Фізкультурники, що повідомили нас про цей гарний приклад, дякують правлінню, викликаючи й інші житлокоопи наслідувати їхній приклад.

Фізкультурники беруть активну участь у політичному житті країни. Масова вельо-демонстрація Морський агітпохід. Популяризація 3 і позики індустріалізації. Чистка фізкультурницького активу. У Спілці Робос

Щоб популяризувати 3 ю позику індустріалізації, Рада Фізкультури, разом із Держбанком та Окрфінвідлом організувала демонстрацію вельосипедистів міста. У суботу, 24 серпня декілька сот ярко-розмальованих та оздоблених плякатами та гаслами вельосипедистів об'їжджали місто і, влаштувавши на прилюдних місцях мітинги, розкидали біля 10.000 листівок. Величезна кількість присутніх на мітингах людей яскраво свідчить про те, що цей похід викликав велику зацікавленість працівників. У неділю, з цією ж метою та з метою популяризувати кампанії хлібозаготівель, проведено морський похід по узбережних селах, де так само відбулися мітинги, поширювали листівки та літературу, а також і виступали показові фізкультурники. У поході брали участь 6 яхт та 8 катерів, на яких було до 300 комсомольців і фізкультурників.

По багатьох районах проведено районні свята фізкультури, але слід відзначити, що свята проходять гірше, проти минулого року. Це пояснюється тим, що ФК свята збіглися з хлібозаготівельними кампаніями, яким комсомольські та партійні організації надають далеко більше уваги. Такий збіг ударних кампаній надалі треба усовувати. Непогано пройшли і змагання з водного спорту, а саме: гонки шлюпок і байдарок та плавання у Фрідріх-Енгельському (німецькому) районі. Добре закінчили свій похід і яхти. Останні завітали в Миколаїв та Херсон і провели там змагання з водного спорту. Нещодавно закінчилися також змагання і відників. У змаганнях брали участь колективи Одеси, Миколаєва, Херсона та Севастополя. Змагання проводилися з легкої атлетики, плавби, футболу та ватерполо. Перше місце посіла Одеса. Футбольний матч Миколаїв—Одеса закінчився першого дня результатом 2:1 на користь миколаївців, а другого дня 4:1 — на користь Одеси.

Щоб оздоровити секції та колекції, рада фізкультури, на прилюдних зборах фізкультурників, провадить чистку фізкультурницького активу.

На день МЮД'у буде організовано парад фізкультурників міста, масове гуляння на стадіоні та факельний карнавал на морі.

З. Німковський

Серед широких мас освітан цього літа, як ніколи, помічається велика зацікавленість фізичною культурою. Торік, спілка Робос мала гурток, що охоплював понад 50 чоловік. Цього року, організовано кілька волейбольних команд, вельо команду та байдарочну секцію. Члени секції плавали на байдарках з Одеси на Голу Пристань. Похід тривав загалом 14 днів. Волейбольна команда виїжджала до Миколаєва. Вельо-команда зробила два значні виїзди, один до Миколаєва, а другий на села Одеської округи. Останній виїзд мав на меті обстежити громадську працю сільських учителів взагалі і, зокрема, їхню участь у хлібозаготівельній кампанії.

М. Волянський

ЗІНОВІВСЬКЕ

Харківчани та Миколаївці тільки обіцяють. Семінар з ФК для педагогів і концентру

За останній час, інтерес до фізкультури в нашому місті дуже підупав. Деякою мірою винні в цьому Харківська та Миколаївська Ради Фізкультури, що видно хоча б із такого: мали приїхати до нас харківські гандболісти (чоловіки та жінки), але, не знаючи з яких причин, останні так і не приїхали, хоч і чекали ми на них аж двічі. Чому це так?

Миколаївський колектив із 30 осіб (футболісти, гандболісти та легкоатлети) так само повинен був приїхати для зустрічі 6 та 8 вересня з Зіновівським колективом, на що і дав відповідну згоду, але й ця зустріч не відбулася, бо не приїхав названий колектив.

Окрінспектура освіти провела семінари з ФК для вчителів 1-го концентру. Семінари відбулися майже по всіх районах, давши добрі наслідки, щодо розвитку та поширення фізкультури і в школі, і на селі. Семінарами керував інструкторський склад ОРФК.

Коган і Аврашков

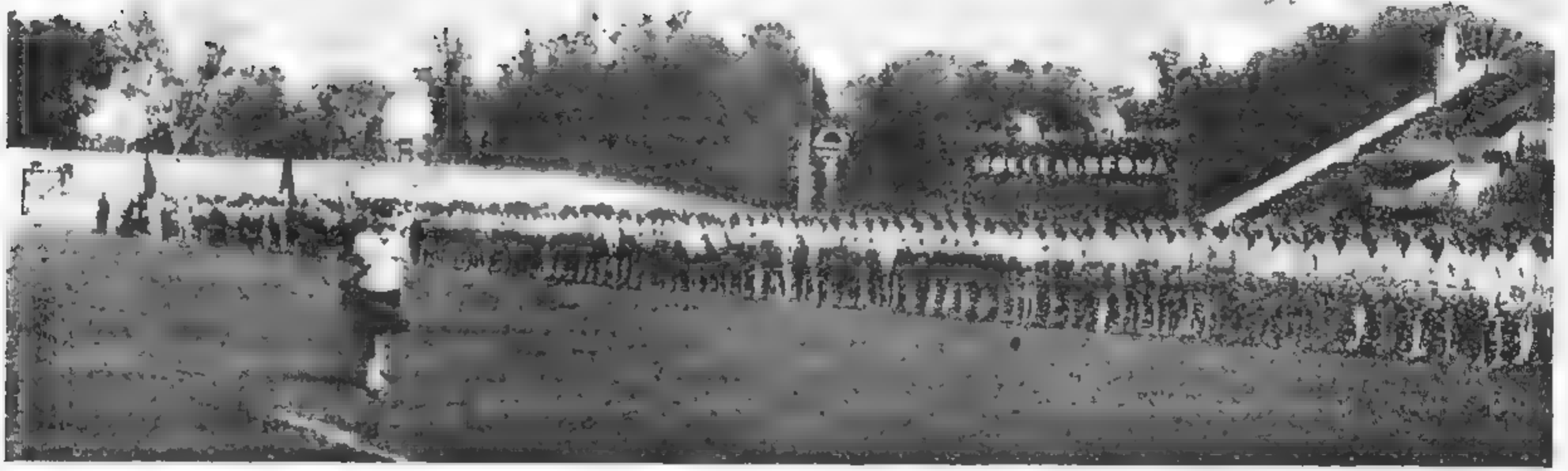
РУТЧЕНКОВО

Методу навчання треба прищепити

Донвугілля на Рутченковій організував експериментальні курси підготовки підземних робітників. Для експерименту взяли робітничий склад із біржі, що не мають жодного уявлення про підземну роботу. Роботу на курсах провадили за спеціально виробленою програмою. Окреме місце посідав курс фізичної культури, під керівництвом викладача Ладунського, за програмою складеною д-ром Бляхом і затвердженою від ВРФК. Д-р Блях уперше розробив комплекс виробничої гімнастики для забійників, навальників і бурильників, зовсім відмінний проти зарядки й розрядки ЦП'у, непридатних для підземних робітників. Досвід був такий вдалий, що зацікавив не лише курсантів, ба й літніх робітників-гірників. Сприятливі зміни лікарсько-антропометричних даних також показали доцільність цієї методи. Розроблену д-ром Бляхом програму виробничої гімнастики для підземних робітників треба широко популяризувати, бо програма ЦП'у для них зовсім не підходить, що й доведено вже на практиці.

Здоров'я д-ра Донвугілля та охорона праці повинні в першу чергу зацікавитися новим починанням і поширити досвід на більші маси робітників на місцях.

Ладунський

Всесоюзна першість Динами в Москві. Загальна парада учасників

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ

Що виявило обслідування водостанцій. Про лікаря «фізкультурника» Ривліна та про уповноваженого лікаря окрстрахнасси Сенаша. ФК у профшколах. Управ Дніпропетровське—Дніпрельстан

ОРФК провела обслідування водних станцій міста. На кожній водній станції активно працювало веслярів пересічно біля 40 чол. Плавання майже не культивувалося. За складом, вправників можна поділити: чоловіків—60%, робітників—65%, службовців—20%, утриманців—15%, членів КСМ—12%, ВКП—2%. Пересічний вік вправників—20 років, новаків—60%, молодших—10%, старших—30%. Немає медконтролю, а медогляд проведено лише на 25%. Жодна станція, протягом всього поточного сезону, не навчила плавати бодай одну людину. Про масовість роботи годі й говорити.

Нещодавно ОРФК провадила обслідування стану ФК роботи в будинках відпочинку. У будинку відпочинку ім. Ільча, лікар Ривлін, під час ранкової зарядкової гімнастики, що тривала 20—25 хвилин, давав 535 (I) рухів. Ніякої іншої роботи лікар — «ФК» Ривлін в будинку відпочинку не провадив. Як виявило обслідування, на роботу Ривліна призначив, без відома ОРФК, лікар окрстрахнасси Сенаш.

Нового навчального року фізкультурою мають охопити всі профшколи. Досі ж ФК запроваджувано лише в 3—4 школах.

Уперше цього року 4 ФК (Кузнецов Б., Кузнецов М., П'янков і Зозуля) зробили заплив Дніпропетровське—Дніпрельстан. Віддалення на 80 кілометрів плавці покрили за одну добу. Щодесять хвилин вони виходили на берег. Під час плавання ніхто не супроводив плавців. Двічі ФК провадили бесіди на ФК і політичні теми із селянами, що подибувалися їм, коли виходили вони на берег.

М. Стремівський

КРАСНИЙ КУТ

Перша районна Спартакіада Краснокутщини

Щоб поширити фізичну культуру та атягти до неї якнайбільше робітничо-селянської молоді, Краснокутська Райрада ФК та Райком ЛКСМУ влаштували першу районну спартакіаду. На спартакіаду прибули 31 чоловік-учасників із сіл: Красний Кут, Володимирівка, Калантаєво, Ананівка та від Ананівської досвідної станції.

У районній спартакіаді взяли активну участь і районні профспілки, що допомагали і коштами, і пояснювальною роботою.

Учасники Спартакіади виявили активність та дисциплінованість і були дуже вдоволені із Райспартакіади. Висловлено побажання влаштувати й зимову Райспартакіаду.

РРФК

БЕРДИЧІВ

Округова робітнича Спартакіада

Одночасно із селянською спартакіадою відбулася і виробнича, в якій взяли участь 96 робітників від 11 заводів. Перше місце посів завод «Прогрес», друге Андрушівська цукроварня і третє Червінська.

Кращі технічні наслідки з легкої атлетики у жінок 60—9,6 Вронична (Прогрес), 300—55,60 Родзівільюк (Пр.) У чоловіків 100—12,3 Гершфельд (Прогрес). Деякі профорганізації, а саме: Держшкірзавод «Победа», Медсанпраця, спіл Робземліс, Будівельники та Нарзв'язок зовсім не виставили своїх колективів.

Мельник

ЖИТОМИР

На нові рейки

До весни цього року фізкультробота Спілки Радторгслужбовців у Житомирі базувалася головним чином на чемпіонах. Від спілчанської маси ФК гурток був одірваний. За соціальним складом, гурток можна було б назвати утриманським. Щоправда,

з багатьох видів спорту гурток посідав перше місце, але ж комсомольська дільниця була в ньому заслаба, а дорослих і зовсім не було.

На провесні цього року, спілка надала інший напрям ФК роботі. Поперше, роботу гуртка перенесено зі стадіону до літнього клубу РТС, тобто наближено до клубних мас і, подруге, головну увагу звернуто на розгортання фізкультроботи серед дорослих членів спілок. При ОВК організовано ранкові вправи перед роботою, після чого члени гуртка беруть душ, улаштований від адміністрації. Крім цього організовано ще й центральний гурток для дорослих жінок. Усього до цього часу фізкультура охопила 50 чоловік дорослих та жінок, самих членів н/сп. Та все ж доводиться зауважити, що такі великі установи, як Держбанк, ОФВ та ЦРК ще й досі не виявили належної ініціативи, щодо розгортання ФК, та й те сказати, що одного ФК інструктора на цілу спілку не вистачає, щоб охопити ФК всі установи.

Серед молоді робота поліпшилася хоча б уже тим, що до гуртка втягнуто здебільшого членів спілки, а із них чимало таки членів ЛКСМ. Треба зазначити, що технічні наслідки набагато погіршали. Це пояснюється тим, що всі «чемпіони» перейшли (певніше їх перетягли) до гуртка Динамо, і нині в наших гуртках на 90% новий склад.

В. Карбанов

КИЇВ

Гарні наслідки Безрукова. Естафета на честь МЮД'у. Робота Будинку Лікаря в галузі фізкультури

Відбулись міські змагання на майстрів з клясичного л. в. десятиборства. На жаль, через відомчі «неув'язки», у змаганнях взяли участь лише 4 чолов., а відтак і самі змагання пройшли блідо.

Загальну першість посів т. Безруков, що за таблицею Ратова, набрав 4963,61 очків. Друге місце—Шипуков і третє—Афеньєв.

Безруков показав такі досягнення: 100 м.—11,2; 110 м.—16,5; 400 м.—60,8; 1500 м.—5:58,6; диск—36,935; спис—36,67; гало—11,50; на височині із розбігу—178 см.; на довжину з р—6,24, тичина—3,00 м.

Крім того, під час 15 МЮД'у на стадіоні провадилися зразкові змагання, а в місті в гаслані проведено естафету 10х1000 м., де перше місце перехідного призу імені ОКЛКСМУ, з наслідком 30:44,2, дістала команда Будівельників. За останній час, помітно посилилась зацікавленість наукових і громадських організацій справою фізкультури. З ініціативи ОРПС'у та Будинку Лікаря, при Єдиному Науково-Медичному Товаристві утворено наукову секцію ФК, до організаційної комісії якої увійшли професори: Фрумін, Тимофіїв, Кудрицький і низка відомих робітників-лікарів та інструкторів ФК.

М. Варенцов

У МОЛДАВСЬКІЙ АССР

Фізкультура в загоні

Не зважаючи на мобілізацію громадської думки навколо питання фізичної культури, у Молдавії і досі ми не маємо добрих ФК організацій.

Призва 1905 року до армії показав, що відсоток відслідювання припадає головним чином на ту молодь, що нічого спільного з фізкультуриданням не має, тоді як фізкультурники майже всі попали до Червоної армії.

Фізкультуру провадять у Молдавії лише в кількох гуртках, та й то без ніякого пляну, бо немає ні викладачів ФК, ні коштів, ні потрібного інструктажу від МОРФК... Усе це свідчить про те, що відповідні організації недооцінюють, а подекуди й не розуміють значення фізичної культури, як чинника фізичного-вихову та оздоровлення трудящих.

Не краще стоїть справа і з фізкультурою по селах, бо, крім диких футбольних команд, що стихійно зростають і не мають ніякого уявлення про нашу радянську фізкультуру, нічого там немає.

З. Розенфельд

СЕЛЯНСЬКІ СПАРТАКІЯДИ НА УКРАЇНІ

Начало покладено. Розвинути й поглибити фізкультурницький рух на селі—одне із завдань нашого сьогодня. Дніпропетровська ОРФК добре підготувилася. Кременчуцькі гуртки взяли шефство над сільськими. У Прилуцькій окрузі із 12 районів взяли участь 10. У Радянській Молдаві немає ФК керівництва на селі.

Дореволюційне село не мало про фізкультуру бодай сякого такого уявлення. Лише після Жовтневої Революції, разом зі спортуванням міського пролетаріату, фізкультурні паростки почали появлятися і на селі. Специфічні умови селянської праці, умови сільського побуту і неспроможність, покищо, забезпечити матеріальною та інструкторською підтримкою розвиток ФК на селі, становлять собою надзвичайно серйозні перепони, а відтак і перешкоджають успішній роботі на цій відсталій ділянці обслуговування села культурою. Проте, деякі досягнення у нас все ж таки є. Поточний рік кладе початок розгорненню ФК серед селянської молоді. Низка селянських округових спартакіад, уперше проведених на Україні, говорить про те, що цю справу вже зсунуто з мертвої точки. Щоправда, більшість округ залишилися поки що інертними, по багатьох округах ми подибуємо на нерозуміння завдань фізкультурницького виховання та чиновницьке ставлення до нової справи, та все ж початок ФК руху на селі вже покладено, і ми певні, що ця робота чимраз більше ширитиметься та зростатиме.

Отже, підтримати розвиток ФК руху на селі—це одне із завдань, що стоять на сьогодні перед радами фізкультури, партійними та комсомольськими організаціями, а також і перед іншими культурними силами.

Цікаві ми знати, що дав перший досвід підсумовування селянської ФК роботи та що дали перші селянські спартакіади на Україні?

Харків. Селянська Спартакіада відбулася в районному центрі Харківщини, в Мерефі. У святі взяли участь від 10 районів понад 170 чол. (із них 50 жінок). Напередодні змагання улаштовано вечірку, на якій виступив із доповіддю представник Округової ради ФК. Після доповіді відбулася художня частина. Під час спартакіади прибули представники Червоного Спортивного Інтернаціоналу, та Австрійської спортивної робітничої команди, що гостювали в цей час у Харкові, а також і відповідальний секретар ВРФК тов. Прівіс. Представники місцевих організацій РВК, Райпаркому та Райкому ЛКСМ, що так само прибули на свято, широко вітали учасників Спартакіади.

У наслідок змагань, із зарахувальних видів спорту загальне перше місце посів Вовчий район, далі Чугуївський, Лозівський та Деркачівський.

З легкоатлетичного багатоборства перемоги дістав серед чоловіків Галагура (Вовче), а серед жінок Гроздинська (Чугуїв). Індивідуальні кращі наслідки: чоловіки 100—12,6 Волков (Чуг.), 1000—Галагура—3:08,9, височінь—151 та довжина 5.15.5 Орел (Чуг.); жінки—60 м. 9,0, 300—54,5—Гроздинська (Чуг.) на височінь—121 Васильченко (Вовче).

Із стрільня перше місце посів Островець (Дерг.). Із шахових змагань переможцями вийшли Галагура та Ягнюкова (обидва з Вовчого).

У необов'язковій частині змагань виступали робітничі команди. Найкраще виявили себе фізкультурники Будів, що посіли перше місце з футболу, скраклів і з гандболу* (чолов. і жінки). З волейболу перемоги дістали чоловіча команда Охтирки та жіноча Богодухова.

Загальний висновок із Спартакіади: райради до останнього часу (за невеличким винятком) не звертають належної уваги на розгортання фізкультури серед селянства. Це стверджується тим, що з 24 районів лише 10 взяли участь у змаганнях.

Миколаїв. В окрузі проведено сільські районні спартакіади. У Спартакіаді із 10 районів взяли участь лише 6. В округовій спартакіаді проведений у Миколаєві перемогу дістав Очаківський район. Індивідуально на першому місці, з усіх зарахувальних видів спорту, перше місце посів селянин Тесленко

(Баштанка). Ціла низка фактів спостережуваних на спартакіаді говорять про те, що на місцях і досі ще косо дивляться на фізвиховання.

Войтенко

Дніпропетровське ОРФК цілком зважила всі вузькі місця в організації спартакіади, а відтак і попередила вчасно всілякі ненормальності. До районів відряджено було до 15 викладачів ФК, що провели районні змагання і обрали селян для участі в Оксельспартакіаді. 29 VII. 12 районів, у кількості 110 чол. (30% селянок) з'їхалися в Дніпропетровське. Протягом 4-х днів тривали змагання з легкої атлетики, з важкої, плавби, стрільня та гімнастики. Крім цього, з селянами проведено бесіди на політичні та культурницькі теми. Селяни взяли також участь у демонстрації МЮД'у, йдучи в перших лавах фк колони. Закриття спартакіади перейшло в урочисті проводи селянських ФК. роздано пам'ятні листівки, дипломи та призи. Наприкінці проводів, міські ФК катили селян на човнах і пускали на воді фейерверки.

Ось деякі з технічних результатів Спартакіади: 1 м.—Васильчанський район—143 очк. 2—Каменський—131 очк. 3—Межевський—124, 4—Перешепинський—121, 5—Близнецький—112. 100 м.—12,9 с. Зленко (Каменське). 60 м.—9,8—Маржед (Близнеці) Ізисота—1,57—Єськов (Каменське), він же стрибнув на довжину—5,40 снт. Серяук (Межева) Граната—59.11,5. З плавання 50 м. за водою—34,4 с. (чол.)—Комаров (Василівка), теж і Ковтун (Новомосковське), у жіночому запливі—46,1 с.

Кременчук. У спартакіаді взяли участь від 9 районів 56 чол., із них 13 жінок. Перше колективне місце посіла команда Новогеоргієвського, друге Бригадирівська, третє Градиська й четверте—Олександрія. На честь відкриття Спартакіади відбулася загально-міська демонстрація фізкультурників. Під час закриття спартакіади, фізкультурники міста взяли на себе шефство над ФК гуртками села. Почин шефства покляло Т-во „Динамо“, що урочисто подарувало новогеоргієвським селянам комплект одягу для волейболістів та прилади до гри пінг-понг.

З. Злотопольський

Прилуки. Із 12 районів у Спартакіаді брали участь лише 8. Усіх учасників було 110 чоловіка, із них 20 дівчат. Наслідки селянських змагань із деяких видів спорту нелогічні, а саме:

Жінки—Дасаєв З., (Пирятин) 100 м.—14,8, 300—55,0, спис 20. 10 Запорізька, Диск—21,35. Требукова (Прилуки) м'яч—28.59. Чоловіки—Шкуратов В. височінь бр.—123,5, Бергер І.—1.500 м.—5:02, 3000 м.—9:56,3. Охрипенко Г.—граната—65.59. м'яч—44.41, спис—42.45. Усі з м. Прилуки. Із жіночого п'ятиборства перше місце дістала Джигурда (Прилуки).

Собенко

Бердичів. 2½ місяці по селах Бердичівської округи посилено готувалися до спартакіади. Програми та пляни надіслані своєчасно. По деяких районах переведено районні селянські спартакіади. По місту розвішано було плякати з відповідними лозунгами. Питання спартакіади всебічно висвітлювали протягом цілого місяця в пресі. Обговорювано його також і на нарадах, конференціях, в стінчасописах, на фабриках, заводах та по сельбудах. У Спартакіаді взяли участь 54 селянина від 10 районів.

Під час відкриття спартакіади та округового стадіона відбулася парада-мітинг із 700 чол. міських фізкультурників, а ввечері карнавал на човнах із смолоскипами, різнокольоровими ліхтариками та фейерверками.

Проведено також іногородній футбольний матч (Бердичів—Вінниця), присвячений відкриттю округової спартакіади. Результат—6:0 на користь Бердичева.

Біла Церква. Спартакіада, що її було проведено на Білоцерківському Червоному стадіоні та на водній станції, пройшла з надзвичайним успіхом. У стрілецьких змаганнях жінки, проти чоловіків, показали кращі досягнення. Після змагань відбувся мітинг, присвячений спартакіаді, а потім футбольний матч Біла Церква—Черкаси. Перемогу дістали Черкаси, з рахунком 4:1.

З. Покотило

1) Селянська Спартакіада в Білій Церкві. Момент із водних змагань. 2) Переможець на Селянській Спартакіаді з багатоборства Макаренко (Кременчук). 3) Кращі стрільці Селянської Спартакіади (Кременчук). 4) Фініш бігу на 60 метрів на Селянській Спартакіаді (Вінниця).

Вінниця. У Соціалістичній спартакіаді брала участь 49 чоловіка, із них 9 жінок. Перше місце здобув Федір Кравець (Хм.) з Жмеринського району, друге Жмеринський, третє Хмельницький. Краді з багатоборства—Маховський (С.т.). Під час плавальних змагань кількість очків вибили Проценко (Вінниця), Ціпок (Хм.) краді індивідуальні технічні рези, отримавши звання з плавання 50 м. Долинський (Тив.) 39,4; з ходіння на 10 км. Кравець (Хм.) 1:00,47, 1000 м. Кахно (Львів) 3:14,2; 100 м.—Маслов (Хм.) 12,4, на довжину Малов (Хм.) 7,5 і височінь Ціпок (Хм.) і Маслов (Хм.) по 145.

Жінки: з плавання на 50 м.—Чорноус (Хм.) 1:32; біг на 300 м.—Зогова 56,2. В. Архангельський

ДВОТИЖНЕВИК ФІЗКУЛЬТУРИ

Фізкори нам пишуть — двотижневик пройшов мляво. Профспілки Харкова поставилися формально. У Дніпропетровському в провалі двотижневика винні інструктори. Паради, виступи, змагання—оце й усе, що зробили в Зінов'ївському У Казятині та Коростені, щодо двотижневика ФК, профспілки—ні за холодну воду, та ще й скоротили інструкторів. Карнавали на Дніпрі в Києві та морські гуляння в Одесі зацікавили масу

У попередньому числі „ВФК“ ми вже підсумовували загальні наслідки проведення двотижневика фізкультури на Україні і зазначали, що кампанія ця пройшла дуже мляво. Додаткові дописи наших фізкорів цілою низкою фактів ствердили наші загальні висновки. Фізкори ввесь час скаржаться на інертне ставлення на місцях до цієї справи і, передусім, профспілок. Бракувало справжньої фізкультпропагандської роботи. Це велике та важливе завдання, що його ставив собі двотижневик ФК, ввесь час підміняли сякими—такими ФК змаганнями.

Ось декілька характерних дописів із місць про те, де і як проведено цю кампанію:

Харків. Двотижневик, як велика профспілкова кампанія, провалився. Спілки поставилися до цієї справи здебільшого формально. Справжньої масової роботи, щоб втягнути до ФК широкі кола робітництва та службовців, не проведено: Доповідей, лекцій, бесід, висвітлювання питання ФК в сіггазетах, пропаганди, та зарядок на підприємствах—усього цього або ж зовсім не запроваджувало, або ж так мало, що їх мало хто й помічав. Якщо подекуди дешино й зроблено, то тут треба дякувати тільки бюроам гуртків, фізкультурницьким активам та інструкторам. Керівники ж профспілкової роботи те клубні робітники, за невеличким хіба винятком, майже нічого не робили, щоб скерувати та допомогти як слід провести двотижневик ФК,—мовляв: „Моя хата з краю“, або „дайте мені спокій із вашою фізкультурою“.

Отож, нема й таких наслідків, щоб можна було похвалитися. Якщо й появились окремі нові гуртки, то це лише одиниці. Масового ж зросту фізкультури не помітно. Із профспілок дещо зробили тільки Металісти, Залізничники, Харчосмак, Медсанпраця, Будівельники та Зв'язівці, а про решту голі й говорити.

Двотижневик „для годиться“ закінчили спортивним святом. Із легкої атлетики слід відзначити деякі досягнення, а саме: 100 м.—11,2 Оббаріус (Радторгслужб.); граната 69,70—Забельчіков 1500—4:21,8—Шамарін (Мед.) 60 м.—8,1, Зубенко (Залізн.) нове українське досягнення—мала шведська естафета 2:33,4—Залізничники показали нове українське досягнення. З футболу чемпіон Харкова ДЕЗ переміг збірну ОРПС 4:2. Під час паради фізкультурників, на стадіон прибуло 40 гірників Донбасу, учасників вельоперебігу Донбас-Харків. У вельо-змаганнях треба відзначити успіх новачка Середенка, що обіцяє стати найсильнішим вельосипедистом Харкова.

Київ. У справі підготовки до спілкового двотижневика, як і практичного проведення такого, бюро ФК ОРПС та окремі робітники прикладали всіх зусиль, щоб найкраще підготувитися та провести двотижневик ФК, але філії спілок щодо цього „пасли задніх“. Треба відзначити також, що зацікавлені органи Військвід, Окрздоров'я і, навіть, сама Рада ФК брали в цих заходах недостатню участь.

Для популяризації ФК, при Палаці Праці організовано було фізкультвиставку з літературою, фотокартками, плякатами і приладами, використано радіо і, крім бесід, проведено 50—60 доповідей.

Балта. Всесмолдзівська сеіанська спартакіада виявила цілковит, відсутність ФК роботи на селах. Представники Балтського району на запитання: „в чому ж полягала їхня ФК робота“, відповідали — „Маршували“. Усі учасники скаржилися на брак інструктора. І все ж, на спартакіаді, не зважаючи на брак інструкторів і керівництва на місцях від Райрад, ФК молодь показала непогані результати: Ткаченко — граната 57,95 і 1000 метр. 2:51, Ярошук (Бірзула) височінь з р. 140 і на довжину 5:50; з ходіння на 10 кл. Правовський, Дзивицький і Ярошук. Із жінок визначилася Савченко (Бірзула), що стрибнула на довжину з р. 4,19, на височінь 1,24 і з бігання 60 м. 8,9 с.

Розенфельд

Під час двотижневика проведено також два масових видовища, а саме: демонстрацію з виступами на стадіоні, а ввечері карнавал на Дніпрі, що зробив далеко краще враження ніж виступи, і притягнув до участі кілька десятків тисяч трудівників. Поруч із тим, на підприємствах та при окремих профспілках організовано екскурсії.

Щодо участі фізкультурорганізацій у соцзмаганнях, то треба одверто сказати, що по ФК лінії в цьому напрямі майже нічого не робиться.

Які ж всітаки наслідки дав двотижневик ФК?—Передусім треба відзначити покращення ФК роботи на підприємствах, по деяких спілках та заклади нових ФК осередків (Водники, Харчосмак тощо), але все це є наслідки праці лише міжспілкового бюро ФК. Спілкові ж робітники (як кажуть у приємному товаристві) „майже нічого не зробили“. Все було покладено на плечі, переобтяжених всенькою „дрібницею“, спілкових інструкторів ФК.

До цього треба додати, як освітлювала двотижневик місцева преса. За винятком статтів ФК робітників, вміщено було пару колонок, як то кажуть, „на задвірках“ звичайнісінької хроніки—оце й усе.

До хиб треба віднести також неявку футболістів, принаймні значної їхньої частини, на демонстрації.

Складаючи підсумки, треба сказати, що двотижневик фізкультури пройшов не зовсім задовільно, і в цьому треба обвинувачувати не бюро ФК, а, передусім, спілкових керівників, які й досі ще не дооцінюють значення фізкультури і згадують про неї, хіба як доводиться давати гроші, та й то сказати, згадують не з дуже великою приємністю.

Варенцов

Дніпропетровське. Робітники поставилися до двотижневика по-казенному, бюрократично, а інструктори ФК негативно. На смолоскипну демонстрацію, пристосовану до відкриття двотижневика, з'явилося 80 ФК і лише десяток із смолоскипами. Решта заходів ОРПС і ОРФК або ж зовсім зірвалися, або ж відбувалися дуже невдало. За головних винуватків провалу двотижневика слід вважати інструкторів ФК, частини яких у дні двотижневика не було зовсім у Дніпропетровському, бо вони в цей час роз'їжджали по інших містах, беручи участь у змаганнях. Звідця невихід ФК гуртків на демонстрацію і т. д. і т. п. Це сміття (інструкторів ФК) треба якнайшвидше вимести.

Казятин. У день відкриття двотижневика, на стадіоні проведено футбольний матч між 2-ю командою Одеської Динамі і Залізничниками ст. Казятин. На матчі було біля 3000 глядачів. Результати матчу—0:0. Увечері, в залізничному парку відбулося грандіозне гуляння на честь двотижневика ФК.

Під час гуляння проведено масові гри: волейбол, перетягування кодола, кегельбан та інш. На літній сцені відбулося урочисте засідання, присвячене двотижневику. Після привітань виступали гімнасти, гіршовики і демонстровано зарядку. Робітники вдоволені і зацікавлені фізкультурою.

Під час двотижневика учасники його вели роботу, щоб втягнути маси до фізкультгуртків. Закриваючи двотижневик, провели на стадіоні змагання з легкої атлетики, а ввечері виступали новачки, що записалися до гуртків. Новачки робили вільні рухи та нескладні вправи на приладах. Роботу можна було розгорнути й ширше, але пасивне ставлення до неї культомісії місцевиків, що майже нічого не робили щодо цього, безперечно зменшило розмах роботи.

Бондаревський

ДО ВСІХ ФІЗКУЛЬТОРГАНІЗАЦІЙ НАРКОМОСВІТИ, НАРКОМЗДОРОВ'Я, ВІЙСЬКВІД'У, ПРОФСІЛОК ТА РАД ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Всеукраїнське Акційне Т-во „Фізична культура“ утворено, щоб наблизити до споживача доброякісне спортприладдя, за найдешевшими цінами і відповідно до встановлених спортивних вимог.

За фундаторів Т-ва є Вища Рада фізичної культури, Наркомздоров'я, УСРР і Наркомосвіти УСРР.

Хоч до цього часу Акційне Т-во і постачало спортивний реманент різним установам та організаціям, але замовлення ці мали випадковий характер.

Нині Акційне Т-во всю роботу заготівлі й продажу буде на підставі контрольних цифр споживача і жадає взяти на себе плянове постачання організаціям та установам спортреманенту, потрібного для проведення навчання з фізкультури та для медичного контролю. Щоб своєчасно заготовити на 1929/30 рік потрібний доброякісний та дешевий спортреманент, просимо вчасно надсилати до нас Ваші річні заявки і на літній спортінвентар, і на антропометрію та корегувальні кабінети.

Брак заявок не дасть можливості організувати плянову заготівлю потрібного спортреманенту та антропометричних приладдів. На заявки чекаємо до 15 Жовтня поточного року.

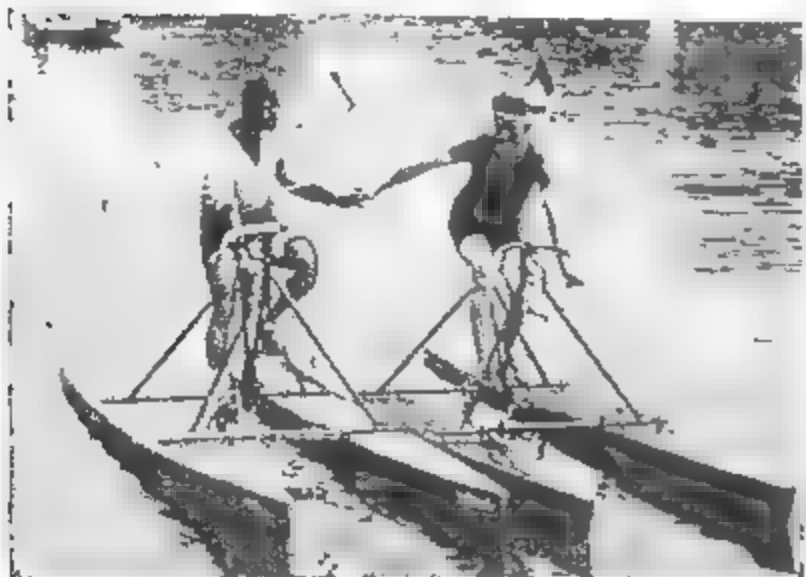
Від себе Акційне Т-во гарантує доброякісність і правильність спортреманенту, своєчасність виконання замовлень і занижки, проти інших торговельних організацій на Україні, ціни на крам.

Правління Акційного Т-ва
„Фізична Культура“

ПОЗА КОРДОНОМ

Момент із змагання яхт великого тоннажу (Німеччина)

Учасники першого в світі змагання на водних вельосипедах

Новий американський чемпіон на короткій дистанції, мурин Толан. Цього року він кілька разів пройшов 100 мтр. у 10,4 с.

До всіх секцій ЧСІ та організацій, що йому симпатизують

ВК ЧСІ повідомляє, що він дістав із Нью-Йорку від Робітничого Спортивного Союзу ПАСШ телеграму, про приєднання цього союзу до Червоного Спортінтерну. Отже, ми маємо в С. Штатах робітничу спорторганізацію, що буде представлена на найближчому конгресі ЧСІ і там буде формально затверджена, як секція ЧСІ. До конгресу, виконком ЧСІ вважатиме Робітничий Спортивний Союз П. Штатів за секцію ЧСІ, з усіма наслідками, що звідсиля витікають, сподіваючись, що конгрес ЧСІ затвердить пропозицію Виконкому і прийме РСС до Інтернаціоналу. Ми вважаємо за потрібне, щоб і секція ЧСІ, і наші організації навізали зв'язок із РСС і почали обмінюватися матеріалами, газетами, журналами і т. п. Особливо бажано, щоб секції ЧСІ якнайповніше висвітлювали в своїй пресі життя та роботу РСС, діставши відповідні статті від американських товаришів.

З революційним спортивним привітом
Секретаріат ВК ЧСІ

Робітничий Спортивний Союз Північно-Американських Сполучених Штатів.

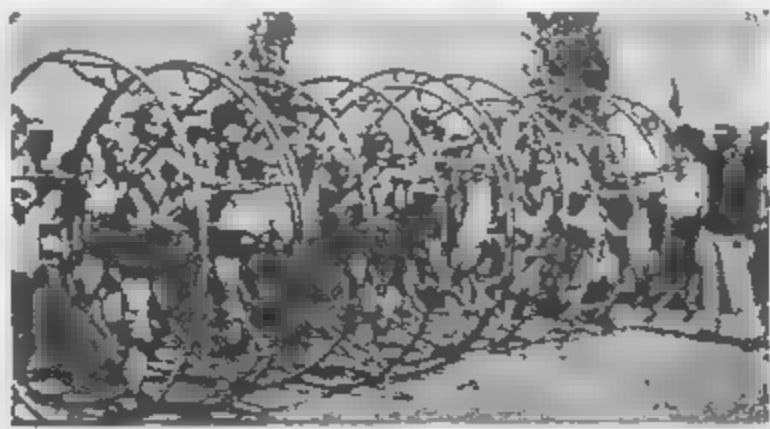
Робітничий Спортивний Союз ПАСШ, постановою Третього Національного Конгресу (серпень 1926 р.), приєднався до Червоного Спортінтерну.

РСС ПАСШ існує з 1927 року. Нині цей союз нараховує 7000 членів, об'єднаних у 80 клубів.

Уся діяльність РСС показує, що він справді є революційно-пролетарська класова організація. РСС провів величезну боротьбу з опортуністичними тенденціями в своїх власних лавах. Реформісти, що намагалися розколоти РСС, завдяки його правильній революційній політиці, зазнали цілковитого краху.

Журнал Робітничого Спортивного Союзу ПАСШ багато допомагає розвитку революційного спортруху.

Вступ до Червоного Спортінтерну такої організації, як РСС ПАСШ, має величезне значення. Усі секції, усі члени Червоного Спортінтерну повинні допомогти РСС справді стати бойовою секцією Червоного Спортінтерну.

Старт-змагання на райнських колесах (Льос Анижальос)

Комічна мотогонка. Кожен гінець повинен зірвати ротом яблуко, що висить

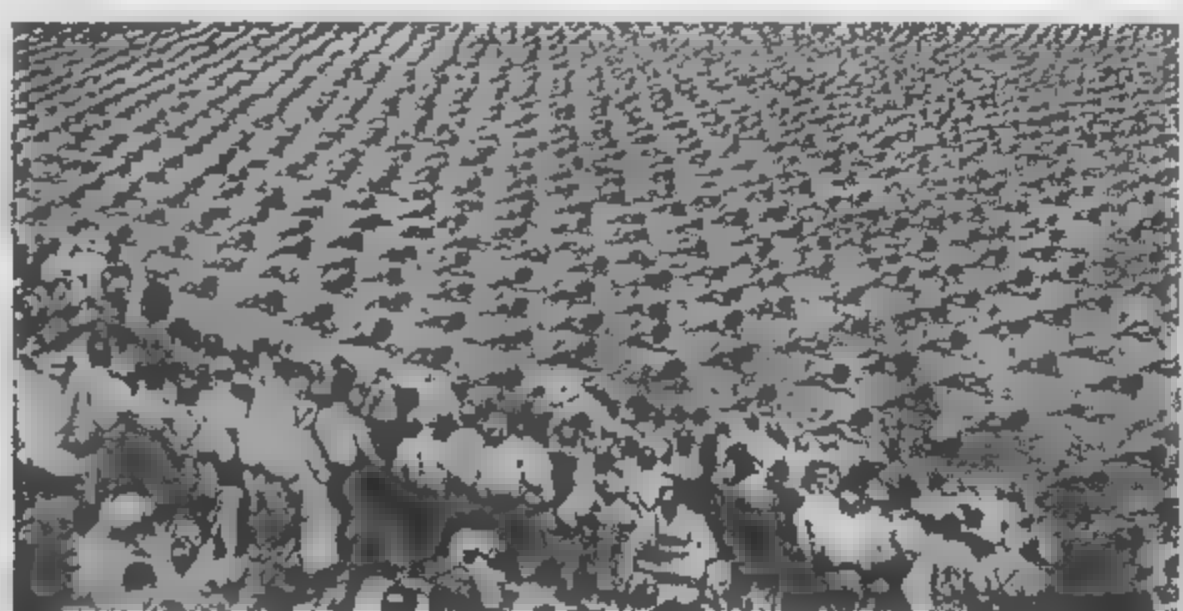
Метання спису

Чемпіон світу, фін Лярва, виграв 1.500 метрів у француза Лядомею

Напівлетючий човен (ПАСШ)

Масові вільні рухи підчас робітничого свята в Нюрнберзі

ХЕМІКО - ТЕРАПЕВТИЧНА ТА АНАЛІТИЧНА ФІЛІЯ ХТАФ

при 1-му Українському Санбактінституті
ім. І. І. Мечнікова

ВИПУСКАЄ:

Фітин у таблетках і в порошку та фітоферин у таблетах. Препарат фітина із залізом вживають за упадку сил, нервової перевтоми та рахіту.

Фіто-лецетин у порошку. Препарат фітину з лецитином вживають, щоб зміцнити нервову систему.

Фіто-мука — дитяча поживна мука в комбінації з фітином.

Сироватка Трунечека для ін'єкції в ампулах і в таблетках. Вживають при артеріосклерозі. „Sae trounescaka“ в таблетках.

Антитереоїдин. Базедова сироватка.

Клеоль — нашкірний хірургічний глей.

Ляктобацилін проф. І. І. Мечнікова — стерильне коров'яче молоко з нарочито підібраних рас болгарських і кавказьких ляктобациль. Вживають при колітах, стражданнях на шлунок, при порушенні обміну речовин.

ПРОДАЖ ПО ВСІХ АПТЕКАХ
І АПТЕКАРСЬКИХ МАГАЗИНАХ
САНІТАРІЇ та ГІГІЄНИ СРСР

ГОЛОВНИЙ СКЛАД:

Харків, Пушкінська вул., 14. Тел. 5-90.

УКРАЇНСЬКИЙ ОРГАНО-ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ІНСТИТУТ

Наркомздорів'я УСРР та Харківського Медичного Т-ва.

ВИГОТОВЛЯЄ:

СПЕРМОЛЬ Використовують при неврастенії, за слабости серця і взагалі всього організму.
(Витяжка з сім'ян. залоз)

ГЕМАТОГЕН Вживають при неокрів'ї, жовниці, рахіті та туберкульозі.
(Препарат крови)

ФОСФРЕН Вживають за підупаду розумових і фізичних сил, при неокрів'ї і нервовому виснаженні.
(Фосфор для мозку)

ІНШІ ОРГАНО-ПРЕПАРАТИ
(ОВАРИН, ТИРЕОІДИН, ПРОСТАТИН, ТОЩО)

ПРОДАЖ ПО ВСІХ
АПТЕКАХ І МАГАЗИНАХ
САНІТАРІЇ ТА ГІГІЄНИ
СРСР

СКЛАД:

Харків, Римарська вул. № 28,
телефон № 17.

„КРИМТЮТЮНСПІЛКА“

Кримська спілка Тютюнницької Сільсько-Господарської Кредитної кооперації, що об'єднує всіх тютюників Криму, є єдиний на весь Крим заготовувач тютюнової сировини.

АДРЕСА ПРАВЛІННЯ:

м. Симферопіль, вулиця Салгирна № 20.

АГЕНТСТВО: м. Ялта, Ауцька, № 72.

ІНСТИТУТ ПРОМИСЛОВОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Харків, вул. К. Лібкнехта № 18 20, телефони: 36-82, виробн. в. 12-66, 33-84.

—оо—

Інститут промислової енергетики, на попити і завдання підприємств та установ, провадить таке:

- а) досліджує роботу котельних установок, щоб виявити засоби поліпшити їхню роботу;
- б) досліджує роботу промислових печей і газогенераторів, а також різну виробничу апаратуру, що споживає тепло та електричну енергію;
- в) досліджує все теплове і теплосилове господарство підприємств у цілому;
- г) провадить індикування, з метою переаірити і регулювати органи розподілу, парові машини, двигуни, внутрішнього згорання, компресори, смоки і т. д.;
- г) постійно доглядає теплові та теплосилові установки (турбогенератори, газогенератори, печі, водоочисні установки і т. п.);
- д) приймальні іспити різного роду теплових і теплосилових (а в тому числі і електричних) установок, з метою перевірити гарантії поставників;
- е) досліджує електричні установки так окремих агрегатів, як і всього електросилового господарства в цілому;
- е) досліджує загальний розподіл і використання енергії у цілому підприємстві в усіх її видах й формах, складає енергетичний баланс, від опалювання котлів або печей, до ефективної роботи виконувальних механізмів;
- ж) консультації, експертизи і наукові дослідження з усіх питань енергетики;
- з) розробляє проекти, устаткування і переустаткування котельних установок, опалювальних систем; комплектних силових установок, виробки технічних умов замовлення енергетичного устаткування, оцінки пропозицій поставників і т. п.

ВИРОБНИЧІ МАЙСТЕРНІ ІНСТИТУТУ ВИГОТОВЛЯЮТЬ:

- Гнучкі сталеві вали діаметром від 6—35 м/м. і завдовжки до 15 метрів в одному цілому кавалкові.
- Комплектні апарати для чистки від накипу водотрубних і жаротрубних парових котлів, а також і для чистки чавунного ливарництва.
- Парометри і водоміри, що регулюють з передачею показань на віддалення.
- Живосрібні диференціальні манометри для паромірів проф. Ясинського.
- Термоелектричні парометри для вимірювань до 600°, 1000° і 1600°.
- Гойдальні вагові нафтоміри з лічильниками, що підсумовують.
- Рурки Піто і мікроманометри.
- Водяні петлі, щоб переносити покази рівнів води в паровому котлі на перше-ліпше віддалення вниз.
- Діаграмний папір для вимірювальних приладів, що реєструють, а також і для індикаторів.
- Кальориметри для визначення вогкості пари.
- Ремонтують та вивіряють всілякі вимірювальні прилади.

ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ПРОЄКТУВАННЯ ШАХТОВОГО БУДІВНИЦТВА В КАМ'ЯНОВУГІЛЬНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

„Д І П Р О Ш А Х Т“

Уставний капітал 400.000. крб.

Проектує нове копальне будівництво в кам'яновугільній промисловості, а також складає проекти розширення і реконструкції наявних шахт (штолень).

Щоб здійснити зазначені цілі, „ДІПРОШАХТ“ має право приймати на себе:

- а) розробку питань про найвигідніші типи споруджень, про систему викриття, про межі дільниць для копалень та інш.;
- б) складати схематичні проекти копального будівництва, з визначенням попередньої кошторисної вартості повного обхвату робіт, собівартості продукції та інших економічних факторів, а також і складати відповідні пояснювальні записки;
- в) складати детальні проекти споруджень, на розвиток схематичних проєктів, а також і кошторисів та робітних рисунків;
- г) розробляти типові проекти і стандарти копальних споруджень, підбирати і систематизувати друковані та інші матеріали радянської й чужоземної літератури, з питань проєктування копального будівництва і підсобних споруджень;
- г) консультувати і експертизувати з питань оперативного виконання споруджень кам'яновугільних підприємств, практичного пристосування запроєктованих нових способів окремих процесів виробництва;
- д) розглядати й оцінювати, порядком технічної експертизи, проекти нових копалень і реконструювати наявні, що їх виконують інші підприємства та установи Союзу РСР і чужоземні фірми;
- е) організовувати досвіди, у зв'язку з проєктуванням нових способів виробництва.

АДРЕСА ДЛЯ ЛИСТІВ: Харків, майдан Тевелева, 28, „ДІПРОШАХТ“.

АДРЕСА ДЛЯ ТЕЛЕГРАМ: Харків „ДІПРОШАХТ“.

ФІЛІЇ У ДНІПРОПЕТРОВСЬКОМУ І ЛЕНІНГРАДІ

ТЕОДОСІЙСЬКИЙ КУРОРТНИЙ ТРЕСТ

ВІДКРИТТЯ СЕЗОНУ З 1-ГО ТРАВНЯ

На дачах Тресту здаються кімнати від 15, а ліжки від 12 крб. на місяць.

ПІД КУРОРТАМИ: ТЕОДОСІЯ — ПЛЯЖ, БЕРЕГ МОРЯ (багато зелени). СТАРИЙ КРИМ — ГОРИШНЯ, ЛІСОВА МІСЦЕВІСТЬ, КОКТЕБЕЛЬ — ПЛЯЖ, БЕРЕГ МОРЯ, ГОРИ.

ІНСТИТУТ ФІЗИЧНИХ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ:

КУРЗАЛІ, ГОТЕЛІ, КУПАЛЬНІ, МОРСЬКІ ВАННИ.

Пансіон від 60 до 120 крб. на місяць.

Заяви на кімнати, дачі, ліжки та пансіон надіслати на адресу: КРИМ, Теодосія, Курортний Трест.

ОГОЛОШЕННЯ.

Цим сповіщаємо, що в Бердичівській Філії Держбанку продаються за готівку, облігації III позики Індустріалізації зі знижкою до 3.IX 29 р.:

за цілу вартість у 50 крб. платиться крб. 47—75 к.

„ 1/2 „ „ 25 „ „ „ 23—87 1/2 к.

„ 1/10 „ „ 5 „ „ „ 4—77 1/2 к.

ПІСЛЯ ЗАЗНАЧЕНОГО ТЕРМІНУ ВАРТІСТЬ ОБЛІГАЦІЙ ЩОДЕННО ЗРОСТАТИМЕ

Держбанк

Н. К. З.

Р. С. Ф. Р. Р.

ДЕРЖАВНИЙ БАКТЕРІОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

м. СЕВАСТОПІЛЬ, Історичний бульвар,
телеф. 2-84.

КООПЕРАТИВНА АРТІЛЬ ІНВАЛІДІВ „ТРУДВЗУТТЯ“

Старий Пасаж № 49.

ПРИЙМАЄ НА СЕБЕ ВИГОТОВЛЕННЯ ДЛЯ ПОТРЕБ ДЕРЖГОСПУСТАНОВ СПОРТВЗУТТЯ, ЧУВ'ЯКИ, ТЕПЛУ ВИВОРОТНУ ОБУЖУ ТОЦО, А ТАКОЖ І ПРОШИВНЕ ВЗУТТЯ.

ЗАМОВЛЕННЯ ВИКОНУЄМО В СТРОК.

ПРОМИСЛОВО-КООПЕРАТИВНЕ ТОВАРИСТВО

„КРИМСЬКИЙ ШОФЕР“

АВТО-СПОЛУЧЕННЯ ПО КРИМУ

АВТОМОБІЛІ ПОДАЮТЬСЯ ДО ПРИХОДУ ПОЇЗДІВ. ВЧАСНУ ДОСТАВКУ ГР. ПАСАЖИРІВ ГАРАНТУЄМО.

ПРАВЛІННЯ І ГОЛОВНА КОНТОРА:

Симферопіль, вулиця Карла Маркса, буд. № 2, телеф. № 4-06.

ФІЛІЇ: В ЯЛТІ — на розі Гоголівської вул. і Набережної Леніна, тел. №№ 34, 53 і 2-96. У СЕВАСТОПОЛІ — вул. Фрунзе, № 9, тел. 2-35. В АЛУПЦІ — вул. К. Лібкнехта, тел. 20. У ГІРЗУФІ — Базарний майдан, тел. № 23. В АЛУШТІ — Набережна, тел. № 22.

КОМУНАЛЬНИЙ БАНК ГРУЗІЇ

ПРАВЛІННЯ В ТІФЛІСІ (Пушкінська вул. № 3)

Основний капітал 5.000.000.

ФІЛІЯЛИ:

БАТУМ, СУХУМ, КУТАЇС, ПОТІ, ГОРИ, АХАЛКА-НАКІ, АХАЛЦИХ, ГУРДМААТ, ЦХІНВАНК.

ПРОВАДИТЬ ВСІ БАНКОВІ ОПЕРАЦІЇ. КУПУЄ Й ПРОДАЄ ДЕРЖАВНІ ПАПЕРИ.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ ПІД ОБЛІГАЦІЇ УСІХ ПОЗИК І БЕРЕ НА СХОВ З УПРАВЛІННЯМ.

АКЦІЙНЕ Т-ВО

ДЕРЖКІНПРОМ ГРУЗІЇ

Сезон 1929—30 років

ВИПУСКАЄ З ОСЕНИ Ц. Р.

„БІЛИЙ ВЕРШНИК“

Режисер — Є. ДЗІГАН

Оператор — С. ЗАБОЗЛАЄВ

У гол. ролі — Р. ЙОСИПОВА

„ШВИДКИЙ № 2“

Сценарій — МОРСЬКОГО

І ХУСКАВАДЗЕ

Режисер — Г. МАКАРОВ

Оператор — В. ЕНГЕЛЬС

ГОТУЄ ДО ВИПУСКУ:

„ЗУСТРІЧ“

Режисер — Г. ГОМАРТЕЛІ

Оператор — В. ПОЗНАНЬ

У гол. ролях — МАХМУРОВА,
КІПІЯНІ

„ЗЕМЛЯ КЛИЧЕ“

Режисер — С. ДОЛІДЗЕ

Операт. — Ш. ГЕГЕЛЯШВІЛІ

(Культфільм)

„МОЯ БАБУНЯ“

Режисер — К. МІКАБЕРІДЗЕ

Оператор — А. ПОЛІКЕВИЧ

У гол. ролях — Л. ЧЕРНОВА
І А. ТАКАНШВІЛІ

„ЗАСУДЖЕНІ“

Режисер — Л. ПУШ

Оператор — КЕРЕСЕМІДЗЕ

У гол. ролях — ГАЛИНА ЕГО-
РОВА, КОЛОМЕНСЬКИЙ

ВИГОТОВЛЯЮТЬ НА ВИРОБНИЦТВІ:

„СЛІПА“

Сценарій — С. ТРЕТЬЯКОВА

Режис. — М. КАЛАТОЗІШВІЛІ

Операт. — Р. ЛАПІНСЬКИЙ

„КАВКАЗЬКИЙ РОЗБІЙНИК“

Сценарій — А. БЕМАШВІЛІ

Режисер — М. ГОЛОВАНІ

Оператор — А. ПОЛІКЕВИЧ

„КАМЕРА № 79“

Сценарій — АЛХАЗІШВІЛІ та ДОЛІДЗЕ

Режисер — Ш. БЕРШВІЛІ

Оператор — ДІГМЕЛОВ

КУЛЬТУРФІЛЬМИ:

„ШОВІ“

Режисер — Н. ГОГОБЕРІДЗЕ

Оператор — С. ЗАБОЗЛАЄВ

„СВАНСІЛЬ“

Режисер — КАЛАТОЗІШВІЛІ

Операт. — Р. ЛАПІНСЬКИЙ

ДІНЕЦЬКИЙ
КАМ'ЯНО-ВУГІЛЬНИЙ
ТРЕСТ

ДІН В У Г І Л Л Я

ПРАВЛІННЯ: Харків, майд. Тевелева, № 28.

ШАХТА „АМЕРИКАНКА“

при ст. Софіїно-Бродській, Луганської округи

Виробляє шахти 560.000 тонн на рік. Шахта цілком механізована. При шахті будується доброупорядкований робітничий виселок (у будинках—електроосвітлення, водогін, каналізація і часткове центральне опалення), палац праці, школа, кооператив, амбулаторія, громадська їдальня і будинок для приїжджих.

ГОРЛІВСЬКІ КОКСОВІ УСТАНОВКИ

при Горлівському Рудоуправлінні — ст. Горлівка, Артемівської округи

Виробництво пічок 40.000 тонн краплистого коксу. Усі процеси, починаючи з відвантаження вугілля і кінчаючи навантаженням коксу, механізовано.

ГОРЛІВСЬКИЙ МАШИНО-БУДІВЕЛЬНИЙ ЗАВОД ДІН В У Г І Л Л Я

при ст. Горлівці, Артемівської округи

Завод виготовляє: відбіжні смоки, електричні катеринки, підйомні та відкатні шахтові вітрогони, врубові машини важкого та легкого типу, електросвердлові машини, вагонетки, копри, добірниці та інш.

У С Е Д О З И М О В И Х В И Д І В С П О Р Т У

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА“

Основний капітал 100.000 карб.

Фундатори: ВРФК, НАРКОМЗДОРОВ'я, НАРКОМОС

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЗИМОВОГО СПОРТИВЕНТАРЯ

К О В З А Н И

У статковування гімнастичних і важкоатлетичних заль,
корегувальних і антропометричних кабінетів
Клубні гри

Є ЗАКОРДОННИЙ СПОРТИВЕНТАР

Точности й правильности спортивентаря доглядає
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ КОМІТЕТ

ЦІНИ ЗМЕНШЕНО ГЕТЬ НА ВВЕСЬ КРАМ
ОРГАНІЗАЦІЯМ ЗНИЖКА

ЗА КОЛЕКТИВНОЇ ЗАКУПКИ ШИРОКИЙ КРЕДИТ

АКЦІОНЕРИ КОРИСТУЮТЬСЯ З ТАКИХ ПІЛЬГ:

- 1) дістають у першу чергу дефіцитний крам; 2) одержують крам на кредит;
3) дістають імпортований крам; 4) мають додаткову знижку

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛІТЕРАТУРИ З УСІХ ПИТАНЬ ФІЗКУЛЬТУРИ

НА СКЛАДІ ЗАВЖДИ НОВИНИ!!!

1. Ордін і Тир — „Гандбол“ (2-е доповнен. і исправл. издание) 1 крб. 10 к.	4. Шур — „Единый строй в школе и клубе“ . . . . . — 15 к.
2. Сборник — „ФК среди студенчества“ . . . . . 2 крб. — к.	5. А. Буценко — „V-річчя рад ФК“ — 25 к.
3. Сысоев — „Баскетбол“ . . . . . 1 крб. 20 к.	6. „За фізкультурне будівництво“ — 25 к.
	7. Шабашов — „Спорт и сердце“ . . . . . — 55 к.

В И Й Ш Л И Д Р У К О М :

1. Д-р В. Блях — „Индивид. гимнастика“ (2-е доповнен. и исправленное издание) . . . . . — 50 к.	10. Иде — „Гимнастика легенів“ . . . . . — 30 к.
2. Д-р В. Блях — „Индивид. гимнастика для женщин“ (2-е изд.) . . . . . — 85 к.	11. Малая — „Танцевальные шаги и гимнастические танцы“ . . . . . — 65 к.
3. В. Костюк — „Вольные движения для школьников“ . . . . . — 85 к.	12. Бейрле — „Зимняя тренировка легкоатлета“ . . . . . — 85 к.
4. Госке — „Тренировки и состязания“ — 30 к.	13. Ульянов — „Современная игра в теннис“ . . . . . — 50 к.
5. Д-р Паже — „24 упражнения для ребенка“ . . . . . — 20 к.	14. Калачев — „Ренские колеса“ . . . . . — 60 к.
6. Демени — „Механика движений“ (2-е изд.) . . . . . 1 крб. —	15. Черкасов — „Волейбол“ . . . . . — 40 к.
7. Павлов — „Подвижные игры зимой“ — 50 к.	16. Погребенский — „Путевая книжка туриста“ . . . . . 1 руб. —
8. Цуккер — „ФК и половой вопрос“ — 25 к.	17. Соколов — „Городки“ . . . . . — 50 к.
9. Паже — „25 вправ із оловою для дитини“ . . . . . — 25 к.	18. Левитин — „Футбол в вопросах и ответах“ . . . . . — 50 к.
	19. Бурцева — „Массовые пляски“ . . . . . — 40 к.

Замовлення на спортивентар і на літературу виконуємо в триденний термін
із дня одержання замовлення.

ЗАМОВЛЕННЯ ВИСИЛАЄМО ОДЕРЖАВШИ ВСЮ ВАРТІСТЬ КРАМУ,
АБО ПІСЛЯ ПЛАТОЮ ОДЕРЖАВШИ 25% ЗАВДАТКУ

Замовлення направляйте на адресу:

1. Харків, ВУЦВК, Акційне Т-во „Фізична Культура“, тел. 76-23.
2. Москва, Кузнецкий міст, 5/21. Відділ Видавництва „Пролетарий“ (лише на літературу).
3. Київ, вул. Свердлова, № 3. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“.
4. Сталіне, 2 лінія, Базарний майд., 193. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“.
5. Дніпропетровське, Окр. Рада „Фізкультури“ (лише на літерат.).

ТАЛОН № 10

на право брати участь у
розіграшу ВФК в 1929 р.

ПРЕЙС-КУРАНТИ ВИСИЛАЄМО БЕЗПЛАТНО НА ПЕРШУ ВИМОГУ

В Л А С Н І С П О Р Т И В Н І М А Й С Т Е Р Н І

У С Е Д О З И М О В И Х В И Д І В С П О Р Т У

Вісник фізичної Культури

ЖОВТЕНЬ

1930 РОКУ З 1 СІЧНЯ 1930 РОКУ

ІЛЮСТРОВАНІЙ НАУКОВО ПОПУ-
ЛЯРНИЙ СПОРТИВНИЙ ЖУРНАЛ

ВІСНИК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ВИХОДИТИМЕ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

Журнал висвітлює масову роботу

ЦІНУ НА ЖУРНАЛ ЗМЕНШЕНО ВДВОЄ

Ціна окремого номера—20 коп.

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА ЗАЛИШАЄТЬСЯ БЕЗ ЗМІН

НА 1930 РІК ДО ЖУРНАЛУ БУДУТЬ ТАКІ ДОДАТКИ:

1-й АБОНЕМЕНТ: Журнал „ВФК” і 6 вніжечок.

2-й АБОНЕМЕНТ: Журнал „ВФК” і журнал „Фізкультуривіст”.

3-й АБОНЕМЕНТ: Журнал „ВФК” і газета „Фізична Культура”
(вкладинки до газ „Труд”).

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ:

1. Головна контора—Харків, Спартаківський пров., № 3,
буд. ВУЦВК’у, тел. 76-23
2. В-во „Пролетарий”—Москва, Кузнецкий міст, № 5/21
3. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура”—Київ, вул. Сверд-
лова, № 3
4. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура”—Сталіне, 2 лінія,
Базарний Майдан, № 193
5. У Дніпропетровському—Рада Фізкультури
6. Усі поштово-телеграфні контори СРСР
7. Спеціальні уповноважені Видавництва

Вісник фізичної культури

№ 11 листопад 1929

Восьмий рік видання

орган Всеукраїнської та харківської
— рад фізкультури та ЦК ЛКСМУ —

Зміст

ЧСІ. — До всіх секцій і організацій,
що співчують Червоному Спорт-
інтернові

С. Прівіс — Всю фізкультуру на
безпереряку

Новий етап

А. Чанов-Шіман — До питання
вивчення минулого фізкультури

Камінський, С. Іванов та М. Да-
нілов — Ф. К. на курортах Укра-
їни

П. Іпполітов — Перші кроки на нов-
яках

А. Шпак — Робітник Жовтня

Е. Йонль — Етюди з фізіології
руху

Агапов-Кошевий — Кінський
спорт на Харківщині

М. Філь — Юні піонери, зміцнюйте
ФК

О. Вишневський — Ручний спі-
ральбол

Постанови ЦК ВКП(б) та ВЦРПС

Пова кордоном

Шахи

ДО ВСІХ СЕКЦІЙ І ОРГАНІЗАЦІЙ, ЩО СПІВЧУВАЮТЬ ЧЕРВОНОМУ СПОРТІНТЕРНОВІ

7-го листопада ц. р. відбудеться 12-а річниця Пролетарської Революції в Росії, революції, що створила першу в світі республіку диктатури пролетаріату — СРСР.

Не зважаючи на капіталістичне оточення, що весь час намагається знищити. Спільку Радянських Республік, завдяки величезному ентузіазму своїх трудящих мас та підтримці революційних пролетарів усього світу, СРСР зростає й міцнішає. Швидким темпом індустріалізується СРСР, величезну кількість нових фабрик, заводів і електростанцій будують у ній трудящі.

На основі машинової техніки на новий соціалістичний лад перебудовується сільське господарство. Замість мільйонів дрібних, розпоршених малопродуктивних селянських господарств із відсталою первісною технікою,

зростають велетенські колективні господарства, роботу яких побудовано на основі використання новітніх досягнень науки та техніки. Не зважаючи на опір капіталістичних елементів села — куркулів, темп зростання будівництва колгоспів становиться чимраз навальнішим. Революцію в с. г. пролетаріат провадить за могутньої підтримки селянської бідноти та середняків. Зростає добробут трудящих мас. Поруч зі збільшенням зарплатні зменшується і робочий день.

Будують чудові житла для робітників, виростають клуби-палаці культури. Збільшується кількість будинків відпочинку та санаторій, у яких уже лікуються й відпочивають не лише радянські, але й чужоземні робітники. Зростає кількість і будинків фізкультури, ста-

Старт масового антиняльогольного агітперебігу московських фізкультурників

діонів та інших спортивних споруджень. Фізкультурою охоплено всі шари трудящої людности. І вона становить невід'ємну частину не тільки шкіл, університетів, будинків відпочинку та санаторій. Охопивши широкі маси робітників та службовців, ФК швидко заходить до сіл, прищеплюючись навіть у найтемніших його закутках. Допомагаючи здійснювати культурну революцію, ФК водночас сприяє й перебудові побуту.

П'ятилітній план соціалістичного будівництва, що його здійснюють трудящі Радянського Союзу, цілком міняє лице країни. Успіх позик індустріалізації, соціалістичного змагання та відробіток трудящими окремих свят, щоб посилити темп індустріалізації, усе це є показник того, з яким неперейденим ентузіазмом заходилися трудящі СРСР здійснювати 5-тирічний план соціалістичного будівництва.

Перший рік здійснення 5-тилітнього плану соціалістичного будівництва довів уже, що заходи накреслені на 5 років уперед, завдяки енергії та ентузіазму працівників Радянського Союзу, будуть здійснені протягом 4-х років. Дванадцятиріччя Жовтневої революції є свято не лише трудящих Радянського Союзу. Пролетарі всіх країн відзначають цей день, як свято своєї перемоги над капіталізмом у 6-й частині всесвіту.

Зростання Радянського Союзу та його зміцнення чимраз більше викликають ненависть до себе світового капіталізму, як і ненависть тих сторін, що ідейно зв'язані зі світовою буржуазією, тобто, рештків капіталістичних елементів у середині країн СРСР. Війна проти СРСР становить безпосередню загрозу. Не зважаючи на мирну політику Радянського Союзу, хінські імперіалісти, натхнені найбільшими імперіалістичними державами всесвіту, продовжують воєнну авантюру на східних кордонах Радянського Союзу. З ініціативи соціалфашистів, імперіалістичні держави об'єднуються, щоб задушити СРСР.

Спортивна бльокада, що її утворили реформісти навколо фізкультурного руху Радянського Союзу, заборона зустрічей із фізкультурниками СРСР, звільнення та переслідування, що їх зазнають революційні спортсмени від реформістів у наслідок зазначених зустрічей, є лише частина загальної боротьби буржуазії та реформістів проти Радянського Союзу.

За таких обставин святкуватимуть трудящі всього світу річницю Жовтневої Революції. Обов'язок всіх пролетарів — боротися проти нападу імперіалістів на Радянський Союз.

12-тиріччя Жовтневої революції повинно стати продовженням 1-го травня та антиімперіалістичного дня. 12-тиріччя Жовтневої революції повинно допомогти ще ширше мобілізувати пролетарські маси проти небезпеки нових імперіалістичних воєн, проти нападу на Радянський Союз. Разом із обороною СРСР відзначимо

12-тиріччя Жовтневої революції мобілізацією пролетарських мас, для боротьби за знищення капіталізму в себе, та за встановлення диктатури пролетаріату в усьому світі.

Революційні спортсмени всесвіту в день 12-тиріччя Жовтневої Революції повинні виступити разом з усіма трудящими, під загальним лозунгом боротьби проти капіталізму, проти капіталістичних воєн, проти нападу на Радянський Союз.

12-тиріччя Жовтневої революції повинно допомогти революційним робітничим спортсменам порвати і знищити спортивну бльокаду СРСР і тим самим ще більше зміцнити зв'язки пролетарських спорторганізацій усього світу з фізкультурниками Радянського Союзу. Під гаслами: „Рвіть спортивну бльокаду навколо СРСР“, „Кріпите зв'язок із фізкультурними організаціями Радянського Союзу“, „Пролетарські спортсмени — салдати пролетарської революції, готуйтеся до Всесвітнього Жовтня“ — повинні виступити в ці дні пролетарські фізкультурні організації.

Кампанію 12-тиріччя Жовтневої революції мусимо ми широко використати для боротьби з реформістами у спортрухові. Слід зважити, що до того часу вже знатимемо рішення Празького конгресу ЛСІ. Рішення цього конгресу, як і вся діяльність ЛСІ, будуть, звичайно, скеровані проти революційних елементів у спортрухові, проти фізкультурних СРСР, проти революційної єдності міжнародного робітничого спортруху. Рішення Празького конгресу, ще більше зближать Люцерн із буржуазією, ще більше поставлять його на службу буржуазії. Отож, підчас кампанії 12-тиріччя Жовтня, будь-що-будь, треба викрити рішення Празького конгресу.

12-тиріччя Жовтневої революції слід відзначити:

1. Участю в загальних демонстраціях, мітингах та іншими заходами, запроваджуваними революційними організаціями, на честь річниці Жовтня.

2. Організацією на честь 12-тиріччя Жовтневої революції спортивних зустрічей і свят, а де до того буде можливість, то й міжнародними спортивними зустрічами.

3. Організацією цілої низки пропагандських заходів (зборів, мітингів і т. д.).

Підготування до 12-тиріччя Жовтневої революції слід почати негайно. Досягнення соціалістичного будівництва і фізкультурного руху в СРСР треба широко популяризувати в спорт-організаціях, провадячи для того відповідні бесіди, лекції та конференції. У спортивній і загальній пресі слід широко висвітлити досягнення Радянського фізкультурного руху на 12-ту річницю Жовтня та широко популяризувати лозунг боротьби проти спортивної бльокади СРСР.

Секретаріат ВКЧСІ

С. Прівіс

УСЮ ФІЗКУЛЬТУРУ НА БЕЗПЕРЕРВКУ

Уже кілька місяців ціла низка промислових підприємств, держустанов і шкіл готуються до переходу на безперервне виробництво. Частина з них вже перейшла на безперервну роботу а решта має перейти найближчим часом. Це ставить перед Радами фізкультури та громадськими фізкультурними організаціями низку нових завдань. Ми мусимо, не гаючи часу, широко поставити і обговорити разом із широкими фк суспільством, а надто з робітничими масами фізкультурників новий порядок роботи у фізкультурній царині. Безперервка має величезне значення в справі культурно-побутового і гігієнічного обслуговування робітників і робітниць. Безперервка відкриває великі можливості, щодо втягнення широких мас працівників до фізкультури, кращого й раціональнішого використання майданчиків та стадіонів, будинків ФК, водних станцій і т. д. Ми мусимо добре налагодити правильне обслуговування трудящих, що перейшли на безперервний робочий тиждень.

У деяких товаришів і в керівників ФК, і в інструкторів, як і в багатьох фк активістів склався панічний настрій, у зв'язку з запровадженням безперервки. Ці товариші пропонують видати обов'язковий закон про єдиний день відпочинку фізкультурника, бо безперервка, на

їх думку, нищить масові фк видовиська та свята і спричиняється до розпаду команд. Пояснюється це тим, що безперервка в фізкультурі покищо перебігає неорганізовано, без контролю й проводу, що й спричиняється до затушковування тих величезних перспектив у розвитку фізкультури, що вони відкриваються в зв'язку з безперервною працею на підприємствах та в установах. Безперервка є питання не тільки техніки, але й методики. Це серйозний політичний момент у всій нашій фізкультурі. Відома аполітичність і суто-спортивний підхід до безперервки показують, що багато ще керівних товаришів не врахували й не зважили політичного значення безперервки, а в зв'язку з цим і неврахували нові можливості, щодо перестановки фізкультурної роботи на рейки куди більшої масовості. Переходячи на безперервку, треба не лише переставити на нові рейки всі апарати РФК, але й узяти активну участь у всій підготовній роботі і втягти всю фк масу та зацікавлені громадські організації до обговорення наших планів. Фізкультура, за умов безперервки, всіма засобами повинна сприяти втягненню нових мас робітників до фізкультури, на основі широкої самокритики, самодіяльності, ініціативи та розвитку масо-

вих форм роботи. Треба переглянути всю роботу секцій, комітетів і бюро фізкультури, відповідно до умов, у яких вони перебуватимуть у зв'язку з переходом на безперервну. Безперервка вимагає максимальної гнучкості низового фізкульт-гуртка, фізкультактиву та інструктора, ретельного урахування попитів і побутових умов кожного окремо підприємства. Треба відразу ж почати переводити фк роботу на безперервну, роз'яснивши, що фізкультуру слід пристосовувати до виробництва, а не навпаки.

Отже, із переходом фабрик, заводів та установ на безперервний тиждень, фізкультурні організації повинні змінити методи своєї роботи, пристосовуючись до нових форм виробничих процесів.

Усю гуртову й секційну роботу перевести на щоденну (безперервну) з таким розрахунком, щоб майданчики, залі, ковзанки і т. п. працювали усенький день.

Певні години дня слід віддавати масовій роботі з особами, що їх не втягнуто ще до гуртків фізкультури (масове навчання способів індивідуальної гімнастики, проведення масових рухливих і спортивних ігор, утворення спеціальних груп для дорослих, атракціонів і т. інш.).

Для загально-міських змагань установити примірні „дні фізкультури“, на кожне, скажімо, число місяця, кратне п'яти, тобто 5, 10, 15 і т. д. Жодне відомство, жодна спілка, жодна низова організація не можуть проводити в ці дні свої змагання, не узгодивши такі наперед з відповідними організаціями. Додержуючи твердого календаря, ми безперечно усунемо зустрічання в роботі численних колективів.

Для більшої ув'язки, всі календарі слід опрацьовувати на початку сезону, точно встановлюючи, коли саме й яке змагання має відбутися.

Масові фк виступи відбуватимуться лише шість разів на рік, у дні, встановлені для спільного відпочинку всіх трудящих (революційні свята). Календарі секцій складати так, щоб кожен фізкультурник з одного виду спорту виступав не частіше, як один раз на 10 день. Календарі секцій ув'язувати й узгоджувати в Учтехкомі.

У „дні фізкультури“, відведені для змагань, не відбуватимуться тренювання з даного виду спорту (скажімо, якщо на 5 число припадає футбольна розігра, то тренюватися з футболу в цей день неможна, з гандболу ж та з інших ігор можна, і навпаки). Міжнародні змагання провадитимуться так само в ці дні, але з таким розрахунком, щоб вони не ламали календарних днів розігри (приміром, якщо 5.X календарний день розігри, то змагання можна провадити 10.X).

Товариські матчі, відомчі змагання, внутріцехові, заводські та інші можуть відбуватися і в інші дні місяця, але ж за узгодженням з відповідною секцією чи Учтехкомом, щоб не було зустрічання календарів і не призводити учасників до перевтоми.

Усі фізкультурники повинні на місці своєї роботи намагатися, з можливості, потрапити до відповідної бригади, що користується відпочинком у зазначені дні фізкультури.

Засідання секцій і учтехкомів повинні відбуватися вечірніми годинами, при чім дні засідань доведеться суворо регламентувати (скажімо десятиденками, через 1—2 дні після календарного дня даної секції і т. ін.). Засідання відомчих бюро і низових гуртків фізкультури відбуватимуться на тих же засадах, але іншими днями. Звичайно, про календарні дні засідань треба оповістити всі зацікавлені організації.

Робота лікарсько-контрольних кабінетів так само переходить на безперервний тиждень, але прийматимуть у цих кабінетах так, щоб кожен фізкультурник, у перший ліпший день, завжди міг потрапити на обслідування.

Питання безперервки слід поставити на обговорення конференцій і нарад фізкультурників, щоб фізкультурники і нам допомогли і сами знали як краще їм організувати свою фк роботу. Таким чином, перехід на безперервну дасть нам можливість глибше внадрити фізкультуру в побут трудящих, розширити масову роботу й втягти нові маси суспільства до фізкультури. Здійснюючи усе зазначене, ми цим самим посилюємо і темп фізкультурного руху, і зреалізуємо ті завдання, що їх поставили перед фізкультурою партія та пролетарська держава.

НОВИЙ ЕТАП

Постанова ЦК ВКП(б) про фізкультурний рух знаменує собою новий етап в організаційному розвитку однієї із основних підоймів культурної революції, якою є радянська фізична культура.

ЦК ухвалив свою постанову, зважаючи на цілу низку міркувань і, передусім, тому, що темп розвитку фізкультурного руху дуже відстає від темпу активності мас, яка чимраз більше зростає, а також і від темпу загального соціалістичного будівництва. Фізкультурою охоплено надзвичайно тонкі прошарування робітничої кляси. Рекордсменський ухил у фізкультурі не дозволяв у достатній мірі використовувати останню в інтересах підготування нових соціалістичних кадрів. Абсолютно квола й повільно доходила фізкультура до нашого радянського села.

Питання керівництва фізкультурним рухом до сьогодні стояло гостро. Ради фізкультури при Союзних Республіках і місцевих виконкомах були лише узгодженими комісіями, становлячи собою не більше, не менше, як пляцдарм постійних суперечок між радами фізкультури і профспілковими та комсомольськими організаціями про першість у провіді фк рухом. Отже, і не доводиться говорити, що подібний стан спричинявся лише до відомих різноб'їв, паралелізму в роботі і т. п.

ЦК, констатуючи незадовільний стан фізкультурної роботи, визнав за по-

трібне рішуче „усунути різноб'ї у фізкультурницькій роботі, внести до неї більше організованості та плановості і максимально розширити загальний масштаб фізкультурної роботи“.

Віднині розвиток фізкультурного руху перебігатиме, на основі державного централізованого проводу з одного боку та участі в ньому широкої робітничої суспільності — з другого. При ЦВК СРСР утворюється Всесоюзна Рада Фізичної Культури, що, як і місцеві Ради, буде державним органом керівництва фізкультурним рухом. Вона здійснюватиме контроль над усією роботою в цій царині і по лінії державній, і по лінії фізкультурних громадських організацій, маючи міцну фінансову базу.

Профспілки і Комсомол повинні реально допомагати державним органам, щодо керівництва фізкультурою, втягуючи до фк руху широкі маси робітників і трудящих села, а надто молодь.

Замість балачок про організацію Всесоюзного добродітного товариства фізкультури, треба дійти того, щоб профсоюзи енергійно заходилися здійснювати принципи добродітності та виборності у відповідних профспілкових органах фізкультури.

Рішення ЦК про фізкультурний рух має величезне значіння. Виконувати його треба почати негайно. Місцеві партійні комітети повинні стати на чолі керівництва, щодо реалізації нового організаційного положення про фізкультуру

Комсомолки на маневрах

ДО ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ МИНУЛОГО ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Фізична культура в нас у СРСР стала величезною масовою культурницькою справою. Із року-в рік, чимраз більше зростає її матеріальна база, певніше й правильніше будуються її організаційні форми, глибше й ширше охоплює вона робітників і селян.

Щоб краще уявити собі все багатство фізичної культури, усю розмаїтість її засобів та метод і навчитися якнайправильніше застосовувати їх за даних конкретних умов, треба добре знатися на її історичному минулому.

Досі ми мали достатню кількість спроб висвітлити минуле фізичної культури (Лесгафт, Бутовський, Бокін, Дюпперон), але всі ці спроби будовано абстрактно й описово, без жадного зв'язку з економічним і соціально-політичним розвитком. Одні з таких робіт зводилися до звичайнісінького збирання фактів, а не висвітлення причин їхнього розвитку (Дюпперон), інші — висвітлювали погляди на це різних педагогів і філософів (Лесгафт).

Для істориків цієї буржуазної ідеалістичної школи — характерна любов до окремих індивідуальних фактів, розташованих за хронологічним порядком, цілковите ігнорування класової боротьби, і небажання встановити зв'язок між станом фізичної культури та соціально-економічним базисом.

З історії фізичної культури була досі наука про минуле, пасивна наука про перехідні події та етапи. Відому Марксову фразу: „Філософи досі пояснювали світ, але ходить про те, щоб його видозмінити“ можна прикласти і тут. Вивчати минуле задля його самого, вивчати неповторювані у своїх комбінаціях поодинокі події — доля буржуазної науки. Нове вчення активної класи-пролетаріату — марксизм підступає до справи інакше. Марксизм — наука не лише пізнавати, але й будувати, і відрізняється він величезною актуальністю; не в пасивному сприйнятті й усвідомленні світу, а в активному діянні на нього, з метою перебудувати життя в бажаному напрямі. Марксизм не лише пояснює світ, але й накреслює путі та методи зміни цього світу.

Через те, що марксизм у своєму послідовному розвитку змушений був у першу чергу студіювати економічну й політичну боротьбу, переносючи центр своєї уваги на суспільні науки (політична економія, соціологія, історія класової боротьби та ін.), ми й досі не маємо ще марксистської історії фізичної культури.

Марксистові довгий час було не до питань фізичної культури, бо на черзі стояли більш важливі питання сьогодення. Але з його розвитком, марксизм щораз ширше охоплює всі галузі знань. Із дня в день, він все частіше й настирливіше втручається в найрізноманітніші дисципліни, ступнево добираючися і до фізичної культури, порядкує в цих дисциплінах і збуджує інтерес до дальшої живодавньої роботи, на базі діалектичного матеріалізму.

Усяка наукова дисципліна, а в тім числі й фізкультура, заховують у собі класові цілі, що їх часто-густо прикривають красивою мантиєю „чистої“, міжкласової науки. Потрібна марксистська глибока аналіза, щоб викрити буржуазну суть багатьох із них. За роки будівництва нашого союзу марксизм багато вже вплинув на фізичну культуру, змінивши її зміст, поставивши перед нею нові завдання і надавши їй незнаних досі організаційних форм та нової ідеології. Багато вже переглянуто старих „незмінюваних“ істин. Доведено реакційність і шкідливість низки гімнастичних систем (сокілство), і викрито „аполітичність“ спорту та інше.

Та все ж багато ще треба зробити. Адже й досі ми не маємо доброї історії фізичної культури; спроби ж у цій царині окремих „новоявлених“ марксистів призводять до перекошування і неправильного застосування марксистської методи.

Застосовуючи методу діалектичного матеріалізму в фізичній культурі, ми повинні покладати в основу такі відмінні та характерні твердження:

Перше — матеріалізм

Основне значення матеріалізму — зосередити увагу на матеріальному світі та спростувати всілякі інші

світи, як облуду та примару, створені людською фантазією. Єдність світу — в його матеріальності. Природа, а не дух, як основний початок. Не свідомість і мислення визначають буття, а, навпаки, це останнє визначає свідомість. Людський пізнавальний апарат, зо всіма його формами сприйняття й мислення, склався в ході розвитку і в процесі пристосування організму до оточення. З цього погляду фізична культура повинна розглядати конституцію людини, як високо організовану матерію, а всі психічні стани — як властивість і вияви останньої. Відтак, аж ніяк не можна припускати поділу вихову на фізичний і розумовий — адже це дві сторони одного суцільного, а значить і повинні вони йти разом. У нас частенько про це забувають, а тому й поділяють вихов на дві окремі галузі. При чім, роблячи такий розподіл, зовсім забувають про тіло, цю „людську машину“, що вимагає не лише харчування, уходу та ремонту, але потребує й турбот, для постійного її удосконалювання. Фізичний вихов треба класти в основу, виходячи із того простого міркування, що здоровий, нормально розвинутий, міцний, красивий і спритний організм, куди більше можна пристосувати до напруженої, розумової праці, ніж кволий і виснажений. Тут має бути цілкова узгодженість, і перетягати палицю в ту чи іншу сторону аж ніяк не годиться.

Друге — діалектика

Світ складається не з готових уквітчених предметів, а становить собою дещо таке, що постійно розвивається. Усе виникає, усе розвивається, усе змінюється, усе зникає. Ці загальні закони руху властиві всім процесам.

З цього погляду фізична культура, маючи за об'єкт свого діяння суспільну людину, повинна брати її, поперше, як організм біологічного порядку, що перебуває в безперестанному розвитку і, подруге, як продукт певних соціальних умов.

За першого випадку не можна підходити до першої-ліпшої людини шаблонно, з певною міркою. Треба завжди пам'ятати, що те, що добре для одного, для другого — смерть.

За другого випадку людина — продукт соціальних умовин. Вона виховується в родині, в школі, на вулиці, в суспільстві.

У кожну особу вкладено суспільний зміст. Звідси висновок — фізична культура спільно з низкою інших факторів повинна утворювати не абстрактну гармонійну людину античної Греції, чи досконалу людину майбутнього суспільства, а конкретну людину нашої епохи, яка ще тільки має боротися за утворення умов, із яких виростає людина комуні.

Одже, в світі методи діалектичного матеріалізму і треба підходити до всіх питань фізичної культури, до її змісту, походження й розвитку.

З марксистського погляду, фізична культура зародилася й розвивалася не як окрема незалежна, самостійна галузь людської діяльності. Навпаки, хід розвитку її залежав від певних факторів.

Перший і визначувальний фактор стану фізкультури на тому чи іншому періоді є виробничі сили. „Спосіб виробництва матеріального життя обумовлює собою процес життя соціального, політичного й духового“ взагалі (Маркс). Залежно від способів виробництва, тобто від способів і форми „обробки“ людиною природи, перебувають і всі суспільні установи та продукти духової діяльності людини.

„Культура“ — слово латинське, і в перекладі означає — „обробка“. Під культурою, в широкому смислі слова, ми розуміємо „сукупність усього створеного людськими зусиллями, на протилежність тому, що даром, без жадних зусиль від людини, дає нам природа“ (Покровський М. — „Очерки русской истории“). Таким чином, культура визначає свідому в цілях людини „обробку“ природи через працю, і ця обробка природи якнайтісніше зв'язана з обробкою і самої людини, її мозку, розумових, моральних і фізичних сил та здібностей (Деборін А. — „Марксизм і культура“).

Під фізичною ж культурою, що є частина загальної культури, слід розуміти сукупність раціональних захо-

дів, що мають на меті „опрацювати“ людський організм, тобто всебічно його розвинути, зберегти й удосконалити.

Кожному ступеневі розвитку виробничих сил відповідає і певний ступінь розвитку фізичної культури. Так, економіка первісного і рабовласницького суспільства висунула відповідну їм фізкультуру. Реакційна темрява феодално-кріпацької Європи часів середньовіччя залишила свої ідеали і погляди на фізичне виховання та освіту. Економічне піднесення капіталістичного суспільства утворює могутній спортивно-гімнастичний рух. Перехідний період від капіталізму до соціалізму в нас у СРСР висунув низку нових завдань, спрямованих на утворення нових кадрів людей, потрібних для революційної епохи боротьби за комунізм. Комуністичне суспільство, утворивши нові життєві умови, безперечно піднесе фізичну культуру до цілковитого розквіту і тим самим розвине психо-фізіологічну природу людини до можливої досконалості.

Другий фактор, що не менше важить, і що робить величезний вплив на розвиток фізкультури — це класова боротьба.

Історія всього попереднього суспільства є історія боротьби двох класів. Вільний і раб, патрицій і плебей, барон і кріпак, майстер і підмайстер, коротше — гнобитель і пригноблений — завжди перебували в постійній суперечності один з одним, ведучи то приховану, то відверту боротьбу. (Маркс і Енгельс — „Комуністичний маніфест“). У цій нещадній боротьбі всі засоби, а в тім числі і фізичну культуру панівні класи завжди широко використовували.

Приміром, у капіталістичній Англії спорт сприяв утворенню ідеального представника войовничого загарбницького капіталу, сильного, самовпевненого, безжалісного „колонізатора“ — гнобителя. Буржуазія прекрасно зважила цінні якості фізичної культури і утворила для цієї мети палаци спорту, величезні стадіони та басейни для всіляких видів спорту.

Нині європейська й американська буржуазія всюду проповідує культ тіла. Вона проголосила нещадну війну всякій товщині, всілякій опасистості. Її ідеал є здорове, худорляве, сильне, вимуштруване і ловке тіло, міцний і рухливий організм (Луначарський А. В. — „Культура на заході і в нас“. ПЗ М. Л. 1928. стор. 55 ц. 12 к.). Усього цього буржуазія вимагає не лише від мужчин, але й від женщин. Вона дуже добре знає, що раніше чи пізніше, але доведеться їй боротися з пролетаріатом, а тому й вимагає і від себе, і від своїх підлеглих повсякчасної поготовки для цієї боротьби. Через фізкультуру і спорт буржуазія підготовляє кадри фашистських загонів і білогвардію, що ладні розпочати бій за найменшого революційного виступу трудівників.

Пригноблені класи ніколи не користалися з засобів фізкультури в повній мірі. Ці можливості приходять для них лише з поваленням капіталістичного суспільства; отож, проблема фізичного оздоровлення тривалих класів збігається з проблемою їхнього економічного звільнення від класового рабства. Цілковито природно, що всі спортивні організації, якими керує пролетаріат, повинні перейнятися у своїй діяльності класовою ненавистю до буржуазії, мусять стати місцем підготовки бійців революціонерів.

Третій фактор, що має великий вплив на розвиток і стан фізичної культури, — є воєнний фактор. Використання фізичної культури для цілей нападу й оборони практикувалося ще споконвіку. Якщо зробити екскурсію в історичне минуле — Ассирії, Єгипта,

Греції, Риму, в середні віки Європи і в сучасні капіталістичні країни, то не можна не переконатися, що фізичну культуру скрізь розглядувано не лише як засіб піднести фізичні сили людності чи кляси, але й як методу загального бойового виховання, як методу організації та втягнення людності до воєнної справи. Питання воєнізації фізичної культури ставлено ще геть за далекого минулого. Так, ще Платон у одній із своїх книг пише: „За порядком, чи не треба після того згадати про всі гімнастичні змагання, які з них корисні для війни і гідні переможних нагород, а які слід залишити“. Докладно спиняючись на цьому питанні, він говорить далі: „Без зброї ні швидкість, ні твердість не можуть дати великої користі“.

Цей витяг досить добре малює воєнізацію фізичної культури за античних часів. Ми бачимо, як під впливом воєнного фактора утворюються цілі системи фізичного вихову й освіти. Приміром, німецька система Яна утворилася після розгрому, що його зазнали німці від Наполеона. Система Демені у Франції — наслідок Франко-Пруської війни. Незнане досі зростання за останні п'ять років фізичної культури в Німеччині є наслідок тої поразки, що її вона зазнала за останню імперіалістичну війну. Останні роки дають багату ілюстрацію безпосереднього зв'язку тогочасного добродітного спортивно-гімнастичного руху з воєнними заходами капіталістичних країн. В умовах СРСР правильно поставлена класова фізкультура особливо багато важить для справи оборони Союзу, сприяючи швидкому й успішному засвоєнню воєнних навичок, потрібних сучасному бійцеві.

Нарешті, четвертий важливий фактор — це та природа, що оточує людину, географічне середовище: підсоння, ґрунт, поверхня, близькість річок і моря, — усе це так чи інакше впливає на людину, сприяючи розвитку тих чи інших видів фізичних вправ, впливаючи відповідно і на стан самої людини. Так, м'яке підсоння Середземного моря сприяло могутньому розвитку фізичної культури в країнах, що його оточували (Греція, Рим, Єгипет); тоді як суворий клімат півночі примушує ескімосів і лопарів жити в антигігієнічних житлах і носити антигігієнічний одяг. Сила річок і озер сприяють розвитку водного спорту, долини, вкриті снігом, дають можливість процвітати лижвяному спортові, а горішні місцевості є місця відвідування туристів та альпіністів.

Але, крім цих основних чинників, була ще ціла низка й інших (мистецтво, релігія, філософія, наука і т. п.), що так само в тій чи іншій мірі впливали на зміст і розвиток фізичної культури. Одже, все це треба зважити й розв'язати підчас серйозного вивчення фізкультури, на тому чи іншому періоді її розвитку.

Щоб ліпше вивчити минуле фізичної культури, вчасно зняти питання і про утворення спеціального наукового товариства марксистів, що працюють у царині фізичної культури. Організація такого товариства сприятиме глибшому й ширшому втіленню марксизму в фізичну культуру і сприятиме рішучій боротьбі зі всілякими спробами старої ідеології проникнути в цю галузь роботи.

Відтак — нива для зазначеної діяльності велика.

Треба багато дечого поглибити, деталізувати, розкрити до кінця. Ціла низка питань чекають на своїх дослідувачів і потребують серйозного вивчення. Ділянка для такої роботи величезна і лежить вона покищо обло-гом, цілиною; все в ній нове, цінне і вчасно важливе.

Комсомольські маневри. Просування по отруєній місцевості

ФІЗКУЛЬТУРА НА КУОРТАХ УКРАЇНИ

Фізкультура посідає чимраз певніше місце в курортно-санітарному режимі. Якщо кілька років тому втручання будь-якої фізкультури до роботи на курортах медперсонал зустрічав ще багнетами, то тепер ми маємо цілком визначений перелік у поглядах лікарського персоналу на фізвправи хорих. Принаймні такий перелік безперечно виспів у передової частини лікарів, що

визнає величезне значення курортної ФК, як фактора лікувально-профілактичного характеру. Та все ж ФК ще й досі становить найуразливіше місце в курортній справі. Очевидно, причиною цьому те, що сама з себе ця справа надто ще молода, а відтак і не набула поки того багатолітнього досвіду, що його мають за собою інші лікувальні методи, за умов санітарного режиму.

На Одеських курортах

Ув Одесі є три групи курортів: приморські, грязеві та дитячий (цілком окремо слід розглядати нещодавно відкритий Кардіологічний санаторій). Склад хорих на цих курортах цілком неоднаковий. На приморських курортах головний контингент складають хорі з функціональним розладом нервової системи, початковими формами туберкульозу легенів, порушеннями обміну речовин і, нарешті, просто виснажені люди, що потребують серйозного відпочинку. На грязевих курортах лікують хорих, що страждають на захворювання апаратів руху (кості, суглоби й м'ясні), на рештки різних запалювальних процесів, на поразки нервової системи і взагалі на хвороби обміну речовин (подагра).

Тоді як на приморських курортах лікар усю свою увагу скеровує на загальний вплив на весь організм хорого, на грязевих — увага лікаря зосереджується, переважно, на лікуванні основного страждання організму, що захорів. Головні елементи лікування на приморських курортах є натуральні чинники природи (сонячні ванни, морські купання) і правильний режим. На грязевих же курортах хорі підпадають спеціальним бальнеологічним процедурам, що вже самі з себе становлять велике навантаження, вимагаючи від хорого чималої затрати енергії, а відтак і виснажують підкінець лікування сили пацієнта.

Отже, методика застосування фізичних вправ і завдання та обсяг фізкультури на приморських і грязевих курортах повинні бути різні. На особливо ж обережний підхід до себе заслуговують хорі, що лікуються на грязевих курортах. Адже тут завдання фізкультури повинно полягати не лише в тому, щоб взагалі позитивно впливати на весь організм хорого, з метою підняти його життєдіяльність, зміцнити організм і допомогти йому легше переносити грязеві процедури, але й у спеціально-лікувальному діянні на певні органи, приміром, збільшувати рухливість суглобів, зміцнювати окремі атрофічні м'ясні і т. п. На приморських же курортах, де вже в саму основу лікування покладено елементи фізкультури, залишається лише додати ще один основний елемент фізкультури, — вправи та гри.

На всіх Одеських курортах запроваджувалося антропометричні вимірювання*, що, як правило, показували, зростання у всіх вправників м'ясної сили, збільшення розмаху огрудини та ємкості їхніх легенів. У всіх хорих поліпшувався загальний стан, з'являлася бадьорість, повертався добрий настрій і чудовий апетит. Усі хорі на окремих картках подавали відомості про

діяння на них фізкультури, і ці думки мали характер не тільки позитивний, ба часто й піднесено-захоплювальний. Хорі дуже цікавилися, а часом і захоплювалися фізкультвправами, при чім лікарі, що їх доглядали, не спостерігали на них явищ перевтоми, чи будь-яких інших негативних наслідків від цих занять.

Визначаючи тривалість і характер вправ, ми мали на оці не лише подати короткотермінову „зарядку“, але й глибше та систематичніше діяти на організм вправників. Ось чому для ранкових вправ ми відвели від 15—25 хв. часу, побудувавши три зразкові схеми лекцій: легкої інтенсивності—15 хв., середньої—20 хв., і великої—25 хв. В основі всіх запроваджуваних вправ лежали процеси розвитку дихання та корегувальні. Протягом лекції ми опрацьовували, з можливості, усі м'ясні та усі суглоби. Але поза цим, особливу увагу приділяли вправам, спроможним викликати позитивні емоції, пам'ятаючи, що піднесення настрою хорого є чинник неабиякої ваги.

Орієнтовна таблиця, що її ми тут і подаємо, характеризує розподіл матеріалу, залежно від інтенсивності лекції.

Таблиця № 1

Легка лекція	Лекція середньої інтенсивності	Важка лекція
15 хв.	20 хв.	25 хв.
1. Ходіння 2. Порядкові вправи 3. Дихальні вправи 4. Підготовні вправи 5. Корегувальні вправи 6. Спокійні гри і різності	Те саме, що і в першій лекції 7. Рівновага 8. Упори 9. Гри з недовгим біганням	Те саме, що й у лекції середньої інтенсивності 10. Опори 11. Бігання 12. Стрибки

Навантаження на лекції залежало, звичайно, від темпу вправ, спокійного та повільного на легкій лекції, і швидкого — на важкій, а також і від кількості вправ (здебільша вправи повторювали від 4 до 6 разів). Інструктор завжди проводив усі вправи разом із хорими

* Доповідало на засіданні Терапевтичної секції Одес. Наук. Асоц. Лікарів.

На Одеських курортах: 1) Гра в скраклі в Куяльницькій санаторії; 2) Вправи на лонг-шезах у серцевій санаторії; 3) Гри у волейбол на Куяльниці

Ранкова зарядка мужеської групи в будинкові відпочинку Південних залізниць (Еваторія)

і тим самим був для них за зразок. Із приладів застосовували: шведські лавки та шведські стінки; широко використовували також і медицинболи.

Налагодити обов'язкове відвідування ранкової гімнастики, на жаль, не пощастило, бо лікарі, що доглядали хорих, мало цьому приділяли увагу.

Проте, фізкультура на курортах щороку зростала й розвивалася. Передусім, щодо цього, вона зобов'язана самій собі та санаторним хорим, що вимагали організації фізкультвправ там, де їх не було.

Зростання фізкультури за п'ять років подає вміщена під цим таблиця № 2.

Вечорами хорі грали в крокет, скраклі, теніс, волейбол, пінг-понг та інше, а окремі групи стріляли із дрібно-каліберової зброї та запроваджували рухливі гри.

Таблиця № 2

	1925 р.	1926 р.	1927 р.	1928 р.	1929 р.
Працювало інструкторів	3	5	8	10	9
Охоплено санаторій	6	6	10	13	15
Загальна кільк. хорих на курорті	4356	6297	8154	12000	13000
Вправлялося з фізкультури	578	930	1499	2617	2388
Усього проведено лекцій	5530	422	1161	1345	1352
Загальна кільк. відвідувань	5220	14327	46370	72110	77464
Проведено екскурсій	4	8	76	84	88
Проведено лекцій і бесід	1	6	51	44	19
Відбулися свята й змагання	4	6	29	71	155
Проведено антропом. оглядів	324	684	749	1749	1176

Змагання з волейболу, скраклів та з стріляння не виявили будь-яких негативних явищ, зв'язаних з цими грами, а відтак їх і можна надалі цілком застосовувати в санаторіях.

Усі хорі, що вправлялися з фізкультури, мали спеціальні фізкультурницькі карточки, на яких лікарі, що їх доглядали, відзначали межі можливого для кожного даного хорого напруження.

Медичний контроль запроваджували лікарі, що доглядали хорих, а антропометричні виміри та консультацію провадили інструктори фізкультури.

Організація й методика фізкультзанять у дитячій санаторії, як і в серцевій, відрізнялися від роботи у вищезазначених санаторіях (грязеві і т. п.) з причин цілком зрозумілих, адже в перших запроваджувано,

головним чином, корегувальну гімнастику, індивідуальну та масову за методою Кляппа.

До лекцій у серцевій санаторії заведено тренювання з піднімання на спеціально для того побудовану гірку та навчання ходити, з регулюванням дихання.

Останнього літнього сезону, на Куяльницькому лимані запроваджували ми досвід спеціальної фізкультурницької обробки групи хорих, що страждають на спонділозу. За опрацюванням від нас пляном, хорі пророблювали спеціальні вправи і з інструктором ФК, і один з одним. Цей досвід знову ствердив, що ФК справді може правити за чудесний допоміжний терапетичний засіб, якщо, поперше, застосовувати її систематично і, подруге, суворо відповідно до наявних показань.

Не зважаючи на те, що фундамент фізкультури на курортах закладено ніби то й добре, глибоченько, ми все ж повинні зазначити, що подальше будівництво фк, правильне її розгортання під лікарсько-профілактичним кутом і відповідне до показань охоплення фк хорих можливо лише в тому разі, якщо ми додержуватимемо таких основних умов:

1. Достатня фізкультурницька письменність лікарів, що лікують хорих. Не досить утворити для тих лікарів, що працюють на курортах, короткотермінові семінари, за два тижні до відкриття курортів. Треба систематично й послідовно провадити обов'язковий, теоретичний і практичний курс ФК, розрахований щонайменше на 50—60 годин, протягом зимового сезону. Адже від лікарів конче треба вимагати точного знання показань і протипоказань, дозування, методики занять та лікарсько-антропометричного контролю.

2. Постійний кадр інструкторів-лікувальників. Курорти ставлять до інструкторів особливі вимоги. Кожен інструктор, перед тим як почати роботу, повинен добре обізнатися з сутністю захворювання і формами виявів такого у тих хорих, що перебувають під його керівництвом. Інструктор повинен уміти вчасно помітити перші ж ознаки негативного впливу вправ, бути педантичним у частині дозування таких і всеж заховувати властивість захопити хорих, заразити їх своїм особистим прикладом. Таких інструкторів не тільки треба притягти до роботи на курортах, але й закріпити їх, завівши до кадрів курорт-робітників.

3. Утворити сприятливі умови для роботи. Сюди належить, передусім, своєчасне постачання фізкультурмайданчиків потрібним інвентарем. Майданчикам треба надати красивого, приємного і затишного вигляду. Треба, щоб хорі приходили на майданчики з насолодою, могли б посидіти на зручних лавочках і не ковтати пилюгу підчас гри. Крім того, встановлюючи режим дня, треба визначити цілком певний час для фізкультзанять таким чином, щоб ці вправи не стояли

на перешкоді будь-яких лікувальних процедур і, звичайно, щоб не було і навпаки.

Вищезазначені три умови створять усі доконечні дані для того, щоб ФК посіла належне їй місце серед інших лікувальних засобів. Дирекції Курупру час уже

тепер почати відповідну роботу, щоб протягом зими провести всю зазначену роботу; роботу, що становить неабиякого значення складову частину курортного лікування.

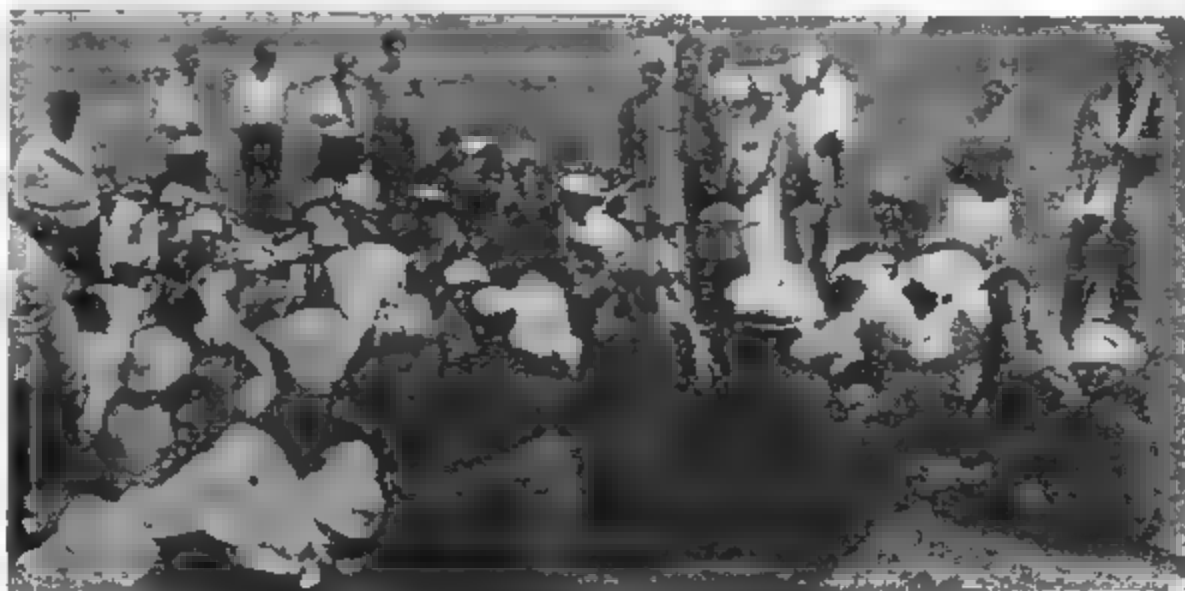
д-р Камінський

Досвід ФК роботи на Слов'янському держкурорті

На Слов'янському курорті два робітники, спеціалісти з фк, провадили по санаторіях ранкові вправи, вечірні гри (волейбол, скраклі, крокет та пінг-понг — останній для нервових заборонено), роботу в антропометричному кабінеті та консультували тих, що закінчили курс лікування.

Щоб усунути ненормальності і перебої в роботі, Слов'янська курортна управа повинна до нового лікувального сезону на 1930 рік подбати про наступне:

- 1) збільшити кадр інструкторів із розрахунку 1 інструктор на 100—115 хорих;
- 2) утворити секцію фізкультури при медичній раді курорту, поставивши на чолі її лікаря фізкультурника;
- 3) організувати кабінет лікарської гімнастики і фіз-

Відпочивальники слухають лекцію про лікування сонцем (Евпаторія)

майданчик для абмуляторних хорих, а також і антропометричний кабінет;

4) фізкультури, призначені від лікарів для хорих, повинні бути обов'язковими, і порушення цих призначень слід розглядати як і всяке інше порушення санітарного режиму;

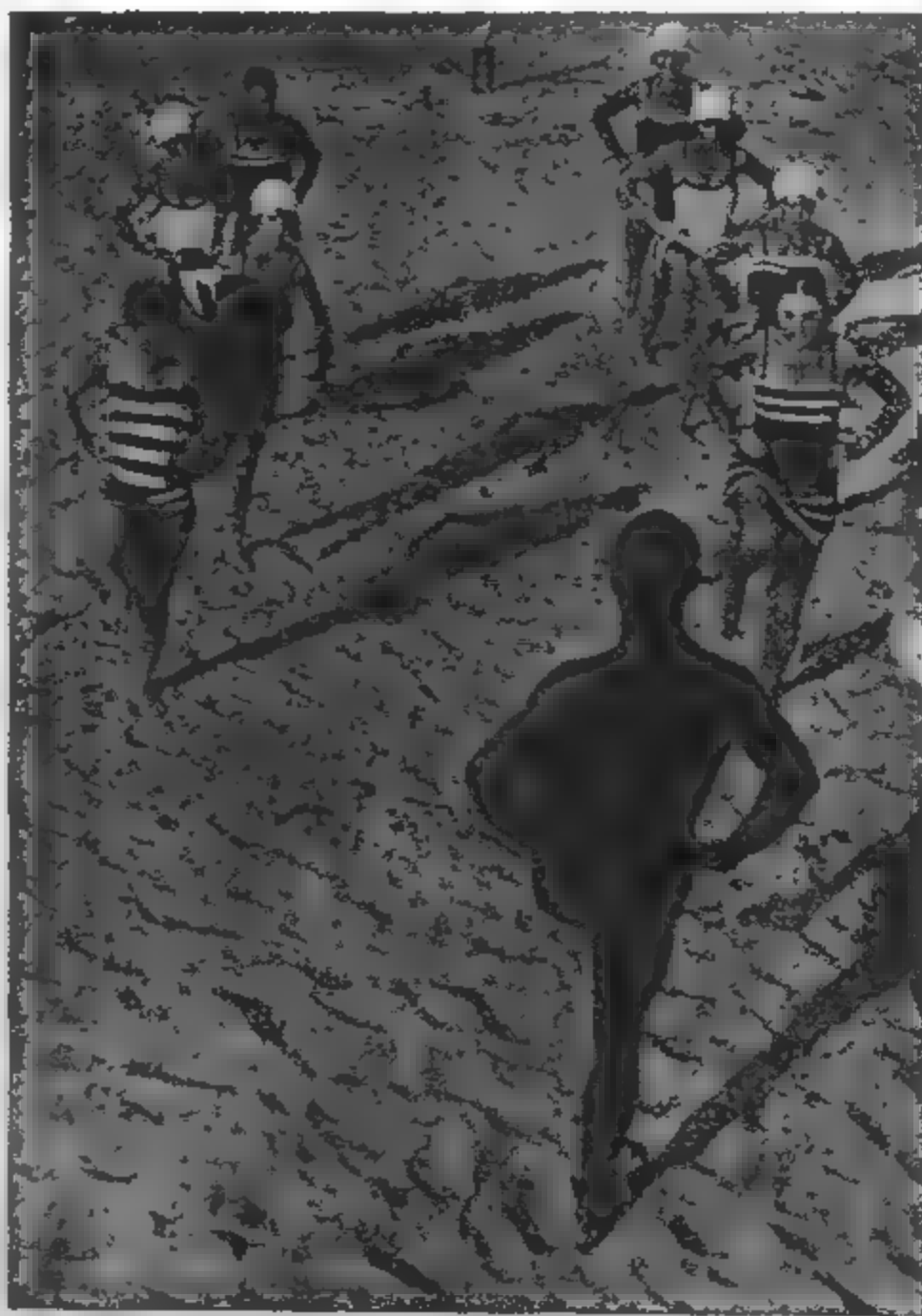
5) у роботі інструкторів фізкультури треба забезпечити відповідну допомогу всього лікарського персоналу, не оту крикливу „попечительську“ допомогу (як це подекуди спостерігалось), а справжню, ділову й повсякденну, на основі цілковитого довір'я і укінченої договоренности фізкультурницького та медичного персоналу.

С. Іванов

Фізкультура на Бердянському курорті

Через місяць після відкриття сезону, спортмайданчик засяв. При спортмайданчиків — два волейбольних поля, одно гандбольне, два для скраклів, два для крокету, два для кегельбану і тир. Із часом дістали спортприлади і робота закипіла. Ранками зарядкова гімнастика, а вечорами з 4 до 7 год. — гри. Зарядкову гімнастику відвідували лише ті хорі, що діставали відповідне призначення від лікарів. Залежно від фізичного стану та хвороби, цих хорих поділено на 4 групи.

Зарядкова гімнастика правила за допоміжний засіб лікування від різних хвороб. Зарядкову гімнастику пересічно відвідували близько ста чоловіка. Дуже цікавилися хорі і грами. Щодня спортмайдан відвідувало 150 чоловіка. Протягом сезону провадили змагання з усіх видів ігор, що так само становило для курортних хорих неабиякий інтерес. У кожному змаганні брали участь понад сто чоловіка, віком

Ранкова зарядка жіночої групи в Будинкові відпочинку Південних залізниць (Евпаторія)

до 50 років. Щоб більше популяризувати фізкультуру, запроваджувано фізкультурні виступи та лекції. Негаразд було з антропометричним кабінетом. Антропометричні прилади дістали лише підкінець сезону, а відтак і не могли вчасно перевірити наслідки впливу гімнастики на організм.

Для кращої фк роботи, на 1930 рік потрібно: 1) вчасно запросити інструктора фізкультури, принаймні не пізніше, як за тиждень до відкриття курорту; 2) своєчасно придбати спортприлади; 3) устаткувати спортмайдан; 4) побудувати для човнів причал; 5) устаткувати антропометричний та корегувальний кабінети; 6) подбати про те, щоб лікарі взяли активну участь у роботі фізичної культури і 7) зв'язатися з Бердянською радою фізичної культури та з Будинком відпочинку.

М. Данілов

ВІД РЕДАКЦІЇ.

З причин недогляду друкарні, у книжці В. Костюка „Піраміди“ відтиснуто кліше з іншої книжки. Редакція вчасно помітила й виправила помилку і просить організації та окремих осіб, що купили цю книжку з невідповідним кліше (всього 50 примірників) обміняти такі на виправлені, звернувшись у цій справі до Видавництва „Вісник Фізичної Культури“.

ВИЙШЛИ ДРУКОМ БРОШУРИ ВИДАВНИЦТВА „ВФК“:

1. А. Левітін — „Футбол“	Ціна 40 к.
2. П. Лосовський — „Гантельгімнастика“	„ 45 „
3. Алкалаєв — „Стрілецький спорт на селі“	„ 50 „
4. Є. Черняк — „Зарядка“	„ 45 „
5. Показання и протипоказання	„ 45 „
6. Черкасов — „Волейбол“	„ 30 „
7. О. Бейерле — „Зимняя тренировка легкоатлета“	„ 85 „

ПЕРШІ КРОКИ НА КОВЗАНАХ

Ковзани для початківців

Для початкового навчання кататися на ковзанах можуть прислужитися „Снігурочка“ та „Англійський спорт“. Решта типів ковзанів, як от: „Нурміс“, „Джаксон“, „Гаген“, фігурові та інші, становитимуть новакам на перших кроках зайві труднощі, а тому ми їх для початківців і не рекомендуємо. Фігурові ковзани навіть шкідливі для новаків. Край лезов повинні бути гострими, а надто в тих випадках, коли новак уперше ступає на лід. Ковзани повинні міцно сидіти на черевиках і становити ніби одне ціле з ногою.

Обува для початківців

Неокріплі зв'язки новака вимагають доброго пов'язувального засобу для ніг. За такий бандаж правлять міцно зашнуровані черевики, акуратно зроблені по нозі. Давати новакові черевики не його розміру, що ходором ходитимуть на нозі, не дозволена помилка, в наслідок якої може статися розтягнення зв'язки стопи.

Одежа

Шерстяний світер (фуфайка), таке ж трико, теплі рукавички, в'язана шапочка і пара шерстяних носків. Мужчинам — трикутник із фланелі чи байки, або в'язаний — розміру плавального поплавця. Жінщинам — коротка шерстяна спідничка, а ще краще мужеське шерстяне трико. Спідню близну треба мати трикотажну, бажано також і шерстяну (д-ра Егера). Найдошкульніше місце ковзаняр — пальці ніг. Щоб запобігти відморожуванню, на пальці ніг одягають замшовий або пуховий чехольчик. Газетний папір, змазаний гусиним салом або вазеліном, так само захищає від морозу. Ще про одну причину швидкого замерзання пальців треба добре пам'ятати ковзанярів. Це — не одягати черевика на потну ногу, добре зігріти перед тим, як одягати черевики, а головне, підшву та п'ятку ноги. Щоб не піддував, підчас великого морозу, вітер, — між трико та близною кладуть компресовий папір.

І-й період навчання

Попередні вправи вдома

2 тижні. 1-а вправа — стояти на ковзанах, 2-а вправа — ходити на ковзанах, 3-я вправа — крок на місці, 4-а вправа — присідати на обидві ноги, 5-а вправа — імітація кроку на льоду: а) відведення правої ноги назад і підтягування її вперед, б) відведення лівої ноги назад і підтягування її вперед; в) переміжне відведення правої ноги та лівої і підтягування їх уперед. 6-а вправа — балансування на одній нозі з відведенням другої в сторону. Почережно на правій і лівій.

1-й день. 1-а вправа — 3 хв., відпочинок 2 хв. (сидіти), 2-а вправа — 3 хв., відпочинок 2 хв. 1-а вправа — 3 хв., відпочинок 2 хв., 2-а вправа — 3 хв.

2-й день. 1-а вправа — 3 хв., відпочинок 2 хв., 2-а вправа — 3 хв., відпочинок 2 хв., 3-я вправа — 3 хв., відпочинок 3 хв., 4-а вправа — 2 хв.

3-й день. 2-а вправа — 3 хв., 3-я вправа — 3 хв., відпочинок 5 хв., 5-а вправа а і б — по 2 хв., відпочинок 3 хв., 4-а вправа — 3 хв.

4-й день. 2-а вправа — 5 хв., 3-а вправа — 3 хв., відпочинок 5 хв., 5-а вправа а і б — по 3 хв., 4-а вправа — 3 хв.

5-й день. 2-а вправа — 5 хв., 3-я вправа — 3 хв., відпочинок 5 хв., 5-а вправа а і б — по 3 хв., відпочинок 5 хв., 4-а вправа — 3 хв., 6-а вправа — 3 хв.

6-й день. 2-а вправа — 3 хв., 3-я вправа — 3 хв., 4-та вправа — 3 хв., відпочинок 5 хв., 5-а вправа а, б і в — по 3 хв., відпочинок 5 хв., 6-а вправа — 3 хв.

7-й день — відпочинок.

Рухи на льоду

Вихідний стан. Встати просто, ноги вкупі, трохи зігнуті в колінах. Тулуба ледь нахилити вперед, руки зігнуті в ліктях і притиснути до

Елементи ковзання

боків.

Рух: а) зігнути ще коліна і трохи натиснути на лід внутрішнім ребром одного (правого) ковзана, б) передати вагу тіла більше вперед на другу (ліву) ногу, і в) ковзнути по льоду лівою ногою, згинаючи її в коліні і не віднімаючи ноги, що відштовхує від льоду. Усі три дії робити водночас. Ковзаючися вперед на одній нозі, намагатися забути про ту ногу, що відштовхує, не відриваючи її різким рухом від льоду. Вона мимохіть сама сполучиться з передньою, якщо вагу тіла передавати на ту ногу, що ковзається. Відштовхнувшись однією ногою та підтягнувши її поруч із тією, що ковзається, деякий час кататися на обох

ногах, не роблячи будь-яких рухів, крім невеличкого згинання колін. Потому поштовх повторити, відштовхуючися тією ж ногою. Після 10—15 поштовхів однією ногою, поштовх провадити другою і так само повторити 10—15 разів, і лише потому відштовхуватися почерезно — то однією, то другою ногами.

Відтак, техніка руху на ковзанах буде така: одна нога ковзається, а друга, відштовхуючись, ріже лід (ребром ковзана), потому відділяється від льоду і виноситься вперед, знову ставиться на лід носком уперед, потому знову ковзається внаслідок того, а друга, відштовхуючись, ріже лід і т. д.

У наслідок слизькості льоду, в новаків мимохіть з'являється порив чимраз частіше совати ногами вперед. Щоб попередити таке небажане явище, початківцям треба зосереджувати свою увагу на такому:

1) Не давати ногам ковзатися мимохіть;

2) Стежити за вірним напрямом носка тієї ноги, що ковзається.

І того, і другого куди легше додержувати, якщо відчуваєш будь-яке оперття — крісло чи руку інструктора.

Спіраючись на спинку крісла, злегка штовхають його вперед, не даючи йому їхати дуже швидко. Допомога інструктора виявляється в підтримуванні новака за руку вище ліктя, або в катанні парою чи трійкою. За парного катання інструктор становиться з лівої сторони, обидва ковзаняр беруться за руки хрест навхрест (права рука з правою, ліва з лівою), при чім, права рука інструктора проходить під пахвою лівої руки новака. Катаючися трійкою, початківці становяться посередині й розкидає

обидві руки в сторони, кладучи їх зверху на руки товаришів, що стоять по боках. Останні сполучають руки так: лівий ковзаняр простягає праву руку знизу під руками новака і сполучає її з лівою рукою правого ковзаняра. Потому обидва крайні беруть кожен по одній руці новака, сполучаючи праву руку з правою, а ліву з лівою. Катаючися парою чи трійкою, всі разом відштовхуються однієюменними ногами і катаються нога в ногу.

Щоб успішніше навчитися кататися на ковзанах, новакові треба знати про таке:

1) Кататися слід на одних і тих самих ковзанах.

2) Не брати з собою палицю чи якісь інші речі, що заважають рукам.

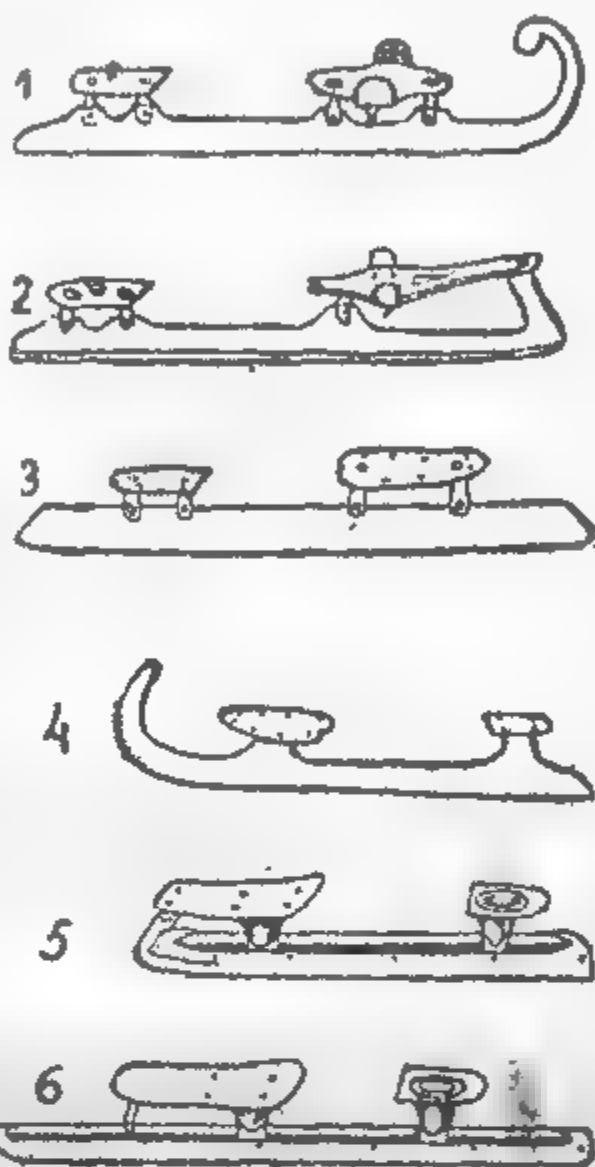
3) Не дивитися вниз без особливої на те потреби.

4) Звертати більше увагу на стан тулуба, ніж на рухи ніг чи рук.

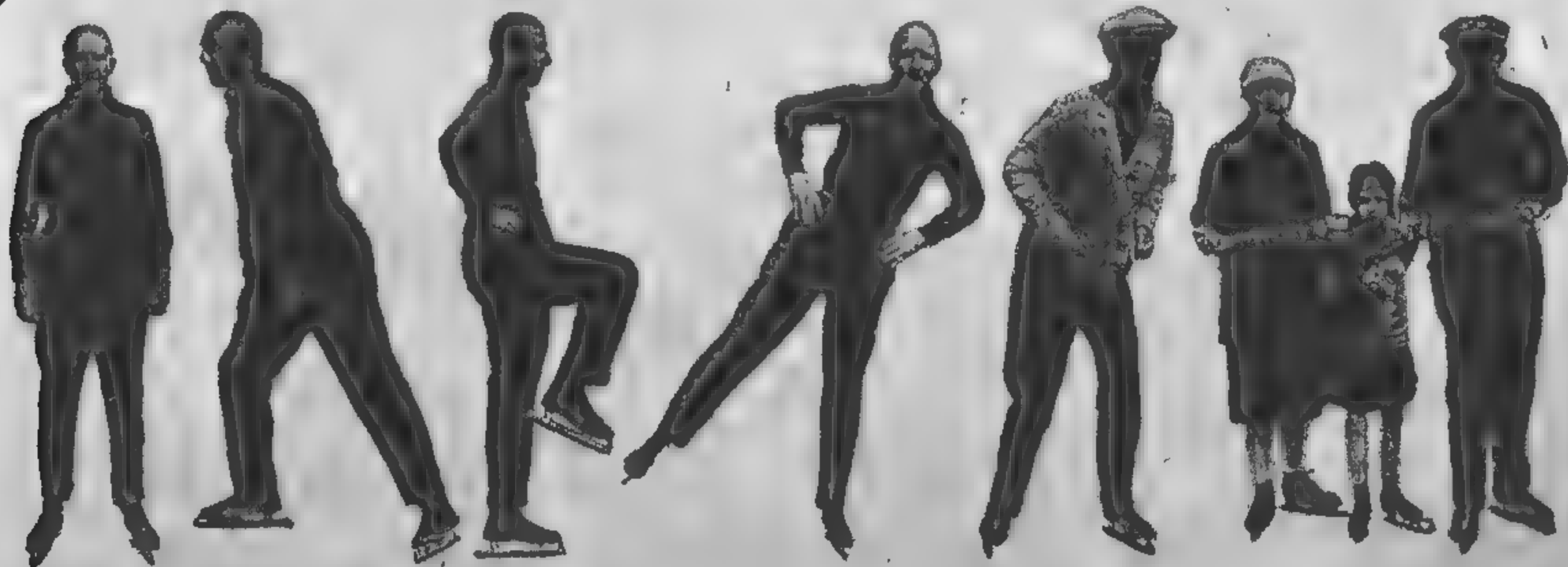
5) Завжди тримати ноги якнайближче одну до одної.

6) Кроки робити якнайдовші.

7) Копіювати рухи ковзанярів, що добре катаються, намагаючися вивчати їхню манеру кататися.

Типи ковзанів: 1) снігурочка; 2) нурміс; 3) англійський спорт; 4) фігурові; 5) гаген; 6) бірові

1) Стійка на ковзанах; 2) Відведення ноги назад; 3) Крок на місці; 4) Балансування; 5) Перші кроки на льоду; 6) Стан рук новака (посередині)

8) При зустрічах додержуватися правої сторони і подаватися в сторону не дуже круто, а під'їхавши зовсім близько, здати одне плече назад і легко та вільно розійтись.

9) Катаючись, частіше звертати увагу на стан голови, яку тримати просто, плечі — розгорнуто, спину — випростано. Увесь тулуб трохи нахилити вперед. Не слід дуже махати руками, щоб не втрачати корисного баянсу, але не годиться й тримати їх нерухомо, притиснувши до тулуба.

10) Кроки повинні бути рівномірні і з правої сторони, і з лівої.

11) При перших же спробах кімнатних вправ з катання на ковзанах у кімнаті чи на льоду, початківцеві відчуватиме великий біль у ногах, у ступнях, колінах, ікрах тощо. Біль поволі стихатиме, а відтак і не треба припиняти вправи під час таких болей.

Другий період навчання

Елементи бігання

Під час поверту, одну ногу закидати вперед за другу і цим самим робити закруглення. Перебігаючи, треба ще сильніше нахилити вперед тулуба і ще більше зігнути ноги в колінах. Повертати можна ще й так: протилежну повертові ногу виставляють уперед, тулуба повертають в сторону закруглення і, міцним натиском ковзанів на лід, міняють напрям.

Гальмують різно: 1) виставляють вперед ногу і, натискуючи задником ковзана на лід, спиняють рух. Цей спосіб легкий, але рух спиняється повільно. 2) Ноги сполучають носками один до одного, а п'ятами різно. Цей спосіб гальмувати називають „плугом“, він дуже важкий до виконання. 3) Одну ногу виставляють носком уперед в середину і гальмують краєм лезва. Спосіб легкий, але не дуже швидкий. 4) Швидким повертом однаково ставлять обидва ковзани поперек і обома полозами швидко припиняють рух. Це спосіб найшвидшого гальмування.

За всіх випадків гальмування, ноги в дуже зігнутому стані.

Ізда задки Не відриваючи ніг від льоду, сильними різкими поштовхами об лід по черешню, то одною, то другою ногами, катяться назад, роблячи зігзагообразні сліди на льоду.

Що треба знати ковзанярів-початківців

Вважаючи, що успіх перших кроків ковзаняра багато залежить від правильного навчання, ми подаємо низку практичних порад тим, хто вперше становиться на ковзани.

Строк навчання скоротиться не менше як удвоє, якщо новак виконає нижчеподані вказівки, а саме:

1. Підбере обужу по нозі, нетісну в пальцях, таку, що щільно лежатиме на підйомі й міцно охоплюватиме п'ятку ноги. Останнє дуже багато важить.

А. Шпак

„РОБІТНИК ЖОВТНЯ“

Вправи для хлопчиків-підлітків і для дорослих мужчин

Вихідний стан: Основна стійка.

Такт 4/4.

І. а) Крок правою вперед, ліва на носку, праву руку підвести вгору, долоню вперед, ліву в сторону, долоню вниз (поза № 2).

б) Видержка.

в) Поверт наліво, вага тіла на лівій нозі, права на носку, ліву руку вгору, праву в сторону (долоні, як у стані № 3).

г) Видержка.

II. а) Випад направо, дивитися вліво, руки вправо до низу (держати молот, поза № 4).

б) Руки дугою вгору (на і між лічбою 1—2), різко опустити вперед униз, права рука спереду, ліва позаду і трохи вище (удар молотом, № 5), ліву ногу—зігнуто.

в) Бойова стійка з гвинтівкою: присісти трохи на обидві ноги, п'яти на віддаленні однієї ступні під простим кутом, праву руку зігнути, лікоть назад, кулак у пахви, ліву зігнути під простим кутом, кулак вперед, дивитися вгору (№ 6).

г) Видержка.

III. а) Випад лівої вперед, руки витягти вперед (спосіб „вперед коли“ № 7).

б) Поверт на п'ятах назад, вагу тіла передати на праву ногу, руки відвести назад над поземною площиною, дивитися назад (спосіб: „назад прикладом бий“ № 8).

в) Поверт тулубом кругом, стати на праве коліно, сісти на п'яту, лівий лікоть на лівому коліні, долоні вверху пальцями витягти вперед, права долоня на лівій, дивитися через долоні (спосіб: стрільня з коліна № 9).

г) Видержка.

IV. а) Підняти праву долоню над лівою для плеску, тулубом видержка (№ 10).

б) Плеск (№ 11).

в) Підняти праву долоню (№ 12).

г) Плеск (№ 13).

V. а) Стати, стій на лівій нозі, праву—витягти назад, праву руку стиснути в кулак і витягти назад, ліву—зігнути, долоня над очима (дивитися вдаль, № 14).

б) Видержка.

в) Випад направо, руки вправо, дивитися вліво (поза II-а № 15).

г) Видержка.

VI. а) Удар молота (поза II-б № 16).

б) Руки дугами донизу, назад (поза II а № 17).

в) Удар молотом (поза II-б № 18).

г) Ногами видержка, руки в стані ніби держиш лопату, ліва—зігнута і притиснута до боку, права зігнута, лікоть відведено назад, дивитися вниз (№ 19).

VII. а) Руки витягти вперед вниз, тулубом видержка (№ 20).

б) Руки викинути вліво вгору, маленький заклін (ніби кидаєш лопатою землю назад вліво), № 21.

в) Прибрати позу VI-г і зразу ж витягти руки (поза VII-а № 22—23).

г) Поза VII-б (№ 24).

VIII. а—б) Піднести руки вгору і в сторону, долоні вперед, стояти на лівій нозі, права витягнута назад (вдих № 25).

в) Сторонами опустити руки долу, приставити праву ногу (видих № 26).

г) Видержка.

2. Правильно прикріплюйте ковзана до черевика, твердо пам'ятаючи, що лезво ковзана однаково на обох ногах повинно проходити через середину п'ятки до носка, між великим і сусідніми з ним пальцями ноги. Носок черевика не повинен тут грати поправну роль, бо фасони черевиків надто вже не однакові, щоб можна було з них судити про місце знаходження пальців ніг. Звичайні ковзани регулюють пластинками, що їх треба врізати в підбори.

3. Купуючи ковзани чи беручи їх напрокат, слід керуватись такими вказівками: за ліпші ковзани вважають „Снігорочку“ і „Англійський Спорт“—зручний і легкий, завдяки низькій посадці; отже не рекомендуємо для початкового навчання ковзани Нурміс та „Гокейні“.

Перед тим, як стати на лід, треба досить таки добре скріпити зв'язки ступнів ніг. Для розв'язання цього завдання, новак вправляється на ковзанах вдома. Спочатку він просто стоїть на ковзанах, потім ходить по кімнаті і баянсує тулуб на одному ковзані.

На льоду перший час треба кататися за допомогою крісла, саней, а то й товариша, спираючися на них, під час перших непевних поштовхів.

На ковзанці поради новакам зводяться до такого: ковзана треба прикріплювати до ноги міцно, щоб він становив зі ступнею одне ціле.

Перед тим як одягати ковзани (типу Снігурочки), треба відчищати підшви і взагалі черевики від бруду.

Шнувати черевики треба з таким розрахунком, щоб вони не стягували пальці ніг, укріплюючи їх з цією метою на підйомі ноги, і не сильно затягуючи верх черевика.

Тим, у кого ступні ніг легко підгортаються в сторону, потрібні ремні, що міцно стягують підйоми ноги з п'яткою ковзана.

Тулуба весь час тримати з нахилом уперед, щоб запобігти небезпечному паданню назад.

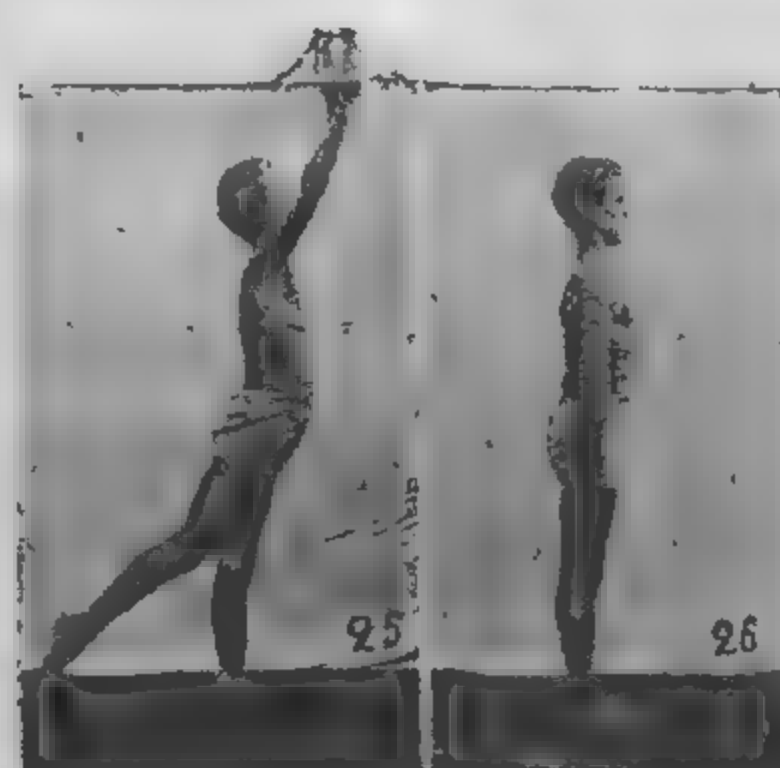
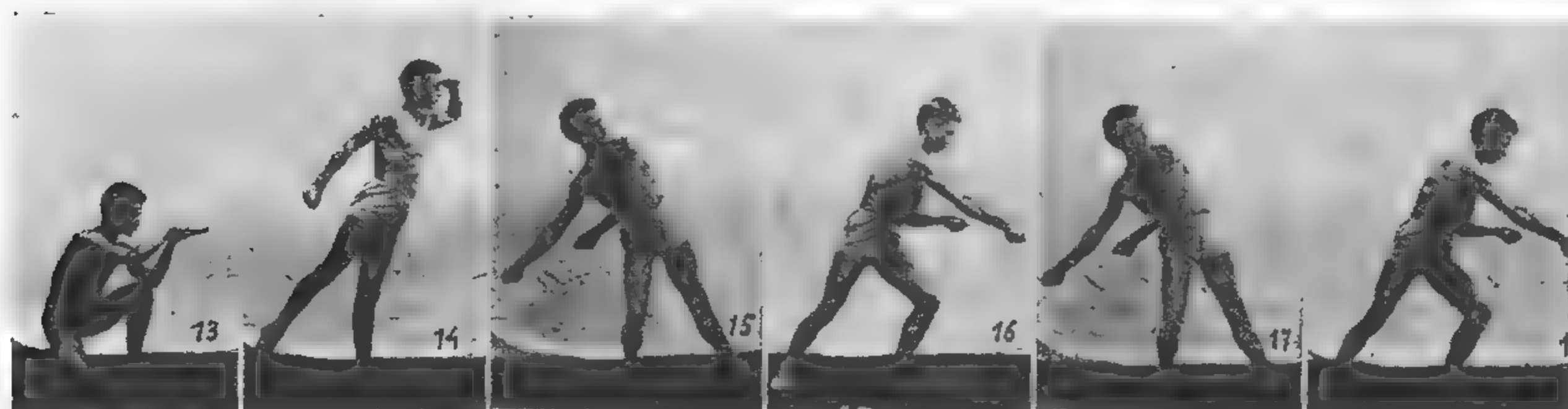
Катаючись, дихати через ніс. Після швидкого бігання на ковзанах, не спинятися відпочивати на льоду, а йти до ogrіванки, або дати організмові можливість відпочити, катаючись повільним темпом.

Щоб не мерзли ноги, клади в обужу на всю довжину підшви газетний папір, не взувай холодні з морозу черевики, а під час надто вже сильних морозів змазуй пальці ніг гусиним салом або вазелином і обгортай їх папером.

Катайся за температури від 0 до 20° за Р. Ліпша температура для катання від 4 до 12°.

Одяг усякого ковзаняра повинен бути теплий, а разом із тим і легкий. На в'язаний шерстяний светер (фужайка) у морозні дні треба накидати ще й піджак, одягати такі ж штани та шапочку і теплі рукавички. Це є найліпший одяг під час катання на ковзанах.

Зовсім зайве одягатися надто вже тепло, бо в такому разі дуже легко застудитися. Незаважний же одяг дасть можливість придбати теплоту тіла під час самого катання, що, до речі, не повинно тривати більше двох годин.

НЕМАЄ
АПОЛІТИЧНОЇ
МІЖКЛАСОВОЇ
ФІЗКУЛЬТУРИ

ЗА ЄДИНИЙ
ІНТЕРНАЦІОНАЛ
РОБІТНИЧОГО
СПОРТУ

ЕТЮДИ З ФІЗІОЛОГІЇ РУХУ

Переклад із німецької

Висновки

Із зростанням загальної участі в спорті дуже збільшився і інтерес до наукових досліджень з питань фізіології руху. Тоді, як кількість літератури з найрізноманітніших галузей фізіології на сьогодні майже не обмежена, з літератури, що трактує принципи фізіології руху є лише кілька праць. Та ще більше доводиться дивуватися з того, що спортивні наукові кола не спромоглися на жодну працю з цієї галузі. Одже, я і поставив собі завдання точно дослідити біг з перешкодами, а також і стрибки, подаючи тут лише ті висновки і в тому обсягові, що, на мою думку, вони становитимуть неабиякий інтерес активному легкоатлетові. Працю виконано в фізіологічному Інституті при університеті в Брайславі.

Щодо бігу, то ми поставили собі два питання: 1) чи можна говорити про одність стилю з бігання на короткі, середні й довгі дистанції? 2) чи можна встановити різницю, щодо стилів з бігання доброго і поганого бігунів. Для своєї дослідницької роботи ми використали певну кількість фільмових фотографій, частину яких переказало нам німецьке спортивне відомство легкої атлетики.

Роботу цю провадили ми, додержуючи такої методики: брали потрібну нам частину фільмо-стрічки, вкладали її в проєкційний апарат так, щоб на полотні відбивалася певна фаза з бігання, як вихідний стан. Потому фіксували певні пункти, тобто простіше змалювали частини людського тіла, а саме: голову, таз, коліно, ступню, носок і т. п. Усі ці пункти з'єднували ми один з одним простою лінією, примірно так, як зазначено на мал. № 1. Таким же способом змалювали ми і інші фільмові малюнки, дійшовши результатів, зазначених на мал. 3а та 3б. Щоб показати криві, які описують різні пункти тіла бігуна, підчас бігання, фіксовані пункти об'єднували ми один із одним в напрямкові руху вперед. Регулярність руху вперед для наглядності подаємо графічно (мал. 2а і 2б).

Перше, що ми виявили це те, що стиль бігу на короткі, середні та довгі дистанції, з погляду фізіології руху, тобто щодо самого роду руху підчас бігання не різняться. Отже виходить якраз навпаки, різниці полягають в зміні довжини кроку і в зміні швидкості таких підчас бігання.

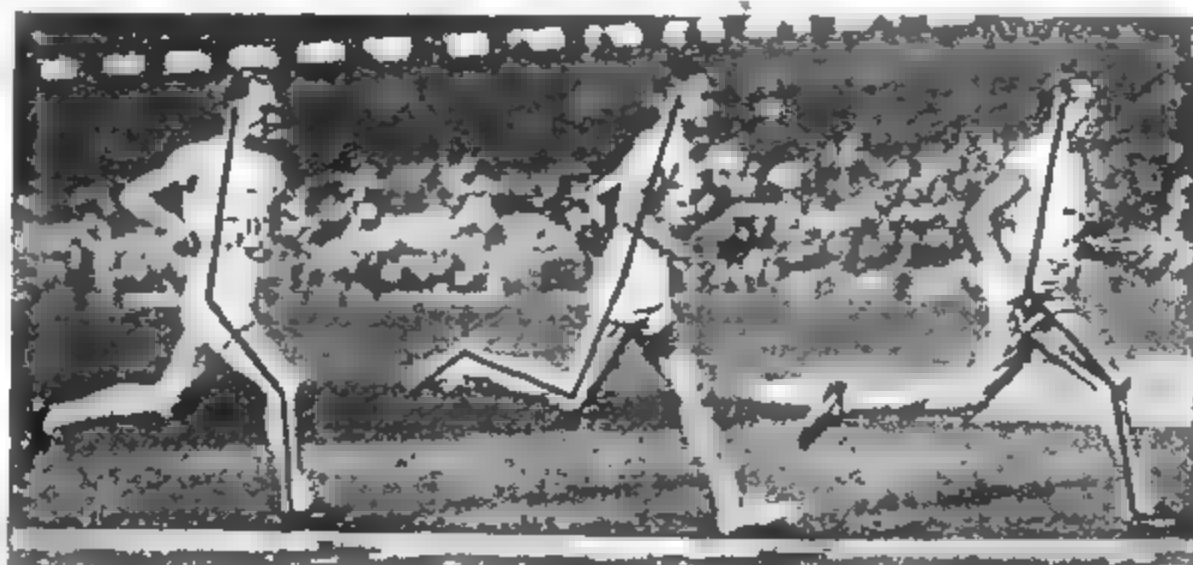
Вайцерові* спостереження, що більшість бігунів на віддалення торкаються землі сперше п'ятою, на підставі нашої об'єктивної методи, ми цілком стверджуємо, хоча треба зазначити, що таке початкове ставлення на п'яти зафіксовано далеко не в кожного доброго бігуна. Так, Віде, біг якого ми до-

слідили окремо, доторкується землі, передусім, носками. Звичайно, нас можуть запитати, а чи не покращав би Відів біг, якби він ставив ноги рівно підпошвою? Щодо нас, то ми взагалі не віримо, що робити так можна, не кажучи вже про наслідки такого бігу. Основні риси процесів руху зовсім не залежать від нашої свідомості, бо вони лежать геть

дезь поза людською свідомістю. Тільки цим і можна пояснити, що кожний порядний бігун має свій власний стиль із бігання, так само для нього характерний, як характерний для тої чи іншої людини стиль її графічного писання, або для видатних стрибунів техніка їхніх перестрибувань через лату. Якщо котрийсь із видатних бігунів торкається землі спочатку носками, то тренер мусить добре замислитись, чи варто ж, справді, його перенавчати.

Криві найважливіших пунктів руху корпусу в просторі показують (мал. 3б) ідеальну рівномірність нурмового руху. Особливо треба визначити криву таза, що її ми в бігові, без великої помилки, можемо ототожити з кривою тяжня. Вона показує лінію, що дорівнює синусові лінії в русі.

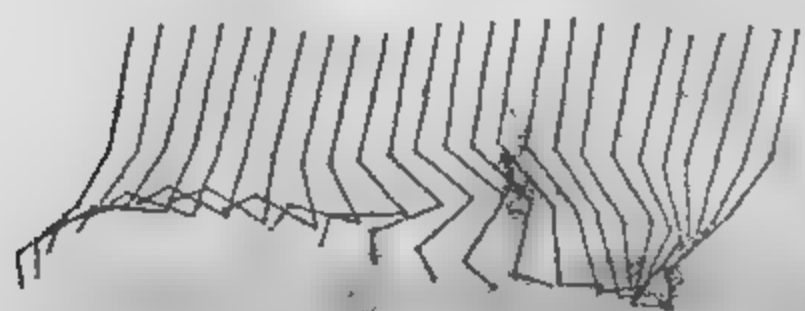
* Вайцер — німецький державний тренер з легкої атлетики.

Мал. 1. Біг 1500 мт. у Парижі Нурмі—Рітола—Віде

Мал. 2. Графічне змалювання регулярності руху вперед: а—добрий бігун, б—поганий бігун

Мал. 3. Біг доброго бігуна (з фотографії „лупа часу“) на 1500 мт, підчас якого встановлено світовий рекорд:

а) окремі фази кроків;

б) криві важливіших пунктів тіла в просторі; 1) лінія — голова; 2) — центр тяжіння; 3) — коліно; 4) — ступня; 5) — носок

Мал. 4. Криві важливіших пунктів тіла в просторі: крок бігу поганого бігуна зфотографований „лупою часу“; 1) — голова; 2) — центр тяжіння; 3) — коліно; 4) — ступня; 5) — носок

А. Тесленко

ГІГІЕНА ТА САМОКОНТРОЛЬ БІГУНІВ НА КОВЗАНАХ

Катання на ковзанах це — один із найрозповсюдженіших видів зимового спорту. Кожне „мале“ мріє собі в думці стати якнайскорше на ковзанах, щоб кататися, бодай і на одній нозі. Зазначене свідчить про те, що цей вид спорту дуже легко прищиплюється широким колам людності. Як сильно захоплює він людей можна судити хоча б із того, що часто можна бачити на ковзанах людей літніх, іноді навіть і за 40 — 45 років. Це промовляє за те, що бігання на ковзанах спорт неважкий. І справді, якщо доцільно використовувати ковзани, тобто знати міру й час катання, то від цього, крім користі, нічого не може бути. За невмілого ж користування, або надмірного захоплювання, ковзаняр

можуть завдати собі й шкоду. Отже, на цих шкідливих моментах і треба спинитись.

Ковзання вимагає легкого одягу, бо часто буває, а навіть підчас швидкої їзди, що людина надміру розігрівається, обличчя їй червоніє, на чолі виступає піт, тоді як навколо в повітрі мороз 10 — 15°, хоч ковзаняр, розпарившись, цього й не відчуває. Досить ковзаняреві перейти із швидкого темпу руху в повільний, щоб відразу відчути холод. Таке різке охолодження призводить до зниження температури тіла, в наслідок чого ковзаняр і дістає собі простуду (здебільшого грипу). А то буває ще й так, що в спитнілому стані людина нап'ється холодної води і через деякий

час добре як дістане ангіну, а то й того гірше... Такі моменти рідко трапляються, якщо ковзання носить характер розваги. Коли ж воно набуває форм змагання (про що мріє багато ковзанярів), а надто коли до того людина ще й мріє дістати першість, межі нормального катання втрачаються, а відтак і утворюються моменти небезпечні для здоров'я.

Прагнення рекорду приголомшують природні інстинкти людини, ковзаняр мало звертає увагу на обережність; отож, і доводиться потім розплачуватися за свою недбайливість.

Як це здебільшого буває?

— Ковзанярі часто одягають надто вже легкі штани, забуваючи навіть про статеві органи, в наслідок чого і буває часто, що вони відморожуються. Авторів цієї статті доводилося бачити на фініші учасників змагань, що зі сльозами на очах говорили про те, що вони не відчувають статевих органів.

— Це перше. Подруге, ступня під час ковзання, перебуває в малорухливому стані, в наслідок чого так само дуже часто бувають випадки відморожування п. Авторів доводилося спостерігати і такі явища.

— Треба мати на увазі й те, що ковзанярі часто відморожують собі вуха та ніс.

Зазначені вище пошкодження рідко набувають великої сили та розмірів. Та все ж, навіть і невеликі пошкодження, вибивають людину із колії, заважаючи їй працювати та отруюючи самовідчуття. Щоб запобігти цього, треба вживати таких заходів:

1. Під суконі штани слід одягти теплі штанці

2. Раніше ніж взуватися, слід змазати пальці ніг лаколіном чи обгорнути їх газетним папером, а зверху натягти вовняні панчохи. Взуття повинно бути просторе, щоб можна було вільно рухати кожним пальцем ноги.

Щоб попередити відморожування ніг, можна радити користатися спеціальними навушниками. Який же контроль можна порадити тим, що катаються на ковзанах? Взагалі треба радити кожному, перед тим як почати кататися на ковзанах, звернутися до лікаря по пораду, чи можна взагалі даній особі вправлятися з зимових видів спорту і, зокрема кататися на ковзанах, а чи й ні, і лише зважаючи всі особливості стану організму і взагалі здоров'я даної людини, лікар може дозволити або не дозволити їй користатися з тих чи інших видів спорту.

Взагалі ж, під час бігання на ковзанах, треба додержувати певної помірності: не можна, скажімо, сразу ж, на початку сезону кататися по 3—4 год. зряду. Далі — треба ковзаняреві ввесь час звертати увагу на самовідчуття. Якщо, повернувшись додому після катання на ковзанах, ви відчуваєте нервовість, легку подразливість, стрибання думок, а лігши спати, відчуваєте себе якось не гаразд (і хочеться спати, і не можете), то будьте певні, що ви завдали своєму організмові перенапруження. Якщо протягом ночі усе це пройде, то це ще півбіди, а як ні; якщо і на другий день відчуватимете якусь млявість, зниження працездатності, бажання поспати, під час роботи над книжкою очі зліпатимуться і, взагалі, почуватимете якось не по собі, то ви з певністю можете констатувати факт великого перенапруження. Найкращі ліки, щоб позбавитися цього стану, це припинити на 3—4 дні ковзання. Якщо зробивши це все, ви знову повернете собі бадьорість, прагнення до роботи, відчуєте бажання погуляти на свіжому повітрі, то це значить, що перенапруження ви вже зліквідували, а відтак і знову можна продовжувати катання на ковзанах, але на цей раз суворо вже додержуючись помірності, тобто не виходити із норм можливостей вашого здоров'я і, зокрема, стану вашого організму.

Агапов-Кошевий

КІНСЬКИЙ СПОРТ НА ХАРКІВЩИНІ

Довгенько таки в спортивних колах Харкова йшли розмови про потребу прилучити кінський спорт до фізкультури харківських фізкультурників і спортсменів. Добрі побажання були відповіддю на пропозиції спортсменів-кінників відкрити манеж, але коштів на організацію цієї справи не тільки ніхто не давав, ба й не обіцяв, тоді як організаційний період вимагав великих затрат. Тільки весна та початок літа 1929 року поставили найкатегоричніші вимоги перед кінниками-командирами запасу Червоної армії питання організації манежу, як доконечної галузі ТДО-Авіакемієвської роботи, без якої подальша робота, в царині удосконалювання кінників-командирів, неможлива.

З величезними труднощами і колосальною затратою часу та енергії подолано перепони, в наслідок чого відкриття манежу стало не „добрим побажанням“, а реальним фактом. Придбано шістнадцятеро коней, потрібний інвентар та уст. кування і зроблено все потрібне для раціональної роботи мане. в і при ньому школи верхової їзди. Через пресу зрушено громадську думку і ведеться роз'яснювальну роботу про завдання і цілі цього нового виду роботи, в наслідок чого і поспалося багато заяв про зарахування до школи верхової їзди. Кінську справу не можна розглядати лише як галузь воєнних наук, бо і вершник, і кінь у процесі роботи культивують своє фізичне здоров'я, не кажучи вже про дихання, правильності якого не можна дійти жадними тренуваннями з такою користю, як за верхової їзди, не витрачаючи для цього спеціального часу. А дихання є одне із пекучих місць у роботі наших фізкультурників. Їзда на конях зв'язана з балянсом, міцністю посадки та вмінням правити конем. Цілком природно, без спеціальних фізкультурних, вправ, зміцнює вона м'ясні ніг, рук, грудей і усовує з живота жир, зміцнюючи в той же час м'ясні останнього, а головне—неурашимість та жвавість якості, що розвиваються лише в осіб, які виправляються з кінського спорту.

Зазначену школу й манеж відкрила Харківська Окружна Рада ТДО-Авіакеміє в серпні цього року, і вже нині є близько 200 чоловіка, що записалися до школи, хоч і не всі ще почали в ній своє навчання. Відкриття школи збіглося з початком Тижня Оборони, на честь якого і проведено 15.IV-29 р. на державному іподромі кінське свято.

Це свято пройшло з великим успіхом і подало великі надії не лише Харківським фізкультурникам, але й усім, що цікавляться кінською справою.

Та, заглянувши вперед, треба вже сьогодні заявити, що хоч перші перепони й подолано, але „рубікона“ ще не перейдено. У чому ж полягають подальші труднощі та перепони і які ми маємо перспективи? Це питання, що так турбує все кінсько-спортивне суспільство, зводиться до наступного: 1) поруч із удосконаленням командирів запасу кінноти, треба повести якнайсерйознішу і шонайширшу роботу серед допризовного віку працівників Харкова, в частині навчання останніх верхової їзди та вміння діяти холодною зброєю, вносячи сюди і елементи змагання та спорту; 2) втягти до кіннотної справи фізкультурний актив м. Харкова і тим самим прогресувати та кваліфікувати кіннотний спорт як такий, не тільки не спускаючи з ока ба й внадрюючи в нього воєнізацію; 3) негайно почати будувати критий манеж, бо наступний зимовий час примусить запроваджувати навчання лише в вечірній час, а для цього потрібні і достатнє освітлення, і ґрунт, і теплота; і нарешті—4) почати і якісно, і кількісно поліпшувати кінський склад, а в зв'язку з цим збільшувати та поліпшувати інвентар.

Лише за спільної роботи Округової Ради ТДО, Округової Ради фізкультури та Округової Профради (не вадило б узяти в цьому участь і ВРФК та ВУРПС-ові) справа розвитку кінського спорту розвиватиметься, прогресуватиме і кваліфікуватиметься, прямуючи до свого кульмінаційного пункту.

Фігурова їзда комскладу (Москва)

БЕЗПЕРЕРВКА ТА СЕМИГОДИННИЙ РОБОЧИЙ ДЕНЬ — КРАЩА ПЕРЕДУМОВА
ВНАДРИТИ ФК У ПОБУТ ТРУДЯЩИХ

Фізкультура серед дітей

Микола Філь

ЮНІ ПІОНЕРИ, ЗМІЦНЮЙТЕ ФІЗКУЛЬТУРУ!

Минулий Всеукраїнський, а далі й Всесоюзний Зльоти Юних Піонерів дали багато цікавого в царині демонструвань фізкультурних досягнень серед наших піонерських загонів. У Всеукраїнській Юнпiонерській Спартакіаді взяли участь близько 200 учасників. Змагання відбулися за програмою: легкоатлетичний комплекс, плавання і спортивні гри (підліткові). Місця розиграно так:

Легка атлетика — 1 — Луганське — 11 очків, 2 — Харків 12 очк., 3 — Київ — 13 очк.

Плавання — 1 — Одеса — 40 очків, 2 — Маріуполь — 5 очків, і 3 — Дніпропетровське — 9 очків.

Спорт-гри — Скраклі 1 — Харків, 2 — Дніпропетровське.

Волейбол — (хлопці) 1 — Дніпропетровське, 2 — Київ, 3 — Артемівське.

Волейбол — (дівчата) — 1 — Київ, 2 — Харків, 3 — Луганське.

Перші місця відповідно премійовано.

Далеко цікавіші здобутки маємо на Всесоюзній спартакіаді, де програма складалася з тих же самих видів спорту: легкоатлетики, плавання і спортивних ігор. Україна посіла там перші місця з легкої атлетики (1 очко), зі спортивних ігор (1 очко) і з плавання (4,5 очків). Разом 6,5 очк., що дало Україні загальне перше місце Всесоюзної Спартакіади. Друге місце дістало Закавказзя (12,5 очк.), а третє — Ленінград (13,5 очк.).

За перше місце на Всесоюзній Спартакіаді, Всеукраїнський колектив юних піонерів дістав од ЦВК СРСР найвищу нагороду — перехідний прапор, що нині зберігається в ЦБ ЮП України. Голова Оргкомітету т. Енукідзе, передаючи цього прапора делегації Всеукраїнського комітету, сказав: „Тримайте цей прапор міцно, але якщо доведеться віддати його на наступній піонерській спартакіаді якій іншій організації — не сумуйте, а радійте за успіхи ваших же товаришів“.

Не спиняючись на висвітленні технічних здобутків фізкультурного колективу українських юних піонерів на обох спартакіадах (а вони були таки далеко не погані), щоб не вийти з рамок журнальної статті, мусимо все ж визначити, що зі свого фізичного розвитку

українці на Всесоюзній спартакіаді посіли лише 6 місце. Постановку й організацію лікарсько-антропометричного контролю в колективі України НКОЗ РСФРР преміював цінним набором приладів для лік. антроп. кабінету (перше місце).

Окремо мусимо відзначити чітку дисципліновану спортивну поведінку українських юнпiонерських фізкультурницьких команд — своєчасну явку їх на старт, безперечну підлеглість правилам, капітанам та суддям і певну витримку на полі (а хвилюватися було таки чого) і т. інш. Усе це, до речі, ще раз довело, що діти піонерського віку за певної судовської налагодженості і за наукового контролю можуть ставати до змагань. Відзначимо, що і судівство, і контроль на Всесоюзній спартакіаді були поставлені гаразд.

Як відомо, умови добору фізкультурницьких колективів на Україні були далеко не сприятливі. Тому колективи виходили на змагання, не готуючись спеціально до них, а лише маючи в своєму активі тренаж, що його набули під час своїх шкільних та гурткових фізкультзанять. Одже, можемо до якоїсь міри вважати, що результати змагань на Всеукраїнській і Всесоюзній фізкультурній Спартакіаді Юнпiонерів України, з своєї суті є відбитки нашої підлітково-гурткової і, головне, шкільної фк політики, що її провадять Наркомос і ВРФК. Відтак, перед піонерами стоїть надалі завдання — закріпити всі фізкультурні здобутки, щоб, поперше, міцно тримати в своїх руках перехідний прапор ЦВК СРСР і, подруге, справді виконати одну із засад піонерських загонів — „бути фізично міцними й витривалими“. Фк роботу серед піонерів треба чітко спланувати, шкільну ж роботу ув'язати з гуртковою з тим, щоб у цілому якнайкраще охопити фізкультурою кожен загін.

Викладачі фізкультури та робітники в дитячих установах повинні якнайбільше притягти до цього увагу суспільства і, передусім, піонерських шарів. У кожному загоні, відповідно даним умовам, треба завести до плану такі фк питання:

1. Завдання Радянської ФК.

Шкільне свято фізкультури в Харкові: 1) гри, 2) парада учасників

2. Стан фк серед організованих у піонер-загони дітей даної школи.

3. Стан фк серед неорганізованих (неохоплених школою) дітей цього самого віку в даному районі, кварталі і т. п.

4. Стан фк серед самого піонерзагону на даний сезон (зима, літо).

5. Стан фк серед дітей, що з них складаються фк групи при робітничих клубах (за принципом виробництва чи територіальності).

6. Роль ЮП, як допомогачів викладачам фк у справі організації фк по установах соцвиху чи в даній школі.

7. Роль ЮП, як організаторів і застрельників позашкільної фк роботи серед школярів (даної установи) і не організованих дітей (даного району, кварталу і т. п.).

8 Як практично влаштувати дитячий фк-майданчик для даного піонер-загону чи для школи.

9. Як організувати фк у самих піонер загонах улітку й узимку, в зв'язку із загальною роботою піонерзагону.

10. Справи агітації й пропаганди радянської фк серед школярів, неорганізованих дітей, батьків і т. п.

11. Потреба ознайомитися з підручниками з питань фк, відповідно до фк роботи в даному загоні.

12. Справи гігієнічних і санітарних умовин, в яких провадять фізичні вправи діти даного загону чи даної школи і способи поліпшити ці умовини.

13. Інші питання, що підносяться і витікають із життя взагалі та з вищепоставлених питань зокрема.

Відповідно до такого спроектованого плану юнпіонерських завдань у царині фізкультури, треба певно відзначити окремі пункти для практичного їх здійснення. Проводячи фк роботу, юні піонери мусять пам'ятати про наступне:

1. Фізкультуру вивчають вони, щоб у майбутньому бути міцними фізично-витривалими червоноармійцями — захисниками пролетарської держави.

2. Вивчають вони фк, щоб набути певну працездатність.

3. Юнпіонери вивчають сами і поширюють серед організованих і серед неорганізованих дітей ідей Червоного Спортінтерну та Єдиного Спортивного Робітничого руху, зміцнюючи цим самим свій інтернаціональний вихов.

Без цих певних, громадсько-політичних обґрунтовань фізична культура часто-густо обертається на суцільне фізкультурницьке дилетантство зо всіма негативними наслідками, що злідси витікають. Юнпіонерський вік є вік несталий і тут особливо треба запобігати того, що ми вважаємо за цілком зайве і шкідливе не тільки для підлітків, ба й для дорослих.

Поставивши чітко перед собою мету фізичного вихову, юні піонери мусять далі виконувати свої плянові завдання, що їх в основному можна звести до таких моментів:

1) ЮП мусять бути за перших допомогачів викладачам фк, щодо поширення ідей радянської фк в установах соцвиху (чи в даній школі);

2) ЮП — зразкові фізкультурники на шкільних фк лекціях. Взагалі вони подають приклад найдисциплінованішого і найвиконливішого керунку, як члени даної групи, даної установи соцвиху.

3) Подають ініціативу щодо організації позашкільної гурткової фк роботи і, зокрема, зимового та літнього спорту і серед організованих, і серед неорганізованих дітей піонерського віку.

Вишукують засоби поживавити фк роботу в поза-

шкільних гуртках, притягають до практичної роботи в них викладачів фк, дорослих фізкультурників та інших товаришів, що бодай сяк-так знаються на спортивних справах.

5) Щільно ув'язують свою загальну піонер роботу з фк виховом і шкільним, і гуртковим.

6) Беруть активну участь у організації шкільного фк майданчика, у виготовленні, бодай і примітивних, приладів, як от м'ячі, кий, скраклі і т. п.

7) Беруть на себе ініціативу щодо організації водних станцій (примітивів), зимових спорт-майданчиків ковзанок, ви-

шукують кошти на потрібне для цього устаткування і т. п.

8) Виявляють ініціативу в установах соцвиху, сельбуді, клубі і т. п., організовуючи фк куточки та фк розділи в шкільних (заводських, сельбудівських) стінгазетах, притягуючи до цього щонайбільше і учнів, і дорослих людей.

9) Агітують за ранкові гігієнічні фізвправи і сами провадять їх щодня, сполучаючи цей оздоровний захід зі своїм денним трудовим режимом.

10) Агітують серед батьківських кіл, за фізвихов дітей, притягуючи для цього в першу чергу своїх батьків та батьківські комітети сприяння.

11) Сумлінно ставляться до вивчення свого фізичного стану, антропометричних вимірів стану окремих органів (серце, легені і т. п.) та фізичного розвитку, агітуючи за це серед решти школярів.

12) Увесь час пильнують, щоб усі фізвправи провадилися за відповідних гігієнічних та санітарних умовин, і щоб чергові сумлінно виконували свої обов'язки в цій справі.

13) Зокрема ЮП мусять вивчати плавання та ходіння лижками.

14) Фк агітроботу провадять вони певними виховними засобами, без жадних силувань, командувань тощо, прищеплюючи дітям правильне розуміння суті, значення та потреби фк вихову в нашій пролетарській державі.

Усе це є велика чергова робота на наступний період. Робота ця щільно зв'язана із шкільним та клубним життям і з діяльністю викладачів фізкультури. Безумовно, ради фізкультури і фк методкомісії окр. інспектур Наросвіти повинні приділити цій ділянці відповідну увагу.

Отже, ця робота мусять знайти відповідний відбиток в їхніх робочих плянах і в практичних заходах. Тут треба подбати і про потрібні кошти, засоби роботи та методичне керівництво і, що не менше важить, зосередити увагу юнпіонерського суспільства на цій неодмінній і великої питомої ваги, виховній роботі.

Шкільні змагання на майдані „Червоний Залізничник” (Харків). Момент естафетного бігу. Слід звернути увагу на неправильну подачу до рук естафети

РУЧНИЙ СПІРАЛЬБОЛ*

Кількість гравців—двоє або четверо.

Місце для гри—два концентричні (вписані один в один) кола, перше діаметром в 6 м., а друге в 1 м. Якщо гра відбувається в приміщенні, то стеля має бути не нижче 3-х метрів.

Кола простою лінією ділять пополам.

Прилади до гри.—Для гри треба мати круглу жердину, завдовжки в $3\frac{1}{2}$ м. і завтовшки 5—7 сант., такої ж довжини міцну верівку і волейбольний м'яч. До верхівки жердини прив'язують верівку, а до неї прикріплюють м'яч (див. мал.). Кінець верівки, що має обмотувати м'яча обгортають на 50 сант. м'якою ганчіркою або бинтом. У приміщенні не вище 4 метрів жердину підвішують на гак безпосередньо до стелі, причім у нижній кінець жердини забивають товстий цвях без голівки; упираючись у долівку, цей цвях не дає жердині колисатися.

Розміщення гравців. Гравці розташовуються у великому колі по обидві сторони межі, що їх розділяє. Розташування гравців визначають за жеребком. Команда, що вийняла жеребок, набуває право вибирати або початковий удар або сторону.

Опис гри. Суть гри полягає в ударах рукою (долонею чи кулаком—однаково (по м'ячу з таким розрахунком, щоб верівка цілком обвилася, навколо жердини і при тому в певному, визначеному для кожної команди, напрямі).

Для цього один із гравців команди, що починає гру, бере до лівої руки м'яч, відходить од жердини на довжину верівки і б'є правою рукою по м'ячу з тим, щоб останній описав навколо жердини якнайбільшу кількість кругів, а верівка обвелася навколо нього на більший свій протяг. Супротивники, що стоять проти, намагаються перешкодити м'ячеві закрутити верівку навколо жердини, пориваючись ударом руки перехопити м'яч і дати йому протилежний напрям.

Таким способом гравці б'ють по м'ячу кожен у свою сторону доти, доки верівка цілком не обів'ється навколо жердини. Тоді гру (партію) вважають за закінчену на користь тих гравців, що закрутили верівку в призначену для них сторону.

Бити по м'ячу (але не ловити його руками) дозволено поза будь-якою чергою, тобто один і той самий гравець може бити по м'ячу скільки йому завгодно разів, якщо супротивники його „ловлять гав“ і не можуть вдарити по м'ячу. Дозволено так само і пасувати м'яча (передавати) між гравцями однієї і тої самої команди, як і під час гри у волейбол.

Скінчивши одну партію, гравці починають другу, причім, помінявшись місцями, наново починають гру, тобто по м'ячу б'є перший гравець не тої вже команди, що перед цим починала гру, а іншої. Гра—ручний спіральбол складається із кількох партій.

Правила гри

§ 1. Довгість гри. Гра складається із 3—4, а то й 5 партій. Закінчується вона після трьох партій, якщо всі партії виграла одна і та сама команда, а як ні, то грають четверту і, навіть, п'яту. Гру виграв та команда, що перша виграв три партії. Перерви між окремими партіями не роблять.

§ 2. Вважають за помилку:

- а) ловлю м'яча в руки;
- б) удар рукою по верівці, а не по м'ячу;
- в) дотик будь-якою частиною тіла до верівки, або до жердини;
- г) дотик м'яча до будьчого крім кисти руки;
- д) перехід середньої лінії (бодай і однією ногою), що розділяє коло пополам;
- е) переступання внутрішнього кола.

За кожну припущену від будь-якого гравця помилку суддя карає простим чи подвійним штрафним ударом.

* Нова спортивна гра-розвага. Демонструвалася на I-му Всесоюзному Зльоті Юних Піонерів.

§ 3. Простий штрафний удар. Б'ють його так: скоро гравець допустить помилку, гру, як стій, припиняють і відновляють стан, за якого гравець допустився помилки. Потому один із гравців, противники якого допустилися помилки, бере до рук м'яч і завдає йому удара, звичайно, в ту сторону, в яку для нього це вигідно.

§ 4. Подвійний штрафний удар роблять так само, як і простий, з тою хіба відмінною, що перед ударом обмотують верівку навколо жердини на користь супротивників тої команди, що проштрафилася.

Подвійним штрафним ударом карають команду лише в тому випадкові, коли вона припустилася зряду двох порушень правил.

Приклад. Припустімо, що один із гравців ударив рукою по верівці, а не по м'ячу, за що і накладають на нього простий штрафний удар. Якщо м'яч зі штрафного удару не встигне ще описати жадного кола, як та ж сама команда допустить і другої помилки, то за такого випадку і завдають цій команді подвійного штрафного удару. М'яч закручують (або розкручують—зважаючи на стан) один раз навколо жердини і дають другий штрафний удар.

§ 5. Спірний удар. Коли обидві команди водночас допустилися будь-якої помилки, а також і за всіх тих випадків, коли суддя не може точно встановити, хто ж справді є винуватик порушення правил, то дають спірний кидьок. М'яч підкидають трохи вгору і б'ють рукою.

Спірний удар завжди роблять противники тої команди, що в даний момент гри має перевагу, а за однакового стану, коли верівка не зробила ще жадного оберту навколо жердини, та команда, що була початковий удар.

§ 6. Результат гри. Вважають, що партію виграв та із команд, котра зуміє обмотати верівку з м'ячем навколо жердини в певну, для даної команди сторону. За момент виграву вважають, момент хвищення кінчика верівки з м'ячем навколо жердини, з наступним дотиком м'яча до жердини.

§ 7. Суддя. Для проведення організованих змагань, конче треба виділити суддю. Останній має право розв'язувати будь-які порушення правил у перший ліпший момент, коли лише він вважає це за потрібне. Рішення судді остаточні і гравці мусять, не сперечаючись, їм коритися.

Характеристика гри. Гру звичайно починають повільним темпом. М'яч робить великі кола і гравці цілком устигають відбивати його рукою. Але, як ближче до кінця партії, то й гра жвавішає. Коли верівка наполовину вже захвиснулася навколо жердини, то м'яч робить невеликі кола, і до того ж із такою швидкістю, що гравцям дуже важко вдарити м'яч рукою. Отже, гра провадиться в зростаючому темпі, збільшуючи і навантаження, і інтерес до неї гравців.

Не зважаючи на те, що гру цю провадять без бігання, вона дає велику навантагу, чудово розвиває плечевий пояс (м'ясні рук, пліч і грудей) і посилює дихання та кровообіг.

Як гравцям, весь час під час гри доводиться дивитися вгору, щоб стежити за льотом м'яча, то із гри цієї добра „корегувальна“ вправа, що розправляє кістяк і зміцнює спинні й плечеві м'ясні. Крім того, ця гра є прекрасна школа спритності, рухливості й меткості, вимагаючи від гравця швидко збагнути льот м'яча, щоб надати йому метким ударом потрібного напрямку.

Грати в цю гру може всякий, але щоб добре грати, треба довгенько тренуватися. Оланувати техніку гри можна лише з ходом часу.

Не зважаючи на те, що здаються можливими зачасті удари гравців один об одного рукою, на справді ж ця можливість зовсім виключена, бо противникам просто не вигідно стояти близько один до одного, а тому й посідають вони цілком протилежні місця кола.

по с.р.с.р.

МОСКВА

Великий спортивний день на стад. Динамо. Футбольний матч Німеччина—Москва. Кінець розигри першості Москви з футболу. Французькі вельосипедисти та австрійські футболісти в Москві

Великий бетонний трек, добра доріжка і нормального розміру футбольне поле—дозволили Моск. Обл. Рад. фізкультури, в один із днів відпочинку, провести водночас 3-х різних видів змагання, що для Москви становило новину. Дош на початку дня, а також і неприїзд чемпіона годинного перебігу г. Максунова зменшили інтерес до змагання. І все ж спортивний день пройшов жваво, притягши на стадіон „Динамо“ велику кількість глядачів. Грошовий збір із змагання передано на будівлю трактора „Московський фізкультурник“. Технічні результати такі: годинний біг без конкуренції виграв Маляев, пройшовши за годину 17.365,96 мтр, 2—Бочаров (Харч.) 16.394,30, 3—Басов 16.289,80. Диск—Сергеев 38.80+33.26. Куля—Ляхов 11.82+9.96.

У мототрициклістичних гонках на 15 км. кращий час показав москвич Костаки 8:24 (середня швидкість 107 км.); 2—туляк Іваненко 8:25,8; 3—Панов (Ленінград).

У футбольній зустрічі змагалися „Воєнвед“ і МОРПС. Після безбарвної гри перемогу дістали перші 4:2.

Перед від'їздом до Фінляндії, молода московська команда в складі 3-х гравців, що ніколи не їздили за кордон, зустрілася з німецькою командою. Не зважаючи на те, що гості виявили великий опір супротивникові, а надто в першій половині гри (0:0), московський молодняк все ж дійшов свого, вигравши матч із остаточним рахунком 4:0.

Закінчилася розигра футбольної першості Москви, що на диво пройшла жваво і за величезної боротьби багатьох команд. Доказом цьому служить хоча б те, що навіть у останній день не можна було передбачити, хто ж, зрештою, переможе, бо однакові шанси мали цілих 4 клуби: Динамо, РБПК, Тригорка і ЦБЧА. У наслідок розигри, перше місце посіла Динамо, 2—Тригорка і 3—РБПК.

До Москви приїжджали французькі вельосипедисти, що продемонстрували блискучу влясу. З найбільшого успіху користувався відомий вже багатьом із Всесоюзної Спартакіади Буассар. Французи дістали перемогу в гонках „переслідувані“ та в парній гонці на 50 кіл.

Матч із боксу, з участю ленінградських гостей, дав перемогу московським боксерам. Найцікавішою парою була—Репнін (М.) та Ємельянов (Л.). Матч закінчився в нічию.

Тенісну першість Москви, в найвищій категорії мужчин виграв Ованесов, що в фіналі переміг Вербицького 6:1, 6:3 і 9:7. Серед жінок перемогу дістала Теплякова.

Першу міжміську зустріч скраклістів Москви та Тули виграли москвичі.

Після матчів на Україні, австрійські футболісти відвідали Москву. Гостей дуже тепло зустріли московські фізкультурники. Матч із командою РСФРР закінчився поразкою закордонних футболістів із невеличким рахунком 3:1.

Осінній легкоатлетичний сезон закінчився, як звичайно, традиційним „днем естафет“. Наслідки цих змагань такі: мужчини 10×1000—І розряд Харчосмак 27:57, II розряд КОР 30:10,4 і III розряд Комунальники—30:01,5. Жінчини—5×500—Харчосмак—7:13,2—(нове всесоюзне досягнення).

Соломін

ЛЕНІНГРАД

Традиційний перебіг. Дитяче село—Ленінград. Нічні змагання на яхтах. На будівлю танка „Ленінградський фізкультурник“. Антирадянські вчинки Осечкіна та Хейфеца заплановано. Зустріч із австрійськими футболістами

Перебіг на дистанцію 28 км. Дитяче село—Ленінград цього року, не зважаючи на холодну дощову погоду, притяг 92 бігуна (із них 17 москвичів) від 26 спортивних організацій. Зі старту рванула група сильніших бігунів (Максунов, Васільєв, Ясинський, Кузнецов, Скурс (усі Ленінград) і Маляев (Москва), що весь час брали участь у перебігові. Наближаючись до фінішу, від цієї групи відривається Маляев, а за ним і Максунів та Ясинський, що почав переганяти Максунів. До фінішу першим приходить Маляев—1 г. 47:11 і 2—Ясинський і г. 47:46.

Першість 3-й рік зряду виграє ЦБФК.

У ніч на 29 вересня проведено цікаві морські змагання яхт на 100 миль. Старт дано біля вихідних віх Елагінського форватера. На чолі гонки стояла яхта „Революція“. Десь далеко в морі вночі, в тумані треба було знайти близько острова Сескара бакен, що світився і, обігнувши його, повернутися. Змагання носили характер нелегкого іспиту і довели блискучу здібність наших спортсменів щодо судоводительства. До фінішу першою прийшла „Революція“, пропливши 100 миль після 16-тигодинної гонки, 2—„Металіст“ і 3—„Робочий“.

Кампанія збору грошей на будову танка „Ленінградський фізкультурник“, проходить мляво. За останній час вжито заходів, щоб цю кампанію пожвавити.

У Москві, на користь будови трактора „Московський фізкультурник“, МРПС організувала боксерські змагання Москва—Ленінград. За представника Ленінградської команди був інструктор боксерської секції Обл. РФК Осечкін. Зустріч Ємельянова (Л) і Репніна (М) закінчилася перемогою останнього. Ось тут і заго-

1—2) Стрибки на височині ленінградських легкоатлетів; 3) Навчання плавання в будинкові відпочинку (Євпаторія)

1. Міжміські змагання металістів Харків — Москва на фініші бігу 60 мт.—перша Лук'янова (Москва). 2. Міжміські змагання металістів Харків — Москва. Старт забігу на 100 мт. 3. Братерське привітання футболістів Москви та Німеччини. 4. Перебіг радянських мотоциклів. Представник ОВК'а т. Дзюбенко вітає учасників перебігу в Харкові. 5. Зустріч перебігу радянських мотоциклів біля кордону РСФРР — УСРР. 6. Фініш перебігу радянських мотоциклів біля ВУЦВК'у (Харків)

ворив „патріотичний" норов вузьколобого фізкультурника Осечкіна. Він потребував негайно переглянути рішення суддів, загрожуючи зірвати вечір тим, що зніме з ігри решту учасників Ленінградської команди. Боячись зірвати вечір на користь трактора, а також скомпрометувати бокс взагалі, судді винесли компромісне рішення вважати матч в „нічию". Діставши „перемогу", Осечкін допустив решту учасників до дальших змагань. Секція боксу Л. Обл. РФК, розглянувши вчинок Осечкіна, як несполучний із званням радянського фізкультурника, дискваліфікувала його назавжди.

Днями Обл. Рада ФК розглянула вчинок Хейфеца, підчас головного перебігу „Красной Газеты".

Хейфец заборонив учасникам перебігу (загрожуючи їм усунути із змагання) навішувати на себе плякати, що агітують за 3-тю позику індустріалізації. Цим самим Хейфец зірвав агітаційну сторону перебігу. Обл. РФК, розцінивши вчинок Хейфеца, як антирадянський, виключила його із членів колегії суддів.

Робітнича футбольна команда Австрії, повернувшись після поїздки до Фінляндії, зустрілася з командою „Красный Путиловец". Технічно далеко кращі сили австрійців зробили своє. Матч виграли австрійці з рахунком 3:1.

19 жовтня відбулася товариська зустріч футбольних команд Московських і Ленінградських ВІШ'ів. Матч закінчився так-на так (1:1).

І. В'язовський

ХАРКІВ

Кінець спортивного осіннього сезону пройшов дуже жваво.

Уперше за останні два роки проведено легкоатлетичні змагання на першість Харкова, які довели, що інтерес до легкої атлетики в масах є, і лише суперечки між профспілками та Радою ФК (до речі, їх уже ліквідовано) довгий час спричиняли до занепаду цього виду спорту в нашій столиці.

Широка програма першості дала і широкі можливості легкоатлетам виявити свої здібності до тої чи іншої спеціальності. Хоч і несприятливі були умови для змагань (короткий день, холод тощо), та все ж загальний рівень досягнень був високий, а окремі вчасники навіть і встановили 13 нових українських рекордів.

Ось найцікавіші результати:

Мужчини, 100 м.—Яковлев Е. 11,5, Щекотков (із району Харк. округи) на 1/2. груди ззаду. 200—Яковлев А.—23,4, 1500—5000 і 10000 Шамарін 4:23,5 (рекорд УСРР), 17:08,3 і 35:53,3 (рек.), 110—Фортунов 17,3, Яковлев А. і Яковлев Е. по 17,4. Довжина б. р. Яковлев 2,90, височінь б. р.—Гідрат 1,33, потрібний—Яковлев Е. 13,19 (рек.), довжина Барков 5,93, жердина—Дьяков 2,95, Лебединський (з району) 2,86. Естафети—всі виграли Металісти, а саме 5×100—59,3 (рек.), 5×1000—15:02,2 (рек.), мала шведська—2:11,6 (рек.), диск—Виставкін—39,71 (рек.), він же кулю 12,28 (рек.) та молот—28,61, спис—молодий легкоатлет Жілевич 47,68.

Жінщини: 60 м.—Андреева 8,4, 100—Зубенко 13,3, 300 м.—Олександрова 50,2, вона ж 500—1:33,5 і 1000—3:35,6, естафету велику шведську Жовтневий районний клуб 5:02,7 (рек.), 3×1000—Будівельники 11:15,8 (рек.) та 5×100—Кл. „Робочий" 1:14,0, довжина б. р.—Миколайчук 2,34 (рек.), височінь б. р. Зубенко та Домашенко по 103, довжина з. р. Зубенко 4,88, височінь з. р. Андреева 1,39, куля—Васіна 8,55, диск 28,70 (рекорд УСРР і вище за СРСР), спис—Андреева 26,80, м'яч—Васіна 41,61 (рек.).

Змагання провадилися не лише для майстрів, але й для II, III розряду та новаків, серед яких слід зазначити: у мужчин—Мурмило (100 м.—11,9 довж. 5,56), Усенко (1500 4:46), Крючко диск 28,94, (куля 9,31), Акімов (куля 9,58); у жінщин: Федоркова (60—8,4, довжина 4,22), Лаврінова (500—1:33,5), Лякоронська (диск—20,30), Биндюк (височінь 124), Бахтіна (куля—6,54, 300—51,0, м'яч 32,25), Рудевська—(500—1:35,6).

З командної першості легку перемогу дістали Металіст I, за ними Жовтневий райклуб, Металіст II, Динамо, Текстилі і т. д. Усього взяло участь 16 організацій, із них 2 районні (Любятин і Буди).

Через декілька днів, у серельніх числах жовтня, на запрошення Металістів, до Харкова приїхали кращі московські легкоатлети Металісти, на чолі з відомими Цельєвим та Громовим. Харківські Металісти в колективному зарахуванні дістали перше місце, залишивши своїх гостей на другому. І на цей раз встановлено шість нових українських рекордів.

Окремі наслідки такі: Мужчини 100—Яковлев А. 11,4, Громов (Москва) 11,4 на груди ззаду, 1500—Цельєв (Москва) 4:18—Шамарін 4:18,8 (рек.), куля та диск—Виставкін 12,54 (рек.) і 34,64, довжина—Яковлев А. 6,11, височінь Гідрат 1,66, 4×100—збірна Харкова 45,8, шведська велика—Металісти Харкова 3:35,4 (рек.).

Жінщини—60—Лук'янова (Москва) 8,2; 500—Федоркова—1:27,2, Домашенко 1:27,2; куля—Андреева 8,26, Васіна 6,14; м'яч Васіна—41,07,5 (рек.); довжина Зубенко 4,82; височінь Домашенко 1,50, диск—Васіна 24,78. В естафетах перемогу дістала збірна Харкова 4×100—54,8 (рек.) і мала шведська—2:33,2 (рек.).

В осінніх традиційних естафетах найкращих успіхів дійшли Металісти-Будівельники, що почали виступати в змаганнях лише цього року і вже встигли зарекомендувати себе, як цілком дисциплінований і поступовий колектив.

Перемогу з окремих видів дістали: Металісти мужеські команди 10×100—1:58 (рекорд УСРР) 10×1000—30:06,0 (рек.), женські—10×80—1:58,6 (рек.), Харчосман—муж. 3×1000—9:21,5, Будівельники—муж. 5×1000—15:59,6 і Текстилі женські—5×200—2:39,7.

Легкоатлетичний сезон закінчився крос-ковнтрі, в якому досить влучно сполучили і спортивний, і пропагандський зміст. Біг провадився по вулицях столиці, із фінішем на ВУЦВК'ів.

б'єктому майдані. Не зважаючи на те, що останніми днями перепадали дощі, та що програма змагань вимагала достатньої підготовки, кількість учасників можна вважати за задовільну. На старт вийшло понад 60 бігунів, і із них майже всі закінчили дистанцію. На фініші зібралося багато глядачів, що з великим інтересом зустрічали бігунів.

Першим, пробігши п'ятикілометрову дистанцію, прибув на майдан ВУЦВК'у молодий робітник-металіст Шамарін, слідом за ним — Веденський, Бородин і Хайкін. На 3 кілометри першим був гірник Шелекетін. Серед жінок раніше за всіх прийшла фізкультурниця Жовтневого робітничого клубу — Федоркова.

Цей досить таки цікавий біг уперше проведено в Харкові, з ініціативи Редакції журналу „Вісник Фізичної Культури“ та за організаційно-технічною допомогою Харківської округової ради фізкультури. Редакція „ВФК“ і ОРФК для преміювання кращих колективів виділили перехідні призи.

Розигра осінньої першості з футболу, як ми вже й сповіщали в попередньому номері н/журналу, перебігала (як ніколи) за упертої й цікавої боротьби. До кінця розигри не можна було сказати, хто ж, зрештою, переможе: Металісти: ХПЗ, ДЕЗ, а чи може й залізничний клуб „Робітник“.

Лише остання зустріч, в якій Залізничники несподівано для всіх зазнали поразки від холодногірців, вирішила питання першості.

Перше клубне місце (зарахування по чотирьох командах) посів Державний Електрозавод, що, із 60-ти можливих, набрав 43¹/₂ очка. На другому місці залишився Залізничний клуб „Робітник“ 39¹/₂ оч., на 3-му — Харківський Паротяго-будівельний завод — 33. Далі Холодногірці — 31¹/₂, Жовтневий районний клуб — 25, Робмис — 22, і Текстиль — 13¹/₂.

У групі „Б“ перемогу дістала команда „Серп і Молот“, а за нею Дінецькі залізничці. В групі „В“ на першому місці „Динамо“, „Г“ — Кл. К. Маркса, „Д“ — Шкірники, „Е“ — Кустарспілка, „Ж“ — Окр. майстерня металпрокомбінату.

Щодо гри окремих команд старшої групи, то тут утворилося дуже цікаве становище.

Якщо клубна першість в цілому дісталася ДЕЗ'ові, то по командах на перші місця вийшли різні організації. Серед перших команд краще за всіх грали залізничники (18 оч.), потому ДЕЗ'івці — (16 оч.), серед інших же команд абсолютну перемогу дістали також Залізничники, що не зазнали жадної поразки, як і гри в нічию (18 оч.), і вже за ними — ДЕЗ (13¹/₂).

У третій команді добре зіграв Жовтневий районний клуб, що так само не зазнав жадної поразки, і лише в чотвертій — першість дістав ДЕЗ.

Загальна першість, таким чином, дісталася ДЕЗ'ові, завдяки досить таки рівній грі всіх команд, в той час як головні супротивники Залізничники, що мали дуже сильні першу та другу команди, втратили очки через неадапту гру своїх молодих команд і, зокрема, через третю команду, що не виграла жадного матчу.

Сезон закінчився перехідними матчами між переможцями по групах та командами, що посіли останні місця в попередніх групах. Матч між „Серпом та Молотом“ і „Текстильщиками“ перебігав у атмосфері нездорового газарту, в наслідок чого й трапилися два нещасні випадки з гравцями Текстильов. Серпо-Молотці виграли 3-ма командами зустріч (1:1, 3:1 і 0:1).

На фоні захоплення футболом, зовсім непомітно перебігала гандбольна розигра. Взагалі цього року організації занадто мало приділяли увагу гандболові, в наслідок чого і позначилися симптоми занепаду гандболу в Харкові. Залишати цю цікаву й корисну гру й надалі в такому стані аж ніяк не можна. Харків створив гандбол, підніс на велику височінь рівень цієї гри, отже, Харків мусить і популяризувати її як добру масову гру.

Наслідки ігор на першість з гандболу, в яких узяли участь понад 60 команд, такі: в мужеських командах — група „А“: 1 „Робмис“, 2 — Дінецькі залізничці, 3 — „Динамо“. Із групи „Б“: ХПЗ, 2 — Жовтневий райклуб і 3 — Текстиль. Група „В“ — 3 Інтернаціонал, „Г“ — Коопкустар, „Д“ — Деркачі. Серед жіночих команд: „А“: 1 — Дінецькі, 2 — Службовець, 3 — Робмис; „Б“ Залізничний клуб ім. Ільча.

Із окремих команд фактично найсильнішими були мужеська „Динамо“ і жіноча „Службовець“.

Вельосипедний спорт, у наслідок міжвідомчої „недоговореності“, зовсім занепадає. На початку сезону — всі хотіли керувати ним і ОРФК, і ОРПС і Автотор; фактично ж... ніхто не керував.

Якщо проведенням двох-трьох блідних змагань на трекові формально ніби щось і зроблено, то на тім передусім треба дякувати Металістам — єдиній організації, що хоч трохи цікавилася вельоспортом. Лише одне так-сяк цікаве змагання організували Металісти водночас із легкоатлетичним матчем Харків — Москва.

До Харкова приїхали кращі дружківські (Донбас) вельосипедисти на чолі з відомим Ясиновським. Дружківці посіли всі перші місця. У командному заїзді на 5 кіл. команда гостей у складі Ясиновського, Загороднього та Кириченка показала кращий результат 7:39,6, а в індивідуальних гонках Ясиновський був перший у заїздах на 200 м. — 14,1, на 500 м. — 37,3 і на кіл. 1:45. Із Харківчан краще виступали Ткачук, Пікур, Середенко і Чемеркін.

Харківські організації гадають використати міжсезоння як найдоцільніше. Велику увагу приділяють нині піднесенню визовної роботи зосередженню фізкультурної громадської думки навколо актуальніших питань фізкультурного сьогодні.

У цьому напрямі величезну роботу розгортає бюро фізкультури ХОРПС'у разом із ВРФК. Проведено вже кілька конференцій та диспутів ф.-к. активу з питань футболу, виробничого пляну ВУФКУ (з погляду задоволення інтересів фізкультурницьких мас, соціалістичного будівництва та переобрання бюр гуртків).

Добрий приклад керівних ф.-к. організацій повинні наслідувати і низові осередки фізкультури.

М И К О Л А І В

Успіхи тенісистів Вельо - перебіг Херсон - Миколаїв. Змагання з академічного веслування. Медконтроль усе „налагоджується“. Почав працювати Будини Фізкультури. Фізкультура в школах

Уперше в Миколаєві відбулися міжміські тенісні змагання між командами Миколаєва та Херсона, що пройшли з великим спортивним успіхом для Миколаївських тенісистів. Із 9 зустрічей миколаївці програли лише 2. Із окремих результатів треба відзначити перемогу кращого миколаївського гравця Аврутіна над херсонцем Герценштайном (6:1, 6:2). 6 жовтня миколаївці вигривали в Херсон, де знову перемогли з рахунком 4:2.

Наприкінці вересня ОРФК організувала шосейні вельогонки. Взяли участь 20 вельосипедистів. Дистанцію в 14 кіл. першим пройшов робітник трампарку Жуковський, що показав час 14:32 с. 6 жовтня, аперше цього року, відбувся вельоперебіг Миколаїв — Херсон — Миколаїв. У перебігові взяли участь 17 чол. Відстань між обома містами покрито в 6 г. 15 хв.

У змаганнях із академічного веслування на першість Миколаєва взяли участь 64 веслярі. Змагання відбулося на 1-кілометрову дистанцію. У заїзді „четвірок клінкер“ першою прийшла до фінішу команда Металістів 4:48,5 (Кузьменко, Друзяк, Цибін, Свірін, Керм, Шепетуха), серед жінок першенствували також металістки, що пройшли цю ж таки дистанцію в 6:41 (Гладштейн,

Литняльогольний, агітперебіг у Москві, Дем'ян Бедний виступає на мітингу перед стартом перебігу

Кулинка, Кузнецова, Моїсєєнко, керм. Мохначов). Змагання на звичайній прогулянковій одинці виграв Биценко в 8:31 с., а в жіночому заїзді Щербаківа 10:36.

Пекуче питання для миколаївських фізкультурників — це брак лікарського контролю. Не раз вдавалося в цій справі місцева ОРФК до відділу здоровоохорони, але це ні до чого не привело, хоча місто досить таки забезпечено медичними силами. Відповідним організаціям слід звернути на це увагу.

Миколаїв відвідала збірна футбольна команда Київської ОРПС. Приїзд киян широко рекламовано в пресі, як приїзд „поважної спортивної сили“. Та не так було на ділі. Кияни програли другій збірній з результатом 4:2 і послабленій першій збірній 3:2. Те, що в останньому матчі не взяли участь „чемпіони“ Грушін і Корюков, свідчить про підупад дисципліни серед збірників. Надалі треба, щоб секція ігор чемніше поводитися з масовим глядачем, треба, зрештою, поставити на місце чемпіонів, що зариваються.

Войтенко

Будинок ФК, що не працював протягом усього літа, нині знову розпочав роботу. Покищо роботу провадять лише гімнастичні секції.

Наросвіта з нового року встановлює посаду інспектора ФК. Крім того, з ініціативи Наросвіти та Інспектури Охорони Здоров'я Дітей, при трудовій № 3 організовано зразковий спортгородок. Городок цей призначено головним чином для фізкультурних вправ піонерів та школярів Слобідського району.

Рибалко

ЛИСИЧАНСЬКЕ

Традиційні змагання гірників України та Баку

Щороку традиційно зустрічаються між собою кращі фізкультурні колективи гірників України та Баку. Отже, така зустріч відбулася й цієї осені. У легкоатлетичних змаганнях українці вийшли легкими переможцями. Підчас цих виступів, з деяких видів змагань, показано великі результати. Приміром, Виставкін (Україна) куля — 12.57, диск — 43.41, Андрєєва (Україна) височінь 142, Бугрімова (Україна), м'яч 41.36. Усі ці досягнення вищі за українські, але затвердити їх не можна, бо дуже погана була організація змагань.

Із стрільня бачинці набрали 355 очок, перегнавши українців лише на 1 очко (554) і, таким чином, посіли загальне перше місце. Цікаво відзначити, що індивідуально перші два місця посіли жінщини — Разорєнова (Баку) 128 очк. (із 150 можливих) і Лимарева (Україна) 125 очк. і вже потім, на третьому місці, Сичов (Україна) 120 очк. і т. д.

У футбольному матчі Баку виграло у Лисичанського 1:0, але зазнало поразки від збірної гірників України 3:0. У волейболі сильнішими виявили себе українці.

Свій

АРТЕМІВСЬКЕ

Бюджет ОРФК збільшено. Трактор фізкультурників колгоспові „Гігант“

На 1929/30 бюджетовий рік кошторис Артемівської окрради фізкультури затверджено в сумі 23.000 крб., тобто проти 1928/29 року збільшено на 47%.

Передбачено також кошти на проведення 2-х округових семінарів підготовки керівників сільських гуртків і семінар для інструкторів ФК. Передбачено кошти і на проведення Округової Спартакіади та інших змагань. На військову фізкультурну роботу Миськрада відпустила 3.500 крб.

У середині весняно-літнього сезону Артемівська окррада фізкультури розпочала кампанію збору коштів, щоб придбати трактор ім. Фізкультурника Артемівщини. Трактор вирішено пе-

редати колгоспові „Гігант“, що організується з ініціативи комсомолу в Артемівській окрузі. Кампанія збору коштів провадитиметься протягом усього осінньо-зимового сезону.

На цю кампанію нині звернуто якнайбільшу увагу і провадитиметься вона порядком соцзмагання.

Маковський

КРИВИЙ РІГ

Легкоатлетичні змагання. Округова першість із спортігор. Зарядки харківців пішли на користь

У Кривому Розі проведено міські змагання з легкої атлетики, в яких взяли участь 5 гуртків. На перше місце вийшли Будівельники, за ними Радторгслужбовці й на третьому місці Друкарі.

Округні змагання із спортігор дали перемогу з футболу копальні ім. Карла Лібкнехта, з гандболу міській команді Будівельників, а з волейболу Радторгслужбовцям.

Завдяки травневій зарядці, що її дістали від харківських гандболістів, гандбольний сезон цього року набагато пожвавився. Треба такі приїзди практикувати і з легкої атлетики, бо на цьому ф.-к. фронті немає жадних досягнень.

НІКОПІЛЬ

Як профспілка та РВК „турбуються“ про ФК

Фізкультурою в Нікополі із провідних організацій мало хто цікавиться. Профспілки вважають, що ФК — це не їхня справа і, крім робітосу, що минулого сезону дав для ф.-к. роботи 200 крб., жодна профспілка грошей зовсім не дає.

Правління Центрального Робклубу, що досі оплачувало роботу ф.-к. інструктора ставкою в 30 крб., вирішило, що це зайва і нікому непотрібна розкіш, а відтак і звільнила інструктора.

Ясно, що в такому клубі, не зважаючи на низку можливостей, робота упала. Крім цього, єдину спортзалю, що досі була в Нікополі, віддано під крамницю ЦРК. Усе це якнайскрадіше характеризує ставлення профспілок та Райвику до фізкультури. РРФК Нікопільщини працює квола, і лише на селі помічається подекуди зрушення у роботі, та й то сказати, завдяки проведеному від ОРФК Криворіжжя тритижневому семінарові для селяктиву.

І все ж, не зважаючи на такі несприятливі обставини для розвитку ФК, завдяки активності самої молоді, ми вже маємо замість одного гуртка, що існував минулого року, аж цілих чотири. Є також і гуртки з дорослих, до яких входять до 30 чоловіка.

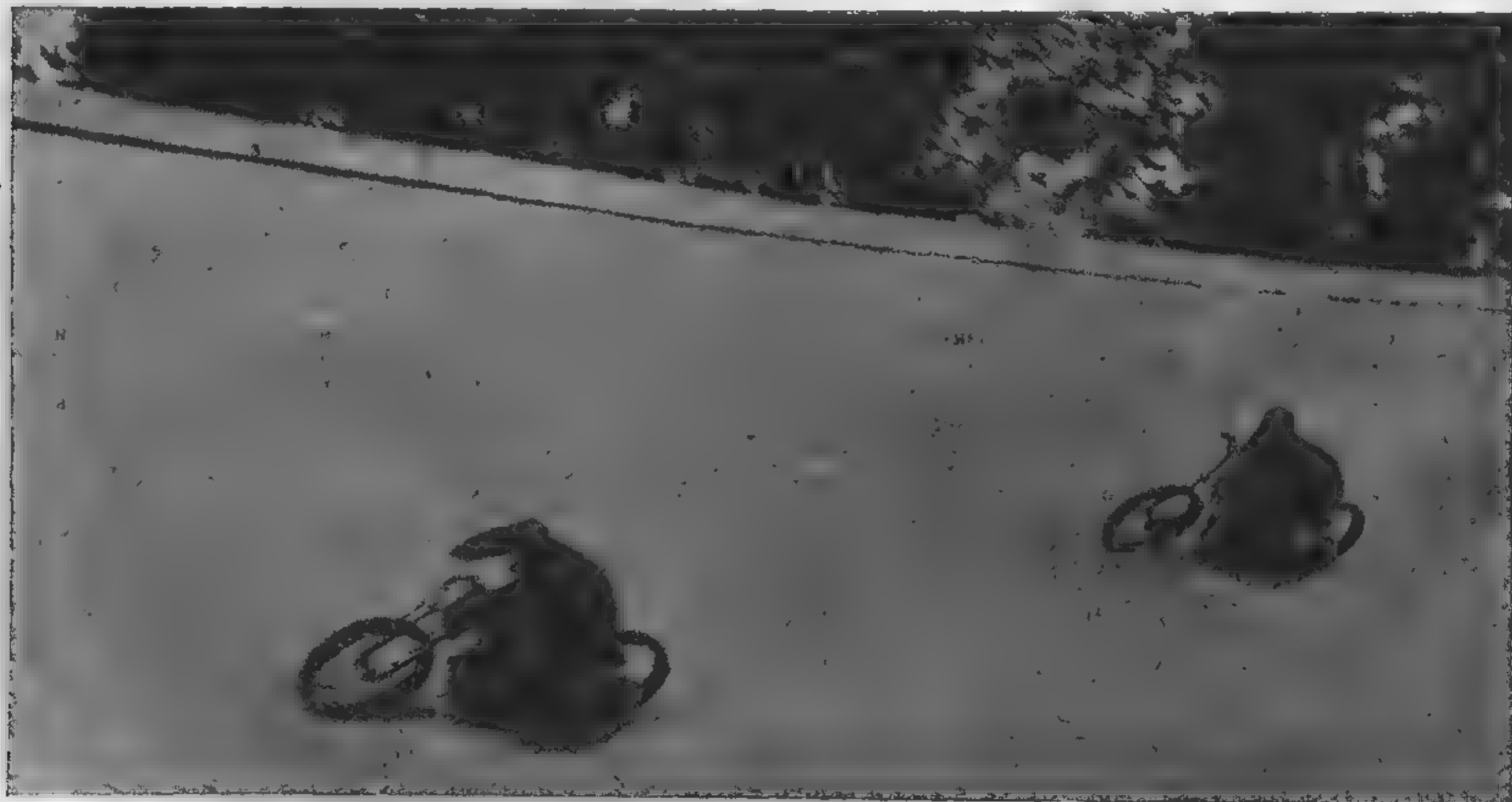
КРАСНОДАР

Підсумки спортивного сезону

Спортивний сезон закінчується, і вже нині можна зробити попередні йому підсумки. За упертої боротьби, на перше місце з баскетболу вийшла команда Міжспілкового клубу. З футбольної першости перші місця посіли з кляси „А“ „Профінтерн“, із „Б“ — Харчосмак, „В“ — Нацмен і „Г“ — Сільськогоспод. Інститут. Уперше цього року проведено тенісні змагання між гуртками, перемогу, в яких дійстав той же Міжспілковий клуб.

До Краснодару приїжджав колектив борців Ростівської „Динамо“ на чолі із т. Соколовим. Гості дістали легку перемогу. Найцікавішим моментом із спортивного життя Краснодару був фінальний матч на першість краю з футболу, між командами Краснодар і Дону (Таганрог і Новочеркаське). Першого дня гра зійшла на нівець (2:2), другого ж дня Дінці дістали перемогу з рахунком 3:0. Цікаво відзначити, що краснодарці вже третій рік зряду входять до фіналу, але щоразу зазнають поразки.

Г. Теріков

Мотозмагання на першість Москви. На віражі трека „Динамо“

1. Момент футбольного матчу Настрія—Збірна ОРПС у Києві. 2. Водна вилазка „Оснаниців“ (Харків)

ЖОВТНЕВА ЦУКРОВАРНЯ

Допоможіть нам організувати фізкультуру

Під час тижня фізкультури на нашу цукроварню завітав із Харкова представник ЦК ЛКСМУ, завданням якого було ознайомити осередок ЛКСМУ і взагалі молодь із значенням фізкультури в СРСР і за кордоном. Збори комсомольців та позапартійної молоді, заслухавши доповідь, винесли постанову — негайно організувати гурток фізкультури і кожному комсомольцеві передплатувати журнал „Вісник Фізкультури“. Так ухвалили. Але ж що з того вийшло? Журнал не передплатують, а постанова записатися до гуртка так і залишилася постановою, бо молодь не хоче фізкультури.

Звертався дехто й до секретаря окр. К-ту ЛКСМУ, до тов. Сиренка І., але той, махнувши рукою, відповів, що сезон, моляв, уже відійшов. Спортмайдан у нас у ганебному стані, усе поламано, побито. Від спортприладів залишилися самі лише уламки, трісочки та мотузки. Немає жадної допомоги і від профспілки.

Профспілка Цукровиків, і взагалі кого це обходить, зверніть же увагу на нашу цукроварню, допоможіть їй стати на ноги на цій ділянці.

Жабський

ХЕРСОН

Експедиція по Дніпру. Перемога над Миколаєвом із тенісу та футболу

Експедиція в складі 6 чол. на яхті „Лейтенант Шмідт“, обслідувала форватер Дніпра до меж Херсонської округи. Всього пройдено за 11 діб понад 300 кіл. До складу експедиції увійшли також і ф.-к. робітники, що водночас обстежили і ф.-к. роботу в Бориславському, Кахівському та Кочкарівському районах.

Товариські змагання з тенісу між Миколаєвом та Херсоном виграли останні, з результатом 18:14. Зокрема, Аварутін (Мик.) переміг Герценштайна (Хер.) 8:6, Лапідус (Х) — Муравінського (М) 6:2 і Герценштайн — Салкіндер (Х) у Аварутіна — Апольчінка (М) 6:4. Футбольний матч між Херсонськими та Миколаївськими металістами закінчився перемогою Херсона з результатом 4:2.

Вєб

ВІННИЦЯ

На папері гаразд, а на ділі... на ділі фізкультура розвалюється

5 і 6 жовтня відбулася спортивна зустріч Будинків Червоної армії Вінниці та Черкас. З волейболу і в мужських, і в жіночих командах виграли черкаси, а з футболу — Вінниця.

Тоді ж таки проведено і легкоатлетичні змагання для новаків і старших. Мала кількість учасників (та й то переважно профшкілці) свідчить про те, як „поставлено“ роботу в профспілках. Із результатів відзначимо:

Новики довжина — Пушкін (Сл. профшк.) 5.01, 100 м. — Модзелевський (Межпрофшк.) 12.6; куля — Побережець (Техпрофшк.) 8.48; Старші — Маслов (Медпрофшк.), трійний 11.12 — Ясницький (Плодсоюз) 11.11.

Цими змаганнями ніби закінчився „сезон“. Проїшов він зовсім блідо, характеризуючи підупад ф.-к. роботи, про що вельми-речиво свідчать такі дані: футбольних команд було 9 (а раніше 22 — 24); волейбольних — 2 жіночих, гандбольних було тільки 5 команд у профшколах, а в профспілках лише по одній тенісній. Легка атлетика й плавання зовсім заглохли.

Ось до чого призводить „робота“. Ради ФК і культвідділу ОРПС. Перші тільки те й роблять, що здійснюють склоку та за-

проваджують діяльність, а другі гоняться за дешевістю, тобто турбуються лише про те, якби поменше витратити грошей на фізкультуру. На папері ж і в тих, і в других справу поставлено чудесно.

Якщо так продовжиться ще один-два сезони, то від фізкультури у Вінниці залишаться самі лише спогади.

ВРФК України та ВУРПС, поки ще не пізно, повинні сказати своє авторитетне слово.

Глядач

ЛУГАНСЬКЕ

Як у нас проведено селянську спартакіяду

У спартакіяді взяли участь понад 200 селян фізкультурників.

Першого дня всі учасники перейшли через лікарсько-медичний контроль, ходили до лазні та користалися з душой. Від Окрради кожному учасникові видано фізкультодяг та різні інші речі, як от: порошок, щітка, мило і т. п. Проїшовши гігієнічну процедуру, фізкультурники-селяни оглядали підприємства та культурні установи міста. Увечері цілим колективом дивилися культур-фільму „Браму Кавказу“. Другого дня — виконували програму спартакіяди. Того ж дня відбувся „вечір змички“ фізкультурників, селян та фізкультурників-робітничої молоді міста. На вечірці складено соціалістичну угоду між селом та містом. Змагання закінчили 29 вересня, і тоді ж роздано призи. В окр.-сільспартакіяді брали участь селяни-фізкультурники від 8 районів у кількості 128 осіб. Перше місце посів колектив Дмитрівського району, друге — Луган-станичний і третє — Ровенецький.

12 окр. установ міста виділили призи для преміювання селянських колективів на суму 1700 крб. Головний приз — устаткування на селі медпункта, вартістю до 1000 крб. На решту грошей роздано спортприладдя.

У змаганні з футболу перше місце посіла команда Успенського району.

Із скраклів та волейболу на перше місце вийшли команди Луган-станичного району.

Орлов

ЗІНОВІВСЬКЕ

Загальноміські змагання. Випивка з нагоди перемоги „Червоної Зорі“. Техніка — погана, підготовка — недостатня

Закінчено загальноміські змагання з легкої атлетики та спортгігор: футболу, баскетболу і волейболу.

Відсутність масовості та замкнутість характерні для всіх змагань. Змагання носило характер свята лише для фізкультурників, а не для всіх трудящих. Це ще раз доводить, що двотижневик не дав майже нічого доброго. Деякі спілки зовсім не брали участі, а інші виставили неповні колективи. Взагалі ж кількість учасників була малочисленна, та й ті були не досить підготовлені.

Як і завжди, під час змагань показано кілька гарних досягнень, але це ще зовсім не промовляє за масову роботу, бо досягнення ці, передусім, є результат роботи окремих одиниць.

Разом у змаганнях з легкої атлетики узяли участь 51 чоловік. Перше місце із мужських колективів посів Н Я полк, а з жіночого Металісти. Загальну першість дістали Металісти.

Футбол. Взяли участь 9 команд.

Класа „А“ — 1 — Червона Зоря і Металісти, 2 — Металісти.

Класа „Б“ — 1 — Червоний Профінтерн, 2 — Червона Зоря.

До речі, діставши перемогу, перша команда „Червоної Зорі“ відсвяткувала її „вишивкою“. (Оце так радянська фізкультура, нічого сказати!).

Баскетбол. Взяло участь 5 мужських і 3 жіночих команд.

Мужеські: РТС — Металісти, жіночі: РТС — Металісти.
Волейбол: Взяли участь 9 мужеських та 4 жіночі команди.
Із мужеських: 1 — Будинок робітничих підлітків і 2 — РТС. Із жіночих: 1 — Залізничники і 2 — РТС.
Усі гри відбувалися за круговою системою. Треба відзначити занизьку техніку всіх команд, що свідчить про брак належної підготовки.

Д. Аврашков

РИКОВО

Ставлення до ФК змінилося. Завком і правління клубу йдуть на зустріч. Замість церкви — Будинок Фізкультури

Із переобранням правління клубу в м. Рикове (Донбас), ф.-к. робота різко змінилася на ліпше. З ініціативи бюро гуртка, комсомольські осередки по цехах заводу, через своїх фізкультурних організаторів, провели бесіди з фізкультури. Нині заводський комітет став далеко більше приділяти уваги ф.-к. роботі. Протягом літнього часу робота гуртків протікала дуже повільно (про що й сповіщалося в „ВФК“), але після проведення двотижневого ФК, ставлення до ф.-к. громадських організацій цілком змінилося на ліпше. Кращий доказ цьому є те, що заводський комітет і правління клубу, які минулого року відмовили побудувати залізну ковзанку (ВФК № 2), цього року відпустили кошти і для цієї

1. Момент футбольного матчу металістів Херсона та Миколаєва у Херсоні. 2. Селянська спартакіада у Луганському. Вчасники проходять медогляд. 3. Селянська Спартакіада у Луганському. Стрибок у височінь

мети, і щоб побудувати бар'єр для ковзанки. Риківські фізкультурники під Будинком Фізкультури на зиму дістали нещодавно закриту на прохання робітників, церкву. Для переустаткування церкви під Будинок Фізкультури, завком, правління клубу та окрлада ФК відпускають кошти. Футболісти, що звичайно не беруть активної участі в фізкультурній роботі в цілому, у Рикові — навпаки, весь час намагаються налагодити роботу всього гуртка, а не самої лише футбольної секції.

Каспар'янц

СВЕРДЛОВСЬК

Нові рекорди області. Соцзмагання з Нижнім. Стадіон усе ще не будують

Розіграна міської першості з легкої атлетики дала перемогу колективній СРТС. У змаганнях взяли участь близько 150 чол. Установлено низку нових обласних досягнень: довжина бр. — Шубін 2,86, куля — він же 11,30. 500 мтр.; Шітова 1:27, довжина — Панькова 4,80, м'яч — Інділло 34,38.

Закриття легкоатлетичного сезону, не зважаючи на негоду, принесло новий ряд рекордів, із яких відзначимо 5х100, Курси УВРПС 15:10,3, жіноча 3х500 СРТС — 4:47,6, довжина Подтяжкін 6,10.

Осіння футбольна розігра несподівано закінчилася перемогою молоді команди Уралмашбуду, що виграла в фіналі у Залізничників із результатом 4:0.

Уральські фізкультурники викликали на соцзмагання з ф.-к. роботи фізкультурників Н.Новгородської області. Останні прийняли виклик.

Не зважаючи на те, що поточного року на будівлю обласного стадіону асигновано близько 70.000 крб., роботи на останньому посуваються як на волах, бо урал. РФК надто вже довго сперечається з Уралпромбудом на одному з пунктів угоди про будівлю стадіону.

Питання переставлення ф.-к. роботи на нові рейки, в зв'язку з запровадженням безперервного тижня, урал. ф.-к. організації і досі не опрацьовують.

ПЕРМЬ

Зустрічі в Свердловську. Технікум ФК ледве животіє

Зустрічі збірних футбольних і баскетбольних команд Свердловська і Пермі закінчилися перемогою Свердловська з баскетболу. З футболу перша гра закінчилася в нічию (2:2), а друга з рахунком 2:1 на користь Свердловська.

Відкритий у Пермі Технікум ФК, за браком потрібної до нього уваги та підтримки від відповідних організацій, ледве животіє; програми навчання не опрацьовано, приміщення не відремонтовано, гуртожитку немає, стипендії студентам технікуму недостатні; є побоювання (і не без підстави), що навчальний рік почнеться десь у середині зими.

ТУЛА

Вельозмагання Франція—Москва—Тула. Першість профспілок із легкої атлетики

8, 9 і 10 вересня в Тулі відбувалися міжміські вельогонки, з участю французьких вельосипедистів. Не зважаючи на те, що французи не змогли привезти своїх ліпших вельосипедистів, все ж вони становили дуже сильну конкуренцію і москвичам, і тулякам. Особливо великий інтерес викликали парні американські гонки, в Тулі запроваджені вперше. У таких гонках одного із двох учасників завжди може змінити один із своїх товаришів. Технічні результати: фінал на 1 км. виграв Чаксте (М) 1:28,2, Буассар (Фр.) 1:28,3. Парні матчеві заїзди на 1 км. 1—Слін (Т), 2—Чаксте (М) і 3—Буассар (Фр.). Парний заїзд на 30 км. виграла туляки — Князев і Попов, а другі і треті місця дістали французи. Заїзд на 15 км. виграв туляк Суханов у 15:52.

Розіграно першість профспілок із легкої атлетики, в якій взяло участь 170 чол. Показано дуже важливі результати. У жінчин—60 м. Корнеева 8:2. Височінь — Юшева 145 с., Пушіна і Корнеева О. по 1.40. Довжина — Пушіна 4 м. 89 с. — Юшева 4.81. Теплова 4.79. 800 м. — Корнеева А. 2 м. 32.8. Диск — Корнеева 0.3 м. 0.3 с. Результат вище всесоюзного. Мужчини: диск — Бочаров 34.66. Куля — Добринін 10.45 с. Височінь. Чубунов і Чужанов по 160. Довжина — Плеско 6 м. 0.2.

А. Б.

ІРБІТ

Фізкультурники допомагають колгоспівцям. Аби виграти

Ірбітські фізкультурники в кількості щось із 100 чол. виїжджали в радгосп ім. Сталіна. Мета поїздки — допомогти колгоспам зібрати врожай. У результаті колективної праці, фізкультурники убрали 15 гектарів хліба.

Колгоспівці були дуже вдоволені з допомоги фізкультурників. Нездорові явища спостерігаються у гуртці ФК Ірбітського заводу. Гуртківці та керівники гуртка ставлять завданням своєї роботи будь-що-будь виграти те чи інше змагання, зовсім не звертаючи уваги на втягнення до гуртка нових членів робітників заводу.

КУНГУР

Профспілки не приділяють уваги ФК

Через недостатню увагу до ф.-к. роботи від профспілок, членську масу замало втягнуто до фізкультури. Гуртки не мають достатніх коштів для своєї роботи. Масової і політвиховної роботи майже зовсім немає. До стрілецького спорту мало втягнуто робітників та службовців. Дорослих людей у ф.-к. гуртках, як „кіт наплакав“.

ФІЗКУЛЬТУРНІ ВИБОЇНИ

Історія однієї зустрічі

Змагання між кращими фізкультурниками гірниками України та Баку, що їх улаштовують щороку, стали традиційними. Відбулися вони й цього року в Лисичанському (Дінбас). Але що це була за зустріч, — бодай її зовсім не було б! Почалося з того, що бакінці запізнилися на день, і щоб задовольнити бодай чимнебудь глядачів, вирішено було змагання почати, як кажуть, своїми силами, додержуючи девіза: „Публіка дура, усе злопає!“.

Ось як змальовує все це фізкор С. С. „Змагання відкрили Буслаєв (інструктор ВУК'у Гірників) і Виставкін (рекордсмен з диску) біганням на 1500 мтр. Забіг цей цікавий був у квадранті: поперше, це те, що він виник із закладу (може й на півол?), а подруге, надзвичайний зовнішній вигляд мали бігуни. Буслаєв був у чоботях, у штанах „галіфе“ і навіть із кашкетом на голові, а Виставкін „веселковим“ комірком свого напівфінського, напівклованського одягу змушував лисичанського шахтаря аж мружити очі. Бігуни гадали мабуть, що цей екстравагантний забіг матиме величезну роль щодо пропаганди радянської фізкультури“.

Далі, ночівля у Лисичанському палаці праці, на брудній ковдрі та ще й „з безплатним додатком“. Хлопці не спали всю ніч, а вранці рішуче заходилися навколо саносвітньої роботи: шукали, ловили, давили, чухалися...

Другого дня приїхали і бакінці, але не в тому складі, як обумовлено було угодою. Інструктор бакінців Антонов почав, як то кажуть, з місця в кар'єр" бувити та вередувати: то йому програма не така, то розподіл номерів за днями його не задовольняє, то те, то інше — все не по ньому. І все це було так лише тому, що Антонов хотів будь-що-будь, якими завгодно засобами дістати шанси на перемогу свого колективу. Поки Буслаєв та Антонов сперечалися, решта інструкторів та суддів мовчали та слухали. Нарешті якось полагодили. Але, переспавши, Антонов знову щось підрахував і знову почав бузити. Вже й змагання час почати, а Буслаєв та Антонов усе змагаються в доказах, не відступаючи від своїх принципових позицій. Українці вийшли на майдан, а Бакінці лишаяються — хочуть, щоб їм низенько вклонилися в ноги. Попросили на поле. Змагатися почали із запізненням, щось на 3 год., але й тут Антонов продовжував „викидати коники“. Не сподобався йому стартер, прогнав його і сам став на його місце. Треба віддати справедливість Антонову, що закінчив Державний Інститут Фізкультури, — стартер з нього був не абиякий (як і „бузотьор“).

Підчас стріляння знову суперечки, галас та лайки. Складалося враження, ніби зібралися на полі не тільки не друзі фізкультури, ба й більше, — зустрілися люті вороги, щоб спробувати сили в рішучій боротьбі не на життя, а на смерть.

Ось яку „пропаганду“ провели гірники через Лисичанськими шахтарями, за режисури звичайно Буслаєва та Антонова.

Гадаємо, що культвідділ спілки гірників Баку та України таких пропагандистів поставлять на місце.

Там, де не визнають фізкультури

Таке явище має місце в Гришинському районі, Артемівської округи. Фізкор „Артемівець“ подає цілу низку фактів, що малюють нам картину неприпустимо недбайливого ставлення до фізкультури і нерозуміння її значення для робітничої класи. Райрада ФК зовсім не авторитетна, працює кволо й без плану. Представники відомства не відвідують засідань. Бюджет, порівняно з минулим роком, аж ніяк не збільшився. Але ж дивуватися з цього не доводиться, бо немає жадного керівництва від Райвиконкому. На-

віть Голова РРФК, він же і Голова РВК т. Чуман (як бачите персону чималенька) у роботі Ради ФК ніякої участі не бере, та й взагалі не цікавиться фізкультурою. Отож, і цього досить, щоб погодитися з думкою багатьох фізкультурників, що далі вже йти нема куди. Що правда, успіх перебігу хлібозаготовочної кампанії звичайно — найважливіше питання нашого сьогодні, і цього ніхто не заперечує, але ж це зовсім не значить, що Будинок ФК конче треба віддати під зсипку зерна. Ми гадаємо, що за іншого ставлення до радянської фізкультури т. Чумака та інших керівників, приміщення під зсипку можна було б знайти і десь в іншому місці. Хоча Гришинський район і сільсько-господарський, але жадна організація (політосвіта, робземліс та інш.) не провадять і не керують роботою сільських ФК гуртків.

Між іншим, сам округовий центр подає для районів приклад недбайливого ставлення до ФК. Адже у самому Артемівському Будинкові фізкультури, на який затрачено багато коштів, в будинкові, що обслуговує понад 1500 фізкультурників, де організовано ф.-к. курси та семінари, частину приміщення, з розпорядження Президії ОФК, віддано під гуртожиток профшкіл.

За похід проти Будинків фізкультури — вогнища радянської фізкультури ВУЦВК повинен дати кому слід по руках.

Шкідництво не лише фізкультурне, але й політичне

Ще й досі серед членів правління н/клубу є чимало товаришів, що ніяк не хочуть бачити у фізкультурницькому русі моменти класовості. Ще й досі вони за старою традицією, як і до революції, бачать у фізкультурі саму лише розвагу, та й то... нікчемну. Це дуже погано, і з таким явищем конче слід боротися. Але ще гірше, коли бажання фізкультурників всіляко допомогти робітничій державі, зміцнити її обороноспроможність, і інші добрі пориви зустрічають „наплювательне“ ставлення „нема, моваля, куди поспішати, ще встигнемо, янсь воно буде“. Не треба забувати, що в наслідок такої поведінки охолоджується палкий ентузіазм молоді, а відтак і позначається це на глибині відданості робітничій класі. Отже, ходить не лише про формальне шкідництво, але й про контрреволюційний вчинок порядку правого ухилу.

Подаємо голий документ, надісланий до редакції від фізкора т. „Мора“.

„До Криворізького Райкому С. Г.“

З нашої ініціативи, за допомогою правління клубу, духової оркестри та „синьої блюзи“, у квітні місяці ц. р. ми провели вечір фізкультури, збір з якого ухвалили внести на будівництво літака „Фізкультурника України“.

Збір з вечора дав 73 крб. 90 коп., авіакіон 12 крб. 75 коп. і підписні листи серед фізкультурників 11 крб. 03 коп. Усього внесли 97 крб. 68 к.

Вносячи ці гроші, ми викликали всіх фізкультурників України до 12 річниці Жовтневої революції збагатити лави червоних сталевих птахів ще на один літак. Імени „Фізкультурника України“, 27-V—29 р. Бюро гуртка ФК Клубу ім. Крупської при ко-пальні ім. т. Артема.

Цей лист, як повідомляє фізкор, правління клубу затвердило, і навіть привітало, але... гроші й до цього часу нікуди не переказало, бо витратило на потреби клубу. Навіть вимоги Ревкомісії негайно переказати гроші куди слід — не допомогли.

Отже, це не просто шкідництво, а ціла культурна контрреволюція. Такими вчинками правління нашого клубу, деяким організаціям слід було б поцікавитись.

У ЧАСТИНАХ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

Спартакіада Дзержинців

З 9 і до 15 Жовтня Н полк ім. т. Дзержинського провадив свої щорічні осінні загально-полкові змагання з усіх видів фізпідготовки й спорту.

Технічні результати змагань цього року майже з усіх видів підготування були вищі проти попередніх років. Це доводить, що методи навчання поліпшилися і тренування було достатнє.

Одна із позитивних сторін проведених змагань є їхня масовість. У змаганнях, із усіх видів спорту, взяло участь 294 чол. воєнно-службовців полку. Це великий відсоток наявного складу полку.

Змагання провадили з таких видів спорту: воєнно-прикладне многоборство, спортивно-командне многоборство, спортивні гри (футбол, волейбол і скраклі) і легка атлетика.

Воєнно-прикладне многоборство виграла чота Н-го дивізіону, якій і присуджено полковий перехідний приз із фізпідготовки. Друге місце посіла чота М дивізіону.

Командне-спортивне многоборство виграла команда Полкової Школи, в складі т.т. Лакшіна, Захарова, Калядіна, Мальгіна, Клименка, Сергєєва, Миколаєва, Столяренка, Кондратьєва і Балалайкіна. Усі учасники команди-перемож-

Тиждень оборони у Харкові (коло кулемату)

ця дістали срібні жетони. На другому місці команда Н-го дивізіону. Між першими командами волейбольну гру виграла Полкова Школа. Першість других команд дістав М-й дивізіон. Гру в скраклі виграла Полкова Школа. З футболу першість залишилася за Полковою Школою. Другий полковий перехідний приз (із спортивних ігор) дістала Полкова школа.

З легкої атлетики перемогли — біг на 100, 400, і 1500 м. Вершінін 19,0, 56,6 і 4:50. 5000 — Захаров 18:06, довжина Лакшін 5,94, височінь — Нікульцев 1,48, трійний з. р. Лакшін 10,76, жердина — Держановіч 2,52, граната та диск Лакшін 59,02 і 29,56, спис — Розов 42,45, м'яч Золін 41,24. Шведську естафету виграла команда Н-го дивізіону з результатом 4:02, Склад команди: Золін, Вершінін, Сердюк, Лупоглазов.

Проведені змагання показали, що таборне навчання дало цілком певні результати. З багатьох видів спорту встановлено нові полкові рекорди. У розумінні масового втягнення червоноармійців до легкої атлетики та спорт-ігор так само зроблено чимало, про що вельмиречно промовляє сама за себе хоча б і цифра учасників — 300 чол. Слід зазначити, що майже всі учасники, які посіли в змаганнях перші місця, до свого вступу в Червону армію не вправлялися з будь-яких видів спорту.

Офіційний вісник

ПРО ФІЗКУЛЬТУРНИЙ РУХ

(Постанова ЦК ВКП(б))

Вважаючи стан фізкультурної роботи за незадовільний (недостатнє охоплення широких мас робітничої класи, рекордсменський ухил, відомчий різнобій, паралелізм та інш.), ЦК ВКП(б) визнає за потрібне усунути цей різнобій у ф. к. роботі, внісши до неї більше організованості та плановості, максимально розширити загальний масштаб ф. к. роботи, забезпечивши втягнення до фізкультурницького руху робітничих мас, і посиливши ф. к. роботу на селі. Разом із тим ЦК ВКП(б) вважає, що без посилення державного централізованого керівництва, з однієї сторони, і без участі у ф. к. рухові широкої робітничої суспільності — з другої, зсунути справу розвитку ф. к. руху не можна.

Виходячи з цього, ЦК ВКП(б) схвалює:

а) Доручити фракції президії ЦВК СРСР утворити при ЦВК СРСР Всесоюзну Раду Фізичної Культури з функціями державного керівного органу, якій мусять підлягати всі РФК при ЦВК Союзних Республік, відповідно реорганізувавши їх та їхні місцеві органи із угоджених комісій, якими вони є до цього часу, в державні органи керівництва фізкультурницьким рухом.

Всесоюзна РФК повинна бути центральним органом керівництва й контролю над усією роботою в галузі фізичної культури і по лінії державній, і по лінії фіз-

культурних громадських організацій. Вона повинна мати досить міцну фінансову базу для своєї роботи.

б) Доручити ЦК ВЛКСМ і фракції ВЦРПС посилити свою роботу по лінії ФК, втягуючи до ФК якнайширші робітничі маси, а надто робітничу молодь, підготувавши з робітників ф. к. керівників та інструкторів фізкультурників, способом організації відповідних курсів. Особливу увагу треба приділити втягненню широкої робітничої суспільності до справи фізкультури та посиленню роботи всіх профсоюзних і комсомольських організацій знизу й до гори, щоб цим самим розвинути фізкультурний рух.

в) Визнати за недоцільне організацію Всесоюзного Доброхитнього Товариства Фізкультури. Визнати за потрібне посилити доброхитність профсоюзних органів фізкультури, затверджуваних відповідними профорганізаціями. Доручити фракції ВЦРПС розробити порядок і форми виборності органів фізкультури і доповісти про таке ЦК ВКП(б).

г) Питання про структуру, положення про ради фізкультури, про кошти, межі й форми їхньої концентрації доручити опрацювати фракції президії ЦВК Союзу і фракції президії ВЦРПС, з наступною через місяць доповіддю про це у ЦК ВКП(б).

ПОЛОЖЕННЯ ПРО БУДОВУ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ РОБОТИ ПРОФСПІЛОК НА ОСНОВІ ВИБОРНОСТІ

Затверджено від Президії ВЦРПС з 18 жовтня 1929 р.

1. З метою розвитку суспільності за самодіяльності в усій ф. к. роботі, зміцнити керівництво від профспілок фізичною культурою, посилити політико-класовий вихов фізкультурників, бюро фізкультури, що організуються за постановою VIII з'їзду при всіх союзних і міжсоюзних органах, повинні бути побудовані за принципом виборності.

2. Бюро фізкультури утворюються:

а) по лінії окремих спілок: бюро гуртка фізкультури, бюро фізкультури при окрвідділі (в тому випадку, якщо в данній союзній організації є не менше 3-х гуртків із загальною кількістю членів не менше 200 чол.), бюро фізкультури при обласному краєвому комітеті спілки, бюро фізкультури при ЦК спілок;

б) по лінії міжспілковій: бюро фізкультури при окружних радпрофах, бюро фізкультури при обласних і краєвих радпрофах, бюро фізкультури при ВЦРПС.

3. Бюро фізкультури обмірковує, розробляє й розв'язує всі питання, зв'язані з фізкультурною роботою профспілок, керуючися рішеннями спілкових органів, а також і постановами конференцій та загальних зборів фізкультурників. Постанови конференцій затверджуються на президіях, правліннях відповідних спілкових організацій. Бюро фізкультури перебуває під загальним керівництвом культвідділу відповідної профорганізації.

4. Порядок обрання бюро фізкультури:

а) бюро гуртка обирають загальні збори членів гуртка;

б) бюро фізкультури при окрвідділах спілок, а також при окрпрофах, обирають на конференціях фізкуль-

турників. Делегатів на ці конференції обирають безпосередньо низові гуртки фізкультури на своїх загальних зборах;

в) бюро фізкультури при обласних і краєвих спілкових і міжспілкових організаціях обирають на конференціях. Делегатів на ці конференції обирають на окружних конференціях фізкультурників окремих спілок.

Примітка: За тих випадків, коли підприємства, що мають при собі фізкультурні гуртки, перебувають під безпосереднім керівництвом обласних комітетів спілок, делегатів на обласну союзну конференцію фізкультурників, обирають безпосередньо від гуртків. Делегатів на обласну міжспілкову конференцію обирають на обласних спілкових конференціях.

г) Бюро фізкультури при ЦК Спілок і ВЦРПС обирають на всеспілкових конференціях делегатів, обраних на обласних союзних конференціях фізкультурників.

5. Норми представництва на окружні, обласні і всесоюзні конференції фізкультурників установлюють відповідні спілкові та міжспілкові профорганізації.

6. Строк уповноважень бюро фізкультури установлюється:

а) для окружних спілкових і міжспілкових бюро — річний;

б) для обласних спілкових і міжспілкових бюро — дворічний;

в) для центральних спілкових і міжспілкових бюро — дворічний;

До Редакції журналу „Вісник Фізичної Культури“

Ми, делегація Закавказьких фізкультурників, відвідавши Харків, щоб ознайомитися з постановкою ФК роботи на Україні, висловлюємо щире подяку ВУРФК за сприяння нам у нашій роботі. Не можемо ми так само не висловити свого задоволення з постановки фізкультурної роботи у вас, а особливо

В. Ергард (Зак. ВРФК); Сімонян (Вірменщина); Ябранам'ян, Окруашвілі, Биченко Марія (Грузія);

Пугачов, Багдасаров (Азербайджан).

в ЦБФК, з постановки науково-дослідчої його роботи та міцної спайки в роботі РФК. Усе, з чим обізналися ми під час перебування на Україні, та що до цього часу не застосували у себе практично, безперечно використаємо в нашій подальшій роботі.

ПОЗА КОРДОНОМ

РОБІТНИЧИЙ СПОРТ

ЛИСТ АВСТРІЙСЬКИХ РОБІТНИЧИХ СПОРТСМЕНІВ

до робітників, селян і всіх трудящих України.

Дорогі товариші!

Протягом усеньких п'яти тижнів мали ми можливість, без будь-якого тиснення на нас, вивчати стан у Радянській Українській Республіці.

Усе те, що ми бачили, цілком серйозно переконало нас у тому, що розвиток Радянського Союзу в усіх галузях посувається вперед. Особливо ж треба відзначити велетенське будівництво, господарство та колосальний розвиток промисловости, щільно зв'язані з постійним поліпшенням життя робітників і селян.

З ентузіазмом працюють широкі маси, щоб здійснити індустріалізацію країни.

Цілком безперечно, що величезна більшість робітників і селян вкладають усю свою душу та енергію в будівництво соціалістичної держави.

Робітники є організатори, керівники і проводирі в усіх галузях.

Через диктатуру пролетаріату утворюється справжня демократія, справжня свобода для трудящих.

Завершити будівництво соціалізму в Радянській республіці, сприяти мирному будівництву — є завдання захисників Радянського Союзу — робітників усього світу.

З величезним здивуванням вивчали ми умовини життя Червоної армії і мусимо визнати, що ці умови аж ніяк не даються до порівняння з всіма іншими воєнними організаціями всесвіту.

Ця перша пролетарська робітниче-селянська армія становить справжню гарантію того, що об неї розбивються всі напади світового капіталу.

Ми знаємо, що не тільки буржуазія, але й її льонаї — реформісти та соціал-фашисти — підготовляють своєю брехнею напад на Радянський Союз. Як і в усіх інших галузях, у царині спорту реформісти становлять єдиний фронт із фашистськими буржуазними спортивними організаціями проти революційного робітничого спорту.

Наша подорож, наперекір волі Люцернського Спортінтернаціоналу, а рівно і наперекір волі соціал-демократичних проводирів, довела, що ми не допустимо розбити єдність робітничого спорту; навпаки, в інтересах міжнародньої класової солідарности ми й надалі будемо не лише підтримувати робітничий спорт, але й ще з більшою самовідданістю боронитимемо його.

Проти соціал-демократичних саботажників!

На енергійну боротьбу за союз із радянськими спортсменами, на захист Радянського Союзу, за Всесвітню Революцію!

Хай живе Червоний Спортивний Інтернаціонал. Хай живе Комуністичний Інтернаціонал — проводир всесвітнього пролетаріату!

Хай живе СРСР — батьківщина робітників усіх країн!

Голова Кунчар

Керівник подорожі Зайдъ

Капітан команди Цішко

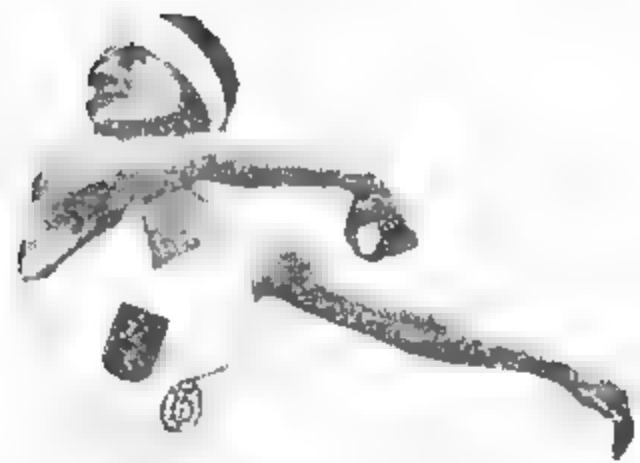
Три стрибунки водночас беруть із жердинами 3,60 метр. (ПАСШ). Ральф Сміт — чемпіон юніорських першостей, Гаррі Сміт — чемпіон сеньорських першостей, Біл Міллер — рекордсмен підготовки шкіл

У Шотландії, з давніх-давен, щороку відбуваються атлетичні змагання в національному одязі. На фотографії гігант Р. Шав виграв метання молота. Цікаво відзначити, що форма молота заховає свій давній вигляд кулі, набитої на дерев'яну палицю

Переможець Нурі, поляк Пашковін у сильній боротьбі виграв на міжнародніх змаганнях у Парижі 5.000 метрів у 16:25,4 сек.

Німкеня Блезентхаль — переможець першостей німецької гімнастичної спілки метання диску 36 метр.

Відомий фінський атлет Вальштедт виграв штовхання кулі на матчі Франція — Фінляндія, з результатом 15,43 метр.

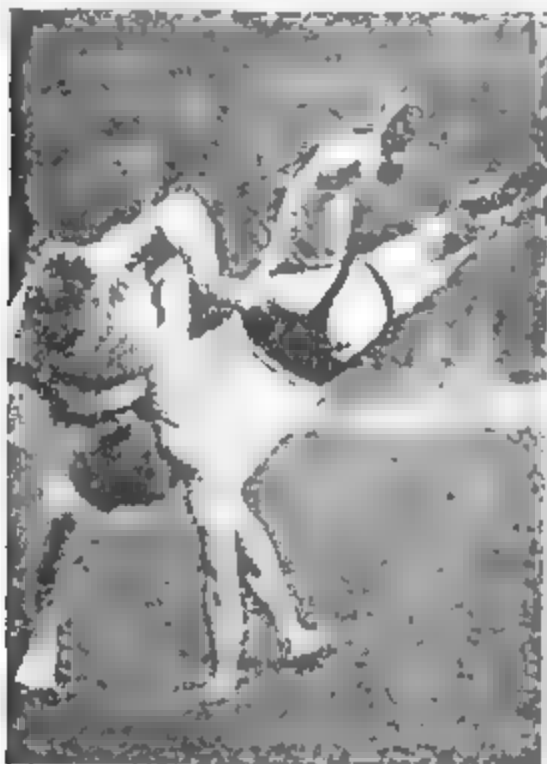

Лінгнат — один із найстарших німецьких гімнастів — рекордсмен із штовхання кулі

БУРЖУАЗНИЙ СПОРТ

● У Коломбі, в присутності 20 тисяч глядачів, відбувся на стадіоні легкоатлетичний матч Франція—Фінляндія. Перемогу дістали французи з рахунком 70:69.

100 метрів—Сірео (Фр.)—10,8 с.; 400 мтр.—Муліне (Фр.)—49,2 с.; 800 мтр.—Келлер (Фр.)—1:57,2 с.; 1500 метр.—Лялуме (Фр.)—3:56,2 с.; 5000 мтр.—Нурмі (Фін.)—14:55,4 с.; 110 мет. бар'єрний—Вітен (Фін.)—15,8 с.; 1000 мтр. естафетний—Франція—1:56,9 с.; височінь—Філіппон (Фр.)—

Ісландські борці демонструють у Берліні свою національну поясну боротьбу „Гліма“

1,85 мтр.; довж.—Топеліус (Фін.)—7,14 мтр.; жердина—Ліндрот (Фін.)—3,80 мтр.; диск—Ноель (Фр.)—46,41 мтр.; спис—Ервінен (Фін.)—66,75 мтр.; куля—Вальштедт (Фін.)—15,43 мтр.

● На міжнародних змаганнях у Венгрії, Даранфі штовхнув кулю на 15,025 мтр., а Доноган метнув диск на 45,47 метрів.

● У Швеції 19 бігунів пройшли 800 метрів менше як за 2 хв. Кращий із них—Крафт—показав дивовижний час 1:51. Цікаво відзначити, що Білен, який на Амстердамській Олімпіаді був другим, із часом 1:52,8 с., стоїть у шведському спискові на 7-му місці.

● Новий латвійський чемпіон-десятизмагальник Дімза штовхнув кулю 14,46,5 метрів, пройшов 100 мтр. у 11,6 с., 400 мтр. в 55,4 с., стрибнув у довжину на 6,58 мтр. і у височінь на 1,75 мтр.

● На одному із змагань, норвежець Стеруд матнув диск ліпшою рукою на 46,12 мтр. і в сумі на 84,23 мтр.

● У Ліверпулі марафонський біг закінчився перемогою Вуда—2:45:22 с., а за ним Бігналл—2:46:01 с. У цьому змаганні взяв участь семидесятилітній бігун Гріндлеф, що закінчив дистанцію з часом 4:10:20 с.

● В Афінах проведено Олімпіаду балканських країн. Команду першість після Греції (100 очків), далі Румунія (41 очко), Югославія (36), Болгарія (12).

100 мтр.—Франгудіс (Греція)—11,4 с.; 200 мтр.—Франгудіс (Греція)—22,8 с.; 400 мтр.—Стафрінос (Г)—53,4 с.; 800 мтр.—Педан (Б)—2:04,8 с.; 1500 мтр.—Педан (Б)—4:24,4 с.; 5.000 мтр.—Пафеліус (Р)—16:25 с.; 1.000 мтр.—Бекінаріс (Г)—3:52,6 с.; марафон—Саррас (Г)—3:12:31 с.; 110 мтр. бар'єрний—Мандікас (Г)—15,6 с.; 400 мтр. бар'єрний—Міропулюс (Г)—57,8 с.; 4×100 мтр.—Греція 45,4 с.; 4×200 мтр.—Греція—1:37 с.; 4×400 мтр.—Греція—3:39,8 с.; 3×1000 мтр.—Румунія—8:20 с.; височінь—Бураковіч (Ю)—1,75 мтр.; довжина—Петрідіс (Г)—6,68 мтр.; жердина—Гараяніс (Г)—3,60 мтр., потрійний—Петрідіс (Г)—13,79 мтр.; куля—Бергхініс (Г)—13,65 мтр.; диск—Наранціо (Ю)—41,03 мтр.; спис—Захаропулюс (Г)—60,51 мтр.

● Легкоатлетичний матч Німеччина—Японія закінчився перемогою першої з рахунком 79:71. На змаганнях було близько 50.000 глядачів.

110 мтр. бар'єрний—Мікі (Я)—15,1 с.; куля—Гіршфель (Н)—15,51 мтр.; 200 мтр.—

Ельдрахер (Н)—21,8 с.; жердина—Рісхіда (Я)—3,90 мтр.; 800 метр.—Пельтцер (Н)—1:58,4 с.; 5000 мтр.—Кітамото (Я)—15:30,8 с.; шведська естафета Німеччина 1:57,4 с.; 100 мтр.—Етьдрахер (Н)—10,9 с.; 1500 мтр.—Пельтцер (Н)—4:04,8 с.; диск Ітабаскі (Я)—44,05 мтр.; довжина Намбу (Я)—7,23 мтр.; спис—Потле (Н)—62,88 мтр.; 400 мтр.—Шторц (Н)—48,8 с.; 4 200 мтр.—Німеччина—1:27,2 с.

● Після довгої перерви знову почав виступати Шарль Гофф. На одному із змагань у Осло, він показав із стрибання з жердиною чудовий результат—4,28 мтр.

● У Фінляндії починає висовуватися нове світило Валлін. У змаганнях п'ятиборства (за особливою програмою) він показав такі результати: 100 мтр.—11,4 с.; куля—12,25 мтр.; височінь—1,75 мтр.; спис—48,20 мтр. і 1500 мтр.—4:12 с.

● Шведський середньовик Крафт встановив новий національний рекорд на 1000 мтр.—2:28 с. Там же Ліндгрєн пройшов 5.000 мтр. у 15:05,2 с.

● Робінзон (ПАСШ) і Геліус (Німеччина) встановили новий жіночий світовий рекорд на 100 метр.—12,1 с. Другий всесвітній жіночий рекорд на 200 мтр. установила Хітомі (Японія)—24,7 сек.

● Ліпші фінські стайери Марттелін і Сіпле зустрілися в Гельсінгфорсі на 25 кілометр. Переміг перший 1:22:18 с., Сіпле 1:23:11 с. Час Марттеліна перевищує світовий рекорд на цю дистанцію англієця Харпера—1:23:45,8 с.

● Студент Стамфорд Бридзького Університету Едмонд Мауд (ПАСШ) стрибнув із жердиною 4,318 мтр.

● Жіночий італійський рекорд із диску Зінфенца (Турін)—35,58 мтр.

Німецький плавець—чемпіон Отто Кеммеріх проплавав на воді 38 годин зряду і тим побив світовий рекорд із довгости плавання

● У Празі легкоатлетка Бодіцкова встановила новий світовий рекорд із диску в сумі 60,84 мтр.

● Першість Італії з гир розиграно зазвичайним троеборством: тиск двома, ривок двома і поштовх двома.

Перо: 1) Бескаме (Мілан) 255 кл. (75,5; 77,5; 100); 2) Бріцці (Рим)—245 кл.; 3) Федеріці (Рим)—237,5 кл.

Легка вага: 1) Квадреллі (Павія)—270 кл. (77,5; 82,5; 110); 2) Селля (Модена)—267,5 кл.; 3) Мампрін (Мілан)—265 кл.

Середня вага: 1) Галімберті (Мілан)—320 кл. (110; 97,5; 122,5); 2) Ровеллі (Мілан)—272,5 кл.; 3) Бонетті (М)—267,4 кл.

Напівважка вага: 1) Убольді (Мілан)—292,5 кл. (85; 90; 117,5); 2) Балле (Генуя)—252,5 кл.; 3) Барбієрі (Мілан)—252,5 кл.

Важка вага: 1) Мерколі (Мілан)—342,5 кл. (107,5; 105; 130); 2) Тонапі (Мілан)—332,5 кл.; 3) Боттіно (Генуя)—330 кл.

Таблиця світових буржуазних рекордів з гир

Ривок правою.

Важка вага	Рігуло (Фр.)	101	кл.
Напівважка вага	Кадін "	90	"
Середня вага	Хаас (Австр.)	88	"
Легка	Хаас "	83	"
Найлегша	Штадлер "	75	"

Ривок лівою

Важка вага	Лухаар (Ест.)	90	"
Напівважка	Трзебіатовські (Німеч.)	82,6	"
Середня вага	Хіпфінгер (Австр.)	85,5	"
Легка	Ешмани (Швайц.)	77,5	"
Найлегша	Швайгер (Німеч.)	70	"

Ривок двома

Важка вага	Рігуло (Фр.)	126,5	"
Напівважка	Носсейр (Єгип.)	116	"
Середня вага	Ціннер (Німеч.)	107	"
Легка	Арну (Фр.)	103	"
Найлегша	Габетті Італ.	99	"

Поштовх правою

Важка вага	Кюхненбергер (Швайцар.)	113,5	"
Напівважка	Кюхненбергер (Швайцар.)	107,5	"
Середня вага	Хаас (Ав.)	112,5	"
Легка	Хаас "	107,5	"
Найлегша	Розінек "	92,5	"

Поштовх лівою

Важка вага	Гесслер (Німеч.)	101	"
Напівважка	Дюссоль (Фр.)	95	"
Середня вага	Трезіф (Австр.)	97,5	"
Легка	Ягненуд (Швайцар.)	92,5	"
Найлегша	Розінек (Австр.)	84	"

Поштовх двома

Важка вага	Рігуло (Фр.)	161,5	"
Напівважка	Носсейр (Єгип.)	148	"
Середня вага	Хіпфінгер (Ав.)	142,5	"
Легка	Хаас (Австр.)	135	"
Найлегша	Штадлер (Ав.)	120	"

Жим двома

Важка вага	Шільберг (Ав.)	128	"
Напівважка	Псеніцька (Чехословач.)	111	"
Середня вага	Галімберті (Італія)	105	"
Легка	Вельперт (Німеч.)	100	"
Найлегша	Сонца (Італія) і Вельперт (Німеч.)	92,5	"

Одночасний стрибок із важки кількох стрибунів

шахи

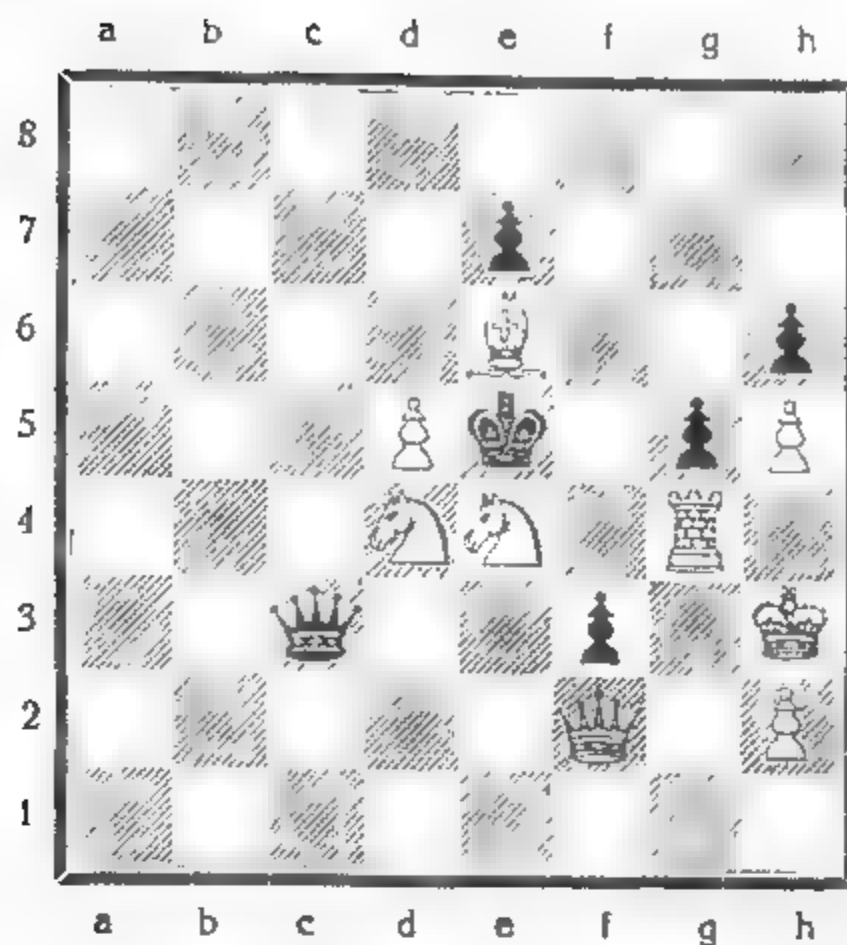
Завдання № 14

Ф. Паліча

За редакцією
О. О. АЛЕХІНА

Завдання № 15

В. Паулі

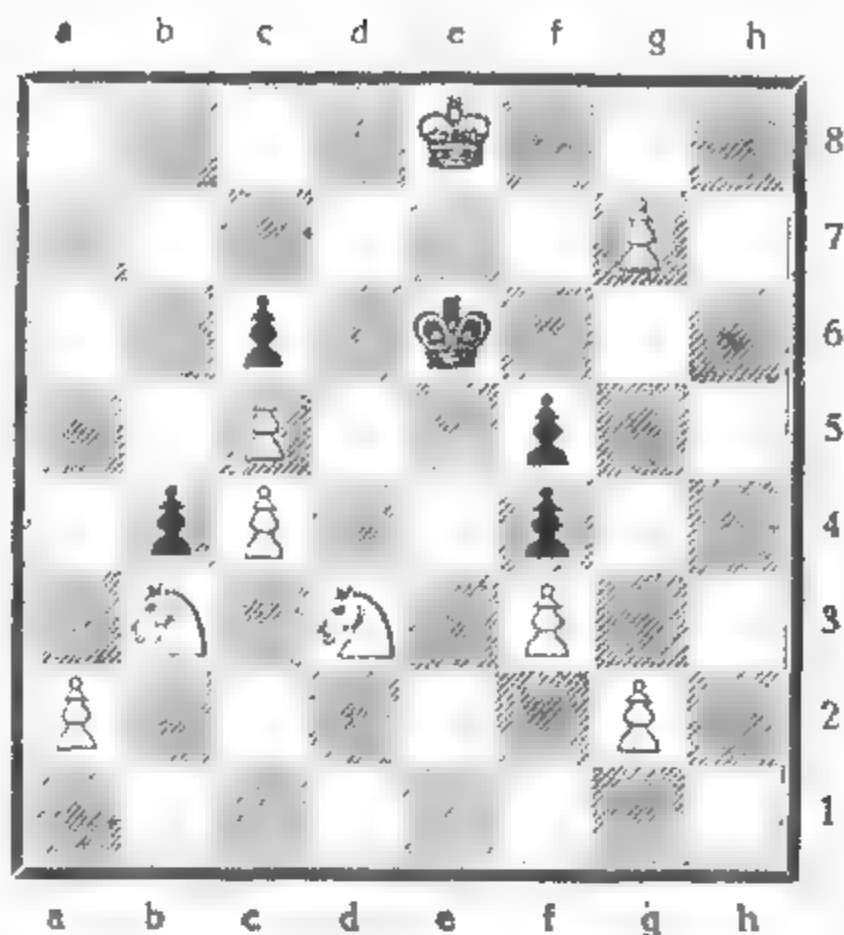
Білі: Крh3, Фf2 Тg4, Се6, Кd4,
e4, Pd5, h2, h5 . . . . . (9)

Чорні: Кре5, Фс3, Пе7, f3, g5,
h6 . . . . . (6)

Мат за 2 ходи

Білі: Кре8, Кb3, d3, Па2, c4, c5,
f3, g2, g7 . . . . . (9)

Чорні: Кре6, Пb4, c6, f4, f5 . (5)
Мат за 3 ходи

Фінал чемпіонату

Всесоюзне шахове змагання (Одеса, вересень 1929 р.)

Результати гри в попередніх групах

I група. Рохлін (Ленінград) і Сіліч (Менськ) по 5, Вигодчіков (Смоленськ) 4½, м. Ільїн-Женевський (Ленінград), 4½, Панов (Москва) 4, м. Созін (Новгород) 3½, Сорокін (Тіфліс) 3½, Бернштейн (Москва) 3, м. Вільнер (Одеса) 3.

II група. м. Ботаннік (Ленінград) 7, м. Фрейман (Ташкент) 6½, Равзер (Київ) 5½, Поляк (Москва) 5½, Рюмін (Москва) 4, м. Ненароков (Тіфліс) 3, Рагозин (Ленінград) 2, Мудров (Москва) 1½, Павлов-П'янов (Москва) 1.

III група. Кан (Москва) 6½, м. Верлінський (Москва) 5½, Макагонов М. (Баку) 5½, м. Зубарев (Москва) 4½, Гоглідзе (Тіфліс) 3½, м. Руднев (Самарканд) 3, Григоренко (Харків) 2½, м. Модель (Ленінград) 2½, Равінський (Ленінград) 2½.

IV група. м. Грігор'єв (Москва) 5½, м. Макагонов В. (Баку) 5½, Ізмайлов (Томськ) 5, Кіріллов (Харків) 5, Розенталь (Менськ) 4½, м. Готтільф (Ленінград) 3, м. Селезньов (Сталіне) 3, Слонім (Москва) 3, Юр'єв (Ленінград) 1½.

До півфіналу чемпіонату увійшло по 3 переможця від кожної групи; Ільїн-Женевський, Кирилів і Поляк, що були за таблицею Бергера на четвертому місці, до напівфіналу не попали.

Учасників півфіналів розбито на дві групи. Щоб дістати звання майстра в напівфінальній групі, треба було набрати 1½ очка.

Напівфінальні групи

I група	1	2	3	4	5	6	Разом
1 Ізмайлов . . .	●	1½	1	1½	1	1½	3½
2 Кан	1½	●	1	1½	1	1	3½
3 Ботаннік . . .	0	0	●	1½	1	1	2½
4 Вигодчіков . .	1½	1½	1½	●	1	1	2½
5 В. Макагонов .	0	1½	0	1½	●	1	1½
6 Сіліч	1½	0	0	1½	1½	●	1½

II група	1	2	3	4	5	6	Разом
1 Верлінський .	●	0	1	1	1	1	4
2 Фрейман . . .	1	●	0	1	1	1	4
3 Равзер	0	1	●	1	0	1	3
4 Грігор'єв . . .	0	0	0	●	1	1½	1½
5 М. Макагонов .	0	0	1	0	●	1½	1½
6 Рохлін	0	0	0	1½	1½	●	1

Зважаючи на відмовлення Ізмайлова, у фіналі чемпіонату грали Верлінський, Фрейман і Кан.

Таким чином звання чемпіона СРСР завоював Борис Маркович Верлінський — високоталановитий шахматист, що має в своєму активі чимало великих досягнень. Найбільші з них: IV приз на Всесоюзному чемпіонаті 1925 року і I-й приз у чемпіонаті Москви 1928 р.

Паралельно з чемпіонатом відбувався турнір команд Союзних республік і відомств. Блискучу перемогу в нім одержала команда Пролетстуду, що багато опередила всіх своїх конкурентів (+75). Друге місце посіла збірна УСРР (+59), третє — збірна БСРР (+54), четверте — збірна РСФРР (+48), п'яте — збірна округів УСРР (+47) і шосте — Узбекистан (+17).

Українські команди грали в такому складі: 1. Збірна УСРР (в порядку дошок) — 1. Погребіський (Київ), 2. Тесленко (Харків), 3. Замиховський (Київ), 4. Янушпольський (Харків), 5. Поляк (Київ), 6. Ордель (Харків), 7. Сербінов, 8. Тютін (Дніпропетровське), 9. Іцковіч (Одеса), 10. Лернер (Тульчин), Запас-Руссо (Одеса).

II. Збірна округів УСРР. 1. Шаніро (Тираспіль), 2. Розенштейн (Суми), 3. Рихардовський (Черкаси), 4. Зімба (Луганське), 5. Сойфер (Миколаїв), 6. Калоті (Одеса), 7. Решетова (Дніпропетровське), 8. Пекур (Херсон), 9. Кабаков (Сталіне), 10. Бурд (Одеса).

Складаючи підсумки Всесоюзних шахових змагань, у першу чергу слід відзначити прекрасні досягнення нашої шахової молоді, що з успіхом конкурувала з майстрами (дуже показовий факт попадання в напівфіналі 7 немайстрів). Одні із перших місць серед цієї молоді посідають представники України Равзер (Київ) і Кирилів (Харків). Перший чудово провів попередню групу і напівфінал. Лише те, що він програв у останньому турі, позбавило його шансів потрапити в фінал. Звання майстера дістав він цілком справедливо. Другий, що став у своїй групі нарівні з чемпіоном РСФРР Ізмайловим, не потрапив у фінал лише в наслідок застосування системи Бергера. Кирилів у турнірі зіграв низку чудових партій і з цілковитою переконливістю довів, що він опанував майстерністю класу.

Неуспіх майстрів (із 14 в напівфінали попали лише 5!) пояснюється головним чином високим класом більшості останніх учасників. Впадає в око відсутність у турнірі переможців минулого Союзного чемпіонату Ф. П. Багатиричука й П. А. Романовського. Відмовлення їх від участі в чемпіонаті тим печальніше, що продиктовано воно міркуваннями матеріального порядку. В наслідок численності складу чемпіонату його довелося провадити групами. Система ця не зовсім задовільна, бо неможна утворювати цілком рівноцінні групи, ставлячи тим самим всіх гравців в неабсолютно рівні умови. Крім того, потреба вийти в своїй групі на одне із перших трьох місць, щоб дістати право грати в напівфіналі, спричинялася іноді до не зовсім солідної гри на виграш за всяку ціну. І все ж ці Всесоюзні змагання становили огляд ліпших шахових сил Союзу і водночас перевірку роботи шахсекцій окремих республік, щодо підготування нових шахових кадрів. Вони безперечно дадуть новий поштовх до дальшого розвитку шахового руху в СРСР.

ВСЕУКРАИНСКАЯ КОНТОРА
АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА

„СОЮЗХЛЕБ“

ПО ЗАГОТОВКЕ, ПЕРЕРАБОТКЕ
И ЭКСПОРТУ ХЛЕБОПРОДУКТОВ

Харьков, Горяиновский переулок № 8.

РАЙКОНТОРЫ:

г. г. Харьков, Киев, Полтава, Одесса,
Николаев, Мелитополь, Днепропетровск,
Мариуполь, Артемовск и Сталино

ПРОИЗВОДИТ ОПЕРАЦИИ:

1. По заготовке на ссыпных пунктах,
мельницах и элеваторах раз-
ных зернохлебов.

2. По переработке разных хлеб-
ных культур на крупнейших
мельницах, крупно- и просоруш-
ках, принимая в переработку
зерно от кооперации и от-
дельных селян.

3. По просорушке кукурузы.

Приемка в просушку куку-
рузы от коопераций и отдель-
ных крестьян на сушилки и
элеваторы.

ВСНХ — СССР

„ДОНУГОЛЬ“

УПРАВЛЕНИЕ ПОДСОБНЫМИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ

„УПП ДОНУГЛЯ“

ОБЪЕДИНЯЕТ

МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫЕ ЗАВОДЫ:

1. Завод „Свет Шахтера“ — Харьков,
ул. Свет Шахтера № 4.
2. Горловский завод — Горловка, Донбасс.
3. Сталинский завод — Сталино, Донбасс.
4. Завод им. К. Маркса — Варварополье,
Донбасс.

ЗАВОДЫ ПРОИЗВОДЯТ:

Литье чугунное, медное и стальное. Ле-
бедки для горной промышленности:
подъемные, откатные и на колонках.
Лебедки строительные: ручные и привод-
ные. Насосы центробежные разн. мощно-
стей для откачки шахтных вод и др. целей.
Насосы системы „Блек“ и „Триплекс“.
Вентиляторы системы „Женест Гершер“,
„Сирокко“, „Рато“, „Давидсон“ и „Пель-
цер“. Врубмашины тяжелого и легк. типов.
Компрессоры ротационные и передвижные.
Сортировки и матки для угля. Клетки шахт-
ные, скаты и опрокиды. Копры и надшахт-
ные здания. Вагонетки шахтные и опро-
кидные. Конвеерные установки. Погру-
зочные машины. Электробурильные ма-
шины. Перфораторы системы „Ратчет“ и
„Эллиот“. Железные конструкции. Котель-
ные работы. Лампы рудничные и части
к ним. Бетономешалки и камнедробилки.

ПОЧТОВЫЙ АДРЕС:

Харьков, пл. Тевелева, 28. Донуголь УПП

ТЕЛЕГРАФНЫЙ АДРЕС:

Харьков, Подсобные

ТЕЛЕФОН — Через коммутатор Донугля.

КОНТОРА ДЛЯ ОРГАНИЗАЦИИ И ПРОИЗВОДСТВА РАБОТ ПО ПРОХОДКЕ НОВЫХ
ШАХТ И ПОСТРОЙКЕ И ОБОРУДОВАНИЮ НОВЫХ РУДНИКОВ В ДОНБАССЕ

„ШАХТСТРОЙ“

АДРЕС: Харьков, пл. Тевелева, 29.—ДОНУГОЛЬ, ШАХТСТРОЙ

Директор: ЗОРИН З. Е.

Пом. директора: ФЕСЕНКО Т. В.

Главн. инженер: ШИДЯЕВ М. Т.

В функции Шахтстроя входит проходка новых шахт, квершлагов, камер, рудничных дворов и прочих капитальных горных выработок, цементация шахт и их армровка; постройка по готовым проектам всех рудничных технических сооружений, надшахтных зданий, подъемных машин, мастерских, сортировок, моек, комбинатов, подстанций и проч.; производство всех электро-механических работ по оборудованию новых рудник, а именно: установка копров, подъемных машин, силовых и компрессорных станций, канализация тока, установка приспособлений и механизмов для машинной добычи, доставка, для отката и погрузки угля и проч.; устройство подъездных железнодорожных и воздушных путей и прочих транспортных сооружений; постройка новых поселков и водопроводов и все работы по благоустройству шахтных колоний.

В своей работе Шахтстрой широко пользуется передачей по договорам отдельных частей строительства контрагентам в лице Стройбюро Донугля, Управления Подсобных Предприятий Донугля, Трансстроя ГЭТа и иностранных горно-технических фирм (как-то: Тиссен в Германии).

Шахтстроем в течение ближайших 3—4 лет ведется строительство следующих шахт Нового Донбасса:

- 1) Шахта № 1/2 Горско-Ивановская на добычу в 410 тыс. тонн угля.
- 2) Шахта № 2 бис-4 Первомайского Рудоуправления на добычу 350 тыс. тонн угля.
- 3) Шахта «Карл» Хрустальского Рудоуправления на добычу 500 тыс. тонн антрацита.
- 4) Шахта имени Лутугина, Чистяковского Рудоуправления на добычу 400 тыс. тонн антрацита.
- 5) Шахта имени Кисилева Чистяковского Рудоуправления на добычу 280 тыс. тонн антрацита.
- 6) Шахта № 17/17 бис Рутченково на добычу 658 тыс. тонн угля.
- 7) Шахта № 6 Буденовского Рудоуправления на добычу 410 тыс. тонн угля.
- 8) Шахта № 16 17 Буденовского Рудоуправления на добычу 328 тыс. тонн угля.
- 9) Шахта ОГПУ Шахтинского Рудоуправления на добычу 800 тыс. тонн антрацита.
- 10) Шахта «Американка» на добычу 560 тыс. тонн антрацита.

Всего по 10 шахтам I серии в течение ближайших 4 лет будет создана производственная мощность Нового Донбасса в 4.656 тыс. тонн, или около 300 миллионов пудов минерального топлива.

В пятилетнем плане, помимо указанных 10 крупных шахт I серии, Шахтстроем предусмотрено строительство еще 5 шахт II серии: «Должанской № 27» на добычу 600 тыс. тонн, Узлового рудника на добычу 500 тыс. тонн, р-ка «Парижская Коммуна» на добычу 900 тыс. тонн, Васильевка № 16 бис на добычу 400 тыс. тонн и шахты Яковенко № 17 бис на добычу 400 тыс. тонн. В настоящее время ведутся геолого-разведочные работы и в ближайшие годы будет приступлено к постройке еще ряда крупных шахт-гигантов на новых участках, не тронутых разработкой.

Роль ШАХТСТРОЯ в индустриализации Союза — организация быстрого по темпу строительства новых шахт с учетом и применением новейших достижений отечественной и заграничной техники как в области строительства, так и в области рационализации процессов этого строительства. Как результат деятельности Шахтстроя, должно быть достигнуто удешевление строительства и выполнено задание пятилетки по созданию Нового Донбасса, обеспечивающего топливом транспорт и все отрасли промышленности, базирующиеся на твердом минеральном топливе.

Для выполнения своих задач Шахтстрой имеет Центральную контору в Харькове и Строительные Управления на местах постройки шахт в Донбассе.

УСЕ ДО ЗИМОВИХ ВИДІВ СПОРТУ

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА“

Основний капітал 100.000 карб.

Фундатори: ВРФК, НАРКОМЗДОРОВ'Я, НАРКОМОС

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЗИМОВОГО СПОРТИВЕНТАРЯ

КОВЗАНІ

Устатковування гімнастичних і важкоатлетичних залів
корегувальних і антропометричних кабінетів

Клубні гри

Є ЗАКОРДОННИЙ СПОРТИВЕНТАР

Точности й правильности спортивентаря доглядає
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ КОМІТЕТ

ЦІНИ ЗМЕНШЕНО ГЕТЬ НА ВВЕСЬ КРАМ
ОРГАНІЗАЦІЯМ ЗНИЖКА

ЗА КОЛЕКТИВНОЇ ЗАКУПКИ ШИРОКИЙ КРЕДИТ

АКЦІОНЕРИ КОРИСТУЮТЬСЯ З ТАКИХ ПІЛЬГ:

- 1) дістають у першу чергу дефіцитний крам; 2) одержують крам на кредит;
- 3) дістають імпортований крам; 4) мають додаткову знижку

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛІТЕРАТУРИ З УСІХ ПИТАНЬ ФІЗКУЛЬТУРИ

НА СКЛАДІ ЗАВЖДИ НОВИНИ!!!

Замовлення на спортивентар і на літературу виконуємо в триденний термін
із дня одержання замовлення.

ЗАМОВЛЕННЯ ВИСИЛАЄМО ОДЕРЖАВШИ ВСЮ ВАРТІСТЬ КРАМУ,
АБО ПІСЛЯПЛАТОЮ ОДЕРЖАВШИ 25% ЗАВДАТКУ

Замовлення /направляйте на адресу:

1. Харків, ВУЦВК, Акційне Т-во „Фізична Культура“, тел. 76-23.
2. Москва, Кузнецкий міст, 5/21. Відділ Видавництва „Пролетарий“
(лише на літературу).
3. Київ, вул. Свердлова, № 3. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“.
4. Сталіне, 2 лінія, Базарний майд., 193. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“.
5. Дніпропетровське, Окр. Рада „Фізкультури“ (лише на літературу).

ТАЛОН № 11
на право брати участь у
розіграшу ВФК в 1929 р.

ПРЕЙС-КУРАНТИ ВИСИЛАЄМО БЕЗПЛАТНО НА ПЕРШУ ВИМОГУ

ОРГАНІЗАЦІЯ КОКСОБУДУ

За постановою Ради Праці й Оборони з 19/VI-29 р. організовано Державний Інститут проектування та будівництва Коксо-Хемічних установок

„КОКСОБУД“

Інститут організовано, щоб обслуговувати коксо-хемічною промисловістю, способом проектування та будівництва нових коксових цехів, нові хемічні заводи вловлення побічних продуктів коксування та переробки їх, нові механічні заводи, використовувати коксові гази для синтетичних виробництв.

Інститут також провадить роботу й щодо розширення та реконструкції наявних коксових установок і хемічних заводів. Інститут повинен об'єднати на всьому терені Союзу, Республік проектування та будівництво коксо-хемічної промисловости. Інститут має два філіали — в Москві та Дніпропетровському. Правління Інституту — в Харкові.

Вісник Фізичної Культури

12

УСІМ! УСІМ! УСІМ!!!

З 1-го січня 1930 р. ЖУРНАЛ З 1-го січня 1930 р.

„ВІСНИК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ“

РЕОРГАНІЗОВАНО В МАСОВИЙ ЖУРНАЛ

За ту ж саму ціну, що й минулого року, Ви одержуватиме журнал „ВФК“ замість одного разу на місяць — ДВІЧІ.

Поспішайте з передплатою!

Із січня 1930 року журнал матиме такі розділи:

1. Організаційний.
2. Методичний.
3. Спортивно-технічний.
4. Масовий.
5. Шкільний.
6. Червоноармійський.
7. Сільський.
8. Хронікальний.
9. Закордонний.
10. Літературний.
11. Трибуна читача.
12. Консультаційний (листування з читачем).
13. Фізкультвибоїни.
14. Гумористики.
15. Шаховий.
16. Бібліографічний.
17. Фотосторінка.

ЦІНУ НА ЖУРНАЛ ЗМЕНШЕНО ВДВОЄ

Ціна окремого номера — 20 коп.

НА 1930 РІК ДО ЖУРНАЛУ БУДУТЬ ТАКІ ДОДАТКИ:

1-й АБОНЕМЕНТ: Журнал „ВФК“ і 6 книжок.

2-й АБОНЕМЕНТ: Журнал „ВФК“ і журнал „Фізкультактивіст“.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

БЕЗ ДОДАТКІВ:

На 12 міс. — 4 крб. 50 к., на 6 міс. — 2 крб. 30 к., на 3 міс. — 1 крб. 20 к.

З ДОДАТКАМИ:

З додатком 1-го абонементу: на 12 міс. — 7 крб., на 6 міс. — 3 крб. 60 к.

З додатком 2-го абонементу: на 12 міс. — 7 крб. 50 к.

Журнал із додатками 1-го і 2-го абонементів на 12 міс. — 10 крб.

ДОДАТКИ ДО 1-го АБОНЕМЕНТУ:

1. Загартування організму.	4. Воєнізація фізкультури в школі.
2. Катання на санках.	5. Режим спортсмена.
3. Кімнатна гімнастика.	6. Фізкультура в побуті та родині.

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ:

1. Головна контора — Харків, Спартаківський пров., № 3, буд. ВУЦВК'у, тел. 76-23
2. В-во „Пролетарий“ — Москва, Кузнецкий міст, № 5/21
3. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура“ — Київ, вул. Свердлова, № 3
4. Філія Акційного Т-ва „Фізкультура“ — Сталіне, 2 лінія, Базарний Майдан, № 193
5. Всі Окр. Ради Фізкультури
6. Усі поштово-телеграфні контори СРСР і листоноші
7. Спеціальні уповноважені Видавництва

Вісник фізичної культури

№ 12 грудень 1929

Восьмий рік видання

орган Всеукраїнської та харківської
— рад фізкультури та ЦК ЛКСМУ —

Зміст

- С. Прівіс — За негайну перебудову всієї фізкультури.
І. Цалкін — Ударимо по дрібно-буржуазному індивідуалізму.
Є. Радін — Фізкультура і статеве питання.
К. Тір — Перші кроки лижвара новика.
Е. Йокль — Етюди з фізіології руху.
П. Агапов-Кошовий — Увага ескадрону та багнету.
І. Яман — Швейцарська швейцова боротьба.
П. Іпполітов — Технічні вказівки ковзанярів-швидкісників.
К. Чорний — Хто сказав?
М. Стремозький — Самооблік ФК по школах.
М. Вільгельм — Криґсбад.
Л. Левін — Паровозники пропонують По СРСР.
Поза кордоном.
Офіційний відділ.

С. Прівіс

ЗА НЕГАЙНУ ПЕРЕБУДОВУ ВСІЄЇ ФІЗКУЛЬТРОБОТИ

Нові завдання, що їх поставив ЦК ВКП(б) перед фізкультурним рухом і радами фізкультури, як державними керівними органами, особливо тепер, в умовах періоду реконструкції та загострення класової боротьби в країні, вимагають рішучої й корінної перебудови системи та метод усієї фізкультури. Нам потрібно тепер же, з особливою настирливістю працювати над пристосуванням змісту фізкультури до нинішнього етапу класової боротьби. Ще й до цього часу працюємо ми „по старовинному“, темп колишній, робітничі й фізкультурні маси не беруть активної повсякденної участі в фізкультурному русі. Маємо ізольованість низових гуртків ФК, аполітичність, наявність чужацьких еле-

ментів, що вийшли зі старих буржуазних шовіністичних спорторганізацій, особливо в частині складу викладачів. Кепсько стоїть справа і з кадрами; ще є рекордоманія і низка інших перекручувань, недостатня увага до фізкультури громадських і державних організацій.

Постанова ЦК ВКП(б) про фізкультурний рух знаменує собою новий етап. Зміст цього нового етапу в роботі з ФК цілком визначає зміст і обсяг тих політичних культурних і господарських завдань, що розгортаються в нинішній реконструктивний період перед усіма масовими організаціями пролетаріату.

Постанова ЦК ВКП(б) кладе край усім суперечкам, накреслює єдиний певний шлях фізкультурного руху,

Група учасників антиалькогольного перебігу з гаслами (Москва)

усунувши різнобіч у фізкультурі. ЦК пропонує внести до неї більш організованості й плановості, максимально розширити загальний масштаб фізкультури, забезпечити втягнення у фізкультурний рух робітних мас і посилити фізкультурну роботу на селі.

Щоб успішніше виконати ці завдання, для всебічного розвитку фізкультурного руху, ЦК ставить дві обов'язкові умови:

а) посилити державне централізоване керівництво, для чого при ЦВК СРСР утворюється Всесоюзна рада фізичної культури;

б) посилити участь у фізкультурі широкої робітничої суспільності, а головне профспілок і комсомолу.

Остання постанова Президії ВЦРПС про встановлення принципу виборності бюроів ФК, на основі широкої самодіяльності, ставить перед радами фізкультури, профспілками, відомствами та громадськими організаціями, що провадять фізкультурну роботу, низку найвідповідальніших завдань у справі перебудови всієї фізкультурної з тим, щоб фізкультурник у своєму розвитку сприяв здійснювати соціалістичну перебудову країни. Це значить, що фізкультура, як частина загальної культури, повинна бути засобом до соціалістичного будівництва й оборони країни.

Щоб раціональніше використати наступний рік і скерувати роботу на здійснення вищенаведених завдань, нам потрібно негайно почати перебудовувати всю фізкультурну роботу, згідно останніх директив партії, широко розгорнути самокритику в царині постановки фізкультурної і наявних хиб у фізкультурі, особливо ж у зв'язку з загостреною в нашій країні класовою боротьбою у фізкультурі. Класово чужий нам елемент, що нічого спільного не має з лінією радянської фізкультури, для ідеологічного впливу на трудящі маси, намагається використати і цю ділянку культурного фронту для своєї мети. У нашій фізкультурі вже кілька разів відзначувалося факти гострої боротьби за керівництво фізкультурою. Колишні соколи, білі офіцери, поповичі, кулаки, позбавленці та інші соціально-чужі нам елементи, зазнавши аварії на інших фронтах, повернулись до фізкультури, намагаючись захопити керівництво, гальмуючи рух і всіляко перешкоджаючи проводити нинішні завдання ФК. Особливо успішно орудують вони там, де низові гуртки мало письменні, а ради ФК, профспілки, комсомол і інші організації мало звертають увагу на фізкультуру, не бачачи свого класового ворога, щоправда, старанно прихованого.

Тепер, коли робітничий клас здійснює п'ятирічний план великого соціалістичного будівництва, опір класового ворога ще більше посилюється. І це цілком природно: викорчовуючи трактором соціалістичного перетворення коріння капіталізму в нашій країні, ми цим самим викликаємо скажений опір класових ворогів. Виштовхуючи на всіх ділянках великої будови капіталістичні елементи міста й села, ми цим самим викидаємо їх до табору ворогів.

На фізкультурному фронті, як і скрізь, точиться боротьба за пролетарський вплив, за провадження генеральної лінії нашої партії у царині цієї роботи. Ідеологічно чужі нам куркулі, попівські підспівувачі та ін., що проникли в фізкультуру, чинять і тут лютий опір переведенню більшовицької лінії, прагнучи в кращому разі аполітизувати фізкультурника, щоб звести всю роботу до характеру вузько-спортивної корпорації. І свідомо не втягати фізкультурників до участі в загально-політичному житті країни—що будує соціалізм.

Отже, цілком зрозуміло, що проведення накреслених від директивних органів і ВРФК заходів матиме найбільший успіх, якщо їх провадитимуть на базі найширшої пролетарської самокритики, цього могутнього знаряддя для боротьби за соціалістичне будівництво. Лише широко розгортаючи громадську самодіяльність у гуртках ФК, контролюючи заходи бюроів гуртків, правління клубів, викладачів, рад. ФК і наближаючи всю фізкультурну роботу до виробництва, маса фізкультурників зміцнить фізкультурний рух і ствердить у ньому керівну роль пролетаріату. Сміливо й рішуче треба висувати нові кадри фізкультурників з робітників, батраків, бідняків, середняків на керівні пости, водночас підносячи їхнє фізкультурне підготування. Нещадну боротьбу треба оголосити болячкам, що є у фізкультурі: аполітичності, хуліганству, пияцтву, антисемітизму, рекордсменству, недобиткам сокілства, махабізму, елементам ф.-к. професіоналізму й усьому, що перекручує лінію радянського фізкультурника. І не лише порядком кампаній, а систематично, невинно, гостро й уперто треба нам чистити свої лави від класово-чужих елементів, що заповзють фізкультурника. Нам потрібно остаточно закріпити й зміцнити пролетарське керівництво фізкультурником.

Широкі верстви фізкультурників, разом із робітниками фабрик і заводів, втягаються в загальне соціалістичне змагання. У низці місцевих організацій соціалістичне змагання перенесено й переноситься на фізкультуру. Ради фізкультури, відомства й організації, що безпосередньо провадять фізкультурну роботу, керують кволом, а місцями й зовсім не керують фізкультурними соцзмаганнями, у наслідок чого ще й досі не охоплено соцзмаганням фізкультурників. ЦК ВКП(б) у своїх постановах зазначає, що „фізкультуру треба розглядати не тільки як оздоровлення трудящих, але й як одну із сторін культурно-господарського та військового підготування трудящих“. Це покладає обов'язок на фізкультурників бути в перших лавах культурної революції, бути застрільниками на виробництві, в боротьбі за реконструкцію, за правильну організацію праці, за підвищення трудової дисципліни.

На основі досвіду окремих місцевих організацій в справі соцзмагання, на додаток до директиви ВРФК, рекомендуємо такі, приміром, орієнтовні форми роботи, хоча ці форми і не є ті єдині, що цілком вичерпують соцзмагальну роботу: керівні організації, що провадять фізкультурну роботу, повинні, зважаючи на місцеві умови, вносити такі форми проведення змагань і умов, при яких гуртки фізкультури та окремі фізкультурники могли б розгорнути свою ініціативу й самодіяльність.

Тому нехай геть усі чисто фізкультурники беруть участь у загально-заводських, радгоспівських і колгоспівських соціалістичних змаганнях. Гурток фізкультури заздалегідь урахує свої сили й можливості, розподіляє всі окремі пункти умов, відповідно до термінів виконання. Включаючись у загальне змагання, гурток фізкультури веде точний облік роботи гуртківців на виробництві, доручаючи контроль цього спеціальним групам чи своєму бюрою. Бюро гуртка за конкретні завдання може поставити собі — знищити прогули серед фізкультурників, знизити $\frac{1}{1000}$ браку, втягати фізкультурників до ударних бригад, до виробничих комісій і нарад, підвищувати технічну письменність, боротись із хуліганством, із розбещеністю, прогулами, шкідництвом, бюрократизмом і тяганиною. Ініціативні групи в справі провадження соцзмагань розробляють конкретний план

Самодіяльність фізкультурників під час устатковування гімнастичних приладів у одному із сіл Харківської округи

масової, культурної та оздоровної роботи на виробництві, в гуртожитках, місцях відпочинку, будинках-комунах тощо.

Через провадження змагань із найпростіших і найприступніших видів спорту і спорт-ігор (скраклі, волейбол, гилка), через агітацію (бесіди лікаря чи викладача фізкультури з робітниками підчас обідніх перерв тощо), організаційно показових виступів фізкультурників, організацію фізкультурних вечірок і т. ін.—треба втягати до систематичних занять фізкультурою нові шари трудящих.

Почесне місце треба відвести оздоровній роботі. Тому слід організовувати загони фізкультурної бригади „легкої кінноти“ для періодичних чи раптових обстежень санітарного стану цехів і майстерень,—місць громадського користування (їдальні, амбулаторії, читальні тощо), ув'язуючи ці обстеження з комісіями охорони праці, організовувати дні генерального вбирання приміщень, гуртожитків, касарень, дворів; допомагати організовувати фізкультуроту серед дітей, допомагати влаштовувати дитячі майданчики, спортгородки і т. ін. Хід і наслідки змагання треба висвітлювати в загально-заводських стінних газетах, спеціальних фізкультгазетах, місцевій пресі, центральних газетах, журналі ВФК і т. ін. Соціалістичне змагання є тепер основна підойма перебудови всієї фізкультуроту.

Ось чому успішне провадження соціалістичного змагання, справді масове розгортання фізкультури можливі лише за умов поліпшення роботи ф.-к. гуртків. Отже, за підвищення дисципліни, за колективізм, за широкий розвиток суспільності й самодіяльності, за боротьбу проти хуліганства, розбещеності й бруду, за радянського фізкультурника—ось гасла, що під ними повинно проходити фізкультурне соцзмагання. До умов соціалістичного змагання треба заводити й питання фізкультуроту з допризовниками та перемінниками. Треба почати систематично вивчати фізкультурний рух у СРСР і закордоном, масово вивчати завдання роботи ЧСІ.

З другого боку, міським ф.-к. гуртками треба зв'язатися з селянськими фізкультургуртками, допомагати їм інвентарем, сприяти організації спортивних гуртків, майданчиків, надсилати фізкульт-літературу, практикувати регулярні виїзди міських гуртків на село, влаштовувати суvmісні виступи, гри і т. ін.

Безумовно, бажано й доцільно заходити в соціалістичне змагання радам фізкультури, відомствам і організаціям, гурткам, що безпосередньо провадять фізкультуроту в питаннях, що визначають характер і зміст спортивного руху. Характер умов між такими організаціями повинен підлягати основному завданню—втягати фізкультурників у радянський фізкультурух, із метою вдосконалювати його розвиток, застосувати його на службу громадсько-політичному, господарському й культурному життю нашої республіки. Масова участь

Шахтяни, учасники перебігу Шахти—Москва, розмовляють із селянами підчас відпочинку

у соціалістичнім змаганні повинна сприяти усовувати аполітичність фізкультуруху, що її спостерігаємо ще й досі, і забезпечити повсякденну та систематичну фізкультгуроту кожного фізкультургуртка.

У зв'язку з переходом на безперервне виробництво, треба негайно проробити питання, як найкраще обслуговувати фізкультурою трудящих. При чім, треба врахувати всі можливості й матеріальні асигнування так, щоб закріпити всі форми і масової фізкультуроту, і за провадження змагань, і ф.-к. свят.

Фізкультурні організації повинні повністю використати перехід промисловості й культурно-освітніх установ на безперервний виробничий тиждень для перебудови своєї роботи, для втягнення нових кадрів у гуртки фізкультури.

Змагання, як і раніш, повинно бути одним із видів масової роботи, способом втягувати до занять фізкультурою нові шари працюючих. Але кількість їх треба скоротити, організувавши проведення їх із та-

ким розрахунком, щоб вони не відбивалися на повсякденній виховній і оздоровній роботі гуртків фізкультури.

У пляновому п'ятиріччі розв'язуються основні завдання культурної революції, а тому в їх числі мусять знайти своє місце й найголовніші фізкультурні заходи.

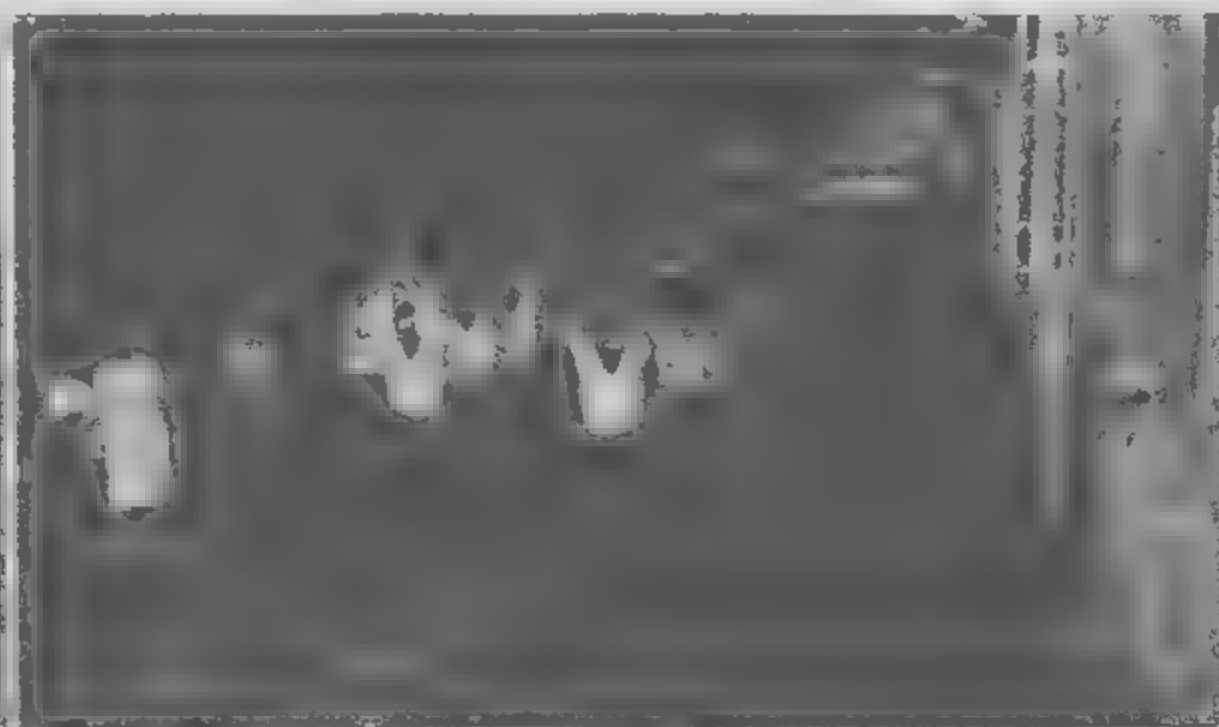
Треба провести директиву ВУЦВК'у з 10/І 29 р. за № 7, що пропонує завести до п'ятирічного пляну розгорнення спортивного й стрілецького будівництва (побудову стадіонів, майданчиків, будинків фізкультури, тирів, водних станцій і т. п.), звернувши, зокрема, увагу на організацію відповідних фізкультурних споруджень, підчас плянування міста та будівництва нових будинків-комун, клубів, різних шкіл і т. п.

Фізкультурний рух вступає в новий етап, маючи перед собою величезні завдання й можливості здійснити їх. Використати всі ці можливості ми зможемо, якщо нам пощастить піднести активність пролетарських шарів у фізкультурному рухові на основі самодіяльності та широкої самокритики.

Керуючись постановою ЦК ВКП(б), потрібно фізкультурний рух спрямувати на нові довершені шляхи. Ми повинні перейти на нові форми й методи роботи, які забезпечувалиб нам справжню масовість фізкультуроту, розвивали б творчу ініціативу і давали б цій ініціативі вільний вихід. Для цього потрібно керівні фізкультур-організації наблизити до мас, поставивши їх так, щоб вони в перший-ліпший момент могли підхопити ініціативу мас, зорганізувати її і стати на чолі.

Перебудовуючи фізкультурну роботу, потрібно з гострим пролетарським пильнуванням забезпечити партійно-комсомольський і профспілковий вплив на село.

З більшою організованістю почнемо перебудовувати всю фізкультуроту і спрямовувати фізкультурний рух на нові рейки.

Ранкова зарядка в санаторії Слов'янського держжурорту

УДАРИМО ПО ДРІБНОБУРЖУАЗНОМУ ІНДИВІДУАЛІЗМУ

Газета „Фізкультура“ вмістила статтю А. Іттін: „Чи потрібні нам професіонали“*. Ця стаття від початку й до самого кінця є неприхована право-опортуністична вилазка в питаннях фізичної культури.

Стаття й пропозиція А. Іттін відбивають собою тиснення дрібно-буржуазної стихії у нашій країні та настрої чужих нам елементів, які ще й досі забруднюють лави пролетарсько-фізкультурницького руху. ЦК ВЛКСМ у своїх рішеннях відзначив, що стаття А. Іттін „Чи потрібні нам

професіонали“ є „виступ з чужою пропозицією, яка не відповідає політиці партії та робітничої класи в радянському фізкультурницькому рухові“.

Мимохіть дасяся диву, коли, переглядаючи газети й журнали, а особливо газ. „Фізкультура“, що надрукувала статтю А. Іттін, не знаходиш відповідної пролетарської відповіді на „Іттінщину“. Усі газети повинні були б відкрити шалений вогонь по „Іттінщині“ та мобілізувати громадську думку проти пропозицій і наклепів, що їх вніс А. Іттін.

„Стаття А. Іттін відбиває собою настрої класового ворога“—говориться в рішеннях Бюро ЦК ВЛКСМ. Ця оцінка цілком і повністю правильна, бо А. Іттін забув або, певніше, нарочито забуває про те, як наша партія розглядає фізкультуру. У резолюції ЦК партії ми читаємо:

„Фізична культура повинна становити невід'ємну частину загально-політичного вихову й освіти та оздоровлення мас. Її (фізкультуру) треба завести до загального плану діяльності відповідних громадських та державних організацій і установ (профспілок, РЛКСМ, Червоної армії, шкіл, органів охорони здоров'я)“.

У цьому ж партійному документі говориться далі так:

„А тому фізкультура не повинна відокремлюватися і в організаційному відношенні в будь-які самостійні спортивно-гімнастичні об'єднання, що неминуче привело б до відриву від основної політико-освітньої роботи і до відриву осіб, що вправляються з фізкультури, від основних громадських організацій“ (постанова Оргбюро ЦК ВКП(б) від 1925 року).

А. Іттін пропонує щось цілком протилежне. Він пропонує утворити окремі об'єднання фізкультурників, виділити фізичну культуру в самостійну професію. Він пропонує узаконити всі ті негативні явища в фізкультурному, що з ними партія, робітничі класи і самі пролетарські фізкультурники ввесь час борються.

Послухаємо самого А. Іттін:

„Якщо легальні види професіоналізму в фізкультурі є партерна гімнастика, чемпіонати боротьби і т. п., то в прихованому вигляді професіоналізм проявляється майже (і тільки „майже“—Ц.) в усіх спортивних дисциплінах. Часто-густо запрошують гравців на завідомо дуті посади до футболу та хокею“.

Іттін прекрасно знає, що з чемпіонством ми боремося, що настанова партії аж ніяк не в тому, щоб підготувати добрих гравців, як таких, а у внадренні фізкультури в побут трудящих. Нам треба зробити так, щоб фізкультурні вправа стали побутовою потребою трудящих. Цьому завданню ми повинні підкорити все. Це питання партія ставить саме так тому, що фізкультурник повинен розвивати свої фізичні якості для підвищення продуктивності праці, для ліпшої роботи на підприємстві, в установі, на селі, в радгоспі, для більшої витривалості в боротьбі з ворогами робітничої класи, для виконання всіх завдань партії та робітничої

класи, а надто в період соціалістичної реконструкції життя країни, що вже обома ногами стала на цю путь.

Зовсім іншої думки А. Іттін. Він питає: „Чи можна ставити нині питання про професіоналізм так, як його ставили ще кілька років тому, тобто безапеляційно забороняти його?“ І, потрапивши в болото ідеологів буржуазного спорту, А. Іттін, на власне ж запитання, відповідає так:

„Коли в нас не було своїх робітників фізкультурників-майстрів і радянських чемпіонів, то ми заперечували чемпіонів взагалі (підкреслено від Іттін—І. Ц.) Тепер же ми маємо помітне проширвання робітників серед радянських чемпіонів, маємо радянських фізкультурників і радянських глядачів. Так чому ж не можна робітникові-юнаку чи службовцеві (яка підлабузювальна мова!—І. Ц.) чесно (!) заробляти гроші не переноскою вантажу і не працею у варстата чи за конторкою і т. п., а фізкультурою?“

У цьому витягові, що не слово, то й „перлина“. Партія за те, щоб фізкультура доповнювала вихов трудящих, а Іттін пропонує людям, що вправляються з фізкультури, покинути своє виробництво, свій варстат чи конторку і „чесно заробляти гроші... не переноскою вантажу, чи працею у варстата і т. д.“.

Виходить, що робота на виробництві, у варстата—нечесна праця, а звідціль, цілком зрозуміло, і нечесний зарібок. Заблудив Іттін у 3-х соснах... Щоб підкріпити сказане, Іттін наводить приклад: „А інструктори фізкультури, хіба це не професіоналізм від фізкультури?“ Іттін нарочито заплутує питання. Адже кожен знає, що інструктори—не професіонали, а спеціалісти. Вони вчать людей, як правильно застосовувати методи фізичного вихову. Інструктори і наш робітничий рекордсмен пориваються до того, щоб навчити робітничу масу використовувати фізкультуру, тоді як професіонали тільки те й роблять, що намагаються доскочити досконалості з того чи іншого виду спорту, покинути гурток і йти жити інтересами лише свого шлунку. Ставка Іттін на професіоналізм—є ставка на індивідуалізм. Це значить розвивати особисті інтереси, ставити їх над усе, замість того, щоб підкорити ці егоїстичні пориви загально-класовим інтересам робітничої класи і всього соціалістичного будівництва, що здійснюється і розвивається в нашій країні велетенським темпом. Для виконання завдань соціалістичного будівництва нам потрібні не лише письменні, але й фізично міцні люди. Але Іттін нічого поганого не бачить у тому, що робітники фізкультурники обернуться на професіоналів-фізкультурників. Підкріплює Іттін свої „міркування“ тим, що, мовляв, і артиста, і фотограф так само робляться професіоналами, пройшовши певне навчання в цьому напрямі.

Отже Іттін, сам того не помічаючи, скочується в опортуністичне болото, забуваючи, що фізкультура в радянських умовах всеж таки є система заходів, скерованих на оздоровлення особистої праці й побуту широких мас робітничої класи та селянства, в боротьбі за піднесення загально-культурного рівня пролетарських мас.

Іттін нарочито забуває, що фізкультура не є самоціль, як це розуміють (і як є на самому ділі) в буржуазних країнах. У нас фізкультура є найприступніший засіб в системі загально-державних і політичних засобів, скерованих на одну ціль—здійснити в нашій країні генеральну лінію більшовизму.

Наша партія розглядає фізкультуру, як частину культурної революції і в зв'язку з цим ставить перед собою 3 основні завдання:

а) Фізично оздоровити трудящі маси, б) виховати будівників соціалізму і, як доконечну умову, зміцнити та прищепити загально-радянські навички в масах і в) підготувати бійців і захисників радянської країни, а надто за умов структури нашої армії на міліційних началах, тобто—певний ступінь перебігання допризовного підготування трудової молоді до служби в армії. Останнє завдання набуває в нас виключного значення, за умов воєнної небезпеки СРСР від буржуазних країн.

„Приклади заходу нам не страшні“, говорить А. Іттін, пропонуючи виділити й утворити в фіз-

* Статтю А. Іттін вміщено в „Фізкультурі“ 22 жовтня ц. р.

культурному рухові професіоналів-фізкультурників. Звичайно, боятися заходу з його професіоналізмом нам нема чого. Проте, виділивши фізкультурників у окрему касту, ми цілком природньо дійдемо і до відокремлення їх від загально-класових завдань, дійдемо до макабізму, сокільництва і, взагалі, до всього того негативного, що так характерно для буржуазного спорту.

Року 1926 ЦК КП(б)У і ЦК ЛКСМУ у своїх директивах Окрпаркомам і Окркомам КСМ про посилення ф.-к. роботи писали:

„Беручи курс на втягнення широких мас у справу фізкультури, для колективного й всебічного їх розвитку на основі ініціативи та самодіяльності, ЦК КП(б)У вважає за потрібне продовжувати тверду лінію ВРФК щодо боротьби з індивідуалізмом, односторонністю і рекордсменством, вживши заходів до цілковитого знищення прихованого сокільства й макабізму“.

Ітін про це рішення знає, і знає тому, що це загальнопартійна лінія. Але, як бачите, Ітін протягом довшого часу з цим не згоджується. Він має свою думку і, обстоюючи її, пропонує складати професійні команди із кращих гравців, одірвавши їх од гуртків, і заставити передавати техніку масам не безпосередньо через роботу в гуртку, а через окремі циркові виступи.

Партія і комсомол, а з ними і здорові пролетарські фізкультурники не допустяться утворити касту в пролетарському фізкультурному рухові.

Усі наведені вище, як і багато інших міркувань т. Ітіна, ще раз підкреслюють, що у фізкультурному рухові є дві тенденції.

Одна — що стоїть на позиції класово-революційній і вважає, що ми, на основі фізичного розвитку, організовуємо маси й виховуємо їх у дусі підпорядкування своїх приватних інтересів — інтересам соціалістичного будівництва, і цей погляд є відбиток настрою більшості пролетарських фізкультурників. Друга ж тенденція, що її так ярко визначив Ітін, робить ставку на індивідуалізм та професіоналізм і пропонує виховувати фізкультурників у дусі настанови на першому місці свого особистого „я“, забуваючи про все громадське. Отже, погляд Ітіна відбиває настрої невеличкої кучки старих спортсменів і найвідсталіших шарів фізкультурників.

У фізкультурному рухові є проблема, є великі хиби і є хворобливі явища. З ними велось і зараз ведеться

жорстоку боротьбу. Рішення ЦК ВКП(б), опубліковані 16.X ц. р., зобов'язують усіх нас, а в тім числі й усіх фізкультурників до того, щоб їх (тобто ці рішення) виконати і щоб ф.-к. роботу skierувати на будівництво соціалізму в нашій країні.

Нам треба й далі вести рішучу боротьбу проти професіоналізму, за радянську фізичну культуру, бо перемога професіоналізму означатиме поворот до старого, тобто до того, що й було раніше, та що є й нині в капіталістичних країнах. Треба й далі боротися з виявами одвертого й прихованого професіоналізму в лавах фізкультурників. Боротися проти всього, що так характерно для професіоналізму, а саме: проти індивідуалізму, зневажливого ставлення до колективу, висовування на перше місце свого я, зневажливості до всього громадського, проти ремесницьких виступів за гроші.

Добрим спортсменів та чемпіонів, що є в нашому фізкультурному рухові та що не заразилися ідеологією професіоналізму, треба притягти до кращої постановки роботи в гуртках, щоб вони працювали в інтересах цілого колективу, щоб вони мали можливість передавати свою техніку масам і т. п. І треба рішуче боротися з просякненням і проникненням правих опортуністичних настроїв у лави фізкультурників, у вигляд різних пропозицій „Ітінщини“.

Широкі маси фізкультурників повинні використати перевиборну кампанію бюр гуртків і конференції, для поліпшення свого руху й посилення пролетарського, партійного та комсомольського проводу. Треба рішуче висунути на провідну роботу роботоздатних товаришів із робітничого молодняка. Могутньою зброєю пролетаріату — самокритикою викрити все те наносне, непролетарське, що воно є ще в нашому фізкультурному рухові.

Щоб виконати ці завдання, ми повинні ще більше посилити провід у фізкультурному рухові і тим самим зміцнити лави трудящих, що заходилися з нечуванним ентузіазмом навколо великої соціалістичної перебудови нашої країни.

1. Загальна група учасників змагань у басейні (Харків)

2. Катаються на гігантських кроках у одному із сіл

НЕГАЙНО РОЗПОЧАТИ РОБОТУ ПЕРЕБУДОВИ ФІЗКУЛЬТУРИ, ЗГІДНО З ОСТАННІМИ ДИРЕКТИВАМИ ЦК ВКП(б) І ВЦРПС

ФІЗКУЛЬТУРА І СТАТЄВЕ ПИТАННЯ

Статеві прояви дитини та юнака є визначення статеві енергії, що накопичилася в їхньому організмі, під впливом виділень статевих залоз (гормонів), які циркулюють у крові.

Але статєва залоза не є ізольована від усієї системи залоз унутрішньої секреції, бо діяльність усіх залоз зв'язана в загальний комплекс діяння на організм. „Залози виявляють лише те, що перебуває в латентному (прихованому) стані та конституції (будова тіла) індивіда, вони лише активізують те, що дремає в конституціональній схильності організму“ (проф. Маслов).

Так само дивиться на це питання і відомий німецький учений Кречмер, коли говорить він, що статевий інстинкт не є продукт статєвої залози, а складного ряду причинних моментів — головного та спинного мозку і залоз унутрішньої секреції, де статєва залоза відіграє надто помітну роль.

Обопільна залежність фізкультури і статєвого відчуття витікає із цього стану, з визнання того, що статевий інстинкт не є щось відокремлене від усієї діяльності організму, щось замкнуте в самому собі. Навпаки, енергія статєвого потягу легко переключається на моторову (рушійну) енергію. При чім треба визнати, що витрата енергії на фізвправи зовсім не є трата сил, а, навпаки, збільшення їх, бо в результаті фізвправ робото-спроможність організму збільшується. І все ж, витрачаючи в даний момент енергію, фізвправи спричиняють до розрядки накопиченої статєвої енергії.

Цікаво тут послатися на спостереження й психологічні дослідження, що їх запроваджував колектив школи педологічної клініки Інституту охорони здоров'я дітей та підлітків імені Х-тиліття Жовтневої Революції. Досвіди ці запроваджували в Москві, під проводом доктора А. Г. Цейтліна, і про наслідки їх доповідано на Науковій Раді ОЗД і П.

Школа — педологічна клініка є піонерський інтернат II ступені семилітки, де навчаються діти віком від 12 до 16 років. Ця школа побудувала свій побут і працю на основі фізкультурницького режиму (фізкультура 24 години на добу) і весь час перебувала під експериментальним дослідженням у завідуванні Дінфізкульту (Єгоров, Нікітін та інші).

У наслідок цього режиму, конституційно найбільше схильні в статєвому відношенні підлітки (і хлопчики, і дівчатка), що в психологічних досвідах виявляли найбільші статєві схильності (сексуальність), були водночас і найактивнішими в громадському відношенні, а також і найздоровішими. Звідси мимохіть напрашується висновок: статєве ваблення (сексуальність) не конче є те, що призводить до статєвої розбещеності, або раннього статєвого життя, а легко сполучається із здоров'ям і громадською спрямованістю та активізмом, за умов використання фізкультурницького режиму. Такий режим складається з таких основ: спати з відчиненими вікнами, холодні обтирання по пояс ранками, мити на ніч ноги до пояса, не виснажувати і не перевтомлюватися, правильно розкладати години їжі та сну, широко застосовуючи поруч із цим і фізвправи (ранкові, гігієнічні

вправи — зарядки, шкільні спортігри і гімнастику, відповідно до віку дітей).

Якщо ми перейдемо до дітей старшого віку, тобто до юнацтва, то й тут значення фізкультури, як чинника, що відвертає увагу юнацтва від статєвого заглиблення і переключає її на роботу іншого напрямку, буде далеко не меншим. Адже саме фізкультуру й покликано утворити здорове покоління з нашої молоді.

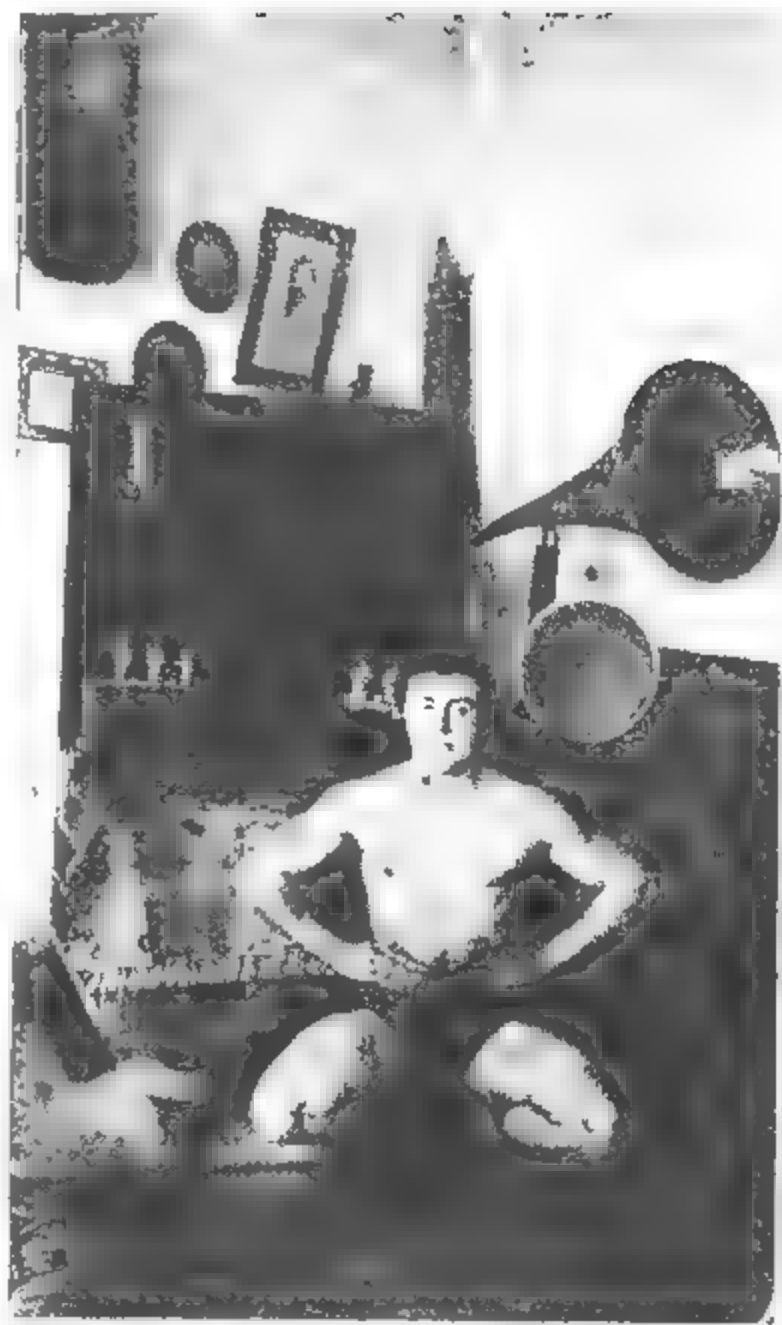
За останній час ми чимраз більше подибуємо в творах сучасних пролетарських письменників опис побуту нашої робітничої молоді, приміром, М. Платошкін „В дороге“. Вразіння від цього твору далеко не з тих, що підбадьорують, бо ніде немає у автора навіть і натяку на використання фізкультури, як фактора, що сублімує, тобто переключає статєву енергію на активізм спорту.

Державний Центральний Інститут Фізкультури разом із Венерологічною групою робітників НКЗдоров'я з 1929 року практикує анкету зі статєвого питання серед московської робітничої молоді, в якій яскраво підкреслено оцінку фізкультури, як фактора, що сублімує статєві ваблення.

Нам здається, що лікарі-фізкультурники, педагоги-фізкультурники, лікарі-педологи (ОЗД і П), які працюють по школах ВНО, а також і педагоги-педологи не досить ще оцінюють значення фізкультури, як фактора, що скеровує статєву енергію до здорового джерела зміцнення організму.

Слід відзначити, що народній навчатель, педагог-масовик повинні широко використовувати фізкультуру в цілях оздоровити дітей села й школи I ступеня. Що це так, якнайкраще доводить запроваджувана практична робота. Обстеження, приміром, дітей колгоспу, що його запроваджувала влітку 1929 р. група робітників, за проводом педологічної секції Інституту ОЗД і П, в Рязанській губернії, показали на добрий стан дітей цього колгоспу. Водночас із загальними позитивними впливами ФК на людський організм, відбуватиметься і сублімівне її діяння на людину.

Треба відзначити, що важливим попутним фактом сублімівного діяння фк режиму на дітей є і дитячий комуністичний рух (Піонерорганізації). Адже сам із себе він, цей рух, є „чудесний субліміційний засіб“ (А. Залкінд), особливо ж цінним субліміційним значенням піонерорганізації становляться тоді, коли загальний режим цих організацій сполучається з фізкультурницьким, як це й показали спостереження та психологічні досвіди Державного наукового інституту ОЗД і П, імені Х-тиліття Жовтневої Революції в його школі — педологічній клініці.

Зарядка по радіо

1) Вимірювання обводу грудей. 2) Ленція з фізкультури в 33 школі соцанку (Дніпропетровське)

ПЕРШІ КРОКИ ЛИЖВЯРА-НОВАКА

Лижвяний спорт щороку охоплює чимраз більші маси фізкультурників України. Цього мало. Саме завдяки лижвам трудящі часто-густо, незалежно від віку й статі, втягуються у фізкультуру. Ось чому й пишу я цю статтю, маючи на оці саме того масового дорослого працівника, що цього року стане на лижви. Я хочу, щоб мої вказівки, як досвідченого товариша, полегшили масовому початківцеві-лижвяреві його перші невпевнені кроки.

Якщо ви вирішили вправлятися з лижвяного спорту, то, вибираючи лижви, будьте розважні, адже вся ваша подальша лижвяна „кар'єра“ залежатиме від того, вдало чи не вдало виберете ви собі лижви. І якщо ви справді хочете, бодай і з часом, пізнати всі насолоди лижвяного спорту, то знайте, що кращі універсальні лижви для вас є „Муртома“ (див. мал.). Розмір їх слід підібрати залежно від вашої ваги:

„Муртома“	завдовжки 210 сант.	для ваги тіла до 60 кілгр.
„	230 „	від 60 до 70 кілгр
„	240 „	понад 70 кілгр.

Якщо ж ваше тіло понад 80 кілгр., то краще взяти лижви „Телемарк“ завдовжки 230 сант. Якщо немає лижов „Муртома“, то візьміть „Прогулянкові“ завширшки 70—75 м/м. відповідно до тих же розмірів.

Вибираючи лижви, добре дивіться, щоб дерево було прямоверстве, без сучків, щоб у лижві не було щелин, кривини та щоб не була поведена. Для цього переверніть лижву слизькою поверхнею вгору і, приклавши око до заднього кінця канавки, огляньте її вздовж — „візьміть на мушку“ всі хиби її виробки. Не сплутайте „викривлення“ з прогином лижви. Прогин потрібний і без нього лижва — не лижва. Прогин лижви це підйом середньої частини над рівнем носка і заднього кінця лижви на 2—3 сант.

Не покладайтесь на недбайливо вставлені у прорізи „фабричні“ носкові ремні. Їх вставлено, здебільша про людське око і саме вони й бувають часто-густо причиною мук новачка.

Добрий твердий ремінь зі спиртової підошовної, перед тим прожированої, шкі, ось що повинен мати лижвар для правильного швидкого навчання.

Продіньте його, як показано на прикладеному малюнку, у верхні дірочки, продівши сировий тонкий ремінець і припасуйте до ноги. Хай не турбує вас вибір палиць. Палиці потрібні звичайнісінькі прості бамбукові, аби вони діставали до плечей і були цілком міцні та надійні. Отже, інвентар у вас є, доводиться лише поладити його, щоб він цілком був до ваших послуг.

Якщо зісподу лижви полаковані, то зніміть геть цей лак за допомогою скляного „паперу“, а коли ні, то тим краще.

Прогрійте слизьку поверхню лижви легким вогнем паяльної лампи, водючи нею від одного кінця лижви до другого, і протирайте поверхню вогною ганчіркою змоченою в гасі. Після такого попереднього прогрівання (та дивіться, щоб не обпалити дерево!), треба надзвядзгувати лижву дьогтем, що його можна дістати у найближчій аптеці.

Для цього, поступово змазуючи поверхню дьогтем, нагрівайте її послідовно паяльною лампою, але легенько, так, щоби на поверхні не схвачувалися пухирі. Дайте лижвам полежати і втягти в себе дьоготь, а на другий день знову, обережно прогріваючи, обітріть їх шерстяною ганчіркою.

Якщо ви купите лижвяну мазь — чудесно. Натерши поверхню лижов легким рівним шаром мазі „насухо“, рівно прогрійте й розрівняйте шари так, щоб не було пухириків. Розітріть змазану поверхню лижов долонею руки, а потім шкіряною рукавицею. Дзвядзгують і змазують лижви дьогтем, щоб зменшити тертя й збільшити довговічність лижов. Інакше лижви розбухають, відпускаються і швидко тріскаються, приходячи в занепад.

Починайте першу вправу тільки в безвітряну погоду щоб всю свою увагу ви могли зосередити на пересуванні, а не на тому, як зберегти себе від одморозування.

Кілька слів про одяг

Поперше, треба, щоб, одяг був легкий і не зв'язував рухів і, подруге, щоб при всій його легкості він

заховував тепло людського тіла. Краще за все одягти на тіло шерстяну білизну (можна й паперову в'язану), сукояні штани і флянелеву (бумазейну) сорочку; поверх сорочки широкий вільний піджак. Якщо є шерстяний светер, то можна одягтися і

інакше. На тіло одягають майку (білу), потому светер і поверх светера щільну парусинову або бумазейну сорочку („ковбойку“).

Сорочку треба завжди заправляти за пояс штанів і, взагалі, треба стежити за тим, щоб в одязі не утворились клапани, в які дуже легко може зайти холодне повітря. На ноги надягають шерстяні носки і взувають повстянки або просторі черевики, що не пропускають вільгу (для цього треба змазувати їх кінським жиром).

На руки — шерстяні рукавички і тонкі шкіряні рукавиці.

Наушники та легка шерстяна шапка доповнюють вашу повну лижвяну туалету.

Відтак, ви цілком „озброєні“.

Тепер про послідовність навчання. Починайте перші вправи без палок. Покладіть лижви на сніг рівнолежно і на віддалені одна від одної на одну ступню, але кладіть на рівному місці. Прикріпіть лижви, припасувавши і затягнувши ремінь на тому місці, де, звичайно, кінчається носок черевика (припасувати ремінь можете й удома, якщо лижви у вас власні).

Потому починайте „руську ходу“ без палиць, додержуючи правильного стану лижов, робіть поковзні кроки впереміжку, то правою, то лівою ногами, не відриваючи лижок від снігу. Руки в той час роблять сильний, але ненапружений відмах, не згинаючись у ліктях; при чім, посуваючись вперед лівою ногою, вперед мажете правою рукою, і навпаки (як і під час маршування). Не робіть жадних різких рухів. Уся штука плавного, рівномірного руху на лижвах без палиць полягає в тім, щоб у потрібний момент дати поштовх і перенести центр ваги тіла з однієї ноги на другу.

Якщо під час поштовху у вас буває віддача і лижва зіскокує назад, — значить поштовх робите ви запізно.

Відштовхуватися треба якраз у момент перенесення ваги тіла з однієї ноги на другу. Найлегше й найпростіше опанувати поштовх можна так: станьте нерухомо на лижви, що лежать рівнобіжно і одна від одної на відстані однієї ступені, поступово переміщуйте ту-

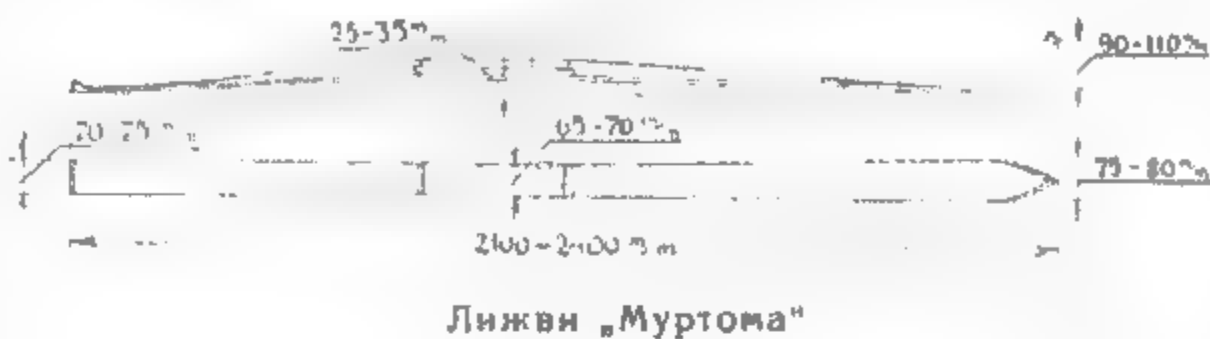
луба в сторону (без нахилу) так, щоб вага тіла передавалася майже цілком на одну ногу. Після цього злегка присядьте, наклоняйтеся вперед і, ніби починаючи ходіння, водночас робіть поштовх випрямленням ноги, що підтримує тулуба в коліні. Другу ногу та протилежну їй руку ведіть хоч і енергійним, але плавним рухом вперед і ви набудете руху. Зразу ж спробуйте випростатися і повторити такий же поштовх на ходу.

Якщо не вийде, — то починайте знову.

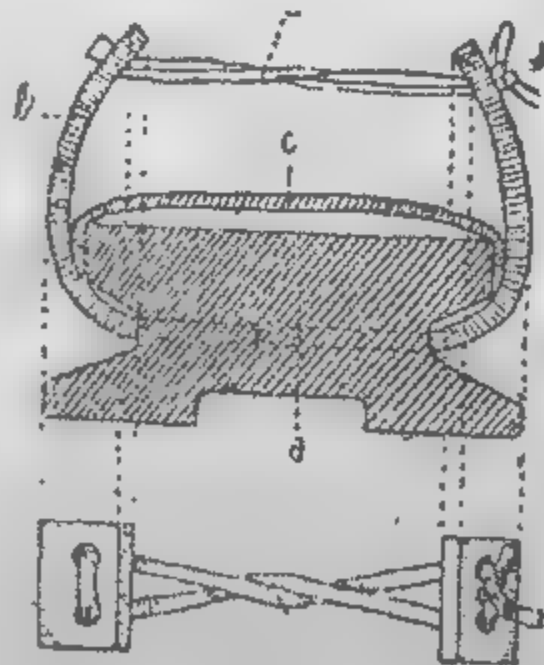
Найголовніше — це не робити жадних різких рухів, бо інакше втрачатимете рівновагу і летітимете в сніг, хоч, признатися, у цьому нічого страшного чи неприємного і немає.

Коли, через кілька хвилин, ви опануєте поштовх, спробуйте йти рівномірно, але поступово посилюючи поштовхи й здовжуючи поковзи.

Якщо ви засвоїли все це в перше заняття, то на перший раз і цього буде досить. Не захоплюйтеся надміру успіхами і „не гоніть“. Підкінець прогулянки

Лижви „Муртома“

Як приладнати носковий ремінь

постарайтеся йти поволі, але абсолютно рівномірно й плавно, поковзуючись за рахунок поштовхів.

Ідучи на друге заняття, прихватіть із собою палиці. Проте, перші хвилини другого дня присвятіть перевірці й поновленню результатів, дійдених за перше заняття. Не беріть палиць, доки у вас не піде на лад справа з руською ходою без палиць. І коли ви вже цілком певні в цій ході, то візьміть палиці посередині й починайте „ходіння без палиць“, лише з правильним рухом рук навпереміжку, як і раніше. Пройшовши два десятки кроків, починайте умовні поштовхи палицями, тобто, не прикладаючи сили, доторкуйтесь кінцями палиць до снігу.

При чім треба знати, що палиці слід тримати на рівні грудей, виносячи їх майже вертикально, і в жодному разі не викидати кінці вперед. Кінець палиці слід устромляти в сніг так, щоб кільце майже дотикалося до лижви (див. мал.).

Продовжуйте ходити і поступово починайте, разом із поштовхом ноги, відштовхуватися палицею, що тримаєте в протилежній руці. Відразу ж зверніть увагу на те, що підчас поштовху рука не повинна згинатися, а виходить із попереднього стану вниз і назад, тобто так само, як і підчас ходіння без палиць. Максимально прикладати сили треба лише тоді, коли рука перебуває в своєму нижньому стані і коли вона витягується назад.

Відразу ж зятим: відштовхуються палицями, щоб надати швидкості, а не для того, щоб додержувати рівноваги.

На третє заняття ви вже можете зробити прогулянку й на гору, певніше на невеличкі пагірки і до того ж спадисті, а відтак і спробувати спускатися з них.

Спускаючись, тримайте корпус ненапружено, одну ногу трохи вперед другої. Тіло повинно залишатися завжди перпендикулярно до поверхні гори.

Палиці обов'язково треба тримати кінцями назад з

тим, щоб вся палиця була позаду тулуба. Нещасні випадки при спусках за таких умов зводяться до нуля. Не додержуючи зазначеного зауваження, можна не штрикнути на палицю.

Між іншим зауважу, що, в разі потреби, лижвяр присідає й слідом за тим падає на бік, в сторону — назад, відкинувши перед тим від себе палиці. Таке падіння не становить будь-якої небезпеки.

На четверте заняття, починаючи спускатися, пробуйте відштовхуватися двома палицями водночас, додержуючи правил поштовху так само, як і для однієї руки.

Підчас поштовху нагинайте тулуба трохи вперед.

На п'яте заняття ви зможете пробувати на легкому схилі і „фінську ходу“ з одночасним поштовхом обома палицями. Навчання починайте так: роблячи два послідовні звичайні кроки, виносьте палиці вперед (додержуючи викладених раніше принципів) і встроміть їх у сніг водночас із третім кроком. Слідом за тим від-

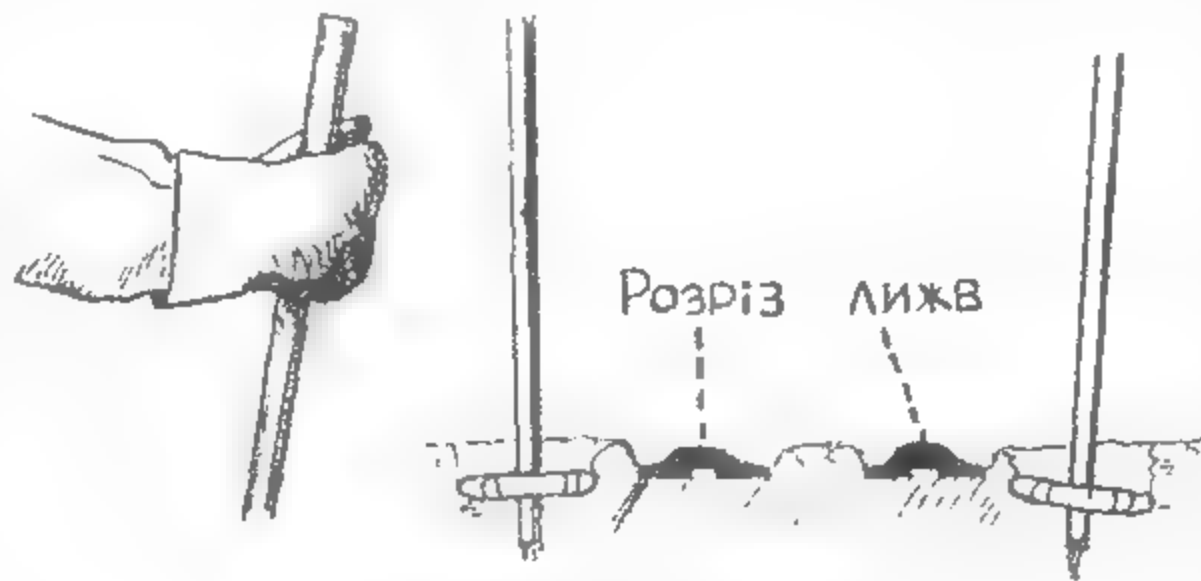
штовхуйтесь обома палицями, за рахунок легкого наклону тулуба та сили рук. Водночас із поштовхом підтягніть і ногу, що залишається позаду.

Потому починайте спочатку.

Ходити так можна далеко швидше ніж руською ходою, зате така хода вимагає і більшої фізичної сили, і треніюваності організму. Подальші ваші вправи повинні складатися із комбінацій усіх викладених вище елементів і набувати форм прогулянок (зі спусканнями з гір) у найближчі села, ліси і т. д.

Вивчивши й практично засвоївши ці елементи, ви не можете вже вважати себе не за новачка, а відтак ми й рекомендуємо вам переходити до далеко серйознішої і цікавішої галузі — до вивчення горішньо-лижвяного спорту та до детального вивчення бігу на рівнині.

Про все це ви довідаєтеся докладніше десь уже наприкінці зими, якщо ви серйозно опрацюєте ті поради, що їх ми подаємо в цій статті.

Стан палиці підчас упору
Палиці правильно встромлені в сніг

Ернст Йонль

ЕТЮДИ З ФІЗІОЛОГІЇ РУХУ

(Продовження)

Криві найважливіших пунктів руху корпусу в просторі показують (мал. 3-б) ідеальну рівномірність нурмового руху. Особливо треба визначити криву таза, що її ми в бігові, без великої помилки, можемо ототожнити з кривою тяжня. Вона показує лінію, що дорівнює синусові лінії в русі, яку відзначають як ідеал. А що добрі бігуни тримають верхню частину свого тіла цілком спокійно, як це й видно з мал. 3-а, то крива руху голови ледве чи відрізняється від кривої таза. Якщо, приміром, із трибуни спортивного майдану уважно дивитися на бігунів підчас їхнього бігу в простому напрямі, то можна запримітити синусної форми хитання голови в тому ж напрямі (мал. у № 11, стор. 264).

Помітну різницю спостерігаємо ми в стилях бігання доброго й поганого бігунів. Спочатку вам здається дивовижним, що всякого бігуна початківця можна визнати за „поганого“. Відразу ж упадає в око та негнучкість, що її доводиться констатувати в кожного новачка і що її можна спостерегти порівнявши мал. 4 із мал. 3-б. Не доводиться підкреслювати недостатній ефект таких рухів у суглобах, як піднімання стегна, згинання коліна і т. п., бо вони мало помітні. Витриманості і красивої рівномірності (мал. 3-б) у поганих бігунів (мал. 4) не подибуємо. Цілком протизаконну, нерівномірність знайдено в усіх кривих руху. Різниця стає цілком очевидною, якщо подати рівномірність рухів у вигляді

кривих (мал. 2-а та 2-б). Поганий бігун взагалі не використовує швидкості енергії свого корпусу. Ступаючи на землю, він щоразу „соває“ ногами, а через те й змушений завжди додавати сили, щоб „бути в замові“. Це останнє спричиняє до того, що треніюваний бігун завжди перемагає нетреніюваного.

На цих світлинах ясно видно, що Віде, на відміну Пельцерові та Нурмі, спершу доторкується землі деякою частиною ступні. Але ж зовсім не можна сказати, що це є та єдина характерна й відокремлена властивість у бігові Віде. Навпаки, з усього процесу Відевих рухів можна зробити висновок, що біг цей відбувається цілком інакше, ніж, скажімо, в Нурмі чи Пельцера. Цей висновок можна констатувати, спостерігаючи зазначених бігунів підчас перегонів навіть неозброєним оком.

Відова техніка бігання має в собі ще забагато *springhortige*. Може цей біг і елегантний, але ж не раціональний. Тяжіння корпусу піднімається в нього вище і в наслідок цього є те, що йому доводиться сильніше, відштовхуватися від землі м'якою частиною ноги. Хитатися на рівній підлошві або й зовсім на п'ятці було б для нього ще гірше. Пельцерові й Нурмові, з їхнім рівним, розгорненим, схожим зі швидкою ходою, стилем турбуватися про це зовсім нема чого. Вони можуть із вигодою для себе ставити не хитаючись рівною підлошвою або п'ятою.

Моменти із бігу на 1500' мт. 1926 року в Берліні,
підчас якого встановлено світовий рекорд

Світлина Віхмана, Пельцера та Мюллера під час німецьких змагань на майстра 1928 р. (перегони 800 мтр.) також показують незвичайний спосіб Пельцерового економічного стилю, не зважаючи на тодішній явно поганий стан його тіла і тут же бачимо протилежність — роботу Мюллера та Віхмана, що марнують свої сили.

А втім, вважаємо за konieczну потребу обов'язково попередити — не захоплюва-

Біг на 800 мтр. у Дюсельдорфі: Віхман — Пельцер — Мюллер

тися наслідуванням, а надто не наслідувати „в сліпу“ ту чи іншу сторону. Треба з самого початку навчати кожного бігуна правильної техніки бігання, бо пізніше будь-яка зміна з бігання рідко коли буває корисна для бігуна.

Увага: Оригінальна робота в журналі фізіологія людини в роботі й спорту („Arbeits physiologie“) Видання Є. Азнер та М. Рубнер, том I. зшиток 4

П Агапов - Кошовий

УВАГУ ЕСПАДРОНУ та БАГНЕТУ

На обговорення

У фізкультурній роботі, де чималу увагу приділяють воєнізації спорту, деякі галузі специфічно військового спорту у нас не тільки не охоплено, але про них покищо навіть і мало розмов. Саме такими специфічно-військовими видами спорту, що й досі залишаються без достатньої уваги ФК організацій, і є „фехтування та багнетний бій“.

Заглиблення фізичної культури в стрілецькій справі вимагає від стрільця не лише вміти стріляти, але також, і до того не меншою мірою, навчатися зі зброєю в руках (рушниця) перемогати деякі перешкоди, що можуть трапитися на місцевості.

У нас такі перемоги перешкод називають „військовизованим кросом“ і охоплюють вони (ці кроси) все те, чого потребуватиме в майбутньому наш боець.

Якщо добре придивитись, то воєнізація фізкультури охопила до цього часу лише такі перешкоди на місцевості, як перепливання зі зброєю в руках річки, швидкий біг на рівній місцевості (умовно обстрілюваній), вміння перелазити через тин, або плазувати по- під тином і т. п.

А де ж перемога над живою перешкодою, над озброєною людиною? Саме цей момент і залишився поза полем зору фізичної культури.

Маючи на оці, що сьогоднішній фізкультурник — у майбутньому кращий боець — червоноармієць і захисник країни, ми мусимо тепер же цілком одверто заявити таке:

„Людину, не досить обізнану з технікою „рукопашного бою“, в жадному разі не можна вважати за досконалого бійця-захисника.“

Що цей вид спорту у нас у занепаді, багато розводиться на цим не доводиться, бо його не лише ніде не запроваджують, ба навіть і не популяризують.

Щоб, констатуючи індивідуальне ставлення ВРФК до цієї справи, не впасти в односторонність і необ'єктивність, мусимо сказати, що не краще стоїть справа щодо цього і з ТСО-Рвіахемом. Ця організація не лише сама не заходила біля обговорюваної справи, ба й не цікавиться питанням, що ж роблять у цьому напрямі ті організації, що керують фізичною культурою.

Простежимо, як стояла ця справа раніше, і в якому стані перебуває вона сьогодні.

У колишній царській Росії на фехтування та на багнетний бій дивилися лише як на спорт, хоч прихильників цього спорту було таки й чимало.

За кордоном цей спорт ще й досі широко популярний, і трудно знайти бодай один закордонний журнал,

що не відводив би на своїх шпальтах місце та увагу цим видам військових вправ.

Англійська програма навчання снайперів (найкращі стрільці на далекі дистанції) чималу увагу приділяє і багнетному бою.

А що зроблено в цьому напрямі в нас? Крім 3-4 вправ, передбачених військовим статутом, — нічого.

Звичайно, приділяти багато уваги академічному фехтуванню на рапірах не слід, бо рапіра подібна до шпади, а цю останню давно вже виведено зі складу озброєння нашої армії. Щодо фехтування еспадронами, що подібні до військових шабел, то цій справі конче треба відвести почесне місце.

Говорити про те, що такі вправи знайдуть своїх прихильників, не доводиться, бо вже на Всесоюзній Спартакіаді відведено їм було не останнє місце, а до того ж і присутні глядачі неабияк цим цікавилися.

Щодо багнетного бою, то він посідає нині одне з найважливіших місць у навчанні нашої Червоної армії, як і в арміях чужих. Ось чому питання загострення цієї військової вправи в ф.-к. організаціях відкладати надалі не годиться. У той час, як відбувається військовація усієї людності, а надто фізкультурників, це питання набуває особливо великого значення. Відтак і треба вжити якнайшвидших заходів, щоб зліквідувати таке ставлення до одного з елементарніших засобів, воєнного захисту. Отож і не годиться Харкову пасти задніх щодо цього. Можливо, що таке ставлення є результат до якоїсь міри, браку достатньої кількості кваліфікованих інструкторів, але ж і з такого скрутного становища завжди можна з честю вийти, накресливши, примірно, такий шлях:

1. Завести до програм усіх учбових закладів фізкультури, як обов'язковий курс і, зокрема, фехтування та багнетний бій.

2. При одному з клубів, де інструктор знається на фехтуванні та багнетних боях, організувати фехтувальну секцію, якій і доручити провадити цю роботу.

3. Вивчивши досвід і практику цієї секції, перекинути їх до інших ф.-к. організацій.

У зв'язку з тим, що питання це досить серйозне й актуальне, а відтак і потребує певного форсування, бажано було б докладніше обговорити його на сторінках журналу „Вісник Фізичної Культури“.

Сподіваємося, що активісти-фізкультурники, не кажучи вже про ф.-к. інструкторів, відгукнуться на ці питання і обміняються з нами своїми щодо цього думками.

КОЖНИЙ ФІЗКУЛЬТУРНИК МУСИТЬ ПРИДБАТИ КНИЖКИ ВФК ДО ЗИМОВОГО СПОРТУ:

ВРФК — Нові правила з хокею, лижов і ковзанів

Черняк — Нові зимові гри

Тарасов — Лижви в побуті, праці та у військовій справі

ВРФК — Збірник зимової клубної роботи

ТЕХНІЧНІ ВКАЗІВКИ КОВЗАННЯРЕВІ-ШВИДКІСНИКОВІ

Часто молодь, не набувши ще достатнього досвіду з катання на ковзаннях, поривається придбати спеціальні бігові ковзані (норвезькі), забуваючи, що перед тим як навчитися добре бігати на "ковзаннях

треба пройти чималу попередню школу.

Перший ступінь цієї школи є навчитися кататися на простих ковзаннях, потому бігати на звичайних ковзаннях і лише після цього можна переходити на бігові ковзані. Якщо перейти на бігові ковзані, не навчившись добре бігати на простих, то годі й сподіватися на добрі досягнення.

Найсильніший наш ковзаняр Як. Мельников, катаючись на снігурочці, дивовижно катався на ковзаннях цього типу. Підчас тренування він цілком вільно, разом із іншими добрими ковзанярами на норвезьких ковзаннях, тримався з ними на „Снігурочці“ 2—3 кола. Отож і не дивно, що Мельников першого ж року своїх виступів на норвезьких ковзаннях, заявив себе ліпшим ковзанярем у молодшому розряді. Наступного року він брав уже участь у змаганнях на першість Росії, а через рік і виграв першість із рекордними результатами.

Катаючись на норвезьких ковзаннях, передусім, треба опрацювати добрий крок, вивчаючи правильний рух тулуба. Після того як ковзаняр зуміє опрацювати розмашистий крок і навчиться підчас швидкого руху вільно й непримусово тримати руки за спиною, можна переходити й до тренування на окремі дистанції.

На змаганнях треба виступати лише після тривалого й ретельного підготування. Не слід ганятися за перемогою, а надто на початку. Кожний ковзаняр дістане далеко більше задоволення, програвши в змаганнях із сильнішим супротивником, якщо коштуватиме в той же час своє просунення щодо цього,

ніж дістане дешеву перемогу в змаганнях зі слабим супротивником. Не треба ганятися за тим, щоб показати високі досягнення з перших же років тренування. Слід пам'ятати, що удосконалюватися з бігання на ковзаннях можна вірних два десятки років. Автор цієї статті, маючи за плечима досвід 20 літнього тренування, на 15-му році участі в змаганнях підвищив результати на всіх 4-х дистанціях: 500, 1500, 5000 і 10000 метр. На 16-му році тренування він поліпшив свої результати на дистанціях 500 і 1500 м. Правильного ступнево-посилюваного тренування, що поводить, але певно із року в рік підвищує результати—ось чого потребує ковзаняр.

Перші дні тренування. Ступаючи вперше на лід, ковзаняр не повинен відразу ж ставити собі завдання регулярно тренуватися за наміченою програмою. Він мусить, не перевтомлюючи м'ясні, втягувати свій організм у тренування протягом 7—14 днів.

Після першого дня катання, м'ясні ніг дуже болітимуть у верхній частині стегнів та в литках. За такого стану ковзаняр іноді навіть і шкандибає трохи, але ця „хвороба“ швидко проходить, і припиняти із-за цього тренуватися не годиться.

Виробка кроку. Перед тим як почати тренуватися на будь-якій дистанції, треба виробити правильний крок.

Як головне правило, вважаємо, що змінити стиль власного кроку—річ майже неможлива, бо останній цілком залежить від будови ніг. Так само як не можна, скажімо, змінити свою ходу. Це повинні добре

1) Стан на старті, 2) вдала світлина першого руху зі старту

Костя Чорний

Днями зустрів я Спортсменова. Іде він обурений і з лінг-лінговою ракеткою в руці.

Спинив мене, взяв за гудзика і зняв балаканину...

Питає:

— Хто сказав, що я гальмую справу розвитку фізичної культури? — Я передовий активіст, каже, і вмілий керівник, бо мій гурток вже другий рік дістає першість.

Хто що може сказати проти мене, га?

Наговорюють трепачі, „бузотьори“! Обвинувачують — недосить, кажуть, втягує членів спілок...

Та на греця ж їх втягувати, якщо вони стрибають із розгону не більше, як на 1 метр?

Або, приміром, приходить щось за один і не може навіть волейбольного м'яча відбити як слід.

Теж, фізкультурник!..

Ось такі суб'єкти і пришивають мені діло, що, мовляв, я сприяю чемпіонству. А в чім воно, де вони його бачили? Чистий тобі наклеп і брехня!

Поперше, ну, подумайте сами, якщо я за 3 роки моєї роботи і припустив один, чи там два випадки прийому висококваліфікованих гравців, або певніше команд, то лише для користі гуртка, щоб його ж таки честь захистити.

А, подруге, вони — ці „чемпіони“, як їх величають, близькі нашому... пролетарському союзові!

А, подруге, вони — ці „чемпіони“, як їх величають, близькі нашому... пролетарському союзові.

Візьмімо для прикладу, ну, хоч і Шутікова. Правда, він не член спілки, але ж його рідний брат має власне, невеличке, звичайно, виробництво в нашій спеціальності.

Або Пенальчик — цілком пролетарський елемент... Живе на мізерні кошти своєї тітки, що її наймичка побралася з комуністом.

Бутцева, Покрищенко й Насосова — цих я сам влаштував на заводі, бо інакше вони не попали б у наш гурток. Адже й справді, ну, що цікавого для них у нас у гуртку?

А так вони вже робітники, а не діти якогось там нетрудового елементу.

Здорово? І дома і, можна сказати, заміж!

І взагалі, в чому можна бачити сприяння чемпіонству?

Що ото я віддав першій команді на 4 дні із 6 майдан для тренувань?

Чи, що інколи я дарую їм дрібні грішки?

А чи може й те, що ото я для них влаштував якусь пару бенкетиків?

Так, дорогий друже, поперше, не треба ж забувати, що ця команда наші „квіти“ — носії, так би мовити, вищої спортивної техніки!

Кого я мушу поставити на своє місце, „спеца“, що вилаяв якогось там члена бюро фізкультури, чи цього бюрократа, що не дозволяє виходити на поле з ци-

собі з'явити молоді ковзанярі. Головне завдання „молодняка“ має полягати в тім, щоб технічно витренювати свій крок, а не копіювати хід інших ковзанярів.

Єдина можливість, це—відшліфувати й удосконалити „свій“ крок, пристосовуючи його до техніки вищих майстрів і схоплюючи головні технічні способи (поштовх, поверт, приземлення тулуба й т. інш.).

Якщо немає товаришів, до кроку яких хотів би наблизитися молодий ковзаняр, то можна кататися й поодиноці. Інстинкт руху, якнайкраще підкаже всі ті корисні способи, що їх треба застосовувати, щоб подолати простір, а жвавість, що до якогось часу залишається на задньому плані, допоможе закріпити стиль.

Підчас тренювання ключем („гуськом“) ковзанярі біжать один по одному без інтервалу. Дистанцію обирають на менше 5000 мтр. Учасники міняються місцями і „ведуть“ групу по-черзі, в два—три кола. Подібне тренювання щонайкраще сприяє опрацюванню правильного кроку, бо йти в цей час не в крок дуже важко і кволий учасник мимохіть втягується в загальний крок. Це наочне практичне тренювання сприяє масовому навчанню молодих ковзанярів і, будучи колективним, спричиняє до тіснішої спайки між фізкультурниками.

Перед тим як почати регулярне тренювання, треба суворо розподілити дні й дистанції, тобто треба скласти програму, або план підготовки до змагань.

Загальні зауваження до програми тренювань

Кожен окремий ковзаняр потребує різні дози тренінгу. Таким чином, вищенаведена програма тренювань не може бути обов'язковою для такого, приміром, товариша,

що після 2—3 днів тренювання відчуватиме, до якоїсь міри, перевтому. За таких випадків знайти вихід дуже легко: треба рівномірно скоротити програму кожного дня так, щоб та частина програми, що залишилася, цілком відповідала б силам даного товариша.

Основи техніки бігання

Характеристики техніки бігання і наших, і закордонних ковзанярів подають нам цілком позитивні сторони зразкового стилю.

Характерні риси його (стилю) можна звести до наступного.

У простому напрямі

М'який і пружний поштовх.

Здовшений поштовх із невеличким відведенням тулуба в сторону ноги, що ковзає.

Скупість у рухах.

Використовування нахату поштовху.

Відкидаючи ногу назад, не підносити її високо вгору.

Відводити тулуба в сторону можна, але в жадному разі не хилити ним вгору-вниз.

Низький стан тулуба — найсприятливіша умова для сильного пружного поштовху.

Відштовхуватися на всю довжину лезва ковзана, даючи перевагу середині полоза.

Не застосовувати поштовх носком ковзана, за винятком старта, де поштовх носком — річ потрібна.

Ногу для поштовха підводити ближче до тулуба, опускаючи ковзан на лід якомога м'якше.

На повертах

Тулуба тримати з відкломом у середину кола.

Поштовх лівою ногою намагатися робити сильно й до кінця. †

Не підстрибувати й не „рубати капусту“ частою перебіжкою без поштовхів.

У поверт заходити лівою ногою.

Праву ногу, що закінчила довгий і тривалий поштовх, із силою викидувати вперед у момент поштовху лівою, тобто зробити різкі ножиці.

† На простій: увесь тулуб на ту ногу, що ковзає, ‡ на поверті початок поштовху лівою ногою

гаркою, „спортсмена“, що не пам'ятає ні про один світовий рекорд?

Чи цього бюрократа, що не дозволяє виходити на поле з цигаркою, „спортсмена“ що не пам'ятає ні про один світовий рекорд?

Ось і тепер, питають:

— Яких, мовляв, заходів вжили ви, щоб запровадити у себе безперервну, соцзмагання та ударні бригади?

Та що я їм таке, червоний директор заводу, чи головний інженер?

Моє діло — спорт...

— Яке я маю відношення до зменшення

собівартости, чи, скажімо, до продуктивности праці?

Ось поспитали б мене про фк досягнення, то я відповів би:—

1-ше місце з футболу, 2-е з кулі та бігання на 500 мтр.

Знов таки,—естафета, була вона й у нас, і наші прийшли третіми... в забігові...

А то тільки й чуєш:

— Недостатнє втягнення...

— Бракує масової роботи...

— Немає політвихову...

— Квола участь у кампаніях...

— „Чемпіонство“ сильніше за все...

— Великий зажим...

— Відрив од виробництва.

І т. д., і т. п.

А днями навіть чув, як якийсь там су-тулий тип, що сам не зміг би побити жодну поганеньку норму, заявляє:

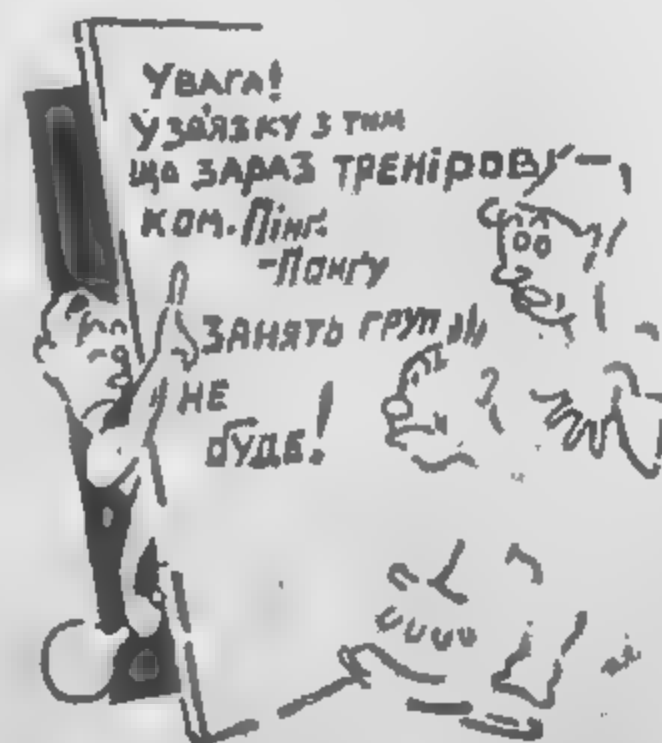
— Нам, каже, чемпіони не потрібні!..

— Подавай масову фізкультуру! І пригадав при цьому якусь постанову, не то ВУЦВК'у, а не то ще якоїсь там іншої установи, що починається, здається, з букви Ц.

Саме так, дорогий товаришок, і розвалюють фізкультурницький рух, саме так і розбивають нічні колективи.

Ну, бувай, треба поспішати...

— Куди ж це ти, питаю я його, на заняття?

Ні, відповідає, заняття я у себе скасував, бо треба бігти на серйозне тренювання з пінг-понгу.

Ні, відповідає, заняття я у себе скасував, бо треба бігти на серйозне тренювання з пінг-понгу.

І подався наш „організатор“ Спортсменів, розмахуючи в повітрі форнірною ракеткою і пасивистуючи модний чарльстон.

Відкручений гудзик на мойому пальті похмуро висів на останній нитці.

ШВАЙЦАРСЬКА ШВУНГОВА БОРотьБА

Переклад із німецької

На малюнках — різні прийоми швейцарської боротьби

Скрізь, де спорт вийшов із народу і панує серед широких його мас, сталося все це не випадково, і не з чистих примх. Потужні сили народу та його країни є те, що складає передумови для життя дитини, дає їй проявляти елементарні нахили, розрядити зайві сили, ті сили, що, не витрачаючись у примітивній тваринній боротьбі, завжди знайдуть собі можливість так чи інакше проявитися. Розрядка цих сил відбувається здебільшого в іграх і в примітивних змаганнях, у так-сяк організованій боротьбі сам-на-сам, або в більш розвинутих іграх та змаганнях на бігання цілих партій. Отож, гра завжди носить тавро того цілого, з якого вона повстала.

Швейцарська боротьба є форма вільної боротьби. Особливість її полягає в тому, що борці носять короткі міцні льняні штани зі шкуротяним поясом. Правими руками борці хапають за цей пояс своїх супротивників у місці між стегном і хребтовим стовпом, а лівою — за праву підкочену халашу. Треба пам'ятати, що під час швейцарської боротьби надзвичайно мало запроваджують захватів і обмежуються здебільшого шийним чи потиличним швунгом та ручним швунгом. Хід швейцарської боротьби не припиняється, доки бодай один із чотирьох захватів за штани чи за пояс є в такті.

Цілком зрозуміло, що дуже важко точно описати суть прийомів швейцарської боротьби. Як саме треба держатися за супротивника (власне, тримати його штани), вже описано. Вихідний стан для боротьби не є проста стійка. Борці відходять назад на таке віддалення, що їхні ноги стоять досить простовисно, але верхня частина зігнута в крижах і лежить поземно. Ноги розставляють одну від одної так, що за сильно простягнутого стану лишається досить можливостей рухатися. Через те, що у вихідному стані борці перебувають один від одного далеко і стоять, як супротивники, у стійці з великою площею опори, за кожного нападу прийоми складаються із двох спільних процесів. Поперше, нападач намагається будь-яким способом порушити стан супротивника: чи удаванним нападом, чи вивертми, а чи й справжнім нападом, і призвести супротивника до того, щоб він втратив рівновагу свого стану. Потому він добирає способу зменшити опір супротивника. Цього можна дійти, притягнувши до себе супротивника будь-яким способом, або навпаки — самому відскочити від нього; це останнє вимагає від нападівця меншого напруження. Типові приклади: коротке притягання або удавані напади призводять супротивника до того, що він утрачає на якийсь момент широкий стан ніг, або випростовує верхню частину тіла. Саме ці хисткі супротивникові сторони і використовує нападач, щоб вмити прискочити на півкроку, повернутись на чверть оберту вправо, піднести ногу вліво в опору супротивникової ноги, рухом руки вправо навалитись у лівий верхній шенкель та ліве супротивникове стегно і тут же, крутнувшись вправо, та сильно відштовхнувшись правою ногою і нагнітивши своїм корпусом, повалити його долу.

Другий характерний приклад — це коли супротивники стоять у вихідному стані на-супротив, притягаючи один одного до себе.

Раптом, нападач ухиляється в бік — назад. Від цього супротивників тяжіння набуває тенденцію до руху вперед, а відтак і порушується його рівновага. Водночас нападач робить сильний рух рукою вправо і рух піднімання вліво, натискує (падає) правою стороною корпусу, надавлює сильно головою й правим плечем, так що супротивник або безпосередньо з боку повертається на спину, або, щонайменше, зі стійки переводиться в партер, де вже нападач остаточно його перемагає за допомогою спеціальних партерних прийомів. Кожен із борців практикує один чи два улюблені йому прийоми. Цілком зрозуміло, що це ще не значить, що вони, мовляв, не знають інших прийомів. Це не годилося б хоча б уже й з міркувань тієї ж оборони. Але вони користуються зі свого улюбленого прийому з надзвичайною спритністю, і до того з ними зживаються, що слабкі супротивникові сторони почувають цілком рефлекторно інстинктивно, а відтак і можуть у найкоротший час реакції кинути в напад усі потрібні для успіху сили. Іноді бувають борці, що проявляють казкову многосторонність нападу й параді. Здебільша це — величезні знавці, люди, що навчаючись і тренуючись протягом багатьох років та маючи особливу здатність не тільки надзвичайної тілесної сили й витривалості, але й, через свою чутливість, відчують усякий напір нападу свого супротивника, при першій же його появі. У таких борців завжди наготові парада або контрприйом, хоч уяком у скрутному становищі вони в цей момент перебуватимуть.

Якщо такі люди водночас є і надзвичайної сили борці, то тоді вони на довгі роки опановують поле. Але буває і так, що до цього стану доходять люди за малої ваги. Це можливо лише тоді, коли тілесні здібності з'єднуються з інтелігентністю і здатністю вміти реагувати на непереможне бажання подолати супротивника. Саме так, до недавнього ще часу, кілька років зряду, неподільно володів полем змагання гімнаст-борець Фріц Гагман. Олімпійський переможець середньої ваги в Парижі у вільній боротьбі він далеко висунувся там серед борців усіх класів своєю многосторонністю; у швейцарській боротьбі, де поділу на класи ваги немає, він перемагає найважчих борців, не зважаючи на свою, порівняно з іншими борцями, легкість. Треба тільки ще на одне звернути увагу, а саме на те, що вправний борець, на засадах швейцарської боротьби, завжди буває непоганий борець і з боротьби вільної.

Завдяки швейцарській народній боротьбі, ми маємо в нашій країні сотні, а то й тисячі борців. Отже, ми будемо свої прийоми на широкому ґрунті, не зважаючи на малий простір нашої країни. Наша боротьба має за собою сторіччя практики й традиції. Вона є наша національна власність і народня справа, яких мало. Вона належить до нашої країни, а відтак і є частина нашої старої пастушої культури. Вона принесла з собою твердість, інтенсивність і многосторонність тренювання, що іноді здається нам чимось неймовірним. Боротьба ця часто переходить у чисте аматорство і тим самим, за всіх умов, заховала в нашому спорті його первісну здорову душу.

Фізкультура серед дітей

М.Стремовський

САМООБЛІК ФІЗКУЛЬТУРИ ПО ШКОЛАХ

Ні антропометричні дані, ні дані фізкультурних навичок не можуть правити за критерій оцінки успішності учнів з ФК. У майбутньому, коли, приймаючи до школи, нарівні з розумовим розвитком дитини, будуть ухвалювати її конституційні особливості, фізкультурні навички й т. ін., тоді звичайно й облік із ФК буде зовсім інший. Тепер же в школах соціуму та й по інших школах, ми не маємо більш-менш монолітних груп щодо ФК, а тому й вимоги, що їх ставлять наші програми, повинні істотно відрізнятися від програм „суто розумових дисциплін“.

На основі річного досвіду, ми пропонуємо запровадити у ФК спосіб обліку праці за системою самообліку*. Самооблік—це облік, що його провадить цілий колектив (група) та викладач ФК, при чому, викладач ФК є рівний член колективу. Із своєї форми самооблік є самокритика в першу чергу самого себе і вже потім критика товариша, колективу і т. д. Поправне, продумане, з погляду педагогічного й фізкультурного, провадження

самообліку, способом здорового товариського змагання дітей і груп поміж собою, раціоналізує педагогічний процес, академічне виробництво та поліпшує якість праці. Спробуємо підкріпити наші твердження даними з таблиці.

На початку учбового року викладач намічає ті розділи ФК, що їх треба буде самоурахувати. Із таблиці видно, що в мене були такі розділи: гігієнічні навички, спізнання, вільні рухи, муштрові вправи, гри, ритміка та дисципліна. Одвідування ф.-к. занять вміщено в графу самообліку, але впливу на збільшення чи зменшення $\%$ наслідків обліку немає. Це ж саме стосується і триместрових обліків, коли $\%$ виводять з такого рівняння—

загальна кількість учнів у групі
100
кількість дітей, що успівають
X
напр., $\frac{30}{100} = \frac{14}{X}$, $\frac{1400}{30} = X$; $X = 46,66\%$, або цілими числами 47%. Треба сказати, що за всіх видів обліку я вживаю цифри, а де можна, то й $\%$.

Техніка проведення самообліку

На початку кожного триместру, викладач ФК провадить бесіду про самооблік. Потім пропонує дітям обмірковувати, які розділи ФК треба включити до самообліку за I-го трим. З таблиці видно, що всі групи (V, VI і VII) встановили однакові норми $\%$ у всіх трим., але не завжди, звичайно, так буває. Чим же це можна пояснити? Диктаторством викладача?—Ні, лише колективною проробкою питання та товариською порадом викладача ФК.

Тепер проаналізуємо таблицю, як вона є. З таблиці видно, що на гігієнічні навички (сюди входять також заняття в балетках) колективи не проставили $\%$ своїх досягнень. Чому? Та тому, що школа бідна (в тім розумінні, що сама школа дітям нічого не дає: грошей, приладь і т. ін.), батьки, як я казав, за своїм станом не можуть придбати дітям балеток, тому більшість дітей голосували проти заведення балеток у I-му триместрі.

* Детальніше про це див. мою статтю у „Вісникові ФК“ за 1929 р. № 4: „Самооблік успішності з ФК у школах Соціуму“. Ідея самообліку успішності належить проф. Задериголові.

Останні розділи у $\%$ розподілилися так: на спізнання—5%, на вільні рухи—15% і т. д. (див. таблицю). Діти сами давали оцінку досягнень свого товариша з усіх розділів ФК і лише в спірних питаннях звертались по пораді до викладача.

Завчасно (на початку триместру) на класних стінах були розвішені трафарети з усіх розділів ФК, за якими діти й готувалися до самообліку. При чому, в трафаретах показано, за що саме учня кваліфікують 15%, 10% і т. д. $\%$ досягнень.

Як тільки дитина зробила рух, зразу діти заявляють: „Йому слід 12%“ (мова йде про вільні рухи I-го трим., в які входило 15 рухів з розрахунком, що за кожний неправильно зроблений рух відкидається 1%). Наслідки I-го трим. вийшли добрі: 88,18%—V гр. і т. д. А ось у II-у трим. діти не розраховували свої сили, в чому частково вина й викладача ФК. Ми бачимо таку картину: а) на заняття ФК з'являлось тільки 21,3% із 25 у V гр., 15,7%—у VI гр. і 13,6% у VII гр.; б) за

вільні рухи (сюди входили також рухи й танки до виступу на 1 травня) $\%$ вийшли дуже низькі: із 35% у V гр.—9,33%, в VI гр.—9% і в VII гр.—15,6% (відносно високий $\%$ в VII гр. пояснюють кращою підготовкою,—діти VII гр. даної школи працювали з ФК у школі 5 років. Зате добре врахували діти свою силу з дисципліни (з досвіду I-го трим.), звідси зниження $\%$ норми у II трим. (35% на 20%). Те саме ми бачили і в іграх, до деякої міри—в муштрових рухах і зовсім виключили графу—запізнання тому, що в I трим. всі групи мали повністю 5% (в абсолютних цифрах—100%).

У III трим., у зв'язку з травневими фізкульт. святими, $\%$ за вільні рухи зросли до 50%. Це зробили сами діти для того, щоб посилити цікавість до цього розділу ФК. Коли зважити, що за задовільне визначення в школі вважають 60%, то одержання 50% за вільні рухи вже утворює дуже приємну кон'юнктуру для дитини. Тут до речі буде сказати, що в даній школі досягнення з усіх предметів урахувують у $\%$. При чому, загальна успішність учнів визначається $\%$ після того як складуть $\%$ з усіх предметів (сюди входять і спів, і малювання, ручна праця і т. ін.) і поділять на загальну кількість цих предметів чи дисциплін. Звідси зрозуміло, що збільшення $\%$ з ФК є в той же час і загальне збільшення $\%$, а значить і успішності дитини. Ось чому, діти, як то кажуть, „напосіли“ на вільні рухи, на „муштру“, що ми й бачимо з таблиці. Але... з гігієнічними навичками, не зважаючи на зменшення абсолютної $\%$ норми з 25 до 20, справа не мала успіху. Чому? Та знову ж таки тому, що наша школа, не маючи центрального опалення, провадила заняття за температури 2—3°. Якщо пригадати ще, що цього року зима затяглася, то падіння $\%$ за гігієнічні навички (балетки, зняти пальто, шапку, галоші та деякі моменти догляду за своїм тілом) буде цілком зрозуміле.

Тут цікаво зауважити, що діти старших груп все ж таки показали кращі $\%$. Це з'ясовується віком, прищепленими вже фізкульт. навичками та загартованістю дітей. У VII гр. ми маємо навіть невелике збільшення $\%$ за гігієнічні навички (у II трим.—25%, а було 13,6%, а в III трим.—20%, а було 12,6%, або в абсолютних цифрах у II трим. 54,4%, а в III трим.—63%).

У таблиці самообліку (стор. 292) ліній, що делять клітку на 2 частини, визначають: верхня—абсолютна норма визначена у $\%$, нижня—наслідок самообліку з даного розділу ФК, теж у $\%$.

Таким чином, дякуючи колективній праці дітей та викладача фізичної культури, через яку червоною ниткою приходила самокритика, пощастило поліп-

шити наше виробництво, і ще краще організувати колектив та самоврядування в школі (про це дивись нижче).

Порядковий №	Час обліку	Група	Вік	С А М О О Б Л І К (у % 0/0)									
				Гігієнічні навички	Занізнення	Вільні рухи	Муштрові вправи	Гри	Ритміка	Дисципліна	Наслідок обліку	Відвідування	Тримові обліки та облік за рік
1	I трим. X/28 р.	V	14 р.	-	5/5	15/9,5	10/7,7	5/5	15/14,33	50/46,66	100/88,18	100/93,4	100/100
"	II трим. I/29 р.	"	"	25/21,3	-	35/9,33	5/3,5	5/4,8	10/4,83	20/19,6	100/63,26	100/96,1	100/47
"	III трим. IV/29 р.	"	"	20/3,93	-	50/34,16	15/9,9	-	5/2,43	10/9,26	100/59,68	100/90,8	100/63
"	V/29 р.	"	"	-	+	+	-	+	-	+	100/70,4	100/93,76	100/70
2	I трим. X/28 р.	VI	15 р.	-	5/5	15/11,4	10/9,04	5/5	15/13,8	50/42,6	100/86,14	100/93,4	100/84
"	II трим. I/29 р.	"	"	25/15,7	-	35/9	5/4	5/4,56	10/4,54	20/19	100/56,8	100/98	100/66,6
"	III трим. IV/29 р.	"	"	20/10,1	-	50/40,2	15/10	-	5/3,26	10/8,5	100/72,6	100/83,7	100/82,2
"	V/29 р.	"	"	-	+	+	-	+	-	+	100/72,08	100/91,7	100/77,6
3	I трим. X/28 р.	VII	16 р.	-	5/5	15/12,7	10/8,8	5/5	15/13,9	50/48,3	100/93,6	100/89,6	100/100
"	II трим. I/29 р.	"	"	25/13,6	-	35/15,6	5/4,5	5/5	10/7,3	20/19	100/65	100/88	100/60
"	III трим. IV/29 р.	"	"	20/12,6	-	50/47,5	15/13,6	-	5/4,8	10/10	100/88,5	100/91,6	100/100
"	V/29 р.	"	"	+	+	+	-	+	+	+	100/82,4	100/89,73	100/86,6

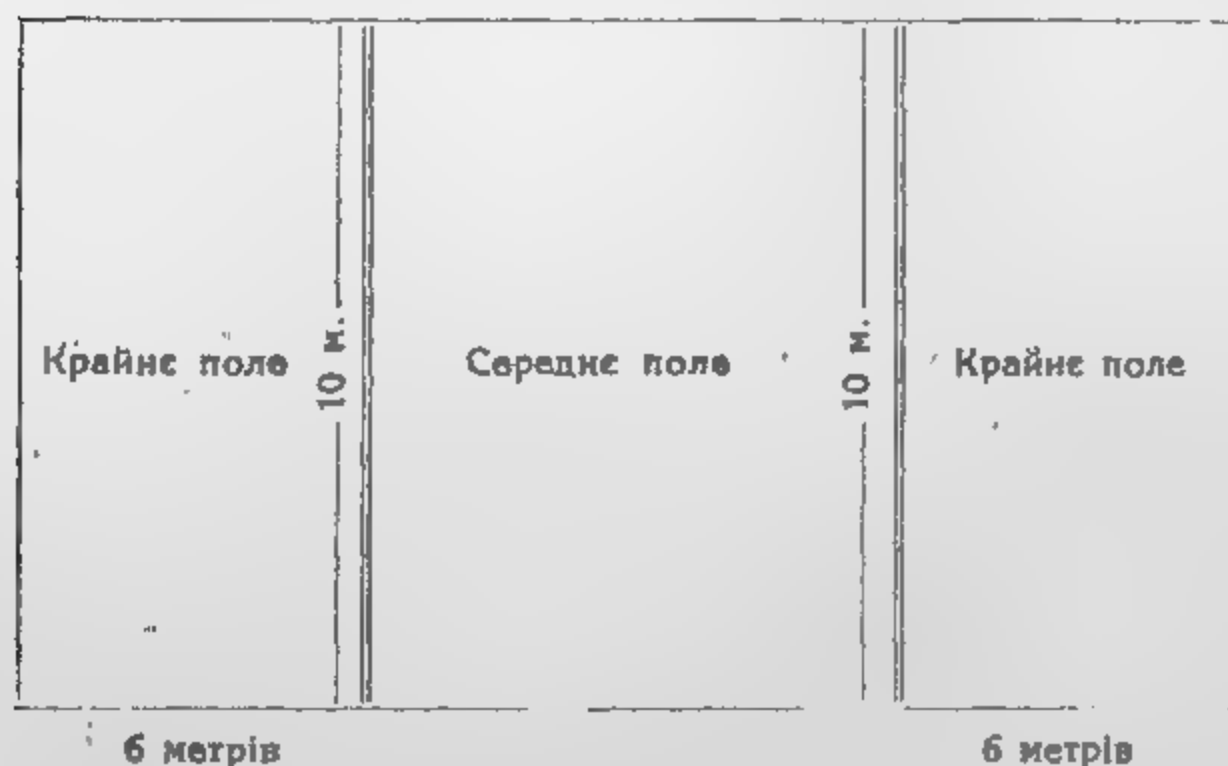
Н. Вільгальм

КРИГСБАЛ

Поле гри, завдовжки 24 метри, ділять на 3 частини так, щоб середня частина була вдвоє більша проти крайніх. Ширина поля повинна дорівнювати 10 метрам.

Примітка. Поле може бути й меншим, зважаючи на кількість і зіграність гравців.

12 метрів

Кількість гравців од 12 до 30 і навіть більше людей. Кожне поле посідає одна третина гравців. Крайні гравці одного і другого поля грають вкупі проти середніх (зігруються). Завдання, або мета гри—попасти гандбольним м'ячем № 3 у грача супротивної партії, але лише вільним кидьком, а не від землі. Партія (гравці), в яку кидають м'ячем, намагається втекти до своєї дальньої межі і в тому випадкові, коли не буде попадання, гравці цієї партії і собі хвтають м'яча і кидають його, намагаючися влучити в крайніх, що так само втікають до

дальньої своєї межі. Кожне влучання дає одно очко на користь партії, що попала м'ячем. Перехід супротивникової межі дає одно очко на користь ворожой сторони. Дозволено в межах свого поля бігати з м'ячем і перекидувати його другій крайній партії.

Перемогу дістає та партія, що дістала 10 очків (влучаннів).

Після кожної гри міняються місцями, а саме: одна з крайніх партій іде в середнє поле, а друга крайня посідає її місце і т. д.

Другий варіант гри

Поле, завширшки 10 метрів і завдовжки 24 метри, ділять на 3 рівних частини, що їх і посідають гравці кількістю від 4—7—8 людей і більше. Крайні—нападівці кидають м'яч у середніх, середні ухиляються або використовують своє право спинити кинутий на них м'яч підшвою ноги і собі так само відповідають ударом.

Кожна партія заховує право пасувати м'яч, тобто передавати його своєму таки грачеві, а крайні можуть перекидувати м'яча іншим крайнім через поле середніх.

Партія закінчується тоді, коли всі гравці будь-якої команди вийдуть із строю, тобто, коли буде вибито всіх гравців тої чи іншої команди (кожен грач, що зазнав удара м'ячем, вибуває із гри).

Примітка 1. За обох ігор м'яча можна кидати лише одною рукою покидом зверху, підкидом знизу, або збоку і поштовхом, як штовхають кулю.

Примітка 2. Місце для гри може бути й менше, тобто від 4 метр. на кожне поле, але тоді для середніх грати заважко.

ЯК НАЙДОЦІЛЬНІШЕ ВИКОРИСТАТИ ВЗИМКУ РОБОТУ НА СВІЖОМУ ПОВІТРІ
СЕРЕД ШКОЛЯРІВ

ЛЕНІНГРАД

Партнарада з фізкультури. Будують кращий стадіон у СРСР. Футбольна першість — за Динамою

Тут проведено триденну обласну партійну нараду в сфері фізкультури. Нарада констатувала цілковитий відрив партії і комсомолу від безпосереднього керівництва фізкультурницьким рухом. На фізкультуру по Ленінграду витрачено за 2 роки від 7 до 9 млн. руб., але наша фізкультура тяжко хора. Хороба її характеризується головним чином аполітичністю, набуттям відтінків буржуазного спорту, відривом від виробництва, початками професіоналізму і т. п.

У складі інструкторів робітників лише 8%; службовців 27, селян 27; а решта — дворяни та службовці культів, або ж торгівці і т. п.

Нарада висловила за потребу посилення партійний провід фізкультурницьким рухом, за невідкладну чистку всього інструкторського й керівного складу в фізкультурі.

У Ленінграді закінчують будівлю величезного стадіону „Красный Путиловец“, що своїм розміром та устаткованістю переїде всі до цього часу побудовані в СРСР стадіони.

Футбольний сезон закінчився. На першому місці — „Динамо“, 2 — Харчовики, 3 — Білшовик.

1. В'язовський

ХАРКІВ

Делегація Харківських фізкультурників у Москві. Підсумки волейбольної першості. Останні дні осіннього сезону

3. ініціативи Бюро ФК ОРПС і Харківського ОРФК на Жовтневі свята в Москву відправлено делегацію харківських фізкультурників. Мета подорожі — ознайомитися з фізкультурною роботою Москви і зайти в попередні переговори про підписання угоди на соціалістичне змагання.

До складу делегації увійшли представники низових гуртків (ХПЗ, Діндор, Південні, Чинбарі, Медсанпраця, Швейники, ДЕЗівні та інші.), а також і мужеська та женська збірні волейбольні команди Харкова.

Приїзд харківців вбігся з підписанням соціалістичної угоди між фізкультурниками Москви та Ленінграду. Московські та Ленінградські фізкультурники зобов'язалися низкою пунктів брати участь у всьому громадському та державному житті країни, способом утворення із фізкультурників виробничих бригад, посилення роботи по селах, проведення підчас громадських кампаній агітаційних перебігів на лижах і вельосипедах, запроваджувати інтернаціональний вихов і т. інш.

В основному Харківці приєдналися до цих пунктів. Щодо їх практичної проробки, то цю роботу доручено президіям 3-х рад ФК: Харківській, Ленінградській і Московській. Угоду підпишуть у Харкові десь наприкінці грудня.

Харківська делегація оглянула Держфизкульт, що склав на неї велике враження. В інституті в 90 відірваних від нас українців, з якими надалі конче треба буде якнайтісніше зв'язатися. На стадіоні Динамо відбувся інтернаціональний мітинг з доповіддю тов. Желдака.

Харківці відвідали також і Московську та Вищу раду фізкультури, де їх уважно зустріли й ознайомили з постановкою ф.-ж. роботи. Намі волейболісти із 10 зустріч виграли 6. Мужчини побили збірну Москви, Робмис та Інгосп і програли клубу Сокольнікова та Динамі.

Женщини виграли в Будівельників, Інгоспу та Харчовиків і вважали поразки від Робмиса та збірної Москви.

Гуревич

Волейбольна розігра на першість Харкова затяглася досить надовго, та все ж пощастило закінчити її досить удало. Складаючи підсумки розігри, в якій взяли участь 144 команди (із них 102 мужеських), слід визначити, що волейбол у Харкові дуже посунувся вперед і кількісно і якісно.

Щодо технічних підсумків розігри, то вони такі:

Мужеські команди класу „А“ (по 4 командах) — Кл. К. Маркса, ХТІ, Будинок Освіти, Будинок Друкарів, Гірники і Діндор.

Класа „В“ — Залізні, Кл. Іль'їча, Робмис, III Інтернаціонал.

„В“ — Вукопеліка, ПКС, Чинбарі.

„Г“ — Будинок учених, „Д“ — Освітня, „Е“ — Харчовики, „Ж“ — Житлокооп № 699.

Із команд особливо треба відзначити Кл. К. Маркса, що виявив себе не лише в технічному, але й в організаційному розумінні (акуратна явка, цілісність колективів і т. д.).

Женські команди класу „А“ — Робмис, Балабанівці, Швейники, Залізничний клуб Іль'їча, Діндор.

Класа „В“ — Будинок Освіти, ОРК, ПКС.

„В“ — Нархарт, „Г“ — Швейпром, „Д“ — Динамо.

Тут краще за всіх виявили себе команди Робмиса.

Футбольний сезон давно закінчився, а команди все ще не хочуть переходити на зимовий стан і продовжують „зафутболю-

вати“. Проте матч за ринком ліпшій, але не становить великого спортивного інтересу. І „Жовтневих“ ігор можна хіба відзначити перемогу Робмиса над Гелетіями (5:3), Кл. К. Маркса над Діндором (2:1) і Залізничного класу „Робітник“ над збіркою міста (3:0). А втім, останній перемог не так уже й сенсационна, як багато її розцінює, і пояснюється значною мірою слабким класом збірної. У нічну зіграли між собою ХПЗ — Серп і Молот (2:2) і Холмогорці — Серп і Молот (4:4). Зовсім несподіваним був результат гри Динамі з Жовтневим районним клубом, де Динамівці, щедро обмінюючися м'ячами, навдивовижу всіх присутніх програли зустріч із рахунком 6:5. Якщо до цього додати ще й не дуже удачу поїздки Динамівців у Сімферополь (1:0, 1:1) та подальшу програу ХПЗ із рахунком 4:1, то мимолетно напрошується питання, чи не регресує клас гри Динамі, що й ми так звичайно вважаємо за одну із найважливіших команд Харкова.

Із інших спортивних подій за останні дні слід відзначити цікавий стрілецький матч, що відбувся між кращими командами стрільців охорони Південних і Днісцьких залізниць. У результаті упортої боротьби перемогли Південні, набравши 870 очк. і лише на 3 очк. опередили Днісць.

Жовтневі свята, сполучені з вихідними днями, розумно використали гурток ФК при Правлінні Південних Залізниць. Група туристів у 30 чол. зробила екскурсію в околиці Сочі, куди екскурсантів доставлено потягом. Була така чудесна, тепла та сонячна година, що екскурсанти навіть і купалися в морі.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ

Робота ОРФК зсунулася з місця. Мало рішучості. Будні гурткової роботи

З поновленням апарату ОРФК помітно пошванілася ФК робота. Навколо секції згуртувалися великий осередок фізкультурників. У робітничих клубах проведено низку нарад і засідань УТК ОРФК. Намічено провести подібні засідання в районах округи і по селах. Але в і хибі в роботі ОРФК. Ось приклади:

1. До цього часу ОРФК не розглянула заяву 3-х товаришів на склочника ф.-ж. „інструктора“ Воробйова.

2. Ми вже кілька разів сигналізували перекручення ф.-ж. ліній у Залізничників, але ОРФК на це аж ніяк не реагує.

3. І до цього часу ОРФК не договориться, щоб у місцевій газеті „Звезда“ було заборонено місце для висвітлення питань ФК.

4. Зовсім не вживають заходів проти злосних чемпіонів-професіоналів (а такі вже починають появлятися) у футболі.

5. Немає достатнього обліку та контролю праці шкільних викладачів ФК.

Нещодавно у ф.-ж. клубі спілки „Радторгслужбовець“ провели нараду, на якій з'ясувалося, що інстр. ФК Луденський не міг зацікавити ф.-ж. чл. клуб-гурток ледве животів, навчання відвідувало 2—3 чоловіка (?). Не кращим був інструктор-організатор ФК Волошин, що зовсім не розуміється на ФК і понав на цю роботу дякуючи завоєв культувідділу спілки, Вікторову. Нині ОРФК зняла з роботи цих товаришів і робота у Радробітників потроху налагоджується.

М. Стремевський

ЖИТОМИР

Печальні підсумки сезону. Сільська спартакіада і двотижневик фізкультури провалились. Немає керівництва ні від ОРФК, ні від ОРПС

Літній сезон закінчився і тепер можна вже скласти деякі підсумки. Вони плачевні, і плачевні майже в усіх галузях фізкультурної роботи. Сільську спартакіаду змавали.

Дивне ставлення РФК до інструкторського складу. Тоді як у нас є лише один інструктор зі спеціальною освітою, — РФК т. Волю, що, закінчивши Всеукраїнські курси, повернувся із Харкова, примушує голодувати, в результаті чого т. Воля виїжджає в інше місто. Виїхали із Житомира і такі сильні робітники, як Светончук, Варенцов і Іваницький.

Тов. Угнєного, що знає польську мову, зняли з викладання в польській семірічці, а на його місце призначили слабого інструктора Лебедєва.

РФК не звернула уваги на те, що інструктор Павшин розвалив гурток медиків і не заперечувала проти від'їзду у відпустку, на час двотижневика, інструктора металістів тов. Левицького. І ця ж сама РФК дуже гостро напосіла за це на інструктора РТС тов. Карабанова.

Нині, у зв'язку з призовом до армії кількох керівників, у Житомирі майже немає інструкторів.

Двотижневик фізкультури пройшов дуже кволо. Керівництва РФК також не відчувалося. Інструктор-методист в РФК немає, відповідальний же секретар (так уже поведлося в Житомирі) є воєн-спорторг округовому КСМ, що роботі РФК не приділяє достатньої уваги, та й взагалі воєнспорторг частенько міняються. У наслідок цього ф.-ж. робота згорнулася і часло фізкультурників зменшилося.

І профспілки не кращі за РФК. Ф.-ж. роботою вони мало цікавляться, звалюючи все на інструкторів.

В. Карабанов

Будова лижової стадії на красному стадіоні Новосибірську. Першого року стояція даватиме на прокат 300 пар лижов і 100 пар ковзанів

2

1. На учбовому судні „Товариш“. Убирають нижній марсель.

2. Винниченко кидає молот (Ромен).

3. Стрілецькі вправи женської групи Медсанпраці (Ростов)

4. Момент роботи естрадно-показової групи в центральному клубі Металістів (Ростов н/Д)

Л. Левін

ПАРОВОЗНИКИ ПРОПОНУЮТЬ

Соціалістичне будівництво далеко випередило своїм темпом фізкультурний рух у СРСР. Форми й методи роботи серед фізкультурників набули такого архаїчного характеру, що не встигають наздогнати активність фізкультурних мас. Про це свідчать хоча б і такі факти, що на сьогодні ми не тільки не маємо зростання, ба й навпаки, кількість фізкультурників зменшилась.

Отже, ЦК партії якнайрішучіше поставив питання про негайну зміну метод ф.-к. роботи, про зміну тих метод, що наминають призводять до краху всієї системи ф.-к. роботи, якщо й надалі вона залишатиметься без змін.

Партія накреслила в своїй постанові цілу низку пропозицій, а саме: перехід на самодіяльність фізкультурницьких мас, виборність секцій, більше наближення до мас і широке розгорнення самокритики.

Фізкультурники Харківського паровозобудівельного заводу 18/XI ц. р. на ДК сигналізували брак самокритики серед колегії суддів, а також і те, що темп їхньої роботи куди-як відстає від загальної активності фізкультурників. Ці ж збори констатували й замкнутість колегії суддів та інші негативні сторони, на що в подальшому треба буде звернути якнайбільшу увагу. Збори вимагають поставити це питання на загальне обговорення широких ф.-к. мас і зокрема обговорити подальшу доцільність чи недоцільність роботи в наявних формах, бо це питання стоєть не лише Харкова, ба й усієї країни.

Ми хочемо поставити також на обговорення широких мас і таке питання — доцільно чи недоцільно користатися надалі тими застарілими правилами, за якими колегія суддів провадить інколи свою роботу в закритих засіданнях.

Зокрема, так уже повелось, розглядають протести на поведінку того чи іншого судді на закритих засіданнях, мотивуючи це тим,

що масам, ніби, не годяться знати про помилки того чи іншого судді бо інакше, мовляв, він (утратить уя очач мас свій авторитет.

Чи вірно ж це?

Ми твердо переконані, що ні.

Адже соціалістичне будівництво відбувається за активної участі широких мас трудящих, повескчас загострюючи самокритику, і від того авторитет будівників соціалізму не тільки не підупадає, але й збільшується.

Ну, що ж поганого буде в тому, що маса, фігурально висловлюючися, намілить шню своєму ж таки товаришеві за його нестичний вчинок?

А таких вчинків (нестичність) у нашому ф.-к. житті подибується таки чимало.

Самокритики боятися не треба. Навіть на тих же засіданнях треба запроваджувати її якнайширше і якнайглибше. Саме тоді й не буде таких частих потреб сигналізувати ту чи іншу небезпеку.

Нарешті й роботу колегії суддів треба поставити так, щоб, розглядаючи вчинки того чи іншого члена колегії, остання всі свої постанови не тільки фіксувала, але й повідомляла про них широкі маси фізкультурників, а в разі потреби й переносила їх, порядком самокритики, на сторінки преси.

Ось, приблизно, ті засади, з яких треба виходити, щоб поживати роботу колегії суддів на Україні, засади, що не лише не підірватимуть, ба й підвищать авторитет ф.-к. суддів.

Примітка: Редколегія „ВФК“ ставить питання роботи колегії ф.-к. суддів на широке обговорення фізкультурних мас, і про результати таких обговорень просить сповістити редакцію н/журнала.

1. Група учасників загальноміського перебігу на приз журналу „ВФК“. 2. Стрілецькі змагання в центральному тирі Металістів (Москва)

МИКОЛАЇВ

Фізкультура на Миколаївському суднобудівельному держзаводі ім. „Андре Марті“. КВ завкому проти оздоровлення робітничої молоді

Минулого літнього сезону при заводській фізкультурорганізації працювало 3 секції: ігор, легкоатлетична та водна. На початку сезону при цехах організовано 16 футбольних команд, але перед тим як розіграти цехову першість, 8 команд „відсіглося“. Бо зав-

У розгріті волейбольної першості взяли участь 13 команд. Ком відмовив футболістам у кредитуванні.

Перші місця посіли колективи ІТС і котельний цех. Легкоатлетична секція охопила 160 чол. Мартинці посіли друге місце на окружних змаганнях. Водна секція об'єднувала 125 веслярів і 62 вітрильники. Маючи кілька яхт і веслярні судна, фізкультурники „Марті“ не один раз перемали у водних змаганнях.

Усього на заводі охоплено фізкультурою 700 чол., із них 150 жінок. Проте, відсоток фізкультурників до загальної кількості робітників заводу (12 тисяч) дуже малий. „Заощаджуючи копійки“ КВ завкому відпустив із 9.000 крб., асигнованих і затверджених від пленуму КВ завкому на фізкультурну роботу... 1.000 крб. Більша частина цієї суми пішла на утримання одного-однієї інструктора, навантаженого на всі 100%. За рахунок асигнованих на будівлю академічних суднів і устаткування спортгородка — 3.000 крб. — завікомівці побудували в саду буфет для... робітників Реліта „ф.к.“ асигнувань пішла на покриття дефіциту від перебування в цьому ж саду російської драми.

І стаціонар, що на нього витрачено 19.000 крб., і зокрема майданчики, із-за головоутихства заводських культробітників, доведено до такого стану, що провадити на них навчання зовсім не можна.

Ні вимоги спортбюро, ні дописи в газеті „Гудок Марті“, поки що нічого не змінили.

Фізжор № 13

КИЇВ

Осінь розігра зі спортігор. Останні змагання з легкої атлетики. Почалося навчання на факультеті ФК при ІНО. Профспілки не поспішають із переходом на нові форми роботи

Цього року осінній сезон розпочався надто пізно, через що гри та змагання затягнулися, а відтак і перебігали іноді під дощем. Заявки подали та довели футбольну гру до кінця 12 спілок із 48 мужеськими командами, а з баскетболу — 12 спілок із 38 женськими командами.

Усі спілки розбито на дві категорії. Після впертої боротьби першість визначилась так:

Футбол: 1 категорія: 1 — Металісти і 2 — Залізничники; 2 категорія: 1 — РКГ.

Баскетбол: 1 категорія: 1 — Водники, 2 — РТС; у другій категорії за першість змагаються спілки — Текстиль і Харчовики.

Загалом ж сезон пройшов задовільно, хоч і виявив, що серед гравців панують недисциплінованість, комбінаторство тощо.

На спортмайданах спостережувалося неохайність глядачів. Траплялися випадки і образи суддів, але з цим успішно боролася дисциплінарна комісія, що їй пощастило зменшити кількість подібних випадків.

20 жовтня у Києві відбувся традиційний крос-ковтрі на 7,5 кілм. До фінішу першим прийшов Коліков, а за ним курсанти піхвошколи Волосніків і Хантіл.

Командно переможцем вийшла Київська піхвошкола.

У Києві відбулися легкоатлетичні змагання союзу Друкарів Харків — Київ із технічних результатів слід відзначити: чоловіки 100 м, Барков (Х) — 11,7; диск — Шабельняків (Х) — 28,42,5, граната — він же — 57,34. Жінки: довжана — Міхеева (Х) — 5,48, куля — Кореніна (К) — 6,17,5.

Волейбольний матч закінчився перемогою харківчан.

При ОІНО організовано фізкультметодкомісію, що розпочала планову роботу; організовано 10 семінарів для груповодів молодшого концентру, з метою підвищення їхньої кваліфікації з ФК. Передбачено охопити семінарами від 400 до 500 робітників.

У Києві існує досвідно-вразкова в галузі ФК школа № 61.

Звертає на себе увагу ненормальне становище з нормуванням роботи викладачів ФК, що дістають зарплатню по старшому концентру з розрахунку ставка — одна двадцять четверта, по профшколах теж саме.

Активну роботу в ділянці організації ФК по школах провадить Окрвійськомат.

Факультет ФК при ІНО розпочав зрештою роботу, але треба сказати, що й досі, з причин відсутності факультетського декана, в ціла низка ненормальностей як неув'язаність планів і некомпанованість часу.

Досліджено залі ФК СРТС і Нарв'яку. З'ясувалося, що працівники зазначених клубів не цікавляться станом залі.

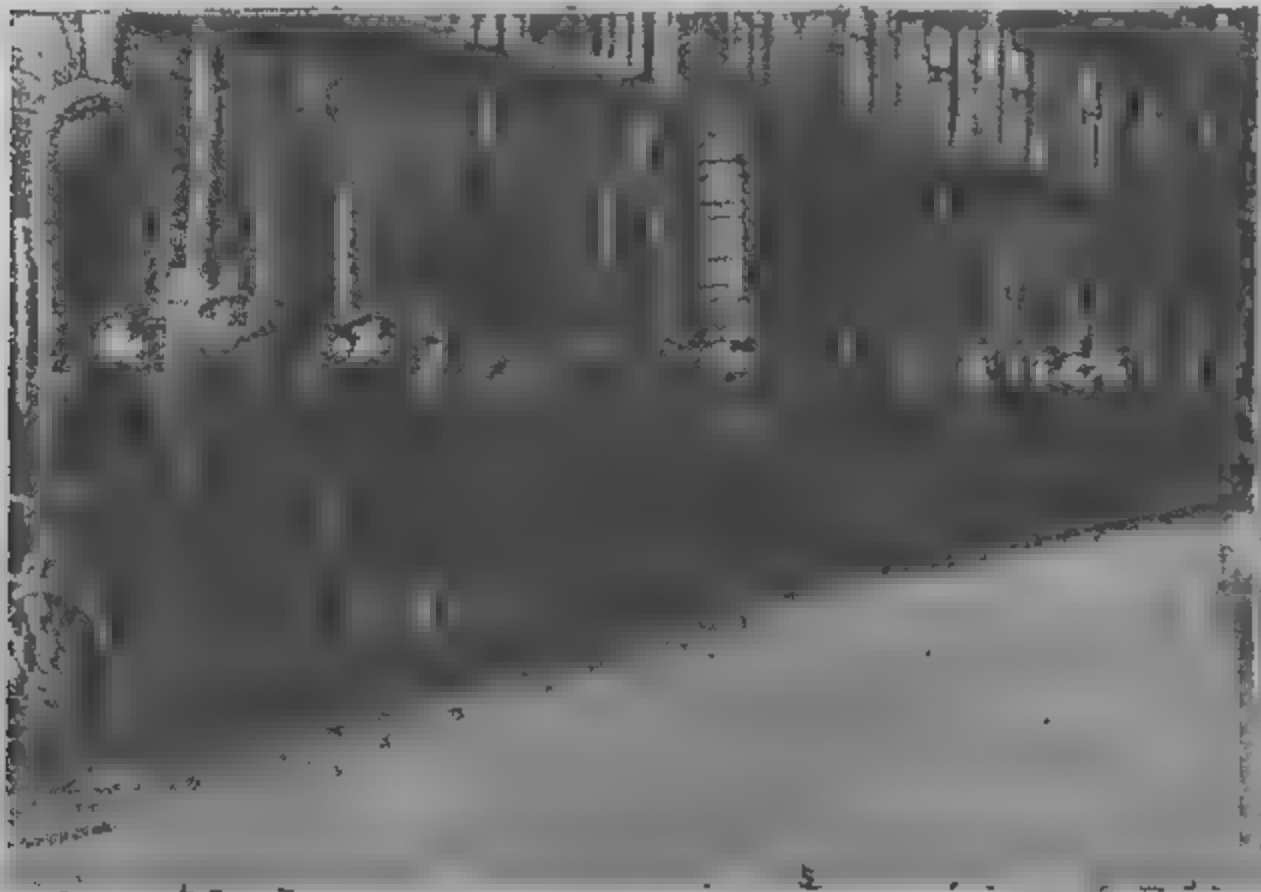
І до цього часу не здійснено ще постанову ОРПС про проробку справи переходу на нові рейки спілкової фізкультури.

Варейков

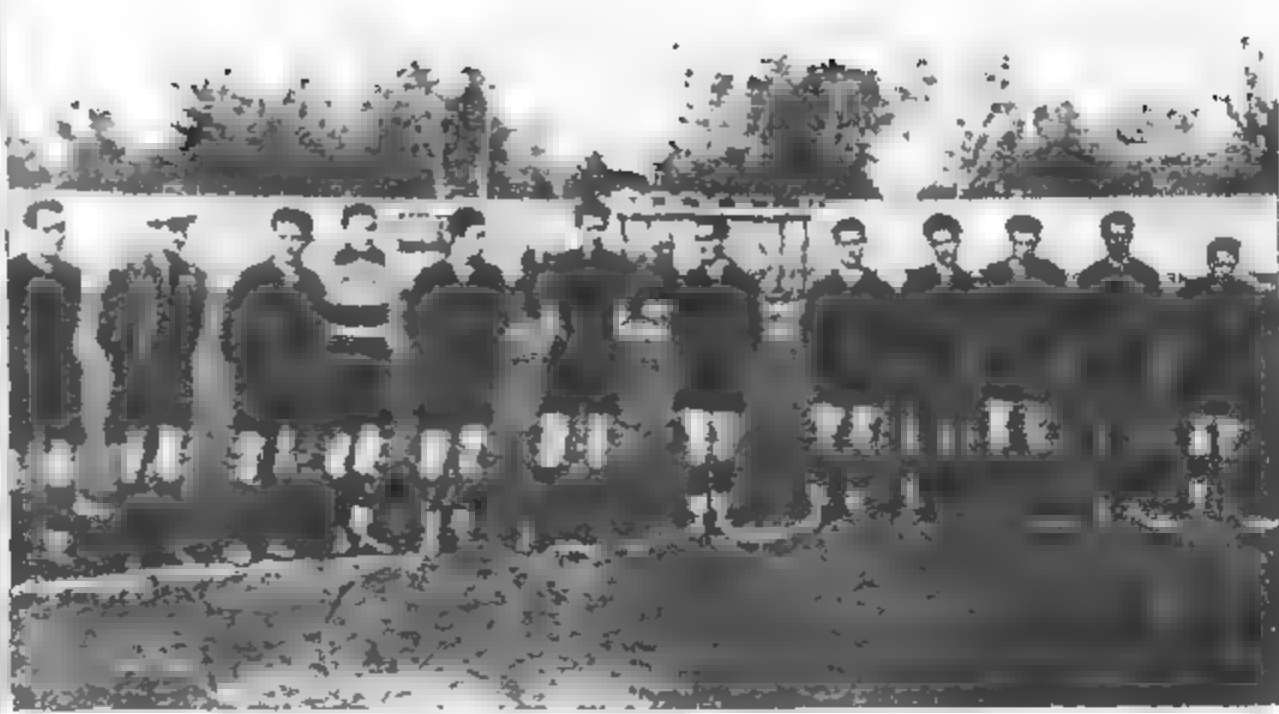
КОНОТИН

У спортгуртку Будівельників

У вересні ц. р. при окрфлії Будівельників організовано гурток фізкультури. У складі гуртка покищо 20 чол., що вже й нині жваво заходяться біля роботи. На сьогодні організовано такі секції: гімнастичну, важко-атлетичну, стрілецьку, шахово-дамкову та шашкову. На якому організується лижовий секція. Виділено кошти, щоб придбати спортреанент і літературу. Нагадується фізжор-

1. Парада велосипедистів перед Окрвійськоматом. 2. Парада мотоциклістів — учасників загальноміського перебігу (Харків)

1. Представник і капітан австрійської футбольної команди з квітами, одержаними від команди РСФРР.
2. Футбольна команда Австрії перед матчем із командою РСФРР у Москві

ство в стінчасопис. Погано стоїть справа лише з приміщенням, але є надія на спілку, що якнайкраще ставиться до гуртка фізкультури.

Вишгородський

О Д Е С А

Останні легкоатлетичні змагання. Футбольний матч Київ — Одеса. Участь у призові 1907 р. Курси ФК при ІНО

Легкоатлетичний сезон закінчився традиційним перебігом по Пушкінській вул. Першість у мужеських командах дістала РКІІ. Женську першість дістали Залізничники. Індивідуальну першість посіли — Мельник (Зал.) і Черкашина (Зал.).

У легкоатлетичних змаганнях ВІШ'ів взяли участь близько 80 студентів. Перше місце посів Залізничний технікум, далі Мортехнікум, ОПІ та ІНО. Із наслідків слід відзначити: 100 м. Терехов (ІНО) 11,3; довжина — Стрекозов (Мортехн.) 5,85; куля — Денісов (ОПІ) 10,58

Уперше за 10 років відбувся футбольний матч Київ — Одеса, що закінчився 2:0 і 7:0 на користь Одеси.

Почали свою роботу річні курси фізкультури при ІНО, на яких навчаються 44 чол.

3. Німковський

8 та 9 листопада приїхала футбольна команда Данії. Одеса виловила проти неї свою збірну в складі: Клименка, Попова, Куницького, Звенигородського, Фісаренка, Кравченка, Голіського, А. Штрауба, Р. Штрауба, Злочевського та Махліна, що і виграла з рахунком 5:2, 2-а Збірна Одеси виграла у Києва 3:1 на свою користь.

В. Петренко

П О Л Т А В А

Стоїмо на місці. Останні спортивні зустрічі

Зростання фізкультурних організацій у Полтаві припинилося. Якщо 1925 року в Полтаві нараховувалося 500 фізкультурників, то 1929 року їх злише 456 чол.

Закінчилися розігри зі спортгор. Із футболу на перше місце вийшла "Динамо", а за нею Чинбарі. Волейбольну першість виграла в мужеських командах УВІІІ, а в женських — Індустріальна профшкола. З гандболу на перше місце вийшла так само "Динамо". Баскетбольна команда Одеських Комунальників, що гостювала тут, виграла у Динамівців 39:19, а у Збірної Полтави 31:17.

Якісар

Г А Й С І Н

Наш гурток зростає

Нещодавно організувався гурток ФК при Гайсінській цукроварні і вже нині нараховує в своєму складі понад 50 чол. Робота під умілим керівництвом інструктора Цішука, перебігає жваво. Інтерес до ФК серед робітників цукроварні чимраз більше зростає

Г. Ласкін

МОЛДАВСЬКА АВТОНОМНА СРР

Всесмолдавська „халтуріяда“. Підсумки сезону. Чекаємо на стадіон

Всесмолдавська спартакіада провалилася на всі 100%. Величезна програма звелася до футбольного матчу і тризмагання. У спартакіаді, крім футболістів, брали участь... 12 чол. Глядачів взагалі не було. Молдавська рада зовсім не потурбувалася про підготування й популяризацію свята.

Подібне антиорганізаційне святкування присутні фізкультурники цілком правильно назвали „халтуріядою“.

ВРФК України треба звернути якнайсерйознішу увагу на діяльність МОРФК, що протягом низки років систематично не тільки не будує, ба й руйнує роботу.

Минулий сезон МРФК спокійнісінько собі проспала. Як би не Залізничники, то мабуть можна було б сказати, що в Молдавії фізкультури і зовсім немає.

Не зважаючи на це, МОРФК воляко обходить Залізничників.

Приміром, Вірзульська залізнична футбольна команда 3 років зряду посідає першість республіки, б'є збірні команди найближчих округ, що беруть участь у Всеукраїнській розігрі, і її регулярно не включають до розігри, а вини МОРФК.

Із переїздом центру республіки з Балти в Тираспіль, фізкультурне життя Балти зовсім заглохло.

Змагання навіть і республіканського масштабу відбуваються на базарних майданах, забруднених гноєм свиней, що безперестанку розгулюють між воями.

Час уже партійним і професійним організаціям повернутися обличчям до фізкультури і допомогти утворити нормальні умови для ф.-к. роботи в Молдавії.

1. Представник футбольної команди Німеччини відповідає на привіт представника МОРФК. 2. У воріт Німеччини

РОМЕН

Поширення фізкультроботи

За минулий літній сезон фізкультура в м. Ромени розвивалася вперед, чому сприяли ініціатива і добротність місцевих активістів. Заради 12 ф.-к. гуртків, що охоплюють одяжно-бавовняну, шовкову, бавовняно-шовкову, льняну, вовняну, шкіряну, паперову, текстильну, хімічну, харчову, лісову, металургію, машинобудування, транспорт, зв'язку, енергетику, будівництво, торгівлю, громадське харчування, культуру, спорт, охорону здоров'я, ветеринарію, мистецтво, науку, освіту, медицину, соціальну роботу, інші галузі народного господарства.

Проведено низку міжмисських змагань з танцю, футболу, баскетболу та волейболу. З гандболу першість діставала команда залізничників, із футболу — Радторгслужбовців.

Цього літа в Ромені поширився теніс. Як досягнення цього року, треба відзначити запровадження постійного медконтролю.

М.

ЧЕРНІГІВ

Наслідки змагань міської спартакіади та розигри зі спортгор

У 8 міській спартакіаді взяли участь майже всі професійні гуртки. Загальну першість дістав 2-й Комклуб, далі Будівельників і вже потім ШІУ.

З футболу перше місце посіли Металісти, з баскетболу Харчосмак, а з гандболу та волейболу 2-й Комклуб. У жіночому змаганні першість із баскетболу, волейболу та гандболу дістав 2-й Комклуб.

ПИРЯТИН

Тримаємо зв'язок із Червоною армією. Дайте синагогу під ключ

На 5-й окружній спартакіаді жіночий колектив, виставлений Пирятинським районом, посів 8 перших місць. Мужський колектив був слабший, а тому в загальній першості дістав лише друге місце.

Установлено міцний зв'язок із військовою частиною. Збори фізкультурників міста ухвалили просити РВК відвести для спортивного клубу синагогу, але щось і до цього часу відно від РВК не чути.

А. Фішер

ПЕРШОТРАВНЕВЕ

Загальноміська спартакіада

Рада ФК намітила була в жовтні Окружну спартакіаду. Коли ж підійшов час самої спартакіади, то виявилось, що немає грошей. Дали невеличку суму — щось близько 150 крб. (замість передбачених 1.500 крб.). Довелося провести лише загальноміську спартакіаду.

Старик

КОРОСТЕНЬ

Спортробота розвалюється по всіх швах

Оккраса фізкультури нічого не зробила, щоб втягти гуртки ФК у соцзмагання. У Харкові, та й по інших місцях, збирають кошти на танк „Фізкультурник України“, а в нас у цьому напрямі нічого не зроблено. Футбольний календар так і не закінчили. Стан із гуртками такий: у Залізничників — ось скоро вже півроку, як немає інструктора, даються в знаки і надмірні „заощадження“ Учпрофсоюзу. Будівельники, Харчовики і Радторгслужбовці об'єднуються в одному гуртці при клубі ім. Томського.

ПІДГОТУВАННЯ ДО ЗИМИ НА МІСЦЯХ

Є мудре старовинне прислів'я „Готуй сани влітку, а воза зимою“. Проте, ми ще досі не навчилися застосовувати цю розумну пораду в нашій ф.-к. роботі. Взяти хоча б підготування до зимового сезону. Чи готові до нього наші провідні ф.-к. організації? Чи готові до нього низові гуртки? На жаль, щодо цього в більшості округ справа стоїть ой-як негаразд.

Повідомлення наших фізкорів з місць мають безпорадну картину. Подаємо деякі витяги з цих повідомлень:

У Миколаєві (тов. Войтенко) фізкультурники залишилися без приміщення. Вудинки ФК передано місцевим хлібозаготівцям. На найбільшому заводі ім. Марті не вжито будь-яких заходів, щоб придбати зимовий спортивний інвентар. Про зимові приміщення не доводиться й говорити. На козальку немає і надії. Місцеві організації „з прохолодцем“ ставляться до зимового сезону, що ось-ось настане. Залишилися також без приміщення на зимі і фізкультурники Тульчина та Першотравневого, зустрівши напружене ставлення до цього місцевих фк організацій.

Ув Одесі (тов. Німковський) велику спортзалу, що заступає головний пункт масової роботи, надавчайна комісія на зимовий час відбрала під зсипку зерна.

Негаразд із зимовим приміщенням і в Ромені. Ф.-к. зала, що її мають у своєму розпорядженні роменські фізкультурники, зовсім не задовольняє елементарним вимогам.

Фізкультурники сподіваються (покищо тільки сподіваються), що профспілки подбають про зимові види спорту. ОРФК обіцяє залити козальку та організувати лижвяну станцію.

У Чернігові (тов. Жігас) справа з ФК обетотіти ніби гаразд. Відпущено 500 крб. на ремонт Будинку ФК, де буде устатковано залу для баскетболу.

У Коростені козальку наливвають Динамівці. Зимове приміщення в клубі ім. Томського.

У Дінбасі відчувається уважніше ставлення до фізкультури і, зокрема, до зимового спорту, ніж це спостерігається по інших місцях.

Ув Артемівському (тов. Маковський) Мисьград, ОРФК і ОРФК організовують велику лижвяну станцію.

У Риківі (тов. Каспар'янець) закуповують ковзани і обіцяють налити козальку, що вечорами добре освітлюватиметься. Є також і зимове приміщення.

При ОРПС, за браком коштів, злікезване поліпшувати посаду інструктора-організатора. У 1930 р. і натовість ним такої роботи ОРФК. Результатом такої роботи є те, що не відчуваємо інструкторів, які не беруть участі в фізкультроботі. Організаційна комісія не в змозі звернути ФК достатньої уваги до зимових парадів, які в нас не є. Оккраса ФК хронічно хворіє на хворобу, що збиває її з ритму.

Олександрів

СТАЛІНГРАД

Проспали літо

Складаючи підсумки літнього сезону — треба сказати щиро, сезон проведений біля і скучно.

Іноватори не дали сподіваних результатів.

Масової роботи не було. ОРФК тільки робила, що „усереднює“ зустрічає та проважала іногородні футбольні команди.

К. Гуров

НОВОСІБІРСЬК

Соцзмагання Сибіру з Північним Кавказом. Одібрали останню залу ФК

Складено угоду на соціальне ф.-к. змагання між Сибірськими фізкультурниками та фізкультурниками Північного Кавказу.

Найкращу спортивну залу в Новосибірську в клубі спілки РТС одібрали і натовість розташовано в ній бібліотеку клубу. Приміщення ж бібліотеки ще й досі пусте.

М. Буянов

ТУЛЬЧИН

Збудовано стадіон ім. 10-тиріччя ЛКСМУ. Першість із футболу дістав Тульчин. Міжміські футбольні зустрічі

З великими труднощами поспішило ОРФК збудувати стадіон, названий ім'ям 10-тиріччя ЛКСМУ.

Ув округових змаганнях із футболу взяли участь 9 команд. Перемогу дістав Тульчин.

Відбулися товариські зустрічі з футболу, в яких Кам'янець-Подільський розгромив Тульчинське ПСР „Динамо“ з результатом 7:0, а АМСРР перемогла збірну Тульчина з рахунком 3:1.

Кам'янець-Подільський, після впертої боротьби виграв у Тульчина матч із рахунком 5:2.

„62“

БАКУ

Фізкультбригади на село. Гості з Дінбасу

Рішення Закавказького крайкому ВКП(б) про втягнення селян до фізкультури Бакинська РФК провадить успішно. Виділено кілька бригад фізкультурників, що виїхали в повіті Азербайджану. Бригади допомагатимуть селянам організовувати селянські фізкультурні гуртки при колгоспах, батрацьких комітетах, школах, середках КСМ і т. п.

У Баку приїжджала Сталінська команда „Динамо“. Гості програли Комунальникам 3:2, а Бакинській „Динамо“ 5:1. Лише в останній зустрічі гості виграли у „Прогреса“ 2:1.

М. Міндаїн

У Вінниці (тов. Архангельський) до зими ніхто не готується. РФК цим питанням зовсім не цікавиться. Зимової секції не утворено. ОРПС так само нічого не хоче робити. Ні козальки, ні лижвяної станції, ні залі — нічого цього не лагодять на зимовий сезон.

У Києві (тов. Варенцов) робота помітно згорнула. Частина гуртків перейшла в зимові приміщення. Кілька гуртків зовсім припинили роботу (наприклад: Металіст і Медсанпраця). Про підготування ж до зимового сезону взагалі нічого не чути.

Зовсім немає відомостей про те, чи готові ж відповідно зустріти спортивну зиму, як то кажуть, „во всеоружжя“, такі великі міста, як Дніпропетровське, Запоріжжя, Кременчук, Полтава, Херсон, Житомир, Маріупіль, Сталіно, Сіновітське та інші, не зважаючи на пропозицію фактора писати про це. Мовчання в даному разі можна вважати за погану ознаку.

Окремо стоїть питання про підготування до зими в Харкові. Робота місцевих ОРФК і ОРПС щодо цього показова. Якісь харківські фізкультурники і не дійшли ще 100% забезпечення спортзалами, то тут причини цілком, так би мовити, об'єктивного характеру. Але так чи інакше, із року в рік, стан із зимовими ф.-к. залами помітно поліпшується. Щодо підготування до суто зимової роботи, то тут керівники столичних організацій проявили максимум енергії та ініціативи. З останніх чисел жовтня інтенсивну роботу розгорнули ковзанярська, хокейна, лижвяна, важкоатлетична і шит-понтова секції.

Уперше цього року на Україні почала працювати секція скраплетів на льоду. Секції взяли вже на облік усі козальки, установили консультації, дослідили лижвяні станції, заслухали доповіді окремих спілок про підготування до зими, опрацювали всі пляси та календарі зимової роботи і т. п. Щоб перевірити підготовленість до зими столичних комерційних організацій і виявити якість спортивного інвентаря, з ініціативи ОРПС проведено масово ф.-к. активу на всі магазини, що в результаті дав багато цікавого матеріалу.

До зимового спорту досить енергійно готуються й низові гуртки. Можна з певною ступенем сказати, що на цей раз жодний зимовий день не пропаде даром. Секції врахували у своїй роботі всі моменти, зв'язані з безперервною, і, зокрема, найбільші козальки: Металіст, Залдор, Робітос, Динамо та інші. Вечорами вони так добре освітлюватимуться, що зовсім легко можна буде провадити на них хокейні ігри та змагання на ковзаннях.

ФІЗКУЛЬТУРНІ ВИБОЇНИ

Бій... кінчай... не жалій!..

Київські професіонали, улаштувавши великий спортивний вечір, збір з якого призначався на трактор „Київський фізкультурник“, вирішили, що „цілком виправдовує засоби“, хоч який характер носили ці засоби. Ось як описує зазначений вечір фізкор М. Б.

„Організатори намагалися побудувати програму якнайпривабливішою, а тому й занесли до неї демонстрацію боксу, зазначивши в афішах „Уперше в Києві“. І справді, глядачі уперше мали можливість лицезріти „мордобивство“ на арені цирку... Стови ринга повалилися на боксерів і їх, до закінчення боїв, тримали в укаж. Вигляд бійця, а надто боксера Радторгедужбовців, вже на початку бою був такий, що глядачі почали подавати голоси „та він уже готовий труп, заберіть його, він його зовсім заб'є“. Бій увесь час відбувався в супроводі криків: „бий, кінчай, не жалій“. Крики дійшли апогею, коли в одного із боксерів показався кров... Увесь цирк ревів і схоже було на те, ніби сидиш де-як звір'ятників, а не в місці культурного відпочинку. Про техніку годі й говорити. Бій на вулиці іноді поребгав далеко розумніше, ніж тут було!

Хоча друга пара була трохи й краща, а потому йшли вже і досить цікаві номери програми, проте вечір не набув все ж таки агітаційного характеру, вилившись у халтуру.

Конферансьє надто вже усердствував... Помічник чи хтось інший, що його нагадував, проявив слабу пам'ять: один раз жонглер в нього вжив 1 п. 30 ф., а через 2—3 хв. цей же жонглер—1 п. 20 ф.“

Ми пригадуємо другий факт крикливого рекламування кіння масового гуляння на пляжі, коли серед інших привабливих номерів, улаштовувачі обіцяли „поставити пляж диком“.

Не завадило б ВРФК звернути увагу на такі способи „закликання відвідувачів“ і, зокрема, гостро поставити питання про порушення його рішень щодо боксу“.

Взяли собі „на пам'ять“

Добру справу затіяли Житомирські фізкультурники. Думали не довго, а готовились і того менше, і в один прекрасний день налетіли „з показовою метою“ на парцеляно-фаянсовий завод. Як вони там „агітували“ й „пропагували“ фізкультуру ми не знаємо, але які від того були результати, об тім нам пощастило довідатись від нашого фізкора тов. Кербанова.

„Подорож закінчилася тим, що фізкультурники, оглядаючи парцеляно-фаянсовий завод, взяли собі „на пам'ять“ щось із дюжини чашок та попілниць і повикручували, підчас поцілві в клубі, виключателі.“

На нашу думку, для того, щоб „фізкультурні“ наскокувачі ще глибше зберігли „пам'ять“ про те вигідне відвідування заводу з показовою метою, ВРФК повинна зафіксувати окремою постановою їхній хуліганський вчинок.

У АМСРР з фізкультурою не все гаразд!

За останній час до редакції частенько надходять кореспонденції про те, що з фізкультурою в АМСРР справа стоїть не зовсім гаразд. Фізкор А. Полков, від імені 35 фізкультурників, так описує свято в Тирасполі, з нагоди 5-тиліття Молдавської республіки:

„Ми навіть і не відчували, що АМСРР святкує своє 5-тиліття. Народу на стадіоні майже не було, а селяни і натовпи. Програму жували. Сам Тираспіль до ф.-к. свята не підготувався. Колективи набирали того ж дня. Інструктор ф.-к. Тирасполя відразу виконував всі судівські обов'язки. ВРФК зовсім не працювала над питанням спартакіади. У маленьку брудну кімнатку, розміром не більше як на 5—6 чол., увіхнувши 36 учасників Вірзули і т. д.

А ось ще й факт хуліганства підчас матчу Вірзула—Першотравневе:

„Голкінер двічі ударив гравця Вірзули по ногах, у той час, як м'яч пішов уже до центру поля. Те ж саме зробив далі й інший гравець Першотравневого, в наслідок чого й запропонував рефері цьому гравцеві залишити поле. Але від гравців посипалися на адресу судді всілякі образи і він змушений був припинити гру. І це не перший випадок“.

Дезорганізатора покарано

У фізкультурний пресі вже досить докладно висвітлено дезорганізаторський вчинок інструктора Запорізької „Дінаміки“ тов. Яблунівського, підчас футбольного матчу Дінаміків із клубом Дроб'язки. Тов. Яблунівський, не задоволений із судівства тов. Фрідмана, залишив поле, а за ним пішла й уся команда. Тепер ми з задоволенням констатуємо, що не тільки ВРФК і фізкультурна суспільність запламували вчинок футболістів, що себе так розпустили, але й саме „Дінамо“ засудило його, прийнявши вимогу Ради про розпуск команди та перевірку всього складу команди, в наслідок чого й усунули сторонніх людей із радянського фізкультурного Т-ва і, зокрема, тов. Яблунівського.

Зажадати доказів від гр. Заболоцького

З великими труднощами відвоювали фізкультурники Старобільського право на їх визнання. Деяко пощастило зробити і на останній Всеукраїнській спартакіаді. Взагалі Старобільська гандбольна команда виступала з великим успіхом.

Тепер же фізкультурники знову перед розбитим коритом. Тов. Назаренко з тугою повідомляє, що „у місті немає жодного гуртка... ВРПС виносить добрі постанови про пошквалювання ф.-к. роботи, але... у профклубі не передбачено конторисом утримувати інструктора. Фізкультурники скаржаться на зав. клубу гр. Заболоцького, вважаючи його за винуватця розвалу ФК. На запитання двох інструкторів, що діставали раніше... 20 крб. на місяць, чи клуб і надалі буде сплачувати гроші за їх роботу, Заболоцький відповів „хотів платив—хотів ні“.

Той же Заболоцький дозволив собі цілком безвідповідально кинути таку фразу, на запитання—„чому не завели до конторису утримання інструктора“—„Ваші інструктори призводять до того, що не беруть в армію“.

ВРФК повинна зажадати від Заболоцького доказів і, якщо його заява не знайде підтвердження, притягти його до відповідальності за поширення брехливих чуток.

Називається „виправдався“

У № 9 нашого журналу, у розділі „Вибірні“ вміщено замітку під наголовком „Голова РВК'у—гробар“. У цій замітці фізкор А. Фішер скаржився на обурювальний випадок віддачі з дозволу голови РВК спортмайдана під склад сіна. Обурений таким підливом авторитету місцевої влади, голова тов. Велих надіслав до редакції своє „опростовання“. Охоче, цілком охоче вмістимо його майже повністю:

„Допис вміщений вважаю не вірним, оскільки стадіон в м. Пирятині на Прилуччині, який зайнятий під склад сіна, Сокохліба, знаходиться недалеко від залізниці і тієї великої кількості сіна, яку заготовлено удобніше піде не можна було скласти, як тільки на цій площі.“

Райвиконком, виходивши з господарчих міркувань, дозволив зайняти Сокохлібу в площі 2,148 саж.—960 кв. саж. під сіно. 1.188 кв. саж. залишилося в розпорядженні Райради Фізкультури, на якій площі вповні можна було провадити зайняття. Площа під сіном була зайнята в 15/VIII по 25/X, при чому спорт. стадіон за Райрадою РК і до цього часу Президією Райвиконкому не заведений.

Порушень постанов ВУЦВК'у тут ніяких не зроблено, а це лише придірки окремих товаришів з Райради Фізкультури, а тому прохую за вміщення невірних дописів, винних притягти до відповідальності.

Голова Пирятинського Райвиконкому

Взагалі—„виправдався“, як кажуть, на усі 100%, або як у Гоголівського ревізора „унтер-офіцерская вдова сама себе висекла“... І кореспонденція невірна, і до тов. Велих присікаються, а все ж така сіно... справжнє сіно, от що називається реально сіно лежало на ф.-к. майдані в 15/VIII по 25/X, тобто в найкращий час осіннього сезону. Ні, товаришу, Велих, притягати до відповідальності фізкора, за те, що він, не зважаючи на особи, подає нам правдиві дописи, ми не будемо, а от вас визнати за робітника, що розуміє всю важливість і значення радянської фізкультури, хоч який ми того хотіли, на жаль, не можемо.

С. Ніколаєвич

ДО ВІДОМА

Культвідділів, профспілок, робітничих клубів, юнсекцій, сельбудів, хат-читалень, і шкіл.

Незабаром вийде друком серія книжок до зимового спорту:

1. ВРФК та НКО—Збірник зимової клубної роботи.
2. ВРФК—Нові правила з хокею, лижов та ковзанів.

3. Тарасов—Лижы в быту, в труде и в военном деле.
4. Черняк—Нові зимові гри.
5. Соколов—Городки.
6. Черняк—Зарядка.
7. Черкасов—Волейбол.
8. Мюллер—Дихальна гімнастика та самомасаж.
9. Д-р Блях—Гігієна сільського фізкультурника.

Надсилайте свої замовлення на адресу:

Харків, Спартаківський пр., № 3. Видавництво „ВФК“

ПОЗА КОРДОНОМ

РОБІТНИЧИЙ СПОРТ

ЛИСТ АВСТРІЙСЬКИХ РОБІТНИЧИХ СПОРТСМЕНІВ

до робітників, селян і всіх трудящих України

Дорогі товариші!

Протягом усеньких п'яти тижнів мали ми можливість, без будь-якого тиснення на нас, вивчати стан у Радянській Українській Республіці.

Усе те, що ми бачили, цілком серйозно переконало нас у тому, що розвиток Радянського Союзу в усіх галузях посувається вперед. Особливо ж треба відзначити велетенське будівництво, господарство та колосальний розвиток промисловості, щільно зв'язані з постійним поліпшенням життя робітників і селян.

З ентузіазмом працюють широкі маси, щоб здійснити індустріалізацію країни.

Цілком безперечно, що величезна більшість робітників і селян вкладають усю свою душу та енергію в будівництво соціалістичної держави.

Робітники є організатори, керівники і проводирі в усіх галузях.

Через диктатуру пролетаріату утворюється справжня демократія, справжня свобода для трудящих.

Завершити будівництво соціалізму в Радянській республіці, сприяти мирному будівництву — є завдання захисників Радянського Союзу — робітників усього світу.

З величезним здивуванням вивчали ми умовини життя Червоної армії і мусимо визнати, що ці умови аж ніяк не

даються до порівняння з усіма іншими військовими організаціями всесвіту.

Ця перша пролетарська робітничо-селянська армія становить справжню гарантію того, що об неї розіб'ються всі напади світового капіталу.

Ми знаємо, що не тільки буржуазія, але і П'ємоні — реформісти та соціаль-фашисти — підготовляють свою брехню напад на Радянський Союз. Як і в усіх інших галузях, у царині спорту реформісти становлять єдиний фронт із фашистськими буржуазними спортивними організаціями проти революційного робітничого спорту.

Наша подорож, наперекір волі Люцернського Спортінтернаціоналу, а рівно й наперекір волі соціал-демократичних проводирів, довела, що ми не допустимо розбити єдність робітничого спорту; навпаки, в інтересах міжнародної класової солідарності, ми й надалі будемо не лише підтримувати робітничий спорт, але й ще з більшою самовідданістю боронитимемо його.

Проти соціаль-демократичних саботажників!

На енергійну боротьбу за союз із радянськими спортсменами, на захист Радянського Союзу, за Всесвітню Революцію!

Хай живе Червоний Спортивний Інтернаціонал. Хай живе Комуністичний Інтернаціонал — проводир всесвітнього пролетаріату!

Хай живе СРСР — батьківщина робітників усіх країн!

Голова Кунчар

Керівник подорожі Зайдель

Капітан команди Цішка

1. Австрійська футбольна команда, що провела влітку 1929 р. низку матчів із ком-ми УСРР та РСФРР, повертається додому. Не зважаючи на енергійні заходи поліції, робітничі організації Відня урочисто зустріли наших нещодавніх гостей

2. Приготування віденської поліції до „зустрічі“ австрійської футбольної команди, що повертається із СРСР. Подібні поліцейські пікети розставлено було навколо будинку вокзалу, щоб попередити виступи і демонстрації робітничих організацій

БУРЖУАЗНИЙ СПОРТ

Таблиця світових буржуазних рекордів із гир.

Ривок правою			
Важка вага	Рігуло (Фр.)	101	кд.
Напівважка вага	Кадін "	90	"
Середня вага	Хаас (Австр.)	88	"
Легка "	Хаас "	83	"
Найлегша "	Штадлер "	75	"
Ривок лівою			
Важка вага	Лухаар (Ест.)	90	"
Напівважка	Тржебітовський (Німеч.)	82,7	"
Середня вага	Хіпфінгер (Австр.)	85,5	"
Легка "	Ешмані (Швайц.)	77,5	"
Найлегша "	Швайгер (Німеч.)	70	"
Ривок двома			
Важка вага	Рігуло (Фр.)	126,5	"
Напівважка	Нессейр (Бгнц.)	116	"
Середня вага	Ціннер (Німеч.)	107	"
Легка "	Арну (Фр.)	103	"
Найлегша "	Габетті (Італ.)	99	"
Похтовах правою			
Важка вага	Хюненбергер (Швайц.)	113,5	"
Напівважка	Хюненбергер (Швайц.)	107,5	"

Середня вага	Хаас (Австр.)	112,5	"
Легка "	Хаас "	106,5	"
Найлегша "	Розінек "	92,6	"
Похтовах лівою			
Важка вага	Гесслер (Німеч.)	101	"
Напівважка	Дюссоль (Фр.)	101	"
Середня вага	Трєвіф (Австр.)	96	"
Легка "	Ягненуд (Швайц.)	92,5	"
Найлегша "	Розінек (Австр.)	84	"
Похтовах двома			
Важка вага	Рігуло (Фр.)	171,5	"
Напівважка	Нессейр (Бгнц.)	148	"
Середня вага	Хіпфінгер (Австр.)	142,5	"
Легка "	Хаас (Австр.)	135	"
Найлегша "	Штадлер (Австр.)	120	"
Жим двома			
Важка вага	Шінбергер (Австр.)	128	"
Напівважка	Песніцька (Чехословач.)	111	"
Середня вага	Галімберті (Італія)	105	"
Легка "	Вольперт (Німеч.)	100	"
Найлегша "	Сонца (Італія)	92,5	"
	Ведьперт (Німеч.)	92,5	"

З постанови ХОРФК, бюро ФК ХОРПС, колективу викладачів і найбільших ф.-к. організацій м. Харкова.

Ми вважаємо, що запровадження професіоналізму в радянському спорті і організація професійних команд означає класову суть радянської фізкультури і будуть цілковитим перевертанням її завдань і методів. Це — крок назад, до буржуазного спорту, крок до „спорту для самого спорту“ та наживи, рештки чого ми з такими труднощами викорчовуємо ще й тепер. Це — негідна спроба заразити кожного фізкультурника, що показує більш-менш добрі досягнення в спорті, пориванням стати професіоналом, пориванням залишити вартат, для легких заробітків на спортивній арені.

Тов. Ітін хоче об'єднати чемпіонів у окрему касту професіоналів, він хоче узаконити все те негідне, що зробило собі кубло у фізкультурників. Ми твердо заявляємо, що каста чемпіонів нам не потрібна, а їх ідейним духобудникам не місце в наших спортивних лавах.

Прихильники фізкультурницького мистецтва та вмілости замість мобілізувати маси для реалізації рішень ЦК, скеровують масу на неправильну, політично-шкідливу путь.

Легалізація професіоналізму є путь найменшого опору, і вся фізкультурницька суспільність повинна категорично висловитися проти цього.

Ми повинні звадати рішучий удар ідеологам і ідеології ФК професіоналізму.

Разом із усією пролетарською масою фізкультурників, ми повинні дати відсіч всім проявам чемпіонства і рекордменства.

Виконком ЦСІ і Бюро фізкультури ВЦРПС, до складу яких входять і тов. Ітін, повинні вимагати від нього пояснень, щодо його статті. Якщо він впирається і захищатиме свою думку, то і зробити відповідні організаційні висновки.

Вважаємо за потрібне також, щоб газета „Труд“ дала в пресі відповідь, яким чином ця стаття потрапила в пресу без будь-яких застережень чи приміток редакції.

Редакція газети „Фізична Культура“ повинна надрукувати свою ясну чітку думку щодо цього питання.

Ми закликаємо всіх фізкультурників твердо неухильно запроваджувати в життя постанову ЦК ВКП(б) від 16-X — 1929 року.

Офіційний відділ

ВИТЯГ ІЗ ПРОТОКОЛУ №

засідання Секретаріату ВРФК УСРР в 2 листопада 1929 року.

С л у х а л и:

2. Виступ т. Ітіна на сторінках газети „Труд“ (вставка „Фізична культура“).

Стаття Ітіна „Нужны ли нам профессионалы“.

(Доп. т. Прівіс).

У х в а л и л и:

2. а) Засудити виступ т. Ітіна з його статтею, вміщеною в газеті „Труд“, бо ця стаття („Нужны ли нам профессионалы“) своїм змістом є найяскравіша проява буржуазної ідеології у фізичній культурі.

б) Зміст і висновки, що розгортаються в його статті, цілком розходяться з настановленнями радянської фізичної культури.

в) Уся стаття є неприхована опортуністична вилазка в питаннях фізичної культури і перчить постанові ЦК ВКП(б).

г) ВРФК цілком приєднується до постанови Бюро ФК ВЦРПС.

д) ВРФК пропонує ОРФК разом із комсомольськими профорганізаціями провести серед ф.-к. організацій широке обговорення і пояснити постанови ЦК ВКП(б) про дальші шляхи радянського ф.-к. руху, що забезпечують майбутній розвиток ФК у країні.

е) Водночас ВРФК пропонує роз'яснити шкідливість пропозицій т. Ітіна, що їх висловив він у своїй статті „Чи потрібні нам професіонали“, бо ці пропозиції є ідеологічно ворожі нам і не відповідають

дають директивам партії та радилади щодо теперішнього ф.-к. руху.

е) ВРФК пропонує мобілізувати увагу всіх фізкультурників, разом із громадськими, профспілковими і комсомольськими організаціями, щоби реалізувати постанову ЦК ВКП(б) і провести її в життя.

ПОСТАНОВА ХАРКІВСЬКОЇ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ КОМІСІЇ

С л у х а л и:

1. Про поведінку інструктора фізкультури Виставкіна на засіданні Ф. Г. Колегії Суддів і додаткові матеріали про інструктора Виставкіна, що надійшли до редакції „ВФК“ із Донбасу.

У х в а л и л и:

1. а) Зважаючи на те, що матеріал про поведінку інструктора фізкультури т. Виставкіна, надісланий до редакції „Вісника Фізкультури“ із Донбасу, надзвичайно тяжкий, щодо його змісту, і вимагає докладної і всебічної перевірки, — передати такий до Президії ХОРФК з проханням додатково розслідувати.

б) Просити Президію ХОРФК терміновим порядком, дослідити роботу футбольно-хокейної колегії суддів і заслухати доповідь про роботу колегії суддів на засіданні Президії ХОРФК зі співповіддю комісії, що перевіряє роботу колегії.

Прийняті рішення опублікувати в пресі.

в) Поведінку інструктора Виставкіна на засіданні Президії Колегії Суддів 23/X ц. р. вважати за неправильну, засудити цю поведінку тов. Виставкіна, подавши йому відповідне зауваження.

Голова С а р а т і к о в Секретар П е т р о в с ь к и й

ТАБЛИЦЯ ВИЩИХ ДОСЯГНЕНЬ УКРАЇНИ З ПІДНІМАННЯ ВАГИ

	Тиснення двома	Ривок правою	Ривок лівою	Ривок двома	Штовхання правою	Штовхання лівою	Штовхання двома
Вага „мухи“ . . .	Іванніков (Київ) 16/IV 28 р. 61,06 кл.	Пласков (Київ) 1928 р. 35,16 кл.	Косюра В. (Одеса) 1928 р. 47,74 кл.	Косюра В. (Одеса) 17/III 25 р. 61,88 кл.	Іванніков (Київ) 1928 р. 51,63 кл.	Пласков (Київ) 1928 р. 32,04 кл.	Косюра (Одеса) 16/IV 74,59 кл.
Вага „пера“ . . .	Сігал Д. (Одеса) 1928 р. 76,96 кл.	Зубрицький (Київ) 1928 р. 60,75 кл.	Шпаньє (Одеса) 1928 р. 76,27 кл.	Арон (Київ) 1927 р. 75,81 кл.	Єременко (Харків) 30/IV 29 р. 65,57 кл.	Шішкін (Сталіне) 1928 р. 54,5 кл.	Арон (Київ) 1926 р. 93,44 кл.
Найлегша вага . .	Сігал Д. (Одеса) 16/III 29 р. 82,32 кл.	Шепелянський (Київ) 1924 р. 65,16 кл.	Колесов (Київ) 1928 р. 57,47 кл.	Шепелянський (Київ) 1928 р. 76,02 кл.	Ельконі (Харків) 1929 р. 73,68 кл.	Шепелянський (Київ) 1924 р. 63,93 кл.	Сігал Д. (Одеса) 18/III 29 р. 98,15 кл.
Легка вага . . .	Жуков (Київ) 1922 р. 87,14 кл.	Сисоїв (Харків) 1929 р. 70,73 кл.	Розенфельд (Харків) 1929 р. 68,19 кл.	Подковіч (Київ) 1923 р. 87,09 кл.	Ельконі (Харків) 1929 р. 83,6 кл.	Алекс (Харків) 1925 р. 78,48 кл.	Чорний (Київ) 1924 р. 110,65 кл.
Середня вага . .	Чорний (Київ) 1926 р. 100 кл.	Е х т (Київ) 1923 р. 71,72 кл.	Харченко (Суми) 1928 р. 73,77 кл.	Чорний (Київ) 1927 р. 94,36 кл.	Кондратьєв (Київ) 1927 р. 82,17 кл.	Е х т (Київ) 1923 р. 80,43 кл.	Е х т (Київ) 1923 р. 119,77 кл.
Півважка вага . .	—	Орлеан (Харків) „Металісти“ 22/III 29 р. 76,22 кл.	—	Е х т (Київ) 1924 р. 97,13 кл.	Пайко (Київ) 1928 р. 85,34 кл.	Орлеан (Харків) II, I 29 р. 83,19 кл.	П о л ь (Харків) 1924 р. 125,61 кл.
Важка вага . . .	—	Лісоправський (Київ) 1927 р. 75,81 кл.	—	Лісоправський (Київ) 1924 р. 98,77 кл.	Радюк (Харків) 23/III 29 р. 82,37 кл.	—	Лісоправський (Київ) 1928 р. 126,88 кл.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПАТОЛОГІЇ І ГІГІЄНИ ПРАЦІ (к. Інститут Робмеду)

організований у грудні місяці 1923 р., є науково-досвідна й науково-практична установа, що ставить собі за мету всебічне науково-дослідницьке опрацювання професійної патології й професійної гігієни, а також розробити заходи щодо керівництва науково-дослідницькою й науково-практичною діяльністю установ, що працюють в царині оздоровлення праці й побуту робочої людності.

ДО ЗАВДАНЬ ІНСТИТУТУ ВХОДИТЬ:

- а) досліджувати різними методами впливи професійної роботи на фізичний стан захворювання, інвалідність, а також смертність і народження робітничих мас;
- б) вивчати етіологію, методи діагностики, професійні захворювання і боротьбу з ними;
- в) наукове удосконалювання лікарів щодо підготовки їх до роботи в галузі оздоровлення праці й побуту робочої людності;
- г) поширення та популяризація відомостей про професійну патологію й гігієну.

За п'ять років існування Інститут видав друком сім випусків „Праці й Матеріалів“, що становлять собою літературну обробку Інституту науково-дослідницького матеріалу з таких питань:

Вип. 1-й — Дослідницькі матеріали щодо олов'яного отруєння. Дослідження шкіри у робітників різних виробництв. Стан слухового органу в робітників котельного цеху та інші.

Вип. 2-й — Наслідки досліджувань робітничих підлітків на Україні 1923 року.

Вип. 3-й — Досліджування щодо олов'яних отруєнь.

Вип. 4-й — Досліджування щодо втоми на виробництві.

Вип. 5-й — Досліджування професійних отрут й професійних хвороб.

Вип. 6-й — Промислові отрути.

Вип. 7-й — Досліджування мартиновських і вальцевих цехів (на Сталінських заводах).

ХАРКІВСЬКА РАЙОННА
КООПЕРАТИВНО-БУДІВЕЛЬНА, ГУЗОВО-ГРАБАРНА ТРУДОВА АРТІЛЬ

„СЕЛЯНИН“

Харків, вул. Вільної Академії, № 43.
ПОТОЧНІ РАХУНКИ: Міськбанк № 863. — Українбанк № 76353.

ПРОВАДИТЬ НИЖЧЕЗАНАЧЕНІ РОБОТИ:

1. Нові будівлі громадських та спеціальних будов із всіляких матеріалів.
2. Улаштування, ремонт санітарно-теплових устаткувань.
3. Асфальтові роботи.
4. Різноманітні земляні, грабарні роботи на залізницях, по шосейних дорогах і інш. будівлі.
5. Транспортні роботи, перевозка всякого роду будівельних матеріалів.

ДЕРЖАВНЕ АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„НАОЧНЕ ПРИЛАДДЯ“

МАЄ ВЕЛИКИЙ ВИБІР ДІАПОЗИТИВІВ ІЗ РІЗНИХ ГАЛУЗІВ ЗНАННЯ, ПРОЄКЦІЙНИХ ЛІХТАРІВ ТА НАОЧНИХ ПРИЛАДІВ ІЗ ФІЗИКИ.

Власні фабрики в Харкові та Дніпропетровському

ПРАВЛІННЯ: м. Харків, вул. Свердлова, 46.

ХАРКІВСЬКЕ

ВИРОБНИЧЕ ЗБУТОВЕ КООПЕРАТИВНЕ ТОВАРИСТВО ІНВАЛІДІВ

„КООПСЕЛЬЗБУТ“

ПРАВЛІННЯ: м. Харків, вул. Свердлова, 17. Тел. № 38-80.

М'ЯСОЗАГОТІВЛЯ, ВІДГОДУВАННЯ І УБИІ СКОТИНИ. КОВБАСНА ФАБРИКА. САЛОТОПНЯ. МИЛОВАРНЯ. САДОВИННО-ОГОРОДНИЙ ЛАБАЗ. КВІТНИЦТВО. РОЗСАДНИК. БДЖИЛЬНИЦТВО.

ДЕРЖСТРАХ УСРР

Приймає на страхування членів спорт-товариств і організацій від нещасних випадків, що можуть трапитися з ними підчас спортивних занять.

Премію, що повинно сплачувати Держстрахові за це страхування, коли страхується увесь колектив, становить всього від 25 коп. до 1 карб. 25 коп. (залежно від виду спорту) за кожну 1000 карб. страхової суми на випадок смерті і на випадок інвалідності.

Якщо страхується не увесь колектив, а тільки частина його (але не менше ніж 20 членів), тоді премія подвоюється.

СТРАХУВАННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ В УСІХ ОКРКОНТОРАХ
— І У РАЙІНСПЕКТОРІВ ДЕРЖСТРАХУ. —

ТЕХНІЧНО КООПЕРАТИВНЕ Т-ВО

„САНІТАРІЯ“

м. Харків, майд. Р. Люксембург, № 18.

Устаткування центрального опалення, водогону, каналізації, системи гарячого водопостачання, установки спринклерних споруджень і проти-пожежного водогону, устаткування лазень і пральні, виготовлення пральних барабанів, нагрівальних коловок та інші механічні й металеві роботи.

БУДІВЕЛЬНО-ТРАНСПОРТОВА ВИРОБНИЧО-КООПЕРАТИВНА АРТІЛЬ

„БУДПРОМТРАНС“

м. Харків, Газетний пр., № 3. Телефон № 70-29.

ПРОВАДИТЬ РІЗНІ БУДІВЕЛЬНІ РОБОТИ З ПРОМИСЛОВОГО Й ЖИТЛОКАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА, А ТАКОЖ І В САНІТАРНО-ТЕХНІЧНІЙ ЧАСТИНІ.

Достатній темп розвитку вівчарських радгоспів розв'язує шерстяну проблему для текстильної промисловості, а водночас і м'ясну проблему, забезпечуючи тим самим соціалістичне будівництво в цій ділянці.

1. Культивуйте породи сильних овець.
2. Випасайте їх на добрих пасовиськах подалі від боліт.
3. Давайте їм у достатній кількості добру їжу.
4. Холодною годиною доглядайте, щоб шерсть на вівцях була сухою.
5. Оберегайте вівці від пошестей.
6. Добре ходіть коло самиць.
7. Доходьте до них ягнят.
8. Майте добру, чисту шерсть.
9. Поліпшуйте свої вівці. Звертайтеся до найближчого агронома по поради.

Якщо хочете дістати вказівки, як саме поліпшити ваші вівці, то пишніть до Акційного Т-ва

„ВІВЧАР“

Москва В.-Черкаський пров., 6.
Україно-Кримська контора:
Харків, вул. Карла Лібкнехта.

ПРОЧИТАЙ І ЗАПАМ'ЯТАЙ!

1. Для розплоду залишай лише здорових і сильних самиць. Кволі самиць дають погані й дрібні приплоди.
2. Випасай вівці на добрих пасовиськах, сій багаторічну траву люцерну та харчовий буряк і ти матимеш вівцю у справному тілі.
3. Бережи вівці, щоб вони не паслись по вогких місцях та болотах, і ти збережеш її від пошестей і падежу.
4. Годуй вівці з ясів і став їх у достатній кількості, чим ти і харч збережеш, і краще нагодуєш вівцю.
5. Холодною годиною доглядай, щоб шерсть на вівці була сухою. Чим самим ти попередити простуду вівці та її хворобу.
6. Запобігай захворюванню овець на глисти, дрік, коросту. Хорих лікуй, чухнявих — вчасно кудай.
7. Припускай до злучки лише вівці достатнього віку та покривай їх добрим породистим бараном, і ти матимеш здоровий, кріпкий, рослий, багатощерстний приплод.
8. Самицю до окоту добре годуй, і від цього матимеш сильних, здорових ягнят.
9. Бережно стався до потної вівці, не годуй її гнилою чи затхлою їжею, не паси на ранковій росі, оберегай її від ударів, бо інакше вологі можуть початися передчасно, і ти не матимеш доброго ягнятка.
10. Підгодовуй ягнят соковитою їжею (кормеводами) і потроху зерном, від цього ягнятка добре ростимуть.
11. Про все, що тебе цікавить і чого ти сам не знаєш, розпитай у ветеринарного фельдшера чи агронома. Вони тобі про все розкажуть, пояснять і порадять.
12. Не забудь адреси зучного пункту і обов'язково покрив свою вівцю породистим бараном.

ЗА ПОСТАНОВОЮ РАДНАРКОМУ УСРР
ВСЕУКРАЇНСЬКЕ УПРАВЛІННЯ ЛІСАМИ
(ВУПЛ)

ПЕРЕТВОРЕНО В
„УКРДЕРЖЛІС”

ЯКЕ ОБ'ЄДНУЄ СОБОЮ 6 РАЙФІЛІИ І 64 ЛІСГОСПИ

КЕРУЄ всіма лісами УСРР і **У** РОЗРОБЛЮЄ і ВИДАЄ
СТЕЖИТЬ за проведенням у **К** ліс державним споживачам,
них правильного лісового госпо- **Р** ВИРОБЛЮЄ як для зовніш-
дарства, ПРОВАДИТЬ лісона- **Д** нього, так і для внутрішнього
садження і дереворозведення, **ЕР** ринку живицю і шпигинар.
Ж
Л
І
С

АДРЕСА УКРДЕРЖЛІСУ: Харків, буд. Держпромисловости, УКРДЕРЖЛІС

**МОЛОДЬ, ЛЕГКА КІННОТА, НЕ ЗАБУДЬТЕ
ЩЕ ПРО ОДНЕ ВАЖЛИВЕ ЗАВДАННЯ!**

В умовах хлібозаготовчої кампанії поточного року завдання щодо схову та схоронення хліба набуває виключно важливого значення. Треба до його залучити увагу не тільки хлібозаготовувачів та контрольних органів, але й радянської громадськості.

Труднощі в цьому питанні безперечно є. Вони полягають в тому, що хлібозаготовувачі не завжди мають потрібну кількість зерносклади, брезентів, лантухів та матеріалів для збудування наметів.

Але ці труднощі не такі великі, щоб їх не можна було перемогти. При наявності господарської ініціативи та достатньої уваги до цього важливого завдання всіх хиб в схороненні зерна можна уникнути і цілком забезпечити хліб від будь-якого псування.

Отже, щоб ця ініціатива та увага були виявлені, щоб всіх заходів від хлібозаготовувачів завчасно було вжито, потрібні громадський контроль та громадська допомога.

Треба простежити за тим, щоб хліб, де б він не переховувався — в зерноскладі, під наметом, або в бунтах — був забезпечений від підмокання, самозігрівання, псування шкідниками тощо. Всі технічні вказівки щодо схову хліба можна дістати від хлібних інспекторів або Торгвідділів.

Молодь повинна зважити всю важливість завдання щодо схоронення хлібних запасів та в першу чергу взяти потрібну активну участь у цій справі.

Нальоти легкої кінноти на зерносклади для перевірки умов схову зерна та його якісного стану в багатьох випадках можуть попередити наслідки неухважного ставлення окремих робітників та й деяких організацій у цілому до схоронення державних запасів.

У першу чергу треба взяти під свій догляд зерносклади в сільських місцях, але й міські склади треба також поставити під громадський контроль.

Молодь мусить взяти активну участь у цій справі!

ВІДДІЛ ДЕРЖХЛІБІНСПЕКЦІЇ СРСР НА УКРАЇНІ.

УПРАВА ПІВДЕННИХ ЗАЛІЗНИЦЬ

має міські станції, що постійно функціонують у м.м.: Харкові, Полтаві, Кременчуці, Прилуці, Черкасах, Сумах, Павлограді, Запоріжжі, Білгороді, Ромені, Лубнях, Мелітополі, Сімферополі, Бахчисараї, Севастополі, Євпаторії, Керчі, Ялті, Теодосії, Сімеїзі, Алупці, Алушті та Гурзуфі, а також і сезонні—у Місхорі, Балаклаві, Судаці і Саках.

ПРИ ХАРКІВСЬКІЙ МІСЬКСТАНЦІЇ Є ТАКОЖ І МИТНЕ АГЕНТСТВО.

Міські станції, крім продажу квитків, приймають і видають багаж і вантаж та провадять транспортно-експедиційні складочні й позичкові операції.

Клієнтам надається право кредиту, якщо вони оплатять провізні платежі у формі поточних рахунків.

Комісії міських станцій і витрати на гужову перевозку і вантажо-розвантажувальні роботи можуть провадити на ім'я одержувача вантажу.

УПРАВА ПІВДЕННИХ ЗАЛІЗНИЦЬ

ДО ВІДОМА ПАСАЖИРІВ, ЩО ЇДУТЬ У КРИМ

АВТОМОБІЛІ АВТОТРАНСПОРТУ ПІВДЕННИХ ЗАЛІЗНИЦЬ У КРИМУ „КРИМКУРСО“
КУРСЮЮТЬ У ТАКИХ НАПРЯМАХ:

Від Севастополя до Балаклави, Алупки, Місхора, Сімеїза, Лівадії, Ялти й назад.

Від Ялти до Місхора, Алупки, Сімеїза й назад.

Від Ялти до Гурзуфа, Алушти й назад.

Від Сімферополя до Бахчисарая, Кокоз, Севастополя й назад.

Від Сімферополя до Карасубазара, Стар. Криму, Теодосії і назад.

Від Сімферополя до Алушти, Гурзуфа, Ялти й назад.

Від Теодосії до Коктебеля, Отуз, Судака й назад.

Від Теодосії до Стар. Криму й назад.

НА ОКРЕМІ ЗАМОВЛЕННЯ В ПЕРШОМУ-ЛІПШОМУ НАПРЯМІ.

Автомобілі курсують, суворо додержуючи розкладу часу, узгодженого з розкладом часу поїздів.

ПЛАТА ЗА ПЕРЕЇЗДИ—ЗГІДНО З УСТАНОВЛЕНИМИ І ДУЖЕ ЗНИЖЕНИМИ ТАРИФАМИ.

Продаж авто-квитків у агентів „КРИМКУРСО“, на вокзалах,
на міських станціях Південних Залізниць
і в агентствах „КРИМКУРСО“

УСЕ ДО ЗИМОВИХ ВИДІВ СПОРТУ

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА“

Основний капітал 100.000 карб.

Фундатори: ВРФК, НАРКОМЗДОРОВ'я, НАРКОМОС

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЗИМОВОГО СПОРТИВЕНТАРЯ

КОВЗАНИ

Устатковування гімнастичних і важкоатлетичних заль,
корегувальних і антропометричних кабінетів
Клубні гри

Є ЗАКОРДОННИЙ СПОРТИВЕНТАР

Точности й правильности спортивентаря доглядає
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ КОМІТЕТ

ЦІНИ ЗМЕНШЕНО ГЕТЬ НА ВВЕСЬ КРАМ
ОРГАНІЗАЦІЯМ ЗНИЖКА

ЗА КОЛЕКТИВНОЇ ЗАКУПКИ ШИРОКИЙ КРЕДИТ

АКЦІОНЕРИ КОРИСТУЮТЬСЯ З ТАКИХ ПІЛЬГ:

- 1) дістають у першу чергу дефіцитний крам; 2) одержують крам на кредит;
- 3) дістають імпортований крам; 4) мають додаткову знижку

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛІТЕРАТУРИ З УСІХ ПИТАНЬ ФІЗКУЛЬТУРИ

НА СКЛАДІ ЗАВЖДИ НОВИНИ!!!

Замовлення на спортивентар і на літературу виконуємо в триденний термін
із дня одержання замовлення.

ЗАМОВЛЕННЯ ВИСИЛАЄМО, ОДЕРЖАВШИ ВСЮ СУМУ ВАРТОСТИ
КРАМУ АБО ПІСЛЯПЛАТОЮ, ОДЕРЖАВШИ 25% ЗАВДАТКУ

Замовлення направляйте на адресу:

1. Харків, ВУЦВК, Акційне Т-во „Фізична Культура“, тел. 76-23.
2. Москва, Кузнецкий міст, 5/21. Відділ Видавництва „Пролетарий“ (лише на літературу).
3. Київ, вул. Свердлова, № 3. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“.
4. Сталіне, 2 лінія, Базарний майд., 193. Відділ Акц. Т-ва „Фізкультура“.
5. Дніпропетровське, Окр. Рада „Фізкультури“ (лише на літературу).

ТАЛОН № 12

на право брати участь у
розіграшу ВФК в 1929 р.

ПРАЙС-КУРАНТИ ВИСИЛАЄМО БЕЗПЛАТНО НА ПЕРШУ ВИМОГУ

УКРАЇНСЬКИЙ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ІНСТИТУТ СПОРУДЖЕНЬ

НТУ ВРНГ УСРР у м. ХАРКОВІ

ПОТРЕБУЄ НАУКОВИХ РОБІТНИКІВ ТАКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ І ГРУП:

I. Вивчення й застосування будівельних матеріалів ст. н/роб. 3 р.

II. Раціоналізація плянів і видів споруджень:

- 1) Промислове будівництво ст. н. роб.—2 р.; 2) Комунальне й житлове будівництво ст. н/роб.—2 р.
- 3) Групу сантехніків ст. н/роб.—2, молодш. н/роб.—1; 4) Сільське вогне-тривале будівництво ст. н/роб.—2; 5) група спеціальних споруджень ст. н/роб.—1; 6) група гідро-технічних споруджень ст. н/роб.—2.

III. Група раціоналізації методів будівництва:

1. Провадження будівельних робіт ст. н/роб.—1; молодш. ст. н/роб.—2; 2) Організаційно-економічна ст. н/роб.—1, молодш. ст. н/роб.—2; 3) механізація будівельних робіт ст. н/роб.—1; 4) Інженерно-розрахункова ст. н/роб.—1. ОПЛАТА—ЗА ЗГОДОЮ.

УСІ ЗАЯВИ З П—О ТРУДСПІСКІВ НАДСИЛАТИ НА АДРЕСУ:

м. Харків, вул. К. Лібкнехта, 18/20 — Інститут Споруджень, Тел. 31-41.